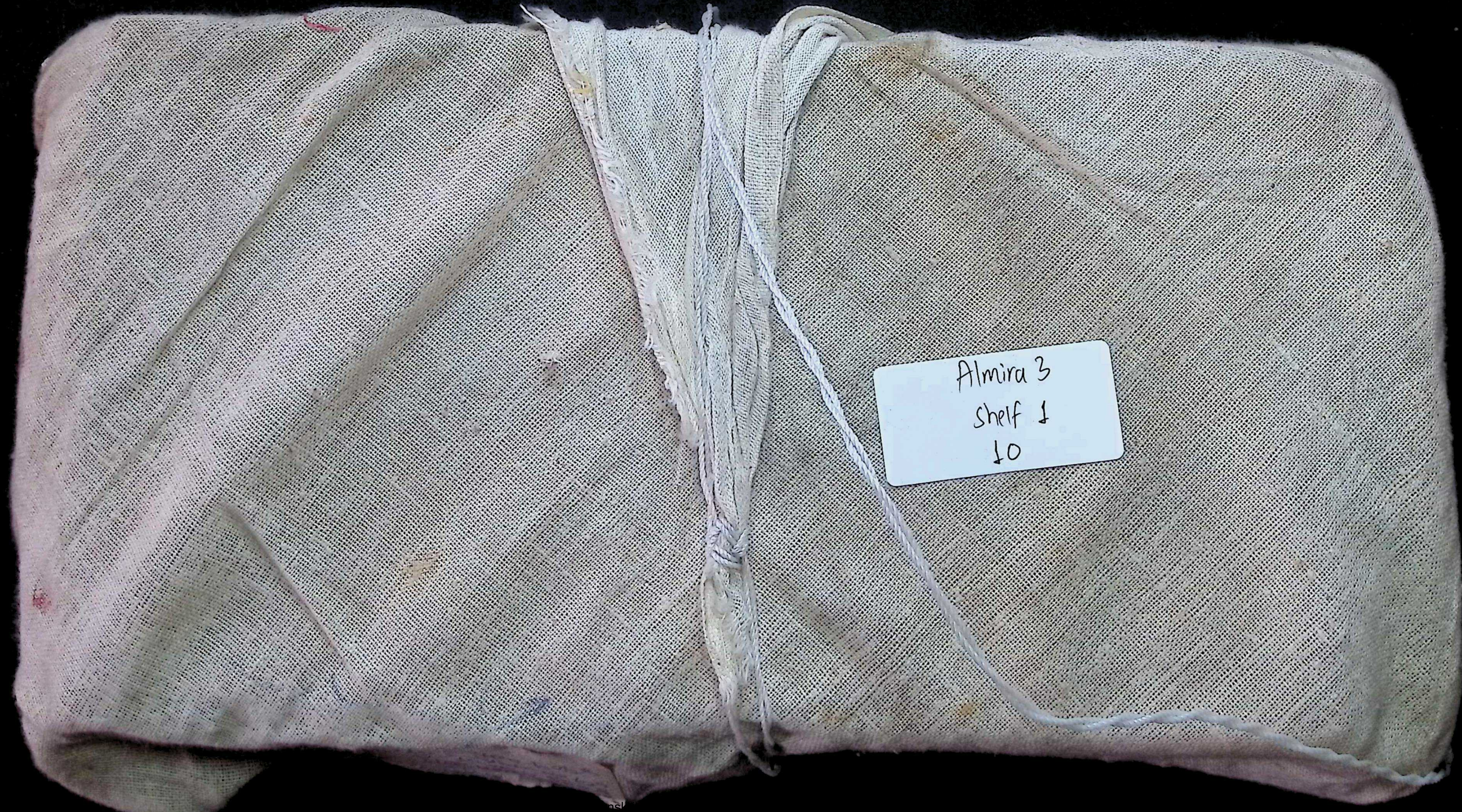
Almira 3
shelf 1
10

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

४०९८ सिद्धान्त सार
४०९९ चमत्कार चिन्तामणि
४१०० सर्वार्थ चिन्तामणि
४१०१ ज्योतिष रत्नमाला।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

1. Chamatkara Chintamani of Bhattanarayana By Aniruddha Sharma 1838
2. Sarvartha Chintamani Venkaṭesha Daivajna
3. Siddhanta Rahasyodaharaṇa Of Vishvanatha By Jīvānanda 1812
4. Siddhanta Sara Prayoga
5. Siddhanta Sarini

4055

श्री ५ को सरकार
[illegible] संस्कृत पुस्तकालय

च.चिं.

१

सम्यक्प्रकारेणरचयामि२

श्रीगणेशायनमः लसत्पीतपट्टांबरंकृष्णचंद्रंमुदाराधयालिङ्गितंविद्युतेव घनंसंप्रणम्याथना

शोभमान क्षुद्रघंटिका

रायणाख्यंचमत्कारचिन्तामणिंसंप्रवक्ष्ये १ क्वणत्किंकिणीजालकोलाहलाढ्यंलसत्पीत

वासोवसानंचलन्तं यशोदांगणेयोगिनामप्यगम्यंभजेहंमुकुंदंघनश्यामवर्णम् २ चतुर्ल

४ सम्यग्विचार्य

क्षज्योतिर्महाबोधमुच्चैःप्रमथ्यैववि द्वज्ञानानंदहेतोः परंज्योतिरम्यंसुसंक्षिप्तशास्त्रंभुजंगप्र

रचनाविशेषं

यातैःप्रबंधंकरोमि ३ नचेत्खेचराःस्थापितैःकिंभवेत्कैर्नचेत्स्पष्टगाःस्थापितैःकिंग्रहेन्द्रैः अ

राशीनांस्थापितैःकिंनकिंचि तअलमित्यर्थः५

ग्रहभावस्पष्टीकरणेहे ७:४

भावोदिताःस्पष्टगाःकोत्रहेतुःफलैरेवसर्वंब्रुवेतानितस्मात् ४ तनुस्थेरविस्तुंगयष्टिंविधत्ते

मनःसंतपेद्दारदायादवर्गात् वपुःपीड्यतेवातपित्तेननित्यंसवैपर्यटन्ह्रासवृद्धिंप्रयाति १

धनेयस्यभानुःसभाग्याधिकःस्याच्चतुष्पात्सुखंसद्व्ययेस्वंचयाति कुटुंबेकलिर्जायतेजायया

रामः

पिक्रियानिःफलायातिलाभस्यहेतोः २ तृतीयोयदाहर्मणिर्जन्मकालेप्रतापाधिकंविक्रमं

१

दायादोभ्रातबांधवाविलमरः३ अहंकारणभिःफलस्यादित्यर्थः

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

कल्याणं

चांतनोति तदा सोदरैस्तप्यते तीर्थवारी सदारिक्षयः संगरे शं नरेशात् ३ तुरीये दिनेशो निशं
भाधिकाराज्जनः संलभेद्विग्रहं बंधुतोपि प्रवासी विपक्षाहवे मानभंगं कदाचिन्न शांतिं भजेन्न
स्य चेतः ४ सुतस्थानगे सर्वजो पत्यतापी कुशाग्राममतिर्भास्करे मंत्रविद्यः रतिर्वंचने संचकोपि
प्रमादी मतिः क्रोडरोगादिजा भावनीया ५ रिपुध्वंसकृद्भास्करो यस्य षष्ठे तनोति व्ययं
राजतो मित्रतो वा कुले मातुरापच्चतुष्पादतो वा प्रयाणे निषादैर्विवादं करोति ६ द्युनाथो
यदा द्यूनयातो नरस्य प्रिया तापनं पिंडपीडा च चिंता भवेत्तुच्छलब्धिः क्रये विक्रयेपि प्रतिस्पर्द्धया
नैति निद्रां कदाचित् ७ क्रियालंपटत्वं ह्यमेकष्टभाजं विदेशी विधत्ते भजेद्दाप्यवस्कं वसुक्षी
णतां दस्युतो वा विलंबाद्विपद्भुत्युजो भानुरुग्रं विधत्ते ८ दिवानायके दुष्टताकोणयाते न वा
प्नोति चिंताविरामोस्य चेतः तपश्चर्ययानिच्छया विप्रयाति क्रियाजुंगतां तप्यतां सोदरेण ९

इत्यर्थः (left margin) ... ठाटनाविषयेप्रीतिः (right margin)

अतिवादीप्रर्थयात्र (right margin)

आलस्याद्दार

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

च॰ चिं॰

सम्यक्प्रकारेणरचयामि २

श्रीगणेशायनमः लसत्पीतपट्टांवरं कृष्णचंद्रं मुदाराधयालिङ्गितं विद्युतेव घनं संप्रणम्याथना

शोभमान क्षुद्रघंटिका

रायणाख्यं चमत्कारचिन्तामणिं संप्रवक्ष्ये १ क्वणत्किंकिणीजालकोलाहलाढ्यं लसत्पीत

वासो वसानं चलन्तं यशोदांगने योगिनामप्यगम्यं भजेहं मुकुंदं घनश्यामवर्णम् २ चतुर्ल

४ सम्यग्विचार्य क्षज्योतिर्महावोधमुच्चैः प्रमथ्यैव विद्ज्ञानानंदहेतोः परं ज्योतिरम्यं सुसंक्षिप्तशास्त्रं भुजंगप्र

रचनाविशेषं

याते प्रवंधं करोमि ३ न वेत्स्वेचराः स्थापितैः किं भवंकैः न वेत्स्पष्टगाः स्थापितैः किं ग्रहेन्द्रैः अ राशीमंडलेस्थापितैः किंनकिंचित अलमितिअर्थः ५

ग्रहभावस्पष्टीकरणेहे ७:४ भावोदिताः स्पष्टगाः कोत्र हेतुः फलैरेव सर्वं ब्रुवे तानि तस्मात् ४ तनुस्थे रविस्त्वंगयष्टिं विधत्ते

मनः संतपेद्दारदायादवर्गात् वपुः पीड्यते वातपित्तेन नित्यं स वै पर्यटन्नु सदा श्रीं प्रयाति १

धनेयस्य भानुः स भाग्याधिकः स्याच्चतुष्पत्सुखं सद्व्यये स्वं च याति कुटुंबे कलिर्जायते जायया राम:

पिक्रियानिः फलायाति राभस्य हेतोः २ तृतीयो यदा हर्मणिर्जन्मकाले प्रतापाधिकं विक्रमं

दयादीप्ततवांधवावितमरः ३ अहंकारिणमितिःफलस्यादिसर्थः २

1

चाप्नोति तदा सोदरैस्तप्यते तीर्थचारी सदा रिक्षयः संगरे शं नरेशात् ३ तुरीये दिनेशेतिहीने
भाधिकाराज्जनः संलभेद्विग्रहं वंधुतोपि प्रवासी विपक्षाहवे मानभंगं कदाचिन्न शांतिं भजेन्न
३ सदा आकुलस्यात् इत्यर्थः स्यचेतः ४ सुतस्थानगे पूर्वजापत्यतापी कुशाग्रामतिर्भास्करे मंत्रविद्यः रतिर्वंचने संचकोपि ठाटनाविषये प्रीतिः ३
पिप्रमादी मतिः क्रोडरोगादिजा भावनीया ५ रिपुध्वंसकृद्भास्करो यस्य षष्ठे तनोति व्ययं
राजतो मित्रतो वा कुलेमातुरापच्चतुष्पादतो वा प्रयाणे निषादैर्विषादं करोति ६ द्युनाथो
यदा ह्यूनयातो नरस्य प्रिया तापनं पिंडपीडा च चिंता भवेन्नुकूलाधिः क्रयेविक्रयेपि प्रतिस्पर्द्धया अतिवादीर्ष्यया ४
नैति निद्रां कदाचित् ७ क्रियालंपटं त्वं ह्यमेकष्टभाजं विदेशी विधत्ते भजेद्वाप्यवस्था वसुक्षी
व्यवहारैश्चातीवपश्चात् स्वकष्टभाजं णता दस्युतो वा बिलं वा विपक्षु त्यजो भानुरुग्रं विधत्ते ८ दिवानायके दुष्टताकोणयातेन वा प्राप्नोति
प्नोति चिंताविरामोस्य चेतः तपश्चर्ययानिच्छया विप्रयातिः क्रियाजंगतां तप्यतां सोदरेण ९

आलस्याद्वा २ यदा राहुलिता पाठः ३ षष्ठोग्रग्नीलेमनमाफिकिनछोडन्याउदेरह्न्यार २

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

प. वि.
२

देहदुःखंलीयतेप्राप्तोभवतीतिवा ४

प्रयातोंऽशुमान्यस्य भे पूरणोस्य श्रमः सिद्धिदोरा तुल्यो नरस्य जनन्यास्तथा यातनामातनोति क्लमः
संक्रमे दद्रुभौर्विप्रयोगः १० रवौ संलभे स्वं च लाभौ पयाते नृपद्वारतो राजमुद्राधिकारात् प्रतापा
नले शात्रवः संपतंति प्रियो नैधाद्दुःखमंगोद्भवानाम् ११ रविर्द्वादशे नेत्रदोषं करोति विपक्षाहवे
जायते सोजयश्रीः स्थितिर्लभ्यया लीयते देहदुःखं पितृव्यापदो हानिरब्ध्यप्रदेशे १२ विधुर्गो
कुलीरांगगः संवपुस्थो धनाध्यक्षमानंदलीलावराय प्रणाम् विधत्ते धर्मं क्षीणदेहं दरिद्रं जडं श्रोत्र
हीनं नरं शोषलग्ने १ हिमांशौ वसुस्थानगे धान्यलाभः शरीरे तिसौख्यं विलासोंगनानाम्
कुटुंबैरतिर्जायते तस्य तुच्छाव कं दर्शनेयाति देवांगनापि २ विधौ विक्रमे विक्रमे रोगोंतिवित्तं प
स्त्रीभवेद्भामिनी रंजितापि क्रियच्चिंतये त्साहजं तस्य शर्म प्रतापो ज्वलो धर्मिणो वैजयंत्या ३
यदा वंधुगो बांधवे रात्रिजन्मा नृपद्वारसर्वाधिकारी सदैव वयस्यादिमे ता दशां नैव सौख्यं सुतस्त्रीग

राम:
२

2

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

रण्णोषमायाति सम्यक् ४ यदा पंचमो यस्य नक्षत्रनाथो ददाती हि संतानसंतोषमेव मतिं निर्मलां
कुसीदेनधनधान्यप्रयोगेण व्यावसायात् लाभः रत्नलाभं च भूमिं कुसीदेन नानाप्रयोगव्यावसायात् ५ रिपो राजतो विग्रहे रणेऽपि राजाजितास्तेपि भू
मा विधौ संभवंति तदग्रे रयोनिःप्रभाभूरिशोपि प्रतापोज्वलो मातृशीलो नतद्वत् ६ ददे द्वारसंस्थ प्रियंकल्याणंददते
श्रमे शीतरश्मिर्दिनित्वं भवेद्धवाणिज्यतोपि रतिं स्त्रीजनेमिष्टभुग्लुब्धचेताः कृशः कृष्णपक्षे विपक्षा
भिभूतः ७ सभामि घते भैषजी तस्य गेहे पचेत्कोहि चित्काथमुल्लोदकानि महाव्याधयो भीतयो वा लाभिपाठकाः४
दुर्गनादेर्निर्गतं बंधना दुःखामित्र भिभूताः शशी लोकशाकुलं कपस्य ष्टमस्थः ८ तपो भावगस्तारकेशो जनस्य प्रजाश्च द्विजा वंदि १४
नस्तं स्तुवंति भवत्येव भाग्याधिको योवनादेः शरीरे सुखं बंधुवत्साहसं च ९ सुखं बांधवेभ्यः ख
गे धर्मकर्मा समुद्भागजेशं नरेशादितोपि नवीनां गनावेभवैस्तुप्रियत्वं पुरो जातके सौख्यमल्पं क
रोति १० लभेद्भूमिपादिंदुनालाभगेन प्रतिष्ठाधिकारं वराणि क्रमेण श्रियोऽथास्त्रियोन्तःपुरे वि

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

च॰वि॰ १

मनोभिलषितं प्राप्नोति २

अमंतिक्रियावैकृती कन्यकावस्त्रलाभः ११ शशी द्वादशो यस्य नेत्रादिचिंताविचिंत्यासदासव्ययो
मंगलेन पितृव्यादिमात्रादितोऽन्तर्विषादोऽनवाप्नोति कामं प्रियाल्पप्रियत्वम् १२ विलग्नेकु
जो दण्डतो हाग्निभीति स्तपन्मानशंके शरीरे किं द्वितीयः कलत्रादिघातः शिरो नेत्रपीडाविपाके
फलानां सदैवोपसर्गः १ भवेन्नस्य किं विद्यमाने कुटुंबे धनं गारकोयस्य लब्ध्येधनेकिं यथाग्रा
यते मर्कटः कंठहारं पुनः सन्मुखः को भवेद्वा द्विभग्नः २ कुतो वा कुवीर्यं कुतो वा कुलक्ष्मीस्तृतीयान
वेन्मंगलो मानवानाम् सहोत्थसथा भएयते के न तेषां न पथ्यर्थयाचोपहास्यं कथं स्यात् ३
यदा भूसुतः संभवेत्तुर्यभावे तदा किं ग्रहः सानुकूला जनानां सुहृद्वर्गसौख्यं न किं विद्विचिंत्यं कृपा
वत्वभूमिर्लभेद्भूमिपालात् ४ कुजे पंचमे जाठराग्निर्बलीया कुजातन्सुजातं निहंत्येक एव त
दानीं मनल्यामतिः किल्बिषेऽपि स्वयं कुध्यवत्पयतेंतः सदैव ५ नतिशं तिषष्ठे रयो गारके वैतदंगौरिता:

पापविषयेपि २

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

संगरे शत्रुभिर्मंतः मनीषासुखी मातुलेयोनतद्विद्विलीबो तवित्तं लभेताविभूरि ८ अनुद्धारभूतेन
पाणिग्रहेणाप्रयाणेन वाणिज्यतो नोनिवृत्तिः मुहुर्भंगदः स्यार्द्धिनां मेदिनीजः प्रहारादिनैः समम दंप
तिभ्यः ७ शुभस्तस्य किं खेचराः कुर्युरन्ये विधानेऽपि चेद्दृश्यमे भूमिसूनुः सखा किं न शत्रूयते सत्कृ
तोऽपि प्रयत्नेकृते भूयते चोपसर्गैः ८ महोग्रामतिर्भाग्यवित्तं महोग्रं तपोभावगो मंगलस्तं करोति
भवेन्नादिमः श्यालकः सोदरो वा कुतो विक्रमस्तस्य कुल्लाभो विपाके ९ कुलेतस्य किं मंगलं मंगलो
नो जनैर्भूयते मध्यभावे यदिस्यात् स्वतः सिद्धये वा वतंत्रीयते सौ वराकोऽपि कंठीरवः किं द्विती
यः १० कुजः पीडये ज्ञाभगोऽप्यस्य शत्रून्भवेत्सन्मुखो वा दुर्मुखोऽपि प्रतापात् धनं वर्द्धते गोधने वा स
कृच्छून्यतार्थे च पैभून्यभावात् ११ शताक्षोऽपि [illegible] लक्षितो लोहघातैः कुजो द्वादशोऽर्थस्य नाशं क
रोति मृषा किं वदंती भयं दस्युतो वा कलौ पारधी हेतु दुःखं विचिन्त्यम् १२ बुधो मूर्तिगो मार्जयेदन्य

प.चिं.
४

अन्यग्रहजनितदोषं नाशयेत् श्रेष्ठज्ञ्य लेखनवृत्तिजीविनः तेजना उक्तामस्वर्णनिभशरीराः वैद्यशास्त्रज्ञात् कष्टेनकार्यसाध्यंतो भवंति

रिष्टं वरिष्ठां धियो यो वैषरीं वृत्तिभाजः जनादिस्य वा मीकरीभ नदेहांघ्रि किकित्सा विदां दुष्ठि किकित्सा भवंति

१ धनेवुद्धिमान्वोधनेवा हुतेजाः सभासंगतो भाशतेप्या शाएव स्थूलरताकल्पवृक्षस्यतद्धु

भ्रमरः वेपारिसित्पीलियाको

धेर्भरण्यते भोगतः षट्पदोयं २ वणिक्छिन्नतापण्य लब्धवृत्ति शीलो वशित्वं धियां दुर्वसानानुपैति

विषयानुभवं० ४ अतेवयसिसमरोत

विनीतां तिभोगं भजेत्सन्मसेवां तृतीये नुजेराभ्रितोज्झलतावत् ३ चतुर्थवेश्मन्यदजथात्भूमि

सर्वकार्यकारी

ज्ञो विज्ञो वाधिकृत्भूमिनाथांगणस्य भवेच्छेरवको लिख्यनेवात्रदुः कोतदा शापरैः पेटकं नो धनं

धीपरिणावती मेधाहस्त ५:४

च ४ वयस्यादि मे पुत्रगर्भे नतिसृष्टवेत्तस्यमेधार्थसंपादयित्री ७ धेर्भरण्यतेपं चमेरोहिणेये

कियद्दिष्यते केतवं साभिचारम् ५ विरोधो जनानां निरोधोरिपूणं प्रवोधो यतीनां चरो धो

रत्नपुनावृकोष्टः

निलानां ७ धेसघ्ये व्यवहारो निधीनां वलादर्थकृत्सं भवेच्छत्रुभावे ६ सुतः शीतगोः सप्तमे

कल्याणं

शं च वत्यां विधौ तेतथा नुस्कु वीर्यचभोगे अनस्तंगतो हेमवद्देह शोभां न संक्राति तत्संपदां वा नु एमः
४

अभिचारः मारणमोहनउच्चाटनवसीकरणं तेन सहितं कैतवं छलं कियत् यत् किंचिन्न विविंसत्रु अन्योन्यनाक्रोति

७धः नअस्तंगते सति स्वर्णाच्छ्रशी रात्रुलेपुनाकोर भायमानशरीरः

५

राज्याधिकारेकेषांचिद्धाताकेषांचित्पदप्राप्तिर्भवतीत्यर्थः ४

कर्तुम् ७ शांतंजीविनोरंध्रगेराजपुत्रेभवंतीहदेशांतरेविख्यातास्ते निधानंन्नपाद्रिकयाप्तं
लभंतेप्रवलुद्भवंक्रीडनंप्रीतिमंतः ८ बुधेधर्मगेधर्मशीलोतिधीमान्भवेद्दीक्षितःस्वर्धुनीस्ना
तकोवा कुलोद्योतकृद्भानुवद्भूमिपालाप्तताप्राधिकोवाधिकोदुर्मुखानां ९ मित्रसंवद्दन्तो
मित्रसंलभेतप्रसादादविवेकारिस्तोराजवृत्तिः बुधेकर्मगेपूजनीयोविशेषान्नृपितुःसंपदोनी
तिदंडाधिकारात् १० विनालाभभावेस्थितंभेषजातंनलाभोनलावण्यमानन्दपण्यमास्ति
कुतःकन्यकोवाहदानंचदेयंकथंभूसुरास्तस्कृतंनलाभवन्ति ११ नचेद्वादशोयस्यशीतां
शुजन्माकथंतत्रहंभूमिदेवाभजंति रणेवैरिणोभीतिमायांतिकस्माद्धिरण्यादिकोसांश
ऽकोनुभूयात् १२ गुरुत्वंगुणैर्लग्नगेदेववंद्येसुवेषीसुखीदिव्यदेहोल्पवीर्यः गतिर्भा
विनीपारलौकीविचिंत्यावसूनिव्ययंसंबलेनप्रजांति १ कविल्वेमतिर्दण्डनेतृत्वशक्तिर्म

प्रमाणगृहीनसप्तु लाभगह्वे४
एकादशस्थानमाबुधय दिद्धिनतो५
संचितद्रव्यस्यकोव्ययं कुर्यात्‌ व्ययभावे बुधःस्यात्तस्यबुधेव्यये धनकोशमनुभूयादित्यर्थः २

पांडित्यलोकेरंजनादिभिः सत्वंबहुमान्यत्वं२ स्वभोगेनहानिंगच्छति१
शोभनंबलम् भाणादिभिर्गतः२
नीतिशास्त्रसामर्थ्य वान् १
आगामिनी भाविनीपारलौकिकी भविष्यत्स्वर्गवासरूपाइतिशेषः२

वाचालः पक्वरोगी वा १ कुलांते पश्चात्त्वीर्यत्वात् कष्टतः प्रयासेन द्रव्यलब्धिः २ नो विश्रमेत् स्थितिर्न लभेत् २

ब.चिं. खेदोऽथ कर्त्री घ्रुभोगांत एव कुटुंबे गुरौ कष्टतो द्रव्यलब्धिः सदा नो धनं विश्रमे यत्नतोपि २

५ क्षणाणंम भ्ये अति सुन्दरः २ भवेद्यस्य दुश्चिक्यगो देवमंत्री लघूनां लघीयान्सुखं सोदराणां कृतघ्नो भवेन्मित्रसार्थेन मै मित्रसमूहेन मैत्री न २

त्रीं ललाटोदयेप्यर्थलाभो न तद्वत् ३ गृहद्वारतः श्रूयते वाजिहेषा द्विजो वारितो वेदघोषो

पितद्वत् प्रतिस्पर्द्धिनः कुर्वते पारिवर्यं चतुर्थे गुरौ तत्र मंत्रं गतिं च ४ विलासं मतिर्वं द्विजे

प्रत्यायशास्त्राध्यापकः देवपूजे भवेज्जल्पकः कल्पको लेखको वा निदाने सुतो विद्यमानेपि भूतिः फलोपद्रवः प

क्वकाले फलस्य ५ रुजार्त्तो जनन्या रुजः संभवे ऽरिपोर्वा क्यतो धातुहं त्वमीति बलादु बलादस्मै रुष्यापितो विरणे संग्रामे तस्य जेता कोनकोपी सर्धः ३

ष्टतः कोरणे तस्य जेता महिष्यादिग्रामीनतन्मातुलानाम् ६ मतिस्तस्य वृद्धा विभूतिश्च वृद्धी

रतिर्वै भवेद्भामिनीनां च वृद्धी गुरुर्गर्वकृद्यस्य यामित्रभावे सपिंडाधिको खंडकंदर्परूप अखंडसौंदर्यगुणपूर्णः २

७ चिरंजीव सेतेरके चैव गेहे चिरस्थायिनं तज्जहं तस्य देहं चिरंनो भवेत्तस्य नीरोगमंगं ८ एम:

गोत्रजैः सबलतंत्र

५

५

कर्मसुगोयस्य वैकुंठगंता ८ चतुर्भूमिकं तद्गृहं तस्य भूमिपतेर्वल्लभो वल्लभा भूमिदेवाः गु
रोर्धर्मगे वांधवाः सुविनी नाम दालस्य तो धर्मवैगुण्यकारी ९ ध्वजामण्डपैर्मंदिरं चित्रशाले
पितुः पूर्वजेभ्योपि तेजोधिकत्वम् न तु ह्योभवेद्धर्मरागः पुत्रकानां पंचेत्यल्पहं प्रस्य सामुद्रमन्न
१० अकुप्यं चलौ भे गुरौ किं न लभ्यं वदन्तीह धीमन्तमन्ये मुनीन्द्राः पितुर्भारभृत्त्यागजातस्य
पंचपरार्थस्तदर्थौ न वैवैभवाय ११ यशः कीदृशं सद्व्यये साभिमाने मतिः कीदृशी वंचने वैतपरे
षां विधिः कीदृशोर्थस्य नाशो हि येन त्रयस्ते भवेयुर्व्ययेयस्य जीवः १२ समीचीनमंगं समीची
नसंगः समीचीनवधूंगनाभोगयुक्तः समीचीनकर्मा समीचीनशर्मा समीचीनमुक्तोथ दालग्न
वर्ती १ मुखं चारुभासं मनीषापि वाचामरक्ता रुचारूणि वासांसि तस्य कुटुंवस्थितः पूर्व
देवस्य पूज्यः कुटुंवेन किं चारुचार्वंगिकामः २ रतिः स्त्रीजने तस्य नो वंधुनाशो गरूर्यस्य दुष्वि

कुटुंबेन किं वा स्यादपि शोभनं / युवतिता मिलापः स्यात्

च. विं.
६

औद्धत्येवाधिकोभवेत्

कयोगोदानवानां नष्टैर्भवेत्पुत्रसोर्व्यपि सेनापतिः कातरो दानसंग्रामकाले ३ महत्त्वेऽधि
कोयस्यनुर्योसुरेभ्यो जनैः किं निजैः स्थापरैरूष्टैः तुष्टैः कियत्सोषयेज्जन्मतः शंजनन्या अधीना
र्पितो पायनैरेव पूर्णः ४ सपुत्रोपि किं यस्य भुक्तो न पुत्रैः प्रयासेन किं यन्न संपादितोऽर्थः सु
दर्कैर्विना मंत्रिभिष्टाद्यानांभ्याम धीतेन किं चेत्क वित्वेन शक्तिः ५ सहादानवेज्ये सुधासिक्तरा
त्रुर्मयः शत्रुगेवोत्तमो नो भवेत्तां विपद्येत संपादितं वापि कृत्यं तपेमंत्रतः भज्यसोरव्यं न ध
नो ६ कलत्रैः कलत्रास्तु रवं नो कलत्रात्कलत्रं तु भुंक्ते भवेद्दुःखगर्भे विलासाधिको गण्यते
चमवास्तीप्रभा सोऽल्पकं केन मुष्यंति तस्मात् ७ जनः क्षेदवासी चिरंचारु जीवेन्नतु व्यस्तुरवं दे
स्यपूज्यो ददाति जनुष्यष्टमेक ष्टसाध्यो जयोऽर्थः पुनर्वर्द्धते दीपमानं धनं राम ८ भगोत्तुत्रि
कोरापुरं केन पो एः कुशीदेन येर्थाद् रस्मेद दीरन् गृहं त्रायते तस्य धर्मध्वजादेः सहस्थादिसो

मोहं केन प्राप्नुवंती अपि तु सर्वे विमोहं प्राप्नुवंतीत्यर्थः ३

प्रदर्कः फलयुक्तस्मित्यमरः मावीषैर्श्वर्यादिकं न चेन्मंत्र जपेन किं नहल्लं धनमुष्यमा चेसर्वत्वर्यं भवती भावः ४

मान्यत्वात्सौख्यं न करोतीत्यर्थः ५

अंगीभारत नो मुखं करि व्यथा भवेदित्यर्थः ४

नलिन्यैः सर्वपित दण्णप्रा शिनो भवंतीत्यर्थः ७

राम:
६

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

संतानन्निमित्तक्लेशभागी निंदा

देवविषये धर्मशास्त्रे स्वल्पादोनप्रीतिः २

दरिंद्रबंधुवर्गापवादः पितुश्चापिमातुश्चसंतापकारी गृहे वाहनेहानयोवातरोगी ४ शनौपंचमेच
प्रजारहतुदुःखीविभूतिश्चलानस्यबुद्धिर्नशुद्धा रतिर्दैवतेशब्दशास्त्रेनतद्वत्कलिर्मित्रतोमंत्रतः
कोऽपीडा ५ अरेर्भूपतेश्चोरतोभीतयः किंयदीनस्यपुत्रोभवेद्यस्यशत्रौ नपुंश्चभवेत्संभवस्त
स्ययोऽग्रमहिष्यादिकं मातुलानां विनाशः ६ सुदारानमित्रांचिरं वास्तवित्तं शनौद्यूनगेदंपती
रोगयुक्तौ अनुत्साहसाफल्यहीनचेताः कृतावीर्यवान्विह्वलोलोलुपःस्यात् ७ वियोगो
जनानांत्वनोपाधिकानांविनाशोधनानांसकोयस्यतस्यात् शनौरंध्रगेव्याधितःक्षुद्रदर्शीतदु
ग्रेजनःकेतवंकिंकरोति ८ मतिस्तस्यतिक्तानतिक्तंभुशीलेरतिर्योगशास्त्रेगुरौराजजं
तस्यात् सुहृद्वर्गतोदुःखितोदीनवुध्याशनौधर्मगःशर्महृत्सन्मसेद्या ९ अजानस्यमाता
वाहुरेवहथासर्वतोदुष्टकर्माधिपत्यात् शनेरेधतेकर्मगःशर्मभिस्तेजयोविग्रहेजीवकोनांत्रा

उत्साहनाशानिष्फलत्वमया कोऽपि ५८

अरिष्टपीडितः ५

परोपकारी

रोगोग्रणाधिकः ३

रामः

बंधुरेतेबांधवाः दुःखिता दुःखेनदीनया बुध्यासुहृद्रीताः बंधुवर्गादिभ्यः स्वयंदुःखितइत्यर्थः २

दुनाहीनाजीविकातस्यस्यात् जीवना यनिर्वाहीनस्यात् १०

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

स्वर्णम्भर्वा कनके हिरण्यं हेम हाटकमित्यमरः २ अतिक्षार्थस्थापित पारिपार्श्व को विवादाः ९ वंशवीर्य सतानं कि वानरूपाद्धि १ नस्मिन्सुरेसर्वे पित दर्शाग्राहिणो भवंतीत्यर्थः १२

स्वपशरीरसुखं च ॥ २ ॥ भृगुः कर्मगो गोत्रवीर्यरूपाद्धिक्षयार्थभ्रमः किन्न आलीय एव गुलामान नो

हाँटकं वि प्रभृत्या जनाउंबरैः प्रत्यहं वा विवादात् ॥ १० ॥ भृगुर्लाभगो लाभदोयस्य लग्नात्तु रूपं म

हीपञ्चकं कुर्यात्सम्यक् लसत्कीर्त्तिसत्सानुरागं गुणाढ्यं महाभाग्यमैश्वर्ययुक्तं सुशीलम् ॥ ११ ॥

कदाप्यातिवित्तं विलीयेत पित्तामिते दारयोः केलिसक्तमत्रामे गुणानां च कीर्त्तेः क्षयं मित्रवै

रं जनानां विरोधं सदा सो करोति ॥ १२ ॥ धनेनातिदूरगाति तच्छ्रोविधारीत तनुस्थे के ... स्थल दृष्टि मर्थः

दर्पेवारिनाः ४ नरः स्यात् । विषं दृष्टिजं त्वाधिकं व्याधि वा धात्वयं पीडितो मत्सरावेस एव ॥ १ ॥ सुखापेक्षया सुखलाभेच्छया वर्जितः ४

वर्जितो सो कुटुंबात्कुटुंबे ध्रानो वक्ता किं किन्न भुंक्ते समावक्ति मित्रेणाति कं च वोपि प्रशान्तिं वि

नालोहलं कोलभेत ॥ २ ॥ तृतीयेशनो शीतलेनैव चित्तं जनाद्दुधमाज्ञायते युक्तभाषी अविघ्नं भाग्यलाभं कदाचिन्नभवेत् २

भवेत्कार्हिचिन्नैव भाग्यं दृढा सो सुखो दुर्मुखः सत्क्षतोपि ॥ ३ ॥ चतुर्थे शनोपेतकं या निद्रां धनं मं

विनाउद्योगेन लोहक लोहघटित रास्यमांडा--- कोलभेत | मनस्तापं ४ पीडा वाधा व्यथा दुःखमित्यमरः ४ मत्सरो न्यशुभद्वेषे इत्यमरः अन्यशुभद्वेषेन उद्वेगचित्तः स्यात् ४

अन्यः कः प्राप्नुयात् अपितु सर्व आप्नुयादित्यर्थः २ संगर स्वजनाद्दुधमाचार

वित्तं इति वा पाठः २

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

सोधनज्ञोद्भूतोदेयनमात्रंकुंडर देवतः ज्ञानागमादिलेनाश्वगर्वि २
सहानिः लग्नपः सन्ययगभ्वेत्तदावैभवंसमृद्धियज्ञहेतुज्ञा— धर्मेवेतिसर्वज्ञान्वेति ४

यस्य १० शनौभौमगेविंदतैकिंचमानामुखंशोशवद्दश्यतेकिंतुपित्रा निधिस्थापितोवापि
ताता क्षिप्तश्चप्रणश्येत्कुवंदृश्यतेदैवतोवा १० स्थिरंवित्तमायुःस्थिरंमानसंचस्थिरानैवरोगा
दयोनास्थिराणि अपस्मानिर्भरः शौनादेकएवप्रपंचाधिकोलाभगेभानुपुत्रे ११ अभ्रेरो
भवेन्निष्ठुरो निस्त्रपो वा सदालग्नपोवैभवं यज्ञहेतुः प्रसन्नोवहिर्नोगृहेमंदनेत्रोरिपुध्वंसक
स्स्यस्तनौयस्य १२ समर्थः परेषांप्रतापात्प्रभावात्समाक्रादयेत्साधयेत्स्वोपरार्थान्
नमोयस्यलग्नेसमग्नारिवीर्यः कलत्रैर्धनैर्भूरिदारोपिपायात् १ कुटुंबेनमोनष्टभ
संकुटुं[illegible]वंमृषाभाषितानिर्भयोवित्तपालः स्ववर्गप्रणाशोभयेशत्रुतस्त्वेदवश्यंखलो
भौमेस्यारवश्यं २ ननागौपिसिंहोभुजाविक्रमेणप्रयातीहसिंहीसुमेतत्समत्वम् तती
येजगत्सोदरत्वंसमेतिप्रयातोपिभाग्यंकुतोयत्नहेतुः ३ चतुर्थेकथंमातृनेरुज्यदेहोहरि

Marginal notes (left): समर्थवान्भवतिप — ४ शत्रुलोमितियाकोदुंध्र

Marginal notes (right): स्वधनंपरधनंवसाधयेत आत्मीयंकुर्यात ५ — नष्टक्वाप्यांकाद्धूभ्रसर परिवार ४ — दुष्टजनकोवाकारियाणी

Interlinear glosses: मा सोति — वासुकीडादि — स्वनिः स्वानिराख्याकोहोस्तपनि — शतजनादभ्ररः — निर्लज्ज — इतिशनैः — प्रभावः सामर्थ्यं — मिथ्या — अदाति — अधीनतां

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

प. त्रिं.
८

लाभकारकदेवाभावात्प्रपंचेन किंनकिमपीत्यर्थः ३ जातैः अग्निलेकाहि ४ धनकाउं ६ तत्तैतस्कोचिनकुंछ ५

ज्वालयाशीतलं किं वहिः स्यात् सचेद्यथा मेषगो कर्कगो वा बुधर्क्षे सुराग्भूपते बंधुरेव ४

सुते स्तुतो सन्ति कुलिंहिकायाः सुतो भामिनी विं नया वित्ततापः सति कोऽरोगे किमालारहे

तुः प्रपंचेन किं प्रापकादृश्यवर्जे ५ बलं बुद्धिवीर्यं धनं तद्दशेनास्थितो वैरिभावेपि येषां जना

नां रिपूणामनरायं दहेद्वराकुः स्थिरं मानसं मातुलानोपितृव्याः ६ विनाशं लभेयुर्धने ता

घुवसो रुजाधातुपाकादिनाचंद्रमर्क्षी करोहे यथालोऽयज्ञानवेद्या वियोगापवादाः समं

नयाति ७ नृपैः पंडितैर्वंदितो निंदितः स्वैः सकृद्भाग्यलाभोऽसकृद्दूरएव धनं जान

कांतं जनाश्चसजंति श्रम ग्रंथिकृद् धर्मगो व्रजभराङ्गेः ८ मनीषी कृतं नस्यजे हंधुवर्गं सदापा

लयेत्सुजितः स्यात्गुणैः स्वैः सभाद्योतको यस्य वैत्रिंत्रिकोणे नमः कौतुकी देवतीर्थेदयालुः

९ सदाम्लेच्छुसंसर्गतो तीदवर्गे लभेद्भामिनीरंजितो भोगमुख्यैः जनैर्व्याकुलो सौख्य रवं ना

रत्न.
८

श्रमेणप्रयालेनग्रंथिकृत ब्राह्मण कारकः ३ धीमा १ मा ३ दे ७ धमो गकनपाउंछ २ उपकारकं नलंजेत २

समायांद्योतकः प्रकाश कः २ देवतीर्थादिगमनेकौतुकी आश्चर्ययुक्तः लक्ष्मनशीलरतियावत २

पितृपनंजनाश्चसंतिनरं सजंति ४

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

विदेशे किं व्रजेत् किमर्थं गृहक्षेत्र... स्वसर्वतोलमेत् इतिभावः २
गर्वले पुत्रव्ययानर्थाः १ परकव्यकन... २ धर्तसंगिन्नालेर

धिशो तेम दर्थमसौ क्रूरकर्मा खगो १० सदाम्लेछकृतोपर्यलिमेत्साभिमानश्चरात्किंकरो
व्रजेत्किं विदेशं परार्थानन्नर्थी हरेत्कृर्त्तबंधुः सुतोत्सात्ति सौख्यं तमो लाभं गंवेत ११ तमो
वा दशो दीनतां पार्श्वभूलं प्रयत्नेः कृतेनर्थता मातनोति खलैर्मित्रतां साधुलोकैर
पुत्वं विरामे मनो वांछितार्थस्या सिद्धि १२ तनुस्थे शिखी बांधवैः क्लेशकर्त्ता भयं दुर्जने
भ्यो मनो व्यग्रता स्यात् कलत्रादि चिंता सदोद्वेगता च शरीरे व्यथा नातृती नैकधापि १
धनैः ख्यग्रता किं नरेशाद्धने धान्यनाशः कुटुंबाद्विरोधः सुखानायकं किं वचः सत्कृतं वा भवेत्त्वे
गृहे सौख्य गेहे तिसोख्यं २ शिखी विक्रमे वं धनाशं विवादं धनं भोगमैश्वर्य तेजोधिकं च सुहृद
र्गनाशं सदा वाक्पीडां भयोद्वेगचिंताकुलत्वं विधत्ते ३ चतुर्थे न मातुः सुखं नो कदाचित्सुहृद्वर्गि
तः पेत्रकं नाशमेति शिखी बंधुवर्गात्सुखं स्वोचगेहे चिरं नो वसेत्स्वे गृहे व्यग्रता चित्त ४ यदा पंचमो

धनविषये राज्ञः सकाशात् अव्यग्रता किंभवेत् अपितु नसर्वः राजभयात् नेव्यग्रः स्यादित्यर्थः ४
आग्न्याधारको उ ... बंधुवर्गादे
...

परिणामे मनोवांछितार्थस्य सिद्धिः
केतुः

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

क॰चिं॰
९

भ्राते॰: घातादिना-वातरोगेण कष्टं॰१ आमपरपराईकाधनलेसकारीयाको॰ उंछ३ संतानपुत्राअल्प१ सनः॰ वीर्यपुत्रोपिदासोभवेत्२ भवे१

राहुपुच्छः प्रयाति तत्र दासो दरैर्ग्रातवांतादिकष्टं स्वबुद्धिर्व्यथा संततिः स्वल्पपुत्रा सदा सो वीर्ययुक्तोन रोपि ५

तमः पञ्चभागे गतेषष्ठ भागे भवेन्मातुलान्मानभंगो रिपूणां विनाशश्चतुष्पात्सुखं तु केचिन्नितं शरीरे सदा ना गिरोगं आरोग्यं॰२

मयं व्याधिनाशः ६ शिखी सप्तमे भूपसी मार्ग चिंता निवृत्तः स्वनाशोथ वारि भीतिः भवेत्कीटगः सर्वदा

१०७लाउन्याध लाभकारी कलत्रादिपीडा व्ययो व्यग्रता चेत् ७ गुदे पीड्यते शादि रोगैरवश्यं भयं वा हनादेः स्वद्रव्य स्परो निआंडन्या॥

धः भवेदष्टमे राहुपुच्छेर्थलाभः सदा कीटके स्वाजगे युग्मगे तु ८ शिखी धर्मभावे सदा क्लेशनाशः

धनमाईलाइन्यथा गद्दैप सुतार्थी भवेन्म्लेच्छतो भाग्यवृद्धिः सहोत्थव्यथा वातरोगं विधत्ते तपोदानतो हास्यवृत्तिं तदानी ९

पितुर्नो सुखं कर्मगो यस्य केतुर्यदा दुर्भगं कष्टभाजं करोति तदा वाहनैः पीडितं जातु एष वृषाजालि कन्या सु

केतुगुनाशं १० सुभाग्यः सुविद्याधिको दर्शनीयः सुगात्रः सुतेजाः सुवस्त्रोपि तस्य दरैः पीड्यते संततिदुर्भ भयलेपीडाभयाको ३ संतानुभिगभयाक २

गावशिखी लाभगः सर्वलाभं करोति ११ शिखी रिष्फगो वस्तिगुह्याङ्घ्रिनेत्रे रुजा पीडनं मातुलान्नैव रामः ९

सदा राजतुल्यं नरं स ॥ यंतमिष्टं रिपूणां विनाशं व्ययोसौ करोति १२ चमत्कारचिंतामणौ यत्खलानां फलं की

शोभनांगः अतएव दर्शनीयः मनोहरः२

9

ता नक्षिनैवसमर्थे

र्त्तितिं भट्टनारायणेन पठेद्यो द्विजस्तस्य राज्ञां सभायां समक्षे प्रवक्तुं न चान्ये समर्थः १ इति श्रीना
रायणभट्टविरचिते चमत्कारचिंतामणौ ग्रहभावफलाध्यायश्चतुर्दशः १४ समाप्तः लिखितमिदं
श्रीमदनिरुद्धशर्मणा स्वरिणा स्वार्थे शके ७६० शुभमस्तु वर्त्ततरां

रंगमुक्तावली लिख्यते ॥ ॥ हरितालमारनु॰ वनकपासका गानाले॰ गंदले॰ बेलकाघोटाले॰ कुंडिलाले॰
हरितालमा नीर हालनु हरियो रंग हो॰ तस्मा माहुर हालनु सुगाको रंग हो॰ हरितालमा रवना हालनु कुसपेतो रं
ग हो॰ तस्मा नीर हालनु नीलो रंग हो॰ तसैमा लाल हालनु नरनारांजनी रंग हो॰ सिंदूरिप भाग ५ चुन भाग १
घालनु लाल रंग हो॰ सिंदूरीपौं सिंदूर हालनु॰ भिन्न लाल रंग हो॰ सिंदूरमा रवना हालनु भिन्न लाल रंग हो॰
सिंदूरिपमा माहुर हालनु भिन्न लालि रंग हो॰ नीरमा चून हालनु आकाशवर्ण हो॰ तसैमा हरियो हालनु भिन्न
हो॰ सिंदूर भाग ६ चुनभा॰ १ घालनु मनुष्य मुहार रंग हो॰ और रंगमा का फूलेका फुलले मारनु चढाकी
रंग हो॰ इति रंगमुक्तावली शुभम् ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

अ आ पु उ ह ऊपे मू ग्रा पू
मं म्र ति पू त्ति अ ह थ उ
ह्ले रो अ म स्वा वि उ श्र रे

10

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

४१००

श्री ५ को सरकार

४१००

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

श्रीगणेशाय नमः॥ ॥श्रीसरस्वत्यै नमः॥ ॥श्रीगुरुचरणारविंदेभ्यो नमः॥ ॥श्रीमच्छेषगिरेस्तटा
धिनिलयं श्रीवेंकटेशं गुरुं नत्वा विंकटनायकं त्वनुदिनं ज्ञातोप्ययार्थान्सुधीः॥ ज्योतिःशास्त्रमहाब्धि
पारगमनेवह्याभिपोतात्मकं ज्योतिःशास्त्रविवेकपाकविदुषां सर्वार्थचिंतामणिं॥१॥ नीलांबुजरुचिं दे
वं सकृद्ध्यांति मनोरथं॥ देवाः प्रणम्य यं सर्वे तन्नमामि गजाननं॥२॥ वाग्विभूतिप्रदा देवी याश्वेतांबुरुह
स्थिता॥ गोक्षीरधवलाकारा स्वयं तिष्ठतु वाचि मे॥३॥ मेषादिराशयः सर्वे दिनेशप्रमुखा ग्रहाः॥ ये चलो
कोपकर्तारः पांतु मामिह ते सदा॥४॥ यज्जातके निगदितं भुवि मानवानां तत्प्राश्निकेपि सकलं कथयं
ति तज्ज्ञाः॥ प्रश्नेपि जन्मसदृशो भवति प्रभेदः प्रश्नस्य चात्र जननस्य न किंचिदस्ति॥५॥ भौमाः शुक्रविच्चंद्र
रविज्ञशुक्रवक्रेज्यमंदार्कसुतामरेज्याः॥ मेषादिभानामधिपाः क्रमेण तदंशकानामपि ते भवेयुः॥६॥
मेषादिमूर्द्धा वदनं गलोरो हृत्कुक्षिवासो भगलिंग गुह्यं॥ तयोरुजानुद्वय जंघमंघ्री पापान्वितं यत्त
दुपैति नाशं॥७॥ व्यत्यस्तमत्स्यद्वयमध्यजंघश्चापीमनुष्यःसगदः सवीणः॥ नृयुग्ममाद्यकरेग्नि स
स्यनौस्थावलामानधरोवणिक्॥८॥ घटीजलाद्यानगृहीतुकामः शेषाः स्वनामानुगुणा भवंति॥ मे

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

षष्ठ मेषो वृषभः स एव कर्कः कुलीरस्त्वपरश्चिकोलिः॥९॥ राशिं त्रिधा कृत्य दृकाणमाहुस्तदीशपु
त्रेशाशुभाधिनाथाः॥ युजीन्दुसूर्यौ भवने रवीन्दू नाथावयुग्मे भवनस्य चार्द्धे॥१०॥ चरे शकानामधिपा
स्तदीशाद्यांशो स्थिरे तन्नवमेश्वराद्याः॥ द्विदेहभे तत्सुतराशिनाथाद्वदंति शास्त्रार्थविदो महान्तः॥११॥
तत्क्षेत्रपाद्द्वादशभागनाथा लग्नस्य वर्गाधिपतिस्तदीशः॥ त्रिंशांशका भौमशनीज्यसौम्यशुक्रा
भवंत्योजगृहे समे तु॥१२॥ विलोमतः पंचशराष्टसप्तवाणाः क्रमादूचुरनेकशास्त्रैः॥ सप्तांशपास्त्वो
जगृहे तदीशाद्युग्मे गृहे सप्तमराशिपास्तु॥१३॥ दशांशकानामधिपास्तदीशादोजे समे तन्नवमेश्व
राद्याः॥ ओजे कलानामधिपास्तदीशाच्चतुर्मुखो १ विष्णु २ हरौ ३ दिनेशः ४॥१४॥ युग्मे क्रमं व्यत्य
यमेव राशौ षष्ट्यंशकानामधिपास्त्वयुग्मे॥ घोरांशको १ राक्षस २ देवभागो ३ कुवेर ४ रक्षोगण ५ किन्न
रांशाः ६॥ भ्रष्ट ७ कुलघ्नो ८ गरला ९ ग्निसंज्ञो १० मायांशकः ११ प्रेतपुरीशभागः १२॥ अपांपति १३ र्देव
गणेशभागः १४ कला १५ हि भागा १६ द्वमृतांशु १७ चंद्रौ १८॥ मृद्वंशकः १९ कोमल २० पद्मभागौ २१ लक्ष्मी
श २२ वागीश २३ दिगंबरांशाः २४॥ देवा २५ र्द्र भागौ २६ कलिनाशभागः २७ क्षितीश्वरांशाः २८ कमलाकरां
शाः २९॥१७॥ क्रमेण मंदात्मज ३० मृत्यु ३१ काल ३२ दावाग्नि ३३ घोरा ३४ धम ३५ कंटका ३६ ख्य॥ सुधा ३७

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

ऽमृतांशो ३८ परिपूर्णचंद्र ३९ विषप्रदिग्धौ ४० कुलनाश ४१ मुख्यौ ४२ ॥ १८ ॥ वंशक्षयो ४३ त्पातक
४४ कालरूपाः ४५ सौम्य ४६ श्च मृद्वंश ४७ सुशीतलांशो ४८ ॥ दंष्ट्राकराले ४९ न्दुमुखप्रवीण ५० माला
५१ ग्निप ५२ दंडायुध ५३ निर्मलांशाः ५४ ॥ १९ ॥ शुभा ५५ प्यशुभांशा ५६ वतिशीतलांशाः ५७ सुधा पयो
धि ५८ भ्रमणो ५९ न्दुरेखाः ६० ॥ क्रूराः क्रमाद्व्यत्ययमेव युग्मे शुभान्वितांशो यदि शोभनाख्यः ॥ २० ॥
क्रूरषष्ट्यंशगाः सर्वे नाशयंति खचारिणः ॥ यदि पूर्णबलैर्युक्ताः स्वोच्चमूलत्रिकोणगाः ॥ २१ ॥ अथउ
त्तमांशादिभेदाः ॥ ॥ मूलत्रिकोणकोणोच्चस्वर्क्षकेंद्रोत्तमांशकाः ॥ सप्तवर्गोद्भवाः स्वांशाः स्वाधिमित्रां
शकान्विताः ॥ २२ ॥ वर्गास्त्वेते दशप्रोक्ताः पूर्वाचार्यैर्महर्षिभिः ॥ भवंति वर्गसंयोगे पारिजातादिसं
ज्ञकाः ॥ २३ ॥ दुः ६।८।१२ स्थारिमूढनीचस्था ग्रहा बलविवर्जिताः ॥ मरणावस्थगाश्चैव तु पारिजातादि
नाशकाः ॥ २४ ॥ अयं पक्षो नादरणीयः ॥ मुख्यपक्षस्तु ॥ स्वत्र्यंशे स्वनवांशके स्वभवन इति ग्राह्याः ॥
॥ उत्तमं तु त्रिवर्गैक्यं चतुर्वर्गं तु गोपुरं ॥ वर्गपंचकसंयोगं सिंहासनमिहोच्यते ॥ २५ ॥ वर्गद्वयं पारिजा
तं सप्तकं पारावतांशकं ॥ सप्तमं देवलोकः स्यादष्टमं च तथा भवेत् ॥ २६ ॥ ऐरावतं च नवमं फलं तेषां पृथ
क्पृथक् ॥ ॥ अथ तात्कालिकग्रहाः ॥ ॥ लग्नं क्रमात्सार्द्धघटीद्वयेन स्यान्मेषादिके शस्थितकोणभानां ॥

=नवसु वर्गेषु नवांशः शुभवर्गा श्रेष्ठ उत्तमसंज्ञं ३ =सप्तवर्गेषु द्रेष्काणे नवांशके स्वराशौ उदयं =अन्यवर्गेन ४

प्राणपरमामानो ग्रहाः पदं ज्ञेयमित्यादि । सूर्ये स्थितराशितः पंचमो नवमो वा त्र्याणां मध्ये यो बरस्तस्मात् घटी चतुर्थांशेन पंचदशकलात्मके [illegible] गणना कार्या

राशीश्वराः प्राणां पदं क्रमेण घटी चतुर्थांशानुशंतितत्क्ष्णाः ॥२७॥ चापाद्विपर्ययेण रविस्तु सार्द्ध घ
टीद्वयं रविकरोपितस्मात् ॥ क्रमेण सार्द्धद्वयनाडिकालः कुजो द्वयबाह्यत्ययनाडिमात्रं ॥२८॥ चा
पाद्बुधो व्यत्ययनाडिमात्रं मीनादयः पंच घटीन्द्रपूज्यः ॥ क्रमेण युग्माद्गुरुनन्दनस्तु घटीप्रमाणो
दिननाथपुत्रः ॥३०॥ व्यत्यासमार्गेण घटीप्रमाणो मेषादगुः सार्द्धघटीयुगं स्यात् ॥ मीनाद्विखेत
मद्गो विलोमाच्छोऽस्रांतरे तत्फलमाहुरार्याः ॥३१॥ बालाद्यवस्थाः क्रमशो ग्रहाणामोजे समे त
द्विपरीतमाहुः ॥ बालः कुमारोथ युवा च वृद्धो मृतोल्पवानाम्नतुभिः क्रमेण ॥३२॥ बालाद्यवस्थानुगु
णं ग्रहं तितत्पाककाले दिननाथसूनुरव्याः ॥ मेषाजवस्तोऽथ मं क्रियश्च वृषोक्षगोतावुरिस्तु कुभं
वं ॥३३॥ वीर्धन्द्रयुग्मं जितुमं तृतीयं चांद्रं कुलीरं तु चतुर्थराशिं ॥ सिंहस्य कंठीरवलेयसंज्ञे पाथोन
षष्ठाश्रवली च तन्वी ॥३४॥ जूकोवणिक्सननमतौलि संज्ञा कौर्प्याष्टमं कोऽजमले स्त संज्ञा ॥ जैवं धनु
स्तोक्षिकचापसंज्ञेल्लाकोकेरः स्याद्दशमं च नक्रं ॥३५॥ हृद्रोगकुंभो घटराशिसंज्ञे मीनोऽन्त्य षश्चां ।
त्यभरिः फसंज्ञं ॥ होरा तनुर्मूर्त्तिरुदयं शिरश्च वाग्वित्तकोटुंबमथाद्विसंज्ञं ॥३६॥ सहोत्थदुश्चिक्य

स॰ चिं॰
३

=शुभार्थितंच४

गलं तृतीयं शौर्यं च कर्णौ सुखमंबुबंधुः ॥ रसातलं वै हिबुकं च वेश्मपातालं हृद्वाहनमातृसंस्थाः ॥३६॥
बुद्धिप्रभावात्मजमंत्रसंज्ञं विवेकधीशक्ति सुतं दरग्रहेशाः ॥ रोगक्षतारिव्यसनं तु चोरस्थानं भवेद्धि च्छमि
हाद्रुराशीः ॥३७॥ वित्तेत्थकामो मदनश्च भर्तृस्थानं कलत्रं च धिस्तृपसंज्ञं ॥ छीरं गुडं मृत्युकराभिधा
नं गुह्यं चरंध्रं मरणां तकायुः ॥३८॥ धर्मोदयो पित्रिकभाग्यभं तु गुरुस्तपो लाभसुखार्जितं च ॥ आज्ञा
च मानं दशमं च कर्मं तद्वास्पदं स्वधनलाभमायं ॥४०॥ व्ययोंत्यभं रिःफविनाशसंज्ञं लग्नात्पखंडः कथि
तो मुनीन्द्रैः ॥ दुःस्थाश्च नाशप्रभवा भवंति षष्ठाष्टरिःफानुगतास्तथैव ॥४१॥ उद्यंति पृष्ठेन हवाजचाप
कुलीरनक्रा वलिनः स्युग्माः ॥ ते रात्रिकाले क्रिवलाः स्मशेषाः शिरोदया मीनमुदेत्युभाभ्यां ॥४२॥ =अप्र
याऽप्रकाशग्रहाः ॥ ॥ घर्मोऽर्को विश्वा१३ भागः क्रांति४ भवनयुतो मंडला१२ च्छोधितो सो पातः षड्६ राशि
युक्तः परिधि रयभा१२ संशोधितश्चापनामा ॥ शेलाशा१७ भागयुक्तं षतु रयचशिखी पंच ते त्वप्रकाशाः
प्रादुर्भावे च तेषां फलमिह कथितं जातकप्रश्नयोः स्यात् ॥४३॥ व्योमास्तपातालविलग्नभानां वदंति ना राम॰
मानि मुनीन्द्रजालाः ॥ तत्कंटकं केंद्रचतुष्टयं च वर्गोत्तमास्तत्त्वनवांशकास्तु ॥४४॥ जलचर पशुनर ३

=५पचयप

कीटावंधौ मानेत नौमदे चापि ॥ क्रमशो भवंति वीर्या विगतवलास्तस्तु सप्तमे चापि ॥४५॥ मेषोक्षनक्रां
गनकर्किमीनतुलाधराः सूर्यादिनपात्वतुंगाः ॥ अत्युच्चभागैर्नय१० गो३ नद२८ रस्मन्वा१५ न्मयना२७ सा
र२७ नरैः२० क्रमेण ॥४६॥ सिंहो क्षव स्त्रीगनचापतौलिकुंभा भवंत्युच्चसमानभावाः ॥ मूलत्रिकोण
निवदंति तानि किंचिद्विहीनानि वलानि सूर्यात् ॥४७॥ दिवावला मानुषराशयः स्यू रात्रौ वलाद्याः
पशवश्च कीटाः ॥ संध्याद्वये भ्रातृभवा ॥ स्यदा१० नां सव७ भानां तु चयेति संज्ञाः ॥४८॥ रक्तः श्वेतः
श्यामकांतिश्च रक्तो धूम्रश्चित्रः कृष्णकांतिः सुवर्णः ॥ स्वर्णाभः स्यात्कर्वुरो वभ्रुवर्णः स्वच्छो वर्णो वर्णितो
वुद्धिमद्भिः ॥४९॥ वेशि स्थानं सूर्ययुक्ताद्द्वितीयं चक्राद्देश्मिन्मान मात्रु मुनीन्द्राः ॥ वेद२४ घ्नं स्याद्वाणसं
ख्यादिकं २०।२४।२८।३२।३६।४० तु वैलोम्याद्वाजूकराशेः क्रमेण ॥५०॥ दिनेशचंद्रौ नरपालमुख्यौ से
नाकुजः सोमसुतः कुमारः ॥ शुक्रेन्द्रपूज्यौ सचिवौ शनिश्च प्रेष्यश्च तद्वत्रिमुखेति जातः ॥५१॥ आत्मा
रविः शीतकरो मनश्च सत्त्वं कुजो भाषणमंकुरसूनुः ॥ वाचांपतिर्ज्ञानसुखं मदेशः शुक्रो भवेदर्कसुत
स्तु दुःखं ॥५२॥ सूर्यो हेलिर्भानुमान्दीप्तरश्मिश्चंडांशुः स्याद्भास्करो हस्करश्च ॥ अब्जः सोमश्चंद्रमाः शीत
रश्मिः शीतांशुः स्यात्ग्लौर्मृगांकः कलेशः ॥५३॥ आरो वक्रश्चावनेयः कुजः स्याद्भौमः क्रूरो लोहितांगो

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

य पापी॥ विद्रुः सौम्यो बोधनश्चेंदुपुत्रश्चांद्रिः शांतः श्यामगात्रो तिदीर्घः॥५४॥ जीवो गिरां देवगुरुः प्र
शांतो वाचांपतीन्द्र त्रिदशेशवंद्यः॥ भृगुः शान्तो भार्गवसूनयोऽच्छः काणः कविर्दैत्यगुरुः सितश्च॥५५॥
छायासुतः पंगुयमार्कसूनुः कोणः सितः सौरिशनिस्तु नीलः॥ क्रूरः कृशांगः कपिलो हृदीर्घस्त
मोऽसुरश्चेत्यगुसैंहिकेयौ॥५६॥ राहुस्तु स्वर्भानुविधुंतुदौ स्यात्केतुः शिखी स्याद्ध्वजनामधेयः॥ श
नैः सुतः स्यात्कुलिको यमार्द्रिर्यमात्मजः आल्हरोतिपापी॥५७॥ आणस्तु सुः आणपदस्य नामप
र्यायमन्यं प्रवदंति तज्ज्ञाः॥ भानुर्थुगास्त्रो किल तदेह रक्तश्यामान्वितः पिंगलनेत्रकांतिः॥५८॥ पित्तात्मको
यं समगात्रयष्टिः प्रतापयुक्तस्त्वगुणो ल्परोमाः॥ संचारयुक्तः कुचितार्थवाक्यः स्वल्पप्रदो दैविकबुद्धियुक्तः
॥५९॥ चंद्रः सितांगः समगात्रयष्टिर्वाग्मी परिध्यंगविवेकयुक्तः॥ कृचित्कृशः शीतलवाक्ययुक्तः सत्वाश्र
यो वातकफानिलात्मा॥६०॥ कोपाग्निनेत्रः सितरक्तगात्रः पित्तात्मकश्चंचलबुद्धियुक्तः॥ कृशांगयुक्तो तम
सबुद्धियुक्तो भौमः प्रतापी रतिकेलिलोलः॥६१॥ दूर्वाश्यामः सोमपुत्रोपि विद्वान् रजोगुणः प्रस्फुटवाक्यजा
लः॥ हास्यप्रियः पित्तकफानिलात्मा सदाप्रतापान्वितपुंश्चलश्च॥६२॥ बृहस्पतिस्तत्कद्विलगात्रयष्टिः कफा
त्मकः श्रेष्ठमतिः सुविद्वान्॥ सत्वाश्रयः सर्वगुणाभिरामः पिंगाक्षिमूर्द्धन्यकचाभिरामः॥६३॥ सुलोचनश्चासु

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

=असमीहृयकारीर

ऊदात्तकामःसुखीवलीसुंदरकांतिपूर्णः॥ आनीलवर्णंकिनरोमयुक्तोरजोगुणःसर्वगुणाभिरामः॥
॥६४॥ आलस्यकमंदःकृशदीर्घगात्रःपिंगेक्षणःक्रूरकचाभिरामः॥ स्थूलद्विजस्तामसबुद्धियुक्तोवाता
त्मकोवाक्कठिनस्तुनिंद्यः॥६५॥ वलेननिश्चित्यवदेद्ग्रहाणांतत्त्वाश्चिकेजन्मनितद्गुणास्तु॥ विप्रौभवेतां
गुरुदानवेज्यौदिनेशभौमौनरपालमुख्यौ॥६६॥ सोमस्तुविट्वैश्यकुलप्रसूतोदिनेशपुत्रस्तुचतुर्थगोत्रः
॥चंडालजातिस्तुपसैंहिकेयःकेतुश्चजात्यंतरमत्रमांदिः॥६७॥ रक्तःश्वेतोतिरक्तोहरितकनकरुक्कि
न्नीलस्तुनाथावह्न्यंभस्त्वग्निजातोहरिसुरगणराडिन्द्रभार्याकुजाताः॥ भानुःकाव्योधराभूरगुरुश
निशशिनःसोमपुत्रामरेज्याठेयास्त्विन्द्रादिनाथाःक्रियवृषमिथुनाराशयस्तेचचांद्राः॥६८॥ क्षीणें
दुभूसूनुदिनेशमंदाःपापाबुधस्तैस्सहितस्तुपापः॥ नपुंसकौसौम्यदिनेशपुत्रौशशांकशुक्रौयुवती
चशेषाः॥६९॥ नरग्रहाभानुकुजामरेज्याःस्तोवलानन्यवदंतितज्ज्ञाः॥ भौमस्यमज्जापिवसागुरोस्तु
शुक्रंभृगोस्त्वक्शशिनंदनस्य॥७०॥ चंद्रस्यरक्तंदिनपस्यचास्थिस्नायुःशनेर्वातुवमाद्युपाधिः॥ नद्या
नुकोपान्मरणंप्रयातिरंध्रस्थितानामिहखेचराणां॥७१॥ देवस्थानंभास्करस्यांवुवासंचंद्रस्याग्निस्था
नमंगारकस्य॥ निद्रास्थानंसोमपुत्रस्य कोशस्थानंजीवस्यैवमाहुर्भृगोस्तु॥७२॥ सुप्तिस्थानंभानु

स॰चि॰ जस्यो न्करं तु सर्पस्थानं सैंहिकेयस्य चैवं ॥ जार्णे शनेर्वासरनायकस्य स्थलं गुरोर्मध्यमगोपतेश्च ॥७३॥
५ काठिन्यमङ्कस्य तु नूतनं स्याद्दिशोः कुजस्याग्निहुतं चवस्त्रं ॥ कंथा फणीन्द्रस्य तु चित्ररूपा केतोर्महच्छिद्र
युता विशेषात् ॥७४॥ ताम्रं दिनेशस्य निशाकरस्य मणिर्हिरण्यं तु धरासुतस्य ॥ मुक्ता विदो देवगुरो
स्तु रूप्यं मुक्ता भृगो राय समर्कसूनोः ॥७५॥ राहोस्तु सीसं शिखिनश्च नैल्यं धरा मणिस्तु कथयं
ति तज्ज्ञाः ॥ जीर्णवरं देवगुरोर्भृगोस्तु क्षौमांवरं भास्करस्य दृगोपि ॥७६॥ दुकूलं क्षौमं रात्रिनाथस्य चांद्रः
स्या मक्षौमं रक्तचित्रं कुजस्य ॥ वस्त्रं विचित्रं पदवस्त्रं शनेस्तु नैल्यं राहोर्जीर्णं चित्रान्वितं च ॥७७॥ रूपान्वितं
तद्वसनं च केतोर्वलान्वितानां तु वदेद्ग्रहाणां ॥ भृगोर्वसंतः क्षितिसूनुभान्वो ग्रीष्मः शशांकस्य ऋतुः प्र
वर्षा ॥७८॥ विदः शरद्देवगुरोस्तु हेमन्तऋतुः शनेः स्याच्छिशिरस्तु कालः ॥ द्रेष्काणकेतु हतवस्तु वाच्या
ः प्रश्नेषु सूतावपि नष्टसंज्ञे ॥७९॥ भानोः कटुर्भूमिसुतस्य तिक्तं सोमस्य लावण्यमथेंदुसूनोः ॥ मिश्रीकृ
तं च तस्तु सुरेज्यभृग्वोर्माधुर्यम म्लं च शनेः कषायः ॥८०॥ ऋतुत्रयं वासरनायकस्य ह्रस्वं शशांकस्य दिनं कुज
स्य ॥ विदो ऋतुर्देवगुरोस्तु मासः पक्षो भृगोर्वत्सरमर्कसूनोः ॥८१॥ अहो तु मासास्तु हिनां गुशात्रोः केतोस्तु राम॰
मासत्रयमेव कालः ॥ धातुर्ग्रहा राहुशनीन्दुभौमा मूलग्रहौ शुक्रदिनाधिनाथौ ॥८२॥ जीवग्रहो जीवशशांक ५

15

सूनू मेषादिरुक्तादिप्यथाक्रमेण ॥ अधोर्द्धदृष्टी दिननाथभौमौ दृष्टिः कटाक्षेण कवीन्दुसून्वोः ॥ ८३ ॥ रा
शांकगुर्वोः समभागदृष्टिस्त्वधोहिपातस्तरणिनाथशन्योः ॥ पश्यत्यसौ भानुसुतस्तृतीयं मानं च पूर्णं
चतुरस्त्रमारः ॥ ८४ ॥ जीवस्त्रिकोणं मदनं च सर्वे पश्यंति दृश्याचरणग्रहस्था ॥ भानोस्तु मित्राणि कुजेंदु
जीवाः समो बुधः शुक्रशनी विपक्षौ ॥ ८५ ॥ दृष्टौ शशांकस्य दिनेशसौम्यौ शेषाः समा [redacted]
भूमिसुतस्य मैत्राः ॥ रवीन्दुजीवाश्च बुधश्च शत्रुः समौ दिनेशात्मजदानवेज्यौ ॥ ८६ ॥ सौम्यस्य मित्रे दिनना
यशुक्रौ शेषाः समाराति करः सपत्नः ॥ शुक्रेंदुजौ देवगुरोः सपत्नौ मित्राणि सर्वे रविसूनुमध्यः ॥ ८७ ॥ श
नीन्दुजाविष्टकरौ भृगोस्तु शेषाः सपत्नाश्च समौ कुजेज्यौ ॥ सौरस्य मित्रे भृगुपुत्रसौम्यौ समो गुरुस्ते नि
खिलाः सपत्नाः ॥ ८८ ॥ राहोस्तु मित्राणि कवीज्यमंदाः केतोस्तथैवात्र वदंति तज्ज्ञाः ॥ भवंति तात्कालिकमित्र
भूताः सर्वे चवास्तोरवंधुयुक्ताः ॥ ८९ ॥ खात्स्वात्क्रमाद्युक्रमतस्तथैव मन्यस्थितास्तत्समयारिभूता
ः ॥ तत्कालमित्रं निसर्गमित्रं द्वयं भवेत्तत्त्वधिमित्रसंज्ञं ॥ ९० ॥ तथैव शत्रोरधिशत्रुसंज्ञमेकत्र शत्रुः समता
मुपैति ॥ स्वोच्चे सुहृद्भे स्वनवांशकेपि स्वर्क्षे दृकाणे हि रसांशकेपि ॥ ९१ ॥ केन्द्रांशकाद्ये शयुतेपि चैवमुपैति
तत्स्थानवलं ग्रहेंद्रः ॥ लग्ने बुधेज्यौ बलिनौ तु पूर्वे वीर्यायमेतद्दशमेर्कभौमौ ॥ ९२ ॥ कामेर्कसूनुर्बलवान्ज

+तु ३

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

स०विं० ६

लेशो वंधौ निधानाथकवी कुवेरे ॥ तन्नम्नमेदिग्वलमन्यमाहुस्तदंतरे चेत्वनुपातएव ॥ २३ ॥ स्वमासहोरा
दिनवर्षकरे शुवीर्यान्विता भानुमुखाग्रहेंद्राः ॥ रात्रौ वलाढ्या शनिचंद्रभौमा स्वयो ग्रहा श्वाह्नि रवीज्यशु
क्राः ॥ २४ ॥ सदा वली वित्सितकृष्णपक्षे सौम्यास्तदन्ये स्तु वलाः क्रमेण ॥ शुभेक्षिताः पूर्णवलान्विता
स्तदृष्टेर्वलं पापखगैरदृष्टाः ॥ २५ ॥ सौम्यायने त्युत्तिवली दिवसाधिनाथश्चंद्रस्तदन्यसमयेवलपूर्ण
युक्तः ॥ वक्रान्विताः क्षितिसुतादिमुखाः समस्ता युद्धे जयी जलपदिग्गतकांतियुक्तः ॥ २६ ॥ मंदार सौम्यगु
रुशुक्रशशांकसूर्यनैसर्गिकाख्यवलिनः खचराः क्रमेण ॥ लग्नस्य वीर्यमधिपस्य वलं तु सर्वं मुख्यं वदं
ति खलु षड्विधवीर्यमेवं ॥ २७ ॥ लग्ने न भं चेद्वलमत्र रूपमाप्यं च तु व्यादृभमर्द्धसंज्ञं ॥ चेत्कीटलग्नं किम
पीह नास्ति स्फुटं विलग्नस्य वलं तदाहुः ॥ २८ ॥ स्वार्द्धानि षट्त्रीण्यकरो वलीयान् चंद्रस्तु षट्पंचवसुंध
राजः ॥ सप्तेंदुसूनुरपि षट् गुरुश्च सार्द्धानि पंचाथ सितो वलीयान् ॥ २९ ॥ मंदस्तु पंचैव च षड्वलानां
संयोग एवापरयान्ययास्युः ॥ रूपत्रयं वलमुशंत्यपपाददहीनं २।४५ स्यान्नं तु दिग्वलमयांघ्रिविहीनरूपं
०।४५ ॥ १०० ॥ अन्त्यं पादहीनं ०।५० वलमत्र तु चेष्टिताख्यमर्द्धं पादहीनयुगं ३।५।३० मेव तु कालवीर्ये ॥ पूर्णं

गम० ६

16

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

वत्सार विशशांकसुतामरेज्यास्फुजिद्बलं लत्वयनजं हि स्वचक्रिभागे ॥१॥ रसांशहीना ०।५०। द्विशिवीर्यमाकुः
स्यानेत्युपाद्याधिकयुग्मरूपं २।१५॥ कालेबलं त्र्यंशविहीनयुग्मं १।४०। मर्द्धं भवेच्चेष्टितवीर्य०।३०। मेव ॥२॥
त्र्यंशोनमेकं त्वयनं बलं स्यात्स्थानं तु देवेन्द्रसपत्नगुर्वोः ॥ चेष्टाबलं त्र्यंशविहीनमेकं ०।४०। सार्द्धांशरूपं
१।१३०। समये बलं स्यात् ॥३॥ दिक्स्पर्द्धं रूपं ०।३०। बलमायनं तु त्र्यंशं ०।२०। भवेत्स्थानिकमर्द्धयुग्मं २।३०॥ द्विने
त्रपुत्रस्य वसुंधरायाः सूनोः क्रमाद्वीर्यमुदाहरंति ॥४॥ आरोहवीर्याः प्रभवंति भावसमानपर्यंतमनन्तसू
ताः स्युः ॥ स्वोच्चे सुहृन्नीचगते ग्रहेंद्रे षड्भिर्बले स्युर्घटबलान्वितोपि ॥५॥ संधौ स्थितः सत्र फलप्रदः स्या
द्वेविधिं त्यात्र वदेद्विपाके ॥ आरणात्रिकोणेष्ववदन्ति लग्नं तदेव मां घत्रिवित राशिकोणे ॥६॥ मांधशकात्कोण
गतं विलग्नं तदंशकामस्थित राशिकोणे ॥ शशांकसंयुक्तभकोणराशेोतदंशकात्तन्मदकोणभे वा ॥७॥
प्रश्नेपि तज्जन्मसमानकाले लग्नस्य निश्चायकमत्र तज्ज्ञाः ॥ तयोर्बले नापि विकल्पमाहुर्लग्नाज्जयोरित्यमु
दाहरंति ॥८॥ लग्ने बले मांदिवशाद्विलग्नं चंद्रे बले चंद्रवशाद्विलग्नं ॥ ओजेतदंशे पुरुषस्य जन्म लग्ने स्त्रिय
स्तद्विपरीतभांशे ॥९॥ क्रमाद्ग्रहः पाचकबोधकश्च सकारको वेधकसंज्ञकश्च ॥ मंदारजीवामरशत्रुपूज्या
:शुक्रारसूर्यात्मजवासरेशाः ॥१०॥ रवीन्दुसूर्यात्मजचंद्रपुत्राः शशांकजीवाद्धधरासुताश्च ॥ सूर्यात्मजा

स॰सिं॰
७

रेंदुदिनाधिनाथाः सोमेंदुपुत्रार्कदिनेशपुत्राः ॥११॥ शुक्रेंदुदेवेज्यधरासुताश्च भवंति तत्पाकनुखगेंद्रे
द्राः ॥ स्थानानि वृद्ध्येक्रमशो ग्रहाणां षट्सप्तधर्मायगताः क्रमेण ॥१२॥ भानोः शशांकोन्मदभाग्यलो
भयुक्तास्तृतीयेन धरासुतात्र ॥ धनारिलाभांत्यगताज्ञस्तनोर्द्वितीयवंद्यात्मजसोदराश्च ॥१३॥ गु
रोस्तु षष्ठात्मजकामरिःफाः शुक्राद्धनारिव्ययवंधुयुक्ताः ॥ व्ययेच भौमस्य तु वेधकश्च शशेस्तु वंधुश्चां
तकरो गुरोस्तु ॥१४॥ पाकग्रहो वेधकसंज्ञकश्च शत्रुर्भवेदस्य कुजितश्च वैरी ॥ सकारको वेधकसंज्ञक
श्च शनेस्तु तत्कारकखेचरारिः ॥१५॥ मित्रत्रणानां वरभूषणानां स्त्रीराज्यार्थभूलाभमतीव सौख्यं ॥ धै
र्यं मनोत्साहमतीव शक्तं कुर्याद्ग्रहः पाचकसंज्ञकोयं ॥१६॥ मित्रे यथान्यायफलं न दन्ये ग्रहे तदन्यत्फ
लमाननोति ॥ समग्रभाग्यं वसुराजपूज्यं विद्याविनोदांकितराजगोष्ठी ॥१७॥ दयातपःश्राममचिंत्यभा
ग्यं कुर्यात्फलं वेधकसंज्ञकश्च ॥ ग्रहे तु तस्मिन्सफलं वदंति मित्रे विपर्यासफलं तदन्ये ॥१८॥ भाग्यं
क्वचिन्हीनफलं क्वचिच्च दारार्थवंधात्मजरोगपीडां ॥ चौराग्निपीडां कलहं जनैस्तु सकारको मित्र
समो यदि स्यात् ॥१९॥ सकारको वैरिसमो न तत्तु वदंति व्यत्यासफलं विशेषात् ॥ चौराग्निवंधुक्षिति
पालसंघैरतीवदुःखं स्वपदच्युतिं च ॥२०॥ विदेशयानं धनधान्यनाशं वेधग्रहस्तत्फलमन्यथान्यः ॥

राम॰
७

17

+ग्रह६ =अशोभनः५ =गुलिकोनामकुलिकः३

चंद्र२६रुद्र२२जया१८वैघा१४नया१०तोदनालु३ नाडिनिहता द्दिनमानात् ॥२१॥ नागा३०लब्धयु
तमांद्रिघटीस्याद्यवत्स्फुटमिहानयेत्तदा ॥ मतांतरे ॥ तरुस्वरजयभयनपतनुखनिनाड्यो भास्क
रादिवारेषु ॥२२॥ दिनमानघटीगुणिता नागहृता गुलिकनाडिकाः स्पष्टाः ॥ स्फुटगुलिकनाडिकाभि
स्तत्कालार्केन सायनेनापि ॥२२॥ लग्नवदानेतव्यो राश्यंशकलादिरूप कोगुलिकः ॥२३॥ पाकेशाद्यशु
भांत्ययन्तु भवनेषु क्रोपहारेश्वरस्तकेतुर्भवतीह लाभधनूभेसोत्यान्मजेवंषुभे ॥ भाग्येवादशमे
समन्वित ग्रहस्तकेशोभनाख्यंस्तत्कामान्वितखेचरस्तकशुभदःप्रोक्तोग्रहाणांक्रमः ॥२४॥ पापक्रियादि
सहितो शुचरस्तकशत्रुःस्या स्थानतोपिशुभदस्त्वतिशोभनाख्यः ॥ स्थानानुरूपफलमत्र विचिंत्य मा
र्गं ज्ञात्वा वदंति मुनयो जगतां प्रसिद्धौ ॥२५॥ संज्ञाध्यायो वर्णितः सर्वशास्त्रात्सारं बुद्ध्वा सर्वलोकोपका
+शेष४ रं ॥ यद्यत्सर्वं वेंकटेनेषु ध्यात तत्त्याकेयोजयेत्तत्फलानि ॥२६॥ ॥ इति प्रथमोध्यायः ॥ ॥ भावाः सर्वे शु
भपतियुता वीक्षिता वा शुभेशैस्तस्तद्भावाः सकलफलदाः पापदृग्योगहीनाः ॥ पापाः सर्वे भवनपतयश्चे
द्दिहाकुस्तथैव खेटैः सर्वैः शुभमपि फलं निम्नरुद्धारिहीनैः ॥१॥ लग्नादिभावादि पुरंध्रारिःफेपापग्रहास्त
द्भवनादिनाशः ॥ सौम्यास्तुनात्यंत फलप्रदास्तद्भावादिकानां फलमेव माहुः ॥२॥ यद्भावनाथो रिपुरंध्ररिः

=नीच·अस्त·२

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

स.चिं. ८ मेऽतुः स्थानमथो यदुद्भवनस्थितो वा ॥ तद्भावनाशं कथयंति तज्ज्ञाः शुभेक्षिते तद्भवनस्य सौख्यं ॥३॥ तनुभावा
त्रिकोणे खलु खमंदिरे भेत्रास्य देहे सौख्यमुक्तं पापानां दृष्टिहीने भवनपमहिते पापखेटैरयुक्ते ॥ भावानां
पुष्टिमाहुस्तव यत्र शुभकरी मन्यथा चेत्तदाणां हानिमिश्रमिश्रा ग्रहेंद्रैः सकलमपि तथा मूर्तिभावादिभा
नां ॥४॥ नाशस्थानगतो दिवाकरकरैर्लुप्तस्तु यद्राशिपो नीचारातिगतो यथा यदि भवेत्सौम्यैरयुक्ते
क्षितः ॥ तद्भावस्य विनाशनं मुनिगणाः शंसंति खेटे स्फुटं तद्वद्दृश्चापि फलप्रदो नहितदाम्नत्यादिभानां
क्रमः ॥५॥ अर्थात्रिकपयेद्विलग्नशशिनोः प्राबल्यतः खेचरैर्मानस्थैः पितृमातृशत्रुसुतसुहृद्भ्रात्रादि
भिः स्त्रीधनं ॥ भ्रात्राद्यदिननाथलग्नशशिनां मध्ये बलीयस्ततः कर्मेशस्य नवांशराशिपवशाद्दृत्तिं ऊ
गुरुस्त्विदः ॥६॥ भे बन्धचामीकरतोयपानपत्येन मुक्तामणिविश्रलंभात् ॥ अन्योन्यदूतागमदृष्टिमा
र्गाज्जीवत्यसौ वासरनायकांशे ॥७॥ मंत्रोपदेशरसवादविनोदमार्गैर्द्विजगुरुः सकलशास्त्रपुराणमार्गैः
॥ ज्ञानोपदेशनिपुणैः क्षितिपालपूज्या जीवत्यसौ वासरनायकांशे ॥८॥ ऊर्णोद्भवानां क्रयविक्रयेण
स्त्रवेश्यरसवादविनोदमार्गात् ॥ राज्ञोगनासंश्रयदृष्टिरूपान्निशाकरांशे वसनक्रयाद्वा ॥९॥ धातोर्वि रा.म.
वादेन रणसहारान्नरत्नादिवाराः कलहश्रहल्ला ॥ जीवत्यसौ साहसमार्गरूपाद्धरासुतांशे यदि सौ ८

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

रदृष्ट्या॥१०॥शिल्पादिकाव्यागमशास्त्रमार्गाञ्ज्योतिर्गोलज्ञानवशाद्बुधांशे॥परार्थवेदाध्ययनाञ्जपाच्चपुरो
हितत्वाज्जवशात्सदृष्टिः॥११॥जीवांशकेभूसुरदेवतानामुपासकाध्यापकमार्गरूपात्॥पुराणशास्त्रा
गमनीतिमार्गाद्धर्मोपदेशेनकुसीदमार्गः॥१२॥सुवर्णमाणिक्यगजाश्वमूलाद्वांकयाज्जीवनमाद्
रार्थाः॥गुडोदनक्षीरदधिक्रयेणस्त्रीणांप्रलोभेननभोगोःसुतांशे॥१३॥शन्यंशकेकुत्सितमार्गदृष्ट्यावि
त्यादिभिर्दारुमयैर्वधाद्यैः॥व्ययप्रसक्तभाराञ्जनविप्रलंभाद्व्याण्यवैरोद्भवविप्रलंभात्॥१४॥स्वक्षेत्रेस्वन
वांशकेसुहृद्दिवास्यात्सुच्चभागेयदास्वद्रेष्काणेचतुष्टयेषुसहितामूलत्रिकोणेषुवा॥तत्तत्कालबला
न्वितास्तुखचरावर्गोत्तमांशेपिवातेसर्वेशुभदाभवन्तिहितदाःस्वान्तर्दशासुवर्षैः॥१५॥तत्तद्भावाद्व्यप
वारखरेशोद्रेष्काणानांधान्यनाथोर्कपुत्रः॥मान्दीशोवानवत्रवांशाधिपोवातेषामध्येयोग्रहःक्रूरभावः॥
॥१६॥तद्भावेशस्याधिशत्रुर्ग्रहोवायोवाखेटोविंदुशून्यर्क्षयुक्तः॥तत्त्याकेमूर्त्तिवित्तादिकानांनाशंकुर्याद्दै
वविन्नाग्निकाच्च॥१७॥मृहमाद्यसुखरेखारंध्रपास्तत्रवांशपतयोपियेग्रहाः॥तेसुदुर्बलदृशामतिप्र
दाकष्टमेवरतिस्वर्थनंदने॥१८॥धनाधिपःपापखगोथदृश्याष्ठन्यारभोगीद्रिनेश्वराणां॥श्रोतर्दपाधो
धननाशमाद्रुःपापान्वितेतद्भवनेतथैव॥१९॥धनान्वितःपापखगस्तदीशःस्याच्चेदृशापापहितिपाल

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

स॰ चिं॰ ९

कोपात् ॥ नानार्थनाशं मित्रगदेश्वराणां स्थानच्युतिं स्वेहजनैर्विरोधं ॥२०॥ पापग्रहाणामपहारकाले पापू
ग्रहस्येव रसासु काले ॥ भृत्यार्थमानात्मजसोदराणां नाशं समायांति शुभेन दोषः ॥२१॥ वित्ते शुभे
शोभनखेचरेण तस्याककाले धनलाभमेति ॥ शुभग्रहाणामपहारकाले तथा भवेदात्मजवाग्विला
सः ॥२२॥ पापग्रहे विक्रमभावनाथे पापान्विते पापविपञ्चराणां ॥ अंतर्दशायामनलास्त्रचौरैर्दुःखं स
मायांति शुभग्रहेपि ॥२३॥ कलिप्रकोपानलचौरभूपैर्दुःखं मनोजाड्यमतीवकष्टं ॥ सोत्थेशपापग्रह
दायकाले शुभेक्षितस्याहमत्र नास्ति ॥२४॥ दुश्चिक्यभावाधिपदायकाले सौम्येतराणामपहारकाले ॥
नाशं वदेत्तत्र सहोदराणां भवेद्धि रोधः स्वजनैर्विशेषात् ॥२५॥ हेत्वाधिपस्येव शुभेतरस्य पापग्रहाणा
मपहारकाले ॥ स्थानच्युतिं बंधुविनाशमेति नीचास्तगानामपहारकेपि ॥२६॥ बुद्धिभ्रमं कुत्सितभोज
नं च पापग्रहाणां सुतभेशकाले ॥ अंतर्दशायां सबदेश्वराणां शुभग्रहश्चेत्तथा फलं तु ॥२७॥ राजाग्नि
चौरैर्व्यसनं प्रलोशः दशाविपाके तु शुभेतराणां ॥ अंतर्दशायामतिकष्टमेति प्रमेहगुल्मक्षयपित्तकासैः
॥२८॥ दारेशपापग्रहदायकाले स्त्रियाविरोधं मरणं च तस्याः ॥ विदेशयानं तु पुरीषमूत्रकृच्छ्रं वदेद्भूपति राम॰
कोपमत्र ॥२९॥ रंध्रेशकाले फणिनाथभौमदानैश्चराणामपहारकाले ॥ आयुर्यशोवित्तविनाशनं च रा ९

७

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

रात्मवं द्विष्टसुहृदराणां ॥३०॥ स्थानच्युतिं बंधुविरोधता च विदेशयानं सहजैर्विरोधः ॥ भवेत्कुभेशस्य द
शाविपाके शनैश्चराराहिदिनाधिपानां ॥३१॥ कारागृहप्राप्तिरनेकदुःखं दुःखप्रशोकानलदग्धदेहां ॥ श्री
मीश्वरस्यांतरभुक्तिकाले पापग्रहाणामपकीर्त्तिमेव ॥३२॥ दशाविशेषे त्वयलाभमस्य भुक्तं तदेव
विना शनं च ॥ रव्यारभोगीडशनैश्चराणां कार्यार्थकृत्क्षितिपालकोपात् ॥३३॥ व्ययेशदाये रविसूनु
भुक्तौ दिने शभ्रम्यात्मजयोर्विरोधः ॥ कलिर्हयोमानधनक्षयोच राहोस्तभुक्तावरिसर्पपीडा ॥३४॥
तत्कालशत्रुप्रभवात्फलं तन्मित्रेयदिस्यात्फलमर्द्धमाहुः ॥ अन्योन्यषष्ठाष्टमदायकाले स्थानच्युति
र्वीमरणं विशेषात् ॥३५॥ स्पष्टीकरिष्यंति दशाविभागे विस्तारमार्गेण मुनींद्रजालीः ॥ आपाततः संकु
चितार्थवाक्ये रुक्ताग्रहाणां फलपाकपंक्तिः ॥३६॥ निषेकलग्नाद्दिनपस्तृतीयराशौ यदा चारवशाद्दुपै
ति ॥ आधानलग्नाद्यवा त्रिकोणे रवौयदा जन्म वदेन्नराणां ॥३७॥ आधानलग्नात्सुतभे कुजन्मलग्ने
भवेत्क्षास्त्रविदो वदंति ॥ आधानलग्ने शुभदृष्टियोगे दीर्घायुरैश्वर्यधनान्वितः स्यात् ॥३८॥ धर्मार्थपुत्रे
षु निषेकलग्नाद्दृष्टेषु सौम्यैः पुरुषग्रहे वा ॥ पुत्रांशके वापि निषेककाले पुंजन्म वालाजननं विलोमात् ॥३९॥
निषेकलग्ने शशतृतीयनाथो लग्नस्थितौ चेद्यमलोद्भवः स्यात् ॥ तृतीयनाथेन युतो निषेकलग्नेश्वरस्तत्र

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

स०क्षि० १० सहजेन तथैव॥४०॥ निषेककलग्नेशाच्छिनं रन्ध्रे वा रव्यात्मजो वा यदि पापदृष्टः॥ पिंडाकृतिर्जन्म वदंति तद्ज्ञा नीशुभे
क्षितन्ध्रेन तथा विधं तत्॥४१॥ लग्नेश्वरे कर्मगते विलग्ने भोगीन्द्रयुक्ते सति पापजातः॥ रंध्रेश्वरे राहुयु
ते विलग्ने जातो रगैर्वेष्टितसंभवः स्यात्॥४२॥ लग्नत्रिभागे ऽउ सर्पकाले तन्नाथयुक्ते नु तथा त्रिभागे॥ शु
भग्रहाणां नु दृशाविहीने जातो रगैर्वे०॥४४॥ केंद्रे स राहौ गुलिकेन युक्ते लग्नेश्वरे वा निधने स युक्ते॥ क्रूरग्र
हाणां नु दृकाणलग्ने जातो०॥४३॥ छागोक्षे कंठीरवलग्नभन्ते भौमान्विते वा रविजेन युक्ते॥ राश्यंशसादृश्य
समानदेहेन नालेन संवेष्टितजात एव॥४५॥ लग्ने सपापे वृषपापदृष्टे राहुध्वजाभ्यां सहिते यवात्र॥ पापग्रहा
णां नु विलग्नभे वा जातो न रो नालविवेष्टितांगः॥४६॥ क्रूरान्तरे लग्नगते स राहौ लग्ने कुजे वा सरनायदृष्टे॥
लग्नेशनौ भूमिसुतेन दृष्टे जातो नरो०॥४७॥ परस्य रक्षेत्र समाश्रितो वा रेहाभु पो जन्म वदंति तद्ज्ञानी॥ लग्ने
श्वरे वा हिबुकेश्वरे वा ध्वजारि युक्ते ऽनननं परोक्तं॥४८॥ पापा बलाढ्या दिवलास्तु सौम्या न पुंसकौ कें
द्रगतौ तद्ज्ञानी॥ दृष्टिस्तयोर्वा यदि योनिलग्ने च तु ष्पदां जन्म वदंति तज्ज्ञाः॥४९॥ पापा बलाढ्याः स्वगृहं प्रपन्ना
: सौम्याः स्वगेहेतरराशियुक्ताः॥ चतुष्पदां जन्म तनौ वियोनौ वदंति शास्त्रांतरपारगम्याः॥५०॥ पक्षीदृका राम०
णे तु विलग्नभन्ते बलान्विते नैव ग्रहेण दृष्टे॥ राशौ चरे वा यदि तत्र कांशे वियोनि जन्मेति बुधांशके वा॥५१॥ १०

20

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

शुक्रे स्थिते गोजननं महिष्याः सूर्यात्मजेनापि युतः स दृष्टः ॥ राहुध्वजाभ्यां सहितो यदृष्टो मेषस्तु जातोन्यप
शुस्तथान्यैः ॥५२॥ लग्ने बुधक्षेत्रगते दिनाथे लग्ने स्थिते सोमसुते तु हंसे स्थे ॥ जातस्तु सस्त्रीकनपुंसकः स्या
च्छन्यादियोगात्सुरुषस्तु षंडः ॥५३॥ अन्योन्यदृष्टौ शशिवासरेशौ युग्मौजगाविंदुजभानुपुत्रौ ॥ ओजर्क्षे
गो भूमिसुतो दिनेशं पश्यंत्यसो युग्मगतं तथैव ॥५४॥ ओजे तुलग्ने कुसुतात्मजं वा बुधस्तत्र स्थितो युग्मग(
भो मदृष्टः ॥ युग्मौजगाविंदु सितौ कुजेन दृष्टौ विलग्नाच्च निशाकरास्तु ॥५५॥ षट् क्लीवयोगाः पुरुषांशयु
क्ताः प्रोक्ता महद्भिर्वदुशास्त्रविद्भिः ॥ लग्नेश्वरश्चंद्रसुतेन युक्तः षंढो भवेत्सौम्यखगेर दृष्टः ॥५६॥ दुःस्था
न गोकर्मसुभाधिना थो बली विलग्नाधिपतिस्तदानीं ॥ सीमंतकर्मादिविनैव जातो भवेन्नरः प्राथमिकोपि
तत्र ॥५७॥ लाभे सपापे त्वथवा कुहे वा जातो नरः प्राथमिकोपि तत्र ॥ सिंहोदये सूरसुगेरहे तत्कन्योदये
नीचगृहे पि जन्म ॥५८॥ नवांशपुत्राधिपतिः सराशेर्द्वारं जयुर्लग्नदृकालराशेः ॥ द्वारं विलग्नाधिपतिः
सराशेः केन्द्रस्थिते वीर्यसमन्विते वा ॥५९॥ ग्रहेर्द्वनां त्वास्यदेवरमगे वा व्यास्तदानीं सुपसूतिकास्तु ॥
तत्रस्थिते भानुसुते तु शूद्रा रवौ स्थिते क्षत्रियभामिनी सा ॥६०॥ राहुध्वजाभ्यामथजातिहीना त्वन्यैर्ग्रहै
र्जातिसमाप्र दिष्टा ॥ धनांत्यवंधुस्थितखेचरैर्द्रे वीच्यास्तदानीं सुपसूतिकाश्च ॥६१॥ तत्स्थानपैः संयुतखे

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

स·विं·
११

चरे दैः केचिदूदंत्यत्र सह स्थितैश्च ॥ शुक्रेंदु पुत्रासुरदेवपूज्यैस्तत्र स्थितैर्वंशकुलाभिरामाः ॥ ६२ ॥ एते शुभापापां
शकसंयुते पुनासां तु वैधव्यमुदाहरंति ॥ राहुध्वजाभ्यां सहिते पुनेशुभाः स्त्रियस्तत्र वशानीं तु योगात् ॥ ६३ ॥
कुम्भात्त कुजो विधवा भवेत्सा योगा हुहाराः प्रवदेत्र संख्या ॥ वहिः प्रदेशे ग्रहमध्यभागे दृश्यार्द्धभागस्थित
खेचरेंद्रैः ॥ ६४ ॥ संख्यां वदेत्तत्र तदन्ययुक्ते स्वेक हीनै स्वत्र वहूत्वमाहुः ॥ दीपस्य चांचल्यमुदाहरंति चरे स्थि
रे तद्दृढमत्रकाव्यो ॥ ६५ ॥ द्विदेहराशौ सध्यतः करेण [redacted] त संयुते व्योमचरैस्तुसं
ख्या ॥ तैलं वदेत्तत्र निशाकरेण वर्त्तिं विलग्नादिति केचिदाहुः ॥ ६६ ॥ अथ लग्नफलं ॥ ॥ लग्नेशे स्वोच्चमित्रां
शे स्वनवांशगते थवा ॥ शुभग्रहयुते दृष्टे देहसौख्यं वदेद्बुधः ॥ ६७ ॥ लग्नेशे बलसंयुक्ते केंद्रकोणगते शुभे ॥
पापग्रहेरसंदृष्टे देहसौख्यं वदेद्बुधः ॥ ६८ ॥ देवलोकांशकैः स्वर्ये लग्नेशे बलसंयुते ॥ भाग्येशे स्वोच्चराशिस्थे
वहुसद्भाग्यकीर्त्तिमान् ॥ ६९ ॥ लग्नाधिपो निबलवान् शुभवर्गयुक्तः स्वोच्चे सुहृद्गृहगतः स्वनवांशके वा ॥ ल
ग्नाधिनाथसहिते यदि केंद्रनाथे सद्भाग्यकीर्त्ति धनधान्यचिरायुरेति ॥ ७० ॥ लग्नेश्वरः क्रूरसमन्वितश्चेद्देह
स्य सौख्यादिविनाशमाहुः ॥ नाहत्यफलं नाशगतोपितस्य शुभेक्षितश्चेत्फलमन्यथा स्यात् ॥ ७१ ॥ दुःस्थान
पे नापियुते विलग्ननाथे विलग्ने सति रोगभाक्स्यात् ॥ बलेर्विहीने सति लग्ननाथे केंद्रत्रिकोणे न तु रोगभा

राम·
११

५

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

कस्मात् ॥७२॥ लग्नेश्वराधिष्ठितराशिनाथो दुःस्थानगो दुर्बलदेहभाक्स्यात् ॥ तत्तद्भावाधिष्ठिते राशिना
थे दुःस्थे विलग्नादिविनाशमाहुः ॥७३॥ पापे विलग्ने गुलिके त्रिकोणे लग्ने हिनाथे गुलिकेन युक्ते ॥ ल
ग्नेश्वरे पापयुते य लग्ने राहौ यदा वंचनचोरभीतिः ॥७४॥ शनेस्तु योगात् अविलोकनाद्वा भीतिर्भवा वंचनचौ
रभूपैः ॥ राहौ विलग्ने सकुजेर्कपुत्रे साहौ हहद्वीजमिहाहुरार्याः ॥७५॥ लग्नेश्वरे मन्दयुगते सराहौ रंध्रे समं
हि तु तथैव वाच्याः ॥ लग्ने सराहौ गुलिके त्रिकोणे रंध्रेततो मांदियुते तथैव ॥७६॥ लग्नेश्वराक्रांततदंगना =राप
थाराहोरमांद्यादिभिरन्वितश्चेत् ॥ अस्मिन् हहद्वीजमिहाहमेशसंयुक्तेराश्यपशपतिः सराहुः ॥७७॥ ल
ग्नेश्वरे भूमिसुतेन तनुस्थे पापान्विते पापविलोकिते वा ॥ शिलाप्रहारैर्व्रणमुत्तमांगे खड्गादिभिर्वा क
थयेति तज्ज्ञाः ॥७८॥ शनौ तथा चेद्व्रणमुत्तमांगे वाताग्निशस्त्रैः पतनेन वापि ॥ यद्वा भवेत्पंचघटी विलग्नत
राहहक्कोनतदूर्द्ध लग्ने ॥७९॥ आयुर्हहक्कोमुनयस्तदूनं लग्ने शिरःसंकुचितं तु तज्ज्ञाः ॥ शुक्रे खगे ल
ग्नगते विलग्नेशुक्रे यदा देहकृशत्वमाहुः ॥८०॥ लग्नेश्वरे शुक्रयुते तथैव शुक्रग्रहाणां भवनस्थिते वा
॥ लग्नाधिपेनाशगते तु शुक्रराशौ तनौ शुक्रमतीवकष्टं ॥८१॥ लग्नाधिपस्थांशपराशिनाथः शुक्रगृह

स.चिं.
१२

स्यात्तनुशुष्कमाङ्गः॥शुक्रे विलग्ने बहुपापयुक्ते तत्रापि देहस्य कृशत्वमाहुः॥८२॥लग्ने जलर्क्षे शुभखेचरे
ऽपि युक्ते तनुस्थूलमुदाहरंति॥लग्नाधिपे तोयखगे बलाढ्ये सौम्यान्विते चेत्तनुपुष्टिमाहुः॥८३॥लग्नाधिपे
वेऽजलराशिसंस्थे शुभान्विते तोयखगेन दृष्टे॥लग्ने शुभर्क्षे त्वगतेऽपि चैवं लग्नेश्वरस्थांशपतौ जलर्क्षे॥८४॥
पापग्रहाणां च दृशा विहीने लग्ने शुभर्क्षे त्वगतेऽपि चैवं॥लग्ने गुरौ तेन निरीक्षिते वा जलर्क्षगे वापि जले वि
लग्ने॥८५॥सौम्यान्विते वा भनुखेचरेंद्रैर्दृष्टे त्वतिस्थूलमुदाहरंति॥लग्ने शनौ राहुयुते यथा वा स्यात्पिशा
चबाधां प्रवदंति संतः॥८६॥लग्ने रविर्भौमयुतेन दृष्टः श्वासक्षयो विद्रधिगुल्मभाजः॥भौमे विलग्ने शनि
स्तु दृष्टे खरांशिभिः पीडितदेहभाक्स्यात्॥८७॥केतौ विलग्ने बहुपापदृष्टे पिशाचचौरैर्भवति प्रवंभीः॥
लग्ने चरे तद्भवने स्वरे वा चरस्थिते संचरति प्रजातः॥८८॥संचारशीलः स्वनरो विलग्ने लग्नांशके चैवमुदाह
रंति॥विदेशभाग्यः स्वरभे विलग्ने चरे तदीशे चरखेटदृष्टे॥८९॥स्थिरे स्वदेशे बहुभाग्ययुक्तः स्थिरे ग्रहैर्भूरिध
नान्वितः स्यात्॥मिश्रे ग्रहैः संयुतभाग्यकीर्तिर्नानाविदेशे विचरन्कुमार्गे॥९०॥लग्ने स्वरे वीर्ययुते स्वतुंगे गं
भीरगामी पुरुषोऽन्यथा स्यात्॥हीने तदीशे स जडः शुभैस्तः दृष्टे युते वा न तथाविधं तत्॥९१॥लग्ने शुभे शो
भनदृष्टियुक्ते बाल्यात्सुखं तत्र हि पापयोगात्॥दुःखी भवेत्पापबहुत्वयोगे लग्नेतु बाल्यान्मरणं तकालः॥९२॥

सम.
१२

वर्गोत्तमांशे यदि लग्ननाथे स्वोच्चांशके वा स्वसुहृद्दृकाणे ॥ शुभान्विते वा शुभदृष्टियाते नरो भवेदामरणां
त सौख्यं ॥१३॥ लग्नांत्यलाभे शुभखेचरेंद्रे लग्नेश्वरे केंद्रगते बलाढ्ये ॥ सिंहासनांशे यदि देवपूज्ये ज्ञा
तो भवेदादिममध्यसौख्यः ॥१४॥ लग्नाथे सास्थे शुभदृष्टियोगे लग्नेश्वरे शोभनखेचरेंद्रे ॥ पारावतांशे
यदि सानवेद्ये जातो भवेदंतिममध्यसौख्यः ॥१५॥ बाल्ये सुखी स्यात्त्रिदशेंद्रपूज्ये केंद्रे युते लग्नपतिर्बलाढ्यः
॥ पारावतांशे यदि लग्ननाथे स्त्रीपुत्रमित्रार्थसुखान्वितोयं ॥१६॥ देवलोकांशके शुक्रे लग्नेशे गोपुरांशा
के ॥ लग्ने शुभग्रहैर्दृष्टे मध्यांते सौख्यमाप्नुयात् ॥१७॥ लग्ने शुभे धने पापे केंद्रे पापसमन्विते ॥ लग्नेश्वरे नी
तमांशे आदौ दुःखमतः सुखं ॥१८॥ लग्ने पापे धने सौम्ये भाग्येकक्रि शुभग्रहः ॥ लग्नेशे देवलोकस्थे बाल्ये
सौख्यमतोन्यथा ॥१९॥ लग्नेश्वरे कर्मगते दिनेशे लग्नान्विते शोभनखेचरेंद्रे ॥ योगे ग्रहे दृष्टे तनुपे स्वतुंगे
सत्कीर्त्तिमान्सुनयो पितृज्ञः ॥१०॥ पापे विलग्ने शपतौ सराहौ केंद्रस्थिते कर्मणि पापखेटे ॥ नीच
ग्रहे लग्नगते केंद्रे हेतुष्कीर्त्तियुक्तः सभवेत्तदानीं ॥१॥ आरोहवीर्ये तु विलग्ननाथे भाग्याधिपे नाहशा
वीर्ययुक्ते ॥ विख्यातकीर्त्तिः प्रभवो नरः स्याच्छुभग्रहेणापि समन्विते स्यात् ॥२॥ आरोहवयसि पूर्वार्द्धे
सौख्यं लग्ने भ्रगोः सुते ॥ दुःखं त्वपरभागे च वंधो पापे सुते तथा ॥३॥ लग्नाधिपे शुभयुते यदि तुंगभा

गे केंद्रत्रिकोणसहिते शुभदृष्टियुक्ते॥ कर्माधिपेन सहिते यदि वा स्वगेहे सद्भाग्यकीर्त्तिधनधान्यविरा
युरेति॥४॥ लग्नाधिपोऽतिबलवान् शुभैरदृष्टः केंद्रस्थितः शुभखगैरवलोक्यमानः॥ मृत्युं विहाय वि
दधाति सुदीर्घमायुः सार्द्धं गुणैर्विविधैरूर्जितया च लक्ष्म्या॥५॥ केंद्रत्रिकोणनिधनेषु न यस्य पा
पा लग्नाधिपः सुरगुरुश्च चतुष्टयस्थौ॥ भुक्त्वा शुभानि विविधानि सुपुण्यकर्मा जीवेच्च वत्सरशतं
स विमुक्तरोगः॥६॥ लग्नेश्वरादतिबली निधनेश्वरोऽसौ केंद्रस्थिते र्निधनरिःफगतेश्च पापैः॥ तस्या
युरल्पमथवा यदि मध्यमायुरुत्साहसंकटवशात्परमायुरेति॥७॥ एकांशकस्था बुधजीवशुक्राः स्वे
केंद्रगा लग्नमुपागता वा॥ धर्मेशतो जन्मनि यस्य जंतोः स सायनाद्यैर्युगमादधाति॥८॥ एकांश
कस्था बुधशुक्रमंदा धर्मे स्थिता लग्नमुपागता वा॥ जातो नरः सद्व्रजितः स बाल्ये युगांतमायुर्वहुशा
स्वकर्ता॥९॥ मंदांशकस्थारविजीवभौमाः कर्माश्रिता धर्मयुता वलाढ्याः॥ राज्यावसाने हिमगौ वि
लग्ने युगांतमायुः श्रियमादधाति॥१०॥ धर्मेश्वरे धर्मगते च यस्य भौमांशकस्थे हिमगौ च दृष्टे॥ मु
नीश्वरत्वं मुनियोगजातः शास्त्रादिकर्ता युगमादधाति॥११॥ लग्नेशे धनराशिस्थे लग्नेशस्थांशपे पि
वा॥ तथा स्थिते लाभनाथे विंशद्वर्षात्परं सुखं॥१२॥ लग्नेशस्थांशनाथे तु केंद्रकोणाख्यसंयुते॥ लाभे

=सुहृद्भूः५ + ६१

शेवा तथा युक्ते त्रिंशाद्वर्षात्परं सुखं ॥१३॥ लग्नेशे शुभराशिस्थे शुभग्रहनिरीक्षिते। गोपुरांशगते वापि
षोडशाद्वात्परं सुखं ॥१४॥ ग्रहयोगेक्षणाभ्यां तु बलाबलवशादपि ॥ लग्नस्यैवं फलं प्रोक्तं श्रीमहेश्वरश
र्मणा ॥१५॥ ॥ इति सर्वार्थचिंतामणौ द्वितीयोध्यायः॥ ॥ कौटुंबाढ्येत्यानसुखं च वाकूदृक्क्रियाक्रियापूर्णाह्ना
न्॥ विद्याशुक्तिविशेषान्विद्यामंत्रप्रभेदांश्च ॥१॥ लग्नेश्वरेण सहिते यदि वित्तनाथे दुःस्थेक्षिते नाशन
मथा स्फुटमिदं द्वियुक्ते ॥ नेत्रेश्वरे तनुगते यदि नैशिकांधः स्वोच्चे शुभग्रहयुते न तथा वदंति ॥२॥ भान्वन्वितल
ग्नपतिभिः सहिते तदीशे जात्यंधको भवति रंध्रगतेन्त्यगेपि ॥ रिःफेश्वरासुतगतेन यनं हि वामं नाशांतप्र
प्रकृतिस्तु यंतुते तदन्यत् ॥३॥ चंद्रार्कसंयुक्तहरौ विलग्ने शन्यारदृष्टे हि विनाशमायुः ॥ शुभाशुभैर्बुद्बुद
लोचनः स्याच्छुभैर्न दोषः सहिते क्षणाभ्यां ॥४॥ निमीलिताक्षः स्तु धने सपापे तदीश्वरे शोभनदृष्टियुक्ते
॥ लग्नाधिपे पापखगेन युक्ते लग्नान्विते कारकखेचरेंद्रे ॥५॥ नेत्रे शुभे तद्भवनेश्वरे वा सौम्यान्विते का
रकखेचरेंद्रे ॥ लग्नेश्वरेणापि युते थ दृष्टे विशालदृष्टिः स नरो विशेषात् ॥६॥ शन्यारयोगे गुलिकेन यु
क्ते नेत्रेश्वरे तन्नतु रोगनेत्रः ॥ नेत्रे यदा पापवदुत्ययोगे यमेन दृष्टे स तु रोगनेत्रः ॥७॥ नेत्रेश्वरस्यांशप
तौ सपापे पापग्रहक्षेत्रगतेन तथैव ॥ नेत्राधिपे वा सरनायके तु धरासुते वा गुलिकार्कदृष्टे ॥८॥ उष्णो

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

स०टि० द्रवेनाप्ययपित्तकासैर्नेत्ररोगोभवतिप्रमादः॥ अथवाजरोगैर्नयनस्यरोगंतत्स्थानयेदुःस्थगतेससौम्ये॥
१४ ॥९॥सहोदरात्मोद्भवमातृगेहकलत्रमित्रादिफलंतथैव॥ व्यारपुत्रेसतिनेत्रनाथेदृष्टेशुभाभ्यांनयनां
तरक्तः॥१०॥सौम्यग्रहोकारकभावनाथौस्यातांशुभादृष्टिरसौम्यनानु॥पापग्रहैर्वीक्षणयोगतश्च
पित्रादिकानांफलमेवमाहुः॥११॥कुटुंबराशेरधिपेससौम्येकेंद्रस्थितेस्वोच्चसुहृद्गृहेवा॥सौम्यर्क्षयुक्ते
यदिजातपुण्यःकुटुंबसंरक्षणवाग्विभूतिः॥१२॥स्वोच्चस्थितेशोभनखेचरेंद्रेकुटुंबराशौशुभवीक्षिते
वा॥अनेकसंरक्षणजातपुण्योलग्नेश्वरेवीर्ययुतेसतुंगे॥१३॥गुरौकुटुंबेस्वपतौयदिस्याद्भृगौयुवेता
दृशाभावनाथे॥स्वोच्चेसुहृत्क्षेत्रगतेयथेवंधीपरोपकारीजनरक्षकःस्यात्॥१४॥पापेनुतद्राशिपतौ
नहानीपापेक्षितेपापयुतेस्वतुंगे॥लग्नेश्वरेहीनबलेसपापेस्वजीवनोपायसहायकोना॥१५॥पा
पेवकुलेसकुटुंबराशौपापेक्षितेहीनबलेतरीशे॥दुःस्थोविलग्नाधिपतौसपापेस्वजीवनंनास्ति
सुखेनतस्य॥१६॥पतौकुटुंबस्यतृतीयराशौस्थितेयदापुंग्रहसौम्यदृष्टे॥शुभेस्थितेखेचरनाथ
केस्यात्स्वतुंगगेसर्वजनावनेशः॥१७॥स्वोच्चत्रिकोणायगतेकुटुंबराशेःपतौलग्नपतौबलाढ्ये॥कु राम०
टुंबनाथस्थितराशिनाथेकेंद्रस्थितेसर्वजनावनेशः॥१८॥तन्नाथयोगेपुरांशस्थेकुटुंबेसांशपेशुभे॥ १४

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

सिंहासनांशके वापि पूर्वाशाङ्के नरहंतकः ॥१९॥ द्वितीये पापसंयुक्ते कुटुंबेशे तथा स्थिते ॥ पापग्रहेण
संदृष्टे दुर्घटे नावनं लभेत् ॥२०॥ आविंशतेर्हंतकः स्यात् कुटुंबेशे शुभैर्युते ॥ पारावतांशके तस्माद्व
ने चंद्रसमन्विते ॥२१॥ स्वोच्चे सुहृद्गृहे स्वगृहे तदीशे सिंहासने तद्भवनेश्वरे वा ॥ पारावतांशे गुरुदृष्टि
युक्ते शतत्रयं शाससमितं गतायुः ॥२२॥ कुटुंबनाथे परमोच्चयुक्ते देवेंद्रपूज्येन समीक्षिते वा ॥ तथावि
धे तद्भवने षिकांतः सहस्रवर्षो भवति प्रतापैः ॥२३॥ सिंहासनांशे त्रिदशेशपूज्ये शुक्रे यदा गोपु
रसंयुते तु ॥ ऐरावतांशे धनपे बलाढ्ये जातस्य संख्यातनरहंतकः स्यात् ॥२४॥ मुखेशे केंद्रभावस्थे
शुभग्रहनिरीक्षिते ॥ मुखे सौम्ययुते वापि सुमुखः स नरो भवेत् ॥२५॥ प्रफुल्लवदनः श्रीमान् केंद्रे
मुखपतौ यदा ॥ स्वोच्चमित्रस्ववर्गस्थे तन्नाथे गोपुरांशके ॥२६॥ पापैर्युते मुखस्थाने तन्नाथे पापसं
युते ॥ नीचारातिगते वापि दुर्मुखः पापवीक्षिते ॥२७॥ क्रोधयुक्तो नरः पापी तदीशे गुलिकान्विते
॥ पापयोगवहुत्वे स्मिन् नीचराजवशंगतः ॥२८॥ वाक्स्थानपे सौम्ययुते त्रिकोणे केंद्रस्थिते तुंगसम
न्विते वा ॥ शुभेक्षिते पुंग्रहयोगयुक्ते वाग्मी भवेद्युक्तिसमन्वितोसौ ॥२९॥ वाक्स्थानपे देवगुरोक्षिते

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

न युक्तेऽयशनाशागतेऽत्र मूकः॥ चित्रादिकानान्नियमेव रीतिरुक्ता मुनीन्द्रैर्गुरुशास्त्रविद्भिः॥३०॥ वाचाल
कः केंद्रगते तदीशे कारकवर्तांशे परमोच्चभागे॥ सिंहासने देवगुरौ मृगौ वा वर्गोत्तमे सोमसुतेन यु
क्ते॥३१॥ वाग्मी शशस्थांशगे सौम्ये स्वोच्चे वा शुभवीक्षिते॥ गोपुरांशगते वापि वाग्मी पटुतरो भवेत्
॥३२॥ वाग्मीशोपि बलान्वितः शुभयुतो वर्गोत्तमांशेपि वा वाग्मी स्याद्भवनेश्वरो गुरुयुतः पारावतां
शेपि वा॥ तन्त्राथोभ्युगुणाबुधेन सहितः स्वैरावतांशे तथा स्वोच्चे स्वे सुहृदांशगे हि धनपतौ वाक्स्थान
कोलाहलः॥३३॥ सभाजडो वागधिपः सपापः कर्मस्थितो नीचगतोऽर्कयुक्तः॥ मांद्यान्विते वाग्भवनेऽर्क
युक्ते पापैस्तु दृष्टे च जडोऽत्र जातः॥३४॥ केंद्रे बुधे वागधिपे बलाढ्ये शुक्रे धनस्थानगते ससौम्ये॥ स्वोच्चे
धने दानवपूजिते वा ज्योतिर्विदांश्रेष्ठतमो नरः स्यात्॥३५॥ गणितज्ञो भवेज्जातो वाग्भावे भूमिनंदने
॥ससोमे बुधसंदृष्टे केंद्रे वा सोमनंदने॥३६॥ वाग्भावपे बुधे स्वोच्चे लग्ने देवेंद्रपूजिते॥ शनावष्टमसं
युक्ते गणितज्ञो भवेन्नरः॥३७॥ वाग्भावपे रवौ भौमे गुरुशुक्रनिरीक्षिते॥ पारावतांशगे वापि तर्कयुक्ति
परायणः॥३८॥ गुरुशुक्रौ धने शौचे च विभौमनिरीक्षितौ॥ मूलत्रिकोणगे तुंगे वा तर्कशास्त्रविदांवरः॥३९॥

=सौम्यर

संपूर्णबलसंयुक्ते गुरौ तद्भवनेश्वरे ॥ दिनेशभ्रगुसंदृष्टे शाहिको यं नरो भवेत् ॥४०॥ वाग्भावपे बुधे स्वोच्चे
गोपुरांशगते शनौ ॥ सिंहासने गुरौ वापि वेदांतज्ञो भवेन्नरः ॥४१॥ वेदांतपरिशीलः स्यात्केंद्रकोणे गुरोर्य
दि ॥ बुधेन भ्रगुणा दृष्टे शनौ पारावतांशके ॥४२॥ उत्तमांशे भ्रगौ लग्ने केंद्रे वा तद्विधे भ्रगौ ॥ देवलो
कगते चंद्रे वेदांतज्ञानपारगः ॥४३॥ बहुशास्त्रवक्ता भः केंद्रे जीवे दानवपूजिते ॥ सिंहासने गोपुरांशे वा
ग्भावस्थांशपे बुधे ॥४४॥ विकल्पं भो धनेशस्य राशीशस्थांशपे शनौ ॥ सपापे केंद्रकोणे वा भौमे प्यवं
विनिर्दिशेत् ॥४५॥ परिहासकरो नित्यं भानुस्थितनवांशपे ॥ वाग्भावस्थे बलाढ्ये तु तस्मिन्वैशेषिकां
शके ॥४६॥ गुरौ बलाढ्ये धनराशियुक्ते तदीश्वराक्रांतनवांशनाथे ॥ केंद्रत्रिकोणे शुभवीक्षिते वा तर्कमां
तविद्यासु विशारदः स्यात् ॥४७॥ लग्नेश्वरे धनस्थे च लग्ने वा सौम्यसंयुते ॥ तुंगे पारावते तद्दीशे ज्ञा
तो निगमांतविद्ये शुक्रे ॥४८॥ लग्नेश्वरस्थांशपति स्थराशिनाथस्थितांशाधिपतौ बलाढ्ये ॥ वैशे
षिकांशकयुते [redacted] शुभदृष्टियुक्ते योगे वकुत्वधनलाभमिहाहुरार्याः ॥४९॥ वित्तेश्वरेण
सहिते भवराशिनाथे कर्माधिपस्थनवभागपदृष्टियुक्ते ॥ वैशेषिकांशकयुते परमोच्चभांशे योगे

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

स॰ चिं॰ १६

बहुत्वधनलाभमिहाकुरार्याः॥५०॥ कर्माधिपेनसहितेधनराशिनाथेलग्नेश्वरस्थितनवांशपतीश्वरेण
॥ दृष्टेचतुष्टयगतेशुभदृष्टियोगेजातोबहुलधनलाभमुपैतिबाल्ये॥५१॥ लग्नार्थलाभभवनेशुभखे
चरेंद्रेस्वांशेसुहृद्गृहगतेचविशेषितांशे॥ ओजांशकेधनपतिस्थनवांशनाथदृष्टेबहुत्वधनलाभ
मुपैतिबाल्ये॥५२॥ लग्नेशोधनराशिस्थोधनेशोलाभराशिगे॥ लाभेशोवाविलग्नस्थोबहुनिध्यादिकंभ
वेत्॥५३॥ सर्वग्रहाइतिवलीयदिलग्ननाथःकेंद्रस्थितस्त्रिदशपूजितसंयुतश्च॥ वैशेषिकांशकयु
तोधनराशिनाथोवित्तंस्ववीर्यबलमर्जितमाकुरार्याः॥५४॥ लग्नेशसंयुतनवांशपति पाति स्थराशि
नाथोवलेनसहितोधनपस्यमित्रं॥ केंद्रत्रिकोणसहितःस्वगृहेपवाऋजातःस्ववीर्यधनमेतिबहु
प्रकारैः॥५५॥ वित्तेश्वरोलाभविलग्नपाभ्यांयुक्तस्त्रिकोणेयदिकेंद्रराशौ॥ शुभेक्षितःकालवलान्वि
तश्चेज्जातःस्ववीर्यार्जनमेतिमर्त्यः॥५६॥ अंतेधनंयातिधनेशयुक्तराशौविलग्नेशयुतेससौम्ये॥
नहीश्वरेलग्नगतेवलाढ्येलाभेश्वराद्वेवसुहाहरंति॥५७॥ तृतीयराशौधनलग्ननाथौबलान्वितौपुंग्र
हदृष्टियुक्तौ॥ नदीश्वरेणापियुतौप्रदृष्टौभ्रातुर्धनंयातिविशेषितांशे॥५८॥ तृतीयभावाधिपतो
धनस्थेतत्रस्थितेकारकखेचरेन्द्रे॥ दृष्टेयुतेवातनुपेनजातोभ्रातुर्धनंयातिविशेषितांशे॥५९॥

राम॰ १६

20

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

परस्परं वित्तविलग्ननाथौ निरीक्षितौ केंद्रगतौ शुभांशे ॥ निरीक्षितौ लग्नशुभेश्वराभ्यां जातो धनं या-
ति बहुप्रकारैः ॥६०॥ वित्तेश्वरं पश्यति लग्ननाथे युते स्ववीर्याद्धनमेति जातः ॥ तृतीयभावाधिपका-
रकाभ्यां दृष्टे युते तादृशमेति वित्तं ॥६१॥ दृष्टे युते वित्तपतौ बलाढ्ये सुखेश्वरेणापि धनं जनन्याः ॥ वं-
धोः सकाशाद्यवाहुपैश्च धनं प्रयात्यत्र विशेषितांशे ॥६२॥ पुत्रेशतत्कारकखेचराभ्यां तथाविधे
वित्तपतौ बलाढ्ये ॥ शत्रोः सकाशात्सधनं प्रयाति वैशेषिके लग्नपतौ बलाढ्ये ॥६३॥ कलत्रतत्कारक-
योस्तथैव वित्तं कलत्राद्धनमेति हि जातः ॥ पितुर्द्धनं कारकभावपाभ्यां गुरोः सकाशादपि धर्मम्मलात्
॥६४॥ कर्मेशतत्कारकदृष्टियोगाद्धनं स्वशानग्रहणात्स्वकीर्त्या ॥ लाभेशतत्कारकदृष्टियोगाद्देवं-
वदंत्याद्यधनं बहुत्वं ॥६५॥ धनाशये ग्रहाः क्रोकाबलाढ्यास्तेन तथा भवेत् ॥ नीचारिमूढभावस्थे दृग्यो-
गात्खेचरैरपि ॥६६॥ तत्तद्भावाधिपैर्वित्तनाशस्तत्सुखतो भवेत् ॥ सहोत्थवंधुपुत्रारिकलत्रादेरखं
क्रमः ॥६७॥ लग्नाधिपे हीनबले सपापे रिःफे धनेशे दिननाथयुक्ते ॥ नीचस्थिते वाऽशुभदृष्टियुक्ते
जातस्य वित्तं हरति क्षितीशः ॥६८॥ व्ययेशे धनभावस्थे रिःफस्थे धननायके ॥ दुःस्थे धनेशे नीचे वा प-
रं दंडाद्धनक्षयः ॥६९॥ धनेशे नाशराशिस्थे सपापे नीचराशिगे ॥ राजकारकसंयुक्ते राजदंडाद्धनक्षयः ॥७०॥

=वित्त४ =लाभ२

स·चिं· धनव्ययेशौ व्ययवित्तसंस्थौ लग्नेश्वरेणापि निरीक्षितौ चेत्।।लग्नाधिपेनाशगते सपापे राज्ञां प्रकोपाद्धनना
११ शमाहुः।।७१।।कर्मेश्वरे लाभगते विलग्नानाथेन युक्ते यमकंटकांशे।।द्यूताकरालं शगते यवापि राज्ञां।।
।।७२।।कर्मेश्वरे नाशगते सपापे क्रूरादि षष्ट्यंशयुते विशेषात्।।धनायपाभ्यां सहिते तदानीं लोकापवादाद्ध
ननाशमेति।।७३।।वित्तायपौ भूमिजदृष्टियुक्तौ क्रूरांशगौ हीनवलौ सपापौ।।चौरेशतत्कारकदृष्टियुक्तौ
चौराग्निभूपैर्द्धननाशमेति।।७४।।वित्तेशसंयुक्तनवांशनाथयुक्तो शकस्थांशपतौ सपापे।।दुःस्थे विल
ग्नेश्वरदृष्टयुक्ते चौराग्निभूपैर्द्धननाशमेति।।७५।।धनेशस्य नवांशेशनाथो दुःस्थो यपापयुक्।।क्रूरांश
कगतो वापि निर्द्धनो यं भवेन्नरः।।७६।।धने क्रूरादि संयुक्ते तदीशे पापसंयुते।।तथैव लाभराशीशे धनही
नो भवेन्नरः।।७७।।व्ययेश संयुक्तनवांशनाथो युक्तो धनेशेन निरीक्षितो वा।।नीचार्कगो हीनवलः सपापः
केंद्रस्थितश्चेदपि निर्द्धनः स्यात्।।७८।।धनेशांतरराशीशसंयुक्तांशपतो यदा।।कालदंडाद्यंशयुक्ते निर्द्ध
नो वा भवेन्नरः।।७९।।यत्किंचिद्धनसंयुक्तो धनेशे केंद्रकोणगे।।क्रूरषष्ट्यंशसंयुक्ते नीचस्थे र्कयुते यदि।।८०।।
यत्किंचिद्धनमायाति लाभेशस्थांशराशिपे।।गुरुणा भृगुना दृष्टे क्रूरषष्ट्यंशसंयुते।।८१।।लाभलग्नध रान·
नेशानां युक्तांशाः क्रूरसंज्ञकाः।।केंद्रत्रिकोणयुक्ता नाम्नुत्पन्नधनिको भवेत्।।८२।।वैशेषिकांशे धनपे ११

स्वोच्चमूलत्रिकोणगे ॥ क्रूरषष्ठ्यंशसंयुक्ते लाभेशे वार्थनाशभाक् ॥ ८३ ॥ उत्पन्नधनिको लग्ननाथे वैशेषिकांशके ॥
धनेशे क्रूरषष्ठ्यंशे चेत्तौ केंद्रगतौ तथा ॥ ८४ ॥ सद्योधनी धनेशेन कर्मनाथो युतो यदि ॥ कर्मेशस्थांशपतिना लाभ
नाथे तथाविधः ॥ ८५ ॥ लग्नेशे धनराशिस्थे लाभेशे कर्मसंयुते ॥ धनेशस्थांशपे सौम्ये धनिको नामतो भवेत् ॥ ८६ ॥
सहस्रनिष्कभर्ता स्याद्धनेशे चोत्तमांशके ॥ लाभाधिपेन संदृष्टे गुरुणा वा निरीक्षिते ॥ ८७ ॥ सहस्रनिष्कभर्ता स्याल्ल
ग्नेशस्य नवांशपे ॥ गोपुरांशगते कर्मनाथेन यदि वीक्षिते ॥ ८८ ॥ कर्मेशसंयुक्तनवांशनाथयुक्तेशसप्तांशपतौ व
लाढ्ये ॥ शुक्रेण दैवेंद्रपुरोहितेन दृष्टे सहस्रद्वयनिष्कभर्ता ॥ ८९ ॥ सौम्यषष्ठ्यंशसंयुक्ते धनभावे बलान्विते ॥ तदी
शे पि तथा युक्ते सहस्रत्रयनिष्कयुक् ॥ ९० ॥ वैशेषिकांशे वित्तस्य नाथे गुर्वीत्तु भास्करे ॥ तथाविधे भवेशे पि बलाढ्ये
चेत्तदा धनी ॥ ९१ ॥ धनेशस्य दृकाणेशसंयुक्तनवभागपः ॥ सर्वोत्तमबलोपेतस्त्वष्टसाहस्रनिष्कयुक् ॥ ९२ ॥ लग्नेश
स्य दृकाणेशसंयुक्तमुनिभावपः ॥ वैशेषिकांशकगतस्त्वयुतं धनमाप्नुयात् ॥ ९३ ॥ व्ययेशुक्रे धने जीवे स्वांशे वै
शेषिके युते ॥ लग्नेशे पि तथा युक्ते तद्द्विगुणमुपयाति सः ॥ ९४ ॥ गुरौ लग्नेशसंयुक्ते धने वैशेषिकांशके ॥ केंद्रत्रिको
णगे वापि तद्द्विगुणं वित्तमाप्नुयात् ॥ ९५ ॥ कर्मेशस्य दृकाणेशनाथसंयुक्तसप्तपः ॥ ऐरावतांशसंयुक्तो धनलक्षं स
मश्नुते ॥ ९६ ॥ केन्द्रत्रिकोणभे वीर्यस्तत्ययवाभवनाथयुक् ॥ वैशेषिकांशगश्चेत्तु धनं० ॥ ९७ ॥ लक्षद्वयं धनं याति च

= मागरा

स.चिं. १८

शुभेक्षेन्द्रशुभान्विते ॥ सिंहासनेधनेशोपि यदि पारावतांशके ॥९८॥ लग्नेशस्य याधिकारी स्याच्छुभलग्नधनाधि-
पे ॥ वैशेषिकांशकयुते मृदंशादियुतेपि वा ॥९९॥ तद्दशायां वित्तपः स्यात्तु धनलाभपतीयदा ॥ इष्टकेन्द्रगतौ
तौ चेद्दलिनौ भाग्यपत्तया ॥१००॥ लग्नवंशस्थभाग्येशाः परमोच्चांशसंयुताः ॥ वैशेषिकांशे लाभेशे तथा
कोटीश्वरो भवेत् ॥१॥ अन्यगृहे विलग्नेशसंयुक्त नवभागपः ॥ इष्टे देवेन्द्रगुरुणा मृदंशादिसमन्वि-
तः ॥२॥ वित्तलाभपसंयुक्ते यद्यथाकेशनवांशपः ॥ वैशेषिकः केन्द्रकोणे अन्यदेवाभवेन्नरः ॥३॥ अन्यग्र-
स्तो धने पापे लग्ने चव्ययसंयुते ॥ कर्मेशे लाभनाथेन युक्ते दृष्टे विशेषतः ॥४॥ दिनेशके लुप्तस्ते धनेशो
नीचराशिगः ॥ पापान्विते धने रंध्रे ऽन्यग्रस्तो भवेन्नरः ॥५॥ धनेशे नीचराशिस्थे क्रूरषष्ठ्यंशसंयुते ॥
लाभेशे लग्ननाथेपि ऋण ॥६॥ लाभेशे स्थितभांशेशानाथे दुःस्थशुभान्विते ॥ क्रूरषष्ठ्यंशसंयुक्ते ऋण
॥७॥ वाक्स्थानपे षष्ठगते सराहौ राहुस्थित क्षौधिपसंयुते वा ॥ दंतस्य रोगं पतनं च नेत्रे घांधुक्षौत यो वीप्र-
व दंतितज्ज्ञाः ॥८॥ वाक्स्थानपेनापियुतौ रिनाथस्तद्भावपस्थांशपयुक्तनाथः ॥ षष्ठेश्वरेणापि युतः स्वभु-
क्तौ दंतादिरोगः पतनं च नेत्रे ॥९॥ वाक्स्थानपेनापियुतोर्कपुत्रः पापैर्युतो वातभयात्प्रमादः ॥ सर्पानुको-
पाद्भवति प्रमादो राहौ कुजे चौरभयात्प्रकोपः ॥१०॥ तदीश्वरेणापि युते तु पुत्रे सराहुकेतावरिभावयुक्ते ॥

राम. १८

२८

राहुस्थितर्क्षाधिपसंयुतेवायुक्तौतदातालुभवःसरोगः॥११॥राजारिनाथौतनुभावयुक्तौसाछाक्षिपौ
भूमिपतेःत्रिकोपात्॥उत्पादनंनेत्ररुजंतितह्रन्नीचांशगौपापयुतौतथैव॥१२॥राजारिनाथस्थितभां
शकेशौदुःस्थौविलग्नेशयुतौतथैव॥साछाक्षिपौनाशगतौतथैवशुभैर्नदृष्टौनयनप्रमादः॥१३॥आत
त्मावपाभ्यामयकारकाद्वापित्रादिकानांफलमेवमाहुः॥कर्णस्यविच्छेदनमाहुरार्याःसौरेसभौमेध
नपेविलग्ने॥१४॥रोगाधिपेवित्तपतौविलग्नेनाशस्थितेमंदसुतारयुक्ते॥पित्रादिकानांफलमेवमूह्यं
तत्स्थाननाथग्रहकारकेभ्यः॥१५॥भुक्तीश्वरेलक्षुनिशाकराभ्यांकेंद्रयुतेराऊतमत्रपात्रं॥सचंद्रपुत्रा
मरनाथपूज्येकेंद्रस्थितेस्वर्णमयंहिपात्रं॥१६॥तदीश्वरेकोणचतुष्टयेवावैशेषिकांशेयदिताद्दशंतत्र॥
मृद्वंशकेवापरमोच्चभांशेस्थितेतदीशेयदिताद्दशंतत्॥१७॥स्वांशादिगानांपरमोच्चएशोशशांकडी
ष्टौविदांयदांशे॥वीर्यान्वितेभुक्तिपतौतदंशेभुक्तेत्रपात्रंसुदृशंहिरत्नं॥१८॥मृद्वंशकेभुक्तिपतौवि
शेषात्पारावतांशेबलपूर्णयुक्ते॥केंद्रस्थितेमित्रशुभेक्षितेस्यात्छंसंतिपात्रंवदुभुक्तिकाले॥१९॥विचि
त्रपात्रंप्रवदंतितज्ज्ञाभुक्तीश्वरेकेंद्रगतेवलाढ्ये॥शुक्रामरेज्येंदुसुतावलाढ्यास्त्रैरेवयुक्तात्रविशेषितांशे॥
॥२०॥लग्नेश्वरेलग्नसहितौशनिभुक्तिनाथौषष्ठस्थितौयदितदाप्रवदंतिलोहं॥पात्रंतदीश्वरयुतेयदिवा

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

विनाशस्थानार्थगो सुदृढमत्र तु लोहपात्रं ॥२१॥ कांस्यं वदंति किल भुक्तिपतौ कलाढ्ये वैशेषिकांशरहिते यदि सौम्य
दृष्टे ॥ भुक्तौ स्वरस्थितनवांशपतिर्यदंशे तद्राशिपः शुभयुतोपि तथैव माहुः ॥२२॥ पापग्रहेण सहिते यदि भुक्तिरा
शौ तद्राशिनाथयुतभागपतौ यदंशे ॥ तद्राशिपे वलविहीनशुभेर दृष्टे भुक्तौ कृतौ समदृढं कथयंति तज्ज्ञाः ॥२३॥ वा
गुह्ययुतं पात्रं भुक्तौ शेना शराशिजे ॥ पापग्रहेण संदृष्टे कारके वलवर्जिते ॥२४॥ वह्नाशनी भुक्तिपतौ सपापे
रावाग्निदंडायुधकालभागे ॥ नीचांशगे पापनिरीक्षिते वा शुभैर्न दोषः सहिते हि कर्णां ॥२५॥ भुक्तिस्थाने शुभ
युते तदीशे शुभसंयुते ॥ शुभग्रहेण संदृष्टे स्वच्छे भुक्तेन रो भवेत् ॥२६॥ भुक्तिसौख्ययुतः श्रीमान् भुक्तीशे वल
संयुते ॥ विशेषितांशके वापि गुरुशुक्रनिरीक्षिते ॥२७॥ भुक्तौ स्वोच्चे त्रिकोणे वा तदीशे पि वलान्विते ॥ कारके तु
विशेषांशे शुभदृष्टे सुखाशनी ॥२८॥ कालोचिताशनी भुक्तिनाथे रेहे शवीक्षिते ॥ पापग्रहेण वा दृष्टे नीचांशादियु
ते न तु ॥२९॥ अन्नप्रदो द्वितीयेशो गुरुसौम्ययुतेक्षिते ॥ वैशेषिकांशकयुते मृद्वंशादियुते पि वा ॥३०॥ गुरुशुक्र
युते भुक्तौ नाथसौम्यनिरीक्षिते ॥ वैशेषिकांशकयुते लब्धदाता न रो भवेत् ॥३१॥ भुक्तिराशिपतौ वीर्यकेंद्रे तपच
येपि वा ॥ वलयुक्तैः शुभैर्दृष्टे लब्धदाता भवेन्नरः ॥३२॥ सौम्यस्वोच्चगते भुक्तौ मित्रसौम्यनिरीक्षिते ॥ नाथे वैशेषि
कांशे वा सुखभुक्तिप्रदो भवेत् ॥३३॥ अल्पाशी रुचिकामः स्याद् भुक्तिनाथे शुभग्रहे ॥ स्वोच्चे वा शुभसंदृष्टे मृद्वंशा

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

दिसमन्विते ॥३४॥ परान्नभुक् तद्दीशे तु क्रूरखगांशसंयुते ॥ नीचखेचरसंदृष्टे न दूषणपरो नरः ॥३५॥ भुक्ति
स्थाननाथिपे मंदे तद्दीशे मंदसंयुते ॥ नीचे केसरिनुनादृष्टे श्राद्धभुक् सततं नरः ॥३६॥ कुंभे मीने भुक्तिनाथे
तु शन्यारगुलिकान्विते ॥ नीचशत्रुयमांशादौ शुभदृष्टिविवर्जिते ॥३७॥ तद्दीशे शुभसंयुक्ते शीघ्रभुग्ब
लसंयुते ॥ द्वितीये शुभराशौ वा शुभखेचरसंयुते ॥३८॥ तद्दीशे चरराशौ वा युक्तौ वाता दृशो गृहे ॥ ता
दृशे पापसंबंधे चिरभोक्तातिदूषकः ॥३९॥ विलग्नसप्ताष्टमयोगराशौ दिनेशयुक्ते क्षितिसूनुदृष्टे ॥
भौमेऽथवा वासरनाथदृष्टे स्फोटाग्निभीतिं प्रवदेन्मताद्या ॥४०॥ लग्नांत्यशत्रुभवने यदि भूमिपुत्रे मां
द्यन्विते कमलबंधुनिरीक्षिते वा ॥ मूढारिनीचभवने यदि वाक्षितीशे त्वाऽप्यस्य हादिसहितः सभ
वेत्तदानीं ॥४१॥ मंदात्मजेन सहिते यदि भूमिपुत्रे वित्तेऽथवा निधनराशिमुपागते वा ॥ तेनैव वीक्षितयु
ते धनभावनाथे त्वाऽप्यस्य हादि नियतं प्रवदंति तज्ज्ञाः ॥४२॥ पापेक्षिते रविसुते धनराशियुक्ते पापा
न्विते शुनकभीतिमुपैति जातः ॥ तद्भावनाथसहिते दिननाथपुत्रे दृष्टेऽथवा शुनकभीतिमुपैति मर्त्यः
॥४३॥ राहौ द्वितीये गुलिकेन दृष्टे युक्तेऽथवा सर्पभयं वदंति ॥ कदंत्रयुग्भूमिसुतेन युक्ते पिचारिकानां
फलमेवमाहुः ॥४४॥ लग्नेश्वरे शोभनखेचरेंद्रे निध्यादिलाभं धनभावयुक्ते ॥ सौम्ये द्वितीये युधिस

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

त्वहीने पापेक्षिते वा कुचकलत्रेन नसाहुः ॥४५॥ पापे धने पापनिरीक्षिते वा क्रूरांशगे पापयुते विशेषात् ॥ तत्स्था
ने पापपापनिरीक्षिते पि विषप्रयोगः खलु बंधनादिः ॥४६॥ मित्रारिस्थानपवशादेवं तेषां फलं भवेत् ॥ ना
यकारकभावानां बलाबलवशात्तथा ॥४७॥ सर्वेषामुपकारार्थं रहस्यार्थप्रकाशकः ॥ धनभावफला
ध्यायो वर्णितो व्यंकटेनुना ॥४८॥ ॥ इति सर्वार्थचिंतामणौ द्वितीयोध्यायः ॥ ॥ सहजेन सहजविक्रम
यो धैर्यसहायान्गलोरःस्थानं ॥ विद्याद्दक्षिणकर्णं भक्ष्य विशेषांश्च मूलादीन् ॥१॥ नाथस्थितौ सोदरना
यभौमौ पापेक्षितौ सोदरनाशमाहुः ॥ पापर्क्षगौ पापसमागमौ वा भ्रातृन्समुत्याद्य विनाशहेतुः
॥२॥ नीचास्तगौ सोदरकारकाख्यौ नीचांशगौ पापसमागतौ वा ॥ क्रूरादिषष्ट्यंशयुतौ तदानीं
भ्रातृन्हंति ॥३॥ पापग्रहे सोदरभावयुक्ते सोत्थे यदा पापनिरीक्षिते स्यात् ॥ तदीश्वरे पापखगां
तरस्थे सहोदराणां कथयंति नाशं ॥४॥ पापांतरे पापनिरीक्षिते वा पापान्विते नीचगृहान्विते वा ॥
तृतीयभावे शुभखेचरेंद्रैर्नवीक्षिते सोदरनाशमाहुः ॥५॥ भ्रातृस्थानाधिपस्थांशराशीशे नाश
राशिगे ॥ नीचारातिगते मूढे वाहुः सोदरनाशनं ॥६॥ शनिमांदिसमायुक्ते पापखेचरवीक्षिते
॥ तदीशेनाशराशिस्थे सोदराणां विनाशनं ॥७॥ पापांतरे तदीशे तु कारके वा तथा विधे ॥ नयैव

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

तद्भावनाथे सोदरः ॥८॥ पापाभिलक्षिते भावे भावेशे पापसंयुते ॥ क्रूरषष्ठ्यंशगे वापि सोदरः ॥९॥ भ्रा
तृस्थानाधिपस्थांशराशीशेयन्नवांशके ॥ तदीशे नाशराशौ चेत्सोदरः ॥१०॥ सात्येशयुक्ते राशपूश
नाथोयत्रनवांशके ॥ तन्नाथे नीचमूढारिभावे सोदरनाशनं ॥११॥ भ्रातृस्थानाधिपे दुःस्थे कारके वा
नयाविधे ॥ पापेक्षिते पापयुक्ते स्वोच्चे वा सोदरक्षयः ॥१२॥ अतिक्रूरसमायुक्ते भावे वा कारकेपि वा
॥ तद्भावनायके वापि वाल्ये सोदरनाशनं ॥१३॥ यत्किंचित्क्रूरसंयोगेन नाशः स्थिरकालतः ॥ वलहीन
वशादेवं सोदरक्षयचिंतनं ॥१४॥ भ्रातृस्थाने शुभैर्युक्ते शोभनग्रहवीक्षिते ॥ भावनाथे वलाढ्ये तु भ्रा
तृलाभमुदीरयेत् ॥१५॥ भ्रातृपे कारके वापि शुभयोगनिरीक्षिते ॥ भावे वा वलसंपूर्णे भ्रातृणां वर्द्ध
नं वदेत् ॥१६॥ केंद्रत्रिकोणगे वापि स्वोच्चमित्रस्ववर्गगे ॥ नाथे वा कारके वापि भ्रातृलाभमुदीरयेत् ॥
॥१७॥ सौम्यग्रहांशके वापि सौम्यानामंशके यदि ॥ नाथे वा कारके वापि भावे सोदरवर्द्धनं ॥१८॥ सोत्थे
श्वरे गोपुरभागयुक्ते सिंहासने कारकखेचरेंद्रे ॥ सौम्यग्रहे तद्भवनाधिपे स्याद्भ्रात्रादिलाभं कथयंति
तज्ज्ञाः ॥१९॥ पारावतांशेयदि केंद्रराशौ भावेश्वरे शोभनखेटयुक्ते ॥ सौम्यांशके सौम्यग्रहे तदीशसा
त्यादिवाहुल्यमुदीरयंति ॥२०॥ भ्रातृभावे स्वतुंगे वा स्वर्क्षे मूलत्रिकोणगे ॥ वलाढ्ये भावनाथे स्यात्

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

सोदरो त्यन्ति मादिशेत् ॥२१॥ सहृत्स्थानादिसमायुक्ते भावनाथे शुभैर्युते ॥ शुभेक्षिते वलाढ्ये वा सोदरः ॥२२॥
वैशेषिकांशके भावनाथे वा शुभवीक्षिते ॥ सुहृत्स्थानादियुते वापि भ्रातृवर्द्धनमेव तु ॥२३॥ लग्ननाथस्य
सौम्येशामित्रं चेन्मित्रता भवेत् ॥ भ्रातास्थानगुर्भवेच्छत्रुश्चेदेवं विनिर्दिश्यते ॥२४॥ अयुग्मभांशे यदि
कारके शौ गुर्वर्कभस्त्वनुनिरीक्षितो चेत् ॥ ओजे गृहे स्याद्यदि विक्रमाख्ये पुंभ्रातरस्तस्य वदंति तज्ज्ञाः ॥
॥२५॥ युग्मांशके युग्मगृहे तदीशे भावेन या कारक खेचरेंद्रे ॥ सहोदरीलाभमिहाहुरार्या नपुंसकांशे
किल तत्तथैव ॥२६॥ भ्रातृराशिपराशकवशाद्भ्रातृसंख्यां विनिर्दिशेत् ॥ नाथकारकसंयुक्ते राश्यंशाद्भ्रा
तथा वदेत् ॥२७॥ भ्रातृराशिसमायुक्त खेचरस्यांशकाद्वदेत् ॥ सौम्येशयुक्ते राश्यंशात्कारकान्वि
तभागतः ॥२८॥ तयोः संयुक्तखेटस्य राश्यंशाद्भ्रातृ था भवेत् ॥ एतयो रश्मिमानाद्वा पापयोगा
द्विनाशनं ॥२९॥ संवादे विविधे शास्त्रे तत्कर्मवलतो वदेत् ॥ कारकाद्विक्रमे यावाद्विक्रांतस्य वि नि
र्दिशेत् ॥३०॥ शौर्ये क्षिपेत्तुंगयुते वलाढ्ये केंद्रत्रिकोणे यदि सौम्यदृष्टे ॥ मूलत्रिकोणे स्वगृहे स्वगेहे
वैशेषिकांशे पुरुषः सधीरः ॥३१॥ धीरो भवेद्विक्रमराशिनाथे सौम्यग्रहांशे शुभखेटयुक्ते ॥ तथैव
तत्कारकखेचरेंद्रे सौम्यग्रहाणां भवने तु शौर्ये ॥३२॥ धैर्यान्वितो विक्रमराशिनाथसंयुक्तराश्यं

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

शशनौ यदंशे ॥ तदंशनाथे स्वगृहादिवर्गे युद्धे प्रवीणः कलहप्रवीणः ॥३३॥ विक्रमाधिपतौ स्वोच्चे
नाशस्थे पापसंयुते ॥ चरभे चरराश्यंशे युद्धान्मृर्वं दृढो भवेत् ॥३४॥ पापग्रहाणां भवने विक्रमेपा
पसंयुते ॥ तथा विधेतदीशेपि युद्धा• ॥३५॥ क्रूरषष्ट्यंशगे वापि तदीशे नीचराशिगे ॥ पापयुक्ते पथवा
दृष्टे युद्धजाऽस्रो भवेन्नरः ॥३६॥ युद्धे पराजितः स्वोच्चे विक्रमेशे विनाशगे ॥ कारके वलहीने वा क्रूरषष्ट्यंशसंयुते ॥
॥३७॥ सिंहासनांशे यदि विक्रमेशे पारावतांशे गोपुरभागयुक्ते ॥ मृदंशके वा शुभदृष्टियोगे मनोऽस्यवो युद्धविशा
रदः स्यात् ॥३८॥ युद्धाभिलाषी समरप्रवीणो वीर्येश्वरे सौम्ययुते यतुंगे ॥ वैशेषिकांशे वलपूर्णयुक्ते मृदंशगे वा
विपरीतमन्यत् ॥३९॥ शौर्याधिपे भानुयुते च धीर श्रद्धान्विते मानसधैर्ययुक्तः ॥ कुजे जडो भौमयुते प्रकोपी
सौम्यान्विते सात्विकबुद्धियुक्तः ॥४०॥ जीवान्विते धीरतया समेतः सर्वार्थशास्त्रार्थविशारदः स्यात् ॥ कामातुर
स्त्वास्फुजिदन्विते तु तन्मूलकोपात्कलहप्रवीणः ॥४१॥ जडो भवेद्वासरनाथपुत्रयुक्ते फणीनामधिपेन युक्ते
॥ वह्निर्दृढो हृकृतजाद्ययुक्तः केत्वन्विते मान्दियुते तथैव ॥४२॥ लग्ने गुरौ विक्रमनाथयुक्ते चतुष्पदानां प्रवदन्ति
भीतिं ॥ गर्वांभयं वा जलराशिलग्ने जलेश्रमाद्धोभवति क्रवं ततः ॥४३॥ वीर्याधिपे राहुसमेतराशिनाथान्विते राहु
युते विलग्ने ॥ सर्पाद्भयं विक्रमराशिनाथे वुधेन युक्ते गलरोगमत्र ॥४४॥ नीचे तृतीये रिपुगेहे विमूढे पापेक्षिते तत

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

स.विं.
२२

ऊरलग्रमादः॥ विषप्रयोगाद्विषभक्षणाद्वा तेषामभावे च विनिश्चितार्थः॥४५॥ शुक्रे कलाढ्ये यदि वा शशांके
सौम्येक्षिते शोभनखेटयुक्ते॥ सोत्थस्थिते स्वोच्चसुमित्रवर्गे सुपात्रभोक्ता सुखभुक्तिभाग्वा॥४६॥ पापे
तृतीये गलरोगमत्र वदंति मांद्याहियुते विशेषात्॥ भौमान्विते अत्र पुरीषकृच्छ्रं नौ तृतीयराशौ यदि क
र्णरोगः॥४७॥ सोत्थेशनौ मांदियुते तथैव वाताद्भयं सौम्यदृशाविहीने॥ तृतीयनाथस्थित राशिनाथ
संयुक्तराश्याधिपतौ च केंद्रे॥४८॥ पापान्विते पापनिरीक्षिते वा वदंति कर्णोद्भवरोगमत्र॥ क्रूरादि
षष्ट्यंशयुते तृतीशे कर्णस्य रोगं कथयंति तज्ज्ञाः॥४९॥ सौम्ययुक्ते तृतीये वा सौम्यखेचरवीक्षिते॥ तृ
तीयेशे शुभसंयुक्ते कर्णयोर्भूषणं भवेत्॥५०॥ शुक्रे तृतीये यदि मौक्तिकं तु जीवे तु लस्याभरणं वदंति॥
भानोस्तु संवंधयुते तृतीये सरत्नमानीलमयं हिमांशो॥५१॥ चंडे वक्र त्वाभरणं तु सौम्ये स्वामभवेत्तत्र =२५
क्षितिसूनुराशौ॥ मंविक्रमार्गाभरणं तथैव पापेक्षिते तत्क्षयमाहुरार्याः॥५२॥ शुभग्रहाणां भवने तु त
स्मिन् तृतीयराशौ श्रवणं कथानां॥ वृत्यादिकानां यदि पापराशौ क्रूरस्थनत्कर्णकुठारमाहुः॥५३॥ ॥
अथ चतुर्थभावफलं॥ ॥बंधुभवनेन बंधून्गृहमातृज्ञातीन्मित्रक्षिभोज्यादीन्॥ वाहनहृदयस्कंधास राम.
नशयनसुखान्मखो जलं ब्रूयात्॥१॥ लग्नेश्वरे लग्नगते सुखेशगनाथेन युक्ते यदि गेहलाभः॥ अथ यन्तेतः २२

32

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

स्याच्छुभदृष्टियोगात्स्वोच्चे स्वमित्रे स्वगृहे बलाढ्ये ॥२॥ गेहाधिपे केंद्रगते बलाढ्ये सौम्येक्षिते मंदि
रलाभमाहुः ॥ वैशेषिकांशे परमोच्चभागे गेहेश्वरे मंदिरलाभमाहुः ॥३॥ गृहस्थानाधिपस्थांशनाथ
संयुक्तराशिपः ॥ तद्दृशाधिपतौ केंद्रे गृहलाभमुदीरयेत् ॥४॥ भाग्येशे केंद्रभावस्थे गृहेशे स्वोच्चमित्र
भे ॥ गृहराशिगते खेटे स्वोच्चे वस्तुविचित्रकः ॥५॥ तृतीये सौम्यसंयुक्ते गृहेशे स्वबलान्विते ॥ तद्दृशे
बलसंपूर्णे हर्म्यप्राकारमंडितम् ॥६॥ सिंहासनांशके वापि गृहेशे गोपुरांशके ॥ मृदंशादियुते वापि
विज्ञेयं सौधमंडितं ॥७॥ पारावतांशके गेहनाथे गुर्विन्दुवीक्षिते ॥ गोपुराद्यंशके वापि देविकं गृहमादिश
त् ॥८॥ विचित्रसौधप्राकारमंडितं गृहमादिशेत् ॥ कर्माधिपेन सहिते नाथे केंद्रे के सूनुना ॥९॥ गे
हाधिपे नाशगते यदि स्यात् पापेक्षिते तद्गृहनाशमत्र ॥ गेहेशसंयुक्तनवांशनाथे नाशस्थिते स्यादपि
गेहनाशः ॥१०॥ बंधुस्थानेश्वरे सौम्ये सौम्यग्रहनिरीक्षिते ॥ तत्कारके बलाढ्ये वा बंधुपूज्यो भवेन्नरः
॥११॥ बंधुस्थानगते जीवे तदीशे शुभसंयुते ॥ गोपुराद्यंशके वापि बंधुपूज्यो भवेन्नरः ॥१२॥ बंधुस्था
नगते जीवे तदीशे गुरुसंयुते ॥ गुरुदृष्टिसमायुक्ते बंधुश्रेष्ठो भवेन्नरः ॥१३॥ बंधुपकर्तानाथे कें
द्रकोणायसंयुते ॥ वैशेषिकांशसंयुक्ते पापदृग्योगवर्जिते ॥१४॥ बंधूनामुपकारी स्याद्धीगुर्वर्कसो

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

+तद्येः२

स॰ चिं॰ २३ मज्ञाः॥ तेषां गृहे वा तैर्दृष्टे मृद्वंशादिसमन्विते ॥१५॥ बंधुभिस्त्यक्तः पुरुषस्तदीशो पापसंयुते ॥ क्रूरषष्ठ्यंशा
गे वा पि नीचारातिगृहे पि वा ॥१६॥ वक्रपापसमायुक्ते बंधुनाथे वहि ॥ तत्कारके तथैवात्र बंधूनां कुत्सितो
भवेत् ॥१७॥ नाथकारकसंयुक्ते न वांशेशांशनायकः ॥ नीचराशिगतो मूढो बंधूनां भयकर्मकृत् ॥१८॥
बंधूपभोगी केंद्रस्थे तदीशे शुभवीक्षिते ॥ गोपुरांशकेवापि मृद्वंशादिसमन्विते ॥१९॥ धने लाभे त्रिको
णस्थे तन्नाथे शुभवीक्षिते ॥ सौम्यग्रहाणामंशे वा बंधूनामुपकारकृत् ॥२०॥ बंधुवृद्धीर्भवेन्नित्यं पापा
क्रांते गृहे परः ॥ नीचास्तखेटसंयुक्ते शुभदृग्योगवर्जिते ॥२१॥ कस्मिंश्चित्खेचरे द्वे वा बंधौ स्वोच्चे स्वमित्र
भे ॥ गुरुणा दृष्टिसंयाते बंधुपूज्यो भवेन्नरः ॥२२॥ गृहस्थाने चरे लग्ने तदीशे चरराशिगे ॥ तथैवत्कारके +तदे
पि वक्रस्थाने गृहं वदेत् ॥२३॥ स्थिरे गृहे स्थिरगृहे नाथकारकयोरपि ॥ षष्ठ्यंशे शुभभागे वा तदीशे स्थि
रतां व्रजेत् ॥२४॥ अर्थव्ययगृहेशौ स्तो यावंतः पापसंयुताः ॥ तावद्गृहादिनाशः स्यात् शुभदृष्टा न दोषदाः
॥२५॥ अर्थव्ययगृहेशास्तु केंद्रकोणादिसंयुताः ॥ तावद्गृहालयं सर्वं शोभनं तत्र निर्दिशेत् ॥२६॥ गृ
हेशो कर्मराशिस्थे कर्मेशो गेहमागते ॥ बलयुक्ते धरासूनौ वक्रहेत्रं विनिर्दिशेत् ॥२७॥ बलाढ्ये कर्मरा राम॰
शीशे बंधुस्थानाधिपे तथा ॥ तयोर्मित्रे परातस्य वक्रहेत्रं विनिर्दिशेत् ॥२८॥ हेत्रस्थाने शुभैर्युक्ते २३

33

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

=पा॰ न्रूपचये १

तदीशे शुभसंयुते ॥ तत्कारके तथा प्राप्ते वक्रु क्षेत्र धनैर्युतः ॥ २९ ॥ क्षेत्राधिपे पंचमस्थे गोपुरांशादिसंयुते ॥ म्रदं
शादियुते वापि वक्रु क्षेत्रे समन्वितः ॥ ३० ॥ भ्रातृकारकसंयुक्ते भ्रातृनाथेन संयुते ॥ क्षेत्रे तदीश्वरे वापि भ्रातृक्षेत्रं
विनिर्दिशेत ॥ ३१ ॥ क्षेत्रेशसंयुक्तनवांशनाथे केंद्रस्थिते मित्रनिरीक्षिते वा ॥ भौमान्विते भौमदृशा समेते भ्रातु
र्दत्तं क्षेत्रमुदाहरंति ॥ ३२ ॥ लग्नेश्वरे क्षेत्रगते वलाढ्ये लग्ने वलिष्ठे यदि क्षेत्रनाथे ॥ शुभैर्ग्रहैर्दृष्टिसमागमे वा क्षे
त्रं स्वकीयेन वलेन याति ॥ ३३ ॥ कलत्रकारके क्षेत्रे तदीशे वा कलत्रगे ॥ तदीशयोस्तथा मैत्री कलत्रात्क्षेत्रमादिशेत्
॥ ३४ ॥ षष्ठेश्वरे क्षेत्रगते वलाढ्ये षष्ठस्थिते वा ग्रहभावनाथे ॥ षष्ठेश्वरान्क्षेत्रपतौ वलाढ्ये शत्रोः सकाशात्स धरामु
पैति ॥ ३५ ॥ पारावतांशे स्वगृहे वलाढ्ये क्षेत्रेश्वरे चोपचयं गते वा ॥ आरोहभागे शुभदृष्टियुक्ते क्षेत्रे वक्रुत्वं समुदाहरं
ति ॥ ३६ ॥ धनेशलाभेशसमन्विते वा क्षेत्रे तदीशे यच कारके वा ॥ वैशेषिकांशे शुभदृष्टियोगे वक्रुत्वमूर्धं ग्रहमाहुरा
र्याः ॥ ३७ ॥ क्षेत्रेश्वरे नीचगते विमूढे पापांतरे पापनिरीक्षिते वा ॥ पापग्रहक्षेत्रगते रिगेहे क्षेत्रादिनाशं कथयंति तज्ज्ञाः
॥ ३८ ॥ पापांतरस्थे यदि भूमिराशौ पापान्विते पापनिरीक्षिते वा ॥ पापग्रहक्षेत्रगते यवास्याक्रूरांशके भूमिविनाश
मेति ॥ ३९ ॥ क्रूरादिषष्ठ्यंशयुते तदीशे क्षेत्रे सपापे यदि नीचभे वा ॥ दुःस्थे रिगेहे त्वतिभीवरांशे क्षेत्रादिनाशं कथ
यंति तज्ज्ञाः ॥ ४० ॥ क्षेत्रेश्वरे पापयुते धनस्थे नीचारिभे क्षेत्रविनाशमेति ॥ स्वोच्चस्थिते तद्भवनेश्वरे तु पापान्विते

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

विक्रयमेति भूमेः॥४१॥आज्ञाक्षयात्क्षेत्रविनाशमाहू राज्ञे व्यये क्षेत्रगते सपापे॥ क्रूरांशके मध्यमुखमादि
भागे कर्मे व्यये एणापि युते तथैव॥४२॥आज्ञाक्षयाद्भूमिविनाशमेति राज्ञे शनत्कारके भूमिनाथे॥ क्रूरांश
के वा लववरोहभागे नाशस्थिते मध्यमुखमादिभागे॥४३॥ राज्ञा श्रियाक्षेत्रविनाशमेति भानौ तदीशेन युते
पि निम्ने॥ धने शसंयुक्तनवांशनाथयुक्तांशपेनापि युते सपापे॥४४॥ जीवेन दृष्टे यदि वा तदीशे रव्ये गुरौ
शोभनखेचरे वा॥ सौम्यांतरे तद्भवने शसौम्ये सुखीभवेत्सर्वजनेषु मुख्यः॥४५॥ जीवे बलाढ्ये सुखराशि
नाथयुक्ते स सौम्ये तु चतुष्टये वा॥ जीवेन दृष्टे यदि वा तदीशे मह्वंशके वा सुखभाङ्नरः स्यात्॥४६॥ सुखे गुरौ
शोभनखेचरे वा सौम्यांतरे तद्भवने स सौम्ये॥ जीवे बलाढ्ये यदि लग्ननाथात्सुखीभवेत्सर्वजनेषु मुख्यः
॥४७॥ गोपुरांशे शके वापि सुखपे देवपूजिते॥ धनायहद्धि भावेषु तस्मिन्खेटे सुखीभवेत्॥४८॥ सौम्यांतरा
न्विते सौख्य बलहीने गुरावपि॥ सपापे दुर्बले नाथे दुःखी स्याद्दर्थसंयुतः॥४९॥ पुत्रार्थवंधुयुक्तश्च दुःखि
स्यान्नीचखेचरे॥ सुखे तदीशे पापेन युक्ते क्रूरांशसंयुते॥५०॥ स्थिरयुक्ते सुखराशिनाथे क्रूरांशके सौ
म्यदशाविहीने॥ आरोहभागे सुखराशिनाथे क्रूरांशके सौम्यदशाविहीने॥५१॥ आरोहभागेतरभा
गयुक्ते देहार्तिभाक्जातनरस्तु नित्यं॥५१॥ नीचारिभागे रविभूमिपुत्रे सुखस्थिते पापदशा समेते॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

क्रूरांशके तद्भवनाधिनाथे ग्रहार्थहीनो भवति प्रमादात्॥५२॥ पापान्विते पापनिरीक्षिते वा पापां
तरे वा सुखभे तदीशे॥ क्रूरादिषष्ट्यंशसमन्विते वा पापी नरः स्याच्छुभदृष्टिमुक्ते॥५३॥ पापे वृकुत्वे सुख
राशियुक्ते तदीश्वरे चारिविमूढयाते॥ पापान्विते वा यमसन्तुयुक्ते जातो वृकुत्वं समुपैति पापं॥५४॥
युक्ते दुर्विहृवसुपूजितानां क्षेत्रे सुखे सर्गवलान्वितानां॥ शुभान्विते शोभनदृष्टियाते जातो नरोयं सु
विपुलप्रभावस्यात्॥५५॥ बुधदृष्टे सिते सौख्ये सौम्यमध्यगते पि वा॥ गोपुरांशके वापि पुण्यप्रभावस्त
नरो भवेत्॥५६॥ नीचान्विते मृदयुते सुखस्थे स पतनभे वा जलराशिसंज्ञे॥ नरीश्वरे हीनकलेतदानीं
पतत्यसौ कूपतटांबुराशौ॥५७॥ जलेश्वरे हीनकले सुखस्थे नीचे र्कयुक्ते यदि वा स पापे॥ जलग्रहेणा
पियुते सुखे शेवलेनहीने जलराशिमग्नः॥५८॥ सरित्स्थानाधिपे लग्ने नाथेन सहिते सुखे॥ कर्माधिपे
न संदृष्टे नरी कूपतटादिषु॥५९॥ पतनं कूपनद्यादौ सुखे रास्यांश राशिपः॥ सरित्स्थाने शसंदृष्टो यदि वा
सुखपेन युक्॥६०॥ शिलाप्रहारस्तस्य स्याद्विभौमान्विते सुखे॥ दृष्टे युते कर्मपेन सरित्स्थानाधिपेन वा
॥६१॥ सुखेशे राहुमंदाभ्यां सहिते कुजवीक्षिते॥ शुभदृष्टिविहीने तु शिलाभिः पीडितो नरः॥६२॥ केंद्र
स्थिते रात्रिकरे भंगो वा पापान्विते पापनिरीक्षिते वा॥ क्रूरांशके वा त्वथ वरोहभागे सोयं जनन्यासह संग

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

मेति ॥६३॥ पापेक्षिते पापयुते शशांके दिवाकरे वा यदि केंद्रराशौ ॥ क्रूरे सुखे वा यदि पापदृष्टे जातो न
रः स्याद्धि हि मातृगामी ॥६४॥ पापेक्षिते स्यात्सुखभावनाथे पापान्विते सौम्यदृशाविहीने ॥ दारेश्वरा
श्रयपतौ विहीने जातो नरो मातृसमानगामी ॥६५॥ सहोदरी संगममाहुरन्ये दारेश्वरे क्रूरयुते सुख
स्थे ॥ पापेक्षिते पापसमागमे वा क्रूरादिषष्ट्यंशसमन्विते वा ॥६६॥ सुखेशनौ पापनिरीक्षिते वा पापान्वि
ते नाहशापापयुक्तः ॥ पापग्रहाणां भवने सुखे तु क्रूरादिषष्ट्यंशयुते तथैव ॥६७॥ षष्ठेशभूनंदनसंयुते
ऽब्जे सुखस्थिते पापनिरीक्षिते वा ॥ चंद्रांशसंयुक्तनवांशनाथेन तथाविधे मातरि दोषमाहुः ॥६८॥ सुखेश्वरे
राहुयुते सपापे शनैश्चरेणापि दिवाकरेण ॥ मातान्यसक्ता सुखराशिनाथसंयुक्तभांशाधिपतौ तथैव ॥६९॥
सुखेश्वरे लग्नगते बलाढ्ये गुर्विन्दुसौम्यास्फुजिदैक्ष्य दृष्टे ॥ वैशेषिकांशे शुभदृष्टियोगे पतिव्रता तस्य भ
वेत्सवित्री ॥७०॥ तथाविधे शीतकरे सराहुकेतौ सवित्री यदि नीचसक्ता ॥ रव्यन्विते क्षत्रियजातिसक्ता शु
क्रेऽपयुक्ते हि जघुंगवैश्या ॥७१॥ धरासुतेनापि तथाविधेन वक्तुं फलं तादृशमत्र सत्यं ॥ मंदेन युक्ते सति शू
द्रसक्ता वैश्येन सक्ता शशिसूनुयुक्ते ॥७२॥ षष्ठेश्वरेण सहिते सुखराशिनाथे भाग्यस्थिते जनकमत्र वि
टं करोति ॥ भाग्याधिपेन सहिते सति मातृनाथे सौख्यस्थिते जनकमत्र विटं करोति ॥७३॥ लग्नेशभाग्येश
सुखेशयुक्ते षष्ठाधिपे स्यात्परजात एव ॥ तदंशनाथेन युते तदीशे पापेक्षिते स्यात्परजात एव ॥७४॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

पापांतरे मातृगृहे तदीशे तत्कारके वाशुभदृष्टियुक्ते॥ लग्नेश्वरात्हीनबले शुभेशे जातस्तदानीं परजात एव॥७५॥ न
वीक्ष्यते चेद्गुरुणा विलग्नं निशाकरो वा गुरुणा न दृष्टः॥ दिवाकरेणापि युते शशांके सपापचंद्रे रविणा तथैव॥७६॥
पापे शुभे मातृगृहे सपापे लग्नेश्वरे हीनबले सपापे॥ पारांशकारो सुखपे तदानीं जातो नरः स्यात्परजात एव॥७७॥
मातृस्थाने शुभयुते कारके शुभसंयुते॥ तद्भावपे बलाढ्ये वा मातुरायुष्यमादिशेत्॥७८॥ चंद्रे बलिष्ठे यदि वा भृगौ वा
सौम्येक्षिते शोभनभागयुक्ते॥ चतुष्टये मातृगृहात्कुभाढ्ये मातुश्च दीर्घायुरुदाहरंति॥७९॥ भावेशसंयुक्तनवांश
नाथयुक्तांशपे केंद्रयुते बलाढ्ये॥ तस्मिन्शशांकाद्यदि केंद्रयुक्ते मातुश्च॰॥८०॥ पापांतरे पापयुते शशांके पापेक्षि =गृहेद्द
ते मातृगृहे विनाशः॥ शुक्रात्तथैवं प्रवदंति संतस्तत्स्थानपापाधिकथयंति शेषं॥८१॥ निशाकरात्पापयुते स्मरे वा
भृगोस्तथैवं जननीविनाशं॥ सुखेशनौ मातृविनाशमेति पापेक्षिते चेद्रविरेण नाशं॥८२॥ पापग्रहाणां भवनेश
नौ तु पापान्विते मातृविनाशमेति॥ शुभेक्षितश्चेच्चिरकालमृत्युमुदाहरंत्यत्र महानुभावाः॥८३॥ मातृस्थानाधि
पस्थाराशौ योयत्रवांशके॥ तदंशनाथकिरणान्मातृकालं विनिर्दिशेत्॥८४॥ नाथकारकराशीनां मध्ये यो बल
वान्भवेत्॥ यावानंशास्तदंशाः स्यान्मेषादितत्र मृत्युदः॥८५॥ वक्रे तद्द्विगुणं प्रोक्तं त्रिगुणं त्वतिवक्रगे॥ चतुर्गुणं
शुभैर्दृष्टे कालमेवं विनिर्दिशेत्॥८६॥ हृदये पापसंयुक्ते पापदृष्टे तदीश्वरे॥ पापांतरे वा हृदये हृत्कापद्यं विनिर्दिशेत्
॥८७॥ धान्याररराहुसंयुक्ते हृदये शुभवर्जिते॥ तथैव तद्भावनाथे हृत्कापद्यं विनिर्दिशेत्॥८८॥ पापे कर्मेश्वरे सौख्यकप

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

स॰चिं॰
२६

दौ पापवीक्षिते ॥ सपापे रंध्रपे सौरवौ कापट्यं पापसंयुते ॥८९॥ भानुना हीनचंद्रेण सहिते हृदये तथा ॥ कपटी
हीनमात्रं तु निष्कापट्यं न दृश्यतः ॥९०॥ हृदये शुभसंयुक्ते स्वोच्चमित्रग्रहान्विते ॥ शुभग्रहाणां दृष्टे वा निष्का
पट्यं विनिर्दिशेत् ॥९१॥ विशुद्धहृदयः शांतो हृदयेशे बलान्विते ॥ गोपुराद्यंशके वापि मृद्वंशादियुते पि वा ॥९२॥
लग्नेश्वरे हृद्गते वा शुभयुक्तेक्षिते पि वा ॥ पारावतादिभागस्थे निष्कापट्यं विनिर्दिशेत् ॥९३॥ लग्ने गुरौ दान
वपूजिते न युक्ते यदा तस्य विशुद्धचित्तं ॥ पापे सुखे तद्भवनाधिनाथे पापान्विते तस्य विशुद्धचित्तं ॥९४॥ राहौ सु
खे पापदृष्टा समेते वहिर्विशुद्धस्त्विति तत्र भाति ॥ अंतर्गतं तत्कपटं वदंति पापे वक्रत्वे सुखराशियुक्ते ॥९५॥
यत्तल्लग्ने सुखेशौ वा मित्रभतौ परस्परं ॥ शुभेक्षितो शुभैर्युक्तो मातृस्नेहं विनिर्दिशेत् ॥९६॥ लग्नेश्वरे रास
दृष्टे मातृनाथे चतुष्टये ॥ शुभग्रहान्विते दृष्टे मातृ॰ ॥९७॥ शत्रुक्षेत्रस्थनाथस्य मातृभावाधिपो यदि ॥ पापे
क्षिते पापयुते तच्छत्रुत्वं विनिर्दिशेत् ॥९८॥ लग्नेशात्त्र्यायराशिस्थे मातृस्थानाधिपे यदि ॥ तथैव लग्नभा
वाद्वा तच्छत्रुत्वं विनिर्दिशेत् ॥९९॥ वाहनेशे बलयुते वाहने शुभसंयुते ॥ शुभग्रहेण संदृष्टे वाहनादि फलं ल
भेत् ॥१००॥ सुगंधवस्त्राभरणादि यानं शुक्रा छदेत स्तु खराशितो वा ॥ संदेश्च चतुर्थाधिपतौ विलग्ने लग्नेश्व
रेणापियुते स्वलाभः ॥१॥ शुक्रेण युक्ते यदि वाहनेशे देहान्विते वा न रवाहनादि ॥ देवेंद्रपूज्येन युते च लग्ने

राम॰
२६

३०

वदंति संतश्च तुरंगयानं ॥२॥ चंद्रामरेज्यामरशत्रुपूज्यैर्युक्ते तनौ वा यदि वाहनेशे ॥ प्रोक्तं च यद्वाहनमाशु रार्या
नीचारिमूढादिविहीनखेटैः ॥३॥ भाग्येशलग्नेशचतुर्थनाथाः कर्मस्थिता नीचविमूढहीनाः ॥ कर्मेश्वरेणापि युते
विलग्ने सिंहासनप्राप्तिमुदाहरंति ॥४॥ भाग्यस्थिते वाहनराशिनाथे सशुक्रजीवे सुखराशियुक्ते ॥ भाग्याधिपे
कोणचतुष्टये वा वक्रुत्वदेशाभरणार्थयानं ॥५॥ भाग्याधिपेन सहिते यदि वाहनेशे जीवेक्षिते तनुगते
वलपूर्णयुक्ते ॥ स्वक्षेत्रतुंगसहिते यदि वा त्रिकोणे भूनायमाननवशाद्धनवाहनादि ॥६॥ भाग्ये
श्वरेणापि युते सुखेशे यत्र स्थिते पश्यति वा सुखर्क्षं ॥ वैशेषिकांशे यदि वा वलाढ्ये स सर्वभाग्यान्वि
तवाहनी स्यात् ॥७॥ दुःस्थे विमूढे यदि वाहनेशे भाग्येश्वरेणापि समन्विते वा ॥ दुर्वाहनी च चलवाहनी वा
लाभाधिपेनापि समीक्षिते तु ॥८॥ सौख्याधिपे शोभनखेचरेण भाग्येश्वरेणापि युते यथा स्यात् ॥
सेनावक्रुत्वं समुपैति जातो वक्रुत्वदेशाभरणानि यानं ॥९॥ भाग्येश्वराख्ये भगते विलग्ननाथे सुखेशे
यदि भाग्यराशौ ॥ सुखाय भाग्ये तनुनायके वा त्वसख्ययानादियुतः प्रसिद्धः ॥१०॥ सुखेश्वरे केंद्र
गते तदीशे लग्नस्थिते वा यदुवाहनाढ्यः ॥ कर्मेश्वरे लग्नगते तदीशे कर्मस्थिते वा वहुवाहनाढ्यः ॥११॥ सु
खेश्वरे सौम्ययुते शुभस्थे शस्त्राम्वकोशाधिपतिर्भवेत्तु ॥ क्षेत्रेश्वरे लाभगते वलाढ्ये वं यो भवे वाक्कि

=कर्म १

सं.चिं. २७ तिस्तनुयुक्ते ॥१२॥ अस्तनुराशौ यदि वास्तु खेचरे राज्यार्थसौख्याभरणादियानं ॥ सौम्यैर्विलग्नेवलसंयुते
धर्मान्विते शोभनखेचरेंद्रे ॥१३॥ स्वोच्चस्थिते वित्तपतौ च केंद्रे सिंहासनप्राप्तिमुदाहरंति ॥ केंद्रे शुभाः पा
परखगास्त्रिषष्ठलाभस्थितास्तत्परमाहुरार्याः ॥१४॥ गेहेशे व्ययराशिस्थे पित्र्यादन्यदेशगः ॥ अष्टम
स्थे गृहेशे वा स्वयं संपादयेद्गृहं ॥१५॥ धनेशे लग्नभावस्थे धर्मेशे धनमाश्रिते ॥ वाहनेशे वलाढ्ये तु वाहना
धिपतिर्भवेत् ॥१६॥ वाहनस्थे लाभनाथे कर्मनाथेन वीक्षिते ॥ लग्ननाथेन वा दृष्टे वाहनाधिपतिर्भवेत् ॥१७॥
लग्नवाहनभाग्येशा स्वन्योन्यं केंद्रमाश्रिताः ॥ लग्नाधिपे वलाढ्ये वा वाह० ॥१८॥ गोपुरांशके वापि वाहने
शे वलान्विते ॥ लाभकर्मसुखाधीशैर्दृष्टे वाहनसंयुतः ॥१९॥ परमोच्चांशकयुते भाग्येशे केंद्रमागते ॥
गुरुदृष्टे तुंगयुते वहुवाहनदेशभाक् ॥२०॥ धनाधिपेन संयुक्ते व्ययेशे स्वोच्चराशिगे ॥ भाग्याधिपेन संदृ
ष्टे वाह० ॥२१॥ कर्माधिपे चतुर्थस्थे लाभनाथेन संयुते ॥ भाग्यनाथेन वा युक्ते वहुवाहनदेशभाक् ॥२२॥ अव्
दये कर्मगते लग्ननाथेन वीक्षिते ॥ भाग्याधिपेन वा दृष्टे वाहनाधिपतिर्भवेत् ॥२३॥ सिंहासनांशकगते
कर्मवाहनराशिपे ॥ लग्नेश्वरेण संदृष्टे वहुवाहनदेशभाक् ॥२४॥ वाहनार्थं तृतीयेषु भाग्यकर्मभवाधि
पाः ॥ स्थितावाल्येर्थयानादिसंयुक्तो निधने शुभे ॥२५॥ स्वोच्चे सुखेशे तन्नाथे केंद्रकोणसमन्विते ॥ वा रा.मं. २७

ग्नेतुंगसंयुक्ते व्ययेशुद्धे न्नयानभाक्॥२६॥परमोच्चांशके शुक्रे कर्मेशे बलसंयुते॥संभवेत्तादृशे योगे वाद्यघोषादिभिर्युतः॥२७॥शंखवादित्रघोषाद्यैः संयुक्तो भाग्यपे सुखे॥ केंद्रोच्चकोणगे वापि कर्मेशे वा ह्नान्विते॥२८॥शनिना संयुते कर्मनाथे केंद्रे शुभान्विते॥लग्नेशे दृष्टिभं याते पणवादिरवैर्युतः॥२९॥कर्मभाग्यविलग्नेषु स्वोच्चसौम्यग्रहाः स्थिताः॥ दृष्टेषु वा लग्नपेन यानां तेदुःखमाप्नुयात्॥३०॥कर्मषट्सोदरसुखभाग्यलग्नव्ययेश्वराः॥सुखाधिपेन सहिता स्वसंख्या वोपदेशभाक्॥३१॥सुखे शुभयुते नाथे केंद्रकोणोच्चसंयुते॥भाग्येशे परमोच्चांशे सुखयानादिलाभभाक्॥३२॥मानेशे सुखराशिस्थे लाभे सौख्येशसंयुते॥लग्ने शुभेन संदृष्टे वदृयानादिलाभभाक्॥३३॥मृदंगभेरीशंखाद्यैः काहलादिरवैर्युतः॥राजयोगे समुद्भूते कर्मपे सौख्यसंयुते॥३४॥बलाबलात्शोभनदृष्टियोगात्प्रोक्तं त्वतीयस्य फलं नु राशेः॥चतुर्थराशेश्च फलं तथैव श्रीवेंकटेशेन निरीक्ष्य सर्वं॥१३५॥ ॥इति सर्वार्थचिंतामणौ चतुर्थोध्यायः॥४॥

सुतभवनात्सुतबुद्धिमंत्रिणामपि मंत्रभोजपितृभावान्॥हृदयोदरप्रवेशं विवेकशक्तिं च निर्दिशेन्मतिमान्॥१॥नाथैः कलत्रात्मजधर्मभानां पुत्रार्थचिंतां कथयेत्सजीवैः॥बुद्धितरासोमसुतात्मजाभ्यां पितुस्तथैवात्मजभाग्यसूर्यैः॥२॥पिता धनं याति सुखे सभानौ पुत्रेशशांके मरणं च मातुः॥

युते शुभे सौम्यन दृष्टियोगे पुत्रं वदन्त्येव तथान्तरीशे ॥३॥ पुत्रस्थाने तदीशो वा गुरौ वा शुभवीक्षिते ॥ शुभेन
सहिते वापि पुत्रप्राप्तिर्न संशयः ॥४॥ लग्नेशे पुत्रभावस्थे पुत्रेशे बलसंयुते ॥ परिपूर्णबले जीवे पुत्र॰ ॥
॥५॥ पुत्रस्थानगते जीवे परिपूर्णबलान्विते ॥ लग्नाधिपेन वा दृष्टे पुत्रावाप्तिं विनिर्दिशेत् ॥६॥ वैशेषि
कांशे जीवे वा पुत्रेशे पि तथा स्थिते ॥ शुभग्रहेण वा दृष्टे पुत्रे तत्प्राप्तिमादिशेत् ॥७॥ पुत्रस्थानगते वित्त
नाथे पूर्णबलान्विते ॥ दृष्टे देवेंद्रगुरुणा पुत्रप्रा॰ ॥८॥ लग्नपुत्राधिपौ युक्तावन्योन्यं वापि वीक्षितौ ॥
क्षेत्रे परस्परस्थौ वा पुत्र॰ ॥९॥ लग्नपुत्राधिपौ केंद्रे शुभग्रहसमन्वितौ ॥ कुटुंबेशो बलाढ्ये तु पु॰ ॥१०॥ पुत्र
स्थानाधिपस्थांशराशीशे शुभसंयुते ॥ शुभेन वीक्षिते वापि पु॰ ॥११॥ लग्नेशे दारभावस्थे दारेशे भाग्य
संयुते ॥ द्वितीयेशे विलग्नस्थे पु॰ ॥१२॥ दारेशांशग्रहसंयुक्तेन वांशभवनाधिपे ॥ भाग्यवित्तविलग्नेशैर्दृष्टे
तत्प्राप्तिमादिशेत् ॥१३॥ पापमध्ये तु तद्भावे तदीशे पि तथा स्थिते ॥ कारके पापसंयुक्ते पुत्रनाशं वदे
त् सदा ॥१४॥ भाग्यपुत्रकलत्रेशसंयुक्तेनवभागपाः ॥ पापांशकाः पापयुताः पुत्रना॰ ॥१५॥ क्रूरांशे पुत्र
भावेशे नीचमूढसमन्विते ॥ पापैर्दृष्टे यदा दुःस्थे पुत्रनाशं॰ ॥१६॥ व्ययेशसंयुतांशेशशत्र्वंशनाथस
मन्विते ॥ दृष्टे पुत्रेश्वरे तेन पुत्रार्तिं कथयंति हि ॥१७॥ पुत्रस्थानाधिपे दुःस्थे क्रूरषष्ठ्यंशसंयुते ॥ क्रूर

ग्रहेणावा दृष्टे पुत्रार्त्तिं कथयंति हि ॥१८॥ मंदक्षेत्रादिसंयुक्ते पुत्रस्थानेश्वरे दृष्टे ॥ गोपुरांशे शके वापि पुत्र
सिद्धिर्न संशयः ॥१९॥ पुत्राधिपस्यांशपतौ विलग्ने लग्नेश्वरस्यांशपतौ सुतस्थे ॥ गुरुस्थितांशाधिपतौ
च केंद्रे पुत्राप्तिमाहुर्मुनयो महांतः ॥२०॥ पारावतांशादि युते सुतेशे भाग्येश्वरे तादृशभागयुक्ते ॥ लग्नेश्वरे
शोभनदृष्टियुक्ते पुत्रादिलाभं कथयंति तज्ज्ञाः ॥२१॥ वंशाकृयादि रहिते यदि सत्यमेतच्छास्त्राब्धिपारगमना
मुनयो वदंति ॥ पुत्रादियोगमखिलं तदभावयोगं प्रोक्तं किलोक्य मनसा च वदेत्सुविद्वान् ॥२२॥ वंशस्य वि
च्छेदकरः प्रजातः चंद्रात्सुखजित्यापखगाः क्रमेण ॥ खरार सौख्येषु युतास्तथैव लग्नेश्वरे चंद्रसुतेन युक्ते ॥
॥२३॥ पापग्रहारिः फ सुताष्टमस्था वंशस्य विच्छेदकरो थ हीनः ॥ निशाकरे लग्नगते सजीवे तत्सप्तमे भूमि
सुते शनौ वा ॥२४॥ पापग्रहा वंधुगताश्च सर्वे वंशस्य विच्छेदकरो त्र जातः ॥ लग्नांत्यपुत्राष्टमराशियुक्तैः
पापग्रहैर्वंशविनाशहेतुः ॥२५॥ शुभेतरा रंध्रविलग्नरिःफे वंशस्य विच्छेदकरः सुते ज्ञे ॥ हा राशिस्थिते सो
मसुते सशुक्रे पापेसु खेदे व गुरौ सुतस्थे ॥२६॥ रंध्रेशशांकात्सहिते तु पापैः वंशस्य विच्छेदकरो त्र जातः
॥ पापे विलग्ने सुखगे शशांके लग्नेश्वरे पंचमराशियुक्ते ॥२७॥ वलैर्विहीने यदि पुत्रनाथे वंशस्य विच्छेदकरो
हि जातः ॥ हीरेण शशांके तनुभावयुक्ते मूढान्विते मदगृहे सुरेज्ये ॥२८॥ त्रिकोणगैः पापखगैश्च सर्वैः प्रा

स॰ विं॰ गे च पुत्रस्य सुखवृद्धिनाशः ॥ चंद्रात्मजे पंचमराशियुक्ते लग्ने सुखे वाथ दिपापयुक्ते ॥ २९ ॥ शुभेतरैः पंच
२९ मभागयुक्तेर्न दृष्टयुते पुत्रसुखं वहितेन ॥ जातो यदि स्यात् हि तिसूनु लग्ने रंध्रेशनीपंचमगेरवौ वा ॥ ३० ॥ पुत्रा
दिलाभं सुतनयो वदंति कालांतरे शोभनदृष्टियोगात् ॥ लग्नेशनौ देवगुरौ तुरंध्रे व्यये कुजे पुत्रलाभस्थि
रेण ॥ ३१ ॥ बुद्धिस्थानाधिपे सौम्ये शुभदृष्टिसमन्विते ॥ शुभग्रहाणां केंद्रे वा बुद्धिमान्नीतिमान्भवेत् ॥ ३२ ॥
परमोच्चांशके बुद्धिस्थाननाथे यदीक्षिते ॥ शुभग्रहाणां मध्यस्थे नीव बुद्धिं समादिशेत् ॥ ३३ ॥ कारके व
लसंपूर्णे तदीशे शुभवीक्षिते ॥ वैशेषिकांशके वापि० ॥ ३४ ॥ बुद्धिस्थानाधिपस्थांशराशीशे शुभवीक्षिते
॥ वैशेषिकां० ॥ ३५ ॥ कारकस्थितराश्यंशनाथे केंद्रत्रिकोणगे ॥ बुद्धीश्वरेणसंदृष्टे तीव्र० ॥ ३६ ॥ शुभग्रहाणां
मध्यस्थे बुद्धिराशौ शुभान्विते ॥ गुरौ केंद्रत्रिकोणे वा बुद्धिमार्गविशारदः ॥ ३७ ॥ बुद्धिस्थानाधिपे सौम्ये बुद्धिरा
शिगते गुरौ ॥ शुभग्रहाणां मध्यस्थे भावे बुद्धिं विनिर्दिशेत् ॥ ३८ ॥ बुद्धिस्थानेश्वरे केंद्रे शुभग्रहसमन्विते ॥
उच्चग्रहसमायुक्ते ग्रहणादिपटुर्भवेत् ॥ ३९ ॥ मंदेंद्वादिसमायुक्ते नाथकारकखेचरे ॥ शुभग्रहेणसंदृष्टे
धारणादिपटुर्भवेत् ॥ ४० ॥ गोपुरांशके वापि धारणायां पटुर्भवेत् ॥ परेंगितज्ञो मेधावी कारकस्थित रा॰ म॰
भागपे ॥ ४१ ॥ केंद्रत्रिकोणसंयुक्ते कारकग्रहवीक्षिते ॥ ४२ ॥ नाथकारकसंयुक्तस्वांशभागपतौ शुभे ॥ च २९

39

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

तुष्टये त्रिकोणे वा शुभदृष्टेंगितज्ञकृत् ॥४२॥ पंचमे पापसंयुक्ते तदीशे पापसंयुते ॥ क्रूरषष्ट्यंशके वा
पि बुद्धिनाशो भवेन्नरः ॥४३॥ नीचमूढारिगेहस्थे पापखेचरवीक्षिते ॥ क्रूरषष्ट्यंशसंयुक्ते बुद्धिं ॥४४॥
पंचमे मंदसंयुक्ते लग्नेशे मंदवीक्षिते ॥ तदीशे पापसंयुक्ते बुद्धिजाड्यं समादिशेत् ॥४५॥ मंदमांद्युसं
युक्ते पंचमे शुभवर्जिते ॥ तदीशे पापसंदृष्टे विस्मृतिः प्रायशो भवेत् ॥४६॥ बुद्धिर्विस्मृतिपूर्वं स्यात्का
रके शुभसंयुते ॥ तदीशे पापसंयुक्ते क्रूरषष्ट्यंशके पि वा ॥४७॥ सौम्ये तु बुद्धिभावस्थे गुरुशुक्रे निरी
क्षिते ॥ तादृशे बुद्धिनाथे वा सर्वेषां बुद्धिदो भवेत् ॥४८॥ ऊहापोहसमर्थः स्यात्तदीशे गोपुरांशके ॥ कार
कस्थितराशिस्थे लग्नानाथेन वीक्षिते ॥४९॥ राजमंत्री भवेज्ज्ञातो वाक्पतौ बलसंयुते ॥ बुद्धीश्वरेण सं
युक्ते गोपुरांद्यंशकान्विते ॥५०॥ आगामिसूचको मंत्री कारके केंद्रकोणगे ॥ भृगुसौम्यसमायुक्ते दृष्टे
ताभ्यां शुभांशके ॥५१॥ त्रिकालज्ञो भवेन्मंत्री वैस्वांशमृदंशसंयुते ॥ गोपुरांद्यंशके वापि शुभांशे शुभवी
क्षिते ॥५२॥ पुंग्रहे पुंगृहं प्राप्ते पुंभावे पुत्रनायके ॥ सुपुत्रजनकं विद्यात्तं नरं नात्र संशयः ॥५३॥ स्त्रीरा
शौ स्त्रीगृहं प्राप्ते स्त्रीभागे पुत्रनायके ॥ दारिकाप्रथमं विद्यात्तदंशो षष्ठमादिशेत् ॥५४॥ कारकस्थि
तराशेर्वा पंचमे बिंदुसंख्यया ॥ नीचमूढारिगेहानां बिंदूंस्त्यक्त्वा सुतान्वदेत् ॥५५॥ पुत्रस्थानेशकिर

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

स॰ चिं॰ ३० णा पुत्रभावं शकाद्वदेत्॥ रश्मिजालैर्युरो वीक्षितल्लोके षांद्वदेत्तथा॥५६॥ लग्ने पुत्रेश्वराभ्यां तु मित्रत्वे
नैव मित्रता॥ शत्रुत्वे शात्रवं प्रोक्तं समत्वे समता भवेत्॥५७॥ लग्नपुत्रेश्वरौ खेटौ परस्पर निरीक्षितौ॥
परस्पर गृहांशस्थौ पुत्रशुश्रूषाकारयेत्सुतः॥५८॥ लग्नपस्यपतिका पुत्रनाथे लग्नान्विते पिवा॥ लग्नेश्वरे
सुतर्क्षे वा पितृवाक्यवशानुगः॥५९॥ पुत्रस्थानेश्वरे दुःस्थे लग्नेशेनापि वीक्षिते॥ सद्वृक्षे कुजराहुभ्यां नि
त्यं पितृविद्वेषकः॥६०॥ पंचमे गुरुशुक्राभ्यां सक्षिप्रा सहिते यदा॥ एतेषां भवने वापि सोयं भोजयिता
भवेत्॥६१॥ द्वितीयेशे तृतीयस्थे पंचमेशे सुखेगते॥ शुभोद्ध खेट संयुक्ते जातो भोजयिता भवेत्॥६२॥
अन्नदानपरो नित्यं पंचमेशे शुभंगते॥ शुभग्रहैः समायुक्ते भुक्तीशे केंद्रसंयुते॥६३॥ हृदये पापसंयु
क्ते तदीशे पापवीक्षिते॥ पापग्रहाणां मध्यस्थे हृद्गतं रोगमादिशेत्॥६४॥ तत्राथे नाशभावस्थे नाशस्थानेश
संयुते॥ नीचमूढारिगेहस्थे हृद्गतं०॥६५॥ तदीशस्थांशराशीशे क्रूरषष्ट्यंशसंयुते॥ क्रूरग्रहेणसंदृ
ष्टे हृद्गतं शल्यमादिशेत्॥६६॥ ॥अथ षष्ठभावफलं॥ ॥अरिभवनादरिचोरहतविघ्नकेशनाभ्युदररे
शान्॥ मधुरादिषड्रसहंस्यान्ग्रहराम्मुदितान्वदेत्प्राज्ञः॥१॥ षष्ठेश्वरे क्रूरयुते विलग्ने रंध्रस्थिते वा व्रण
रः शरीरे॥ कर्मस्थिते ताद्दश खेचरेंद्रे संगाग्रहै गेशुभदृष्टियुक्ते॥२॥ पित्रादिभावादपि योजनीयं भावे राम॰ ३०

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

॥

शातत्कारकदृष्टियोगात् ॥ बलाबलेनापि विकल्प्य सर्वं ते वांछां गां तत्फलयथं तितन्वः ॥३॥ शिरोर्कीदेर्मु
खंकंठश्रोत्रनासाचतुष्टयकं ॥ स्कंधौ पार्श्वौ हृदो पादौ अपरौ कुक्षिमादिशेत् ॥४॥ लग्नेशभ्नपुत्रशशांक
पुत्राः सहस्थिताः सौम्यगृहे त्वभेवा ॥ अपानरोगं स्वयवापवित्रं प्रस्पंति षष्ठं मुनयो वदंति ॥५॥ शशांक
तत्पुत्रविलग्ननाथाः सराहु वः केतुयुतास्तडाके ॥ पैत्यं तु कुष्ठं मुनयो वदंति शुभेक्षितास्तत्र भवेत्तदानीं
॥६॥ विनाविलग्नाधिपतिं ग्रहेषु लग्नस्थिते त्वत्र तु कुष्ठभाक्स्यात् ॥ पित्रादिकानां फलमेवमाहुर्मुनीश्वराः
कारकभावनाथैः ॥७॥ पैत्यं तु कुष्ठं कुजसंयुतेषु नैत्यं भवेन्मेहसमन्वितेषु ॥ रक्तं तदा सूर्यसमन्वितेषु
ग्रहोत्करेषे नियतं तदाहुः ॥८॥ लग्नेशषष्ठाधिपती दिने शयुक्तौ ऽम्बरं चंद्रसमन्वितौ चेत् ॥ ज्वलेन गंडं हि
ति स्तु दृष्टे युद्धेन वा स्फोटकराशिभिर्वी ॥९॥ वित्तेन रोगे रात्बुधेन युक्तेन निर्व्याधिको ऽजीव समन्वितौ चे
त् ॥ शुक्रेण भार्या विपदं वदंति मंदेन नीचानिलरोगमाहुः ॥१०॥ सराहुकेतू यदि सर्पपीडा चोराग्निभिर्वा
तभयात्समारः ॥ षष्ठेश्वरश्चेंद्रस्तु तेन युक्तः सायुर्विलग्ने स्वयमत्र शिश्नं ॥११॥ छिन्नत्व सौ सौम्यदृशावि
हीने सभ्र मिपुत्रे यदि लिंगरोगात् ॥ कामेश्वरः शुक्रयुतोरि पुस्थः कलत्र खंडत्वमुदीरयंति ॥१२॥ षष्ठे
शलग्नाधिपती समं दोकेंद्रत्रिकोणे यदि वंधनं स्यात् ॥ सराहुकेतू यदि केंद्रकोणे वदंति तज्ज्ञा निगडं त

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

स.चिं.
३१

शानी ॥१३॥ चित्रादितत्कारकभावनाथैः चिंत्यादिकानां फलमेवमाहुः ॥ तत्तद्दशाणां परिपाककाले स्वंतर्द
शायामथवा फलंति ॥१४॥ धर्मे शनौ वा सगुरौ स्थितौ ये करच्छिदो केंन्निधने व्यये वा ॥ विधौ कलत्रे निधना
न्विते वा कुजेन युक्ते यदि वाप्तजीवे ॥१५॥ कर्मस्थिताश्चेद्यदि राहुमंदसौम्याः पदच्छेदयुतो नृजातः ॥ शुक्रे
ज्यदृष्टे द्विवसाधिनाथे सारे शनौ वा फणिनाथयुक्ते ॥१६॥ क्रूरादिषष्ठ्यंशसमन्विते वा विच्छेदनं तच्छिर
सो वदंति ॥ मंदे विलग्ने मदने सराहौ कर्मान्विते भार्गवनंदने वा ॥१७॥ कुम्भे शशांके मदराशियुक्ते विच्छिन्न
हस्तः स भवेत्पदेन ॥ भस्तनुलग्ने यदि वा तदंशे सूर्यान्विते कुम्भनिशाकरे तु ॥१८॥ फणीन्द्रचंद्रात्मजसं
युते र्करश्म्याभिभूते तेषु दरस्य भेदं ॥ मंदोदये सौम्यदृशा विहीने सर्पार्कयुक्ते यदि वा सचंद्रे ॥१९॥ शाखे
णाकुहेर्द्दलनं वदंति जातस्य दर्शी मुनयो महांतः ॥ क्षीणे शशांके फणिनाथदृष्टे सारे शिरस्तस्य निकृंत
नं स्यात् ॥२०॥ लग्नेशनौ भूमिसुते स्वगेहे शौर्ये च तुर्ये सबुधे सितेऽर्कस्वः ॥ षष्ठाष्टमव्यये चंद्रे लग्नानाथेन
वीक्षिते ॥ मंदमांद्यगुसंयुक्ते तस्य दुर्मरणं वदेत् ॥२१॥ नीचारातिविमूढांशे मंदे पापान्विते क्षिते ॥ क्रूर
नक्षत्रसंयुक्ते तस्य दुर्मरणं भवेत् ॥२२॥ रंध्रेश्वरस्थितस्यांशे पाशसर्पादिसंज्ञके ॥ द्रेकाणे निगडे वापि
दुर्वधान्मरणं भवेत् ॥२३॥ मंदमांद्यगुसंयुक्ते रंध्रेशस्य त्रिभागपे ॥ तथाविधे र्कपुत्रे वा दुर्वधान्मरणं भ

राम.
३१

५८

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

वेत्॥२४॥ षष्ठाष्टमे शे भौमे वा विक्रमे शसमन्विते॥ मंदमांधगुसंयुक्ते क्रूरांशे युद्धतो मृतिं॥२५॥ युद्धे
नमरणं अथ्याष्ठे नियुक्ते त्रिभागपे॥ कुजेनवीक्षिते युक्ते भौमद्रेष्काणे तदृशके॥२६॥ रविभौमौ तदान्योन्यं
परस्परनिरीक्षितौ॥ परस्परगृहांशस्थौ द्वंद्वयुद्धान्मृतिं वदेत्॥२७॥ अष्टमे बहवः पापा भौमराशिक
संगताः॥ क्रूरषष्ट्यंशकयुताः संघे तन्मरणं वदेत्॥२८॥ नीचमूढारिगेहस्थाः सौम्याः सर्वपराजिताः
॥पापांशगाः पापयुताः संघे०॥२९॥ संघः स्यान्मरणं तस्य शनिराहुदिनाधिपाः॥ रंध्रे शवीक्षिताः सर्वे क्रू
रांशा मूढसंज्ञिताः॥३०॥ रोगस्थानगते सूर्ये तद्भावे पापसंयुते॥ पापदृष्टियुते भानौ पैत्तिकाद्व्रणमा
दिशेत्॥३१॥ तथा भृते निशानाथे क्रूरदृष्टे तदंशके॥ वातार्दितो भवेज्जातो रक्तपित्तार्दितः कुजे॥३२॥
श्लेष्मवातार्दितः सौम्ये तथा भृते विशेषतः॥ जीवे तु विद्रधिर्वाच्यः शुक्रे मूत्रातिसारभाक्॥३३॥ तथा
भृते शनौ गुल्मरोगो वात्र विशेषतः॥ राहुकेतुसमायुक्ते बाधा पैशाचिकी मता॥३४॥ चंद्रे षष्ठे कुजयु
ते भ्रांतिः पांड्वादिरोगकृत्॥ सारे चंद्रे रवियुते विसर्पीः शूलरोगकृत्॥३५॥ षष्ठे कुजे बुधयुते भृगुचंद्र
निरीक्षिते॥ क्रूरांशकसमायुक्ते क्षयरोगं वदंति हि॥३६॥ शन्यासहिते षष्ठे रविराहुनिरीक्षिते॥ लग्ने
श्वरे हीनबले दीर्घरोगी भवेन्नरः॥३७॥ षष्ठे शनौ सगुलिके रव्यारकाभिवीक्षिते॥ शुभैर्नदृष्टे युक्ते वा श्वा
सकासक्षयादिकृत्॥३८॥ जलराशिगते चंद्रे षष्ठे तद्भवनाधिपे॥ जलर्क्षस्थे विरादृष्टे मूत्रकृच्छ्रादिकं

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

वदेत् ॥३९॥ षष्ठे चंद्रे शनैर्दृष्टे व्यये पापे विलग्नभे ॥ पापांशकसमायुक्ते पीनसं रोगमादिशेत् ॥४०॥ वलहीने
ऽरिस्थानाधिपे लग्नस्थे वा धरासुते ॥ मूर्द्धा निर्मुखरोगो वा गुल्मो विद्रधिभाक् भवेत् ॥४१॥ षष्ठेश्वरस्थितौ शो
शेरव्याधौस्यान्तयाभवेत् ॥ फलं पूर्वोक्तमप्यत्र क्रमात्तस्य विनिर्दिशेत् ॥४२॥ शत्रुस्थानाधिपे केंद्रे पापग्र
हनिरीक्षिते ॥ षष्ठे वा पापवाक्युक्ते शत्रुपीडां विनिर्दिशेत् ॥४३॥ लग्नेशे शत्रुराशिस्थे नरीशेलसमाश्रिते ॥
मंदमांद्यगुसंयुक्ते शत्रुपीडां विनिर्दिशेत् ॥४४॥ पापग्रहेणसंदृष्टे वलहीने रिनायके ॥ पापांतरगते वापि श
०॥४५॥ शत्रुस्थानाधिपे दुःस्थे नीचमूढारिसंयुते ॥ लग्नेशे वलसंयुक्ते शत्रुनाशं वदेद् बुधः ॥४६॥ शुभग्रहेण
संदृष्टे शत्रुस्थानाधिपे यदा ॥ शुभान्विते शुभक्षेत्रे तेन मैत्रं विनिर्दिशेत् ॥४७॥ लग्नेशाद्वलहीने तु शत्रुस्था
नाधिपे यदा ॥ शुभान्विते शुभैर्दृष्टे शत्रुणा मैत्रमादिशेत् ॥४८॥ लग्नेशे षष्ठभावस्थे षष्ठेशे नानिरीक्षिते
॥ तौ वा विलग्नभावस्थौ ज्ञातिपीडां विनिर्दिशेत् ॥४९॥ गुरुशुक्रौ विलग्नस्थौ षष्ठभावेश्वरान्वितौ ॥ शन्यार
फणिसंदृष्टे ज्ञातिपीडां विनिर्दिशेत् ॥५०॥ लग्नाधिपे शुभयुते षष्ठे चंद्रे यवाशुभे ॥ केंद्रत्रिकोणगे सौम्ये
ज्ञातिभिः सह जीवनं ॥५१॥ ज्ञातयो वहवः संति षष्ठेशे देवपूजिते ॥ शुभान्विते शुभैर्दृष्टे मंदे शारिसमन्विते
॥५२॥ ज्ञातिक्षयं विजानीयात् षष्ठेशे पापसंयुते ॥ क्रूरांशनीचमूढारी शुभदृग्योगवर्जिते ॥५३॥ पारावता
दिभागस्थे लग्नेशे शुभवीक्षिते ॥ ज्ञातीशे वलहीने वा तस्मादुत्कर्षतां वदेत् ॥५४॥ भाग्येशे षष्ठराशिस्थे षष्ठे

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

शेन निरीक्षिते ॥ षष्ठे शेमंद भौमाभ्यां युते चौराग्निपीडनं ॥५५॥ तद्रीशे गोपुरांशस्थे दिवसेशेन वीक्षिते
॥ लग्नेशे वत्सरे सप्तत्रिंशति नामुपकारकृत् ॥५६॥ षष्ठे सौम्ये शुभे दृष्टे तद्रीशे शुभसंयुते ॥ पापग्रहाणाम
प्यस्थे स्वपदं शास्त्रियो भवेत् ॥५७॥ ऊपरं शास्त्रियो नित्यं षष्ठे जीवे शशांकजे ॥ क्षेत्रे तयोर्वा संप्राप्ते स्वहं शास्त्रि
समन्विते ॥५८॥ दैवेज्ये षष्ठभावेशे शुक्रे वातस्य नायके ॥ मधुरादिप्रियो नित्यं गोपुरांशकान्विते ॥५९॥
शुक्रे षष्ठेस्त सौम्ये वा शुभदृष्टे शुभांशके ॥ बलान्विते शुभांशस्थे नित्यं मधुरभाग्भवेत् ॥६०॥ पापग्रहे रा
संदृष्टे बुधे मधुरवर्जितः ॥ बुधेन युक्ते शुक्रे ऽरौ लवणभाक्स नरो भवेत् ॥६१॥ शुक्रे षष्ठे भौमदृष्टे भौमक्षे
त्रेतदन्विते ॥ दिवसेशेन वा दृष्टे लवणे ॥६२॥ षष्ठेशे भौमसंयुक्ते राहुकेतुनिरीक्षिते ॥ भौमक्षेत्रेगते
वापि विप्रलंभादिचौर्यभाक् ॥६३॥ राहुकेतुसमायुक्ते षष्ठे पापनिरीक्षिते ॥ क्रूरांशके तद्रीशे वा विप्र॰
॥६४॥ पिचाशीनामिदं योज्यं तत्तद्भावप्रकारकैः ॥ नास्तिकाय न वक्तव्यं वक्तव्यं सुजनाय वै ॥६५॥ अध्या
यः पंचमः प्रोक्तः पंचमभाववाचकः ॥ विचित्रार्थसमायुक्तो वेंकटेशेन धीमता ॥६६॥ ॥ इति सर्वार्थचिं
तामणौ पंचमोध्यायः ॥ ॥ अथ सप्तमभावविचारः ॥ ॥ युवतिपदाद्दाहं भार्यापतिस्वपदाधिगुडक्षीरं ॥
आगमगमनमदाग्निं ब्रूयान्मन्त्राशयं च नष्टधनं ॥१॥ शुक्रे कलत्रे त्वतिकामुकः स्याद्बुधेन्यदाराभिरतो गुरौ तु
॥ स्वदाररक्तो दिननाथपुत्रे कुदाररम्यः सुपतौ सुदारः ॥२॥ कुजे वकुस्त्री पुरतः कुलघ्नी भानौ कुटुंबी पर

=दृष्टेद

स॰वि॰ ३२

दारस्थकः॥ लग्ने स्थिता वित्तकलत्रशत्रुनाथाः सशुक्रा यदि पापयुक्ताः॥३॥ जातः परस्त्रीषु रतः कुमार्गी
शुभेक्षितश्चेन्न तथा भवेत्सः॥ लग्नारिदौ पापयुतौ यदि स्यात् जातः परस्त्रीषु रतः कुमार्गी॥४॥ लग्नेश्व
रशत्रुकुटुंबनाथे पापैर्युते वा यदि वान्यराशौ॥ स्वारी वा पापे यदि दारनाथे जातः परस्त्रीषु रतः कुदृष्टी
॥५॥ सराहुकेतौ यदि दारनाथे पापेक्षिते वा व्यभिचारयोगः॥ कर्मेशवित्तेशकलत्रनाथा मानस्थिता जा
रसुतं हरंति॥६॥ एकोग्रहस्तेषु चतुर्थराशौ जातः परस्त्रीगमनं प्रयाति॥ पुत्रेश्वरे दारपतौ वलाढ्ये दृष्टे यु
ते वा त्वरिनायकेन॥७॥ जातो न पत्नी यदि तत्कलत्रे जारात्सुतः स्यात्कुभखेटकेषु॥ दारेश्वरे पापयुते कु
टुंबे भौमेन दृष्टे यदि जारपुत्रः॥८॥ धीधर्मनाथौ सकलत्रनाथौ दुःस्थानगौ हीनवलौ शुभेन॥ दृष्टे सुते
दारवकुत्वयोगे त्वपुत्रयोगं मुनयो वदंति॥९॥ ह्रीरौ राशांके यदि पापयुक्ते दारस्थिते त्वन्यकलत्रगामी
॥ लग्नेसपापे यदि दारनाथे जातः परस्त्रीषु रतः कुमार्गी॥१०॥ सुतेशदारभं याते तदीशे पापसंयुते॥ शु
क्रौ वलविहीनश्चेद्भार्या गर्भे हान्नीयते॥११॥ नीचेभ्रंगो वा यदि वा शशांके नीचस्थिते वा तु निदारहानिः॥
उद्धधनाग्न्यमरणं वदंति दारेश्वरे पापभुजंगयाते॥१२॥ द्रेष्काणभागे विषभस्थलग्ना मांद्यस्थिते
दारपतौ सराहौ॥१२॥ स्वर्क्षे कुटुंबाधिपतौ कलत्रनाथे यदा त्वेककलत्रभावस्यात्॥ नाभ्यांसमेते ग्रेहना

राम॰ ३२

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

यकेवी कलत्रसंख्यां प्रवदंति संतः॥१३॥ कलत्रनाथस्थितराशिनाथसंयुक्तखेटै रपिवा च्यमेतत्॥१४॥
शन्यारफणिसंयुक्ते कलत्रेशे यदा भवेत्॥ क्रूरषष्ठ्यंशगे वापि कलत्रमरणं भवेत्॥१५॥ शुभग्रहे
णसंयुक्ते कलत्रेश रिनीचगे॥ कलत्रेशे वक्रगुणे तुंगवक्रादिहेतुभिः॥ वहुभार्यं नरं विंद्यात् दुःस्थमुद्वेग
ते यवा॥१६॥ भार्याद्वयं वदेत्तत्र लग्नेशेना शराशिगे॥ कलत्रे पापसंयुक्ते कुटुंबे शे तथाविधे॥१७॥ पा
पे कलत्रराशिस्थे विवाहद्वयमादिशेत्॥ कारके पापसंयुक्ते नीचराश्यंशगे भृगौ॥१८॥ पापग्रहेण
संदृष्टे विवाहद्वयमादिशेत्॥ कलत्रकारकः शुक्रो ज्ञो गुरुर्वा यवा भृगुः॥१९॥ मध्ये वलिष्ठो यस्तेषां
तस्मात्सर्वं निरूपयेत्॥ कलत्रे वा कुटुंबे वा पापदृग्योगसंभवे॥२०॥ तद्रीशो वलहीने तु कलत्रांतर
भाग्भवेत्॥ सप्तमे वाष्टमे पापे व्यये भूसुनंदने॥ अदृश्यपदिनाथेन कलत्रांतरभाग्भवेत्॥२१॥
वित्ते पापवहुत्वे तु कलत्रे वा तथाविधे॥ तद्रीशे पापसंदृष्टे कलत्रत्रयभाग्भवेत्॥२२॥ लग्ने कुटुंबे
दारे वा पापखेचरसंयुते॥ दारेशे नीचमूढा ह्रो कलत्रांतरभाग्भवेत्॥२३॥ नीचमूढारिभागस्थे ल
ग्नेशे दारपे यथा॥ क्रूरषष्ठ्यंशगे वापि कलत्रं॰॥२४॥ दारेशास्थनवांशेशे नीचमूढारिभागगे॥ पा
पांतरे पापदृष्टे क॰॥२५॥ एवं कुटुंबनाथेन कारकस्यांशपेन वा॥ पापांतरे दारगहे तन्नाथे पि कलत्र

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

हा॥२६॥ लग्नेश्वरात्कर्मगते सोमपुत्रे बलान्विते॥ दारेशाद्धिकर्मे चंद्रे बहुस्त्रीसहितो भवेत्॥२७॥
व्ययार्थेशौ तृतीयस्थौ गुरुणा च निरीक्षितौ॥ भाग्यनाथेन वा दृष्टौ बहु॰॥२८॥ केंद्रत्रिकोणगौ दारेशस्वा
मिनौ स्ववर्गगे॥ कर्माधिपेन वा युक्तौ बहु॰॥२९॥ लाभदारेश्वरौ युक्तौ परस्परनिरीक्षितौ॥ बलाढ्यौ
वा त्रिकोणस्थौ बहु॰॥३०॥ भाग्येशो दारराशिस्थो दारेशो सुखभंगते॥ भावेशो लाभनाथो वा केंद्रे बहुक
लत्रभाक्॥३१॥ सुखेशे केंद्रराशिस्थे जातो बहु॰॥३२॥ दारेशसंयुक्तनवांशनाथयुक्तांशनाथे सति
सौम्ययुक्ते॥ पारावतांशादियुते बलाढ्ये जातः शतस्त्रीसहितो नरः स्यात्॥३३॥ कुटुंबनाथस्थितरा
शिनाथसंयुक्तषष्ट्यंशपतौ च केंद्रे॥ मृदंशके गोपुरभागयुक्ते जातः शतस्त्रीद्वियुतोनयुक्तः॥३४॥ त
त्कारकस्थांशपयुक्तराशिनाथस्थितांशाधिपतौ च केंद्रे॥ मृदंशके गोपुरभागयुक्ते जातस्य वाच्या
त्रिशती तु भार्या॥३५॥ दारेशे गोपुरांशस्थे कर्मेशे दारराशिगे॥ तथाविधे कुटुंबेशे दशसंख्यकलत्रभाक्
॥३६॥ एवं पुत्रादिभावानां कलत्रादिकमादिशेत्॥ दारेशे पापसंयुक्ते दारे वा पापसंयुते॥३७॥ दारेशस्थां
शपे पापे कुस्त्रीभाक्स नरो भवेत्॥ क्रूरषष्ट्यंशगे दारनाथे कुस्त्रीयुतो भवेत्॥३८॥ नीचांशे नीचसं
युक्ते दारनाथे च कारके॥ कुस्त्रीयुतो भवेत्क्रांतः शुभदृग्विवर्जिते॥३९॥ दारेशे शुभसंयुक्ते शुभख

चरवीक्षिते ॥ शुभग्रहाणां मध्यस्थे सत्कलत्रादिभाग्भवेत् ॥४०॥ दारेशे शुभराश्यंशे कारके वा तथा विधे
॥ कर्मेशे बलसंयुक्ते सत्कलत्रसमन्वितः ॥४१॥ स्वोच्चे मित्रे स्ववर्गे वा गोपुराद्यंशके भृगौ ॥ षष्ठ्यंशे वा शुभा
ग्रस्थे सत्कलं ॥४२॥ गुरुणा सहिते दृष्टे दारनाथे बलान्विते ॥ कारके वा तथा भावे पतिव्रतपरायणा ॥४३॥ क
लत्रेशे गुरौ वापि भृगुसौम्यनिरीक्षिते ॥ गुरुयुक्ते कलत्रे वा धर्मशीला पतिव्रता ॥४४॥ कलत्राधिपतौ कें
द्रे शुभग्रहनिरीक्षिते ॥ शुभांशे शुभराशौ वा पत्नी स्यात्तु पतिव्रता ॥४५॥ कलत्रेशे रवौ वापि पापराश्यंश
संयुते ॥ पापान्विते पापदृष्टे पत्नी पापपरायणा ॥४६॥ भानौ कलत्राधिपतौ वलाढ्ये शुभान्विते शोभनरा
शिभावे ॥ शुभग्रहेणापि निरीक्षिते वा लग्नेशमित्रे पतिभक्तियुक्ता ॥४७॥ दारेश्वरे वा कुमुदात्मबंधौ पापा
न्विते पापनिरीक्षिते वा ॥ पापांशके पापग्रहांतरस्थे कुमार्गचारी कठिनापराधा ॥४८॥ सौम्यांशके सौम्य
ग्रहान्विते वा मित्रोच्चगेहे मृदुभागयुक्ते ॥ चंद्रे कलत्राधिपतौ च युक्ते पुण्या सशीला सुचरित्रयुक्ता ॥४९॥
दाराधिपे हीनवले धराजे क्रूरादिषष्ठ्यंशसमन्विते वा ॥ नीचारिमूढे विहगारिभावे दुष्टान्यसक्ता पति
कर्कशीला ॥५०॥ मित्रोच्चवर्गे यदि दारनाथे शुभान्विते सौम्यदृशा समेते ॥ पारावतांशादिगते वलाढ्ये न
रापि पत्युर्गुणमार्गवर्त्ती ॥५१॥ दाराधिपे सोमसुते सपापे नीचारिमूढे यदि नाशभावे ॥ पापांतरे पापदृ

स॰ चिं॰
३५

शासमेते जाता कुलघ्नी पशुनाशकारी॥५०॥ सत्पुत्रसौख्यान्वितधर्मशीला व्रतोपवासादिविशुद्धदेहा॥ सौम्ये कलत्राधिपतौ बलाढ्ये मित्रोच्चवर्गे यदि गोपुरांशे॥५१॥ भृगोः सुते दारपतौ सपापे पापेक्षिते नीचमदारिगेहे॥ क्रूरादिषष्ट्यंशसमन्विते वा वेश्या समाना कठिना हि चौरा॥५४॥ शुक्रे कलत्राधिपतौ बलाढ्ये शुभान्विते शोभनखेचरांशे॥ मित्रोच्चवर्गे स्वगृहे मृदुस्ये वा वाटकी पुत्रवती गुणाढ्या॥५५॥ जाराति दुष्टा कुलदूषणी स्यान्मंदे कलत्राधिपतौ सपापे॥ नीचांशके नीचगृहे रिपोर्गेहे पापेक्षिते पापवियच्चरांशे॥५६॥ परोपकारी द्विजदेवभक्ता स्त्री ब्रह्मवादी गुरुदृष्टियुक्ते॥ शुभेक्षिते धर्मरता सुशीला मंदे कलत्राधिपतौ बलाढ्ये॥५७॥ सराहुकेतौ मदने न्यसक्ता पापेक्षिते पापरता कुशीला॥ क्रूरांशगे भर्तृविषप्रदा स्यात् क्रोधाकोपवाशान्वितकर्कशा स्यात्॥५८॥ दारेश्वरे सन्निहिते विलग्ननाथस्य वा स्वेप रिणीतिमाहुः॥ लग्नात्कलत्राक्षुभखेचरेंद्रे समीपराशौ यदि तत्र थैव॥५९॥ लग्ने कुटुंबे यदि दारभावे शुभान्विते शोभनवर्गयुक्ते॥ तदीश्वरे शोभनदृष्टियुक्ते बाल्ये विवाहादिकमाहुरार्याः॥६०॥ पारावतांशादिगते कलत्रनाथे कुटुंबाधिपतौ बलाढ्ये॥ तद्दशभावे तनुभावनाथे बाल्ये विवाहं मुनयो वदंति॥६१॥ भाग्यं विवाहात्परतो वदंति शुक्रे स्वगेहे चोपचयान्विते वा॥ कुटुंबपे तादृशभागयुक्ते लग्नेश्वरे वा शुभदृष्टियोगे॥६२॥ त्कारके दारपतौ कुटुंबनाथे

=शुभाद्येऽ

राम॰
३५

४५

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

विलग्नाधिपतौ च दुःस्थे ॥ नीचारिमूढांशगते सपापे भाग्यं विवाहात्प्रविनाशमेति ॥ ६३ ॥ क्रूरादिषस्वंश
समन्विते पि तत्कारके तादृशखेचरेन्द्रे ॥ शुभान्विते शोभनदृष्टियोगे नाशात्परं भाग्यमुपैति जातः
॥ ६४ ॥ क्रूरे कलत्रे शयुते त्रिकोणे तत्कारके पापसमन्विते वा ॥ कुटुंबराशौ यदि वात्र माने दूरे विवाहं कथ
यंति संतः ॥ ६५ ॥ माने सपापे यदि वा कुटुंबे भाग्ये यथा पापयुते कलत्रे ॥ क्रूरांशके क्रूरनिरीक्षिते वा दूरे
वि० ॥ ६६ ॥ पुत्रादिलाभे बुधमेवमाहुस्तं चिंतयित्वा प्रवदेत्सुतादीन् ॥ लग्नेश्वराद्धीनबले कलत्रनाथे रि
भागांशयुते विमूढे ॥ ६७ ॥ नीचांशके नीचसमन्विते वा निकृष्टजातौ हि कलत्रलाभः ॥ लग्नेश्वरात्पूर्ण
बले कलत्रनाथे शुभांशे शुभदृष्टियोगे ॥ ६८ ॥ वैशेषिकांशे परमोच्चभागे उत्कृष्टजातौ हि कलत्रला
भः ॥ लग्नेश्वरे हीनबले कलत्रनाथात्सपापे यदि नीचभागे ॥ ६९ ॥ नाशस्थिते वा त्ववरोहभागे कलत्र
जातेः स्वयमेव हीनः ॥ तस्माद्बलाढ्ये तु विलग्ननाथे त्वारोहभागे परमोच्चभांशे ॥ ७० ॥ केंद्रत्रिकोणे यदि वा
स सौम्ये श्रेष्ठः कलत्रात्स्वयमत्र जातः ॥ कलत्रनाथाद्यदि वा कलत्रराशेः कुटुंबाधिपते यदि द्वा ॥ ७१ ॥ बले
तु साम्ये समजातिमाहुः स्त्रियं सुशीलां पतिपंक्तिचित्तां ॥ लग्नेश्वरस्यापि कलत्रनाथे शत्रौ नदी या स्वि
हृशानुभर्तारः ॥ ७२ ॥ मित्राणि ते तस्य कुलोद्भवाश्च मित्रे विलग्नाधिपतेस्तदानी ॥ दारेश्वरस्यापि विलग्नना

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

पेशाखौ तदीयाख्त्वर यस्तु तोन्ये ॥७३॥ कलत्राधिपतेर्वर्गे राशेर्वाकारकस्य वा ॥ सर्वोत्तमबलस्यैव तेषां म
ध्ये विनिर्दिशेत् ॥७४॥ सुगुणरूपसंपन्ना तस्मिन्गुर्वंशे वीक्षिते ॥ पापेक्षिते पापयुक्ते कुरूपा दुर्गुणा भ
वेत् ॥७५॥ कलत्रनाथस्थितभं तदीयराशिं कलत्रस्य विदुर्महांतः ॥ तत्स्वामिनी चंद्यदिवा कलत्रराशिं
तदंशाश्रितयेतदीयं ॥७६॥ कलत्रराशित्रितयेषु वास्या तदीशसंयुक्तभकोणराशौ ॥ कलत्रराशिं स
मुद्दाहरंति प्रोक्तान्यराशौ यदि नास्ति युक्तः ॥७७॥ गोसिंहकन्यालिषु जन्मराशिः स्त्रीणां भवेद्गुन्मनि
वाल्यपुत्रः ॥ शुभग्रहेणाक्रमिते युते यु सुतान्वदेत्तत्र बहून्गुणाढ्यान् ॥७८॥ वंध्यासंगोमदे भानौ चंद्रे
दासीसमाः स्त्रियः ॥ कुजे रजस्वलासंगो वंध्यासंगश्च कीर्तितः ॥७९॥ बुधे वेश्यावेश्या हीना वा वणिक्स्त्री वा
प्रकीर्तिता ॥ गुरौ ब्राह्मणभार्या स्यात् ऊर्ध्विणीसंगमो भवेत् ॥८०॥ हीना वा पुष्पिणा वा स्यान्मंदराहुफ
णीश्वरैः ॥ राहोश्च गर्भिणीसंगः स्फुटपापकुजयाशनैः ॥८१॥ एवं सुखस्थिते रेते रीढक्त्री संगमुच्यतां
॥ सूर्याद्यैः सुखगैर्वीर्यो वाद्गृनं गृहनिर्णयः ॥८२॥ वनं गृहं च कुड्यं स्याद्विहारो देवतालयं ॥ जलेहरिग
ऊस्थानमिति स्थानं निरूप्यते ॥८३॥ पापेयुक्ते चतुर्थके केंद्रे च तुष्यान्मेषुनं वदेत् ॥ पापेर्दृष्टेषु सर्वेषु केंद्रे
ष्वेवं विनिर्दिशेत् ॥८४॥ केंद्रकोणपापयुते पशुवन्मैथुनं वदेत् ॥ मंदे पापान्विते वापि समांशे तादृशं

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

वदेत् ॥८५॥ मंदे सूर्ये सुखे भौमे पशुवन्मैथुनं वदेत् ॥ राहौ कलत्रे भौमे वा सुखे ताद्दशा मैथुनं ॥८६॥ मंदे शेभृ
गुसंदृष्टे भृगुणा सहिते यथा ॥ भृगुक्षेत्रगते वापि भगचुंबनमाग्भवेत् ॥८७॥ कर्मेशे मंदसंदृष्टे भौमक्षे
त्रगते यथा ॥ भृगुणा सहिते वापि भगचुंबनमादिशेत् ॥८८॥ कुजे क्रूरा स्तना मंद राहू रोलंबनस्तना ॥ क
ठिनौ कुचा भानौ शेषे स्थूलोन्नमस्तना ॥८९॥ पापैर्नैकेन सहिते वेलक्रूरा स्तना भवेत् ॥ दारेशे पापखेटे
दाशुभे वा ताद्दशास्तना ॥९०॥ शुभद्वयेन सहिते दारेशे पितथा विधे ॥ शुभस्तना भवेत्पत्नी पापयोगे न्यथा
भवेत् ॥९१॥ अतिस्थूलस्तना पत्नी सशुभे दारनायके ॥ जलग्रहे जलर्क्षस्थे गुरुणापि निरीक्षिते ॥९२॥ रवौ
वा भूमिपुत्रे वा मंदमांद्यगुसंयुते ॥ दाराधिपे पापभागे भगदैर्घ्यं विनिर्दिशेत् ॥९३॥ तदीशो गुरुशुक्रौ वा
शुभांशासहितौ यदा ॥ समंभगं भवेत्तस्याः पापयुक्तौ तु दैर्घिकं ॥९४॥ शनिचंद्रविदां मध्ये यद्येकस्मिन्म
देश्वरे ॥ क्रूरंभगं समादिष्टं स्त्रियामेवं विनिर्दिशेत् ॥९५॥ कलत्रेशे जलर्क्षस्थे कारके वा तथा विधे ॥ ज
लर्क्षे सरभावे वा पूर्णचंद्रनिरीक्षिते ॥९६॥ चंद्रे जलर्क्षे दारस्थे जलस्थभृगुवीक्षिते ॥ जलर्क्षस्थे विदा
दृष्टे स्त्रीगुह्यस्यार्द्रता भवेत् ॥९७॥ पूर्णेशशांके दारस्थे जलराश्यंशके पि वा ॥ जलस्थगुरुसंदृष्टे सततं ल
र्द्रता भवेत् ॥९८॥ परमोच्चांशके शुक्रे जलराशिगते पि वा ॥ भानौ वाऽऽरयुते वापि मेषुना देवता द्दशं ॥९९॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

दारेशे शुक्रराशिस्थे दारे वा शुक्रसंज्ञके ॥ शुभग्रहेण संयुक्ते त्वनाईं गुह्यमादिशेत् ॥१००॥ पापक्षेत्रे पापम
ध्ये दारेशे पितथाविधे ॥ पापदृग्योगसंजाते त्वनाईं गुह्यमादिशेत् ॥१॥ सप्तमेशे गुरौ दृष्टे शोभनांशस
मन्विते ॥ सौम्यांशे सौम्यसंदृष्टे स्वपदध्यायभाग्भवेत् ॥२॥ सप्तमस्थे बुधे दृष्टे गुरुणा बलसंयुते ॥
भुक्तौ सेनापि संदृष्टे स्वप० ॥३॥ दारस्थे भृगुपुत्रे वा दृक्चंद्रनिरीक्षिते ॥ पापैर्युक्ते दृष्टे वा स्वप० ॥४॥ र
वौ वा भूमिपुत्रे वा सप्तमेशे शुभेक्षिते ॥ बुद्धिस्थानगते वापि कराचि दृषिस्वपभाक् ॥५॥ पापे सप्तमभा
वस्थे तदीशे पापसंयुते ॥ क्रूरषष्ठ्यंशके वापि द्युतस्वपादिहीनभाक् ॥६॥ चंद्रे गुरौ वा दारेशे जलराश्यंश
संभवे ॥ जलग्रहेण वा दृष्टे हीरपानादिभाग्भवेत् ॥७॥ सप्तमेशस्थितांशेशे शुभदृष्टिसमन्विते ॥ शुभ
ग्रहांशके वापि गुडक्षीरादिभाग्भवेत् ॥८॥ बहवः सप्तमे पापाः षष्ठे वा रंध्रभेऽपि वा ॥ क्रूरषष्ठ्यंशसं
युक्ता नरककुंडं विनिर्दिशेत् ॥९॥ इति सप्तमभावस्थानि श्रितार्थविचित्रयुक् ॥ षष्ठाध्यायो मयाप्रो
क्तो वेंकटेशेन शर्मणा ॥१०॥ ॥ इति सर्वार्थचिंतामणौ षष्ठोध्यायः ॥ ॥ मरणं जीवनमरणं गुह्यस्था
नं च मरणहेतंश्च ॥ अत्र सुखं मरणदेशं परिभवमपि चिंतयेत्प्राज्ञः ॥१॥ रंध्रेश्वरे पापयुते त्वपरा
शावल्पायुरस्येति वदंति षष्ठे ॥ तत्राधिलग्नेश्वरयोगजाते त्वल्पायुरस्येति वदंति संतः ॥२॥ स्वक्षेत्र सं

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

स्थे यदि रंध्रनाथे दीर्घायुराहुर्मुनयो महांतः॥ मंदेन वा चिंत्यमशेषमायुः स्वक्षेत्रमित्रोच्चगृहस्थिते
न॥३॥ रंध्रेश्वरेणापि युते विलग्ननाथे स्थिरे वा व्ययराशियुक्ते॥ षष्ठांत्यपे वाय दिलग्नयुक्ते दीर्घा
युरस्येति शुभेक्षितश्चेत्॥४॥ कर्मेश्वरेणापि विचिंत्यमायुर्दीर्घं शुभः स्वोच्चयुते न तेन॥ केंद्रस्थितैः
कर्मविलग्नरंध्रनाथैस्तथैवायुरुदाहरंति॥५॥ त्रोक्तग्रहे व्योमचरैस्त्रिभिर्वा सभानुजैः केंद्रगतैस्तथै
व॥ स्वक्षेत्रकोणादिगतैर्विशेषाद्वदंति दीर्घायुरुदारचित्ताः॥६॥ चतुरस्रे शुभैर्युक्ते लग्नेशे शुभसंयु
ते॥ गुरुणा दृष्टिसंयोगे पूर्णमायुर्विनिर्दिशेत्॥७॥ केंद्रान्विते विलग्नेशे गुरुशुक्रसमन्विते॥ ताभ्यां नि
रीक्षिते वापि दीर्घमायुर्विनिर्दिशेत्॥८॥ त्रिषडायगताः पापाः शुभाः केंद्रत्रिकोणगाः॥ लग्नेशे बलसंपू
र्णे पूर्णमायुर्विनिर्दिशेत्॥९॥ षट्सप्तरंध्रभावेषु शुभेषु सहितेषु च॥ त्रिषडायेषु पापेषु पूर्णं०॥१०॥
रंध्राधिपे विलग्नस्थे गुरुशुक्रेक्षितेयुते॥ लग्नेशे केंद्रराशौ वा दीर्घ०॥११॥ उच्चाश्रिते स्त्रिभिः खेटैर्ल
ग्नरंध्रेशसंयुते॥ रंध्रे पापविहीने स्ते दीर्घं०॥१२॥ रंध्रस्थिते स्त्रिभिः खेटैः स्वोच्चमित्रस्ववर्गगैः॥ लग्नेशे
बलसंयुक्ते दीर्घ०॥१३॥ पारावतादिभागस्थाः पापाः सर्वे शुभास्तथा॥ केंद्रत्रिकोणनिलयाः पूर्ण०॥१४॥
षष्ठाष्टमे व्यये पापे लग्नेशे दुर्बले यदि॥ अल्पायुरनपत्यो वा शुभदृग्योगवर्जिते॥१५॥ क्रूरषड्वर्गगे वा

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

पिरं प्रेरो भानुजेऽपि वा ॥ पापान्विते पापदृष्टे त्वल्पमायुर्विनिर्दिशेत् ॥१६॥ अन्यत्र तु लग्नगते पापे शुभदृष्टिविवर्जि-
ते ॥ बलहीने विलग्नेशे त्वल्पमायुर्विनिर्दिशेत् ॥१७॥ यया यौ पापसंयुक्तौ शुभदृष्टिविवर्जितौ ॥ क्रू-
रषष्ठ्यंशगो वापि स्वल्पं० ॥१८॥ आयुर्योगा मिश्रिता ये स्वल्पमध्यचिरायुषां ॥ द्वात्रिंशत्पूर्वमल्पायु-
र्मध्यमायुस्ततो भवेत् ॥१९॥ सप्तत्याः प्राक्ततः पूर्णमायुरेवं वदंति हि ॥ अल्पायुर्दिननाथस्य शत्रौ
लग्नाधिपे यदा ॥२०॥ समत्वे मध्यमायुः स्यान्मित्रे दीर्घायुरादिशेत् ॥ बलहीने विलग्नेशे जीवे केंद्रत्रि-
कोणगे ॥२१॥ षष्ठाष्टमे व्यये पापे मध्यमायुरुदाहृतं ॥ शुभे केंद्रत्रिकोणस्थे शनौ बलसमन्विते ॥२२॥
षष्ठे वाप्यष्टमे पापे मध्यमायुरुदाहृतं ॥ लग्ने केंद्रे त्रिकोणे वा मध्यमायुश्च मिश्रिते ॥२३॥ अल्पायुर्यो-
गजातानां विपत्याकौ मृतिप्रदः ॥ मध्यमे प्रत्यरिदशा मृतिं दद्याद्विशेषतः ॥२४॥ वधभे सा दशा कष्टा
पूर्णायुर्योगसंज्ञके ॥ योगायुरिति निश्चित्य जातस्यैवं विनिर्दिशेत् ॥२५॥ आयुर्विलग्नाधिपती बलेन
हीनौ धरासुनुग्रलेशयुक्तौ ॥ युद्धे मृतिं तस्य वदंति तज्ज्ञाः शस्त्रेण वातन्मरणं विशेषात् ॥२६॥ रंध्रांग-
नाथौ यदि वारिपुस्थौ राहून्वितौ केतुयुतौ समंदौ ॥ तद्भुक्तिकाले व्यथवा विपाके शस्त्रेण चौरैर्मरणं प्र-
याति ॥२७॥ रंध्रांगपौ वाहननाथयुक्तौ तस्मान्मृतिं तस्य वदंति तज्ज्ञाः ॥ मृतिं त्वजीर्णाद्गुरुसंयुतौ तौ दे-

हे शशीवौ रिपुगा वजीणीत्॥२८॥ लग्नेश्वरे वाहननाथयुक्ते वागीश्वरेणापि युते त्वजीर्णान्॥ देहेश्वरे वा
हनवित्तभावनाथान्विते वा मरणं त्वजीर्णात्॥२९॥ रंध्रेशयोगान्मरणं दशायामंतर्दशायामथवा वदंति
॥पित्रादिभावाधिपयोगदस्या पित्रादिकानां मरणं तथैव॥३०॥ भुक्तंपगपौ भानुसुतेन युक्तौ दुःस्थानगौ वा
विषभक्षणेन॥ राहुध्वजाभ्यां सहितौ च दुःस्थाबुद्धंधनान्मस्य मृतिं वदंति॥३१॥ षष्ठेश्वरे भानुसुते सर
कुकेतौ मृगाद्वीति मुदाहरंति॥ जीवेन युक्ते गजभीतिमस्य जातस्य चंद्रेण युते श्वभीतिं॥३२॥ सूर्यान्विते
ता दृशा भानुसुते मृगात्स शृंगाच्छुनकात्स भौमे॥ षष्ठस्थिते भानुसुतेपि चैवं विनाश्वमुंगे स्वगृहं सखेटे॥
॥३३॥ सुखेशभाग्येशविलग्ननाथास्त्रिकोणगाः केंद्रगताश्च सर्वे॥ भुक्तौ यदा तत्परिपाककाले पित्रा सहै
वानुमृतिं तु मातुः॥३४॥ रंध्रेशशांके फणिनाथयुक्ते हीने लपस्मारयुतः समांदे॥ तत्र स्थिते हीनबले शशांके
पिशाचपीडा च जले विपत्ति॥३५॥ भौमाहिमंदान्यतमेन युक्ते हीणे शशांके निधनस्थितेपि॥ दुःखे त्वपस्मार
भयान्मृतिः स्यान्निशाचवाधा द्यथवा मृतिस्स्त॥३६॥ रंध्रेसराहौ यदि वाससकेतौ चातुर्थिकापीडनमाकुरस्य॥
रंध्रेश्वरेणापि युते तथैव क्रूरारिदिषस्पश युते ति सत्पे॥३७॥ नीचस्थिते वासरनायके वा षष्ठाष्टमस्थे यदि पापदृष्टे
॥ राज्ञां प्रकोपान्मरणं पितुश्च नत्पीडया वित्तविनाशमेति॥३८॥ कर्मविदारस्य योगाः॥ ॥ लग्नात्कुंभे कर्मणिभ

स.चिं.
३९

मिपुत्रे पापान्विते मातुलमृत्युमाहुः॥ मंदेन युक्ते यदि पुत्रमृत्युं चंद्रे हितेन्मातृमृतिं सपापे॥३९॥ पितुर्मृतिं वा
सरन्नायके न न संशयः पापदृशा समेते॥ पापद्वयेनापि युतौ विलग्ने निशाकरौ मृत्युमुपैति बाल्ये॥४०॥ अस्ते
शशांके परिवेषयुक्ते पापेक्षिते वा मरणं च सद्यः॥ व्ययाष्टमे तो येषु विलग्नचंद्रे तातं जनित्री सुतमातुलांश्च
॥४१॥ पदक्रमेणापि निहंति तांस्तु शुभैर्न दृष्टे सहितेन दोषः॥ लाभे शुभे वा यदि मंदभौमफणीद्रयुक्ते पि
तुरत्ययाय॥४२॥ पापेक्षिते भूमिसुते कलत्रे भ्रातः समृत्युं समुपैति रंध्रे॥ सोन्त्ये धरासूनुयुते सपापे पापे
क्षिते सोदरनाशमाहुः॥४३॥ अस्ते शशांके यदि मातृमृत्युं पापान्विते पापदृशा समेते॥ भानौ पितुर्मृत्युमुदाहृ
रंति मंदारकेतुश्चैः सहिते सुतस्य॥४४॥ तृतीयषष्ठस्थितखेचरेंद्रैः पापग्रहे रंध्रगते स्वसौम्यैः॥ शिशोर्मृ
ति [redacted] धाकुमुहात्मबंधो चतुर्थरंध्रस्थितपापखेटैः॥४५॥ लग्नेर्कचंद्रौ व्ययगाश्च पापाः शि
शोर्मृतिं शोभनदृष्ट्यभावे॥ अस्ते रवौ चंद्रयुते विलग्ने पापान्विते तत्सुतमृत्युमाहुः॥४६॥ दिनेशचंद्रौ व्ययगौ
तदानीं मंथो भवेत्सौम्यदृशा विहीनो॥ युक्ते तयोरन्यतरेण रिःफे कालो भवेत्सौम्यदृशा विहीने॥४७॥ दिने
शचंद्रौ व्ययगौ तदीये लग्नस्थिते देहविनाशमाहुः॥ सुखेश्वरे रंध्रगते व्यये वा पापान्विते पापदृशा समेते॥
॥४८॥ दुःस्थेन्दुनीयाधिपतौ सचंद्रे स्तन्यं परस्त्री पिबेत्स बालः॥ लग्नाधिपे पूर्णबले सुखेशभाग्येश्वरौ ना

राम.
३९

49

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

शगतौ विहीनौ ॥४९॥ जातस्य जन्मावसरे तस्थानी पितुश्च मातुर्निधनं वदंति ॥ नाते शतत्कारक खेचरेंद्रौ दुःस्थौ
तयोः पुत्रसुखं न दृष्टं ॥५०॥ केंद्रे त्रिकोणे यदि तौ विहंगौ वदंतु योः पुत्रसुखं न दृष्टं ॥ पितुर्निशायां मरणं
वदंति भाग्येशसूर्यार्कसुताः कृतस्थाः ॥५१॥ षष्ठे व्यये रणा पितु ताः स्तथैव चंद्रे रणहीनास्तु दिवा मृतिः स्या
त् ॥ सुखस्थितैः खेचरनायकैर्वा मातुर्मृतिः स्याद्दयने तु तस्मिन् ॥५२॥ नीचेत्रदीयान्वितराशिकाले
मातुर्मृतिः स्याद्दयने तु तस्मिन् ॥ द्वित्र्यादियोगाद्दयने हि तत्र व्यत्यासतो वा प्रवदंति संतः ॥५३॥ नाशेच
रे वा पितृभावनाथे दूरस्थितस्तत्कुजनको पिवाच्यः ॥ स्थिरे भयस्थे पितृभावनाथे समीपतस्तत्कुजनकः स्थि
तः स्यात् ॥५४॥ केंद्रेचरे केंद्र यदि वा राशांके सुतो हहेन्त्यितरोनतत्र ॥ द्विदेहराशौ यदि तौ चकेंद्रे तयोर्मृति
र्वा दहनं द्विकालः ॥५५॥ बलेन युक्ते पितृभावनाथे शशांकदेहेश चतुर्थनाथाः ॥ बलेन हीना यदि तत्कुजन्मा
गंडाद्विपत्तिं समुदाहरंति ॥५६॥ रंध्रे तु पापवाकुल्ये गुह्ये रोगं विनिर्दिशेत् ॥ शुभग्रहेण संदृष्टे न दोषस्त
त्र निर्दिशेत् ॥५७॥ रंध्रे शुभे क्षिते तेन संयुते च सुखं भवेत् ॥ स्थलोत्रं पापसंबंधे मृद्यत्रं शुभवीक्षिते ॥५८॥
रंध्रेशे पापसंयुक्ते पापदृष्टे तदंतरे ॥ पापहेत्रेयवा रंध्रे जातः परिभवान्वितः ॥५९॥ शुभग्रहाणां संबंधे रंध्रे
परिभवो न हि ॥ चरे रंध्रे मृतिर्दूरे तदीशे चरराशिगे ॥ शनौ वा चरराशिस्थे चरांशस्थे तथा भवेत् ॥ स्थिरे रंध्रे

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

स.चिं.
४०

+१गा४

तदीशेपि स्थिरराशौ तदंशके ॥६१॥ राशौ वा स्थिरराश्यंशे स्वगृहे मरणं भवेत् ॥ रंध्रे द्विदेहराश्यादौ मार्गे मरणं
मादिशेत् ॥६२॥ ॥ अथ नवमभावफलं ॥ ॥ शुभभवनाकुरुभाग्यं पित्र्यो वा दयस्तपःप्राप्तिः ॥ गुरुस्थानं सं तं
सद्भोग्यं स्नानयोगमपि विद्यात् ॥१॥ चिंतनीया गुरुस्वामी पितृभाग्यादि मातुलाः ॥ नवमे स्वामिसौम्या
द्ये शुभाः एते न्याय्यानुभाः ॥२॥ चंद्रे सपापे यदि धर्मराशौ भृगोः सुते वा गुरुदारगामी ॥ धर्माधिपे ताद्दशखेचरेण
युते सपापे गुरुदारगामी ॥३॥ धर्माधिपस्यांशपतौ तथैव युक्ते तदा ताद्दशदारगामी ॥ वयोधिकस्त्रीगमनं
वदंति चंद्रे सपापे यदि धर्मराशौ ॥४॥ हीनेऽतिहीने शोत्थ यवा तदंशे शुभे ते तथैवं गुरुदारगामी ॥ धर्माधिपे नीच
गते तदंशे शुक्रेण युक्ते गुरु० ॥५॥ धर्मेश्वरे सौम्ययुते तदंशे वैशेषिकांशे त्व यवा तदीशे ॥ क्रूरादिषष्ट्यंशा
विवर्जिते स्यात्ततस्तु धर्मे हृदबुद्धिशुभः ॥६॥ गुरौ वा भृगुपुत्रे वा स्थो नवमे चांशसंयुते ॥ धर्माधिपे बलयु =केशुभेप
ते धर्माध्यक्षो नरो भवेत् ॥७॥ गुरुशुक्रबुधांशस्थे धर्मनाथे शुभेक्षिते ॥ शुभग्रहाणां मध्यस्थे धर्मभाक्स न
रो भवेत् ॥८॥ सौम्यान्विते धर्मगृहे तस्मिन्पापांशसंयुते ॥ क्रूरषष्ट्यंशके वापि दंभाद्धर्मे परिग्रहः ॥९॥ ना
पकारकभावानामंशे शुभसमन्विते ॥ शुभांशे शुभसंदृष्टे सुचिंत्यो धर्मसंयुतः ॥१०॥ धर्मे पापे पापभाक्ष
स्यात्तदीशे पापसंयुते ॥ क्रूरषष्ट्यंशके वापि पापमध्यगतेपि वा ॥११॥ राहुमंदयुते धर्मे क्रूरांशे गुलिके

राम.
४०

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

क्षिते॥तदीशे क्रूरराश्यंशे त्वति क्रूरादिकं भवेत्॥१२॥पितृस्थानेश्वरे सौम्ये कारके शुभसंयुते॥भावे वा शु
भसंयुक्ते पितृसौख्यं विनिर्दिशेत्॥१३॥पारावतादि भागस्थे तन्नाथे कारकेपि वा॥स्वोच्चमित्रांशके वापि पि
तृ०॥१४॥सौम्यांतरस्थे तन्नाथे गुरुशुक्रबुधेक्षिते॥तेषामेकेन संयुक्तेपि०॥१५॥गोपुराद्यंशसंयुक्ते कार
के नाथवीक्षिते॥पापैरनीक्षिते युक्तेपि०॥१६॥पापदृष्टे सपापे वा कारके भावनायके॥पापांतरगते वापि पि
तृदुःखं०॥१७॥क्रूरनीचांशकस्थे वा भावनाथे च कारके॥मंदमांद्यगुसंयुक्ते पितृदुःखं०॥१८॥सौम्ये तदीश्वरे
वापि नीचशत्रुसमन्विते॥क्रूरषष्ट्यंशके वा पितृदुःखं०॥१९॥पितृस्थानेश्वरांशेशसंयुते नवभागपः॥क्रू
रनीचारिभागस्थः पितृ०॥२०॥लग्नेशात्पितृभावेशे संपूर्णबलसंयुते॥कारके वा शुभैर्दृष्टे जातः पितृवशा
नुगः॥२१॥पितुर्जन्माष्टमे जातस्तदीशलग्नगेपि वा॥तेनैव पितृकार्याणि कर्मशेषं समापयेत्॥२२॥पितृ
कर्मगृहे जातः पितृतुल्यगुणान्वितः॥पितृजन्मतृतीये हि जातः पितृधनाश्रितः॥२३॥पितुः षष्ठाष्टमे जा
तः पित्रोः शत्रुर्भवेन्नरः॥पितुर्धर्माय वित्तेषु जातः पितृवशो भवेत्॥२४॥पित्रष्टमेशानिहे त्रितये
यस्तु जायते॥स करोति पितुर्दीक्षां पुत्रपौत्रसमन्वितः॥२५॥पितुर्जन्मांत्यभेशाहे त्रितये यस्तु जाय
ते॥स करोति पितुर्दुःखं दूरदेशगतो भवेत्॥२६॥भाग्याधिपे विलग्नेदुश्चिक्ये कर्मगे वापि॥बलवान्सौ

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

द्भमध्ये वंये घांते मानवा धन्याः ॥२७॥ त्रिकोणकेंद्रे यदि भाग्यनाथे सौम्येक्षिते सौम्ययुते वलाढ्ये ॥ पारावतांशा
दिगते शुभांशे जातो धनाढ्यो बहुभाग्ययुक्तः ॥२८॥ धनाधिपे लाभगते तदीशे भाग्यस्थिते तद्भवनाधिपे र्थे ॥
कर्माधिपेनापि युते च दृष्टे जातो महाभाग्ययुतो नरः स्यात् ॥२९॥ तृतीयराशेरधिपेन युक्ते भाग्याधिपे सौ
म्यदृशा समेते ॥ शुभान्विते शोभनखेचरांशे भ्रातुर्हि नाम्ना भाग्यमुपैति जातः ॥३०॥ पुत्रेश्वरे वा यदि भाग्यरा
शौ भाग्याधिपेनापि युते च दृष्टे ॥ तत्कारके वा यदि पुत्रभावे जातः सुताद्भाग्यमुपैति चित्तं ॥३१॥ ज्ञातिस्था
नाधिपे भाग्ये भाग्येशे ज्ञातिभं गते ॥ ज्ञातिकारकसंयुक्ते ज्ञातिभाग्यमुपैति सः ॥३२॥ कलत्रकारकाद्देवं
तत्स्थाने शाद्वदेत्तथा ॥ भाग्याधिपस्य शत्रुश्चेछत्रुराश्यधिपस्तथा ॥३३॥ तदीशे भाग्यसंबंधे शत्रुभाग्य
मुपैति सः ॥३३॥ भाग्याधिपे विनाशस्थे शत्रुनीचारिवीक्षिते ॥ क्रूरांशे नीचराश्यादौ भाग्यहीनो भवेन्नरः ॥३४॥
बहुपापसमायोगे भाग्यहीनो तदीश्वरे ॥ लग्नेशे वलहीने वा भाग्य॰ ॥३५॥ षष्ठाष्टमांत्यनाथेन युते नाथे च तत्
तत्फलं ॥३६॥ गुरुशुक्रेक्षिते युक्ते भाग्ये तन्नायके पि वा ॥ लग्नेशे र्यपतौ धीरो भाग्यप्राप्तिः पुनर्भवेत् ॥३७॥ क्रू
रराश्यंशके भाग्यनाथे शुक्रेऽपवीक्षिते ॥ भाग्ये लग्नेशसंदृष्टे भाग्यनाशं करोति सः ॥३८॥ लग्नेशे भाग्यरा
शिस्थे भाग्येशे लग्नमाश्रिते ॥ लाभभाग्येशसंयुक्ते भाग्यवर्द्धं पुनर्भवेत् ॥३९॥ कर्मेशे भाग्यराशिस्थे भा

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

ग्येशे बलसंयुते ॥ गुरुशुक्रयुते दृष्टे जपध्यानसमाधिमान् ॥४०॥ कर्मेशयुक्तराश्यंशराशीशेषच संयुते ॥ तदीशे भाग्य
संबंधे जप० ॥४१॥ देवलोकांशकस्थे वा कर्मेशे भाग्यपे पि वा ॥ पारावतांशके सौम्यदृष्टे ब्रह्मणि निष्ठभाक् ॥४२॥ दानस्था
नाधिपे स्वोच्चे शुभग्रहनिरीक्षिते ॥ तत्स्थाने शुभसंयुक्ते दानकृत्स नरो भवेत् ॥४३॥ पारावतादिभागस्थे दानेशे गुरु
वीक्षिते ॥ लग्नेशे भृगुसंदृष्टे महादानकरो भवेत् ॥४४॥ दानाधिपेन संदृष्टे लग्नेते न्नायकेपि वा ॥ तस्मिन्केंद्रत्रिकोण
स्थे महा० ॥४५॥ सिंहासनांशके दाननाथे लग्नेशवीक्षिते ॥ कर्मेशेनापि संदृष्टे महा० ॥४६॥ भाग्ययोगे तु संप्राप्ते दानयो
गतया भवेत् ॥ राजयोगे यवाप्राप्ते नेतरेषां तया भवेत् ॥४७॥ इतरेषां संजाते दानयोगः कथं भवेत् ॥ भाग्ययोगे नरो ज्ञा
तो दानस्य तु सहायकृत् ॥४८॥ ज्ञातः पुरोहितो वात्र ब्रह्मवंशसमुद्भवः ॥ दानाध्यक्षः स जातः स्याद्भूपभेद विकल्पनात् ॥
॥४९॥ चतुर्थे दानभावेशे कर्मेशे केंद्रमाश्रिते ॥ व्ययेशे गुरुसंदृष्टे महादानकरो भवेत् ॥५०॥ भाग्येशेनापि संदृष्टे स्वोच्च
स्थे सोमनंदने ॥ लाभेशे केंद्रभावस्थे महा० ॥५१॥ लग्नेशे लाभराशिस्थे कर्मेशे बलसंयुते ॥ दानाधिपेन संदृष्टे दानग्र
हणमिष्यते ॥५२॥ सुतेशे भाग्यराशिस्थे कर्मभाग्यपसंयुते ॥ लग्नेशेनापि संदृष्टे दानप्राप्तिर्न संशयः ॥५३॥ भाग्येशे
कर्मनाथेन दृष्टे केंद्रत्रिकोणगे ॥ परमोच्चांशके वापि दान० ॥५४॥ गुरुस्थाने शसंयुक्ते नवांशाधिपतौ यदा ॥ गुरुशु
क्रेक्षिते वापि गुरुभक्तियुतो भवेत् ॥५५॥ गुरुस्थाने सौम्ययुते गुरुसंबंधसंयुते ॥ तदीशे मृदुभागस्थे गुरुभ० ॥५६॥

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

अध्यायः सप्तमः प्रोक्त आयुर्धर्मादिवाचकः ॥ नानार्थसारसंयुक्तो वेंकटेश्वरशर्मणा ॥ ५७ ॥ ॥ इति सर्वा
र्थचिंतामणौ सप्तमोध्यायः ॥ ॥ अथ दशमभावः ॥ ॥ दशमात्स्महृन्निमाज्ञां कीर्तिं वृष्टिं प्रवासवृत्तीदीन्
॥ मानं कर्म जीवं जानुस्थानं च निर्दिशेद्बुधान् ॥ १ ॥ कर्माधिपे हीनबले सपापे कर्मादिवै कल्पगुणांतितन
ज्ञोः ॥ कर्मेशवागीशशशांकपुत्रा वीर्यान्विताश्चेत्करा भवंति ॥ २ ॥ शुभग्रहैर्दृष्टिसमन्वितास्ते वीर्यान्वि
तैर्यत्र विशेषमाहुः ॥ दुःस्थाः शशांकात्मजजीवशुक्राः पापेक्षिताः कर्मविनाशदाः स्युः ॥ ३ ॥ नाशस्थिता
स्तत्र तदीशनाथास्तद्युक्तराशेरधिपाश्च नाशं ॥ राहौ च माने यदि वा त्रिनेत्रे भागीरथीस्नानमुशंति तज्ज्ञाः
॥ ४ ॥ माने च मीने यदि वा ससौम्ये भौमान्विते वा भविता च मुक्तिः ॥ जलक्षेत्रगे पूर्णशशांकजीवे मानास्थि
ते गांगजलाहिपतः ॥ ५ ॥ नाशस्थितस्तत्र तदीशनाथास्तेद्युक्तराशेरधिपाश्च नाशं ॥ माने धने शुक्रयुते स
जीवे केंद्रे स्वगे तादृशतोयपतः ॥ ६ ॥ माने स्थिरे शुक्रयुते च केंद्रे स्वोच्चस्थिते तादृशतोयपतः ॥ शुभे स्थिरे
केंद्रगते जलर्क्षे सौम्येक्षिते ता• ॥ ७ ॥ व्यये बुधे वा यदि वा तदीशे स्वोच्चस्थिते तादृशपुण्यभाक्स्यात् ॥ चंद्रे
तृतीये जलराशियुक्ते सौम्येक्षिते तादृशपुण्यभाक्स्यात् ॥ ८ ॥ बुधे सजीवे यदि वा सभौमे प्राकारकन्यं
डपगोपुरादीन् ॥ मानस्थिते तद्गृहनाथयुक्ते करोति जीर्णोद्धरणादि मत्र ॥ ९ ॥ करोति कूपादितडागभूमि

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

कर्मेश्वरे गोपुरभागयुक्ते॥मृद्वंशके वा शुभदृष्टियुक्ते भाग्येश्वरे वापि निरीक्षिते वा॥१०॥चंद्रात्मजे कर्म
गते तदीशे भाग्यस्थिते पापविवर्जिते स्मिन्॥सौम्येक्षिते शोभनभागयुक्ते यज्ञस्य कर्त्ता स भवेत् दानी॥
॥११॥कर्माधिपे [redacted] स्मिन्यदि सोमपुत्रे स्वोच्चस्थिते वा यदि धर्मराशौ॥विवर्जिते स्याक्षिविरा
रूपापे यज्ञ०॥१२॥कर्माधिपे स्वोच्चगते सपापे नीचांशगे नाशगते पि तस्मिन्॥विघ्नो भवेत्तस्य मखस्य नूनं क्रू
रादिषष्ट्यंशगते पि चैवं॥१३॥तुंगस्थिते सोमसुते तदीशे स्वोच्चान्विते सोमसुतेन दृष्टे॥शुभेक्षिते वा सवुधे
सुराशौ यज्ञ०॥१४॥आज्ञास्थानाधिपे सौम्ये शुभदृष्टियुते पि वा॥शोभनांशगते वापि ज्ञातस्थानाधिपो भवे
त्॥१५॥आज्ञास्थानं गते सूर्ये भूमिपुत्रेण वा युते॥केंद्रान्विते तदीशे पि क्रूरमाज्ञां करोति सः॥१६॥आ
ज्ञाधिपे मंदयुते रंध्रनाथेन संयुते॥क्रूरांशे केंद्रराशौ वा क्रूरमा०॥१७॥राहुमांदियुते माने रंध्रे राहौ ध्वजे
पि वा॥नीचस्थधर्मभावेशे क्रूरा०॥१८॥मानाधिपे केंद्रयुते शुभयुक्ते क्षिते पि वा॥क्रूरषष्ट्यंशसंयुक्ते सौम्या
माज्ञां करोति सः॥१९॥शशांके कर्किसंयुक्ते गुरुशुक्रनिरीक्षिते॥पारावतादिभागस्थे स कीर्त्तिसहितो
भवेत्॥२०॥तदीशे शुभसंयुक्ते शुभमध्यगते पि वा॥शुभग्रहाणामंशे वा सत्की०॥२१॥कीर्त्तिस्थानाधिपे
सौम्ये स्वोच्चमित्रस्ववर्गगे॥सौम्यषष्ट्यंशके वापि सत्की०॥२२॥तदीशे देवलोकस्थे सिंहांशे शुभनायके॥

=कीर्त्ति३

वलपूर्णेविलग्नेशेसत्कीर्त्ती॥२३॥पापग्रहाणांसंवंधेमानेनाथेवलह्रये॥क्रूरषष्ठ्यंशसंयुक्तेस्वसत्कीर्त्ति
युतोभवेत्॥२४॥अपकीर्त्तियुतोजातःकर्मस्थेस्वरवौशनौ॥पापांशकेपापदृष्टेपापमध्यगतेपिवा॥२५॥
शुभग्रहाणांसंवंधेमानेतन्नायकेपिवा॥स्वोच्चेवास्वगृहेवापिजातोमानीदृढव्रतः॥२६॥इंगितज्ञोभिमा
नीस्यान्मानेजीवेयवाशुभे॥तदीशेशुभसंवंधेशुभमध्यगतेपिवा॥२७॥पापेमानेपापदृष्टेतदीशेनीचरा
शिगे॥पापषष्ठ्यंशकेवापिमानहीनोभवेन्नरः॥२८॥मानाधिपेचरांशस्थेसंचारसहितोभवेत्॥स्थिरांशे
स्थैर्यमुद्दिष्टंमृगयाचाद्विदेहभे॥२९॥षष्ठेशेकर्मराशिस्थेकर्मेशेमंदसंयुते॥केंद्रत्रिकोणगेवापिदासी
दासान्विनिर्दिशेत्॥३०॥कर्माधिपस्थांशपतौकानिसंवंधसंयुते॥षष्ठाधिपस्यसंवंधेवहुदासान्विनिर्दि
शेत्॥३१॥शुभग्रहेणसंदृष्टेकर्मराशौतदीश्वरे॥भानुपुत्रेणसंयुक्तेवहुदा॰॥३२॥कर्मनाथेनवाभुक्तिश्रे
पत्नीन्विनिर्दिशेत्॥तत्रपापसमायोगेजानुदेशेव्रणस्यमादिशेत्॥३३॥ ॥अथसन्यासयोगः॥ ॥ग्रहैश्चतुर्भिः
सहितेतदीशेत्रिकोणगैःकेंद्रगतैस्तुयुक्तैः॥चतुर्ग्रहैःकर्मगतैःप्रव्रज्यामाप्नोतिजातःकथितोमुनीन्द्रैः॥३४॥
नवीक्षितश्चेदितरग्रहैस्तुलग्नाधिपःपश्यतिभानुपुत्रं॥लग्नाधिपंवायदिभानुपुत्रःसन्यासयोगोहिवलेन
हीनः॥३५॥शनेर्द्रेकाणेकुमुदात्मवंधौमंदेक्षितेतादृशयोगमाहुः॥मंदांशकेभूमिसुतांशकेवामंदेक्षिते

चंद्रस्तु तेतथैव॥३६॥ सन्यासयोगाधिपतौ सराहौ क्रूरांशके वा गुलिकेन युक्ते॥ सन्यासवैकल्पमुदाहरं
ति भंगो भवेत्तस्य शुभैर्विहीने॥३७॥ ॥अथ लाभभावफलं॥ ॥आयेनार्थावाप्तिं पदावपि वाक्कर्णे च॥ज्ञा
तावपि चुककुज्ञान्ज्येष्ठान्भ्रातृनाभ्यान्॥१॥ लाभेश्वरे केंद्रगते त्रिकोणे वा समन्विते॥ लाभे वा
पापसंयुक्ते धनलाभमुदीरयेत्॥२॥ धनाधिपे लाभगते लाभेशे धनमागते॥ तावुभौ केंद्रगौ वापि ध
॥३॥ शुभमध्यगते लाभे तदीशे वा तथाविधे॥ पारावतादिभागस्थे धं०॥४॥ लाभेशयुक्तराशीशे शुभग्र
हनिरीक्षिते॥ शुभग्रहाणां मध्यस्थे धं०॥५॥ लाभनाथसमायुक्ते नवांशाधिपतौ शुभे॥ वित्ताधिपेन सं
दृष्टे धं०॥६॥ लाभाधिपसमायुक्ते त्र्यंशभागपतौ शुभे॥ कर्मेश्वरेण संदृष्टे धं०॥७॥ पापग्रहाणां संबंधे
धनहानिं विनिर्दिशेत्॥ लाभेश्वरोक्तदिग्भागाद्धनप्राप्तिं विनिर्दिशेत्॥८॥ लाभराशयुक्तदिग्भागात्सर्वोत्त
मबलादपि॥ बलाबलवशेनैव धनाप्तिं निर्दिशेद्बुधः॥९॥ लाभेशे पापसंबंधे प्रोक्ता तद्धानिरन्यतु॥ लाभे पापे
तऊहे वा नार्थहानिं विनिर्दिशेत्॥१०॥ कर्णस्थानेश्वरे सौम्ये शुभदृष्टिसमन्विते॥ कर्णाधिपे बलवति कर्णा
योर्भूषणं भवेत्॥११॥ पापग्रहाणां संबंधे तन्नाशो न भविष्यति॥ लाभेशात्सोदरेशाद्वा कर्णसौख्यं विनि
र्दिशेत्॥१२॥ तदीशे शुभसंबंधे कर्णसौख्यं विनिर्दिशेत्॥ तदीशे पापसंबंधे कर्णरोगं विनिर्दिशेत्॥१३॥

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

कुयाच्छ्रेष्ठं स्वलाभेन शुभपापवशादपि॥ शुभग्रहाणां सर्वं यो दीर्घमायुर्विनिर्दिशेत्॥१४॥ पापान्विते पापदृष्टे तद्वा
निं प्रवदंति हि॥ लाभराशेश्चदिग्भागाद्धनलाभं समुदीरयेत्॥१५॥ तद्राशिनाथदिग्भागाद्द्रव्यप्राप्तिं समुदीरयेत्॥ ला
भराशिवशादेवं चिंतयेन्मतिमान्नरः॥१६॥ ॥व्ययभावः॥ ॥व्ययभवनाद्धापमखिलं पतनं नरकवैकल्यं॥
वामाक्षिचरणशुंगशायनस्थानं च निर्दिशेत्प्राज्ञः॥१॥ व्यये पापसमायुक्ते तदीशे पापखेचरे॥ पापग्रहेक्षते संदृ
ष्टे पापमूलाद्धनव्ययः॥२॥ मंदमांद्यगुसंयुक्ते व्यये वा तत्फलाधिपे॥ क्रूरांशकसमायुक्ते पाप०॥३॥ व्ययाधि
पसमायुक्ते नवभागपतौ शुभे॥ शुभांशे शुभमध्यस्थे धर्ममूलाद्धनव्ययः॥४॥ गुरुशुक्रौ व्यये वापि बुधचंद्रौ तु
मे स्थितौ॥ पारावतादिभागस्थौ धर्म०॥५॥ व्ययाधिपे त्रिकोणस्थे केंद्रे पापनिरीक्षिते॥ क्रूरषष्ट्यंशके वापि पा
पमूलाद्धनव्ययः॥६॥ पापेन कर्मनाथेन व्ययेशे दृष्टिसंयुते॥ शत्रुनीचारिभागस्थे पाप०॥७॥ शुभेन कर्मना
थेन दृष्टियुक्ते व्यये स्थिते॥ स्वोच्च मित्र स्ववर्गस्थे धर्ममूलाद्धनव्ययः॥८॥ व्ययेशे बलहीने वा शत्रुनाथयुतेक्षि
ते॥ गुलिकादिसमायुक्ते शत्रुमूलाद्धनव्ययः॥९॥ व्ययेशे दारनाथेन बलहीनेन तेन तु॥ दृष्टे युते वा क्रूरांशे स्त्री
हेतोर्धननाशनं॥१०॥ लाहृशे व्ययनाथेस्मिन् दृष्टे युक्ते यथा भवेत्॥ तथाविधे न भौमेन भ्रातृमूलाद्धनव्ययः॥११॥ राम·
पुत्रभावेश्वरेणापि बलहीनेन संयुते॥ दृष्टे व्ययेशे क्रूरांशे पुत्रमूलाद्धनव्ययः॥१२॥ पितृनाथेश्वरेणापि कारके ४४

54

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

गापि वा युते ॥ व्ययेशे दृष्टिसंबंधे पितृमरणाद्धनव्ययः ॥१३॥ एवं मातृपरवे देन युते दृष्टे व्ययाधिपे ॥ क्रूराधिपे मां
दियोगे मातृमरणाद्धनव्ययः ॥१४॥ वलहीने च रिःफे शे क्रूरराश्यंशके पि वा ॥ नीचांशके नीचराशौ देहवैकल्य
मादिशेत् ॥१५॥ वक्रपापसमायोगे व्ययेतद्भवनाधिपे ॥ मंदमांद्यगुसंयुक्ते देहनाशादिमादिशेत् ॥१६॥ व्य
येशे पापराश्यंशे क्रूरांशे क्रूरसंयुते ॥ पापग्रहेण संदृष्टे नरके निपतिष्यति ॥१७॥ नरके पतनं ब्रूयाद्राहु
मांदियुते व्यये ॥ षष्ठाधिपेन संदृष्टे रंध्रनाथेन वा युते ॥१८॥ व्ययेशयुक्तषष्ठंशे क्रूरराश्यादिसंज्ञके ॥ क्रू
रग्रहेण संदृष्टे नरके पतनं भवेत् ॥१९॥ चंद्रार्कयोर्यो वलवांस्तद्युक्तांशपनायकः ॥ गुरुर्वा चंद्रशुक्रौ वा स्व
र्भौमौ सौरस्सूर्यजौ ॥२०॥ देविकं पितृलोकं तु तिर्यक्नरकमेव च ॥ तेषां तत्क्रमेणैव त्रिलोके श्रेष्ठमु
च्यते ॥२१॥ उच्चस्थे श्रेष्ठलोकः स्यान्नीचस्थे नीचमादिशेत् ॥ समस्थिते समप्राप्तिरित्याहुश्च महर्षयः
॥२२॥ शुभे स्वोच्चे व्यये वापि सौम्यखेचरवीक्षिते ॥ देवलोकादिभागस्थे स्वर्गप्राप्तिर्भविष्यति ॥२३॥ देवे
शे कर्मराशिस्थे व्ययराशिगते पि वा ॥ शुभग्रहेण संदृष्टे स्वर्गप्राप्तिर्भविष्यति ॥२४॥ नेत्रेशे शुभसंयुते
शोभनांशसमन्विते ॥ शुभस्य योगसंबंधे तन्नेत्रस्य शुभं वदेत् ॥२५॥ अन्यथा चेद्वदेन्नाशं पापयोगे पि
तत्तथा ॥ तत्र पंचादिकं सर्वं धनभावे प्रदर्शितं ॥२६॥ गुरुशुक्रबुधास्तत्र वाहनं निर्दिशेद्बुधः ॥ वाहनो

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

स.चिं. ४५

॥२७॥

क्रमादिकं सर्वं तद्दिशापि विचिंतयेत् ॥ शुभग्रहाणां संबंधे व्यये तद्भावनायके ॥ डोलांदुमं चंप्रवदेच्छयनादि
सुखं तथा ॥ २८ ॥ व्ययेशे स्वोच्चराशिस्थे शुभवर्गसमन्विते ॥ शुभग्रहेक्षसंदृष्टे पर्यंकशयनं वदेत् ॥ २९ ॥
विचित्रमंचशयनं व्ययेशे परमोच्चगे ॥ भाग्यनाथेन वा दृष्टे मणिरत्नविभूषितं ॥ ३० ॥ पापग्रहाणां संबंधे
व्यये तद्भावनायके ॥ क्रूरांशे क्रूरसंदृष्टे शयनादिसुखं नहि ॥ ३१ ॥ व्ययेशः पापखेटोपि स्वोच्चमित्रस्ववर्ग
गः ॥ तस्यनायोपि तत्स्थाने शयनादिसुखं वदेत् ॥ ३२ ॥ नीचे व्यये बालग्रेशे शत्रुनाथेन वीक्षिते ॥ मंदमां
द्युसंयुक्ते शयनादिसुखं नहि ॥ ३३ ॥ पंचमे भृगुसंयुक्ते चंद्रेणसहिते यवा ॥ ताभ्यां दृष्टे यवा पुत्रे स्त्रीदेवो
पास्तिमादिशेत् ॥ ३४ ॥ पंचमे पुंग्रहयुते पुंदेवोपास्तिमादिशेत् ॥ पंचमे भानुसंबंधे सूर्यशंकरभाजिनं ॥
॥ ३५ ॥ चंद्रे तथाविधे जाते यक्षिणीदेवता भवेत् ॥ स्कंदो वा भैरवो वापि भौमसंबंधवीक्षिते ॥ ३६ ॥ उपास्या
शारदा सौम्ये विष्णुर्वा सात्विको गुरौ ॥ चामुंडा संप्रमे शुक्रसंबंधे तु विनिर्दिशेत् ॥ ३७ ॥ शनौ प्रेताशनी प्रोक्ता
श्मशाननिलया भवेत् ॥ राहुकेतुयुते तत्र परपीडनदेवताः ॥ ३८ ॥ उच्चक्षेत्रेषु खेटेषु स्वोच्चे मित्रांशकेपि वा ॥
तद्देवभजनं स्वार्थं परार्थं तन्यथा भवेत् ॥ ३९ ॥ सौम्योक्षितेषु सर्वेषु शुभदृग्वादिगतेषु च ॥ तद्देवसौम्यता वा
च्याक्रूरेषु क्रूरता भवेत् ॥ ४० ॥ द्वित्र्यादिग्रहयोगेन तद्देवभजनं भवेत् ॥ लग्नाधिपस्य मंत्रेशे मित्रे तन्मंत्रमा

राम. ४५

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

दिशेत् ॥ ४१ ॥ शत्रुत्वे शत्रुभूतः स्यात्समत्वे सममता भवेत् ॥ लग्नाद्द्वादशराशीनां फलं प्रोक्तं मयाधुना ॥ ४२ ॥
संगृह्य सारमखिलमध्यायस्त्वष्टमो भवेत् ॥ ४३ ॥ ॥ इति सर्वार्थचिंतामणौ अष्टमोध्यायः ॥ ॥ नत्वा तं मनसा
मतं गवदनं श्रीवेंकटेशः सतां श्रीमान्व्ययभृत्सुरात्मजवरो होराविदां प्रीतये ॥ ज्योतिःशास्त्रमहार्णवप्रतरणोत्सं
गृह्य शास्त्रातराद्वहून् जातकशास्त्रमार्गफलदं योगावलीवाख्यं ब्रुवे ॥ १ ॥ ऊहापोहविशारदः पटुमतिः श्रीतुंडदेशो
द्भवः श्रीमत्काश्यपवंशजो गुरुकृपालब्धप्रसादो भुवि ॥ त्रिस्कंधार्थविदां विनायकपुरे जातः प्रशिष्यः कविर्जंव
न्नायपदारविंदरसिकः स्कंधत्रयीममिमित् ॥ २ ॥ द्वितीये द्वादशे पार्श्वद्वये खेचरसंयुते ॥ एतद्योगत्रयाभावे केम
द्रुमः इहोच्यते ॥ ३ ॥ नीचांशकगते चंद्रे भाग्येशेनानवीक्षिते ॥ पापेन केन चिद्युक्ते योगः केमद्रुमो भवेत् ॥ ४ ॥ कृष्णप
क्षे निशायां तु चंद्रे बलविवर्जिते ॥ राहुणेते पापिनावा योगः० ॥ ५ ॥ नीचराश्यंशकस्थेन खेचरेणासमायुते ॥ कृष्णप
क्षे निशायां तु यो० ॥ ६ ॥ चंद्राद्दष्टमगे पापेवीक्षिते क्रूरखेचरैः ॥ कृष्ण० ॥ ७ ॥ दिवाकरकरैर्लुप्ते चंद्रे पापांशसंयुते ॥
नीचस्थितेन खेटेन दृष्टे के० ॥ ८ ॥ राहुणादिपीडिते चंद्रे परिवेषसमन्विते ॥ क्रूरैर्निरीक्ष्यमाणे तु योगः केमद्रुमो भ
वेत् ॥ ९ ॥ पापैर्युक्ते चतुःकेंद्रे चंद्राद्वाथ तदंशतः ॥ परिदृष्टे यवा चंद्रे यो० ॥ १० ॥ पराजितेन सौम्येन दृष्टो रात्रिक
रो यदि ॥ राहुणा पीडिते वापि यो० ॥ ११ ॥ शत्रुराश्यंशके चंद्रे नीचशत्रुनिरीक्षिते ॥ नीचासन्नेपि वा चंद्रे यो० ॥ १२ ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

केंद्रत्रिकोणगश्चंद्रो नीचराश्यंशकस्थितः॥ षष्ठे ऽष्टमे व्यये जीवे निशानाथात्तथा भवेत्॥१३॥ उच्चस्थोपि
निशानाथो नीचखेचरसंयुतः॥ तदंशकगतो वापि यो०॥१४॥ चरराश्यंशके चंद्रे तस्मिन्पापांशके स्थि
ते॥ शत्रुणा वीक्षिते चंद्रे यो०॥१५॥ केंद्रे शीतकरे युक्ते त्वथवा शुभसंयुते॥ नैव केमद्रुमो योगो गुरुद
ष्टे तथाविधः॥१६॥ अत्युच्चगुरुणा दृष्टे चंद्रे शुभसमन्विते॥ पूर्वपक्षे द्वितीयत्र्यंशे नैव केमद्रु
मो भवेत्॥१७॥ शुभमध्यगतश्चंद्रस्त्वेकराशिगतो यदि॥ वेचसां स्वामिना दृष्टे नैव०॥१८॥ स्वाधिमित्रां
शके चंद्रे दृष्टे देवेंद्रमंत्रिणा॥ उच्चासन्ने गते चंद्रे नैव०॥१९॥ योगे केमद्रुमे प्राप्ते यस्मिन्कस्मिंश्च जातके॥
राजयोगा विनश्यंति हरिं दृष्ट्वा यथा द्विपाः॥२०॥ गुणवान्व्याधिरहितः प्रभुः ख्यातिसमन्वितः॥ महा
कीर्त्तिर्महाधीरः सुकुमारो महादृढः॥२१॥ विजयासक्तचित्तश्च परोपहितकृद्भवेत्॥ सुनफायां ध
नैर्युक्तस्तेजस्वी मतिमान्भवेत्॥२२॥ स्वबलार्जितधनो राजावातसमो विद्या॥ बुद्धिकीर्त्तिसमायु
क्तऊहापोहपटुर्भवेत्॥२३॥ योगे दुरुधुरे जातो भोगी स्याद्राजवल्लभः॥ उत्पन्नविभवो धीमान्सात्विकः प्रियद
र्शनः॥२४॥ मेधावी बंधुशीलश्च सुखवाहनवित्तयुक्॥ बहुपुत्रार्थसंयुक्तो राजभाग्यसमन्वितः॥२५॥ स्वोच्चे पू
र्णफलं ब्रूयात्स्वत्रिकोणे तथाविधं॥ मित्रक्षेत्रे तु पादोनं समक्षेत्रे तदर्द्धकं॥२६॥ पादं फलं शत्रुगेहे स्मृतं

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

नीचाति शत्रुभे ॥ ॥इति केमद्रुमफलं ॥ ॥मलिनो दुःखितो निःस्वः प्रेष्यः स्यात्पारदारिकः ॥२७॥ खलश्च
राजवंश्योपि शिश्नोदरपरायणः ॥ अर्के केंद्रेषु च सर्वेषु निशानाथो यदि स्थितः ॥२८॥ योगस्तत्र्यैधमाख्यः
स्यात्समःपणफरे स्थितः ॥ आपोक्लिमे वरिष्ठः स्याद्विनयार्थविशारदः ॥२९॥ स्वाधिमित्रांशगश्चंद्रो दि
वाऽतीय यदा भवेत् ॥ वागीश्वरेण संदृष्टः हेनवान्यादिहाद्धिकृत् ॥३०॥ रात्रौ तथाविधश्चंद्रो दृष्टो दानवमंत्रि
णा ॥ वित्तवान्सुखभुग्भोगी कामी विषयपारगः ॥३१॥ किं कुर्वंति ग्रहाः सर्वे चंद्रकेंद्रे बृहस्पतौ ॥ मत्तमातंग
यूथांस्त्र हरत्येकोपि केसरी ॥३२॥ चंद्राधिष्ठितराश्यंशात्केंद्रे गुर्वर्कसोमजाः ॥ तिष्ठंति चेद्यदा जन्म यो
गोयं केसरी भवेत् ॥३३॥ गुरुशुक्रौ विदः सर्वे पश्यंति राशिनं यदा ॥ अनस्तगास्तनीचास्ते यो० ॥३४॥ चं
द्रे सौम्यार्थशुक्राणामन्योन्यं केंद्रसंभवे ॥ तेषामेकतमे स्वोच्चे यो० ॥३५॥ सौम्यदेवेज्यशुक्राणां राश्यंशे चंद्र
संयुते ॥ तेषामेकेन संदृष्टे यो० ॥३६॥ उच्चकेंद्रगतश्चंद्रो गुरुशुक्रनिरीक्षितः ॥ पूर्वपक्षे यदा जन्म यो० ॥३७॥
चापमीनांशगे चंद्रे गुरुशुक्रनिरीक्षिते ॥ पूर्व० ॥३८॥ केसरियोगजातो भूपालो वंधुमान्गुणान्वितश्च ॥ व
कुतुरणमीशो नाथो यामंत्रवित्समाचारः ॥३९॥ यस्य जन्मसमये राशिलग्नात्सङ्क्रहो भवति कर्मणि
स्थितः ॥ तस्य कीर्तिरमला भुवि तिष्ठेद्यावदंतमविनाशितसंपत् ॥४०॥ लग्नाद्वा चंद्रलग्नाद्वा दशमेषु

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

भसंयुते॥ योगोयममलानामकीर्त्तिराचंद्रतारका॥४१॥ लग्नांशाद्दशमेसौम्येचंद्रांशाद्वाविशेषतः॥ अ-
मलाकीर्त्तियोगोयंजयशीलोभवेद्भुवि॥४२॥ चंद्राधिष्ठितराश्यंशाद्वलग्नाद्वलग्नांशकादपि॥ दशमेदृष्टि
संपन्नेगुरुशुक्रविदांयदा॥४३॥ अमलाकीर्त्तियोगःस्यात्कीर्त्तिविक्रमनायकः॥ दशमाद्दशमेसौम्ये
चंद्राद्वलग्नाद्विशेषतः॥४४॥ अथवाशुभसंदृष्टे अमलायोगईरितः॥ परन्तुएवंदितपापैर्भूपालोह्यायु
ष्मान्महाभोगी॥ अमलायोगेजातोभवेत्सुरभक्तोमहोत्साही॥४५॥ इतियोगार्णवे श्रीकंठवेंकटेश्वरशा
र्मेण॥ त्रिस्कंधार्थविदांसम्यक्प्रथमाध्यायवर्णितं॥४६॥ ॥इतियोगार्णवे प्रथमोध्यायः॥ ॥सूर्या
द्वितीयंवेशिःस्याद्द्वादशेवोशिसंज्ञितं॥ पुरतःपृष्ठतोर्कस्यग्रहयोगेत्रजन्मनि॥१॥ योगःस्यादुभयोना
मचरीयरसमन्वितः॥ जातोनरःस्याच्छुभवेशियोगेविद्वान्विवेकीधनिकःप्रदाता॥ वाचाटकोवाप्य
धुरोथपालोविमत्सरोवीतभयोमहात्मा॥२॥ दीर्घांगःकृशनखीमहान्दृढमतिर्वाकुशलतापोन्नतिःश्लक्ष्ण
ःसत्पुरतःक्रियासुनिपुणोवेशांतविद्धार्मिकः॥ शीतालुर्मनुजोटनोपरहितोनानाक्रियादक्षकोना
नाकर्मविशारदःपरमतिर्वोशौशुभस्यास्पदं॥३॥ यज्वाभवेत्सुरभक्तिमान्पटुमतिर्विद्याविनोदप्रियो
भूपालोविजितेंद्रियोवहुधनःस्त्रीसंचयस्याधिपः॥ वाग्मीकोडरादानकृत्क्षितिभुजांनायोथवाशास्त्र

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

कष्टानाष्टपरेंगितज्ञवचनो वद्धूर्यदेशाधिपः॥४॥ अन्यायार्जितवित्तवान्वधरुचिर्हीनप्रियो दुर्जनो मा
यावी परनिंदकः कलिरुचिर्दुष्टात्मशास्त्राधिकः॥ दीर्घांगो विकृताकृतिश्चलमतिर्विद्यार्थभाग्योज्झयो
लोके स्या [redacted] दपकीर्त्तिर्दुःखितमना वेशो कृयी चाशुभे॥५॥ वोशोजातो यो नरो भाग्यहीनो विद्याही
नो वंधुभिस्त्यक्तकार्यः॥ मूर्खः कामी दंतके शे विकारी दुर्दीरः स्याद्द्वेषितः कुत्सितश्च॥६॥ व्याध्यर्दितश्चैव लो
दुःखितः स्यात् क्लीवः शूरो वंधुभिर्दूष्यमाणः॥ भिक्षाशी स्यात्कामचारोथ कोपी किंविद्भाग्यो विप्रलंभो
पवास्यात्॥७॥ लग्नाद्ये शुभखगे शुभायोग ईरितः॥ उभयस्थैर्ग्रहैः सौम्यैर्योगः कर्त्तरिकः शुभः॥८॥
पापग्रहयुतेरिष्फे त्वशुभायोग ईरितः॥ लग्नपार्श्वगतैः पापैः पापकर्त्तरिसंज्ञकः॥९॥ शुभायोगे जा
तो धनवान्वनिताहृत्तो निश्चयशीलः॥ नित्योद्युक्तश्चपलो भोगालुस्समञ्जसो धनाध्यक्षः॥१०॥ अशुभा
योगे जातो मायावचनः शठोतिसंतापी॥ क्षीणायुरल्पबुद्धिश्चंचलभावः कविकलाहीनः॥११॥ कर्त्तरियो
गे शुभे देवलवान्स्वकुलाधिको महोत्साही॥ कर्त्तरियोगे पापे परदेशरतो विषाहितास्त्र धनः॥१२॥
षट्सप्ताष्टमसंस्थैर्लग्नात्सौम्यैर्न पापदृष्टियुतैः॥ लग्नाधियोग एवं पापैः शुभविवर्जितैः
स्यात्॥१३॥ लग्नाधियोगे बहुशास्त्रवेत्ता विनीतिविद्याधिवलाधिकारी॥ मुख्यश्च निष्कापटिको नरो

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

स.वि. ४८ सौम्ये लोके प्रसिद्धो बलवान्कविः स्यात्॥१४॥ नीचास्तलीनखेटैः शोकं यत स्वभावतः फलंति॥ पापक
ते लधियोगे पापी पुण्यो भवेच्छुभैः खेटैः॥१५॥ सौम्यैः स्मरारिरन्ध्रखने ष्वधियोगइं दोस्तस्मिंश्चमूपसचि
वक्षितिपालजन्म॥ संपन्नसौख्यविभवा हतशात्रवश्च दीर्घायुषो विगतरोगभयाश्च जाताः॥१६॥ सौ
म्यैर्युते चेल्केंद्रे गुरुद्वषष्ठे यवा न तौ॥ यस्मिन्कस्मिन्भे -- योगः पर्वतसंज्ञकः॥१७॥ विलग्ननाथस्थितराशिना
यः केंद्रत्रिकोणोपगतो यदि स्यात्॥ मूलत्रिकोणे यदि वा स्वतुंगे योगो भवेत्पर्वतनाम पूर्वः॥१८॥ लग्नात्प
नाथानुपरस्परं वा केंद्रस्थितौ मित्रनिरीक्षितौ चेत्॥ धन व्यये यौ यदि वा स्वतुंगे यो०॥१९॥ पर्वतयोगे जातो
भूपालो धर्मवान्विनीतश्च॥ ग्रामपुरनगरकर्त्ता लोके सुतवान्युगांतकीर्त्तिश्च॥२०॥ श्रीमान्पर्वतसंभवो
विजयप्रकु----

राम० ४८

58

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

शुभैः केंद्रगतैः सर्वैर्मालायोगः स उच्यते ॥ क्रूरैः केंद्रगतैः सर्वैः सर्पयोग इति स्मृतः ॥५॥ मालायोगे समु
त्पन्नो ज्ञानार्थसुखवान्भवेत् ॥ परक्लेशेश्च संतुष्टो यस्यायुर्भुजगोद्भवः ॥६॥ लग्नकेंद्रगतैः सर्वैर्योगो
मंगलकारकः ॥ मध्यकेंद्रस्थितैः सर्वैर्मत्स्ययोग उदाहृतः ॥७॥ आपोक्लिमगतैः सर्वैः क्लीवयोग उदा
हृतः ॥ मंगलाख्ये नरो जातो नित्यं कल्याणकारकः ॥८॥ वाङ्मी प्रजावान्धीरश्च दीर्घमायुश्च विंदति ॥ म
त्स्ये जातः प्रवासी च वंधुस्नेहभयावहः ॥९॥ अस्थिरार्थोल्पपुत्रश्च दुष्टमार्गे धृमानसः ॥ ॥ क्लीवे दुःखी
प्रवासी च नीचः स्त्रीकलहप्रियः ॥ अल्पायुरल्पबुद्धिश्च प्रायो देशांतरे मृतिः ॥१०॥ लग्नादिषड्भवनगै
ग्रहैः पद्म उच्यते ॥ तत्रोद्भूतो धनाध्यक्षः सर्वेभ्यः सारसंग्रही ॥११॥ उदयात्मजपर्वं बुधस्थैर्वा राहोर्यो
ग उच्यते ॥ क्षेत्रवित्तं सुखं ज्ञानं लभते नात्र संशयः ॥१२॥ द्वित्रिवंधुगतैः सर्वैर्ग्रहैः कंटक उच्यते ॥ तत्र जातो धनी विद्वान्
मध्यमायुर्न संततिः ॥१३॥ लग्नाद्व्ययस्थैर्हलयोगमाहुः शृंगाटकं लग्ननवात्मजस्थैः ॥ लग्नास्तगैस्तत्र शकटं वदंति वंधा
स्परस्थैर्विहगाख्ययोगं ॥१४॥ हलोद्भवः क्रोधपरोतिनिस्वो हीनांगजीवी च कृषीवलश्च ॥ शृंगाटके मारुतकोपदेही
महानुभावोतिधनो विज्ञातः ॥१५॥ शकटस्तु रिवर्त्तते निशं शकटजः सकलवंधुविवर्जितः ॥ हीनदारसुतपुत्रसंश्रयः
पापमूर्त्तिरलसो विकलाक्षः ॥१६॥ विहगोदितमानवो सुखी विविधार्थग्रहणोद्युतत्परः ॥ अनिवारितविक्रमो रणे

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

बहुवासः प्रियसंश्रयो यतः ॥१७॥ धर्मायोद्यवंधुभेवुसहितैः धांत्वः समस्तैर्ग्रहैर्दलं व्याघ्रैर्विषमर्क्षगैश्च सकलैश्च
केंमुनींद्रा जगुः ॥ धीमान्धांत्वसमुद्भवो गुणनिधिर्वीर्यान्वितो ज्ञानवान्चक्रे सर्वगुणालयो नरपतिः साम्राज्यमा
सेवते ॥१८॥ एकादिराशिसंयुक्तैः संख्यायोगा यथाक्रमं ॥ गोलो युगः शूलसंज्ञः केदारः पाशसंज्ञितः ॥१९॥ दामि
नी वल्लकी चेति योगाः सप्त पृथक्पृथक् ॥ एतेषामुक्तयोगानां फलं वक्ष्ये पृथक्पृथक् ॥२०॥ दरिद्रो व्याधितः को
पी दुःखी निःस्वः कृशी पुनः ॥ हीनो गुरुत्ववुद्धिश्च गोलजः पुरुषो भवेत् ॥२१॥ पाखंडको धनैर्हीनो न्याय स्त्री पुत्र
वर्जितः ॥ मिष्टाशी पापनिरतो युगेजातो हि मानवः ॥२२॥ शूले कोपपरो नित्यं तीक्ष्णः स्याद्धनवर्जितः ॥ हिंस्रः
शास्त्रयुतः शूरः समरे लब्धहासकः ॥२३॥ केदारे कृषिकृद्भोगी वंधूनामुपकारकः ॥ सुखी धनी सत्यवा
दी चलचित्तः प्रतापवान् ॥२४॥ पाशे धनार्जनपरो गुणी वाचाटको भवेत् ॥ वहुपुत्रार्थसंपन्नो लोके प्रख्या
तिसंयुतः ॥२५॥ दामिन्यामुपकारी च सर्वथा स्वार्थवित्सुखी ॥ प्रभुत्वगुणसंपन्नो धार्मिकः प्रियदर्श
नः ॥२६॥ वीणायोगे जातो विद्वान्विविधार्थभोगसंपन्नः ॥ स्वकुलश्रेष्ठो मतिमान्निपुणो गीतप्रियो
महोत्साही ॥२७॥ ॥ इति तृतीयः ॥ ॥ वर्गोत्तमगते चंद्रे लग्ने वा चतुरादिभिः ॥ ग्रहैर्निरीक्षिते तस्मिञ्जा
तो नरपतिर्भवेत् ॥१॥ अधिन्यो लग्नगश्चंद्रः सर्वग्रहनिरीक्षितः ॥ करोति पृथिवीपालं निर्जिताराति

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

मेउलें॥२॥शत्रुनीचग्रहं त्यक्त्वा कुटुंबस्थः स भार्गवः॥लग्नेश्वरो वलीयस्य स नरः पृथिवीपतिः॥३॥नीचां
शकान्परित्यज्य त्र्यादिकेन्द्रोच्च संस्थिताः॥तेषामेको विलग्नस्थः कुरुते पृथिवीपतिं॥४॥स चंद्रभौमे ल
ग्नस्थे धर्मकर्मगते यथा॥गुरौ वलान्विते सूर्ये जातो नरपतिर्भवेत्॥५॥द्वित्रौ कः स्वामिनो मंत्री भवेप
स्पन्तुधं यदि॥शिरस्त्राणासनं तस्य धारयंति नृपाः सदा॥६॥अतिमित्रांशगश्चंद्रो दृष्टो दानवमं त्रि
णा॥निशायां कुरुते राज्यं नान्यग्रहनिरीक्षितः॥७॥स्वांशेधिमित्रभागे वा दृष्टो देवेंद्रमंत्रिणा॥तारी
महीपतिं कुर्याद्दिवसे वस्तुसंश्रयः॥८॥अर्केंदौ सुखगो यस्य मंदे दशमभस्थिते॥रक्तोदये यदा जा
तः पृथिवीशो न संशयः॥९॥सिंहस्थे सूर्योदये यस्त शुक्रांशक विवर्जिते॥कन्यागते बुधे जातो नीचोपि पृ
थिवीपतिः॥१०॥मीने मीनांशके लग्ने शुक्रे जातो नृपो भवेत्॥कुलीरे चंद्रजीवाढ्ये तस्मिंल्लग्ने नृपो भवे
त्॥११॥लग्नात्मजास्पदस्थो वा कुजमंदौ यदा तदा॥संपूर्णचंद्रभाग्यस्थे जातो राजा भविष्यति॥१२॥अ
तिमित्रगृहे केंद्रे जन्माधिपति विलग्नपतियुक्तः॥पश्यति वलपरिपूर्णो लग्नं स्यात्पुष्कलो योगः॥१३॥पु
ष्कलयोगे ये जाता जायंते भूमिपालका नित्यं॥क्षितिपतिवंशे जाता मुकुटछत्रान्विता भूपाः॥१४॥जन्मा
धिपतिः केंद्रे वलपरिपूर्णः करोति भूपेशं॥तन्मित्रयुक्तदृष्टो नीचकुलस्योपि राजा स्यात्॥१५॥लग्नाधि

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

स.चिं० ५० पतिः स्वोच्चे परशत्रुमङ्गलांछनं नृपं कुरुते ॥ बहुगजतुरगबलौघैः कंपितविपक्षमाहवे विभवं ॥१६॥ लग्नं
विहाय केंद्रे सुकलापरिपूरिते निशानाथे ॥ भार्गवगुरुसंदृष्टे जातो राजा भवेन्नियतं ॥१७॥ विदधाति सा
र्वभौमं लग्नाधिपतिः स्वतुंगगः केंद्रे ॥ सुत्कारिणी च भागं नान्यग्रहसंयुतो भवेन्नित्यं ॥१८॥ चापाजसिं
हराशिषु लग्नस्थो भूमिजो महीपालं ॥ जनमति मित्रैर्दृष्टः स्वबाहुबलनिर्जितारिपक्षं च ॥१९॥ अश्विन्यनु
राधासु स्थितः श्रविष्ठासु पार्थिवं भौमः ॥ कुरुते दशमोपगते लग्नस्थो वा रवौ जननीचराशिस्थे ॥२०॥ जी
वनिशाकरसौम्याः पंचमदुश्चिक्यधर्मगा वक्रा ॥ यदि भवंति तर्हि राजा कुबेरतुल्यो धनेनासौ ॥२१॥ य
द्येकोप्युच्चगतो मित्रैर्णा निरीक्षितो नृपं जनयेत् ॥ मित्रयुतो वा लग्ने धनधान्यसमन्वितो नृपो भवति ॥२२॥
एको वाप्युच्चगतो लग्ने स्वर्क्षे निशाकरे बलिनि ॥ नृपतिवंशे जातं राजानं लोकपूजितं जनयेत् ॥२३॥ उपच
यसंस्थैः सौम्यैः क्रूरैर्लग्नाश्रिते खमध्ये वा ॥ जातो भवत्यवश्यं धरणीशो दंडनायको वापि ॥२४॥ शशासने ल
ग्नलग्ने दिवाकरे सहिंदुना भूमिसुते खमध्यगे ॥ लाभे व्ययेवा भृगुजे बलान्विते देवेंद्रतुल्यो नृपतिः प्रजा
यते ॥२५॥ आयारिसहजसहितैः पापैर्यदि जन्मपक्षशुभदृष्टः ॥ भवति नराधरणीशः समस्तजनवंदि
तः साधुः ॥२६॥ मृगोदये भूमिसुते सुनिर्मले शनैश्चरे [illegible] धर्मगृहे व्यवस्थिते ॥ दिवाकरे सप्तमगे सहिं राम० ५०

50

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

दुर्नावलस्वभावोन्नपतिःप्रजायते॥२७॥आरोढःस्थिताःसर्वे एव ग्रहेंद्राःशुक्रे सौम्ये स्वोच्चराशौ विलग्ने॥
जातःपुमान्भाग्ययोगेवरंति स्त्रीणांचैवंत्वन्यथाजन्मनिस्यात्॥२८॥भाग्येजातोयोनरःपंडितोसौक
त्यागवांश्चार्थवान्सत्यवांश्च॥गांधर्वविद्यागरमंडलवारणानामीशोविलग्नभवनोपगतेशुभेस्या
त्॥२९॥राजयोगेषुयेमर्त्याहीनजाताश्चपार्थिवाः॥राजवंशोद्भवास्तेषुभवेयुर्भूमिपालकाः॥३०॥ ॥इति
चतुर्थोध्यायः॥ ॥वंधु४कर्म१०गृहाधीशावन्योन्यंकेंद्रमाश्रितौ॥लग्नाधिपेवलवतियोगःकाहलसंज्ञकः॥१॥
वंधुस्थानाधिपेस्वोच्चेस्वर्क्षेमूलत्रिकोणगे॥कर्मेशेनयुतेदृष्टेयोगःकाहलसंज्ञकः॥२॥विलग्ननाथस्थितरा
शिनाथतद्राशिनाथोयदितुंगयुक्तः॥निशाकरात्केंद्रगतोथवास्याद्योगोमहान्काहलसंज्ञकःस्यात्॥३॥काह
लजातोभूपालोवंधुमान्विनीतश्च॥ग्रामपुरनगरकर्त्तालोकेश्रुतवान्सुगांतकीर्त्तिःस्यात्॥४॥दुर्गाणांनायको
राजावकुरेशपुराधिपः॥सात्विकोधर्मशीलश्चभेरीशंखपणारवः॥५॥विद्याविनयसंपन्नोरूपवान्विजितेंद्रियः॥
आढ्यधरोमहाभोगीयोगेस्यात्काहलेनरः॥६॥द्वौनीचगौयदिस्यातांनफलंतीहकाहलाः॥सप्तराशिगतैःसर्वै
र्लग्नात्खेटैर्मुनीश्वरैः॥मालायोगस्तथंप्रोक्तोमौक्तिमालाशुभाधिकैः॥७॥तथाभूतेग्रहैःसर्वैर्द्वितीयाद्यस्य
जायते॥योगोरत्नावलीमालानीचगोनास्तिचेद्ग्रहः॥८॥विक्रमादिगतैःसर्वैःखेचरैर्द्वेयदातदा॥योगोविक्रममाला

स॰चिं॰ ख्योद्वेषु भौकेंद्रमाश्रितौ ॥९॥ रसातलादिगैर्व्योमचरैः सर्वैर्दितुंगगैः ॥ अनन्तनीचगैर्वंधु मालायोगस्त्वयं भ-
५१ वेत् ॥१०॥ एवं सुताद्बुद्धिमाला षष्ठाद्वारिध्रमालिका ॥ सप्तमात्काममालाख्या रंध्राद्दौर्भाग्यमालिका ॥११॥ न-
वमाद्धर्ममालास्याद्दशमात्कीर्त्तिमालिका ॥ विजयाख्या महामाला योगो लाभाद्व्ययेवदेत् ॥१२॥ रिष्फात्पतन-
मालास्यात्फलं वक्ष्ये पृथक्पृथक् ॥ ॥ आद्ये महात्मा धनधान्ययुक्तो विद्याधिपः स्याद्भुवि कीर्त्तियुक्तः ॥ चंडप्रचं-
डो वक्रुदेशनाथो गजौघवाजौघस्फुटवाद्यघोषः ॥१३॥ नित्यापि भाक्स्यात्पितृभक्तियुक्तो वीरो महात्मा गण-
कप्रधानः ॥ विमृद्धपकारी विमलो भवेद्यो राजाभवेद्धार्मिकवंशवर्त्ती ॥१४॥ विद्वान्सुवक्ता विनयस्वभावो रोगा-
र्दितो भोगयुतो नरेशः ॥ युद्धे बलाढ्यः सुपराक्रमी स्यात्तृतीयमालाजननो तिधीरः ॥१५॥ भोगी स्याद्बहुदेशभा-
ग्यरसिको देवप्रतिष्ठापको भूदेवानुमतिस्थितो विजयधीः सौभाग्यसौख्यान्वितः ॥ अन्यैर्भूपतिभिर्दिगं-
तरगतैः संस्तूयपादाम्बुजं विद्याबादविनोदगोष्ठिकुशलः श्रीविष्णुभक्तो महान् ॥१६॥ ज्ञातो विद्वान्मंत्रवि-
न्मांत्रिको कपट्यः शूरो नेता धार्मिकः शास्त्रकर्त्ता ॥ लोके ख्याता कीर्त्तिमान्भूमिनाथो युद्धा भोगी भूसुरैः स्तूयमानः
॥१७॥ कृषिकृद्विज्ञानसमन्वितः स्याद्वारिध्रमालीजननो नरोसौ ॥ संत्यक्तशीलो विधनश्च क्रूरः कामी ख- राम॰
लः कामपरो विहीनः ॥१८॥ विद्याबादविनोदगोष्ठिरसिको देवप्रतिष्ठापको भूदेवानुमतस्थितो बहुगुणो वक्ष्य ५१
.६१

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

देशाधिपः॥सामंतप्रभुभिर्दिगंतरगतैः संसेव्यमानो नृपो भोगी स्यान्नृपवंशभो विमलधीः स्त्रीणां विशेषा
त्यतिः॥१९॥दीर्घायुर्दुर्जनवर्जितो नरवरः सामंतभूपाधिपो यज्वा दानपरो महान्नृपरतस्तु लोके नृपः कीर्त्तिमा
न्॥आमध्याह्न॰ दन्य॰ त्तिचपलः स्त्रीनिर्जितो वेदवित्कामी कामपरायणः कलिरुचिः सर्वार्थविद्दूषकः
॥२०॥योगे स्याच्छुभमालिके गुणनिधिर्यज्वा धनी धार्मिको वाचाटो विनयप्रियो तिसुमतिर्लोकप्रसिद्धो म
हान्॥चार्वंगः प्रियवाक्प्रपंचरसिको भूमंडलाधीश्वरः शान्त्या पालितलोकितो नृपवरः स्त्रीणां विशिष्ट
ःपतिः॥२१॥योगे जातः कीर्त्तिमालाख्यसंज्ञे धनी कामी भाग्यभाग्देशनाथः॥स्त्रीभिः पुत्रैर्बंधुभिः पूज्य
मानो विद्वान्शास्त्रे शिक्षितः ख्यातिकोपी॥२२॥धर्मिष्ठो बलवान्कुलीननृपवरः स्त्रीणां विशिष्टः पतिर्योगे
स्याद्विजयाख्यके क्षितिपतिर्देवप्रतिष्ठापकः॥नानाशास्त्रविशारदः पटुमतिर्नानाक्रियादक्षको भोगी का
मपरायणो विमलधीर्वंद्यो देशाधिपः॥२३॥योगे स्यात्पत्तनाख्यके व्ययपरो देवप्रतिष्ठापको दीनांकः क्र
यविक्रयेति कुशलो धर्मी महाबुद्धिमान्॥आशायुर्विनयान्वितो बधरुचिर्देशाधिपे वंदितो विख्यातो भु
वि भूमिपो नयगुणैः संस्तूयमानो द्विजैः॥२४॥लग्नेशे केंद्रभावस्थे स्वोच्चराशिगते पि वा॥योगो यं चामरो
नाम गुरुणा यदि वीक्षितः॥२५॥शुभग्रहद्वये लग्ने मानेवाननुसंस्थिते॥सप्तमे नवमे वापि योगश्चामर

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

संज्ञकः॥ स्थानातृतीयैकादशे सौम्ये बुद्धिस्थानगते बुधे॥ लग्नाधिपे बलयुते योगश्चामरसंज्ञकः॥२७॥ व
र्गोत्तमगते सूर्ये लग्ने शीर्षोदये भं गते॥ केंद्रत्रिकोणगे सौम्ये यो०॥२८॥ योगे जातश्चामरे राजपूज्यो वि
द्वान्वाग्मी पंडितो दैवमानाढ्यः॥ सर्वज्ञः स्याद्दशाद्याधिकारी जीवेन्मर्त्यः सप्ततिं वत्सराणां॥२९॥ राज
वंशे तु यो जातो नृपो भवति निश्चयात्॥ मृदंगभेरीशंखानां रवैः कोलाहलो भवेत्॥३०॥ द्विजश्चेत्तत्स
मो जातो भटश्चेद्दंडनायकः॥ वैश्यश्चेच्चामरे योगे धनी स्यात्कीर्तिमान्भवेत्॥३१॥ ॥इति योगार्णवे पं
चमोध्यायः॥ ॥रंध्रारिनाथावन्योन्यं केंद्रराशिगतौ यदि॥ लग्नाधिपे बलयुते शंखयोग इतीरितः॥१॥
जीवचंद्रौ यदान्योन्यं केंद्रकोणगतौ यदि॥ लग्नाधिपेन संदृष्टौ भौमः शंख इतीरितः॥२॥ समसंख्यौ शु
भौ पापावेकस्मिन्भवने यदि॥ केंद्रत्रिकोणगौ तौ चेद्योगः शंख इतीरितः॥३॥ शंखे जातो भोगवानर्थ
युक्तः स्त्रीणां भर्ता हेत्रवान्पुण्ययुक्तः॥ श्रीपुत्राणां लालको राजपूज्यो जीवेन्मर्त्यो वत्सराणामशीतिं
॥४॥ द्वितीये द्वादशे लग्ने सप्तमे ग्रहसंयुते॥ कर्माधिपे बलयुते भेरीयोग इतीरितः॥५॥ मंदात्षष्ठाष्ट
मे भौमे भौमात्षष्ठाष्टमे गुरौ॥ गुरोः षष्ठाष्टमे सूर्ये भेरी०॥६॥ जीवात्तृतीयगे सौम्ये शुक्राद्विष्णे गुरु राम०
यदि॥ पंचमे सप्तमे सौम्ये भेरी०॥७॥ भेरीयोगे वाद्यघोषैः समेतो मत्तेभानां वाजिनां संघघोषैः॥ सद्वि ५२

६२

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

श्रायं स्तूयमानोन्नृपालो दीर्घायुः स्याद्भूमिपालैः सवंद्यः ॥८॥ उच्चस्थितांशनाथे तु केंद्रकोणोच्चराशिगे
॥ लग्नाधिपे बलयुते मृदंगो नाम संज्ञया ॥९॥ पंचमेशस्थितांशस्य नाथे केंद्रोच्चसंयुते ॥ उच्चांशकगते वा
पि मृदंगं ॥१०॥ अमलकमलनेत्रो विस्फुरत्स्थूलगात्रो विनयगुणसमेतो देशनाथस्य मंत्री ॥ सहजनन
यदारैः संस्तुतः कामशीलः प्रभुरथ नृपतीनां देवभूदेवभक्तः ॥११॥ चंद्रात्त्रिकोणे देवेज्ये बुधाद्भौमे त्रि
कोणगे ॥ बुधाद्यामे गुरौ वापि शारदो योग ईरितः ॥१२॥ बुधस्थितनवांशस्य नाथे केंद्रादिसंयुते ॥ शु
भग्रहेण संदृष्टे शा° ॥१३॥ चंद्राधिष्ठितराश्यंशनाथो यत्रांशके स्थितः ॥ तदीशे शुभखेटैर्दृष्टे छा° ॥१४॥
विद्वान्सवक्ता विनयार्थयुक्तो ग्रामाधिपो मंडलनायको वा ॥ सर्वैर्जनैरर्चितपादपीठो योगे भवेच्छार
दसंज्ञके स्यात् ॥१५॥ भाग्यनाथस्थितांशेशो गुरुर्वा भृगुजोपि वा ॥ केंद्रकोणगतौ तौ चेन्मत्स्ययोग इ
तीरितः ॥१६॥ केंद्रनाथो यदंशे स्यात्तन्नाथः शुभसंयुतः ॥ स्वोच्चमित्रगतो वापि मत्स्य° ॥१७॥ सिंहास
नांशगे भाग्यनाथे केंद्रसमन्विते ॥ वरलग्ने यदा जन्म मत्स्य° ॥१८॥ कार्यज्ञः करुणाकरो गुणनिधिः कां
ताभिरामोन्नपश्चार्वंगः स्थिरधीर्मनोहरतनुर्विद्याविनोदप्रियः ॥ पुत्रैः स्त्रीभिरभिश्रितो बहुधनैः संयो
जितः सर्वदा राजाध्यक्षसमानदेशाधिभवः श्रीमत्स्ययोगोद्भवः ॥१९॥ लग्ने धने तृतीये च नवमे दशमे भवेत् ॥

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

स॰चिं॰
५३

कर्मात्पापशुभैर्युक्ते कूर्मयोग इतीरितः॥२०॥ तृतीयेकादशे जीवे स्वक्षेत्रे पंचमे भृगौ॥ लग्नाधिपे वि
लग्नर्क्षे कू०॥२१॥ सप्तमा दशमे जीवे तृतीयेकादशे रवौ॥ धर्मे चाथ मिथुने वा कू०॥२२॥ विख्यातकीर्तिर्भु
विराज्यभाग्यो धर्माधिकः सत्वगुणप्रधानः॥ नित्यं सुखी चागुणकारकर्ता श्रीकूर्मयोगे मनुजो नरेशः
॥२३॥ भाग्येशे धनभावस्थे धनेशे भाग्यभावगे॥ भाग्यपे कोणराशिस्थे खड्गयोग इतीरितः॥२४॥ कामे
शे वाहनस्थे तु सिंहांशे भाग्यनायके॥ रंध्रेशे पुच्छराशिस्थे खड्ग०॥२५॥ पितृपैतामहं राज्यं शासते म
नुजाधिपः॥ वंधुदारात्मजैर्युक्तः खड्गजातो महावीर्यवान्॥२६॥ ॥इति योगावलिवे षष्ठोध्यायः॥ ॥लग्ने
शे वलहीने तु रंध्रनाथेन वीक्षिते॥ स्फुर्यौ छिन्नकरे जीवे रेकयोग इतीरितः॥१॥ भाग्येशेन समायुक्तो
रंध्रस्थानाधिपो यदि॥ वलहीने तु कर्मेशे रेक०॥२॥ भाग्यनाथस्थितांशेशात्त्रु मूढः पराजितः॥ रविलुप्त
करे जीवे रेक०॥३॥ हिवुकेशस्थितांशेशो रविलुप्तकरो यदि॥ व्ययाधिपेन संदृष्टो रेक०॥४॥ नवमा
न्निधनाधीशो रंध्रपेन समायुतः॥ वीक्षितः षष्ठपेनापि रेक०॥५॥ षष्ठाष्टमव्ययेसौम्याः पापाः केंद्रत्रि
कोणगाः॥ लाभेशे वलहीने तु रेक०॥६॥ लग्नेशे नीचराशिस्थे धनेशे पितृपास्थिते॥ भाग्येशे रविलुप्ते
तु रेक०॥७॥ त्रयस्त्रखेचरा निम्ने रविलुप्तकरास्तथा॥ देहेशे वलहीने तु रेक०॥८॥ रविलुप्तकरो जीव

+धाः ५

राम॰
५३

63

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

शुक्रौ स्यातां विलग्नपः॥ शुभे नरस्समायुक्तो रेकं॥९॥ पंचमाष्टमभावेशः पापखेचरसंयुतः॥ अस्तगो निम्नगो
वाथि रेकं॥१०॥ लग्नद्विधर्मकर्माय सुखपुत्रास्तविक्रमे॥ स्थितः स्थितौ स्थिताः खेटाः शत्रुग्रहनिरीक्षिताः॥
॥११॥ आहो वयसि मध्ये त्वेद रिद्रश्च क्रमाद्भवेत्॥ नवयोगा इमे प्रोक्ता ह्येषु स्थानेषु रेकदाः॥१२॥ निर्विद्यो वि
धनो दरिद्रसहितो रेकोद्भवः कामुकः क्रोधी दुःखितमानसो रुचिकरः सौभाग्यहीनो पदुः॥ भिक्षाशी मलि
नो विवादनिरतो मात्सर्यरोषान्वितो देवब्राह्मणनिंदकः प्रतिदिनं भाग्यादियोगो नचेत्॥१३॥ दुष्टात्मा
कुनखी कुमार्गनिरतो दारास्मृतौ धिक्कृतो बंधनामप्रकारदूषणपरो ह्यल्पायुराभिक्षुकः॥ मूको अंधोवधि
रः श्रमतुहृस्यः कामातुरो रोषवान्पंगुर्नेत्रविकारभावसहितो रेकोद्भवः स्यान्नरः॥१४॥ त्रिदशाधिपवं
द्यस्य राशौ जातो ह्निचेद्यदा॥ लग्नात्षष्ठांत्यगो जीवो जातो भिक्षाशनो भवेत्॥१५॥ केंद्रत्रिकोणगाः पापा
ः शुभाः केंद्राद्बहिः स्थिताः॥ स्थिरलग्ने द्विजातश्चे द्भिक्षुः स्यात्परपोषकः॥१६॥ पंगुः स्यात्परदारपोष
रहितो नित्यं कुमार्गे रतो वाचाटः परभाग्यवंचनपरो घूतप्रपाते रतः॥ देवब्राह्मणनिंदको विनयधी धै
र्यैर्विहीनः सदा सौभाग्यात्मज मित्रबंधुरहितो दारिद्र्ययोगे नरः॥१७॥ उच्चस्थोपि तुलांशे वा स्थितः कम
लबोधनः॥ सार्वभौमस्य पुत्रोपि नीचत्वमुपजायते॥१८॥ तुलायाद्दशमे भागे स्थितः कमलबोधनः॥ स

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

हस्त्रराजयोगानां फलं नीचत्वमाप्नुयात् ॥१९॥ त्रिंशोदानबेंद्रस्थनीचांशेष्वनुपस्थितः ॥ संप्राप्तमतुलं राज्यं क्षि
प्रं नाशयति ध्रुवं ॥२०॥ उल्कापाते व्यतीपाते निर्घाते केतुदर्शने ॥ अधिराजकुले जातो भिक्षान्नेनोपजीवति ॥२१॥
मानेरवौ मन्मथभे निशीथे गेहे शनौ सोदरभे कुजः स्यात् ॥ लग्नेचरे देवगुरौ धनस्थे जातो निशायां परकार्य
कृत्स्यात् ॥२२॥ भावसंधौ विलग्नेशे केंद्रे पापग्रहा यदि ॥ चरलग्ने यदा जातो प्रेष्ययोगस्तदा भवेत् ॥२३॥ मंदेंदु
गुरुविधुकाः संधिस्थाः केंद्रकोणगाः ॥ स्थिरलग्ने दिवाजातः प्रेष्य० ॥ ऐरावतांशके जीवे संधौ भृगुसुते तनौ ॥
उन्नतांशगते चंद्रे केंद्राद्बहिरवस्थिते ॥ कृष्णपक्षे निशायां तु प्रेष्य० ॥२५॥ कर्मसंधौ दिवानाथे रेहसंधौ गुरुर्यदि ॥
षष्ठसंधौ धरापुत्रे प्रे० ॥२६॥ पापांशकगते चंद्रे पापाधिष्ठितराशिभे ॥ जीवे सलग्ननाथे तु प्रे० ॥२७॥ आकोकेरंग
ते जीवे चतुर्थे सोमनंदने ॥ षष्ठाष्टमव्यये वापि प्रे० ॥२८॥ पापात्मा कलहप्रियः कठिनवाग्भ देवतादूषको विद्या
भाग्यविहीनदुष्टरसिको मात्सर्यकोपान्वितः ॥ मिथ्यावादविनोदवंचनपरः शिश्नोदरे तत्परः कारुण्याद्विरसो
नभिज्ञचतुरो योगे परप्रेष्यके ॥२९॥ ॥इति योगावल्यां सप्तमोध्यायः॥ ॥ केंद्रत्रिकोणसंस्थे तु भाग्येशे परमो
च्चगे ॥ लग्नाधिपे बलाढ्ये तु लक्ष्मीयोग इतीरितः ॥१॥ सिंहासनांशके शुक्रे भाग्येशे च तथा स्थिते ॥ पारिजातां
शके सूर्ये कर्मेशे बलसंयुते ॥ वाहनेशे स्वतुंगस्थे ल० ॥ आगुणाभिरामो बहुदेशनाथो विद्यामहाकीर्तिम
+जीवे ल० ॥२॥ पारावतांशके

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

नोभिरामः॥ दिगंतविश्रांतनृपालवंशो राजाधिराजो बहुदारपुत्रः॥४॥ पारावतांशके चंद्रे पारिजातं गते
भृगौ॥ उत्तमांशगते जीवे कुसुमो लग्नगोचरे॥५॥ स्थिरलग्ने भृगौ केंद्रे त्रिकोणेंदु [redacted] शुभेतरे॥ श्रेष्ठ
स्थानं गते भौमे योगोयं कुसुमो भवेत्॥६॥ दाता महीमंडलनाथवंशो भोगी महावंशसमुद्भवः स्यात्
॥ स्त्रीनेत्रपूज्यो जनमंडलेशो लोके महाकीर्तिधनानुभावः॥७॥ विलग्ननाथस्थितराशिनाथतन्नाथ
राशीशतदंशनाथः॥ लग्नेश्वरात्केंद्रगतो यदि स्यात् स्वोच्चस्थितो वा यदि पारिजातः॥८॥ भाग्याधिपस्थांश
पतिस्थितांशतन्नाथराशीशतदुच्चनाथः॥ केंद्रत्रिकोणोपगतो यदि स्यात् स्वोच्चस्थितो वा यदि पारिजातः
॥९॥ कुले महति संजातो भोगी स्यान्नृपतिर्भवेत्॥ पुत्रदारार्थसंयुक्तो दीर्घायुर्विजितेंद्रियः॥१०॥ स्वोच्चे कें
द्रगते जीवे स्वर्क्षे वा यदि कोणभे॥ पारावतादिभागस्थे योगः स्यात् सकलानिधिः॥११॥ सर्वदानपरो नित्यं
सर्वभूतदयापरः॥ वृद्धानुसेवी वाग्मी च कालज्ञानी भवेन्नरः॥१२॥ गुरौ मानेसुते सारे स्वर्गानौ केंद्रको
णगे॥ श्रेष्ठावतारयोगः स्याच्चरलग्ने हि जन्मचेत्॥१३॥ सूर्यात्केंद्रगते भौमे जीवात्केंद्रगतेथवा॥ चं
द्रात्केंद्रगते जीवे योगः स्याद्दवतारजः॥१४॥ केंद्रगो जीवशुक्रौ चेत् स्वोच्चे मंदे पकंटके॥ चरलग्ने परा जन्म
यो०॥१५॥ स्थिरलग्ने त्रिकोणस्थे दृष्टे देवेंद्रमंत्रिणा॥ तस्मिन् पापग्रहे केंद्रे स्वोच्चे स्याद्दवतारजः॥१६॥ लग्न

स॰ चिं॰ ५५

पस्थितराश्यंशनाथस्थांशपतिः स्वभे ॥ त्रिकोणकेंद्रतुंगे वा योगः स्यादवतारजः ॥१७॥ कर्मपस्थितरा
श्यंशनाथस्थांशपतिः स्वभे ॥ स्वोच्चत्रिकोणगे वापि यो० ॥१८॥ श्रीमत्स्यपाशांकुशपुंडरीकश्रीचक्रदं
डांकितपाणिपादः ॥ श्रीवत्सवक्षस्थलगात्रयष्टिः श्रीमान्महाकीर्तिगुणाभिरामः ॥१९॥ शास्त्रप्रव
क्तासकलागमज्ञो धर्माधिकारी नयनाभिरामः ॥ परेंगितज्ञः परकार्यकृत्स्यात्स्वकर्मसंस्थानपरोन
रोयं ॥२०॥ पुण्यश्लोकस्तीर्थचारी कलाज्ञः कामासक्तः कालकर्ताजितात्मा ॥ वेदांतज्ञो वेदशास्त्रानुका
री ब्रह्मज्ञः स्याद्दानवत्सर्वभूतः ॥२१॥ सिंहासनगते चंद्रे पारिजातं गते गुरौ ॥ ऐरावतांशके शुक्रे योगो
हरिहराजजः ॥२२॥ वित्तेशाद्धनरंध्ररिष्फभवनेष्वाग्नेयसौम्यग्रहाः कामेशात्सुखभाग्यरंध्रभवने
जीवाच्चंद्रात्मजाः ॥ देहेशात्सुखकर्मलाभभवने सर्पास्फुजिद्भूमिजाः प्रोक्तास्तत्पुरातनैर्हरिहर
ब्रह्माविधोगाह्वये ॥२३॥ ब्रह्मज्ञानपरायणो बहुमतिर्वेदांतविज्ञानयुग्मालाकांचनदेहकांतिनयनो
लोकाभिरामो गुणी ॥ कीर्त्याक्रांतजगत्त्रयो मृदुवपुः पुण्याधिकारी सदा नागैर्वाजिभटैर्वृतः समरकृच्छ्रे
ताकुमारो भवेत् ॥२४॥ परमोच्चगते शुक्रे त्वगाधं शशिनंदने ॥ चंद्रे गविद्विजाते तौ योगो यं कमलाकरः
॥२५॥ चतुःषष्टिकलाभिज्ञो गोपुरारामकृन्नरः ॥ कमलाकरयोगे स्यात्कीर्त्याक्रांतजगत्त्रयः ॥२६॥

राम॰ ५५

65

योगोयं परमानंदो लग्नेशस्थांशराशिपः ॥ स्वोच्चे स्वभे वा केंद्रे वा स्थिरलग्ने तु संभवे ॥ २७ ॥ गोदावरीरेवनदीप्रयाग
कावेरितीर्थैः कृतपूतदेहः ॥ पद्माग्गुली मानवलोकनाथो युगांतकीर्त्तिश्च महान्नुदात्मा ॥ २८ ॥ कीर्त्तिस्थानं गते स्व
र्ये विक्रमस्थे धरासुते ॥ द्वितीये द्वादशे शुक्रे योगो मल्लारिसंज्ञकः ॥ २९ ॥ यवाब्जवज्रांकितपाणिपादो वक्र्यथस
रान्वितकीर्त्तियुक्तः ॥ सम्मार्गवर्त्ती नयनांतरक्तो बलाधिकारी नयनाभिरामः ॥ ३० ॥ देवलोकं गते जीवे पारिजातां
शके विधौ ॥ सिंहासनांशके शुक्रे सतिमुक्तिर्भविष्यति ॥ ३१ ॥ लग्ने रवौ व्यये शुक्रे तृतीये रविनंदने ॥ स्वोच्चत्रिकोणगे
जीवे जीवन्मुक्तो भविष्यति ॥ ३२ ॥ लग्नेशे शुभसंयुक्ते केंद्रे जीवे भवे रवौ ॥ तृतीये कादशे राहौ कृतकृत्यो भवेन्नरः
॥ ३३ ॥ दशमे कादशे जीवे त्रिकोणे केंद्रकेपि वा ॥ लग्ने चरे शुभयुते कृ० ॥ ३४ ॥ परमोच्चगते भानौ पारिजातांशके वि
धौ ॥ सिंहासनगते जीवे कृ० ॥ ३५ ॥ आचार्यवर्यो निगमांतशास्त्रे विनिश्चितार्थः सुमतिः सुशीलः ॥ श्रीवैंकटेशा
धुविमानवानां चकार योगार्णवमत्र भक्त्यै ॥ ३६ ॥ ॥ इति योगार्णवे ष्टमोध्यायः ॥ ॥ अथ राजयोगजातभंगाध्या
यः ॥ ॥ षड्भिर्ग्रहै रुच्चसमन्वितैः स्याद्राजाधिराजो वकुरेशभर्त्ता ॥ उच्चस्थितैः पंचभिरत्र राजा शस्त्यन्वितो वा त्रगुरौ
विलग्ने ॥ १ ॥ कुंभे विलग्ने भृगुनंदने वा स्वोच्चस्थितैर्भूमिपतिश्चतुर्भिः ॥ उच्चस्थितैर्नीचवियुक्तभागैः क्रूरादिदृ
ष्यंशविहीनभागैः ॥ २ ॥ लग्ने हृषेतत्र युते शशांके षड्भिर्ग्रहै रुच्चयुतैर्नृपः स्यात् ॥ कस्मिन्ग्रहे स्वोच्चयुते तु सर्वैः

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

स. वि०
५६

स्वक्षेत्रगैर्भूपतितुल्यजातः॥३॥ मूलत्रिकोणं कित राशिषु क्षेमित्रर्क्षगैर्वा यदि वक्रशुक्रैः॥ कस्मिन्ग्रहे स्वोच्च
युते त्वशेषैर्नीचांशहीनैर्नृपतुल्यजातः॥४॥ जनयति नृपमेको प्युच्चगो मित्रदृष्टः प्रचुरधनसमेतं मित्रयो
गात्सुसिद्धं॥ विबलमुपि सुखम्ह ढ्याधितावंधुतप्ता वधदुरितसमेताः शत्रुनीचर्क्षगेषु॥५॥ शुभं वर्गोत्तमे
जन्म वेशिस्थाने च सद्ग्रहे॥ अश्वन्येषु च केंद्रेषु कारकाख्य ग्रहेषु च॥६॥ हित्वार्कं सुनफानफादुरुधुराः स्वं
त्योभयस्थे ग्रहैः शीतांशोः कथितोन्यथातु बहुभिः केमद्रुमोन्यैस्त्वसौ॥ केंद्रे शीतकरेथवा ग्रहयुते केमद्रुमो
नेष्यते केचित्केंद्रनवांशकेष्वपि वदंत्युक्तिः प्रसिद्धा न ते॥७॥ लग्ने चंद्रे गुरौ सौरे व्योकर्मस्थे भूनंदने॥ स्वोच्चस्थ
र्के स्थिते मंदे नृपतुल्यो भवेन्नरः॥८॥ दशमेकादशोरिष्फे लग्नेवित्तसहोत्थभे॥ ग्रहास्तिष्ठन्ति चेत्सौम्यान्
प०॥९॥ केंद्रत्रिकोणगाः सौम्याः पापाः षड्लाभसोदराः॥ लग्नाधिपे बलवति नृ०॥१०॥ दृश्यते शुभ्यतेवा
पिचंद्रजेन दृष्ट्यस्थितः॥ स्थिरस्थाशासनं तस्य धारयंति नृपा नृपः॥११॥ नीचस्थितो जन्मनि यो ग्रहः स्या
त्तद्राशिनाथो पि तदुच्चनाथः॥ सचंद्रलग्नादि हकेंद्रवर्ती राजा भवेद्धार्मिकचक्रवर्ती॥१२॥ निशाक
रे केंद्रगते विलग्नात्स्वत्रिकोणे यदि जीवदृष्टे॥ शुक्रेण दृष्टे बलपूर्णदेहे जातो नरो भूपतिभा
ग्यतुल्यः॥१३॥ नीचस्थिता जन्मनि ये ग्रहेंद्राः स्वोच्चांशगा राजसमानभाग्याः॥ उच्चस्थिता क्षेत्रदयिनी

=पा. स्वनेहिरुष्मा२

राम०
५६
66

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

वभागगा ग्रहा न कुर्वंति तत्रैव भाग्यं ॥१४॥ ग्रहा बलाढ्या यदि पूर्वषट्के स्वोच्चस्थिताः पूर्वभागेन्नपः
स्यात् ॥ तद्वत्परे पश्चिमभागयुक्ता मिश्रस्थिताश्चेद्दुभयत्र भाग्यं ॥१५॥ त्रेधा विभज्यैतु वयःप्रमाणं
खंडत्रयं तत्र वदंति संतः ॥ व्ययाधिके प्राथमिके च खंडे शुभग्रहाः शोभनमत्र दद्युः ॥१६॥ खंडे द्वितीये
वहवश्च सौम्यास्तत्रैव सौख्यं तु तृतीयखंडे ॥ खंडे तु यस्मिन्बहवश्च पापा नीचारिगा मूढसमन्विता
स्तु ॥१७॥ दुःखं भवेत्तत्र विशेषतस्तु राज्यात्परं भ्रंशमुदाहरंति ॥ एवं भवेच्छोभनखेचरेंद्रैः खंडान्वि
तैः शोभनकालमाहुः ॥१८॥ लग्ने गुरौ बुधे केंद्रे भाग्यनाथेन वीक्षिते ॥ लाभेशेनापि संदृष्टे नृपतुल्यो भ
वेन्नरः ॥१९॥ सप्तमे जीवसंयुक्ते त्रिकोणे वा समन्विते ॥ लग्नाधिपेन संदृष्टे नृ० ॥२०॥ केंद्रेशनो त्रिको
णे वा स्वोच्चे मूलत्रिकोणगे ॥ राज्याधिपेन संदृष्टे नृपनामसमन्वितः ॥२१॥ कर्मेशे रंध्रभावस्थे स्वो
च्चमित्रांशसंयुते ॥ पारावतांशके वापि राज० राजो भवेन्नरः ॥२२॥ नीचे गुरौ विलग्नस्थे रंध्रस्थे वा युध
मेये ॥ तथा विधांशसंयुक्ते राज० ॥२३॥ गुरौ व्ययेशनौ लाभे रवौ वा विक्रमाधिपे ॥ गुरौ व्यये विलग्ने
रो राज० ॥२४॥ पंचमे जीवसंयुक्ते चंद्रे केंद्रे बृहस्पतौ ॥ स्थिरलग्ने तरीशे तु राज्यस्थे नृपतिर्भवेत् ॥२५॥
पूर्वषट्के ग्रहाः सर्वे यस्य तिष्ठंति जन्मनि ॥ भाग्याधिपे धनस्थे वा सचंद्रे नृपतिर्भवेत् ॥२६॥ चंद्राधि

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

स०चिं०
५७

ष्ठितनराख्यं शनाथे केंद्रायको लाभे ॥ वुधात्केंद्रगते वापि राजराजो भवेन्नरः ॥२७॥ निशाकरः समौ
मस्तक विनेवा त्रिकमे पि वा ॥ पंचमे राहुसंयुक्ते ग० ॥२८॥ भाग्याधिपसमायुक्तः नवांशाधिपतौ सु
खे ॥ पुत्रस्थानगते वापि नृपश्रेष्ठो भवेन्नरः ॥२९॥ आरे सकर्मभावे रोग्रहास्तिष्ठंति चेत्क्रमात् ॥ ल
ग्नादि पूर्व षट्के स्मिन्राजराजो भवेन्नरः ॥३०॥ लग्ने च रेतद्दीशे पि च ररा शं शकान्विते ॥ भाग्येशे स्व
राशिस्थे पित्रीयादन्ता देशगः ॥३१॥ राजयोगादि संज्ञाते तथा वाच्यो न्यथा न हि ॥ उत्तमांशगते चंद्रे गु
रोनींचो शव र्जिते ॥ शुभषष्ठ्यंशके सूर्येन्नपतुल्यो भवेन्नरः ॥३२॥ त्रयो वा द्वौ खगौ वापि च त्वारो नीचसं
युताः ॥ शुभषष्ठ्यंशसंयुक्ताः स्वोच्चांशे वा धरापतिः ॥३३॥ नीचस्थितांशनाथस्तु खेटः केंद्रत्रिकोण
गः ॥ चरलग्ने तदीशेतु चरांशाशेन्नपो भवेत् ॥३४॥ मानेराशौ भवेमंदे भाग्यनाथेन वीक्षिते ॥ लग्ने शेनी
च खेटेन युतेन्नृपसमो भवेत् ॥३५॥ अंशतो भावतो वापि स्वोच्चमूलत्रिकोणतः ॥ राजयोगास्तु निर्दि
ष्टास्ते चां योगे वहुत्वता ॥३६॥ अथ जातकभंगाः ॥ ॥ जीवे स्वके तोय दिवा सराहौ चंडालता पापनिरीक्षि
ते वेत् ॥ नीचांशगे नीचसमन्विते वा जीवे द्विजश्चेदपि तादृशः स्यात् ॥१॥ भुजादिमंदैः सहिते ऽपूज्ये गु
के क्षिते वाशाधिप सनुदृहे ॥ भृगोपि चेद्विप्रसमानमेति विधीच सर्वा मधिगम्य जातः ॥२॥ मेषे शशां

रा०म०
५७

67

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

केरविसूनुदृष्टे भिन्नाशनी भूमिसुतेनयुक्ते ॥ निश्रीर्विलग्नस्य निशाकरस्य लुब्धो दिनेशात्मजदृष्टि
योगात् ॥३॥ शुभग्रहाणामवलोकनेन हीनाद्भवेत्तत्र समन्विताद्वा ॥ तत्कालहोराधिपतौ धराजे केंद्रे
शनौ चेद्यदि वा विलग्ने ॥४॥ शुभग्रहाणामवलोकहीने हास्यक्तभिन्नाशनदेहशीलः ॥ ॥पापमध्यगते वै
द्रे सप्तमे मन्दसंयुते ॥ श्वासक्षयप्लीहगुल्मविद्रधिं भजते नरः ॥५॥ वेश्मो समे देहशमे सचंद्रे वृकल्यमं
गे क्षितिजे कलत्रे ॥ परस्परं हैवेन वा शशुक्तौ शशांकसूर्यौ तनुशोषणं स्यात् ॥६॥ दिनेशचंद्रौ रविरा
शि युक्तौ चंद्रदृष्टौ वा यदि शोषणं स्यात् ॥ रंध्रादिवित्तांत्यगता ग्रहेंद्रा दिनेशचंद्रारयमाः क्रमेण
॥७॥ कुर्वंति जातं नयनेन हीनं तन्द्रायुक्तोपाद्वलसंयुतस्य ॥ लग्ने गुरौ भूमिसुते कलत्रे उन्मादभाक् तत्र
नरो हि जातः ॥८॥ उन्मादयुग्भ्रंशयुतो विलग्ने शनौ कलत्रे सकुजे त्रिकोणे ॥ लग्ने शनौ रिष्फगते दिने
शचंद्रे त्रिकोणे यदि वा धराजे ॥९॥ उन्मादबुद्धिः सजडोथवा स्याज्ज्ञातो हि चेच्चंचलबुद्धियुक्तः ॥ लग्ने त्रि
+ लो ३ कौ दिननाथचंद्रौ शौर्ये गुरौ केंद्रसमन्विते वा ॥१०॥ उन्मादबुद्धिः स भवेन्नरो दानी शन्यारवारो यदि जन्मका
ले ॥ केंद्रस्थितौ सौम्यनिशाकरौ वा सौम्येशहीनौ भ्रमसंयुतः स्यात् ॥११॥ केंद्रस्थिता मंदनिशाकरार्की
जडो भवेद्दन्यजस्तृपभोक्ता ॥ भाग्येश्वरे रिष्फगते तदीशे वित्तस्थि [redacted] ते भ्रातृगते च पापैः ॥१२॥

=पा॰ मांदी २ =पा॰ नभः ४

स॰ षिं॰ ५८ केमद्रुमेस्मिन्सभवे कुभोजी दुष्कर्मयुक्तोन्यकलत्रगामी॥ नीचे विलग्नाधिपतौ तदंशे षष्ठाष्टमस्थे यदि पा
पखेटैः॥१२॥ मेदे विलग्ने कुलनाशकः स्यात्स्यात्पुराकुः शुभदृष्टिहीने॥ सर्वे ग्रहे नीचसपत्नभागैः कर्मान्यगे
र्भिक्षुक एव जातः॥१३॥ होरेश्वरे रिःफगते तु माने क्रूरान्विते भौमयुते शशांके॥ जातोभिशस्तः परदेशवासी भि
क्षाशनी दुःखितदेहभाक्स्यात्॥१४॥ रंध्रस्थिताः पापगताश्च सर्वे निशाकरांशो यदि केंद्रयुक्तो॥ योगे गतश्चेत्संभवे
त्तदानीं जातो ह्यपस्मारयुतः सुतस्याः॥१५॥ समन्विताः सौम्यशशांकयुक्ताः केंद्रस्थिता भोगिनाथे विलग्ने॥ च
डालयोगे संभवेत्तदानीं जातो निजाचाररतः कर्महीनः॥१६॥ षष्ठाष्टमे भानुसुते सभौमे जातो ह्यपस्माररयुतो
नरः स्यात्॥ पापग्रहाः षट्व्ययरंध्रमेषु जीवे परिध्यन्वितकेंद्रहीने॥१७॥ जातः परभ्रंशसमन्वितः स्याच्छुभे
नैयुक्ता यदि दृष्टिहीनाः॥ माने स्थिता वा यदि वित्तराशौ पापास्तथा देवगुरौ चहीने॥१८॥ भाग्येश्वरे वांत्यगते स
पापौ जन्मोदये शौरविगोकुलघ्नः॥ विनष्टपुत्रार्थकलत्रभावस्याच्छुभैर्न युक्तो यदि वीक्षितो वा॥१९॥ शुभाशुभैः
केंद्रगतैः शशांको लग्नेश्वरेणापि निरीक्षितश्चेत्॥ सौरांशकेवी यदि संयुतश्चे ज्ञातः कुलश्रेष्ठ सकरो विदा
रः॥२०॥ गृहात्परिभ्रष्टविदारपुत्रो गुणेन हीनो यदि वा जडोसौ॥ केंद्रेशनौ लग्नगते शशांके जीवे व्ययेभिक्षुक राम॰
एव जातः॥२१॥ चंद्रान्सुते र्थे यदि लग्ननाथे रंध्रस्थितैः सौम्यखगेतरैर्वा॥ मानस्थिते राशिकरे तदानीं जात ५८

68

स्फजीवत्यतिहेयष्टस्या ॥२२॥ लग्नाधिपान्मृत्युषष्ठव्ययस्थैः पापैर्जातो जन्मभूमेर्हि भ्रष्टः ॥ नी
चारिभांशे यदि रेवष्टउपस्तं शशांके वासरनाथयुग्मे ॥२३॥ जातोति दुःखी सुतदारहीनः कुत्सुरसो जी
वति भाग्यहीनः ॥ उच्चस्थिते वासरनायके तु नीचांशयुक्ते यदि राजपुत्रः ॥२४॥ प्राप्नोति नीचत्वमि
नोदये स्यात्पापेक्षिते वा यदि निश्चितार्थः ॥ ॥ तुलांशरस्थामे भागे स्थितः पंकजवोधनः ॥ सहस्रराज
योगस्य फलं नीचत्वमाप्नुयात् ॥२५॥ भृगुपुत्रोपि नीचस्थो राजयोगविनाशदः ॥ उक्ता पातादिप्र
काशग्रहे जातोपि भंगगे ॥२६॥ नीचेभृगौ मंदहनवांशके वा व्यये स्थिते चंद्र रवी कलत्रे ॥ निरीक्षितौ भा
नुसुतेन चान्त्रजातः परप्रेष्यमुपैति नित्यं ॥२७॥ हीणे शशांके क्षितिजे कलत्रे लग्ने शनौ भ्रंशतदन्वि
तः स्यात् ॥ लग्ने शनौ कामगते शशांके शुक्रेक्षिते वा यदि वंध्यभर्ता ॥२८॥ चंद्रे व्यये वा यदि वा दिनेशे मं
दे त्रिकोणे मदरं शुभेक्षे ॥ मंदाक्षिरोगी स भवेत्तदानीं नीचारिशत्रुंशगतास्तथैव ॥२९॥ सुतौ वुगोप
परखगो विशेषाच्छिद्रे ष्टरि व्यारिगतैर्धृता स्यात् ॥ शुभग्रहाणामवलोकहीने त्वंधो भवत्येव शुभैर्न दोषः
॥३०॥ माने शशांके सवुधे कलत्रे शनौ द्वितीये विकलांगमेति ॥ जातिच्युति नीचसपत्नभागसंमन्विता
स्ते यदि विनिश्चितार्थः ॥३१॥ निशाकरे कार्मुकमध्यभागे मृगास्य कर्कीडय भागयुक्ते ॥ मंदारयुक्ते तदवे

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

म॰ चिं॰
५२

क्रूरो वा कुष्ठी भवेत्सौम्यदृष्टिविहीने ॥३२॥ कुंभोरकुंभालिनवांशयुक्ते चंद्रे समांशे यदि गुह्यरोगी ॥ चं
द्रे सुखे तद्भवनांशयुक्ते पापान्विते स्याच्छ्रितकंठरोगी ॥३३॥ चंद्रे सपापे फणिनाथयुक्ते रिष्फे शुभेरं
अगते यवापि ॥ उन्मादभाक् तत्र स रोषतान्वजात स्फनित्यं कलहप्रियः स्यात् ॥३४॥ चंद्रे सगोककर्क
टराशियुक्ते पापान्विते त्वथविपरीतयुक्तः ॥ उन्मंडलस्थौ शशिभानुपुत्रौ पापान्वितौ सौम्यदृशा
विहीनौ ॥३५॥ हृत्शूलभाक् जातनरस्तु नित्यं तथैव तौ सप्तमराशियुक्तौ ॥३६॥ केंद्रेशनौ जन्मनाथे
नष्टे जीवे शशांके यदि वा दिनेशे ॥ विलग्नगे स्यात्परिभाग्यहीनः आम्नायचारो मुनयो वदंति ॥३७॥ व्य
ये शुभेशो यदि पापखेटे केंद्रस्थिते ज्ञानधनादिहीनः ॥ परान्नभुक् दुःखितदेहभाक्स्यात् कुभेन दृष्टे
कलहप्रियो वा ॥३८॥ केंद्रे गुरौ तज्ञ न केन कालेन कर्म वेदोक्तमथास्ति नास्ति ॥ पितुः सुतो वा यदि
वान्कुर्यात् ऊर्ध्वं तु तत्कर्म शुभे विहीने ॥३९॥ केंद्रे शशांके क्षितिसूनुयुक्ते रंध्रस्थितो वा यदि कश्चिद
स्ति ॥ यंवाहनाशाद्भीतिं स्युर्वानितद्वाः सुखस्थिते ही एवस्मिन्याकरे तु ॥४०॥ रवौ सुखे पापदृशा समेते
रहोऽस्य मातुः सुखहानिमार्याः ॥ रवेः शशांके नवमस्थिते तु अलेमतिस्तस्य पितुः स्तु वाच्या ॥४१॥ पापे
क्षितौ चंद्ररवी व्ययस्थौ ऽलेमतिस्तस्य पितुः स्तु वाच्या ॥ कुजादियुक्ते दिवसेशपुत्रे सुखेः शनैर्वा भ

राम॰
५२

६१

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

= भृगौ ३

यमस्य वा च्यं ॥४२॥ नीचे भृगौ धर्मगते सपापे द्विजग्रहनीय द्विपापदृष्टे ॥ विकर्णतामेति फणींद्रयुक्ते
माने तथा भौमयुते शिशुघ्नः ॥४३॥ नीचे गुरौ वा सरनाथकेवा केंद्रस्थिते पापयुते शिशुघ्नः ॥ केंद्रे सपा
पे शुभदृष्टिमुक्ते रंध्रे गुरौ गोमगजातिहंता ॥४४॥ शशांकसौम्यौ दशमस्थितौ वा पापेक्षितौ पापसमा
गमौ वा ॥ नीचांशगो सौम्यदृशा विहीनो जातस्तु नित्यं खलु पक्षिहंता ॥४५॥ रंध्रे गुरौ नीचसमन्विते
वा गलोतमस्तु प्रवदंति तज्ज्ञाः ॥ चंद्रे व्यये वामरभे सशुक्रे जातस्य वामं नयनं हि नस्ति ॥४६॥ रंध्रे त्रिको
ले दिवसाधिनाथे जातस्य गेहे शिथिलीभयं स्यात् ॥ तस्मिन्नराणौ वा यदि वा सकेतौ पतनेन राणांनीक
कलासजातिं ॥४७॥ गौल्यादिवासादि शुशंति तज्ज्ञाः स्तत्रैव राहुं कुजकेतुकोमें ॥ तत्रस्थिते सोमसुतेम्ब
रंशां शुक्रे तु निद्रापतनं स्त्रियश्च ॥४८॥ तत्रैव मंदे पतनं नराणां वलावलास्विंत्य वदेत्तराणी ॥४९॥ वंध्या
स्त्रियाः संगमनं रवौ स्यान्मंदे शशांके भवने समानं ॥ रजस्वलासंगमनं कुजे तु वंध्यांगनासंगमनं चवा
च्यं ॥५०॥ बुधे तु वेश्यागमनं मदस्थे हीनांगनासंगमनं वणिज्ञां ॥ मंदे गुरौ ब्राह्मणभार्यया वा भृगौ तु ग
र्भान्वितभामिनी वा ॥५१॥ सासुष्मिणी जातिविहीनता वा गम्या भवेन्न शनि ध्वजाद्यैः ॥ राहौ मदे गर्भि
णि संगमः स्यात् कुलाच्च कुठारशनिनावदंति ॥५२॥ सुखस्थिते रीदृशसंगमस्तु वाच्यस्तदा व्योमचरे

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

स॰चिं॰ ६० विशेषात्॥स्वर्क्षादिमित्रैर्विमचरैः सुखस्थैर्वीक्ष्यमाणयोः संगमनस्य शाला॥५३॥ वनं गृहे स्नानगृहे विहारस्थानं तु दे
वालयतोयभूमिः॥ हरीशाऊस्थानमतीव दुर्गस्थानं तु वा निर्जरतोयभूमिः॥५४॥ केंद्रे चतुष्के यदि पापयु
क्ते जातः पशूनां मिथुनं समेति॥ केंद्रत्रिके पापयुते यदि स्यात्पश्वादिवन्मैथुनमेति जातः॥५५॥ कृशास्त
ना भूमिसुते मृदुस्थूलवस्तना मंदपरांगी इकेतौ॥ काठिन्यमं श्रोर्द्धकुचा रवौ स्याच्छेषग्रहे रुत्तमकोम
लस्तना॥५६॥ चंद्रेक्षणांगे यदि जीरांगे हं तस्मिन्वलिष्ठे सुदृढं नवीनं॥ दुःस्थे यदि स्याच्छनिराहुकेतौ देहे
नतनं स्तन्नियमेन वाच्यं॥ धनाधिपौ लग्नपतेस्तु मित्रे धनं तदीयं द्विजदेवतार्थं॥५८॥ इति चिंताम
+ श्रोकं६ रोगौ राजयोगादिनिर्णयं॥ जातभंगादिकं चैव वर्वकटेशेन धीमता॥५९॥ ॥इति सर्वार्थचिंतामणौ नवमोध्या
यः॥ ॥अथायुर्योगाः॥ ॥केचिद्योगं प्रशंसंति दशां केचिद्वदंति हि॥ न ह्विना चायुषां ज्ञानं न शक्यं तु मनीषि
भिः॥१॥ त्रिविधश्चायुषां योगः स्वल्पायुर्मध्यमोत्तमः॥ द्वात्रिंशात्पूर्वमल्पं स्यात् तदूर्द्धं मध्यमं भवेत्॥२॥
आसप्ततिस्तदूर्द्धं तु दीर्घायुरिति संमतं॥ उत्तमायुः शतादूर्द्धं मुनेः शंसंति तद्विदः॥३॥ आद्वादशाब्दाज्जंत
नामायुर्निर्णयं न शक्यते॥ जपहोमचिकित्साद्यैर्बालरक्षां तु कारयेत्॥४॥ पित्रोर्दोषैर्मृताः केचित् केचिद्बालग्र
हैरपि॥ अपरे रिष्टयोगाच्च त्रिविधा बालमृत्यवः॥५॥ प्रबलेनैव वालानां पुष्टिवर्द्धनं॥ कथये दशदोषं तु तत्र राम॰ ६०

+ऊन्मतः१

७०

घोगानुरूपतः ॥६॥ अल्पायुर्लग्नपे भानोः शत्रौ मध्यं तु मध्यमे ॥ मित्रे लग्नेश्वरे तस्य दीर्घमायुरुदाहृतं ॥७॥
अल्पायुर्योगजातस्य विपद्दाये मृतिर्भवेत् ॥ जातस्य मध्यमे योगे प्रत्यरौ तु मृतिर्भवेत् ॥८॥ दीर्घायुर्योगजाता
नां वधभे तु मृतिर्भवेत् ॥ त्रिषु योगेषु सर्वेषु प्रत्येकं त्रिविधं भवेत् ॥९॥ अल्पायुरल्पमध्यं तु पूर्णायुस्त्रिविधं
स्मृतं ॥ मध्यमादल्पमध्यं तु पूर्णायुस्त्रिविधं भवेत् ॥१०॥ दीर्घायुषोल्पमध्यं तु पूर्णायुस्त्रिविधं भवेत् ॥ एवं न
वविधं प्रोक्तमायुर्धां तु विनिर्णयं ॥११॥ पंचम्यारदशाम्न्तु देया न्षष्ठी गुरोस्तथा ॥ शनेश्चतुर्थी मृत्युः स्याद्दशा
राहोस्तु सप्तमी ॥१२॥ विपत्पाकदशाकष्टा प्रत्यरीशदशा तथा ॥ वधभेशदशाकष्टा पापा स्यात्स्वशुभेक्षिता ॥
॥१३॥ नीचारातिविमूढस्य विपत्प्रत्यरिनैधना ॥ दशाद्द्युर्मृतिं तस्य पापैर्युक्ता विशेषतः ॥१४॥ राशिसंधिषु ये
जातास्ते बालामृतजीविनः ॥ पापदृष्टेयुतो वापि निःसंशयमृतिः स्मृता ॥१५॥ गंडांते षड्वो मर्त्यः पितृमातृ
वलांतनः ॥ यदि जीवेत्स्वर्गपालो गजवाजिसमन्वितः ॥१६॥ तृतीयगो भानुनिशाकरो वा क्रूरदृग्गो क्रूरनिरीक्षि
तो वा ॥ व्याधिं नरस्यापि वदंति तज्ज्ञास्त्रिवर्षमात्रं तु पितुर्वलांतत् ॥१७॥ चंद्रात्स्मरे वासरनाथभौमौ कुजोदये वा
मरणं दशायां ॥१८॥ उग्रदृष्टं काणजामित्रे यस्य स्याद्दारुणो ग्रहः ॥ क्षीणचंद्रे विलग्नस्थे सद्यो हरति जीवितं ॥१९॥
आपोक्लिमेस्थिताः सर्वे ग्रहा वलविवर्जिताः ॥ षण्मासं वा द्विमासं वा तस्यायुः समुदाहृतं ॥२०॥ विलग्नाधिपति

स॰ चिं॰ नौ वे निधने वार्कसंयुते ॥ षष्ठेकोणे जीवनं विद्यान्यत्र नाशो भविष्यति ॥२१॥ केन्द्रेषु दुःपूर्वं मध्याह्नुल्या
६१ ग्निपवननिर्घाताः ॥ रौद्रे सति च मुहूर्ते आग्नेय्यस्तस्य ऽयते जंतुः ॥२२॥ ग्रहणे परिवेषकाले जातः पाप
न्विते विलग्नस्थे ॥ लग्नेशे बलहीने जीवति पक्षत्रयं त्रिमासं वा ॥२३॥ अमावास्याधिप जन्मपतिर्लग्नप
तिश्चास्तमुपगतो यस्य ॥ जन्मावसाने मरणं तस्य भवेत्कतिपयाहेन ॥२४॥ संधिचतुष्टयका
ले जातो मृत्युसमाद्भिश्चेतकुः ॥ पापयुते वा दृष्टे शीघ्रं सौम्येरदृष्टयुते ॥२५॥ राहौ केन्द्रे पापयुक्ते
क्षितेवा हिमांशुनाशं याति सौम्येरदृष्टे ॥ पापैः केंद्रे वार्कस्य ग्नेत्रिकोणे सौम्ये ः षष्ठे वाष्टमे त्येव वालः ॥२६॥
जातः क्षीणे शीतगौ लग्नसंस्थे पापैर्दृष्टे नाशमाशु प्रयाति ॥ उच्चस्थे त्रैमेषराशिं च हित्वा राहुर्युक्तेस्ते =घा४
क्षपि ग्रालनाशः ॥२७॥ लग्नात्सप्तमौ पापयुक्तौ यदि स्तः सप्ताष्टस्थो वा विनश्येत्केरीन ॥ लग्नाद्वि
लेचाष्टमे पापचारैः सौम्ये क्षीणे त्वष्टमाद्रं च जीवेत् ॥२८॥ केन्द्रे ऽच्छिद्रात्यापयुक्ते रसौम्यैः स्वर्गयातः राम॰
श्रोच्यते वत्सरेण ॥ जन्माधिपे लग्नगे क्रूरयुक्ते पश्यत्यार्किश्चाष्टमे जीववर्ज्जे ॥२९॥ षष्ठे वर्षे हाह ६१
रेवाष्टमे वा संध्यौ राशेर्जातो वा मृत्युमेति ॥ षष्ठाष्टमे वा हिमगौ च यस्य क्षीणे त्वं ते पापयुते थवापि ॥३०॥

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

सौम्यैर्दृष्टे त्वष्टमाहं च जीवेत्पापैः सौम्यैर्मिश्रिते स्त हृला स्वं॥ जीवे विलग्ने मिथुने तुलायां शुक्रे गावु
के राशिस्थ तुनाव॥३१॥ पापैर्दृष्टे मृत्युराशिस्थिते वा जीवेद्वर्षं चाष्टमं चैव बालः॥ ॥लग्ने हीनेशशि
नि निधनं रंध्रकेंद्रेषु पापैः पापांतस्थे निधनहिबुकघ्नशुक्रे च चंद्रे॥ एवं लग्ने भवति मरनं छिद्रसंस्थे
श्च पापै मीत्रासार्द्धं यदि च न शुभैर्वीक्षितः शक्तिमद्भिः॥३२॥ राहुग्रस्ते शीतरश्मौ विलग्ने क्रूरैर्युक्ते वा
ष्टमे मृत्यु निधुवे॥ मात्रा सार्द्धं चंद्रवद्भास्करे राशस्तो पापेनाशु मृत्युं प्रयाति॥३३॥ अस्तं गते दिनपतौ
रविजे विलग्ने भौमे यदापि निधनं प्रजाति तत्तीयात्॥ एवं स्थिते पि हिमगा वसुभे रदृष्टे राहुग्रहे च नि
यतं भवतीह चाष्टौ॥३४॥ बृहस्पति भौमगृहे ष्टम स्थः सूर्येन्दु भौमार्कज दृष्टमूर्त्तिः॥ अष्टे त्रिभिर्भा
र्गवदृष्टिहीनो लोकांतरं प्रापयति प्रसूतं॥३५॥ वक्री शनिर्भौमगृहं प्रपन्न श्छिद्रे च षष्ठे च चतुष्ट
ये वा॥ कुजेन संप्राप्तबलेन दृष्टो वर्षद्वयं जीवयति प्रजातं॥३६॥ सौरे स्मरस्थे यदि वा विलग्ने जलस्थ
लग्ने शशिहष्ठिके वा॥ सौम्येषु केंद्रोपगतेषु सद्यो जातस्य मृत्युर्यवनोपदिष्टः॥३७॥ नीचस्थ देव पू
ज्येतु भौमक्षेत्रगते यदा॥ संधित्रयेपि जातस्य मासान्मृत्युं प्रयच्छति॥३८॥ कर्कस्य संधौ तिथिरा
शिसंधावेकत्रितान्त्रसवस्त्रिधा स्यात्॥ जातश्च मृत्युं समुपेति सद्यः शुक्रेन्दु जीवे दितिनं द्विकोणं

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

स॰चिं॰
६२

॥३९॥ बध्यांजातस्यार्कलग्ने कुजे वा गंडांते वा मृत्युयोगे पवापि॥ भौमे मोहं तिथ्याख्ये नांत रंध्रे रोगे न जीवे क्षितेचे
न्नेभवे त्रिंशांशा नां॥४०॥ भौमे मोदये तद्दिवसे कशंशे होरास्या— रपष भेशांशके॥ जातः सुखी ब्रह्मपदं प्रयाति र
सायनाद्ये रिःफमेव नास्ति शुद्धा॥४१॥ वर्गोत्तमे लग्नगते कुलीरे केंद्रे गुरौ भूमिसुते कलत्रे॥ सिंहासनांशे भृगु
जे विशेषाद्रसायनाद्यैरमितायुरेति॥४२॥ कन्यांशलग्ने सततं शुभे कलत्रे जीवे वयुगो पुरभागयुक्ते॥ स्वदृ
शाके वा दिननाथपुत्रे जातस्य संख्याऽत्युरूपैति लक्ष्मीः॥४३॥ देवलोकांशके शुक्रे केंद्रे स्थे धरणी सुते॥
सिंहासनांशके जीवे केंद्रे जातस्त्व संख्यकः॥४४॥ उत्तमांशे भृगौ केंद्रे शनौ पारावतांशके॥ स्वर्गलोके
गुरौ केंद्रे स्त्रोषधाद्यैर संख्यकः॥४५॥ गोपुरांशे गुरौ केंद्रे शुक्रे पारावतांशके॥ त्रिकोणोक कर्किलग्ने तु
युगांतं तु स जीवति॥४६॥ चापांशे कर्किलग्ने च तस्मिन्देवेन्द्रपूजिते॥ त्रिचतुर्भिर्ग्रहैः केंद्रे जातो ब्रह्म
पदं लभेत्॥४७॥ तृतीये कारकेशे शुक्रे गोपुरांशकान्विते॥ एवं वर्गोत्तमे लग्ने ब्रह्मलोकः परमं पदं॥४८॥
लग्ने कुजे गुरौ कामे कन्यायां भृगुनायके॥ चापे मेषांशके लग्ने जातो याति परं पदं॥४९॥ पंचमे बुधसंयुक्ते
गोपुरांशकान्विते॥ गुरौ घटे विलग्नेस्मिन्जातो ब्रह्मपदं लभेत॥५०॥ केंद्रे गुरौ लाभगते अर्कपुत्रे धने रवौ
मांदिस्युते कलत्रे॥ भाग्येश्वरास्ते तु युते त्रजातो युगांतकालं समुपैति मंत्रैः॥५१॥ त्रिकोणगे गोजीवबुधेषि

रा॰म॰
६२

72

शेषालग्ने दृष्टेन च युते धराजे ॥ निशाकरे गोपुरभागयुक्ते जातः सहस्रद्वयवर्षमेति ॥ ५२ ॥ पुष्ठे स्थिते जन्मपसाङ्गि
काले केंद्रे गुरौ वा राशिमे विलग्ने ॥ सारे कुजे भानुसुते सुखस्थे जातस्तु जीवेद्युतान्हसंख्या ॥ ५३ ॥ जीवमंदारसु
कालमृत्याप्येकेंद्रसंभवे ॥ त्रिकोणे वा यदा जाते जातस्त्वयुतवत्सरैः ॥ ५४ ॥ शुभैर्युक्ते चतुष्केंद्रे पापैः षट्त्रि
भवान्विते ॥ सिंहलग्ने यदा जातो जीवेत्षडयुतानि सः ॥ ५५ ॥ अथ मुनियोगाः ॥ ॥ कर्क्यादिस्थैर्ग्रहैः सर्वैः शुक्र
चंद्रादिभिर्यदा ॥ शन्यंतैः परमोच्चस्थैर्मुनितुल्यो भवेन्नरः ॥ ५६ ॥ शन्यादिभौमपर्यंतं लग्नादौ खचराः स्थिताः
॥ वैशेषिकांशसंयुक्ता जातास्त्वमरसंनिभाः ॥ ५७ ॥ आकल्पं जीवति नरो मृगे लग्ने कुजादितः ॥ रव्यंताः खचराः
सर्वे सोत्यैर्जीवेन्नजन्मनि ॥ ५८ ॥ मेषांत्यलग्ने सगुरौ मृगे वा निशाकरे गोधनुमध्यमांशे ॥ सिंहासनां
शे यदि वा धराजे जातस्त्वसंख्यान्नृपैति मंत्रैः ॥ ५९ ॥ स्थिरे रवौ सोमसुतेन युक्ते चंद्रे हबस्थे मिथुने च शु
क्रे ॥ गुरौ कुलीरे यदि वा विलग्ने शनौ तुलायां मुनिसाम्यमेति ॥ ६० ॥ देवलोकांशके मंदे भौमे पारावतांशके
॥ सिंहासने रवौ लग्ने जातो मुनिसमो भवेत् ॥ ६१ ॥ मेषलग्ने रवौ माने जीवे स्वोच्चसमन्विते ॥ त्रिषडायगते
पापे जातो मुनिसमो भवेत् ॥ ६२ ॥ इति चिंतामणौ श्रीक्रमसंख्यायुर्मनीषिणां ॥ यदुक्तं पूर्वकैः सर्वं तत्त
देवमयाश्रुता ॥ ६३ ॥ इति सर्वार्थचिंतामणौ द्वादशोऽध्यायः ॥ ॥ दशानुरोधेन फलं वदंति मुनीश्वरा ज्ञा

स.चिं.
६३

ते शुभाशुभं तत्॥ सारं समुद्धृत्य तदेव वक्ष्ये भेदं यथा विस्तरतो दशानां॥१॥ दीप्तः स्वस्थस्तु मुदितः शांतो
हीनोतिदुःखितः॥ विकलः खलश्च कोपीन वधा खेचरो भवेत्॥२॥ उच्चस्थः खेचरो दीप्तः स्वस्थः स्वर्क्षे तिमित्रभे
॥ मुदितो मित्रभे शांतस्त्वंन्यरे हीन उच्यते॥३॥ शत्रुभे दुःखसंयुक्तो विकलः पापसंयुतः॥ खलः पराजितो ज्ञेय
:कोपी स्यादर्कसंयुतः॥४॥ पृथक्पृथक्फलं तेषां दशाकाले विशेषतः॥ नत्वत्रामानुरोधेन परिपाके वदंति हि॥
॥५॥ पाके प्रदीप्तस्य धराधिपत्यं सुत्साह शौर्यं धनवाहनं च॥ स्त्रीपुत्रलाभं सुखबंधुपूज्यं क्षितीश्वरान्माननमेति
विघ्नं॥६॥ स्वस्थस्य खेटस्य दशाविपाके स्वस्थो नृपात्केश्व धनादिसौख्यं॥ विद्यायशः प्रीति महत्त्वतां च दारार्थभू
म्यात्मज धर्ममेति॥७॥ मुदान्वितस्यापि दशाविपाके वस्त्रादिभूगंधसुतार्थधैर्यं॥ पुराणधर्मश्रवणादिगानसेना
दिवाहनं वरभूषणानि॥८॥ दशाविपाके सुखधैर्यमेति शांतस्य भूपुत्रकलत्रयानं॥ विद्याविनोदान्वितधर्मशास्त्रं
वदर्थदेशाधिपपूज्यतां च॥९॥ स्थानच्युतिर्बंधुविरोधता च हीनस्य खेटस्य दशाविपाके॥ जीवत्यसौ कुत्सितहीनवृ
त्त्या पापको ज्ञैरोगनिपीडितः स्यात्॥१०॥ दुःखान्वितस्यापि दशाविपाके नानाविधं दुःखमुपैति नित्यं॥ विदेशगो बं
धुजनैर्विहीनश्चौराग्निभूपैर्भयमाभिशप्तः॥११॥ वैकल्यखेटस्य दशाविपाके वैकल्यतां याति मनोविकारं॥ पित्रादि
कानां मरणं विशेषात्स्त्रीपुत्रयानांबरचौरपीडां॥१२॥ दशाविपाके कलहं वियोगं खलस्य खेटस्य पितुर्वियोगं॥ शा

रा.म.
६३

तुर्ङ्गानां धनभूमिनाशमुपैति नित्यं स्वजनैश्च निंद्यः ॥१३॥ कोपान्वितस्यापि दशाविपाके पापं समायाति बहुप्र
कारैः ॥ विद्यायशः स्त्रीधनभूमिनाशं राजा च वित्तं हरते च रोगी ॥१४॥ ॥इति दीनादि दशाफलं ॥ ॥अथ दशाफलानि ॥
भानोर्द्दशायां परमोच्चगस्य नूनम्यर्थदारात्मजकीर्त्तिशौर्यं ॥ सन्माननं भूमिपतेः सकाशादुपैति संचाररविनोद
गोष्ठिं ॥१॥ उच्चान्वितस्यापि रवेर्दशायां गोवृद्धिधान्यार्थपरिभ्रमं च ॥ संचारमुग्रं बंधुजनै विरोधं देशादिदे
शं च रतिप्रकोपात् ॥२॥ एवं उ वेश्यागमनं क्षितीशादुपैति वित्तं रतिकेलिमानं ॥ मदं गन्भेरीरवमुत्कय
न-मन्योन्ययानं लभते मनुष्यः ॥३॥ आरोहिणीवासरनायकस्य दशा महत्त्वं कुरुते तु सौख्यं ॥ परोपका
रं सुतदारभूमिनो वाजिमातंगकृषिक्रियादीन् ॥४॥ दशावरोहादिननायकस्य कृषिक्रियाविलग्नदेहे
ष्ट नाशं ॥ वैराग्निपीडां कलहं विरोधं नरेशकोपं कुरुते विदेशं ॥५॥ नीचस्थितस्यापि रवेर्विपाके मानार्थ
नाशं क्षितिपालकोपात् ॥ स्वबंधुनाशं सुतदारमित्रैः पित्रादिकानामपकीर्त्तिमेति ॥६॥ अत्यंतनीचान्वितं
तस्य यदा येवि पत्तिमाप्नोति गृहायुतिं च ॥ विदेशयानं मरणं अरण्यं स्त्रीपुत्रगोभूमिकृषेर्विनाशं ॥७॥ म

लत्रिकोणस्थरवेर्विपाके स्त्रार्थदारात्मजबंधुसौख्यं ॥ राजाश्रयं गोधनमित्रलाभं सुस्थानयानादिकमेति
राज्यं ॥८॥ स्वक्षेत्रगस्यापि रवेर्दशायां स्ववंधुसौख्यं. कृषिवित्तकीर्तिः॥ विद्यायशः प्रार्थितराज्यपूजां स्वभूमिला
भं समुपैति विज्ञं ॥९॥ दशाविपाके त्वधिशत्रुगस्य रवेः प्रनष्टार्थकलत्रपुत्रः ॥ गोमित्रपित्रादिशरीरकष्टं
शत्रुत्वमायाति जनैः स्वसंघैः ॥१०॥ स्वशत्रुराशिस्थितसूर्यदाये दुःखी परिभ्रष्टसुतार्थदारः ॥ नृपाग्निचौ
रैर्विपदं विवादं पित्रोर्विरोधं च दशांत्यमेति ॥११॥ स्वमित्रराशिस्थितसूर्यदाये स्वमंत्यमित्रात्मजराजपू
ज्यं ॥ स्वगेहवासं स्वजनैश्च संगं यानादिभूषां वरताम्रलाभं ॥१२॥ अत्यंतमित्रर्क्षगतस्य भानोर्दशाविपा
के ह्यतिसौख्यमेति ॥ स्त्रीपुत्रधान्यार्थमनोविलासं तदा कथानां वरभूषणानि ॥१३॥ समर्क्षगस्यापि रवे
र्दशायां समं जनेस्याः कृषिभूमिधान्यं ॥ गोवाजियानां वरदेहसौख्यं. स्त्रीपुत्रदोषं रणपीडितः स्यात् ॥
१४॥ नीचान्वितस्यापि रवेर्दशायां नीचानुरक्त्याज्जनखीकुशीलः ॥ स्त्रीपुत्रधान्यार्थपशुक्षियादि मनोविः
कारं समुपैति हेयः ॥१५॥ उच्चान्वितस्यापि रवेर्दशायां मनोविलासं समनेकुयात्या ॥ तीर्थाभिषेकं हरिकीर्त

नंच प्राकारकृपादि पुराण वास्त्रं ॥१६॥ पापान्वितस्य द्युमणेर्विपाके नित्यं मनः क्लिश्यति देयबुद्ध्या ॥ कुभोज
नं कुत्सितवस्त्रयानं कुशीलपत्न्या वधनं कृशत्वं ॥१७॥ दिनाधिनाथस्य शुभान्वितस्य पाके सुखं भूमिधना
दि वस्त्रं ॥ इष्टैर्विलासं स्वजनैः समाजं कल्याणवाग्जालविनोदनेष्टिं ॥१८॥ पापेक्षितस्यापि सहस्रभा
नोर्दशाविपाके परमं तु दुःखं ॥ पित्रोर्विनाशं सुतदारकष्टं चौराग्निभूपालकृतं कृशत्वं ॥१९॥ क
रोति भानुः शुभवीक्षितश्च दिव्याय शः स्त्रीसुतवाग्विलासं ॥ कांतिं घनां पेरति केलिसौख्यं पित्रोः सु
खं भूपतिमाननं च ॥२०॥ केंद्रान्वितस्यापि दिवाकरस्य दशाविपाके नृपदंडदुःखं ॥ स्थानच्युतिं बं
धुवियोगमेति भंगः कृषेर्वित्तपरिभ्रमं च ॥२१॥ त्रिकोणसंयुक्तरवेर्विपाके बुद्धिप्रभं राजविमा
ननं च ॥ सौख्यादिहानिं निधनं पितुश्च कर्मादिवैकल्यमुपैति काले ॥२२॥ उच्चांशकस्य च दशाविपच्या
ति वृद्धिं. नित्यं ध्रुतासवजनितां महतीं श्रियं च ॥ नानाविनोदललितं रतिकेलिसौख्यं . स्त्रीवस्त्रलाभ
मनिशं पितृवर्गनाशं ॥२३॥ नीचांशसंयुक्तरवेर्दशायां भार्यार्थभूपुत्रविदेशयानं ॥ त्यक्तोजनै

स.चिं. बंधुविछत्तिं तस्करमनोविकारं ज्वरमेहरोगं ॥२४॥ आदौ स्वर्यदशायां दुःखं पित्तरोगकृत्सू(?) यश्चाधि
६५ गामं ध्येवसु धनहानिश्चांते विद्या महत्त्वं ॥२५॥ दशाविपाके धनहानिमेति षष्ठस्य भानो रतिदुःख
जातं ॥ गुल्मक्षयोद्भूतनपवित्ररोगं मूत्रादिकृच्छ्रं त्वथवा प्रमेहं ॥२६॥ रंध्रस्य भानोरपि वा दशायां दे
हस्य कष्टं त्वथवा पवित्रं ॥ वातुर्यिकिं नेत्रविकारकासं ज्वरातिसारं स्वपदच्युतिश्च ॥२७॥ भानोर्यदिश
त्रिशिगस्य च दशाक्लेशार्थहानिंकरं स्त्रीवध्वात्मजन्मभूमिनाशमथवापि वृत्तिविनाशंकसिं ॥ स्थानस्थान
परिभ्रमं विषदत्तं राज्ञां भयं पादरक्तविद्यावादविनोदगोष्ठिकलहं गोवाजिसंपीडनं ॥२८॥ पुत्रोत्प
त्तिविपत्तिमत्र कुरुते भानोर्धनस्थस्य वा क्लेशं बंधुवियोगदुःखकलहं वान्दूषतां क्रोधनं ॥ स्त्रीनाशं ध
ननाशनं नृपभयं न्दपुत्रयानां वरं सर्वनाशमुपैति तन्नमुमनुष्यावान्नेवेतन्फलं ॥२९॥ भानोर्विक्रम
युक्तस्य दशा धैर्यमहत्सुखं ॥ नृपमाननमर्थाप्तिं भ्रातृवैरं विपत्तथा ॥३०॥ सुखस्थितस्यापि रवेर्दशायां भो राम.
गार्थभूमन्यकसत्रहानिं ॥ नेत्रादिनाशं स्वपदच्युतिं वा यानच्युतिं चौररविपाग्निशस्त्रैः ॥३१॥ दारान्वितस्यापि ६५

रवेर्दशायां कलत्ररोगं त्वथवा मृतिं च ॥ कुभोजनं कुत्सितपाकजातं क्षीराज्यदध्यादिविहीनमन्नं ॥३२॥
कर्मस्थितस्यापि रवेर्दशायां राज्यार्थलाभं समुपैति धैर्यं ॥ उद्योगसिद्धिं यशसा समेतां जयं विवादे नृप
माननं च ॥३३॥ आयस्थितस्यापि दशाविपाके भानोर्धनाप्तिं सुतकर्मलाभं ॥ उद्योगसिद्धिं सुतदारः
सौख्यं यानादिवस्त्रांवरदेहसौख्यं ॥३४॥ संज्ञाध्यायेयस्य यद्द्रव्यमुक्तं कर्माजीवे यस्य यच्चोपदिष्टं ॥
भावस्थानालोकयोगोद्भवं च तत्तत्सर्वं तस्य योज्यं दशायां ॥३५॥ तुर्यस्थानवलाधिके कृषिधनं गोभूमि
यानां वरं सौख्यं राजसुमौनैवरधनैः संयुज्यते कांतिमान् ॥ तत्पाकेशयनांवरादिसन्मते सर्वोपकारं
महत्कीर्तिंभूषणमिष्टबंधुसहितं तीर्थाभिषेकं महत् ॥३६॥ रवौ यदा स्थानवलेन हीने तत्पाककाले
व समर्थनाशं ॥ स्थानच्युतिं बंधुविरोधतापं देशादिदेशं समुपैति दुःखं ॥३७॥ दिग्वीर्ययुक्ते दिवसेश्व
रे तु दिग्गं नराणां तद्धनादिसौख्यं ॥ तत्तद्दिशः प्राप्तयशोर्थभूमिं नो चेत्तथा तादृशमत्र नास्ति ॥३८॥ तत्का
समा वैकनुपेव लिष्टे रवौ विपाके कृषिभूमिवित्तं ॥ उद्योगसिद्धिं नृपमाननं च हीने रवौ कासवसेनना

स.वि.
६६

शं ॥३९॥ निःसमेति सर्वसुखैति काले रवौ तुङ्गे समधिकवीर्ययुक्ते ॥ यानार्थभूषांवरदेहसौख्यं हीने रवौ वै
रविषान्निभीतिं ॥४०॥ रवौ तु वेशधिकवीर्ययुक्ते स्वयेष्टिनाथागमनेति सौख्यं ॥ नृपस्य मानं सुतदार
सौख्यं कृष्यादियानां वरमत्रहीने ॥४१॥ रवौ खगानां बलदृष्टियुक्ते, त्वविंतयित्वा सकलं च सौख्यं ॥ त
द्वायतेन त्वपरिपाककाले ते नैव हीने सकलं विनाशं ॥४२॥ क्रूरादिषड्वंशरवेर्दशायां स्थानच्युतिं वान्
पचौरभीतिं ॥ कोपाधिकं तत्र शिरोरुगं च पित्तादिना शं त्वथवा नदीयं ॥४३॥ मृदंशषड्वंशरवेर्द
शायां, मृदन्नपानांवरभूषणाप्तिं ॥ नामृदयं राजसुपूजितं च, वेदान्तशास्त्रागमधर्मशास्त्रं ॥४४॥
पारावतांशे शकुनस्य भानोर्दशाविपाके महतीं च कीर्त्तिं ॥ वंशार्थदिक्षाधिपमाननं च, पुत्रादिसन्मि
त्रकलत्रसाम्नं ॥४५॥ स्वोच्चादिजन्यं फलमाहभानुः पश्चात्फलं स्वेचरदृष्टिजन्यं ॥ मध्ये फलं स्थानभ
वं तथैव पापग्रहाणामिह योजयंति ॥४६॥ भुजंगमध्यंशकुतस्य भानोर्दशाविपाके हि भयं विषाद्वा
॥ नृपाग्निपातिव्ययमनेकदुःखं, पाशादिषड्वंशकुतस्य चैवं ॥४७॥ स्वोच्चस्योपिदिनेशो नीचांशे चेत्

राम.
६६

२०

६६

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

सत्रधनहानिः॥ स्वकुलजबंधुविरोधः पित्रादीनां तथैव मुनिवाक्यं॥४८॥ उच्चांशस्थतो भानुर्नीचस्थश्च
महत्सुखं॥ करोति राज्यभारं च दशांते विपदं भृशं॥४९॥ इति रविदशाफलं॥ ॥अथ चंद्रदशाफलं॥
अत्युच्चगस्यापि निशाकरस्य दशाविपाके कुसुमांबरं च॥ महत्त्वतामेति कलत्रलाभं धनाप्तिपुत्र
मनोविलासं॥१॥ उच्चस्थितस्यापि निशाकरस्य प्राप्तो दशायां सुतदारवित्तं॥ मिष्टान्नपानांबरभू
षणानि विदेशयानं स्वजनैर्विरोधं॥२॥ आरोहिणीचंद्रदशाप्रपन्ना स्त्रीपुत्रवित्तांबरसौख्यकांतिं॥
करोति राज्यं सुखभोजनं च देवार्चनं भूसुरतर्पणं च॥३॥ निशाकरस्याप्यवरोहकाले स्त्रीपुत्रमित्रां
बरसौख्यहानिं॥ मनोविकारं स्वजनैर्विरोधं चौराग्निभूपैः पतनं तदैके॥४॥ नीचांशकस्यापि निशा
करस्य प्राप्तौ दशायां विविधार्थहानिं॥ कुभोजनं क्लान्तिं न राजसेवा मनोविकारं समुपैति निद्रां॥५॥
भूसंधिकोणस्थितचंद्रनाथे नृपाद्धनं भूमिसुतार्थदारान्॥ प्राप्नोति भूपां वरमानलाभं सुखं जन
न्यारतिकेसिसोसं॥६॥ स्वक्षेत्रगस्यापि निशाकरस्य नृपाद्धनप्राप्तिमुपैति सौख्यं॥ त्रचंद्रवेश्या

स्थिर

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

स·चिं· ६७

गमनं क्षितीशान्मानं स्त्रीसुतबंधुसौख्यं ॥७॥ निशाकरस्याप्यतिशत्रुराशिगतस्य दाये कलहार्थ
नाशं ॥ कुवस्त्रता कुत्सितभोजनं च सेवान्यदारात्मजतोथ यानं ॥८॥ पीतांबरांसंकरणादिहानि
विदेशयानं परिवारकत्वं ॥ देशांतरे भ्राम्यति बंधुहीनो दुःखं परिक्लिश्यति शत्रुदाये ॥९॥ मित्रर्क्षग
स्यापि निशाकरस्य पाकेऽर्थलाभं क्षितिपालमैत्रं ॥ उद्योगसिद्धिं नसवस्त्रसानं विद्यांवरान्नपानाः
वाप्तिसासं ॥१०॥ सुधाकरस्याप्यतिमित्रराशिगतस्य दाये त्वतिसौख्यमेति ॥ विद्याविनोदं कि
नरांगनृत्यं सेवार्थदारात्मजकामसानं ॥११॥ दशाविपाके समराशिगस्य कलाधरे कांचनभूमिः
सानं ॥ किंचित्सुखं बांधवरोगपीडा विदेशयानं लभते मनुष्यः ॥१२॥ नीचस्थितस्यापि निशाकरस्य
दुःखं परिग्रहणवनवासमुपैति काले ॥ कारागृहं निगडपादकष्टं क्लेशान्नहीनः स्वरमेहसुतः
दारदोषं ॥१३॥ क्षीणेंदुपाके सकलं विहीनं राज्यार्थभृत्यत्रकलत्रमित्रं ॥ उन्मादवित्तं स्वजने विरोध
मलिनमायातिकुशीलवत्वा ॥१४॥ पूर्णेंदुपाके परिपूर्णमेति विद्याविनोदं किनरांगनृत्यं ॥ स्त्रीपुत्रभृत्यः

राम· ६७

६८

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

न्यार्थमनोविलासं विशेषतः शोभनकर्मलाभं ॥१५॥ केनापि खेटेन्द्रस्य वियच्चरेण युक्तस्य चंद्रस्य दशा
विपाके ॥ मनःप्रसादं मदनाभिरामं स्त्रीपुत्रभृत्यार्थविनोदमोक्षं ॥१६॥ पापान्वितस्यापि निशाकर
स्य पाकेऽग्निचौराग्निनृपालकोपैः ॥ दुःखं सुतस्त्रीसुतबंधुहानिं विदेशयानं त्वशुभादिकर्म ॥१७॥ चंद्र
स्य सौम्यग्रहसंयुतस्य प्राप्तौ दशायां शुभकर्मलाभं ॥ गोभूहिरण्यांबरभूषणानि तीर्थाभिषेकं पर
दारसौख्यं ॥१८॥ पापेक्षितस्यापि निशाकरस्य दशाविपाके विपत्संकुकर्म ॥ कोपाधिकं कुत्सितभोज
नेन मातुर्वियोगं त्वथवा नदीयं ॥१९॥ निशाकरस्यापि शुभेक्षितस्य परोपकारं महतीं च कीर्तिं ॥
इष्टार्थविध्वानमनूपमानं जलक्रियावस्त्रमनोविलासं ॥२०॥ मूर्त्तित्रिकोणोन्नेंदोर्दशाप्रपन्नो नरः
शोकःसुवक्रकोशः ॥ वकुपुत्रवान्वितनीतो बंधुविरोधेप्रधानतां याति ॥२१॥ सुखस्थितस्यापि निशाक
रस्य मातुर्वियोगं सुखयानभूमिं ॥ कृषेर्धनाप्तिं गृहकर्मलाभं कीर्तिः स्वनामांकितपद्यजालं ॥२२॥
दारान्वितस्यापि निशाकरस्य पाके कलत्राप्तिमुदाहरंति ॥ सुपुत्रसौख्यं शयनांबरं च प्रमेहमूत्रादि

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

+ पराजयं महोत्साहं ॥३

स.चिं. ६८ करं मनोरुजं ॥२३॥ कर्मस्थितस्यापि दशाप्रसन्ना चंद्रस्य कीर्तिं सुमतेषु विद्यां ॥ यज्ञादिकर्माप्तिमनेकसौ
ख्यं नृपत्रयानां वरवंशसौख्यं ॥२४॥ नीचांशकस्यापि दशा [illegible] ददाति रोगं महदन्तरं चेंदोः पापाहि
रोगपीडां पुरुषेषु ॥२५॥ उच्चांशकस्यापि दशा ददाति सौख्यं महदन्तरं चेंदोः ॥ नानाविधधनलाभं नृपतिसन्मा
नं देहपुष्टिं च ॥२६॥ चंद्रदशायामादौ नरपतिसन्मानकीर्तिसौख्यं च ॥ मध्ये स्त्रीसुतनाशं गृहधनसौख्यं
प ग्रैरं चांते ॥२७॥ षष्ठस्थचंद्रस्य दशाप्रपन्ना करोति दुःखं सकलं वियोगं ॥ चौराग्निनृपालभयं गदेन मृ
त्वादिकृच्छ्रं धननाशमाहुः ॥२८॥ रंध्रस्थितस्यापि दशाप्रपन्ना देहस्य कार्श्यं ज्वरभीतिदुःखं ॥ विदेशः
यानं सकलैर्विरोधं कुभोजनं मातृजनेषु नाशं ॥२९॥ रिःफस्थचंद्रदशायां संप्राप्नोमति नाशनं कु
रुते ॥ राज्ञो नृपधनभाग्यं स्थानविनाशं महत्स्य रंदुःखं ॥३०॥ चंद्रस्य वित्तस्थितपाककाले वित्ता
त्मजस्त्रीसुखभोगभाग्यं ॥ मिष्टान्नपानं रतिकेलिसौख्यं धनागमं पुत्यजलाभिषेकं ॥३१॥ तृतीय
राशिस्थनिशाकरस्य दशा महत्सौख्यमनेकवित्तं ॥ मनोहरं भ्रातृजनादिसौख्यं रूपान्नपानां वरम् राम. ६८

षणाप्नि:॥३२॥सा भस्थितस्यापि निशाकरस्य प्राप्नोदशायांविविधार्थलाभं॥मृदन्नपानांवरकेसिः
सोलं_ स्त्रीपुत्रसाभंतुमनोविलासं॥३३॥दिनेशरश्म्याहृतवंडदायेप्राप्नोतिदुःखस्वजनैर्विरोधं॥भा
यत्रिसियंभूपनपाप्निचौरैर्मतिविर्योगंकृषिधान्यनाशं॥३४॥चंडेस्थानवसाधिकेधनसुखंकीर्तिंविवि
धागमंदेवब्राह्मणतर्पणांनयधनान्याप्नोतिभूमीधनं॥स्त्रीरत्नांवरभूषणांकृषिधनंगोविक्रयंसे
वनंमिष्टान्नादिरसायनंफ्रसुतंदधाग्यमौल्यांवरं॥३५॥निशाकरेदिग्वलसंयुतेस्मिन्दि [illegible] गंनरा
दागतवस्तुमित्रं॥विशागमंभूपतिमित्रतोवस्ववंधुपूज्यंगजवाजिभूमिं॥३६॥चंडेतथाकालवसाः
न्वितेस्मिन्तुरंगयानंकृषिगोमहीश्च॥वाद्यादिदोषोघनिजकेसैदंतवमांविरासंकृतवाहनेव॥३८॥नि
सर्गवीर्यान्वितचंडदायेनिसर्गतिश्चापिकरोतिसौख्यं॥श्रयत्ननोवाहनदेहलाभंनपोसपूज्यंवङुः
वाहनेव॥३९॥चंडेयदादिग्वलवीर्ययुक्तेकृपाकदासेणनरेश्वरस्य॥समस्तभाग्यंसमुपैतिसौख्यं
५ निशाकरेस्थानवलैर्विहीनेस्थानार्थनाशंस्वपदच्युतिंच॥स्वबंधुनाशंत्व

वणिक्कोणं कवेलानां सुखं चैव लभेत ॥३०॥

परोपकारं च मनोभिलाषं ॥४०॥ क्रूरादिषष्ठ्यंशसमन्वितस्य स्नये शशांकस्य वदन्ति दुःखं ॥ स्त्रीपुत्रना
शं क्षितिपालकोपं विद्याविवादं कलहं जनेभ्य ॥४१॥ मृदंशषष्ठ्यंशसमन्वितस्य चंद्रस्य दाये बहुपुत्र
लाभं ॥ स्वार्थलाभं विजयं सुखं च कीर्त्तिं च विद्यां लभते सुखं च ॥४२॥ पारावतांशेशसमन्वितस्य चं
द्रस्य दाये महतीं च कीर्त्तिं ॥ विद्याविनोदं लभते च सौख्यं देवार्चनं पुत्रजलाभिषेकं ॥४३॥ क्रूरद्रे
ष्काणसंयुक्तचंद्रो दिशति रोगतां ॥ कार्यपापसमायुक्तं गोत्रालस्तानिपीडनं ॥४४॥ स्वादेशाच्च फः
संप्रोक्तं स्थानजं यत्नतः परं ॥ अंशोद्भवं फलं पश्चाद्दृग्जातफलं तथा ॥४५॥ इति चंद्रदशाफलं ॥ ॥
इति सर्वार्थचिंतामणौ त्रयोदशोऽध्यायः ॥ ॥ अथ भौमदशाफलं ॥ कुजस्य तुंगे दनदायकाले सैन्य
स्य लाभं समरे जयं च ॥ अधिपत्यमन्वेति नरेशमानं सहोदरस्त्रीसुतवान्विलासं ॥१॥ उच्चं गतस्यादि
दशा धरित्रीसुतस्य प्राप्नोति राज्यमथ वाक्षितिपाद्वित्तं ॥ मूलमध्यदारसुतबंधुसमागमं च यानादि
रोहणं विशेषविदेशयानं ॥२॥ आरोहिणी भूमिसुतस्य सौख्यं दशातनोत्यत्र नरेशपूज्यं ॥ प्रधान

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

तां धैर्यमतोपि सापं भाग्योन्नतिं नो न नवाप्तिसंघं ॥३॥ धरासुतस्याप्यथ रोहकाले स्थानार्थनाशं कलि
कोपदुःखं ॥ विदेशवासं स्वजनैर्विरोधं चौराग्निभूपैर्भयमेति कष्टं ॥४॥ जीवस्थितस्यापि धरासुतस्य
दायेकुवृत्त्यास्वजनादिरक्षा ॥ कुभोजनं नो न नवाप्तिनाशं स्ववंधुनाशं नृपवह्निचौरैः ॥५॥ मन्दस्थि
कोणस्थितभौमदाये मिशान्नपानां वरभूषणाप्तिं ॥ पुराणधर्मश्रवणं मनोज्ञं भ्राताद्विसौख्यं कृषिः
साम्प्रमेति ॥६॥ स्वक्षेत्रगस्यापि धरासुतस्य दशाविपाके सुमतेर्थभूमिं ॥ स्थानाधिपत्यं सुखवाहन
वनामदर्यं भ्रातृसुखं सुखाप्तिं ॥७॥ धरासुतस्याप्यतिशत्रुराशिगतस्य दाये कलहादिदुःखं ॥ नरेश
वंशस्वजनैर्विरोधं भृत्यार्थदारात्मजमित्रनेहं ॥८॥ भूनंदनस्याप्यरिराशिगस्य दशाविपाके समरे
वधोद्यं ॥ शोकाग्निभूपालविषैः प्रमादं धीजात्विंगिकुमुदादिदुदाक्षिरोगं ॥९॥ मित्रर्क्षगस्यापि कुजस्यदा
ये मित्रत्वमायाति सपत्नसंघैः ॥ चौराग्निमांद्यक्षितिपादभूमिं कृषेर्विनाशं कलिकोपदुःखं ॥१०॥
कुजस्य दाये त्वतिमित्रराशिगतस्य भूपालकृतार्थभूमिं ॥ वस्त्रान्नयानादिविवाहदीक्षामुपैति देशां

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

सं.वि.
७०

नरसत्वमान्यं ॥११॥ धरासुतस्यापि समर्क्षगस्य गृहे पकार्यं त्वशनं प्रमादात् ॥ स्त्रीपुत्रजन्यात्मसमोदराणां
शत्रुत्वमाप्नोति नृपाग्निपीडां ॥१२॥ नीचग्रहेणापि समन्वितस्य धरासुतस्याति मनोविकारं ॥ क्षेपत्वदृत्तिं
परकीयमन्नं स्त्रीपुत्रनाशं नृपवह्निचौरैः ॥१३॥ किंचित्सुखं भोजनवस्त्रयानं कष्टेण दत्तिं नृपपूजनं च
॥ उच्चान्वितस्यापि समन्वितस्य भौमस्य दायेषु तदारपीडां ॥१४॥ पापान्वितस्यापि कुजस्य दाये किंचित्सुखं
देहकृशां गरोगं ॥ भूमेर्विवादं समरेण चैव विद्याविवादं परदेशवासं ॥१६॥ शुभेक्षितधरासूनोर्दायेम
न्यर्थनाशनं ॥ तस्मिन्गोचरसंस्थे च तत्वं तं शोभनं भवेत् ॥१७॥ स्वारस्य पापग्रहवीक्षितस्य प्राप्नोदशाः
यावद्दुःखकष्टं ॥ जनैः परित्यक्तकलत्रमित्रो देशांतरस्थः क्षितिपालकोपात् ॥१८॥ केंद्रगतभौमदा
येचौरविषाभ्यामुपैति दुःखानि ॥ कलहो नाम विरोधं लभते देशांतरं यायात् ॥१९॥ चतुर्थराशिस्थि
तभौमदायेस्थानच्युतिर्बन्धुविरोधता च ॥ चौराग्निपीडां नृपतेः सकाशाद्गीतिं परां दुर्गपथं प्रयाति ॥ राम.
२०॥ कलत्रपुत्रस्य कुजस्य दाये कलत्रहानिं उदरव्रणं च ॥ भ्रातावरस्थस्य न नादशं फलं तदन्यथा वे ७०

80
६०

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

त्वं समन्यथैव ॥२१॥ कर्मस्थितस्यापि कुजस्य दायेकर्मादिवैकल्यमुपैति दुःखं ॥ उद्योगभंगं त्वपकीर्त्ति
मेति विद्यासुतस्त्रीधनमानहानिः ॥२२॥ स्वर्क्षगभौमदशायां दधाति शोकं स्त्रियाविरोधं च ॥ राज्यमु
तो विपत्तादि देशदेशांतरं याति ॥२३॥ वित्तगभौमदशायां संप्राप्तौ सस्यवृद्धिमुपयाति ॥ स्वकुलाद्य
त्वं सम्मतेन वहन विनं मुखाक्षिरोगं च ॥२४॥ भ्रातृस्थानगतस्य सौख्यफलदो नंदनोराति हा धैर्यं
वित्तसुतार्थदारसहजैः संगं नृपात्प्राप्यतां ॥ पुत्रस्थानगतस्य पुत्रमरणं बुद्धिभ्रमं ज्ञाद्यनाशं बुत्रे नेत्र
गत ~~स्थभूमिसहजैः संगं नृपात्प्राप्यतां ॥ पुत्रस्थानगतस्य पुत्रमरणं बुद्धिभ्रमं ज्ञाद्यनाशं बुत्रेत्र~~
स्यभूमिसहजैर्दुःखं महारोगभाक् ॥२५॥ पंचमस्थधरासूनोर्दायि कीर्त्तिविविक्तता ॥ नेत्ररोगं त्वर्थ
नाशं दद्यात्कलहमेव वा ॥२६॥ मरणपदस्थो भौमः करोति दुःखं महद्भयं पाके ॥ सोदकमन्नविरोधं
स्थानविनाशं विदेशयानं च ॥२७॥ नवमस्थधरासूनोर्दशाकाले पदच्युतिं ॥ गुरूणां वनथा कष्टं तपो
विघ्नं महद्भयं ॥२८॥ आयस्थभौमदायेकरोति राज्यार्थभूपसन्मानं ॥ समरे जयप्रतापं वाशुपकारं

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

स०वि०
७१

मनोजभयं कांतिं ॥२९॥ व्ययगत भौमदशायां संप्राप्नो धनहृतिं नृपाग्नीतिं ॥ स्थानसुतदारनाशं भ्रातृणां
विदेशवासं च ॥३०॥ उच्चांशसंयुक्तधरात्मजकाले मनोज्ञिसौख्यं विजयं सुखं च ॥ एवं तदासीगमनं नृपस्य
प्रयाति तोयादिसुखं न यवर्ग्यं ॥३१॥ नीचांशभौमदायेनीचयुते भ्रातृकर्मवैकल्यं ॥ धनहृति नृपतिदंडा
:शिश्नोदरपरायणो शीलः ॥३२॥ भौमपशात्रमेहृदासजनतेविविधार्थमानहानिं च ॥ मध्येन्निनृपवै
रैर्भीतिं न च विविदिक्षिन्मतिमान् ॥३३॥ स्वं स्वे भ्रातृवियोगं सुतधनः दाराग्निउस्मवृद्धादि ॥ वामे यव
नृपवेक्षोवरसुके विशेषतः कथयेत् ॥३४॥ भौमस्य संस्थानवशान्नितस्य दशाविपाकेर्थ कलत्रसौख्यं
॥ स्थानादिसाम्यं सुखकीर्तिशौर्यं सुघोगमर्थं तनयाद्युपैति ॥३५॥ स्थानवीर्यविहीनस्य कुजस्तेस्वप
दच्युतिं ॥ कुजः कुशीलश्च त्याव जीवनं भवति ध्रुवं ॥३६॥ दिग्वीर्ययुक्तस्य कुजस्य काले नपान्सुसद्वा
र्थरागं प्रतापं ॥ गोभूमिकृष्यं वरयानसाम्यं दिगंतराक्रांतयशः प्रतापं ॥३७॥ कालात्तवीर्यसुत भौमः
दशायां कामलब्धिरपि सौख्यमुपैति ॥ पट्टवस्त्रमणिमौक्तिकलाभं चित्रवस्त्रदधिगो गजलाभं ॥३८॥

राम०
७१
७१

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

निसर्गवीर्यान्वित भौमदाये कृपाकटाक्षेण महीपतीनां ।। समस्तभाग्यात्मजमित्रबंधुगोभूमिभूषां
वरगेहसौख्यं ।।३९।। निसर्गतः स्थानधनाग्निनाशं पित्ताधिकं कुत्सितभोजनं च ।। कुजस्य दाये कुनखं
पितृघ्नं सहोदराणाम पिदेहपीडा ।।४०।। वक्रान्वितस्य भौमस्य दशा कालेमहद्भयं ।। चौराग्निसर्पपीडां
च वनयानमुपद्रुतिं ।।४१।। दृग्वीर्ययुक्तान्वित भौमदाये कृपाकटाक्षेण महीपतीनां ।। समस्तभाग्यात्म
जमित्रबंधुगोभूमिभूषां वरगेहसौख्यं ।।४२।। क्रूरषड्वर्गकयुत भौमदायेतिपीडनं ।। कारागृह
प्रवेशं च समस्तविभवक्षयं ।।४३।। सौम्यषड्वंशसंयुक्त भौमदाये शुभं भवेत् ।। विवाहदीक्षाय
ज्ञं च सर्वे बान्धुपकारकं ।।४४।। पारावतादिसंयुक्त भौमदाये महत्सुखं ।। भूम्यर्थदारसंपत्तिधन
वाहनभोजनं ।।४५।। क्रूरद्रेष्काणसंयुक्त कुजदाये मनोव्यथा ।। निगडं विषभीतिं च पाशवंधनमेव
वा ।।४६।। नत्वा केपुत्रमरणं नपवह्निविषाद्भयं ।। ।। भूमिपुत्रोपि नीचस्थः सोच्चभागसमन्वितः ।।
तत्त्याके भूमिदारार्थ पुत्रमित्रविवर्द्धनं ।।४७।। इति कुजदशा ।। ।। अथ बुधदशाफलं ।। ।। स्वसुः

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

स.वि.
७२
ब्रसोमात्मजदायकाले धनान्वितः ख्यातिसुचेतिसौख्यं ॥ ज्ञानं च कीर्त्तिं जननायकत्वं स्त्रीपुत्रभूम्यर्थम
होत्सवं च ॥१॥ उच्चस्थितस्यापि शशांकसूनोर्दशामहत्वं कुरुतेर्थसौख्यं ॥ देहस्य पुष्टिर्धनधान्यपुत्रगो
वाजिमत्तेभमदंगनादं ॥२॥ आरोहिणीसौम्यदशाप्रसन्नाय ज्ञोत्सवं गोवृषवाजिसंघं ॥ मदन्नद्धबांव
रयानलाभं वाणिज्यभूम्यर्थपरोपकारं ॥३॥ शशांकसूनोस्त्ववरोहिणीयादशा महत्कष्टतरं च दुःखं ॥
विज्ञानहीनं परदारसंगं नृपाग्निचौरैर्भयमत्रकथ्यं ॥४॥ नीचस्थचंद्रात्मजदायकाले ज्ञानं च मानं स्व
जनैर्विमुक्तं ॥ पदच्युतिर्बंधुवियोगता च विदेशयानं वनवासदुःखं ॥५॥ मूलत्रिकोणान्वितसौम्य
दाये राज्यं महत्सौख्यकरं च कीर्त्तिं ॥ विद्याविलासं त्विनमांतशीलं पुराणधर्मश्रवणादियुक्तः ॥६॥
स्वसेत्रगस्यापि शशांकसूनोः प्राप्तौ दशायां धनधान्यसंपत् ॥ वाणिज्यगोभूमिसुतार्थदारमह
त्वपानांबरभूषणाप्तिः ॥७॥ शशांकसूनोरतिशत्रुराशिगतस्य पाके विपदं च दुःखं ॥ उद्योगनष्टंगं स्व
जनैर्विरोधं यशादिविध्वंसमकर्मनाशं ॥८॥ शशांकसूनोस्त्वरिराशिगस्य शत्रोर्भयं भूपतिकोपजाः
राम.
७२
१२
७२

तं॥विद्याविहीनं कृशहीनसत्त्वं कुभोजनं दारसुतार्थनाशं॥९॥मित्रक्षेत्रदशायां शशांकसूनोर्धनाप्
तिं सौख्यं॥नामद्वयं संप्राप्नुवन्नामांकितगद्यपद्यानि॥१०॥अतिमित्रराशिगतस्य दशाप्रपन्ना महत्त्व
तां याति॥नृपमैत्रं सौख्यधनं सुततदारांश्च बंधुसन्मानं॥११॥समर्क्षगतस्यापि शशांकसूनोर्दशासु खेधा
न्यसुतां वराप्तिः॥करोति राज्यश्रुतिमन्त्रविघ्नं विज्ञानहीनं पिटकादिरोगं॥१२॥नीचखेचरसंयुक्तसौ
म्यदायेतिकष्टतां॥पदभ्रंशं बंधुनाशं कर्मनाशं मनोरुजं॥१३॥उच्चखेचरसंयुक्तसौम्यदाये महत्सु
खं॥प्राप्नोत्तरं सुविद्यां च वाणिज्यं नो कृषिक्रिया॥१४॥विदः पापान्वितस्यापि दाये पापमुपैति च
॥स्वेत्रार्थदारसुतादिकृषिनोऽपि नाशनं॥१५॥विदः सौम्ययुतस्यापि परिपाके महत्सुखं॥राज
योगं सुखं कीर्त्तिं दारपुत्रधनाप्तसुखं॥१६॥सौम्येक्षितस्यापि शशांकसूनोर्दशाविपाके महतीं च की
र्त्तिम्॥विद्याविलासोद्भवराजपूज्यं कांतिप्रतापं यशसा समेतं॥१७॥पापेक्षितस्यापि शशांकसूनो
र्धान्यनाशं स्वयं बंधुजनैर्वियुक्तं॥विदेशयानं स्वपदच्युतिं वा क्लेशानुबन्धात्कलहोग्रदुःखं॥१८॥केंद्रेन

तस्य हिदशा शशिनंदनस्य नृपालमित्रधनधान्यकलत्रपुत्रान् ॥ यत्नादिकर्मनिचयमानयशः प्रसिद्धिं म
स॰चिं॰ ७३ दन्नपानांवरभूषणानि ॥१९॥ तत्रैव तस्य हिदशा जननायकत्वं नृपालभूमिनयनं कृषिसत्वमान्यं
॥ मैत्रीरवादिपरिघोषितयानमार्गं तीर्थाप्तिरेकमथवाजगतित्रसिद्धं ॥२०॥ वित्तनर्त्तसौम्यदशायां
विद्याप्तिमहत्वकीर्त्तिं च ॥ नृपतिभाग्यसमाजो राज्यस्थानेप्रधानतां याति ॥२१॥ तृतीयराशिस्थित
चंद्रसूनोर्दशाविपाके जउतां समेति ॥ उन्मानमाजीवनउत्सरोगं. प्राप्नोति योगेन पमाननं च ॥२२॥
शशांकसूनोर्हिबुकस्थितस्य दशाप्रपन्नान्नृपभूमिनाशं ॥ सौख्यादिहीनं हिबुकेशमत्युसुयोगभंगं
यपदस्तुतिं वा ॥२३॥ पंचमस्य शशिनंदनस्य वाक्क्रूरबुद्धिरतिकष्टता भवेत् ॥ हीनवृत्तिरपि राजसेव
याकृतु सत्वधनमेति संपदं ॥२४॥ षष्टमांशस्थितसौम्यदाये त्वन्दोषजातं वक्रुरोगमेति ॥ विचर्चिका
पैत्तिकपांडुरोगं नृपाग्निचौरैर्भरणं कृशत्वं ॥२५॥ देहांगवैकल्यकलत्रवंधुविद्वेषणां नृपतिदत्तको
पं ॥ आकस्मिकं मृत्युभयं प्रमादं रिःफस्थितस्यापि शशांकसूनोः ॥२६॥ दारास्थितस्यापि शशांकसूनो शम॰ ७३

७३

७३

दशाविशेषेसुतदारवित्तं॥विद्याविनोदंविमलांबरंच नामद्वयंभूपतिमैत्रतांच॥२७॥भाग्यस्थितः
स्यापिशशांकसूनोर्भाग्योत्तरंदारसुतार्थलाभं॥तीर्थाभिषेकंजपहोमदानंयज्ञादिकर्मासिमतेमनुः
ष्यः॥२८॥कर्मस्थितस्यापिशशांकसूनोर्दशाविपाकेनमनुष्यमेति॥सौख्यस्यनामांकितभाग्यपद्य
स्वनामदारश्चसुतार्थलाभं॥२९॥वधूजनंदेवमहीसुरात्तां साम्राज्यलाभंजननायकत्वं॥कवित्व
मार्गस्तुपैतिकाले यज्ञादिदीक्षास्वजनैर्विशिष्टात्॥३०॥उपांत्यराशिस्थितसौम्यदाये स्वनेकधा
वित्तमुपैतिकाले॥दानेनवाभूपतिमाननाशाकृषेश्चवाणिज्यविचारतोवा॥३१॥उच्चांशसंयुक्त
शशांकसूनोर्दशाविशेषेसुतभूषणाप्तिः॥मनोविलासंमदनाभिराममुत्साहशौर्यंचजलाभिषेकं
॥३२॥नीचांशयुतसौम्यस्य नीचकृत्यानुजीवनं॥खेष्वेत्वंपरिहारंच दशायांवकरोतितत्॥३३॥
सौम्यदशायामादौसमतेधनधान्यसंपदंपुरुषः॥स्वांत्येस्वजनविरोधंमध्येदायेनरेशसन्मानं
॥३४॥श्वर्कगसौम्यदशायांसमंतेविविधापदंमनोदुःखं॥स्वकुलजनपविरोधंनिंदांभयंचापि

स·पिं·
७४

रोगं च ॥३५॥ स्थानवीर्ययुते सौम्ये तस्याके कीर्त्तिरापदं ॥ मनो धैर्यं मनोत्साहं यन्नादीनाशुभप्रियं ॥३६॥
नष्टहीने बुधे स्थान दारपुत्रमहद्भयं ॥ विदेशवासं दुःखं च नानापरिभवक्रिया ॥३७॥ दिग्वीर्यसहिते
सौम्ये देशांताद्धनिकः सुधीः ॥ सामंतराजमैत्रत्वं गंधमाल्यसेवनं ॥३८॥ कालवीर्ययुत सौम्य दशां
यां देहसौख्यकलहादिवियोगं ॥ दारपुत्रनदमातनमेति गांगतोयकृतसेकतनुः स्यात् ॥३९॥ नि
सर्गवीर्यान्वित सौम्य दाये निसर्गनृपाद्विभुमादिकर्म ॥ विद्याविवादं स्वजनैर्विरोधं मातुर्वियोगं
तथवानदीयं ॥४०॥ वक्रचेष्टान्विते सौम्ये आन्यदारसुतार्थभाक् ॥ पुराणादानादिनदीसमुद्रस्नान
माचरेत् ॥४१॥ दग्धस्थेन युते सौम्ये सर्वभूतेषु सौम्यतां ॥ करोति रतिकेलिं च राजभाग्यसमन्वितां
॥४२॥ क्रूरषष्ट्यंश सौम्यस्य दशाकाले महद्भयं ॥ चौराग्निनृपैर्भीतिः स्यात् शुभदृग्योगवर्जिते ॥४३॥
मृदंशादियुते सौम्ये राज्यलाभं महत्सुखं ॥ मार्दवं सर्वभूतेषु कृषिपुत्रार्थसंपदं ॥४४॥ सौम्ये वैशे
षिकांशस्थे विशेषाद्राजपूज्यतां ॥ सुगंधांबरमाल्यं च विद्यागोष्ठिरहस्यतां ॥४५॥ क्रूरद्रेष्काणसंयु

राम·
७४
८५
७४

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

क्लेशं ऽस्त्वनुर्यदा तदा॥ चौराग्निभूपतिभयं स्थाननाशं महद्भयं॥४६॥ उच्चराशिगतः सौम्यो नीचभाग
गतो यदि॥ राज्यं सुखं महत्कीर्त्तिं विनाशयति तत्क्षणात्॥४७॥ चंद्रात्मजोपि नीचस्थः स्वोच्चभागसम
न्वितः॥ अशुभं फलमादौ तु शुभमंते प्रयच्छति॥४८॥ इति बुधदशा॥ ॥अथ गुरुदशा॥ ॥गुरोर्द
शायां परमोच्चगस्य राज्यं महत्सौख्यमुपैति कीर्त्तिं॥ मनोविलासं गजवाजिसंघं नृपाभिषेकं स्वकुला
धिपत्यं॥१॥ कुलीरगस्यापि गुरोर्दशायां भाग्योन्नतं नृपतिमाननादा॥ विदेशयानं महदाधिपत्यं
सुत्रेपरे क्लिन्नतनुर्मनुष्यः॥२॥ आरोहिणीदेवगुरोर्महत्वं दशाप्रपन्नाकुरुतेऽर्थभूमिं॥ ज्ञानक्रि
यास्त्रीसुतपोजपस्य स्ववीर्यतो प्राप्तयशःप्रतापं॥३॥ जीवदशायामारोहिण्यां मंडलाधिनाथो वा
॥द्विजनृपात्सुधनो मेधावी कांतिमान्विनीतश्च॥४॥ देवेंद्रपूज्यस्य दशावरोहा करोति सौख्यंस
कलदेवनाशः॥ सकृद्यशः कांतिविशेषजासं नरेश्वरत्वं सकदेवयाति॥५॥ अतिनीचभागभाजो गुरो + उरोः
दशायां प्रजनन्नहृच्चं नः॥ अन्योन्यहृदयवैरं कृषिनाशं याति परभृत्यः॥६॥ नृसत्रिकोणनिजस्य

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

स·सिं·
७५

दशायां राज्यार्थभूमिसुतदारविशेषसौख्यं ॥ यानाधिरोहणमपि स्ववशोन्नरत्वं यज्ञादिकर्मजनभूमित
पादपीठं ॥७॥ गुरोर्दशायां स्वगृहं गतस्य राज्ञोर्थभूषाम्बरसुखं वरं च ॥ मिष्टान्नदेवाजिमनोविलास
कीर्त्यादिगुणागमवेदशास्त्रं ॥८॥ गुरोर्दशायामतिशत्रुराशिगतस्य दुःखं समुपैति शोकं ॥ विवादभूस्य
र्थकलत्रनाशं नृपाग्निचौरैर्बहुदुःखबीजं ॥९॥ गुरोर्दशायामरिराशिगस्य सेवादिवित्तं शयनं
वरं च ॥ नरेशसन्मानमुपैति नित्यं स्त्रीपुत्रभृत्याप्तसहोदरार्त्तिं ॥१०॥ ज्ञाप्तौ दशायामतिमित्रराशि
गतस्य जीवस्य नरेंद्रपूज्यं ॥ मृदंगभेरीरवयानघोषं दिगंतराक्रांतसमस्तभाग्यं ॥११॥ मित्रक्षेत्रगतस्या
पि गुरोर्दशायां नरेशमैत्रीं समुपैति कीर्त्तिम् ॥ विद्याविवादे जयमन्नसौख्यं सुगंधभृद्वस्त्रपरोपका
रं ॥१२॥ समक्षेत्रगतस्यापि गुरोर्दशायां मान्यं च भूमीपतिदत्तभाग्यं ॥ कृष्यर्थगोभूमिमनोविलास
पीनां वरालंकृतभूषणाप्तिं ॥१३॥ नीचखेचरसंयुक्त जीवदाये मनोरुजं ॥ परद्वेषोपवादं च गुर्वा राम·
णामपि रोधता ॥१४॥ उच्चखेचरसंयुक्त गुरुदाये महत्सुखं ॥ अनेकगोतुरादीनां निर्मलानां पदः ७५

85

७५

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

धैर्यं॥ कविधर्मः जयविधानसौख्यं कविधनं मानसुखैश्चितैश्च॥ ८॥ अथ शनिस्तस्यापि गुरोर्दशायां देयान्नैपुण्य कवयैक्ति ८

ज्यतां ॥१५॥ पापान्वितस्यापि गुरोर्दशायां करोति पापे हृदयांतरस्थं ॥ न्दरं वहिः पुण्यफलं विशेषान्नृ-
मर्थदारात्मजमेति सौख्यं ॥१६॥ शुभान्वितस्यापि गुरोर्दशायां नरेशयानं मृदु संवरं च ॥ दानेन वि-
त्तं नृपमाननाद्य यज्ञादि सन्मानविशेषलाभं ॥१७॥ पापेक्षितस्यापि गुरोर्दशायां आप्तं सुखं किं वि-
दुषैति कोपात् ॥ देवार्चनं भूसुरतर्पणं च तीर्थाभिषेकं गुरुपूज्यतां च ॥१८॥ केंद्रगतजीवदाये राज्यं
भूदाररात्न सन्मानं ॥ विविधसुखानंदकरं बहुजनरसां प्रधानतां याति ॥२०॥ सत्रंगतस्य हि दशा
पुरुषं करोति जीवस्य सौख्यममलां वरभूषणानि ॥ यानादिरोहणानन्दनपण्यरवैश्च मत्तेभवाजि-
भटसंघयुतः करोति ॥२१॥ चतुर्थकेंद्रस्थितजीवदाये यानत्रयं भूपतिमित्रलाभं ॥ भूपालयोने
यदि भूपतित्वं नो चेत्तथा तत्सदृशं करोति ॥२२॥ कलत्रराशिस्थितजीवदाये दारार्थपुत्रार्थसुखं
प्रयाति ॥ विदेशयानं समरे जयं च धानं परबलात्पुण्यकर्म ॥२३॥ कर्मस्थितस्यापि गुरोर्वि-
पाके राज्याप्तिमात्मतुनियसत्तदानी ॥ भूपालयोने त्वथ वार्थपुत्रकलत्रसत्कर्मसुराजयोग्यं ॥२४॥

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

त्रिकोणसंस्थस्य गुरोर्दशायां स्त्रीपुत्रधान्यार्थविवेकवृद्धिं ॥ मृष्टान्नपानांवरबंधुवस्त्रयानादिलाभं न
वमेशसौख्यं ॥२५॥ पंचमस्थगुरोर्दाये मंत्रोवस्त्रमहत्सुखं ॥ सुतात्पिंराजपूज्यं च वेदांतश्रवणादिकं ॥२६
॥ उच्चांशसंयुक्तगुरोर्दशायां नान्योत्तरं राजसमाजमेति ॥ प्रवासखुक्तामणिरत्नलाभं सर्वेषु सख्यं स
मुपैति सौख्यं ॥२७॥ नीचांशसंयुक्तगुरोर्विपाके भूपालयंत्रसमविचर्चिकादीन् ॥ स्थानच्युतिं बंधुविरो
धतां च नपान्निचौरैः स्वकुलोद्भवश्च ॥२८॥ अर्कनजीवदशायां सहलोभतनिवेन्नीलां ॥ दुर्हूनिरोग
तप्तोडुःशीलत्वं भ्रमन्न संसारं ॥२९॥ स्वादौ गुरुदशाकालेन्त पस्वगं महत्सुखं ॥ मध्ये स्त्रीपुत्रलाभा
दिवांतेकष्टं विनिर्दिशेत् ॥३०॥ धनस्थितस्य पितुरो विपाके धनायतिं माननंदं ॥ विद्याविवादं किः
तराजतोष्टिं सर्वोपकारं विजयं सुखं च ॥३१॥ तपस्कुतवञ्जमानं भ्रातृभिर्भूमिलाभं परसुतविधनैर्वा
दत्तगोभूमिवित्तं ॥ अशनवसनभूषाणां धमाल्यां वरालि परकृतमुपकारं वृद्धितामेति शांत्यै ॥३२॥
त्तीयस्थगुरोर्दाये भ्रातृणांचसुखं धनं ॥ नपानाद्धनं सौख्यं गंधमाल्यांवरादिकं ॥३३॥ नीरोगता

+भूपतिः४

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

पुत्रकलत्रलाभं सन्मानाद्रिपुस्थस्य गुरोर्दशायां ॥ आदौ भवेदेवमथांत्यपाके दारार्थचौरादिभयं सरोगं
॥३४॥ नीचो मरणपदस्थः करोति सौख्यं बंधुजनहानिं ॥ स्थानच्युतिं विदिशं प्राप्ते स्त्रीपुत्रराजसन्माने ॥
३५॥ लाभगजीवदशायां संप्राप्नोति राज्यलाभमुपयाति ॥ वक्रार्थदारपुत्राद्युपविरोधं स्वबंधुविद्वेषं ॥३६
॥ व्ययगतजीवदशायां प्राप्नोति वाहनादिसमुपयाति ॥ लभते विदेशयानं नानाक्लेशैश्च परिभूतः ॥३७
॥ पाकेस्थानबलान्वितस्य च गुरोः क्षेत्रार्थदारात्मजान् संप्राप्नोति गजाश्ववस्त्रकनकं वित्रांबराभूषणं ॥ दि
ग्वीर्यान्वितदेवनायकगुरौ लोके प्रसिद्धिं तथा जीवे कासवलाधिके नृपवधूसन्मानतां याति सः ॥३८॥
निसर्गवीर्यान्वितजीवदाये निसर्गनिष्ठाप्तिं स्वं महत्वं ॥ विद्याविलासं रतिकेलिसौख्यं भागीरथीतोय
कृताभिषेकं ॥३९॥ वक्रंगतस्यापि गुरोर्दशायां महार्थतां याति सुतार्थदारान् ॥ सुखेजयं भूपतिमि
त्रतां वसुगंधयानां वरवाग्विलासं ॥४०॥ दृग्वीर्ययुक्तस्य गुरोर्विपाके कृपाकटाक्षेण महीपतीनां ॥ स
मस्तभाग्यं समुपैति वित्तं देशांतरे भ्राम्यति किंचिदेव ॥४१॥ क्रूरषष्ट्यंशसंयुक्तगुरोर्दायेतिकष्टतां ॥

+सुष

स.चिं. ७७

राजकोपापमानादीन् लभते नात्र संशयः ॥४२॥ सौम्यवर्गांशसंयुक्तगुरोर्दायेति सौख्यतां ॥ वाहनं वं
धुसन्मानं यज्ञवैवाहिकं शुभं ॥४३॥ पारावतांशसंयुक्तस्य गुरोर्दाये महत्सुखं ॥ मृष्टान्नपानवस्त्रं च हेम
विक्रयभूषणं ॥४४॥ पाशद्रेक्काणसंयुक्तस्य गुरोर्दाये च बंधनं ॥ कारागृहप्रवेशं च निगडं दारविग्रहं ॥
४५॥ उच्चस्थेपि गुरौ नीच राश्यंशकसमन्विते ॥ महाभाग्येनु संप्राप्ते नत्क्षणादेव नश्यति ॥४६॥ नीच
स्थे देवपूज्येपि स्वोच्चांशकसमन्विते ॥ भाग्यस्य येनु संप्राप्ते भाग्यं याति नदा नरः ॥४७॥ इति गुरुदशा ॥
॥ ॥ अथ शुक्रदशा ॥ ॥ स्वतुंगस्थभृगुर्दशायां मंत्रविलाससुप्रियार्थभोगी स्यात् ॥ मास्याच्छादनभोजन
शयनस्त्रीपुत्रधनयुक्तः ॥१॥ स्वोच्चस्थितस्यापि भृगोर्दशायां स्त्रीसंगनष्टार्थविरुद्धधर्मे ॥ पित्रोर्वि
नाशं समुपैति दुःखं शिरोरुजं भूपतिमानं च ॥२॥ आरोहिणीशुक्रदशा उपन्नाधान्यांवरालंकृ
तकांति पुण्यं ॥ ब्रदन्ति सिद्धिं स्वजनैर्विरोधं मात्रादि नाशं परदारसंगं ॥३॥ भृगोः सुतस्याप्यवरोह
काले प्रवृत्तेऽवेश्यागमनं धनाप्तिं ॥ स्त्रीपुत्रबंधत्तिमनोविकारं हृत्स्य सरोगं मदनार्तिमिति ॥४॥ उच्चे

राम. ७७

४१

७८

नरो न तप्तः कर्मसु विफलेषु सर्वदाभिरतः॥ अतिनीचगस्य दाये शुक्रस्यान्यार्थदारपुत्रार्त्तिः॥५॥ भू
सुतिको ण भाजो भृगोर्दशायां महाधिपत्यं स्यात्॥ क्रयविक्रयकुशलो धनवान्कीर्त्यन्वितो विधिज्ञश्च
॥६॥ शुक्रः स्वक्षेत्रदशायां लभते स्त्रीपुत्रधनशौर्यं॥ नित्यो त्साहं देवं परोपकारं महत्त्वं च॥७॥ भृगो
र्दशायामतिशत्रुराशिगतस्य पुत्रार्थदारहानिः स्यात्॥ नृपतिरोषं कुरुते मन्त्रविलासार्थपापकर्मा
णि॥९॥ मित्रक्षेत्रदशायां परोपकारी कलाकलाविधिज्ञं च॥ पुरारामकृषिः स्यादेवमनुष्ये श्वराः
कृतार्थश्च॥१०॥ अति मित्रशुक्रदाये नृपति सम्मानसौख्यं च॥ गोधनवाजिसमेतं गजगणतसंघैः स
मस्तसंघैश्च॥११॥ समभे गतस्यापि भृगोर्विपाके प्रमेहगुल्मादिगुदप्ररोगः॥ किंचित्सुखं भूपतिव
द्भिवैरैर्भयं स्वनामांकितनव्यपद्यं॥१२॥ नीचखेचरसंयुक्ते भृगोर्दाये महद्भयं॥ अपवादकृतं दो
षं लभते पापकर्मभिः॥१३॥ स्वोच्चस्थितेन सहितस्य भृगोर्विपाके राज्यं महत्त्वममराधिपतित्व
मेव॥ देवांगवरादिमालिभवलायानलाभं मेरीमृदंगपणवारववाद्यघोषैः॥१४॥ पापान्वितः

७ कलत्रहानिं॥ प्रभग्नसंसारविशीलदेहं गुल्मादिरोगं ग्रहणीप्रकोपं॥८॥ श[illegible] दशायां [illegible] ७

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

स॰वि॰
७८

स्यापि भृगोर्दशायां स्थानच्युतिं बंधुजनैर्विरोधं ॥ आचारहीनं कलहप्रियत्वं रूपार्थनम्यात्मजदारना
शं ॥१५॥ शुभान्वितस्यापि भृगोर्दशायां सौभाग्यमित्रात्मजधान्यलाभं ॥ नरेशसन्मंगजवाजिसंघंवा
स्त्रमुक्तामतियानलाभं ॥१६॥ पापेक्षितस्यापि भृगोर्दशायां मानार्थहानिं समुपैति दुःखं ॥ स्त्रियाविरो
रोधं स्वपदच्युतिंच विदेशवासं निजकर्महीनं ॥१७॥ शुभेक्षितस्यापि भृगोर्विपाके धनायतिं भूपति
पूजनं च ॥ जनाधिपत्वं स्वशरीरकांतिं कलत्रमित्रात्मजसौख्यमेति ॥१८॥ केंद्रेगतस्य हि दशाभृः
गुनंदनस्य यानां वरादिमतिभूषितदेहकांतिं ॥ राज्यार्थभूमि कृषिवाहनपट्टवस्त्रदुर्गाधियान
वनवासजलाभिषेकं ॥१९॥ लग्नगशुक्रदशायां संप्राप्त राजमाननं लभते ॥ मतिधनगोकृषिलाभं
परापवादं मनोत्साहं ॥२०॥ चतुर्थराशिस्थितशुक्रदाये राज्यं महत्सौख्यमुपैति यानं ॥ कृषिक्रिया
वित्तपशुप्रजानां वृद्धिं व्रतापान्वितकीर्तिलाभं ॥२१॥ ~~चतुर्थराशिस्थितशुक्रदाये राज्यं महत्सौख्य~~
~~मुपैति यानं~~ ॥ कलत्रराशिस्थितशुक्रदाये कलत्रनाशं त्वथवा विदेशं ॥ प्रमेहगुल्मानिलरोगजालं राम॰
७८
६८
७८

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

प्रसन्नवित्तात्मजबंधुराज्यं ॥२२॥ कर्मस्थशुक्रस्य दशाविपाके यज्ञादिकर्मार्थनरेशपूज्यं ॥ भाग्यांत
रेयासितदेहकांतिं दिनंतराधाप्ययशः प्रतापं ॥२३॥ त्रिकोणसंयुक्तभृगोर्विपाके विद्याधनप्राप्तिन
रेशपूज्यं ॥ प्रवासशुक्तामणिशंखमुक्तिगोभूमियानांबरवस्त्रलाभं ॥२४॥ पंचमस्थे भृगोर्दयेपु
त्रावाप्तिं विनिर्दिशेत् ॥ कीर्तिं चिराज्ञपूज्यं वसवैर्वामुपकारतां ॥२५॥ त्रित्रिकोणनतः शुक्रः करोति
नृपपूज्यतां ॥ यज्ञकर्मादिलाभं च गुरुपित्रोः सुखं यशः ॥२६॥ वित्तगः
शुक्रदशायां धनहानिमाहुर्धनायतिं वापि ॥ स्वन्नसुखवाग्विलासं परोपकारं नरेशसम्मानं ॥२७
॥ तृतीयराशिस्थितशुक्रदाये धैर्यं मनोत्साहमदीनसत्वं ॥ विद्यांवरासंकृतवाहनाप्तिं सहोदराणां
वजुभाग्यलाभं ॥२८॥ भृगोर्विपाके रिगतस्यनाशं धान्यार्थवस्त्रात्मजसोदराणां ॥ रोगं महत्कार्यवि
नाशनं च शत्रोर्भयं भूपतिवह्निचौरैः ॥२९॥ रंध्रस्थितस्यापि भृगोर्विपाके शस्त्राग्निचौरसंतमनत्रः
विघ्नं ॥ कचित्सुखं किंचिदुपैति वित्तं कविन्नरेशाप्रयशः प्रतापं ॥३०॥ लाभस्थितस्यापि भृगोर्विपाके सुः

स·बिं·
७९

नेध माल्यां वरराजपूज्यं ॥ पुत्रार्थसौख्यं कृषिविक्रयं च दानं स्वनामांकितपद्यजातं ॥३१॥ व्ययगत
शुक्रदशायां लभते धान्यार्थतानस्थानं ॥ स्थानच्युतिं प्रवासं मानवियोगं मनोविकारं च ॥३२॥ जी
वक्षेत्रगतस्य भृगोः स्त्रीपुत्रमहीविनाशनं कुरुते ॥ कर्मस्थितिस्थोदितो जननी क्लेशान्वितो मनोदुःखी ॥
३३॥ सिंहगशुक्रदशायां लभते विविधापदं मनोदुःखं ॥ उद्योगरोगतप्तः कर्मसुविफलेषु सर्वदाभि
रतः ॥३४॥ मृक्षगभृगुदशायां जीर्णगृहवासकः सुपावृतो धष्ठ ॥ लभते दारविनाशं भ्रातृवियोगं भवे
वेत्कलहं ॥३५॥ शुक्रे स्थानवशाधिके नरपतेः सन्मानतं भूवलं विद्यावादविनोदगोष्ठिरसिकं नाम
दयं संभ्रमं ॥ तस्मिन्दिग्बलशान्विते बहुयशः पुत्रार्थदारांबरं शुक्रे कामबलान्विते सुखधनं कीर्त्ति
: स्वनामांकिता ॥३६॥ निसर्गवीर्ययुक्तस्य भृगोर्दायि महत्सुखं ॥ कृषिगोभूमिवित्तादि भ्रातृमातृ:
सुखं भवेत् ॥३७॥ वक्रंगतस्यापि भृगोः सुतस्य दशाविपाके त्वति राजपूज्यं ॥ मृदंगभेरीरवयुक्तया
नं विचित्रवस्त्राभरणानि राज्यं ॥३८॥ दृग्वीर्ययुक्तस्य भृगोर्विपाके ज्ञानादिकर्माणि करोति काले ॥ वि

राम·
७९

८१

७९

याविलासं शयनं च वरं च नृपाभिषेकं कलहं विरोधं ॥३९॥ क्रूरषड्वं शशुक्रस्य भृगोर्दाये विपद्भयं
॥चौराग्निराजभीतिः स्यात् कृषिगोभूमिनाशनं॥४०॥ सौम्यषड्वं शशुक्रस्य भृगोः पाके महत्सुखं॥
कूपारामतडाकानां निर्माणं देवपूजनं॥४१॥ वैशेषिकांश संयुक्त भृगोर्दाये महत्सुखं॥ वाहनं नृप
सन्मानं भ्रातृस्त्रीधनसंपदः॥४२॥ क्रूरद्रेष्काणसंयुक्त भृगोर्दाये रिभीतिदं॥ काराग्रहं महत्क
ष्टं निगडं चोरपीडनं॥४३॥ उच्चक्षेत्रेपि नीचांशशुक्रतनुकोतिकष्टदः॥ करोति राज्यनाशं च स्थान
नाशमथापि वा॥४४॥ उच्चांशशुक्रतनुकोपि नीचराशिसमन्वितः॥ कृषिगोभूमिवाणिज्य धन
धान्यविवर्द्धनं॥४५॥ इति शुक्रदशाफलं॥ ॥अथ मंददशाफलं॥ मंदोत्तुंगदशायां ग्रामसभा
मंडलाधिपत्यं स्यात्॥ संभते विभोदशीसंपित्तनाशं बंधुकलहं स्यात्॥१॥ सोच्चदशायां कुरुते
देशभ्रंशं मनोरिजं दुःखं॥ वाणिज्याहानिस्सत्वं कृषिनाशं नृपविरोधं च॥२॥ आरोहिणीवा सरना
थस्य नोर्दशाविपाके नृपसत्वभाग्यं॥ वाणिज्यसाभं कृषिभूमिसाभं गोवाजियानं सुतदारसौख्यं॥

श०दिं०
८०

३॥ दिनेशसूनोस्तु वरोहकाले राजस्तुतिं दारसुतार्थनाशं ॥ भाग्यक्षयं भूपतिकोपयुक्तां खेष्वन्व
मायाति गुदाग्निरोगे ॥४॥ जीवस्थितस्यापि दिनेशसूनोर्दयितकलत्रात्मजसोदराणां ॥ नाशं महत्
कष्टं नरां कृषिं च जीवानुरन्यासमुपैति वन्तिं ॥५॥ भूसूनुकोणानि स्थितस्य शनेर्दशायां देशान्तरा
दिवनवासमुपैति काले ॥ नामहृद्यं यदि सन्नगराधिपत्यं विदेषतांसुतकलत्रजनादिचिन्ता ॥
६॥ बुधस्थितस्य दशादिवसे शसूनोर्द्वेषं करोति वसुपौरुषकीर्तिनाशं ॥ राजाश्रयं कनकभूष
णाभूमिसार्भ धैर्यत्वनामसदृशानुगुणां च सौख्यं ॥७॥ दानेर्दशायामतिशत्रुगस्य स्थानच्युतिं बंधु
विरोधतां च ॥ चौराग्निभूपैर्भयमन्नविघ्नं भ्रन्यार्थदारात्मजकोपमेति ॥८॥ दिनेशसूनोस्तु रिरा
शिगस्य वैश्याद्ध्वंसाप्यति भूमिनाशं ॥ कृषेर्विनाशं स्वपदच्युतिं च वैरं समायाति शरीरकष्टं ॥९॥
मित्रक्षेत्रदशायां मंदस्य तु शिल्पकर्मगुणावेत्ता ॥ ज्ञानेन च सुप्रतापं ददाति दुःखं महत्त्वं च ॥१०॥
स्वतिमित्रमंददायेददाति सौख्यं नरेशसन्मानं ॥ सुतधनदारविशेषान्यभुकृषिमहिषादिवाणिः

राम०
८०
९०

ज्ये ॥११॥ समर्क्षेन स्यापि शनेर्दशायां समानवुद्धिं सुतदारमित्रैः ॥ भृत्यापदं बंधुजनेषु वैरं देहस्य का
र्श्यं क्षयपित्तवातैः ॥१२॥ नीचखेचरसंयुक्तशनिदाये महद्भयं ॥ विदेशे प्रवासंच नीचभृत्यानुजीव
नं ॥१३॥ स्वोच्चखेचरसंयुक्तशनिदाये महत्सुखं ॥ किंचिद्राजभयं द्वेषैः सर्वत्र भृत्यवर्गार्थनाशनं ॥१४॥ पा
पान्वितस्यापि शनेर्दशायां पापानि दुरानिकरोति काले ॥ नीचस्त्रियासंगमनं विशेषाच्चौरारिनीचैः
कलहं विवादं ॥१५॥ शुभान्वितस्यापि शनेर्दशायां विशेषतो ज्ञानमुपैति काले ॥ परोपकारं नृपसद्मः
भाग्यं रूपाणि धान्यान्ययसां वसानं ॥१६॥ पापेक्षितस्यापि शनेर्दशायां भृत्यार्थदारात्मजसोदराणां
॥ नाशं समायाति परापवादं कुभोजनं कुत्सितगंधमाल्यं ॥१७॥ शुभेक्षितस्यापि शनेर्दशायां स्त्रीरत्
त्नपुत्रार्थमुपैति काले ॥ पश्चादुपैत्यत्रमहत्त्वकष्टं गोभूमिदारात्म्यरूपे विनाशं ॥१८॥ केंद्रान्वितः
शनेर्दाये कलहायासपीडनं ॥ पुत्रमित्रार्थदारादि बंधनां मरणं ध्रुवं ॥१९॥ सप्तमगस्य शनेर्दाये दे
हरुजमुपैति च ॥ स्थानच्युतिं प्रवासं च राजकोपं शिरोरुजं ॥२०॥ चतुर्थस्थशनेर्दाये मातृतद्वर्गना

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

स॰चिं॰ ८१

नाशनं॥ गृहदाहं पदभ्रंशं चौराग्निनृपपीडनं॥२१॥ दारराशिगतस्यापि शनेर्दायेरिपीडनं॥ बन्ध
कुमहद्द्वेषं स्त्रीहेतोर्मरणं तु वा॥२२॥ दशमस्थशनेर्दाये कर्मनाशमुपैति च॥ देशान्तरं पदभ्रंशं नि
गडं राजपीडनं॥२३॥ द्वितीयस्थशनेर्दाये वित्तनाशमथाग्निरुक्॥ राजकोपं मनस्तापमन्नदेषेम
नोरुजं॥२४॥ तृतीयस्थशनेर्दाये कृषिगोधनसंपदः॥ मनोज्ञाङ्गमहोत्साहं भ्रातृवर्गविनाशनं॥
शं॥ पंचमस्थशनेर्दाये पुत्रनाशं मनोरुजं॥ राजकोपं मन्यनाशं बंधुस्त्री वित्तविभ्रमः॥२६॥ षष्ठस्थ
रविसूनोर्दशाकाले रिपीडनं॥ व्याधिचौरविषैर्बाधां गृहक्षेत्रविनाशनं॥२७॥ मरणपदस्थो म
दः करोति निःस्वं सुतार्थदाराणां॥ नाशं न्यजनानां निगडं क्षितिपकुमित्रदारनाशं वा॥२८॥ नवमग
तमंददायेपि व्रीनाशिगुरोस्तथैवापि॥ स्वमने विदेशयानं स्वकुलजाते विनाशमुपयाति॥२९॥ ला
भगमंददशायां स्वभते विविधार्थसौख्यसन्मानं॥ सुतदारभृत्यसौख्यं मनोविलासं कृषेश्च सद्धध
नं॥३०॥ व्ययगतमंददशायां नीतिचौराग्निनृपसंदोषश्च॥ विविधापदंचदुःखं विदेशयानं स्ववंधुः

राम॰ ८१

९१

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

नाशं च ॥३१॥ अर्कांशगे मंददशायां स्वजनद्वेषं परस्त्रियं लभते ॥ भृत्यापत्यविरोधं महोग्रमं द्वेष परि
भूतं ॥३२॥ जीवांशगे मंददाये जीवाचारेण जीवनं लभते ॥ सर्वेषां द्वेष्यत्वं धनसुतदारैश्च विग्रहं दुःखं
॥३३॥ उडुपांश मंददाये विविधसुखानंद भोगभोग्यादिं ॥ कुरुते विदेशयानं ग्रामसभामंडलाधिपत्यं
वा ॥३४॥ भ्राते मंददशायामतिदुःखं मातृविनाशं कुरुते ॥ मध्ये विदेशयानं परगृहवासं परान्नं
भुक्त्वा त्ये ॥३५॥ स्थानवीर्ययुतमंददशायां दारपुत्रधनकीर्त्तिमुपैति ॥ चोरशत्रुनृपवह्निभयं च
वंधुनाशमथवाप्यपितुर्दार्त्तिं ॥३६॥ मंदस्य दिग्वीर्ययुतस्य दाये दिगंतरादात्तसुखार्थकीर्त्तिं ॥ भृत्य
दारात्मजसोदराणां विनाशनं वंधुजनैर्विरोधं ॥३७॥ कालवीर्ययुतमंददशायां कालकूटविष
भीतिमुपैति ॥ दारपुत्रनृपचोरभयं वा धान्यभूमिकृषिवाहनसाभं ॥३८॥ वक्रचारयुते मंदः क
रोति विफलक्रियां ॥ उद्योगभंगं दुःखं च सोदरार्थविनाशनं ॥३९॥ क्रूरषष्ट्यंशसंयुक्तशनिदाये
महद्भयं ॥ नृपकोपं पदभ्रंशं कारागृहनिवेशनं ॥४०॥ सौम्यषष्ट्यंशसंयुक्तशनिदाये महत्सुखं ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

स-चिं
८२

दारपुत्रार्थसंपत्तिं लभते बंधुविग्रहं ॥४१॥ वैशेषिकांशसंयुक्तः शनिः सौख्यं करोति च ॥ विशेषाद्राजः
सन्मानं विविधं वरभूषणं ॥४२॥ क्रूरद्रेष्काणसंयुक्तः शनिदाये महद्भयं ॥ उद्वेगं धननं विनाशोतिं नृपचो
राग्निजं भयं ॥४३॥ नीचराशिगतो मंदः त्वोच्चांशकसमन्वितः ॥ दशादौ दुःखमापाघ् दशांते त्वन्नसौ
ख्यकृत् ॥४४॥ उच्चराशिगतो मंदो नीचांशकसमन्वितः ॥ दशादौ सुखमापाद्य दशांते कष्टदो भवेत् ॥
४५॥ इति शनिदशाफलं ॥ ॥इति सर्वार्थचिंतामणौ पंचदशोध्यायः ॥ ॥अथ राहुदशाफलं ॥ रा
होर्बीजं केतोस्तु पुच्छिकं तु न संज्ञितं ॥ स्वस्वत्रिकोणं कुंभं च क्रियमित्रमुच्यते ॥१॥ एतत्स्थमरा
शिस्थकेतो स्वत्रिकोणकं ॥ षष्ठाष्टरिःफगो राहुस्तद्दाये कष्टदो भवेत् ॥२॥ उच्चस्थसैंहिकेयस्तु त
त्याके सुखदो भवेत् ॥ राज्यं करोति मित्राप्तिं धनधान्यविवर्द्धनं ॥३॥ राहुर्नीचस्थितो दाये चौराग्निनृ
पभीतिदः ॥ उद्वेगं धननं विनाशोतिं जनते सिंहिकासुतः ॥४॥ राहोर्दशायां संप्राप्तौ नृपचौराग्निपीड
नं ॥ विदेशयानं दुःखानि वनवासाद्भयं ध्रुवं ॥५॥ स्वगृहगतराहुदाये बुद्धिं दीनं विषाग्निशस्त्राद्यैः ॥ बंधु

+वि१

राज
८२
९२
८२

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

विनाशं लभते दुःखार्त्तिं पराजयं समरे ॥६॥ राहोर्दशायां धनराशिगस्य राज्ञाञ्च वित्तं क्रियते विशेषात् ॥
कुभोजनं कुत्सितराजसेवां मनोविकारं त्वनृतं प्रकोपं ॥७॥ तृतीयराशिस्थितराहुकाले सुतार्थदाराः
त्मजसोदराणां ॥ सुखं कृषेर्वैधनमाधिपत्यं विदेशयानं नरपालपूज्यं ॥८॥ चतुर्थराशिस्थितराहुः
काले मातुर्विनाशं त्वथवा तदीयं ॥ सुतार्थनाशं नृपतेः प्रकोपं नयादिपानित्यमनेकदुःखं ॥९॥ चौः
राग्निबंधार्त्तिं मनोविकारं दारात्मजानामपि रोगपीडां ॥ चतुर्थराशिस्थितराहुकाले प्रभग्नसंसारक
लत्रपुत्रे ॥१०॥ बुद्धिभ्रमं भोजनसौख्यनाशं विद्याविवादं कलहं च दुःखं ॥ कोपं नरेंद्रस्य सुतस्य नाशं
राहोः सुतस्थस्य दशाविपाके ॥११॥ दशाविपाके त्वरिगस्य राहोश्चोराग्निभूपैर्भयमाप्तनाशं ॥ प्रमेह
गुल्मक्षयपित्तरोगं त्वग्दोषरोगं त्वथवामृतिं च ॥१२॥ कलत्रराशिस्थितराहुदाये कलत्रनाशं समुपै
ति शीघ्रं ॥ विदेशयानं कृषिभाग्यहानिं सर्पाद्भयं मृत्युसुतार्थनाशं ॥१३॥ राहोर्दशायां निधनस्थितस्य
यमालयं याति सुतार्थनाशं ॥ चौराग्निभूपैः स्वकुलोद्भवैश्च भयं मनगेर्वविनवासदुःखं ॥१४॥ राहोः

स॰ चिं॰
८३

दशायां नवमस्थितस्य पित्रोर्विनाशं लभते मनुष्यः ॥ विदेशयानं गुरुबंधुनाशं स्नानं समुद्रस्य सुतार्थ
नाशं ॥१५॥ मानस्थितस्यापि दशाविपाके राहोः वदन्ति लभते मनुष्यः ॥ पुराणधर्मश्रवणादिनिष्ठ गां
गेयतोयैरपिशुद्धदेहः ॥१६॥ सौम्यर्क्षगस्थेन्फलमेवमेव पापर्क्षगस्थे न तथा न वेद्मि ॥ प्रोक्तं फलं यत्स
कलं तदेव सौम्यर्क्षगस्थेत्फलमन्यथा न्यत् ॥१७॥ पापक्षेत्रगतो राहुः कर्मस्थः पापसंयुतः ॥ अग्निशास्त्र
स्तदाकाले पुत्रदारानिपीडनं ॥१८॥ स्वापराशिगतो राहुः स्वत्याके न पमाननं ॥ धनापिदाररत्नभव
न्हस्मे त्रार्थसंपदः ॥१९॥ व्ययगत राहुदशायां देशभ्रंशं मनोविजं कुरुते ॥ विछिन्नदारपुत्रं कृषिध
नधान्यसंपदां नाशं ॥२०॥ कुलीरगो मेषसुतस्य राहोर्दशाविपाके धनलाभमेति ॥ विद्याविनोदं न
पमाननं च कलत्रभृत्यात्सुखं प्रयाति ॥२१॥ पाथोनधीनाम्बसुतस्य राहोर्दशाविपाके सुतदार
लाभं ॥ देशाधिपत्यं नरवाहनं च दशावसाने सकलं विनाशं ॥२२॥ पापर्क्षसंयुक्तफणीन्द्रदाये देहस्य
कार्श्यं स्वकुलस्य नाशं ॥ नृपाग्निभयं वंचनचोरभीतिं प्रमेहकासक्षयमूत्रकृच्छ्रं ॥२३॥ पापदृष्टियुतोः

राम॰
८३

७३

८३

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

राहुः कर्मनाशं करोति च ॥ उद्योगनशनं देहार्त्तिं चौराग्निनृपपीडनं ॥२४॥ शुभग्रहदृष्टियुतो राहुः करोति सफ
लक्रियां ॥ राजमानं नमथाप्तिं वंधूनां मरणं दृढं ॥२५॥ उग्रग्रहयुतो राहू राज्यलाभं करोति च ॥ स्त्रीपु
त्रधनसंपत्तिं वस्त्राभरणसेवनं ॥२६॥ नीचग्रहयुतो राहुर्नीचवृत्त्यानुजीवनं ॥ कुभोजनं कुदारं च कु
पुत्रांश्च भवेत्तदा ॥२७॥ दशादौ दुःखमाप्नोति दशामध्ये सुखं यशः ॥ दशान्ते स्थाननाशं च गुरुपित्रादि
नाशनं ॥२८॥ इति राहुदशाफलं ॥ ॥ अथ केतुदशाफलं ॥ ॥ आयुःपुत्रविनाशनं नरपतेर्भीतिं म
हत्कष्टतां विद्यावंधुधनाप्तिमित्रविहतिं रोगाग्निमित्रैर्भयं ॥ यानारोहणपातनं विषजलैः शस्त्रा
दिभिर्वह्निभयं देशाद्देशविवासनं कलिरुचिं नत्यादिभिर्वह्निभयं ॥१॥ केतोर्दशायां संप्राप्तो दारपुत्रवि
नाशनं ॥ राजकोपं मनस्तापं चौराग्निकृषिनाशनं ॥२॥ केंद्रस्थस्य दशा केतोः करोति विफलक्रियां ॥
राज्यार्थसुतदाराणां नाशं च विपदं तथा ॥३॥ लग्नकेंद्रगतस्यापि केतोर्दये महद्भयं ॥ ज्वरातिसारः
मेहं च स्थानकादि विभ्रविकाः ॥४॥ धनराशिगतस्यापि केतोर्दये धनक्षयं ॥ वाक्पारुष्यं मनोदुःखं

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

कुत्सितान्नं मनोरुजं ॥५॥ तृतीयराशिगस्यापि केतोर्दशे महत्सुखं ॥ मनोवैकल्यमायाति भ्रातृभिर्द्वि-
षतां परं ॥६॥ चतुर्थराशिगस्यापि केतोर्दशे सुखक्षयं ॥ अन्नपानदारपुत्रादिगृहधान्यगृहक्षितिः ॥७॥ पं-
चमस्थस्य केतोस्तु दशाकाले तु तत्क्षयं ॥ बुद्धिभ्रंशं विशेषेण राजकोपं धनक्षयं ॥८॥ केतोस्तु रिगतस्या-
पि दशाकाले महाभयं ॥ चोराग्निविषभीतिः स्याद् रोगाग्निसमुपैति च ॥९॥ कलत्रराशिसंयुक्तकेतोर्द-
शे महद्भयं ॥ दारपुत्रार्थनाशं च मित्रकष्टं मनोरुजं ॥१०॥ मृत्युराशिगतस्यापि केतोर्दशे महद्भयं
॥ पितृमृत्युं श्वासकासग्रहण्यादिभयान्वितः ॥११॥ नवमस्थस्य केतोस्तु दशापाके पितुर्विपत् ॥ गु-
रोर्वापि पदं दुःखं सुजनकर्मविनाशनं ॥१२॥ कर्मस्थकेतोः संप्राप्तौ दशायां सुखमेति च ॥ मानहानिं म-
नोजाड्यमपकीर्तिर्मनोरुजं ॥१३॥ लाभस्थकेतोः संप्राप्तौ सौख्यं करोति च ॥ भ्रातृवर्गादिसौख्यं च य-
शोदानादिवर्द्धनं ॥१४॥ रिःफस्थकेतोः संप्राप्ते दाये कष्टतरं भवेत् ॥ स्थानच्युतिं प्रवासं च राजपीडाभि-
नाशनं ॥१५॥ दशादौ सुखमाप्नोति दशामध्ये महद्भयं ॥ दशान्ते राजभीतिः स्याद्देहनाशमथापि वा ॥

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

१६॥शुक्रवीक्षणाद्युक्तस्य केतुः सौख्यं करोति च॥राज्यार्थगृहशांतिं च राजपूजां महद्भयं॥१७॥पापेक्षि
तो युतो वापि केतुर्दुःखं करोति च॥ज्वरातिसारं मेहं च त्वग्दोषान्राजपीडनं॥१८॥इति केतुदशाफलं॥
॥ ॥अथांतर्दशाफलं॥तेजस्विनमतिसुखिनं सुस्थिरविभवं नृपाद्वलब्धधनं॥स्वनवांशकवलयुक्तः
पुरुषं कुर्याद्दिनान्वितं ख्यातं॥१॥शुभदर्शनवस्त्रयुक्तं पुरुषं कुर्याद्दिनान्वितं ख्यातं॥शुभगंधधानममसं
सुरूपदेहं सुसौम्यं च॥२॥अन्योन्यपक्षाष्टमदायकाले नृपाद्भयं भ्रात्यजनैर्विरोधं॥स्त्रियाविरोधं सुतदा
रनाशं चौराग्निवंधुर्त्तिमनोविकारं॥३॥पाकेश्वरादंत्यगतस्य शुक्रो स्यान्नृपस्तुतिं बंधुजनैर्विरोधं॥विदे
शयानं स्वजनैर्विरोधं पादास्सिद्धयोगमुपैति काले॥४॥दशाधिपेनापि युतस्य शुक्रो स्त्रीपुत्रभृत्यार्थ
रूपेविनाशं॥उद्योगभंगं स्वजनस्य कष्टमाकस्मिकं दूषणमेति काले॥५॥दशाधिपाद्धि त्रिगतस्य शु
क्रो महद्भवन्नपानांबरगंधमाल्यं॥परोपकारं स्वजनस्य सौख्यं स्त्रीपुत्रवंधात्ममनोविलासं॥६॥दशाधि
पात्सोदरराशिगस्य शुक्रो नृपाद्वित्तमुपैति सौख्यं॥सुगंधमाल्यांबरभूषणानां च सोन्योन्नवं भोजनसौ

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

स॰ चिं॰ ८५

स्थिते ऽपि ॥७॥ पाकेश्वराद्बंधुगतस्य पुंसो दारात्मजार्थं न हि बंधुयानं ॥ मित्रान्नपानं वरभूषणं वस्त्रमथग्रह
श्चेत्फलं समन्यथा यत् ॥८॥ पापग्रहो विभुगदः खलु दायनाथाद्बंधुस्थितः स्वगवनोत्थवसादिकृतः ॥ सौ
म्यग्रहोपशुभदः शुभराशिपुंसो दायेश्वरात्स्वगवनोत्थवसादिहीनः ॥९॥ दशानाथात्सुतस्थस्य पुंसो पु
त्राप्तिमादिशेत् ॥ शुभग्रहस्य सौख्यं च पापपुंसो सुतक्षयं ॥१०॥ स्वान्तर्दशायां पापस्य षष्ठगस्य दशेश्वरा
रात् ॥ वैराग्निजं तु देहार्तिं शूलमेवं वदेद्विप्रमं ॥११॥ तस्मात्षष्ठगसौम्यस्य दायेशात्सुखवर्द्धनं ॥ सप्तमे
पुत्रमित्राप्तिं स्त्रीसंभूतसादिगस्य तु ॥१२॥ दायेशात्सप्तमस्थस्य पापस्यापहृतौ तदा ॥ दाराद्युत्थवंधू
नां नाशं भूपतिनाभयं ॥१३॥ सप्तमस्थशुभस्यापहृतौ सौख्यं दशाधिपात् ॥ नीचशत्रुविहीनस्य भद्रवस्त्रं
वरभूषणं ॥१४॥ पाकेशादष्टमस्थस्य पापस्यापहृतौ ≈ ≈ ≈ ≈ ≈ ≈ ≈ ≈
भयं ॥ निधनं कुत्सितान्नं च वैराग्निनृपपीडनं ॥१५॥ पाकेशादष्टमस्थस्य सौम्यस्यापहृतौ सुखं ॥ भु
क्त्वा दोषोऽभवन्नेत्रोक्तं मंत्रेकदेहं विनिर्दिशेत् ॥१६॥ दायेशान्नवमस्थस्य पापस्यापहृतौ यदा ॥ गुरुमंत्रसन्न

राम॰ ८५

९५

ते कर्मस्थानभ्रंशं मनोरुजं ॥१७॥ प्रदानतः शुभस्यास्य सौम्यस्यापहृतौ यदा ॥ विवाहं यज्ञदीक्षां च ना
प्तिर्लभते नरः ॥१८॥ कर्मस्थपापखेटस्य हृतौ पाकेश्वराद्यदा ॥ कर्मनाशमवाप्नोति दुःकीर्त्तिं विविधा
पदं ॥१९॥ तस्मात्कर्मस्थसौम्यस्य हृतौ सौख्यं विनिर्दिशेत् ॥ तडागगोपुरादीनां पुण्यमर्थादिसंग्रहं
॥२०॥ लाभस्थस्य दशानाथात्पापस्यापहृतौ धनं ॥ सम्पत्ते पुत्रमित्रादीन्स्थानप्राप्तिं च शाश्वतीं ॥२१॥
पाकेशाल्लाभयुक्तस्य सौम्यस्यापहृतौ सुखं ॥ भाग्योत्तरं नृपात्प्राप्तिं दारपुत्रादिवर्द्धनं ॥२२॥ व्यय
स्थस्य हृतौ दुःखं पापस्य तु दशाधिपात् ॥ स्वार्थनाशं नृपक्रोधं स्थाननाशं परिभ्रमं ॥२३॥ पाकेश्व
राद्यस्थस्य सौम्यस्यापहृतौ तदा ॥ वाहनं भोगभोग्यं च वस्त्राभरणभूषणं ॥२४॥ तत्तद्दशायां
संयोज्यमेवमेवं विशेषता ॥ स्वर्क्षोच्चमित्रवर्गादि विनाशवर्ज्जिकस्ययेत् ॥२५॥ स्वनाथसौम्यगस्या
पि पापस्यापहृतौ तदा ॥ पाकेशाद्दुःखमाप्नोति सौम्ययुक्तोऽशुभं भवेत् ॥२६॥ एवं तद्दशायां क्रूरस्य क्रू
रदाये महद्भयं ॥ स्थानाप्तिं बंधुपुत्रार्त्तिं दारानाशं नृपाद्भयं ॥२७॥ शुभयुक्तोऽशुभे दाये स्थानवाह

स·चिं·
८६

नभूषणं ॥ सौम्ययुक्तौ [illegible] पापदाये त्वादौ सौख्यं परं भयं ॥२८॥ सौम्यदाये पाप
युक्तौ त्वादौ कष्टं ततः सुखं ॥ शीर्षोदयर्क्षगाः खेटा स्वादौ चांत्ये च अक्षगाः ॥२९॥ यत्र संवाद वाक्यं
योगयित्वाफलं वदेत् ॥ अथ संवादकार्येषु यथोक्तं फलमादिशेत् ॥३०॥ ॥इति समुदायांतर्दशा
फलं ॥ ॥अथ ग्रहाणां स्थानादिस्थित्या भेदेन पुनरप्यंतर्दशाफलविशेषमाह ॥ ॥लग्नगस्य रवेः
पाके भौमार्किशिखिभोगिनां ॥ अंतर्दशायां दुःखं स्याद्राज्यार्थजनहनाशनं ॥१॥ तेषामगोचरस्थानां
दिनेशान्स्य समीदृशं ॥ गोचरस्य फलं सौम्यं सर्वेषामपि पापकग्रहे ॥२॥ गोचरस्य तं नाम ॥ स्वर्क्षतुंग
त्रिकोणस्थः षडष्टांत्य वि वर्जितः ॥ षष्ठाष्टव्ययगस्थो वा यो खेटो यमगोचरः ॥४॥ लग्नस्य वासरेश
स्य दशायां भौमस्युक्तयोः ॥ शशांकसौम्ययोर्युक्तौ कफपित्तोद्भुतदारभ्रः ॥५॥ धनस्थ वासरेशस्य पा
पयुक्तौ धनक्षयं ॥ वाक्पारुष्यं मनोदुःखं नेत्ररोगं महद्भयं ॥६॥ सौम्ययुक्तौ रवेः पाके धनस्य स्य
महत्सुखं ॥ विद्यासामं नृपाद्गीतिं वस्त्रवाहनभूषणं ॥७॥ तृतीयस्थस्य वरवेः पाके पापयुतोय
४ अनस्तगोमित्रनक्षगोचरस्थो भवेद्ग्रहः ॥३॥ अस्तगो नीचगो वापि सोऽशुभस्थवि

राम·
८६
५०

८६

दा॥ गोचरस्थे महत्सौख्यं नोचेत्पापफलं भवेत्॥८॥ चान्द्रस्य भानुपाके च शुभजुक्तौ महत्सुखं॥ धैर्यवि
त्तसुखाप्तिं च समरे जयमाप्नुयात्॥९॥ दिनेशस्य सुखस्थस्य दशायां पापिनां हतौ॥ मातृनाशं मनो
दुःखं चौराग्निनृपपीडनं॥१०॥ रवेः सुखान्वितस्यापि शुभजुक्तौ महत्सुखं॥ राज्यार्थपुत्रदारादि वस्त्र
माल्यानुलेपनं॥११॥ पंचमस्थ रवेः पाके शन्यारशिखिभोगिनां॥ अंतर्दशायां पुत्रार्त्तिं चौरनृपा
ग्निपीडनं॥१२॥ शुभग्रहाणां युक्तौ तु रवेः पंचमस्य तु॥ सुताप्तिं च तथा राज्यं वाहनं भूषणं तथा॥
१३॥ षष्ठस्य सूर्यदायेस्मिन्नपहारे तु पापिनां॥ ऋणं चौराग्निभूपेभ्यो भीतिरावश्यकी तदा॥१४॥ सौ
म्यानामपहारे तु भास्करस्यारिनस्य च॥ वरिपाके सुखं पूर्वं पश्चाद्दुःखं विनिर्दिशेत्॥१५॥ सप्तम
स्थ रवेः पाके शुक्रेज्याज्ञविदां हतौ॥ दारलाभं मनोत्साहं यानां वरविभूषणं॥१६॥ तथाविधरवेः
पाके दुःखं स्यात्पापिनां हतौ॥ ज्वरातिसारं मेहं च. मूत्रकृच्छ्रादिपीडनं॥१७॥ अष्टमस्थ रवेः पाके
शुभजुक्तौ शुभं भवेत्॥ किंचिद्दुःखं शुभाभिक्यं शयनं वरभूषणं॥१८॥ तथाविधरवेर्दाये पापयु

सौमहद्भयं ॥ मरणं व्याधिपीडा च परप्रेष्यत्वमेव वा ॥ १९ ॥ शुभस्थानगतस्यापि रवेः पापदृशौ यदा ॥
स॰चिं॰ ८७ सौम्यानां शुभकर्माणि दानयज्ञमहोत्सवं ॥ २० ॥ नवमस्थरवेः पाके पापभुक्तिर्यदा तदा ॥ करोति दुःखबा
हुल्यं गुरुपित्रादिनाशनं ॥ २१ ॥ कर्मस्थितरवेर्दाये पापभुक्तिर्यदा तदा ॥ करोति कर्मको शान्तिं यो रा
ग्निनृपपीडनं ॥ २२ ॥ तथाविधरवेः पाके शुभभुक्तिर्यदा तदा ॥ करोति विपुलं राज्यं कीर्त्तिमांश्चंडता
रकं ॥ २३ ॥ लाभराशिगतस्यापि रवेः पाके शुभेतरः ॥ भुक्तिर्यदा तदा दुःखं पश्चात्सौख्यं करोति च ॥
२४ ॥ तथाविधरवेः पाके शुभभुक्तिर्यदा तदा ॥ धनाभिराज्ञसन्माने दारपुत्रनृपाश्रियं ॥ २५ ॥ द्वा
दशस्थरवेः पाके पापभुक्तौ महद्भयं ॥ स्थानच्युतिं प्रवासं च नृपकोद्विग्नमानतां ॥ २६ ॥ तथाविधर
वेः पाके शुभभुक्तौ महत्सुखं ॥ गोभूमिवस्त्रधान्यादि मतिविद्रुमभूषणं ॥ २७ ॥ इति रविपाकान्तर्द
शाफलं ॥ ॥ अथ चंद्रदशाफलं ॥ ॥ मूर्त्तिस्थचंद्रदायेतु शुक्रस्येज्यविदां दृशौ ॥ देहारोग्यं नृपात्प्री राम॰
तिं वाहनांबरभूषणं ॥ १ ॥ तथाविधस्य चाशुभस्य परिपाके शुभेतराः ॥ हानिः करोति दुःखं च रुचिनो ८७

९७

८६

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

ऋमिनाशनं ॥२॥ द्वितीयस्थनिशानाथपरिपाके शुभे नराः ॥ कलत्रपुत्रवंधूनां नपाप्नीतिं करोति
व ॥३॥ सौम्यदृतौ द्वितीयस्थे चंद्रदाये महत्सुखं ॥ अन्नानां वरमानेव मनोत्साहं करोति हि ॥४॥ तृ
तीयस्थनिशानाथपरिपाके महत्सुखं ॥ शुभग्रहाणां शुक्तिस्तु करोति नृपमाननं ॥५॥ तथाविधनिः
शानाथपरिपाके शुभेतरा ॥ दृतिः करोति वैकल्यं भ्रातृधैर्यविनाशनं ॥६॥ चतुर्थस्थनिशानाथ
परिपाके महत्सुखं ॥ शुभदृष्टौ नृपादित्तं जायते विविधं सुखं ॥७॥ पापदृष्टौ महत्कष्टं गृहदारा
र्थनाशनं ॥ चौराग्निनृपभीतिं च ताद्दशाताद्दशांतरे ॥८॥ पंचमस्थनिशानाथपरिपाके महत्सुखं
॥ सौम्यदृष्टौ कलत्रार्थपुत्रमित्रांवराणि च ॥९॥ तथाविधनिशानाथ दायेपापदृतौ यदा ॥ बुद्धिसौमं
मनस्तापं दारपुत्रनृपाद्भयं ॥१०॥ कृषिनाशमृणग्रस्तं षष्ठस्थितनिशाकरात् ॥ स्यात्पापिनां दृतौ
दुःखं च भेदस्सयपांडुभिः ॥११॥ तथाविधनिशानाथे सौम्यानां च यदा दृतिः ॥ करोति सर्वतो मैत्री
चौरारिभयनाशनं ॥१२॥ कलत्रस्थनिशानाथाद्यदा सौम्यदृतिस्तदा ॥ कलत्रपुत्रसंपत्तिर्वाहनां

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

वरभूषणं ॥१३॥ तथाविधनिशानाथान्वापिनां तु हृतिर्यदा ॥ विदेशयानं पुत्रार्थदारबंधुविनाशनं ॥
स॰ चिं॰ ८८ १४॥ अष्टमस्थनिशानाथात्पापयुक्तौ महद्भयं ॥ मरणं दारपुत्राणां कुक्षि नान्नं पराजयं ॥१५॥ रं
ध्रस्थितनिशानाथात्परिपाके महत्सुखं ॥ सौम्ययुक्तौ महत्कीर्त्तिं धैर्यं वाहनभूषणं ॥१६॥ धर्मस्थि
तनिशानाथात्शुभयुक्तौ महत्सुखं ॥ धर्मयज्ञविवाहं च राजलक्ष्मी धनसंपदः ॥१७॥ तथाविधनिशा
नाथान्वापिनां तु हृतिर्यदा ॥ धर्महानिं महद्दुःखं राज्यार्थग्रहनाशनं ॥१८॥ कर्मस्थितनिशानाथा
त्सौम्ययुक्तौ महत्सुखं ॥ सत्कर्मनिरतं शांतं धर्मदानपरायणं ॥१९॥ तथाविधनिशानाथे पापयु
क्तौ यदा तदा ॥ कर्मनाशं करोत्यत्र स्वपकीर्त्तिर्महद्भयं ॥२०॥ लाभचंद्रे शुभयुक्तौ धनधान्यांबराणि
च ॥ वाहनं राज्यसन्मानं करोति विविधं सुखं ॥२१॥ लाभचंद्रे पापयुक्तौ धननाशमुपैति च ॥ कृषि
धान्यादि देहार्त्तिं नृपचौरादिपीडनं ॥२२॥ द्वादशस्थनिशानाथपरिपाकेर्थनाशनं ॥ पापयुक्तौ राम॰ ८८
महत्कष्टं सर्वहानुत्वमेति च ॥२३॥ शुभयुक्तौ व्ययस्थस्य वस्त्रमाल्यविभूषणं ॥ दारपुत्रार्थमित्रा

९४

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

णां वर्द्धनं वाहनं सुखं ॥२४॥ ॥अथ कुजांतर्दशाफलं॥ ॥लग्नस्थितधरासूनोः परिपाके कुजान्त
ते॥पापयुक्तौ महत्कष्टं भीरग्न्यादिभयाद्भवेत्॥१॥शुभयुक्तौ नपाप्नोतीति भ्रान्ति वर्गसुखं शुभं॥त
थाविधधरासूनोर्दशायां सेव्र वाहनं॥२॥धनस्थितधरासूनोः शुभयुक्तिर्यदा तदा॥भ्रान्तसौख्यं
मनोत्साहं विद्या वाहनभूषणां॥३॥~~द्वितीयस्थधरासूनोः शुभयुक्तिर्यदा तदा॥भ्रान्तसौख्यं मनो~~
~~त्साहं विद्या वाहनभूषणां॥३॥~~द्वितीयस्थधरासूनोः परिपाके शुभाहृति॥पूर्ववित्तविनाशं च रा
जकोपभयं रात्रिदिनेः॥४॥तृतीयस्थधरासूनोः पापयुक्तिर्यदा तदा॥मनोवैकल्यमाप्नोति भ्रान्तवर्ग
विनाशनं॥५॥तथाविधधरासूनोः पाके सौम्यहृतिर्यदा॥भोजनांबरसौख्यं च कृषिभूषणां वाहनं
॥६॥हिबुकस्थधरासूनोः क्रूरयुक्तौ महद्भयं॥गृहक्षेत्रविनाशं च तपचोराग्निपीडनं॥७॥हिबुक
स्थधरासूनोः ~~क्रूरयुक्तौ महद्भयं॥गृहक्षेत्रविनाशं च तपचोराग्निपीडनं॥७॥~~ पाके शुभहृतिर्यदा॥
सेत्रां वरसुखावाप्तिं शुभ्र वाहनभूषणां॥८॥पंचमस्थधरासूनोः पाके पापहृतिर्यदा॥कुबिनो ध

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

तथान्यार्थसुतदारविनाशनं ॥९॥ तथाविधकुजान्सौम्ययुक्तौ शोभनमादिशेत् ॥ तानपभृग्वंशुनापि
वमंत्रोपास्तिमथाचरेत् ॥१०॥ षष्ठस्थितकुजात्पापयुक्तौ कष्टं विनिर्दिशेत् ॥ चौराग्निनृपपीडां च
स्थानकक्षयमेहनं ॥११॥ तथाविधकुजान्सौम्य-युक्तौ जयान्समित्रतां ॥ बंधुनाशं मनोदुःखं पश्चात्सौ
ख्यं विनिर्दिशेत् ॥१२॥ कलत्रस्थकुजात्पापयुक्तौ स्त्रीसुतराजभीः ॥ सुतयुक्तौ महत्सौख्यं नृपवाहनभूष
णं ॥१३॥ अष्टमस्थकुजाद्युक्तौ पापिष्ठं मरणं ऋणं ॥ सौम्ययुक्तौ महत्सौख्यं कृषिगोनृपपूजनं ॥१४॥ न
वमस्थधरासूनोर्दये पापहृतिर्यदा ॥ पित्रोर्नाशं गुरोर्नाशं धर्महानिर्भ्रमो रुजः ॥१५॥ तथाविधकुजा
त्सौम्ययुक्तौ गोधनसंपदः ॥ विवाहं यज्ञदीक्षां च देवभूसुरतर्पणं ॥१६॥ कर्मस्थितधरासूनोर्दु
:खं स्यात्पापितोहतौ ॥ विदेशयानं दुःकीर्तिं लभते हि पराजयं ॥१७॥ लाभस्थभूमिपुत्रस्य पाके पा
पहृतिर्यदा ॥ करोति विपुलं राज्यं गंधमाल्यविभूषणं ॥१८॥ शुक्रस्यात्र विनोयुक्तौ लाभराशिग
तस्य तु ॥ परिपाके महत्सौख्यं दानधर्मादिसंग्रहं ॥१९॥ द्वादशस्थधरासूनोः पाके पापहृतिर्य

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

दा॥ करोति विपुलं राज्यं गंधमाल्यविभूषणं॥१०॥ शुक्रस्यांतर्विदां शुक्रो लाभराशिगतस्य तु॥
परिपाके महत्सौख्यं धनधान्यादिसंग्रहं॥११॥ द्वादशस्थे धरासूनोः पाके पापहतिर्यदा॥ करोति दुः
खबाहुल्यं कारागृहप्रवेशनं॥१२॥ शुभापहारे सौख्यं वस्त्राणां च रविभूषणं॥ शुक्रांते राजकोपं च
पदभ्रंशं मनोरुजं॥१३॥ ॥अथ राहोरंतर्दशाफलं॥ ॥लग्नस्थे सिंहिकेयस्य दाये पापहतिर्यदा॥ क
रोति दुःखबाहुल्यं [illegible]
[illegible] नृपचौराग्निपीडनं॥१॥ तत्रस्थे भोगिनः पाके शुभयुक्ते शुभं वदेत्॥ गृ
हे सत्राग्निदद्धिश्च भोजनानां वरभूषणं॥२॥ षडष्टांत्यगतस्याहेः परिपाके शुभेतराः॥ हतिः कलहरोगा
ग्नि नृपचौरविषादिभिः॥३॥ धनस्थस्य प्रमेहादिमूत्रपीडादिरोगकृत्॥ कुभोजनं च वस्त्रं च स्था
ननाशं नृपाद्भयं॥४॥ दुःस्थस्य वाहिनाथस्य परिपाके शुभाहतिः॥ शौर्यसौख्यं महत्सौख्यं नृपमानं ध
नागमं॥५॥ अंत्ये तु राजभीतिः स्यात्स्थाननाशं शिरोरुजं॥ कृषिगोभूमिवस्त्रादि बंधुपुत्रार्थनाशनं॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

स.चिं. ९० ६॥ केंद्रत्रयस्थितस्याहेः पापिनां तु यदा हृतिः॥ तद्दायेऽग्निरोगं च दारपुत्रमहद्भयं॥७॥ स्थानच्युतिं
मनोदुःखं निजाचारविवर्जितं॥ अकस्मात्कलहं चैव चौराग्निनृपपीडनं॥८॥ चतुष्टयगतस्याहेः प
रिपाके शुभाहृतिः॥ क्वचित्सौख्यं क्वचित्कीर्तिं क्वचिद्धर्मं क्वचित्सुखं॥९॥ एवमादौ तु शुक्रांते राजको:
पाद्धनक्षयं॥ शुक्रे परात्ययं चैव विग्रहादं महद्भयं॥१०॥ त्रिकोणस्थस्य फणीन्द्रस्य दशापाके महाहः
शं॥ पापयुक्तो महत्कष्टं पापाचारसमन्वितं॥११॥ अपकीर्तिं कुल्ल्युक्तिं च कृषिनोनृविनाशनं॥ वि
प्रत्तं वौर्य्यं च गौल्यादिपतनं भवेत्॥१२॥ तथाविधफणीन्द्रस्य शुभयुक्तो शुभक्रिया॥ सुतदा
रधनाप्तिं च शुक्रांते फलमीदृशं॥१३॥ किंचित्सुखं तदा दौःस्तु विदेशगमनं तदा॥ मंत्रोपास्ति मनोत्सा
हं कलत्रात्मजद्भवं॥१४॥ त्र्ययस्थानगतस्याहेः परिपाके महत्सुखं॥ पापयुक्तो नृपप्रीतिं फल
मीदृशमादितः॥१५॥ अंते कष्टं विनिर्दिष्टं चौराग्निनृपपीडनं॥ बंधुदेशं मनोदुःखं भ्रातृवनवि राम.
नाशनं॥१६॥ धनराशिगतस्याहेः पापिनां तु हृतिर्यदा॥ धननाशं मनोदुःखं भार्यापुत्रविनाशनं ९०

१५०

९०

॥१७॥क्रयविक्रयवित्ताप्तिं वान्दूषणमथापि वा॥तथाविधफणीन्द्रस्थशुभजन्तुकौ सुभोजनं॥१८॥
वस्त्रवाहनभूषाप्तिः क्रयविक्रयदूषणं॥उद्योगभंगं देहार्त्तिं दद्यात्पापसमे नरः॥१९॥ ॥अथश
नैरंतर्दशा॥ ॥केंद्रस्थितशनेर्दाये यदा पापहतिस्तदा॥स्थानच्युतिं प्रवासं च नपद्मोराग्निपीडनं॥
॥दारार्थसुतबंधूनां मरणं देहनाशनं॥परखेध्यं मनोदुःखं पापहतिस्तदा॥स्थानच्युतिंप्र
वासं च नपद्मोराग्निपीडनं॥दारार्थसुतबंधूनां मरणं देहनाशनं॥परखेध्यं मनोदुःखं
शूलादि पीडनं॥२॥तथाविधशनेर्दाये सुभजन्तुकौ महत्सुखं॥नृपाप्तिं वेकमथाप्तिं देशग्रामाधि
पत्यतां॥३॥फलसमीदृश मादौ तु अन्त्ये तेरोग पीडनं॥परापवादं बंधूनां मरणं च विनाशनं॥४॥त्रि
कोणस्थशनेर्दाये पितृपुत्रविनाशनं॥पापजन्तुकौ महत्कष्टं कर्मनाशमथापि वा॥५॥वातास्मिभ्र
सरोगं च स्ववंधुकलहं तथा॥उद्योगभंगं दुःखं च स्वसधान्यविनाशनं॥६॥तथाविधशनेर्दाये
शुभजन्तुकौ महत्सुखं॥राजपूज्यं कृषे सम्भिं धनधान्यादिवर्द्धनं॥७॥स्ववंधुदारपुत्राणामारोग्यं भ्र

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

बलादिकं ॥ मृत्यभित्रार्थसंपत्तिं लभते धर्मसंग्रहं ॥ ८ ॥ षष्ठाष्टमव्ययस्थस्य शनेः पाके शुभे नराः ॥ ह
स·वि· ९१ तिर्दुःखं महत्कष्टं स्थानन्नाशं धनक्षयं ॥ ९ ॥ गुह्यरोगं विषार्त्तिं च भ्रमं वह्निनृपाद्भयं ॥ स्वस्थानं बंधुम
रणं पुत्रयोगस्य विनाशनं ॥ १० ॥ षष्ठाष्टमव्ययस्थस्य स्य शुभांशः पाके महत्सुखं ॥ पाके शुभफलं प्रोक्तं नृ
पभोगैर्नृपवलं ॥ ११ ॥ आरोग्यं कांतिवृद्धिं च देशग्रामाधिपत्यतां ॥ तृतीयलाभराशिस्थ शनेः शु
भं हृतिर्यदा ॥ १२ ॥ तृतीयलाभराशिस्थशनेः पापहृतिर्यदा ॥ पाके धनापत्तिं दुःखं च भ्रातृवर्गविना
शनं ॥ १३ ॥ विदेशयानं कलहं वैकल्यं मृत्युनाशनं ॥ कुभोजनं परक्षेपं कुस्त्रीसंगमनं भवेत् ॥ १४ ॥
धनस्थितशनेः पाके यदा पापहृतिर्भवेत् ॥ राजदंडं महाविघ्नं कारान्तहनिरोधनं ॥ १५ ॥ उत्साहभं
गं देहार्त्तिं ज्वरातीसारपीडनं ॥ राज्यनाशं गजाश्वानां मरणं वाहनाद्भये ॥ १६ ॥ द्वितीयस्थशनेः पा
के शुभं शुक्तौ मनोहरं ॥ उपकर्तृत्वमन्येषां पूतविद्याविनोदनं ॥ १७ ॥ गानकेलिरहस्यं च भोजनं च व राम· ९१
रम्भृषां ॥ उद्योगसिद्धिं राज्याप्तिं मानो वृद्धिं मकांचनं ॥ १८ ॥ ॥ अथ गुरोरंतर्दशाफलं ॥ ॥ केंद्रत्रि

तस्यजीवस्यदशायां पापिनांहतौ ॥ देहार्त्तिंलभतेदुःखं राजकीयाद्धनक्षयं ॥१॥ कृषिगोभूमिनाशंच
विरोधंबंधुभिःसह ॥ उत्साहभंगंवैकस्यमादौवांत्येशुभंभवेत् ॥२॥ शुक्रौशुभानांतत्कालेगुरोःकें
द्रगतस्यतु ॥ राज्यलाभंमनोत्साहंवस्त्रवाहनभूषणं ॥३॥ दानेहोमंजपंधर्मं तपसासन्नमानतां
॥ सर्वोपिकारंकल्याणं विविधांवरकांचनं ॥४॥ त्रिकोणस्थगुरोःपाकेशुभंशुक्रौमहत्सुखं ॥ प्राका
रगोपुरादीनांनिर्माणंदेवतर्पणं ॥५॥ भाग्योत्तरंमहत्कीर्तिंदारपुत्रार्थसंग्रहं ॥ विदेशयानादाः
प्तार्थयशोविद्याजयंसुखं ॥६॥ तत्रस्थितगुरोःपाकेपापिनांवहतिर्यदा ॥ दारपुत्रनृपक्रोधंबंधू
नांमरणंतथा ॥७॥ बुद्धिभ्रमंपदभ्रंशंकार्यविघ्नकरंतथा ॥ चौरारिदाहपीडांचकुरुतेनात्रसंश
यः ॥८॥ स्वकुलाचारहीनंचपरदाराभिमर्शनं ॥ वंचनेमानहानिंचमतिविद्रुमनाशनं ॥९॥ ष
ष्ठाष्टमव्ययस्थस्यगुरोःपाकेशुभेतराः ॥ करोतिस्वकुलाचारहीनंवाक्यार्थनाशनं ॥१०॥ आत्मार्थिः
बंधुमरणंविदेशनृपसासनं ॥ भूविवादंमनोदुःखंव्याधीनांभयमेवच ॥११॥ गुरोर्नाशगतस्याः

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

स.चिं.
९२

पिपरिपाके महत्सुखं ॥ देशग्रामाधिपत्यं च शुभयुक्तौ महद्यशः ॥१२॥ देहारोग्यकरं किंचिन्मनाग्भा
ग्यं च राजप्रिय ॥ शुद्धभोजनवस्त्राणि क्षीरदध्याज्यशर्कराः ॥१३॥ तृतीयायगतस्यापि गुरोः पाके महद्य
शः ॥ सौम्यानां युक्तिकाले तु वस्त्रवाहनभूषणं ॥१४॥ मणिविद्रुममुक्तादिकांचनाद्यं च राजप्रिय ॥ दे
शाधिपत्यं मंत्रित्वं लभते नात्र संशयः ॥१५॥ तादृशस्य गुरोर्दाये पापयुक्तौ महद्भयं ॥ आचारहीनं
कुरुते स्वजनोद्भवनाशनं ॥१६॥ विदेशवासं कष्टं च नानादुःखपरिभ्रमं ॥ एवमादौ दशांते तु सुखं
वाहनभोजनं ॥१७॥ धनस्थितगुरोर्दाये शुभयुक्तौ धनागमं ॥ विद्यालाभं जयं सौख्यं दारपुत्रनृपात्
सुखं ॥१८॥ सर्वेषामुपकर्तृत्वं जनाधीशान्महत्सुखं ॥ भोजनं पौष्टिकं चैव धर्मदाराश्वरादिकं ॥१९
॥ द्वितीयस्य गुरोः काले पापयुक्तिर्यदा तदा ॥ करोति दुःखबाहुल्यं राजाहृतधनं तदा ॥२०॥ बंधुद्वे
षं मनोद्विग्नं वाचिकं दैन्यमेव च ॥ कुभोजनादिदुःकर्मकुत्सितेष्यभावनां ॥२०॥ ॥ इति गुरुः ॥ ॥ राम.
अथ बुधस्यांतर्दशाफलानि ॥ ॥ केंद्रस्थितस्य सौम्यस्य दशायां पापिनां हतौ ॥ कर्मविघ्नं महद्दुःखं म ९२

102

९२

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

नश्यांव स्यमेवच ॥१॥ उत्साहभंगं नोभ्रमिहिरण्यां वरनाशनं ॥ स्थानच्युतिं महद्वेषं विघ्नानाशं समेत्त
दा ॥२॥ शुभशुक्तौ तु वस्यापि पाके कंदगन स्यान्तु ॥ वैवाहिकं यज्ञकर्मदानधर्मजपादिकं ॥३॥ ज्ञानाधि
क्यं नृपात्प्राप्तिं कृषिगोभूमिवर्द्धनं ॥ मुक्तामणिप्रवालादिवाहनांवरभूषणं ॥४॥ ज्ञस्य त्रिकोणे शुक्त
स्य दशायां पापिनां हतौ ॥ दारपुत्रार्थनाशं च कर्मनाशं मनोरुजं ॥५॥ कृषिवाणिज्यनाशं च वंधुना
शमथापि वा ॥ पदभ्रंशं महद्दुःखं वंधुद्वेषं समेन्नरः ॥६॥ तथाविध ज्ञस्य पाके शुभशुक्तौ नृपात्प्रियं ॥
आरोग्यमतिसौख्यं च सौमयान्नादिकं सुखं ॥७॥ स्वनामांकितपद्यानि नामद्वयमथापि वा ॥ औ
जनांवरभूषाप्तिं नरेशत्वं समेन्नरः ॥८॥ षष्ठाष्टमगतज्ञस्य परिपाके तु पापिनां ॥ हृनौ चौराग्निपी
डां च ज्वरातीसारपीडनं ॥९॥ स्ववंधुमरणं क्लेशं भृत्यस्त्रीपुत्रनाशनं ॥ विवादं विग्रहं सर्वैर्वंधुभि
स्समेन्नरः ॥१०॥ तथाविधा ज्ञपुत्रस्य शुभशुक्तौ महद्यशः ॥ आरोग्यं कांतिलाभं च देवभूसुरतर्प
णं ॥११॥ दशादौ फलमेवं स्यात् अंत्ये तु सुखनाशनं ॥ गोमहिष्यादिपीडां च वाक्पारुष्यं नृपाद्भयं ॥१२

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

स॰चिं॰
९३

॥तृतीयायगतस्तस्य भुजंगभुक्तौ शुभं भवेत्॥ मानी धैर्यं महोत्साहं विदेशाद्द्रव्यसंचयं॥१३॥ विद्याजयं
नृपात्प्रीतिं नीजजनं पौष्टिकं तथा॥ यज्ञं वैवाहिकं कर्मपुराणश्रवणादिकं॥१४॥ तथाविधस्तस्य पाके
पापभुक्तौ मनोभयं॥ भ्रातृवनविनाशं च वैकल्यं नृपपीडनं॥१५॥ चौरारिवह्निभीतिश्च कुस्त्रीभ्र
नादिसेवनं॥ कर्महीनं कृषेर्नाशं नजात्मानां तु पीडनं॥१६॥ धनस्थितिनाऽरुपुत्रस्य परिपाके शुभेत
रा:॥ कुर्वंति राजदंडं च वंधनं निगडं तथा॥१७॥ विपत्तिं वंधुविद्वेषं कृषिगोभूमिनाशनं॥ शत्रुतं
सकलैः सार्द्धं नीचाचारविवर्जितं॥१८॥ द्वितीयस्तस्य सौम्यस्य परिपाकेऽर्थलाभभाक्॥ शुभभुक्तौ
नृपात्प्रीतिर्देवब्राह्मणतर्पणं॥१९॥ अध्वरादि महत्कर्म दानहोमजपादिकं॥ वंधुपूज्यं मनोत्साहं वि
धाश्रमं लभेन्नरः॥२०॥ ॥अथ केतोरंतर्दशाफलं॥ ॥केतोश्चतुर्थयस्तस्य यदा पापहतिस्तदा
॥मनोभंगं महद्वेषं नृपचौराग्निपीडनं॥१॥ मातृनाशं नदीयं वा दारपुत्रविनाशनं॥ कर्मनाशंप
दभ्रंशं मातुः स्यात्कसहं वदेत्॥२॥ केतोस्तथाविधस्यापि शुभभुक्तौ नृपाश्रियं॥ देहारोग्यकरं सौ

राम॰
९३
153
९३

ख्यं बंधुभिश्च समागमं ॥३॥ भोजनं वरवस्त्रं चाप्नि मादौ वांतो मनोरजं ॥ उद्योगमन्नं नं कामार्त्तिस्त्वकुसो
द्भवनाशनं ॥४॥ त्रिकोणराशिसुक्रस्य केतोर्दयेिसुभे नराः ॥ इति स्त्रदामनस्तापं कुर्वंति विविधापदं
॥५॥ पुत्रवर्गादिमरणं पित्रोर्नाशमथापि वा ॥ स्थानार्थयोस्तथा यासं भ्रंत्य वंधुविरोधनं ॥६॥ सुभग्र
ग्रहाणां केतोस्तु परिपाके इति यदा ॥ कृषिर्नो भूमि लाभंच विद्या वंधुसमागमं ॥७॥ भोजनं वरः
सौख्यं वधुमित्रादौ फलमीदृशं ॥ शुक्रांते स्थानचलनं मकस्मात्कलहं वदेत् ॥८॥ वक्राष्टमव्ययस्थ
स्य केतोर्दयेिसुभे तदा ॥ इतिः करोति मरणं विदेशं वापदं भ्रमं ॥९॥ प्रमेहमूत्रगुल्मादि राजचौरा
ग्निपीडनं ॥ फलमादौ तदंते च यत्किंचिद् दुःखवर्द्धनं ॥१०॥ शुक्रौ सौम्यग्रहाणां तु इतो स्त्रीपुत्र वर्द्ध
नं ॥ धान्यं वरविभूषाप्तिं मतिप्रवरकांचनं ॥११॥ विप्रसंगं च चौर्यचिन्तौ स्यादिपतनं तथा ॥ वाहनं
भूमिलाभं च गंधमाल्यानुसेवनं ॥१२॥ इत्यंतरागमं चापि स्व वंधुजनपूजनं ॥ पापयुक्तौ तथा के
तोः पापकर्म समाचरेत् ॥१३॥ सर्वेषां विघ्नकर्त्तत्वं वंधुभिस्त्यक्तजीवनं ॥ परखेषां कुव स्त्रे च युक्ताः

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

स॰विं॰ ९४

दौष्फलमीदृशं ॥१४॥ शुक्रांते सुखमाप्नोति दारपुत्रधनादिकं ॥ धनस्थितधनस्यापि परिपाके शुभे नरा
ः॥१५॥ कुर्वंति विविधं दुःखं मैत्र्यमत्र मनोरुजं ॥ पुत्रमित्रकलत्राणां नाशनं मृदपदं ॥१६॥ राज्ञाः
चौरेण वा विनं हृद्यनेवंधुनाशनं ॥ शुभंशुक्रौ धनाप्तिं च विद्यावादजयावहं ॥१७॥ परोपकारं सर्वेषां
भोजनांबरभूषणं ॥ शुक्रादौष्फलमेवं स्यादंते किंचिद्धनव्ययं ॥१८॥ वाक्पारुष्यं मनोद्विग्नं च बलक्षयं
नमेव वा ॥१९॥ ॥अथ शुक्रांतर्दशा॥ ॥केंद्रस्थितस्य शुक्रस्य सौम्यानां शुहृतिर्यदा ॥ राज्याप्तिं राज
सन्मानं यानांबरविभूषणं ॥१॥ उत्साहं कीर्त्तिसंपत्तिं स्त्रीपुत्रधनसंपदः ॥ भाग्योन्नतं मनोधैर्यं रा
जदाराधिपत्यता ॥२॥ तथाविधस्य शुक्रस्य पापशुक्रौ धनक्षयं ॥ कुभोजनं कुवस्त्रं वस्तुभक्षविना
शनं ॥ शुक्रादौष्फलमेवं स्यादंते विफलमादिशेत् ॥ कृषिगोभूमिलाभं च दूरदेशाद्धनायतिं ॥४
॥ त्रिकोणस्थस्य शुक्रस्य शुभंशुक्रौ शुभक्रिया ॥ देवब्राह्मणभक्तिश्च सुतदारविवर्द्धनं ॥५॥ यत्नादिक राम॰
र्मलाभं च गोभूषणजयावहं ॥ आरोग्यं देहकांतिं च कीर्त्तिं तीर्थमनोरथं ॥६॥ कुत्सीसंगं कुवार्त्तं वि ९४

तथाविधस्य शुक्रस्य पापशुक्रौ मनोरुजं ॥ अनारोग्यमपमर्यादं नृपचोराग्निपीडनं ॥७॥१ १०५

९४

वंधुद्वेषं मतिभ्रमं ॥ दुःस्वप्नं गोसिपतनमभयकीर्त्तिर्भवेन्नरः ॥८॥ पाके शुक्रस्य दुःस्थस्य शुभभुक्तौ मह
द्यशः ॥ राजसन्मानमथापि च पुत्रस्त्रीधनसंपदः ॥९॥ वस्त्रवाहनलाभाश्च मादोवांत्ये मनोरुजं ॥ वंधुद्वे
षं गुरोर्नाशं स्वकुलोद्भवनाशनं ॥१०॥ शुभग्रहाणां संयुक्तौ देहारोग्यं महत्सुखं ॥ परान्नपदवस्त्राप्तिं
गेधमास्यविभ्रमतां ॥११॥ अन्त्याद्यौ फलमेवं स्याद्दत्ये क्लेशकरं भवेत् ॥ चौरारिदाहपीडां च स्ववंधुज
ननाशनं ॥१२॥ तृतीयायस्य शुक्रस्य परिपाके शुभे नराः ॥ इति दुःखमवाप्नोति धनधान्यविनाशनं
॥१३॥ उद्योगभंगं क्लेशं च रोगाग्निनृपपीडनं ॥ भूविवादं स्ववंधूनां नाशनं स्वपदस्य च ॥१४॥ तथा
विधस्य शुक्रस्य शुभभुक्तौ महत्सुखं ॥ नृपात्सूखं मनोधैर्यं दिशग्रामाधिपत्यता ॥१५॥ वाहनं भूष
णानि च पुत्रस्त्रीभृत्यसंपदः ॥ कूपारामतडागानां निर्माणं धर्मसंग्रहं ॥१६॥ धनस्थस्यापि शुक्रस्य
शुभभुक्तौ महत्प्रियं ॥ दारपुत्रार्थलाभं च स्ववंधुजनरक्षणं ॥१७॥ विद्याजयं मनोल्लासं देवभूसुर
तर्पणं ॥ यज्ञादिकर्मलाभं च स्वभेन्नामदयं तथा ॥१८॥ धनस्थितस्य शुक्रस्य पापभुक्तौ भृशं वदेत् ॥ रा

जदंडं मनोदुःखं हृत्कुदाक्षितिपपीडनं ॥१९॥ विद्यावादं कृषेर्नाशं कार्यहानिं पदच्युतं ॥ वह्निचोरारिभीतिं
स·चिं· च लभते नात्र संशयः ॥२०॥ ॥इति सर्वार्थचिंतामणौ षोडशोध्यायः॥ ॥ग्रंथोयं समाप्तः॥ ॥ ॥
९५ यद्यज्जन्मनि नक्षत्रे वह्निभावमुपेयुषि ॥ तस्य श्रीरायुरारोग्यं भवत्येव विनिश्चयं ॥१॥ तिथ्यादिषु त
थावाद्यं स्मये तल्लिन्नयो भवेत् ॥ तिथिरेकगुणा प्रोक्ता नक्षत्रं दशगुणं भवेत् ॥२॥ लग्नं सहस्रगुणं प्रोक्तं
तत्सद्गृहे फलादिकं ॥ ॥केंद्रस्थिता जन्मनि यस्य कस्य पापाश्च सर्वे विफलप्रदाः स्युः ॥ कुर्वंति दारिद्र्यम
नेकदुःखं श्वासं क्षयं प्लीहगुदोदरार्त्तिं ॥३॥ पापग्रहे कर्मगते तिनीचेव क्वाप्विते पापखगैः प्रदृष्टे ॥ ना
शं कलत्रस्य वदंति नूनं मुनीश्वरास्तत्र वदने कशास्त्रे ॥४॥ दुःखी मृतो सोकविद्वेषकारी कामः पंगुर्निर्धि
नो मानहीनः ॥ स्यादायुः स्यात्केंद्रगाः पापखेटाः खलु देवी वाप कीर्तिं विलसदेव ॥५॥ शंकराचार्यस्क्ता ॥ ॥
लग्ने माने सप्तमे वाथ वंधौ पापाः खेटा जन्मकाले तु सर्वे ॥ निष्ठं त्येवं स्व स्वमायुःप्रमाणं ने पामेको स
न्नपो वा यदि स्यात् ॥६॥ तथापि तत्रोगफलं प्रमाणं नादृग्निधं स्यान्मुनयो वदंति ॥ सन्नीचभागादि राम· ९५

105
९५

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

स.चिं.
९६

माहीपयोगेप्येकं फलं दुःखितनिर्गतायुः ॥७॥ तथास्थितेऽजन्मनि यस्य कस्य वास्येव पित्रोर्मरणं वक
ष्टे ॥ त्रिकाशने नाम्बुदरस्य पूर्त्तिर्दानवत्येव तदंग हीनं ॥८॥ स्वनीचभंगादि महीपयोगे जातेपि य
स्यापि नरस्य कस्य ॥ केंद्रत्रिकोणेषु शुभा यदि स्युस्तदा जयोगं सफलं वदंति ॥९॥ स्वे शेक्षिते सन्नग
ते क्रमांशे जीवेन दृष्टे धनराशिपेन ॥ स्वनीचभंगादि महीपयोगे जातोपि भूमेरधिपत्यमेति ॥१०॥
एवं चिंतामणौ प्रोक्तं वेंकटेशेन धीमता ॥ नीचभंगादियोगार्थ राजयोगादिजं फलं ॥११॥ ॥

राम.
९६

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

106

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

8909

ग्नेश्च मा पा ... म चा ... स्वपा मुस्मम घान्चा ता ... मस्वाहा ... इद मपजम् ... पु ... ता

यामे वां ॐ आकूतिमग्निं प्रयुजं स्वाहा मनोमेधामग्निं प्रयुजं स्वाहा ॐ वाचो विधृतिमग्निं प्र
युजं स्वाहा चित्तं विज्ञातमग्निं प्रयुजं ॐ वाचो विधृतिमग्निं प्रयुजं स्वाहा प्रजापतये मनवे
मे चाम्पम वरुणो हतानु॥ धां मंते विश्वम्भुवनमधिश्रितमतः समुद्रे हृद्यन्तरायुषि॥ अपां म
नीके समिथे य आभृतस्तमश्याम मधुमन्तं त ऊर्मिम्॥ पुनस्त्वादित्या रुद्रा वसवः स
मिन्धतां पुनर्ब्रह्माणो वसुनीथ यज्ञैः। घृतेन त्वं तन्वं वर्धयस्व सत्याः सन्तु यजमानस्य
माः॥ ततो यजमानेन वैश्वानर प्रजमं च संब स्वाहि॥ एषोसीति पुनः पृतनम्॥
स्याद्वि धीमहि समिदसि तेजोसि तेजो मयि धेहि॥ अग्ना इद्धा विस मी च मयो ... त प
त्यमिद्वृतं त्वं श्रद्धा वोपि मी ... वा दीक्षितो ... म्॥ ततस्त्रवेण मस्मानीय त्र्यायु
मायुष्यं यम दग्धेर इति ललाटे। कश्यपस्य त्र्यायुषमिति ग्रीवायां॥ यद्देवेषु त्र्यायुषमिति हृ

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

टीका

श्रीगणेशाय नमः॥ ॥प्रणम्य भानुं त्रिजगज्जनस्य मशेषदोषस्थितिनाश
हेतुं ॥दैवज्ञबोधाय मृदुस्फुटार्था व्याख्यायते ज्योतिषरत्नमाला॥ ॥सा
मः शर्मप्रसादेंदुविवृद्धमतिवारिधिः ॥ महार्घ्यां विद्वत्कंठभूषणरत्नमालां समुन्मे
लं॥ ॥अत्र तावदयमाचार्यो प्रारब्धग्रंथस्य वेद्यो तृणमात्मनश्चा
शेषान्तरायोपशमाय इष्टदेवतानमस्कारो भवतीति तत्समाद्यमपि कश्यपवं
शापुंडरीकमार्तंडः समस्तभौमिकचक्रशिरोमुकुटमाणिक्यकांतिनीराजि
तपदद्वंद्वो महाकारुणिकः श्रीपतिनामा श्रीकेशवपौत्रः श्रीनागदेवपुत्रो ग्र
हगणितपाटीगणितबीजगणितेषु सकलनिश्चलमतिर्विविधहोरातंत्रशास्त्रस्य प्रणे
ताः शास्त्रवनस्पतेः संहिताप्रवफलानीव वक्ष्यमाणजातकर्मनाम करणमौंजी

माला

१

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

बंधविवाहयात्रादौ गर्गादिसंहितामार्याविस्तरतो ज्योतिर्दिवसमायास्यमा
नमानवसंदैवज्ञनिवहमवेक्ष्य संजातदयो निखिलसंहितार्थमल्पग्रंथेना
भिधातुमिच्छुः समुचितेष्टदेवतानमस्कारं मालिन्याह ॥ ॥श्रीगुरुभ्योन
मः॥ ॥श्रीगणपतयेनमः॥ ॥श्रीसरस्वत्यैनमः॥ ॥श्रीसारदायैनमः
॥ ॥अहं श्रीमच्छ्रीपतिनामानंकालमभिवन्दे नमस्करोति ॥ किंभूतमीसस्वा
मिनं थापकनिमित्तस्य ॥पुनः किंभूतं विश्वजन्मात्ययानिमित्तं ॥ विश्वस्य त्रै
लोक्यस्य स्थावरजंगमादेर्जन्म उत्पत्त्ययो मृत्युर्यादि नाशास्तेषां कारणः ॥ एते
नोत्पत्तिस्थितिरथी स्यातीति ॥ तथाच वराहसंहितारंभ उत्पलेनोदाहृतं ॥ कलः
सृजति भूतानि कालः संहरति प्रजाः ॥ कालः सुप्तेषु जागर्त्ति कालो हि दुर

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

टीका तिक्रम्या कालेन वीतेरन्दोम्नः कालेनातीविनवीतिन:॥ कालस्य पुन: कर्त्तापु
श्रीगणेशाय नम:॥ ॥प्रश्नविवेरतिमस्य॥ ॥श्रीरामाय॥
न: कर्त्तापुराणते येम्ना येर॥ अथ कीवसुजन्मा व्ययानामितिवहुवचननिष्य
तिल भ्यते॥ यथा मे केस प्रोति वुनाव शा नौ मनु वास यौक ल्याक स्प ईनौग्रहन
दात्र मुनि प्रत यस्तस्मात् कालपतस्या स्थिति संहारनिमित्तं निमित्तेकारणं॥ त
२ थाम्व्यायिक कीरण थ लयो सर्वोत्पत्ति मतं निमित्तकारणं कालः॥ तत्समेतद्वि
तादितो: पृथक् दसंयोगाविभागवर्जीका लक्समे धतानाम सवाय कारण काल॥ माला
कालस्य कडु यद्वा दसवाय कारणं न घटते:॥ असमवायकारणं॥ गुनकर्मनोरे २
वातानि समात:॥ यत्रयोस्मन् कालो विघयते प्रासक्ता: सनकादयो योगी नोपी प्रम १८

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

वविरतिमध्यः ज्ञानवंध्या नमातीर्मितिरुरे. अवर्त्ततेप्रभवदोत्पत्ति विरतितरव

॥ ॥ज्ञानवंध्यानितांतं॥ ॥

सानंमध्यमंतरालेप्रभवविश्वः विरतिश्चमध्यान्ते षंज्ञानंमध्यधारयात
नज्ञानंवंध्याज्ञानहीनाकालस्यादिमध्यावसानयोगि नोपिनाधंरति
त्पर्थः॥ तद्धितैर्ज्ञानज्ञत्वाभाविष्यतिमाहः॥ विदितपरमतत्त्वा विदितेना
नेपरमतत्त्वे॥ पंचविंसतितत्वं प्रकृत्यं स्वरूपं येस्ततथा॥ पंचविंसतितत्वानि
तथापंचबुद्धिः॥ इन्द्रियाणि॥ श्रोत्रतत्वक्चक्षुर्जिह्वानासिकारूपा॥ पंचकर्मे
न्द्रियाणि॥ गुह्यः हस्तपादवाग्गुह्याणि॥ पंचतन्मात्राणि॥ सब्दस्पर्शरसरूप
गंधाख्यानि॥ पंचभूतानि॥ पृथिव्यापस्तेजोवाकाशादि॥ मिमनोकारो बुद्धि

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

टीका

प्रकृतिपुरुषाविति अथ यथा विश्वपूर्वे तामसान् प्रकृतिर व्यक्तं सत्त्वरजस्तमसां साम्याव २
स्था सा क्रियया विजिगीषया पुरुषाधिष्ठिता सर्गाय प्रवर्त्तते तस्या महान् महतो ऽहं
कारः सं ज्ञं ततो ऽहंकारस्त्रिविधः सात्त्विको राजसस्तामसश्चेति॥ तत्र सात्त्विकाहंकारा
द्वैकृतात् सात्त्विकादेकादशेन्द्रियाणि पंच ज्ञानेन्द्रियाणि पंच कर्मेन्द्रियाणि तामसाद्भूतादिसंज्ञात
न्मात्राणि॥ सदादि निरजसा तेजसात्वादहंकाराद्भयमपि भवति॥ राजसाहंका माला

॥ ॥विविदितपरमतत्वा॥ ॥

२ भूतिभौतिकस्वरूपनामसाहंकारो सर्गाय प्रवर्त्तमानान् महतो राजसतन्मात्रेभ्य
पंचमहाभूतानि तत्र शब्दतन्मात्रादाकाशं शब्दगुणं शब्दतन्मात्रात् स्पर्शसहितात् स्पर्शसहि
तन्मात्राद्वायुः शब्दस्पर्शगुणः शब्दस्पर्शतन्मात्रसहिताद्रूपतन्मात्रात्तेजः शब्दस्पर्शरूपगु १५

न सब्दस्पर्शरूपतन्मात्रासहिताद्रसतन्मात्रादापः सब्दस्पर्शरसरूपगुणाः ॥ सब्दस्पर्शर
सरूपतन्मात्रासहितः गन्धतन्मात्रात् सब्दस्पर्शरसरूपगन्धगुणाः ॥ पृथिवी जायते ॥ प्र
ब्रह्माण्डं जीवं विना देहं जायते ॥ तत्र सति पुरुषयोः भेदज्ञानं अभ्यासात् ज्ञानमुत्पद्यते ॥ त
थाच ॥ सा बुद्धिः महान् ॥ मनोहंकारस्तस्मात् उत्पद्यते षोडशकस्तस्मादपि षोडश
कात् पञ्चभ्यः पञ्चभूतानि ॥ अभिमानोहंकारस्तस्मात् द्विविधसर्गः सात्विक एकादश
तन्मात्रापञ्चकश्चेति ॥ सात्विक एकादशकः प्रवर्तते वैकृतात् अहंकाराद्भूतादेस्तन्मा
त्रास तामसः तैजसादुभयः ॥ मूलप्रकृतिरविकृतिर्महदाद्याः प्रकृतिविकृतयः सप्त

॥ ॥ पञ्चतेयोगनोपि ॥ ॥

षोडशकस्तु विकारो न प्रकृतिः पुरुषः एतत् अभ्यासान्नास्मि न मे नाहमित्यपरिशे

षः ॥ अविपर्ययात्मकं केवलमुत्पद्यते ज्ञानं परं देवर्षिवत्स्वात्माः ॥ परमब्रह्मज्ञा

टीका नोपि कालस्यादिमध्यावसानं हि नायाति ॥ तथा चोक्तं ब्रह्मसिद्धान्ते ॥ ये नेशिता

रूपया मानादिनमाससवर्षयुगकल्पादृष्टादौलं कायांसमप्रवर्तन्ते दिन

घस्रे ॥ ॥ अतितापदुःखादिना दौकल्पान्ते वप्रलयतीति ॥ तथा चाह्नाय माला

४ कूनां ॥ यदा स देवो जागर्ति तदेदं चेष्टते जगत् ॥ यदा स्वपिति शान्तात्मा तदा वि ४

स्वप्रलीयते ॥ ॥ ततो ग्रहनक्षत्राणां सम्पादौ निर्माणात्तज्ज्ञातिवशादृर्षयुगक

ल्पाः ॥ दिव्यवस्थाकृयते तेषां संख्येत्तैमेमययस्य कल्पपुमानस्य च त्वनिरुपस्य का

लस्य सद्भावात् ॥ कथमीक्षादौ कालस्यादिरिः ॥ तथा च मनु ॥ ॥ दैवज्ञकानां यस्स

ंपरिसंख्याया ब्राह्मैकमहर्गयतत्वातीरा निरतयषषस्या विकमतत्रय ३६० संरवेध 160

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

धाहोरात्रंवराहयुवर्षैः॥ततोपद्मसंज्ञाकुब्रह्मेति॥यस्मिन्ब्रह्मसदावर्त्तते॥ब्रह्म
णोपातितः संध्यागतागमिष्यति वालस्य कथं ब्रह्मादिनाशे भवत्सृष्टिः ॥ ब्रा
दिब्रह्मादिनावसानभवस्यसंहारोंतो भवतितत्तस्मान्नित्यो व्यापककालइति अ

॥ ॥ तमकर्मिनिमित्तं ॥ ॥

यन्नौ नित्यात्मा कालस्तु स्यत तत्कथंज्ञायतइत्याहाघलुसितद्वती भोनित्य
ग्रहास्यभग्रहात्तेरैं भवीतितत्तस्मान्नित्यो व्यापककालइति अथ सौनित्यात्मा का
लस्तु लातत्कथंज्ञायतइत्याहाघलुसितद्रति योगपद्या योगपद्यमिरद्दि प्रत्य
यलिंगतेषुविषयेषु पूर्वप्रत्ययविलक्षणाणानोउत्यातात ॥ वन्यानिधितासंभवं
सर्वकार्याणां वात्यतिविनासहेतुः तव्यपदेसा क्षणलवनिमेषकाष्ठामुहूर्त

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

टीका ५ यामेहोरात्रमासऋत्वयनसंवत्सरयुगमन्वन्तरप्रलयप्रमूलव्यवहारः॥ अस्यार्थ

॥ ॥ दि[illegible]म्नायियानां ॥ ॥

दिग्देशाद्यपेक्षया यः॥ परस्मिन्नपर इति प्रत्यय यस्मापरस्मिन्नेवन्य इति व्ययप
रापरसौख्यातिकोव्यञ्जनतयायुगपत् प्रत्यय अंश्रादिप्रत्ययो॥ निरप्रत्ययः॥ अकारस्य लिंग
नञ्कालस्य प्रत्ययत्वो नैनसह परत्वपरप्रत्ययानां व्यासिग्रहणाः॥ कुतो लिंगलमतश्र
सातेषामिति॥ तेषां युगपदादित्ययाणां विशेषः॥ एषु द्रव्यप्रत्ययव्यादिप्रत्ययविलक्षणानां
द्रव्यादिद्रव्यादिप्रत्ययविलक्षणानां॥ उत्पत्ताव एव स्यामितस्याभावात्॥ कोनलो नामीयेत
सत्र भगवैह सूर्यादिग्रहनक्षत्रवारेणोत्पत्ति॥ कथलोके सायकालप्रकृतपरत्वव्यवहारकतप ५
नादिपरिस्पन्दात् व्ययक्त भूपसानवपलतयाहि अत्यनतस्त्वतपनादिपरिस्पन्दान्तरित माला

६

॥ मन्तुमितमनिवंदे ॥ ॥

जन्मानिस्पीविरेभुवानमवाविकलापरत्वेमुच्यमानेअसमवाङ्कारनांवत्त्रः॥तस्मादसमवा
दूकारणावात्रः॥तथाव॥सीतरूपादिनान्यमिवारेणतपरादिपरिस्पंदानाविषइकरणत्वव
त्वा न्नेद्रव्यसमवाय्यकारणकमितिवज्ञायत्तेः तथासमवातिकारणः॥ परिसेषा कालसंयोगप्र
कः॥तद्यपाकालसेदत्तितेनकालेनउत्पादीनांव्यपदेसात्ःउत्पत्तिकालेविनासकालइतिः॥नि
मित्तस्यानिमित्तस्यसतुर्थोभाग हीनद्वैयेनवलश्रीद्वास्फुरिणावलहीतोलब्धदरोकारणगा
त्राकालोनिमषकाष्ठानिसत्कालःत्रिसत्तकालामुहूर्तेमहोरात्रःतैर्स्त्रिंसदमासा द्वादसमा

॥ ॥ नयेद्कालमीशं॥ १ ॥

सासंवत्सरः तैपंचभिर्युगरव्वचसेवदाणजासंरैवययतर्थयुगः॥एकसप्तितयलर्गौगेमन्वत

५ रैप्रलैयकल्पसंज्ञायात॥ अथ वा इ स्वरब्रह्मा विष्णु रुद्रहेतुः मत्सादिमजं पाराविनाव
टीका स्थं वेदे। किं भूतं कालं कालरूपं॥ तथा स॥ भविष्यात्तरे॥ अन्तेनमाहो मो आदित्या
दित्यादिभवारेण यः कालोपपद्यते कला काष्ठा मुहूर्त्तादिदीन रात्री शरीरवान्॥ पक्षमासं
तुवर्षादि युगकल्पव्यवस्थया॥ सोह कालो वर्तिनेयं भवो भावापहुतये सच व्याख्या
प्राग्वत्॥ ॥ अथ स्वरस्याख्यस्य भीति॥ मा ना विघ्नेनी नराकाणां प्रयोजन सापजोत्याह॥

त्रिलोक्यगर्गादिमुनिप्रणीतं वराहलल्लादिकृतं [illegible]॥ दैवज्ञकंठ
भरणार्थं मेषादिरच्यते ज्योतिषरत्नमाला॥ २ ॥ श्रीपारदायनमः॥

रषारत्नमालां वं हमने ज्योतिषरत्नमाला॥ ज्योतिषेनेवरत्नमालापरिविरच्यते॥ ज्योति ५
षरत्नमाला॥ ज्योतिषज्ञानं नहि यतेयः॥ तत्र ज्योतिषशास्त्रादितादत्तः। किमर्थः॥ दैवज्ञोग माला

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

णकतेषांयोतिषाभरणार्थंजानिकोलाहलेसास्त्रानिविलोक्यदृष्टानकेवलंगर्गादिमुणिप्रणी
तंसास्त्रंगर्गवशिष्टपाराशरसंहिताः तेषांवाराहललल्लादिकृतंवसास्त्रंवराहमिहिताललल्ला
रत्नकोशाः ॥ तेषांमादिसास्त्रदृष्टात् ॥ ॥ अथवर्षऋतुमासपक्षदिनमुहूर्त्तादिनाम्नुभाशु
भफलान्यभिधास्यामि ॥ आदौतावत्प्रभवादिसंवत्सरादिनाम्नुपजात्याह ॥ सकनामाम्हे

आकेन्दुकालस्यगणाहतिभ्रशांकनेदाब्धियुगैंसमेताः ॥

श्राद्रिबसीन्दुहृताः कलवप्रभ्यास्तशेषप्रभवादयोब्दाः ॥ ३ ॥

श्रासौयस्मिंकालेविक्रमादित्याराज्ञेनव्यापादितासकस्यकालोसककालइतिप्रसिद्धः ॥ ततः
सकंवंधकालमारभ्ययानिगतानिवर्षाणितेषांएककदोतीयस्थानेधार्यः ॥ ततः आकृत्याद्वावि
सति २२ गुणयेत्त्सराशिः ॥ शसांकनन्दाब्धियुगैसमेत ४२९१ एतेसंयोज्यःसराद्वस्य

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

कुहितस्य १८७५ चत्ले अंससमुपरि स्थ ककालसङ्घो लिपेत ॥ अथ शेषसंख्या स्यादिक्रमेण कौर
टी का शुण्णेऽत्र ते नैव भागमथ भागताय रण्यत्लं घस: भोग्यमा सादिनद एर्द्द पला न्यातः से कस
स्फ लं भुक्त तन्ठपरी मण्य संवत्सर मण्य संवत्सर प्रवेशः कुपारी स्या कमाला सङ्ख्या च
ष्या ६० संघप्रभवादि संवत्सराः स्युत ॥ अथ प्रभवादिनां श्लोकपञ्चसप्ततिकेनाह ॥

प्रभवाधि वाच्ये पञ्च लोपुत्रसाद नामा प्रजापतिरथा वः॥
परतैं [illegible] श्री मुख भावौ युवा रेवा न्य ॥ ४ ॥

धातेश्वरस्य बहु धा न्याप्रमाधि नामा थ विक्रमो थ वृषः ॥ अथ चित्रभानु स्वभानु
स्य तारणास्य ॥ ५ ॥ पार्थिवनामा व्ययाति सर्वजिता स्व सर्वधारी ॥ तद
नोविरो [illegible] विकृता वरनंदन विजय जय संज्ञा ॥ ६ ॥ मन्मथ दुर्मुख संज्ञा च पाप

मा ला

१०३

रौद्रेमलक्ष्यकविलेवौ ॥ तदाधिकारिनामा यस्य वर्षी भवइतिष्ठुभकत्त ॥ ७ ॥ सो
भनरुदपरक्तोधीविक्षावकुरलुपराभवोत्थस्य ॥ यस्तः प्लवंगनामा कीलकाद्
ति सौम्यसंज्ञास्य ॥ ८ ॥ साधारणो विरोधिकृद्यपरिधावि प्रमाधिनामानो ॥ आ
नंदराक्षसाव्यानलपिंगलकालयुक्तास्य ॥ ९ ॥ सिद्धार्थी रौद्रक दुर्मतिदुन्दुभ
यावत्सराक्रमादपरे ॥ रुधिरोद्गारि रक्ताक्षसंज्ञकः क्रोधनः क्षयकृत ॥ १० ॥
१ उत्तमेयुगे॰ प्रभवनामः विष्णोधिपत्ये॰ संवत्सराधिवत्सरे॰ अग्न्याधिपत्ये॰ धान्यसमृद्धिरोगेतिफ॰
२ उत्तमेयुगे॰ विभवनामः विष्णोधिपत्ये॰ परिवत्सराधिवत्सरे॰ सूर्याधिपत्ये॰ प्रसुखानीतिफ॰
३ उत्तमेयुगे॰ शुक्लनामः विष्णोधिपत्ये॰ इडावत्सराधिवत्सरे॰ चंद्राधिपत्ये॰ प्रभूतजलवृष्टीयेफ॰
४ उत्तमेयुगे॰ प्रमोदनामः विष्णोधिपत्ये॰ अनुवत्सराधिवत्सरे॰ ब्रह्माधिपत्ये॰ पशुजलादिवृष्टीतिफ॰

टीका

६

५ उत्तमयुगे ० प्रजापतिनामः ० विष्णोधिपत्ये ० इन्दुसराख्यवत्सरे ० शिवाधिपत्ये ० स्व

६ उत्तमयुगे ० अंगीरानामः ० जिवाधिपत्ये ० संवत्सराख्यवत्सरे ० प्रजाधिपत्ये ० ४

७ उत्तमयुगे ० श्रीमुखनामः ० जिवाधिपत्ये ० परिवत्सराख्यवत्सरे ० अर्काधिपत्ये ० प्र

८ उत्तमयुगे ० भावोनामः ० जिवाधिपत्ये ० इन्दुवत्सराख्यवत्सरे ० चंद्राधिपत्ये ० प्र

९ उत्तमयुगे ० युवोध्यनामः ० जिवाधिपत्ये ० अनुवत्सराख्यवत्सरे ० ब्रह्माधिपत्ये ० प

१० उत्तमयुगे ० धाते नामः ० जिवाधिपत्ये ० इद्वत्सराख्यवत्सरे ० शिवाधिपत्ये ० स्व ६

११ उत्तमयुगे ० ईश्वर नामः ० जिवाधिपत्ये ० संवत्सराख्यवत्सरे ० अग्न्याधिपत्ये ० ४

१२ उत्तमयुगे ० बहुधान्यादिनामः ० जिवाधिपत्ये ० परिवत्सराख्यवत्सरे ० सूर्याधिपत्ये ० प्र माला

१३ उत्तमयुगे ० प्रमाथिनामः ० जिवाधिपत्ये ० इदावत्सराख्यवत्सरे ० चन्द्राधिपत्ये ० प्र

१४ उत्तमयुगे ० विक्रमनामः ० जिवाधिपत्ये ० अनुवत्सराख्यवत्सरे ० ब्रह्माधिपत्ये ० प

164

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

ब्रमाधिपत्ये० प्रकाजलवर्षे० ३३० समेयुगे० विकारी नाम० पित्तराधिपत्ये० इडावत्सराख्ये०
भावाधिपत्ये स्वल्पोदकंप० ३४० मध्यमेयु० सर्वरि नाम० पित्तराधिपत्ये० अनुवत्सराख्ये०
ब्रह्माधिपत्ये० वृष्टिसमाहृति० ३५० समयुगे० प्लवनाम ० पित्तराधिपत्ये० इद्वत्सराख्येव०
रव्याधिपत्ये ० प्रभूरव्याद्वयेति० ३६० मध्यमेगे० शुभकृन्नाम० विष्ण्वाधिपत्ये० संवत्सराख्येव०
सोमाधिप ० प्रभूजजलं नैयेपि ३७० समेयुगे० सोभकृन्नाम० विष्ण्वाधिपत्ये० परिवत्सराख्ये०
विरंच्याधि ० पस्पाजलवर्षे० ३८० समेयुगे० क्रोधी नाम० विष्ण्वाधिपत्ये० इडावत्सराख्ये०
शिवाधिप ० स्वल्पोदकंमव० ३९० मध्यमेयु० विश्वावसुना० विष्ण्वाधिपत्ये० अनुवत्सराख्ये०
अग्न्याधिप ० वृष्टिसमाहृति० ४०० मध्यमेयु० पराभवना० विष्ण्वाधिपत्ये० इद्वत्सराख्येव०
रव्याधिपत्ये० प्रभूरव्याद्वयेति० ४१० अधमेयु० प्लवंग नाम० सोमाधिपत्ये० संवत्सराख्येव०

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

सोमाधिपत्ये० प्रभूततोयेति ०४२० अर्धस्य युगे० कौलव नामेति० सोमाधिपत्ये० परिवत्स
रे ब्राधिपत्ये० प्रभूतजलेति०४३० तस्य युगे० सौम्य नामेति० सोमाधिपत्ये० इडावत्स
टीका रे वाधिपत्ये० रव लोकरूपेति०४४० मध्यस्य युगे० साधार नामेति० सोमाधिपत्ये० अनुवत्स मला
रे ब्रह्माधिपत्ये० दीर्घ ससाहेति ०४५० तस्य युगे० विरोधि नामे० सोमाधिपत्ये० इद्वत्सरा
१० रव्याधिपत्ये ०प्रभूतवाहयेति०४६० अर्धस्य युगे० परिधारि नामे० सोमाधिपत्ये० संवत्सरा १०
सोमाधिपत्ये० प्रभूतजलवत्०४७० अर्धस्य युगे० प्रमाथि नामे० सोमाधिपत्ये० परिवत्स
र मलाधिपत्ये० सल्योदरूपेति०४८० अर्धस्य युगे० आनंद नामे० सोमाधिपत्ये० इदावत्स
र शिवाधिपत्ये० दीर्घ सावाहेति०४९० अर्धस्य युगे० राक्षस नामे० सोमाधिपत्ये० अनुवत्स
रे ब्रह्माधिपत्ये० प्रभूतवाहेति प०५०० अर्धस्य युगे० नल नामेति० सोमाधिपत्ये० इद्वत्सरा १६५

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

रारेव्य० रव्याधिपत्ये० प्रभुरव्याद्रीति०५१०रधर्मेयुगे०पिंगलनाम०ज्वलनाधिपत्ये:०
रारेव्य०सोमाधिप०प्रभूततोयेति०५२०अधर्मेयुगे०कालनाम०ज्वलनाधिपत्ये:।०
रारेव्य०अग्न्याधिप०पस्याजलायन्तु०५३०अधर्मेयुगे०सिद्धार्थना०ज्वलनाधिपत्ये:।।०
रारेव्य०शिवाधिपत्ये०स्वल्पोदकपद०५४०अधर्मेयुगे०रौद्रनाम०ज्वलनाधिपत्ये:।।०
रव्यव०पद्माधिपत्ये०दृष्टिसमावृष्टि०५५०अधर्मयुगे०दुर्मतिना०पद्माधिपत्ये:।।०
रारेव्य०रव्याधिपत्ये०प्रभूरव्याद्रीतिफ०५६०अधर्मयुगे०दुंदुभनाम०भगाधिपत्ये:।।०
रारेव्य०सोमाधिपत्ये०प्रभूततोयेतिफ०५७०अधर्मयुगे०रुधिरोद्गारि०भगाधिपत्ये:।।०
रारेव्य०अग्न्याधिपत्ये०पस्याजलवर्द्ध०५८०पधर्मेयुग०रक्ताक्षनाम०भगाधिपत्ये:।।०
रेव्यव०शिवाधिपत्ये०स्वल्पोदकपं०५९०सधर्मेयुगे०क्रोधनाम०भगाधिपत्ये:।०

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

संवत्सराद्यवत्सरे ० अग्न्याधिपत्ये ० दृष्टिसमाधीतिफलं ० ६० ० सप्तमेयुगे ० सयनाम० मगा
परिवत्सराद्यवत्सरे ० सूर्याधिपत्ये ० प्रभूरव्याद्धयेतिफले ० धिपत्ये० इद्वत्सराद्य वत्सरे० हराधी
टीका इडावत्सराद्यवत्सरे ० चन्द्राधिपत्ये ० प्रभूतजलवद्येतिफ० पत्ये० स्वल्पोदकमितिफलं ॥ ॥
अनुवत्सराद्यवत्सरे० ब्रह्माधिपत्ये ० पश्चाज्जलवत्येतिफ० इत्येवं संवत्सरनाम्नां व्याख्या॥ ॥ माला
११ इद्वत्सराद्य वत्सरे ० शिवाधिपत्ये ० स्वल्पोदकपक्षमितिफलं० अग्न्यादयो ब्रह्मवादिनो यावत्कालेनमो २९
संवत्सराद्यवत्सरे ० वह्न्याधिपत्ये ० दृष्टिसमाद्येतिफलं० गतः स्युपेन्द्रवज्रायाः॥ ० ॥इयं हि-
परिवत्सराद्यवत्सरे ० रव्याधिपत्ये ० प्रभूरव्याद्धयेतिफले ॥० षष्टिः परिवत्सराणां बृहस्पतेर्मो
इडावत्सराद्यवत्सरे ० चन्द्राधिपत्ये ० प्रबलमेघेतिफले ॥० ध्यमराशिभोगा ॥ उदाहृता पूर्वमु
अनुवत्सराद्यवत्सरे० ब्रह्माधिपत्ये ० पश्चाज्जलश्चेतिफलं० निः प्रवर्यैर्नियोजनीया गणना:
क्रमेण॥ ॥इयं हि षष्टिः परिवत्सराणां [illegible] बृहस्पतेर्मध्यमराशिभोगात् ॥ पूर्वे मुनिः प्रवर्यै 168
रुदाहृता: कथिता: पूर्वं मुनिभिः वर्गादिभिः [illegible]: यदा मध्यमो गुरुराशिं संयातः तदा जाततदिने ता

उदाहृता पूर्वे मुनिप्रवर्यैर्नियोजनीया गणनाक्रमेण ॥११॥

वह्नी घटिकाटमि वर्षाप्रोक्तारित्यर्थ॥ षष्टिगणनाक्रमेन योजनीया॥ प्रत्येकं कृत्वा ज्ञातव्यं वर्षाणां ष
ष्टिरेतेः कथ्यन्ते॥ गुरुवर्षाणि कल्यादि ब्रह्मयुगादिप्रवृत्तानि इयन्हीतिः हीः सत्यस्मादर्थ्य यस्मादीयं वर्ष
णाणां षष्ट्यन्निपुर्वेर्जैरुदाहृतं तद्वत्स्या संहिताकारैः स्वशास्त्रेषुदाहृताः। केवलं गणनामात्रमेवतः कु
र्वन्तीति॥ प्रभवप्रभवादयो संवत्सरानि फलानि वराहमिहिरोक्तानि यथा॥ अथ प्रभवफलं॥ क्वाप्यल्प
वृष्टिः पवनोऽग्निकोपः संतीतयः श्लेष्मभवाश्च रोगाः संवत्सरेस्मिन्प्रभवे प्रवृत्ते न दुःखमाप्नोति जनः
स्तथापि॥ ॥ अथ विभवस्य कृपमोदप्रजापाति प्रवपलेम्श्रस्याहः॥ ॥ नृपाः कुशालिस्तु जनाः दिशास्या
रोगैर्विमुक्तामुपसांतवैरा॥ संहृष्टलोकाः कलिदोषमुक्ताः स्युः दृशांतिनन्दनतवाविभ्रा॥ १२ ॥ अथ शि
राश्रीसुखभावान्नृनमः कुवधाद्यो अथ शुक्लफलं॥ निष्पंडिता स्वेशुनिकामवर्षिंद वा निरातंकमयस्य
लोकः॥ अर्द्दद्वयानोपिसमानपार्ष्टिकं स्तुन्नरोगास्समरागमस्या॥ १२॥ अथ प्रमोदस्वरवाहुवाहुधान्या
रण्येषारत्तमा॥ प्रमाथिनो धनः। हवविक्रमोत्पुफलो क्रमः। आदि द्वितीयेत्तुभवेवर्षेरतानु
कारकुरुतत्फलानां॥ पापप्रमाथिरुवविक्रमोतुशुभिक्षदारोगभयप्रदोव॥ ॥ अथ प्रजापति नाम

धामं विज्ञ मानुयातारणपार्थिवव्ययानां रत्नमफलोप्यते॥ श्लोकद्वौ॥ ॥अल्पं वर्षस्य कृतस्य प
र्थ यो वित्र मानुकथ यो तिवर्षे॥ ततः परं द्वय भानु संज्ञा रोगः प्रदेश कं रयतस्य॥ ॥तारणतारन्
टीका श्रारदं तस्य मत स्य पार्थिवं पवं मं वयमुसौ सौमनं मन्म धप्रबलप्रसवाकुलं॥ ॥अथ सर्व
जित सर्वधारि विरोधी विकृत खरा मध्य सर्वधारि उत्तमः स्यवनासा धमः फलं॥ कीर्तिमत्र युगमादि
तस्य यामन्मथः समफलं पसोपमोपर॥ कार्तिमिति वरोवियो निरोगावहस्यान्या प्राप्राहत युग १२
१२ दुर्वानत्वर्य॥ ॥अथ प्लव लंबावलंब विकारी शर्वरी प्लवः नामान प्रकस्य धमफलैः कदाहृते काल
॥ ॥मित्युपायः॥ प्रकृरपवानाष्टी ष्टर पेकुपूष्ठ मंदस्य स्यं नवकु सलौलवसरे वोक्तीपेश्वारः
पैर्पूर्भेस्यायाप्लवद्योतततः सोभनेभ्योरतोयः॥ अथ शुभकृत सोमनकृतः रत्नमः। क्रोधी विश्वाव
सुपराभव अधम फलोक्तं॥ ॥पूर्वापरो प्रीकेरो प्रजानां दोषावती सौवकु दोषस्य। अन्यो न
मोकिल पुराभवो ग्निसा स्वामयाप्प्रि द्विजगो भयव॥ ॥अथ प्लव गारधमः। साधारणा मध्यमः
फलकसौ म्यावरोधीरतो रत्नमः फलमुक्तं॥ ॥कष्ट प्र ज्ञावकु सः प्रजानां साधीरणापंड ६७

लमीतस्य॥ यः पंवः यः पंव मो वैरुध दरिद्रता दविवंजलंतस्यव सस्यसंपत्ती॥ ॥अथपरिधमी
प्रमाथनेदधमः॥ आनंदसोत्तमराक्षसनलयोरधमफलेरस॥ ॥पीरपारिमध्यदसनासको
नृपहानिः॥ लेमल्पमीतिकोपा॥ अनलसंलजनप्रमाथि संज्ञकंपरन्तविजनास॥ ॥नन्द
सकललोकनन्दनोराक्षसःक्षयकारःतथापर॥ गुणाधान्यजनकोत्र राक्षसोवा हकोपमक
रोदयानलः॥ ॥अथपिंगलासिद्धार्थस्योत्तमः दुर्मतेमध्यमः रौद्रकालयोरधमफलेरस॥
आधेतशाषमलतीस्समोरास्वारीहरूकापउतस्यकंप॥ ॥यत्कालयुक्तंतदनेकादोषासिद्धार्थ
संज्ञवहवायुप्रगाम्ः॥ रौद्रोतिरौद्रः क्षयकृत्प्रविष्टो योदुर्मतीमध्यमधीषकृत्स॥ ॥अथदुन्दुभे
उत्तमः॥ रुधिरोद्गारीरक्ताक्षक्रोधीनमरउमफले॥ ॥योदुन्दुभिः ओत्र शुभस्यकारी ससस्य
वृद्धिमर्हतोरीती॥ उद्गारितद्गतदन्तु क्षया धनरत्ननाशविषमावकृष्टि॥ रक्ताक्षसंज्ञकोपितत्रितीयत
स्मभयदष्टिभयवभंग॥ क्रोधंवक्रोधःकुर्वंदक्षार्थराष्ट्रानिभंगानिकरोदिरोधी॥ ॥अथक्षयस्यार्ध
मफलं॥ क्षयमितिप्रगल्भ्यानसातसहः क्षयकारकके उपरयकरीविद्द्राणपरस्यहतेपरंतथा॥

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

॥ ॥अथयत्रैचैत्रेप्रभवस्यप्रवृत्तिस्तमालिन्याह॥ ॥तपसिसबलयदातात्कुजन्मप्राप्तिमासिप्रथमल
वगतंसततवासवेचासवेज्यः॥निखिलजनहितार्थीकर्षेष्टंदेयतिष्वंप्रभवद्गीतिसनाम्नाजायतेवत्सद
नौ॥ १२ ॥खलुनिश्चयेन तपसिमाघमासेयदासूर्याभगवानुदयातिवासरेज्येजीवःप्रथमलव
टीका गतःप्रथमचरणगतःजनस्यनिखिलःशुभकारिणात्पार्थी॥तस्मिन्वर्षेमाघमासेप्रभवनामसम्वत्सरोजाय षष्ठ
ते॥तथाचवाराह॥आद्यंधनिष्ठांशमभिप्रपन्नोमाघेयदायात्युदयंसुरेज्यः॥ १३ ॥अथप्रभावादिसंव
१२ त्सरेषष्टिसंख्यावर्षःपंचवर्षाणियुगानिद्वादससंख्यायुगानामहुर्वचयाह॥युगंभवेत्वत्सरपंचकेनयु
गानिषद्वादसकेन वर्षषष्ट्या॥भवंतितेषामधिदेवताश्च क्रमेणवक्ष्यामिमुनिप्रणीताः॥पंचवर्ष १२
प्रमाणानिद्वादसयुगानिःयुगसंख्याद्वादस॥अथयुगस्यदेवतापुनः।रधिदेवताःवक्ष्यामिकथयेगर माला
कासौमुनिःप्रणीतांसचयः॥ ॥अथएषांयुगैरसुरादेवताधिपदेकूकेनाह॥ १४ ॥विष्णुर्जीवस्त
कोऽदहनात्वष्टाहिर्बुध्न्यःपितरोविश्वेसोमशक्रेन्द्रज्वलनौनासत्यौचाचभगः॥ १५॥प्रथमेयुगे
विष्णुर्विपतिः॥द्वितीयोजीवबृहस्पतिरधिपतौ॥सक्रइन्द्रितीययुगेधिपतिः॥दहनाग्निवन्दर्षियुगे:

१६८

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

स्विपतिः॥पञ्चमेऽयुगे त्वाष्ट्रं विश्वकर्म्माधिपतिः॥षष्ठेयुगे हिर्बुध्न्यः।सप्तमे पितरः॥अष्टमे विश्वः॥
नवमो सोमश्चन्द्रः।दशमे ज्वलनेन्द्रः।एकादशे नासत्यारव्यो अश्विनी कुमारः।द्वादशो भग
सूर्यः।नामेकतमप्रवेशेनश्चैवः॥तद्दैवतावेष्टतेषाऽयुगेषु दैवतेन हवि कुर्म्मे विभागपीडाः
न्नोभवंतिः॥अथपरषाऽयुगेन पंचमे वर्षे तत्कानि पंचमेवर्षे न स्वामि नो क्रा वसन्ततिलके ना
ह॥१४॥संवत्सरः प्रथमगपरिवत्सरो न्यातस्मादिदा निवृ दीतपूर्वपदाःपरे स्युः॥ वत्स
रोषु सकलेषु तदीयनाथाव ह्यर्कशीतगुविरीविरीवाक्रमेण॥१५॥पंचानां मध्येप्रथ
मस्य संवत्सरः वह्निनाथः॥द्वितीयो परिवत्सरः अर्कआदित्यनाथः॥त्रितीयो इदवत्सरी
तगु चंद्रमा रविपानाथः॥अतःपर पूर्ववर्नइडाश्वः॥अनुअइअडातपूर्ववर्नश्चतेषां॥चतुर्थे
नुवत्सरविब्रह्मानाथः॥पंचमे इद्वत्सरः स्वामी शिवमहादेवः॥एवं सकले सारदत्तयुगेना
थास्वामिनो भवंतिः॥तथावचाराहः॥ ॥संवत्सरोऽग्निपरिवत्सरोर्क इडापतिशीतमयुष्यमा
लि॥प्रजापति वाप्य नुवत्सरस्य इद्वत्सर सैलसुतापतिश्च॥ ॥फलानिस्तोवराह॥ ॥४

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

षि समाद्येप्रथमोद्वितीये:॥प्रस्तोय: कथितोत्रितीये॥ पश्चात्कुलेसुरमेतिजस्रस्तूर्येस्वल्पोद
कंप नमममध्रुक:॥ इतिपुगमर्षाणां लक्षणं फले ज्ञाते॥ अथमुहूर्तशामाय नौ लीसिरःवसंतः
रत्न ग्रष्मान्त्ववर्षार्द्धेमंतल कुतावले थिते माहा॥ ५॥ शिशिरपूर्वमुहुत्रयमुहूर्तं लिनमाहु मल्लु टीका:
दोमर॥ भवातस्मिणेमन्द्पद्रत्रयानिगदिता रजनी मरुतायसा॥ १६॥ शिसिरवसंतः।
२४ ग्रीष्म: एतत्रयारिन्तु उत्तरायन:॥ अमरा देवताना प्रतिदिवसमाहुकथयंति॥ वर्षासरद्धेम
न्तएतत्रयारिन्तु दक्षनायनं सौरमानेति॥ एतद्रजनी रात्रीमत ता देवतानो॥ निगदिताकथि
ता:॥ ॥तथा[illegible] कारे॥ ॥दिनेकर[illegible]नयमुहूर्त[illegible] २४
माला केपुनीतिता॥ दिनोकु[illegible]॥ निसा तत्[illegible]॥ ॥अ
पायमलल वनक्षातिप्रयाति नमुपजा याहः॥ १८॥ गृहप्रवेसा[illegible]प्रतिष्ठा विवाहमो
लं[illegible]॥ सौम्या यन[illegible]॥ २०॥ गृहप्र
वेस:[illegible]प्रतिष्ठा[illegible]विवाहमेहो[illegible] मोलेमूडाकर १६९

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

ऐः व्रतबंधमौञ्जीबंधनां एवंशुभकर्मेन कुर्तराय न कुर्यात् ॥ आद्यकृत्नापर्मेकृत्यजात्रा
सिप्रवरणाः दीक्षिनायनेशुभकर्मेन कार्यः ॥ विषाग्निघातः विवारादि प्रतद्दक्षिणायने
कुर्यात् खलु निश्चयेन ॥ तथा भीमपरक्रमा कथयति वैश्वदेवत सौम्यायने तत्र कर्मदा
नानि ॥ कुर्वीत प्रवेशं वसौ तत्सा वसम्भाद नष्ट्र प्रजवनादीनी ॥ ॥तथा व्यवहरे ॥ ॥
मासादिनेन सम्यानिसीम क्रोनयनादिकं ॥ नाम्यायनन दोषस्य प्रथम मानं न दुष्यति ॥ ॥
अथ ऋतुलक्षणज्ञानमुपजात्याह ॥ ॥ मकरादिराशिद्वयमानभोगात् षड् ऋतवस्तु शि
शिरा वसन्तः ॥ ग्रीष्मश्च वर्षा च शरच्च तद्वद् हेमन्त नामा कथितश्च षष्ठः ॥ ॥ भानुभोगाः सूर्य
भोगात् मकरादि मकरादी नां राशिद्वये सौरमानेति सिरः ॥ तदुपरि चैत्र वैसाषः अनयो वसन्तः
जेष्ठ आषाढ अनयो ग्रीष्म श्रावण भाद्रपद अनयो वर्षाः ॥ आश्विन कार्तिक अनयो शरद ॥
मार्गसिरः पौष अनयो हेमन्तः ॥ एतत्प्रकार सम्बन्धार्थः ॥ षड् ऋतवो भवति ॥ मधिमासो भ
वेत्तदा द्विमान एक ऋतु दैवतो ॥ ॥ मत्तो [illegible] सपति विश्वदेवा प्रजापति सौम्यास
त्रयोदशो मासः सौरमान द्वादशो मासः सौरमान तावतेयः ॥ ॥तथा

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

स्थिरादयश्च ४, त्यायक्रमाद्यत्नेनोक्तास्ताः पतयः॥ ॥अथ सौरसावनचान्द्रनाक्षत्रमतारो
रत्न मानमासभेदेन मिश्रकआह॥ ॥दर्शावधिमासमुशन्ति चान्द्रं सौरं तथा भास्कर
राशियोगात्॥ त्रिंशद्दिनं सावनसंज्ञमाहुर्नाक्षत्रमिंदोर्भगणभ्रमाच्च॥ १८ ॥दर्शावधिः शु टीका
क्लप्रतिपदादेरामावास्यापर्यन्तं चान्द्रमानमासः। उक्तातिः कथयन्ति॥ संक्रा
१५ न्तिवधि परसंक्रान्ति यावत्सौरमानमासः सूर्यराशिभोगात्॥ सौरमानः त्रिंशत् त्रिंशद्दिवस
सावनसंज्ञा मासः सावनमानमासः अश्विन्यादि रेवतीपर्यन्तं नाक्षत्रमानमासः भगण १५
माला भ्रमाच्च द्वादशराशिपर्यन्तं चन्द्रभ्रमेण नाक्षत्रमानमासः॥ ॥तथा चापरपाठ॥ दर्शाद्दर्शं
चान्द्रं चान्द्रं त्रिंशद्दिवसं सावनो मासः॥ रविसंक्रान्तिं सौरो अश्विन्यादि स्तर्थ नाक्षत्रमासः॥ ॥
तथा च॥ ॥विवाहादौ स्मृतः सौरो यज्ञादौ सावनः स्मृतः॥ वार्षिके पित्र्यकार्येषु चान्द्रमास
स उच्यते॥ ॥तथा च स्कन्दपुराणे॥ अभ्युदये चैर्यमास्य मान्द्रमुख्यत्वात् कर्माणि॥ नक्षत्रसाव
नामिसाद्युक्तं सर्वव्रतेषु च॥ ॥अथ चैत्रादयो मासनामा व्यवहारार्थमुपजात्याह॥ १९॥ १७

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

मधुस्तथा माधवसंज्ञकश्च शुक्रः शुचिश्चाथ नभो नभस्यौ ॥ तथेष ऊर्ज्जश्च सहः सहस्यस्त
पस्तपस्याविदिताः क्रमेन ॥ १९ ॥ विदिताः कीर्यताः कैमासाः कथं क्रमेणः । मधुश्चैत्रः । माधव
वैसाषः । शुक्र ज्येष्ठः । शुचीराषाढः । नभश्रावणः । नभस्यभाद्रपदः । तथेष आश्विनः । ऊर्ज्जकार्त्ति
कः ॥ सह मार्गसिरः । सहस्यो पौषः । तपमाघः । तपस्याफाल्गुणः ॥ ॥ तथेषां पदेवता ज्ञा
तव्याप जात्याह ॥ २१ ॥ स्वनाम नक्षत्र समान नाथा मासस्त्वपक्षावपि देवपि वो ॥ उमोनिज्ञ
कौषल्गु शुक्र हृ हैा शुभास्तु भौकर्श्रीति तौपुरास्तो ॥ २० ॥ स्वनाम नाक्षत्र समान नाथाः ॥ पौ
नि मास्यादिने यन्नक्षत्रं तन्मासं वैश्वाद यः नक्षत्रसमाननाथा भवन्ति ॥ चैत्रां चित्रा त्वाष्ट दे
वताः । वैसाखविसाखा इन्द्रदेवताः । अग्निदेवताः । ज्येष्ठ ज्येष्ठा शक्रदेवताः । आषाढ आषाढ
ढाः पूर्वाषाढा तोयदेवताः ॥ श्रावण श्रवण गोविन्द देवताः । भाद्रपदे पूर्वभाद्रः अजपाद देवताः
र देवताः । आश्विन अश्विनी कुमार देवताः ॥ कार्त्तिके कृत्तिका अग्निदेवताः ॥ मार्गसि
र्षे मृगसिर चन्द्र देवताः ॥ पौषे पुष्य बृहस्पतिदेवताः । माघे मघा पितृदेवताः । फाल्गुणेत्त

रफाल्गुणी अर्य्यमदेवता ॥ इत्येकमासाः ॥ पक्षावपि दैवपित्रौः । प्रोपिनिश्चयं ॥ पक्षौद्वौ
रत्न शुक्लपक्षो दैविकः ॥ कृष्णपक्षो पैत्रिकः उभयोर्द्वयोः खल्वनन्त्ययेनः । शुभाशुभकर्म्म नि
ष्पन्नं वेत्सानिरत्नप्रतिष्ठा इति ॥ प्रतस्तौ शुभौ याति ॥ उक्तं भीमपराक्रमः ॥ यो[illegible] कृष्णमेव
सर्वपक्षयो शुक्लपक्षौ ॥ तस्माद्दैवताशुभौ तावुभावपि सुसिमे ॥ २१ ॥ ॥ इति श्रीम टीका
१६ हो सलविरचितायां रत्नमालानामटीकायां संवत्सरप्रकरणं नाम प्रथमोध्याय
॥ ॥ [illegible] ॥ ॥ अथ वर्षमासपक्षाणां लक्षणे संक्रोज[illegible]कृते स्प्रति तिथिप्रापाव १६
माला स्थानि रूप्यते । तत्रादौ नवतिथिदेवताप्रभाविलोस्तितेनाह ॥ [illegible] ॥ तिथीशा वह्नि[illegible]
विधात्रि विष्णुर्वा यमस्तील[illegible] इति विशाखव[illegible] ॥ विष्णुनागधर्म्मोसवीत गमरस्सूर्य
मदनकली[illegible]विश्वदृत्यापि ॥ २ ॥ तिथिपाख्यः अधिपास्वामिनेणा भवति । अन्तस्मुषां
ब्रह्माः विधात्रि प्रजापतिः । विष्णुर्वो विष्णु । अर्य्यमस्सूर्य्यः सीत चीतिं चन्द्रमसीति । विसाखस्वाः
मि कार्तिकः । वह्निर्नोइन्द्रः । वसुः अष्टवसुः । राग नसर्पाः । धर्म्मो यमः । सिवइश्वरः । तिकन्त १२१

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

स्मरःसूर्यः।मदनकंदर्पः।कलीयमः।विश्वेविश्वेदेवताः।इति॥ १ ॥अथामावास्यादि
तीयात्रयोदशीनान्तरेणप्रमानिकयाह॥ ॐ॥तिथौहिदर्शसंज्ञकेपित्र्यमस्यातिथिस्वरा
॥त्रयोदशीसद्वितीययास्मृतस्तुवित्तपोपरे॥ २ ॥हिनिश्चय॥दर्शसंज्ञामावास्याः।पित्रर्थि
स्वरान्तः।पितरस्वामिः।उत्संतिकथयेति॥यत्रत्रयोदशीत्रितीयायांतथातिथावन्नवञ्जनेस्वर
कुवेरःरधिपतःस्मृतकोथतः॥ ॥अथव्रतादितिथिस्वामिनोज्ञातेमुपज्ञातिकयाह॥ ॥
वोकुवेरश्चोगिरिजागणेशःफणीर्विशाषोदिनकृन्महेशः॥दुर्गान्तकोविष्णुहरीस्मराश्च
सर्वसमीश्चेतिपुरानदृष्टा॥ ३ ॥वह्निःप्रतिपदावह्निनाथः॥द्वितीयावरीविध्रसास्वामिः॥
त्रितीयागिरिजात्मपार्वत्यास्वामिः॥चतुर्थीस्वामिनाथोगणेशः॥पंचमीस्वामीनाथोफणी
सर्पःमाहादेवः॥षष्टिरधिपतयःविसाषास्वामिकार्तिकः॥सप्तमीरधिपतयदिनरसूर्य्यः
रष्टमिनाथोमहेसः॥नवमीस्वामिनाथोदुर्गाअपर्णा॥दसमीनाथोअन्तकोधर्मराय
मः॥एकादसीनाथोविश्वेदेवाः।द्वादसीनाथोहरिणारायनः।त्रयोदसीनाथोस्मरकं
दर्प्पः।चतुर्दसीरधिपसर्वईस्वरः॥पौर्णिमास्यारधिपःचन्द्रमा॥अतिपुरानदृष्टाःपौरा

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

ले क्रा अप्रयोजनं च ॥ पष्ठी स्मृतः यत्न च धौइ सङ्ग्राम्त कदाचे ॥ उपोष्याद्वादसीरुद्रात्र
याद स्याच पारणं ॥ ॥ अथ पंचपंचतिथि नामफलानि वापज्ञात्पाह ॥ ॥ नंदा च भ
द्रा च जया च रिक्ता च पूर्णेति संज्ञा तिथय क्रमात्स्यु ॥ ज घन्य मध्याप्रवरा च शुक्ले कृष्णे भवं त्युत
मम ध्य हीन ॥ ३ ॥ नंदा चेति ॥ प्रतिपद षष्ठि रेकादस्या रेतत्सु नंदा संज्ञा ॥ द्वितीया सप्त
मी द्वादसी इति भद्रा संज्ञा ॥ त्रितीयाष्टमी त्रयोदस्यो रीति जया संज्ञा ॥ चतुर्थि नवमी चतुर्द
सी इति रिक्ता संज्ञा ॥ पंचमी दसमी पौर्णिमास्या वामितार सिता च पूर्ण संज्ञा ॥ इति प
ञ्च वारं त्रयं भवेत ॥ तिथि संज्ञा क्रमेन ॥ जघन्या हीनफल कति दिन प्रतिपदादि पंचमी
पर्यंत ॥ षष्ठि च षिदसमी पर्यंत मध्य फला ॥ एकादस्या वा पूर्णी मा पर्यंत प्रवरो
कृः फलमिति ॥ शुक्ले ॥ अथ कृष्णे पक्षे प्रतिपदा पंचमी पर्यंत उत्तम फलः ॥ षष्ठि च षिदस
मी पर्यंत मध्यम फल ॥ एकादस्या च तिरस्या वास्या पर्यंत हीनफल इति कृष्णे ॥ ॥
अथ प्रतिपद प्रभृति नामान्तरानि तत्संज्ञा तिलके नाह ॥ ॥ ध्रिद्रि त्रुमंगल बलात्म च
ला बला च लेच्छि च तिलयज साधन [illegible] ॥ दलाश्रु महती तिथि रुग्रक

रत्न

२७

माला

टीका

७

122

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

मंत्र्यार्थमीनिप्रतिपदादितिथीनां ॥ प्रतिपदादयोष्टौ द्वे द्वे केकं ॥ मंगलप्रतिप
दाप्रतिपदा ॥ बलाश्चः महातिबला द्वितीयाः ॥ सबला तृतीया ॥ खला चतुर्थीः ॥ पंचमी
लक्ष्मीवती ॥ षष्ठी यशाः ॥ शुभमित्रा ॥ अष्टमी महाबलाः ॥ नवमी उग्राः ॥ दशमी धर्मि
णी ॥ एकादशी नंदा ॥ द्वादशी यशोवती ॥ त्रयोदशी जयाः ॥ चतुर्दशी उग्राः ॥ पौर्णमास्या
या सौम्याः ॥ अथ बृहस्पत्यादौ फज्ञानं मृपज्ञासाह ॥ ४ ॥ क्रमात्तासां च सपराज्ययोगा
सौम्यान् क्रूरा पापं च दशीति यथाक्रमं ॥ फलानि नामानुरूपाणि तासां महर्षिभिर्नूनमुद्
हृतानि ॥ ६ ॥ यथार्थ ॥ संज्ञा प्रतिपदादिकल्पितादीनां ॥ नामसदृशफलानिः नूनं निश्चि
त ॥ महर्षिभिः उदाहृतानि कथितानि ॥ ॥ अथ तत्वकोशः ॥ ज्ञानारंभ प्रतिपदि पौष्टिककर्म
स्थिरं सकर्तव्यं ॥ शिल्पव्यायामौषधमंगलयात्रा द्वितीयायां ॥ बीजोप्तिदस्युसंदारसौगं
धकर्म तृतीयां ॥ सप्तम्यां ध्रुवकर्म च ॥ यात्रामरणमंगलामांगल्यं सेवा अष्टम्यां प्रकर्म
षष्ठ्याः ॥ पापोग्रकर्म नवम्याः पौष्टिकमंगलयात्रा द्वाहप्रवेशजलकर्म दशम्यां ॥ ध्रुव

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

कर्म्मैकादश्यां माहानसंसंमंगलं धनुष्कर्म्म:॥ द्वादश्यामंत्रगणां क्रवस्तुदाहो कर्म्मयात्राप्र
रत्न ॥ द्विप्रसंमंगलम थोक्रवसो भाग्यदं॥ त्रयोदश्यां:॥ उग्रानियारौद्र त्यां उग्रानि कुर्य्यान्नगरप्र
वेशं सौम्य॥ विदध्यीत पौर्णमास्यां पुरोहितं जपकर्म्म मंगलं जन्नकृपैक कार्य्यं कार्य्यान् टीका
१८ दैवदर्शने तु॥ ॥अथ नंदा भद्रा ज्ञानं मुपजात्याह॥ ॥नंदासु शुभे चित्रोत्सववास्तुतं
त्र क्षेत्रादिकं कुर्वीत तथैव निलयं॥ विवाह भूषा सकटाध्वजानो भद्रासु कार्य्याण्यपि पौ
ष्टिकानि॥ ७॥ चित्रो चित्रज्ञ॥ उत्सव मंगल॥ वास्तुसीलास्तं भादिरोपणं क्षेत्रादि कृ १८
माला ष्यादि॥ एतत्कर्म्म नन्दातिथौ कार्य्यं॥ विवाहोमहोत्सवः। भूषा अलंकार। सकटेयाशर्ये
नगमनं यात्रामामाकर्म्मम॥ अथ अपठनं अन्यत्सांति॥ पौष्टादिः एतत्कर्म्म भद्रातिथौ
कार्यः॥ ॥अथ जयारिक्ता नो ज्ञानं मुपजात्याह॥ ॥जयासु संग्राम बलोपयोगीका
र्य्याणि सिद्धं तिथिनिर्मितानि॥ रिक्तासु विद्विद्वधबंधघातविषाग्निशस्त्रादि सुजातसि ।७।
द्धं॥ ८॥ संग्रामपयोगिनी शस्त्रालिख लोपयोगिनि जयातिथौ एतत्कर्म्मकार्य्यं॥ अथ
रिक्तावृत्त्या॥ विद्विषासन्तुसाधनं वधः बंधं घातं जं: वधं: बंधं: घातास्ताडणं॥ विषाविषदानं॥

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

अग्निअग्नेदहनं॥ सर्वादिः क्रूरैषजकृता॥ तेनप्रतत्कर्म्मारिक्तातिथौ कार्य्यं॥ ॥अथपूर्णाति
थिकृत्यामुपजात्याह॥ ॥पूर्णा शुभं मांगल्य विवाहयात्राव्रतपौष्टिकं शान्तिककर्म्म कार्य्या॥ सदैव
दर्शे पित्र्यकर्म्मसु तेनान्यं विदध्याच्छुभमंगलानि॥ ९ ॥मांगल्यमत्सवरत्नप्राशनादीः॥ वि
हपानि ग्रहणं॥ यात्रागमनं॥ पौष्टिकादिः ग्रहपीडोत्पातशान्तये होमादिकं प्रतशान्ति॥ आयुष्या
दिवृध्यर्थंपौष्टिकमितिः पूर्णातिथिप्रतत्कर्म्म कार्य्यम्॥ सदैवे नित्यमेवः दर्शरमावास्यापित्रिकर्म्म
श्राद्धपर्वनोक्तः कथितः शुभमंगलादिकर्म्मर रीतिथयनकार्य्यः॥ ॥अथपक्षरंध्रकृत्यामुपजा
त्याह॥ ॥तिथिस्तु शुक्लमासखलुपक्षरंध्रं मवेद्वितीयादशमीविहिता॥ दर्शस्युतासांविषमाविरिष्टाः
स्मृतामुनीन्द्रैर्नवमीविहायः॥ १० ॥शुक्लमासमतिथय॥ पक्षरंध्रसंज्ञा॥ द्वितीयादसमीहिताः वर्जइत
खलुनिश्चयेन॥ ॥विषमामध्ये दर्शरमावास्यानवमीप्रतौ विषमाविहायवर्ज्ज्याहिता॥
स्मृताकथिताः मुनीन्द्रैर्महर्षिभिः॥ समामध्ये द्वितीयादशमीः॥ विषमामध्ये अमावास्यानव
मीप्रतेशुभकर्म्माणिविहाय॥ ॥अथक्रूरग्रहाक्रान्तातासिवसेनातिथिदोषमुपजा

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

त्याद्यो। ॥अथस्मृतमत्कृयपूर्वकानांमेषचतुष्पौर्णमापपंचमिस्यात्॥ परायपेषाप
रत्न रतस्मृतद्वसक्रूरत्वाशेरस्तुभातिथिस्यात्॥ १९॥ अथिस्वतत्वातिथयोप्रतिपदादिरासी
नासंवत्सिन्या। प्रतिपदामेषरासी। द्वितीयावृषरासि। त्रितीयामिथुनरासि। चतुर्थीकर्कजा टीका
सी। पंचमिसवत्सरवटन। पंचमीआद्यपादमेष। द्वितीपादवृषः। त्रितियपादमिथुन। चतुर्थपादकर्कट
पराधस्थायाः। षष्ठीसिंहरासि। सप्तमीकन्यारासि। अष्टमीतुलरासि। नवमीवृश्चिकरासि। दश
१९ मीमतारभाग। दशमीप्रथमपादसिंहा। द्वितीयपादकन्या। त्रितियपादतुल। चतुर्थपादवृश्चि १९
करासिः परतः। एकादसिधनुरासि। द्वादसीमकररासी। त्रयोदसीकुंभरासि। चतुर्दसीमीन
माला रासि। सोवासीतपौर्णिमाप्रथमपादधनु। द्वितीयपादमकर। त्रितीयपादकुंभ। चतुर्थपादमीन
॥ एषाक्रूरराशीस्यात्तुभातिथि। प्रतिपदामेषः पंचमीप्रथमपादमेषः। षष्ठीसिंहक्रूरः नवमिद रामः
समीचतुर्थपादक्रूरकोस्मासिक्रुरः। द्वादसीत्रयोदसिपौर्णिमा द्वितीयात्रितीयाहते क्रूरदासेतुभ
तिथिस्यात्। भवेत्॥ ॥अथचरराशिस्थितसूर्येयातिथयाउच्यात्त्राचदसन्न॥ तीलकेना १२४
ह॥ ११॥ एकान्तरादिनकरे तिथयोद्वितीयाद्याः। मेषकुंभयोर्नफरयोर्वृषकुंभयोस्य॥ कर्कीजये

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

ऽमिथुनावलयोर्मृगेन्द्रे कौर्प्यस्तु मकरयोर्मभवंतिदग्धा॥ ॥एकोदश
स्यौ तिथयो दग्धा भवंति ॥अाद्यद्वितीया पूर्ह्वो प्रथमः धनुः धनुषष्टत
द्वासौ गते सूर्य्ये द्वितीया दग्धा॥ चषकुंभअनयो वतुर्थि दग्धा॥ कर्कोजः
योश्च कर्कटः अजो मेषस्थौ सूर्य्ये षष्ठि दग्धाः॥ मिथुनावलयो कन्या
अष्टमी दग्धा॥ मृगेन्द्र सिंहः कौप्य वृश्चिको सूर्ये दसमि दग्धाः॥ तुला तुले
मकरयो द्वादसी दग्धा भवंति॥ ॥तथा रत्नमाला॥ ॥द्वितीया धन मीने
नेवतुर्थि वृषकुंभयो॥ मेषककर्कटकि षष्ठि कन्या मिथुन अष्टमी॥ दसमि वृश्चि
केसिंहे द्वादसी मकरे तुले॥ एतानि तिथयो दग्धा मासदग्धा प्रकीर्तिता॥ ॥
प्रवासितद्गृहे अपि॥ ताम्रशुभ मंगलं न कुर्य्यादिति॥ दुष्टायामपि तिथौ नद्यः
कूले निसिकर्म्म कुर्य्यात्॥ ॥तथा च भास्करे॥ ॥तिथिवारद्वायादिमन्तुसस्त
तत्रदिनादौ निसीकर्म्म कार्य्य॥ ॥यो पदि तिथि पार्सा जतायादनाद्रु भंकार्म्म

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

दिनेसमाहः॥ ॥अथजातकतिथिदं[illegible]न[illegible]षिद्ध[illegible]फलंवापजात्या
हः॥ ॥नेष्टेन्दुषष्ठीप्रतिपदस्तथामा[illegible]जातक[illegible]पर्णाविरूपा॥कूपंन्न
माप्नो।ततदान्नूनं लक्ष्मीकुलेज्ञातिजनोपघातं॥ १२ ।नेष्टेन्दुरमाव
स्या:षष्टी:प्रतिपदा:चीमान्युरुषानादिन्नेधावणनकुर्यात्॥किंफलं॥अ
मावास्यालक्ष्मीनास:।षष्टिकुलनास:।प्रतिपदज्ञातिनासोभवति॥नूनं
निश्चितं॥ ॥तथाच:॥ ॥[illegible]। तथामपा
र्वनी[illegible]ने॥ ॥[illegible]तीयादशमीत्रयोदसीषुजातफलं २०
सप्तमीमावास्यानवमीविषयं वसंतेतिलकेनाह॥ ॥[illegible]जनस्यदसमी
तनयामयोरस्यार्थेनिहन्तुभयमेतदपिद्वितीया॥सप्तम्यामिन्दुनवमीषुयसं
पादकस्त्रामातलसोमिदपिनामलकैमक्षुम॥१४॥दशमीस्त्रानंततनयपु
त्रान्नानयंतिः।त्रयोदसीस्यार्थे:अर्थहानी:द्वितीयातनयरथैद्रव्यंभयं १४

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

द्वयहानयती ॥ अथ संपादद्, यस्य सम्पदा भिद्दा तेषां सप्तमी: नेन्दुमावास्या न
वमी: आम अस्नाने लक्ष्मी मास मिन्न धे: अन्योदिने आमलेस्नाने लक्ष्मी कारि ॥
सप्तम्यां निन्दुन वमी अमलेस्नाने श्री हानि: ॥ तथाच देवज्ञवल्लभे । कुर्य्यान्नैमि
त्तिकस्नानं सितादिकाम्यमेव वा ॥ नि सजा दधि कश्चैव यथा मित्रायि मासरे ॥ अ
थ तैलमांसक्षौरमैथुनानां तिथिनिषेधो मुप्रजोत्याह: ॥ ॥ ब्रीह्मतैलपलमाष्ट:
मीषु क्षौरं चतुर्दश्यामेव वर्जयीत ॥ स्त्रीसेवनं नष्टकलायां मांसं तथार्थं मु
नयोवदंति ॥ २५ ॥ षष्ठी तैलाभ्यंगनं: कार्य्य: । अष्टमी पलमांसं न भक्षयेत् क्रो
र्य्य: ॥ चतुर्दशि क्षौरं न: कार्य्य: ॥ नष्टकलामावास्यां स्त्रीसेवनं मैथुनं न: कार्य्य:
पुंसा पुरुषाणां आयुक्षयं वदंति: ॥ कौर्मां मुनय: ॥ ॥ तथाच ॥ ॥ क्रकुपर्णी चतुर्दशी स
क्राक्रौ चतुर्दश्याष्टमीषु स ॥ सनरबलहीनस्य तैलस्त्रीमांसभक्षणं ॥ ॥ अथ अ

षष्ठ्यां दैव त्रयोदशी पर्यन्तं न भक्षणं मुक्तमायाहः ॥ ॥ अथ सादिष्टुना आर्द्ध
गतिद्रुकेदानिर्यापविद्धा ॥ शीर्षकपालं [illegible] न षष्ठ्यां तैलानि नक्रमशः ॥ ॥
१६ ॥ ये नोर्द्ध गतिद्रुतेषां न भक्षणं ॥ किं तत्र शीर्षकपालादौ ॥ सितासितपक्षे
अष्टमी शीर्षे नालिकेरं न भक्षयेत् ॥ नवमी कपालं तुम्बि न भक्षयेत् ॥ दश
मीरं [illegible] नि [illegible] न भक्षयेत् ॥ एकादशी न खर्जूरं नवपुष्पं न भक्षयेत् ॥
द्वादशी चर्म्मबिल्वानि शाकः वार्त्ताकुं न भक्षयेत् ॥ त्रयोदशी तैलं न भक्षयेत् ॥
क्रमेण ॥ तथा च ॥ ॥ आचारसारे ॥ नालिकेरफलं [illegible] न [illegible] ॥
बिल्वं तत्कुम्भी कमण्डलु [illegible] यत् ॥ अथ पौर्णिमासावास्योः लक्षणं [illegible] प्रजा १२८
प्याहः ॥ ॥ या कालज्ञ [illegible] पौर्णमास्या [illegible] ॥ कुहूसिनी
वाल्यप्पा [illegible] दृष्टे [illegible] स्थिते [illegible] ॥ ८ ॥ रात्रौ सूर्यास्तमनन्तरं ॥ 128

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

२२

ऐं ह्रीं श्रीं आनन्देश्वराय विद्महे सुधादेव्यै धीमहि तन्नो द्धानाडिश्वर प्रचोदयात्

चैत्रामासे ऽनेमावास्या ॥१९॥ एकादशी च पौषस्य सिते तद्वत्सप्तमी माघशुक्ला
ला ऽष्टमी नभस्यपक्षादिकार्त्तिकी तद्वत् ॥ २० ॥ फाल्गुने सितपंचदशी चैत्रे ज्येष्ठे पौर्ण
मासि ... मन्वादयो नव रूपा ... ॥२१ ॥ ॥ आश्विने शुक्ल नवमी प्रथम
मनुः स्वायंभुवः ॥ कार्त्तिके द्वादशी शुक्ला द्वितीयमनुश्च स्वारोचिषो भवति ॥ आषाढे दशमी शुक्ला वि
त्तीया त्रितियो मनुरौत्तमः भवति ॥ भाद्रपदे शुक्ल तृतीया चतुर्थो मनुस्तामस भवति ॥ श्रावणी अमावा
स्या पंचमो मनुरैवत भवति ॥ पौषस्य शुक्लैकादश्यां षष्ठः मनुश्चाक्षुषो भवति ॥ श्री विज्येष्ठे
दशमी सितपक्षे सप्तमो मनुर्वैवस्वतो भवति ॥ माघस्य सप्तमी सितपक्षे सप्तम्यां ... अष्टमो
मनुः सावर्णिः ॥ कार्त्तिके पौर्णमासि सितपक्षे एकादशी मनुर्दक्षसावर्णि ॥ फाल्गुने पौर्ण
मासि द्वादशो मनुर्देवसावर्णिः चैत्रपूर्णिमा त्रयोदशो मनुरौच्य भवति ॥ ज्येष्ठपूर्णिमा माघ

२२

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

राकानामपौर्णिमा भवति॥ द्विकलेषु चन्द्रोदये अनुमती संज्ञा॥ अदृष्टे चन्द्रे कुहूना
मः॥ द्विकलेषु दृष्टे चन्द्रे सिनीवाली नाम संज्ञा॥ ॥ तथा च परपाठ॥ ॥दानजप
होमादिकं पर्वकाले कृतं भवति लक्षगुणं॥ भवति हि सिनीवाल्यामपि दाना
दिफलं सहस्रगुणं॥ ॥अथ युगादितिथीमन्वन्तरादि॥ माघे पञ्चदशी दर्श
नभस्ये च त्रयोदशी॥ तृतीया माधवे शुक्ला नवम्यूर्जे युगादयः॥ १८॥ माघः
मासे कृष्णे पञ्चदशी रमावास्यां तिथौ आद्यं द्वापरयुगं संप्राप्तं॥ नभमासे भाद्रपदमासे कृष्णत्रयोदश्यां ति
थौ कलिः प्रवर्त्तते॥ वैशाखशुक्लतृतीयायां तिथौ त्रेता संभूपः॥ नवम्यामूर्जे कार्त्तिके सितपक्षे कृतयुगं सं
प्राप्तं॥ ॥तथा च भविष्योत्तरे॥ नवम्यां शुक्लपक्षे तु कार्त्तिके निर्गतः कृतिः॥ त्रेता सिततृतीयायां
वैशाखे समपद्यते॥ दर्शे तु माघमासे तु प्रवर्त्तेद्द्वापरं युगं॥ कलिं कृष्णत्रयोदश्यां नभस्ये मासि चापरान्॥ ॥
कृतत्रेतासितकाले द्वापरो असिते॥ अथ मन्वन्तरादि समनुनामादि नास्लोकद्वये नमा
यीह॥ ॥आश्वयुक्शुक्लनवमी द्वादशी कार्त्तिके सिता तृतीयायां॥ भाद्रपदे सिता तृतीया चैत्रे॥ १७२

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

इति संख्या चतुर्दशः। बुधैः पण्डितैः श्लोकाधिता॥ पुन्यापुराणापुन्याति थि श्वेति २

तृदेसोमन्वमोयमनि॥ एतेमन्वंतरादयास्तिथिर्भवतिः॥ मत्स्यपुराणोक्तं॥ मन्वंतरादयस्तै-
तादृनस्यासेवकारिका॥ ॥अथ पित्रिविक्रमेण पंचवस्तुतं पित्रियज्ञश्राद्धं फलगतं तु सामनुष्व तं॥
मसूपदेतेत्रयोदशांम यापितुर्वातेरवि॥ यदा तदा गजच्छायासोदेपुनेस्तरवाप्यते॥२२
यास्मिकालेहस्तेकस्यापिसिनेमासि कृष्णपक्षे त्रयोदशे मघानहेते एतत्र संयोग गजच्छा
यां प्रकीर्तितं दिनस्याद्वे अतिपुण्ये रवाप्यते॥ ब्रह्मोक्तं॥ ॥नन्दया भार्गवदिने मघायां
च त्रयोदशि॥ तत्र पिण्डं न दातव्यं ज्येष्ठपुत्रो विनश्यति॥ ॥अष्टमीकुतवेदस्यापि विस्यादिर्गे
तपस्सा॥ नभ्यैपिंड न दातव्यं ज्येष्ठपुत्रो विनश्यति नपुविके ग्रहगतिर्गताः॥ अथावमत्रिदिव
सस्तो नक्षत्रांपुहर्षोन्याह॥ ॥यदैकस्यां तिथिद्वयावसानं चेत् स्पृष्टं वमदिनेस्तत्के
मोयै॥ यस्यैको भवति तिथित्रयस्य वा क्रियते पुनर्दिनं सावने ॥२३॥

यत्रतिथौ एकोवारे तिथिद्वयं वसानेतिस्यसमति॥ तद्द्वयं दिनं॥ ऽन्ते ग्राह्यौ ग्राह्यौ वार्यौ॥ यदि
तिथि २ क त्रिद्दिनं स्पर्शी॥ सत्रिद्युकस्पृक् अवमात्रिद्दिस्पृशो एतद्द्वयंतिथौ नेष्टः एत
द्वयं जातनामंगलादौ वधनेषु॥ तथाविधपरपाठ॥ ॥तिथिद्वयं भवेत्तेकोवारे अवद्वयम
स्मृतौ॥ त्रिवारस्पृक् तिथिर्लेकौ त्रिदिनेस्पृक् तेनदुष्यते॥ ॥एकस्मिन्नामधेयेदेवमुक्तं॥ म
२२ तपूर्वन्नेकतिथिविशेषं॥ विवाहजातकर्मपुत्रिवेर्मोमर्दनेकार्यात्रिदिनेस्पृक्तिथौ॥ ॥
ग्रुथक्रमात्रुभदत्तानमिभिधास्मातिथौ॥ निर्नयसुपजातयाह॥ ॥ग्रवामस्यामस्तसुपे २२
तिमानुतिथिमुहूर्तं त्रयवातिनीव॥ धर्म्येस्य हेतो कुपितेलेषु पूर्वावहंतितां कोलवि
विदृष्टाता॥२४॥ स्पृक्तिथिप्राप्यसविस्तरंवाति॥ ॥सर्वधर्म्मकार्येषुपूर्वोज्ञेया॥ दिनेमेव
मुहूर्तत्रयव्याप्पिनोयदिस्युर्यास्तमानया॥ व॥ मध्येपीटकापप्रीति॥ सातिथिर्धर्म्मार्थेक्ता
स्यातिथ्यौतें॥ कर्म्मकर्तव्यंतथाव्याप्य॥ तिथिसमनुप्राप्यग्रस्तंजांतिदिवाकलातिथिस्सक

लाजेयास्नानदानादिकर्म्मसु॥ ॥युग्मतिथिनिर्णय॥ ॥युग्माम्यादृमिषष्ठीचिति। एकादसितथा
॥त्रयोदसीचतुर्दस्यौदेवोकार्यापराविता॥ ॥मातृयुग्मसो॥ ॥प्रतिपदसहितिदास्याद्वि
तीयाप्रतिपद्युता॥ ॥कार्याद्वितियायोसाद्वेनत्रितीयाकदाचन॥ ॥मातृयुग्मसो॥ ॥तृ
तीयासंयुक्तथिसंयुताकार्या॥ नाग्नविद्वातुसावष्टिसिविद्धावतुर्थीका॥ मतेविद्धासिनिता
मानेनेमायुक्तंतवंशेत्॥ ॥चतुर्थीसंयुताकार्याचितीयासवंदेनहि॥ चितीयासंयुताकु
र्यान्नपंचम्यावम्यावतुर्थिका॥ ॥चतुर्थीसंयुताकार्यानषष्ठ्यापंचमीतीथि॥ षष्ठीचस
प्तमीतातेतेयान्यानासमाप्नुते॥ ॥नाष्टमीसप्तमीयुक्तानवम्यासहसप्तमी॥ नकुर्या
नवमीदसम्यायकथंचन॥ संपूर्णादसमीकार्यापूर्वापरयातथा॥ युक्तानतुदुपराकुर्या
द्यतसासर्वतोमुखी॥ ॥द्वादसैकादसीकार्याद्वादस्याचत्रयोदसी॥ सदाकार्यात्रयोदस्या
नयुक्ताचतुर्दसी॥ ॥पूर्णिमाचयुतासस्याचतुर्दस्याचपूर्णिमाः॥ प्रतिपद्यमावास्या

ळो६२

न्ति थं पुण्यमहाफलं ॥ एवमेवं व्रतो वो वा विदध्यात्प्राग्विधानवित् ॥ यो न्यथा कुरुते मोहात्स
नूनं पतितो ध्रुवम् ॥ तत्रस्मृत्यन्तरात् ॥ ॥ षष्टिकाद्दस्तु यो ध्या मुनिवाश्च चतुर्थि मध्याह्नं भावितीं
या भूता यो मोपि ७ कोट्यन्ति परस्तु तां पूर्णिमा वा द्वितियाः ॥ मिध्याः पूर्वा न्यतास्तु वृद्धे वेदं द्रुप्रदोष
स्तु नक्षेत्र जन्मा कर्म्यां व्रयाद्वि निषिद्धस्तु कृत्तानां पोष्य न ज्ञाने भुक्ति ॥ ॥ व्रतोपवासनियमे गौड्या व्रात्य
२४ संयुता ॥ पिंडे नियमनवं स्याया स्वधा पूर्वाह्न तिथि गृह्यते ॥ ॥ योदृष्या निर्गमे पित्रे ॥ दैवे दृष्यात्तथाग
मे ॥ जन्मे जन्मे महा दुःखि दरिद्रो नरवान्धवा ॥ ॥ व्यासः ॥ दृष्वं दृष्टि नी वालिकायां विप्रस्याम्
के ॥ न कश्चंद्रकुहू कार्यान्स्तु दृष्टे विप्र नियम्त्नीके ॥ ॥ स्मृति ॥ ॥ दर्शस्य पौर्णमामासी व पितृक्तं व लां रदिनं पू २४
र्वं दृष्टे न कुर्वाणो नरकं प्रतिपद्यते ॥ ॥ एकभक्ते व्रतविपूर्वान्तु कारयेत् ॥ उपवासाय पञ्चे यावुदये
वा समन्विता ॥ प्रात्मना हि गुणी द्वा याम दीर्घ वर्तिभा कै येत ... नक्तं नेनं सोमित्या कुन नक्तं निशिभोजनं ॥
प्रथम जन्मा ... निर्णयः ॥ प्राजापत्य ... ॥ ... तमपि लभ्यते सेवपो ध्याम महाफल १७९
उदये निसावेम प्राजापत्य ... ॥ यस्यापलभति नयोगगविसासि नियुता ... ॥

यद्रौमेहिनीरुम्या॥ कलाप्येकानविद्येत॥ नतन्मुनिशार्दूलनाभोजन्मुनिकेशव॥ ॥कलुरवमलिने
नेघोभद्रजतीप्रनवंग्रुभिहितमुनिर्हृदृश्च केतोयाश्रमीद्धि॥ निगदितफलेमेमतन्मेरतुल्यप्रकाशंछषघन
रुघसंपत्रम्भ जन्माष्टमीषु॥ नयत्यावुपवासेनसोमेनापिविसषिता॥ किंपुननवमीयुक्ता कुलकोट्यास्तु
मुक्तिदा॥ ॥कालिन्द्रिसप्तमीयत्रगगावाष्टमीमाहूसंता॥ पयोगमद्भुरात्रेतुतामेवोषादिवोगता॥ ॥द्वा
दसेकादशीयत्रसप्तम्यावष्टमीयुक्ता॥ योगाहीशिहूस्येवैवेकुंठापथप्रहेया॥ ॥नवम्यारोहिणीपोष्पंतेषा
त्पराहिनभवत॥ यावेताः॥ न्नछास्यतेमतत्स्वानोपिजायते॥ ॥यदाकदाचितोथजयप्रदिनमुक्ताश्च
दोषंकपिलानुसारिने॥ गर्गाद्यमुनेवाम्युं रागमानांवतुदसीवाष्टमिदोषनेवं॥ ॥इतिजन्माष्टमी॥ ॥
अथदूर्वाष्टमीनिर्नयः॥ ॥शुक्ले भाद्रपदेमासीदूर्वासंजातुसप्तमी॥ मेरोकीटपंदुवनकन्याश्रेन
कर्कटोदगास्तिउदितेजिनकन्याजातुयमालवा॥ ॥विघस्पप्रश्नसोकंकवदसवर्षाप्रारांपवत॥ ॥ध्रि
कमासादिसप्राप्ननमस्पश्चाविनरवे॥ श्रावणेरुक्षपदेवयूनेयदजनामर॥ ॥घटमन्यदादहूर्जः॥ मोह

ङ्गाधिप्रभृत्येतन्नारीभिः॥ तलाभेछ्याया॥ तत्तन्नपुत्राप्तिकामेन॥ ॥ श्लोकः दूर्वापुराणुन्याकृष्ण
स्यत्स्वनाभियां॥ तथाभद्रामेदुर्गापवतीममण्या॥ ॥ नष्टासेवन्तुशपाटांवाष्टमीयत्रनष्टातेन॥
सकलं सप्तमीपूर्णा तद्व्रतंपतिनारीभिः॥ इतिदूर्वाष्टमी॥ ॥ अथदशहरा॥ ॥ ज्येष्ठमासेसिते पक्षेद प
सम्यांबुधहस्तयोः॥ व्यतीपातेगरानन्देकन्यावृषेवृषेरवौ॥ ॥ अथहरिशयनी॥ ॥ आषाढेच
२५ सितेपक्षेद्वादशीमैत्रसंयुता॥ हरिप्रबोधेतस्मात्पारणातोमहाफलं॥ ॥ अथश्राद्धं॥ ॥ आषाढीम
वधिकृत्यजस्यपक्षस्तुपंचमं॥ श्राद्धंतत्रप्रकुर्वित॥ कन्यायांतुमयातुवा॥ ॥ अथनवरात्रि॥ ॥ आ २५
दौज्ञाद्वंविजानियात्परंदुर्गावलिंद्विनि॥ कन्यार्केयथावोतोलिपंक्तिभेदोनकारयेत॥ अथवि
जयादशमी॥ ॥ पूर्वापरस्तवाप्येतेदशम्यांश्रवणोदये॥ कृतेविजयानामदुर्गाभारतमण्डनात 180
अथपौर्णिमा॥ ॥ श्रावणेआश्विनेप्रोक्तामाघेवैशाखनपूर्णिमा॥ तत्परंपार्वणंश्राद्धंसिंहकन्यागतेथवा
अथमहालक्ष्मी॥ ॥ भाद्रेमासिसितेपक्षेअष्टम्यांआरभेत्सदाव्रतं॥ षोडशादिनपर्यन्तमाहात्

द्विमुपूजयेत्॥ ॥अथएकादशी॥ एकादशीयाथाद्दष्ट्वा द्वादशीमुपोषिता॥ तत्रक्रतुस
तंपुन्यंत्रयोदश्यांनुपारणं॥ ॥पंचपंचाशकोसत्यवेधः षट्पंचाशके मतत्रिजटाशुद्धपंचाश
त्सप्तपंचाशभानुदि॥ ॥एकोनषष्ठिमोहन्यावर्जनीया प्रयत्नतः॥ अरुणोदयवेधस्यात्के
तिपुन्यपुराकृतं॥ ॥गंगाकुंभस्तुमाविन्दुदम्येकादशीकला॥ यदाविनस्पतेश्राद्धं एकोहिष्ट
ष्टलिपति॥ ॥स्पर्शतःतन्नाशायसंगात्कुलनाशिनी॥ सस्यानिः पुलोषधर्मंसवेच न
नरकेवूजे॥ ॥कलापैकादशीयुक्ताद्वादशीसकलेयदिः न तत्रप्रकुर्वीतनोपवासकदाचनं॥
सयनेबोधनीमेद्वायाद्येकादशीभवेत॥ सैवपोष्यगृहस्थैर्नान्याकदाचनं॥
३कुलेदेकेसंक्रान्तौ एकादश्यारविदिने॥ उपवासंनकुर्वीतः यदि इच्छेत्संततिध्रुवं॥ ॥श्रान्म
हनीसंक्रान्तोश्राद्धापत्कर्मनस्तु॥ ग्रहणेचसूर्येनउपवासकदाचनं॥ ॥अमावास्यत
पद्व्यसमेनश्रवणावृति॥ पारणंतु नकुर्वीतयावन्नतुटतेहरि॥ ॥मैत्रस्यप्रथमेपादेद्वादशीभवद
वेति॥ पारणंतु नकुर्वीतयावन्नाश्रवणासकलयदि॥ ॥एकादशीयदानस्यापित्रसंस्कृ

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

स्मेरदिने।।यज्ञमात्रं यदा नाधिकोपि धर्म्मो प्रवर्त्तते।। ।।आऊं कुर्याव्रतं कार्यो त्यिडश्याप्पानेमेव
वा।ऊर्द्ध्वं याविभिर्तुं दृष्ट्वा त्रयो धर्म्मवर्त्तते।। ।।एकादसीकलानशद्वादसीसकलायदापि
यरां त्रयाद्स्या नलृतं कोटिगोवधा।। ।।दशम्मेकादसीविद्धागां पारीवमुपोष्ठिता।।तेनपुत्र
सतनंस्सकथंसासिन्तुमर्हति।। ।।दशम्मेकादसीपाष्पानवसाद्रिहितामुया।।द्वादशैकादसीय
२६ त्रात्रसान्निहितोहरि।। ।।एकादस्यां त्रपापानितैलपापानिद्वादसी।।तिर्थवरामपापानि
नरवपापानिभूतके।।वर्द्धमाने द्वादसीहृद्धा कार्या हीयमानेयादैकादसीकलानवः त २६
दानक्षेमुन्ना।। ।।दिनेक्षयश्रद्दात्मे ह्वादाद्दिशुरोन्नवति।।इति ग्रहह्म्पधर्म्मबलुवाक्यं ऊर्ध्वे
कादसी।। ।।प्रथारावमात्रि।। ।।नमाघेनवैय=पुणसिवयोगष्टे।।कदाचित्मघुमाघे
वासैववसुमुडपाति।। ।।कुंभेरवौसीनकौयेमेनवापहानुहोमानिवयोगयोगाजेदावधि (8)
त्रिक्षामुश्मयोवमेद्यपोष्याहि।।वजागरणात्कृपायां।। ।।फाल्गुनेपासितपक्षो शिवचतुर्दशीकांवतुर्द
सी।।सिपावितस्तुनाज्ञयासर्वज्ञ ज्ञोतेमातेमा।। ।।
व

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

त्रयोदशी भगाकारा लिंगाकारा चतुर्दशी॥ भगलिंगसमायोगो सा तिथिः संकरप्रदा॥ ॥उपोष
णं चतुर्दश्यां चतुर्दश्यां च पारणं॥ क्षिप्रं सिद्धिफलं तस्य न जानेहं वरानने॥ ॥अमावास्यां च पारणं अपि
दोषाचतुर्दश्यां पारणं तत्र सः॥ इति खलु वचनात् पूर्वेद्युश्च या प्रोक्ता अपरस्यापि सुरेश्वरि॥ तिथयो
श्चक्तथा कार्या अन्यथा कुलनाशिनी॥ ॥इति चन्द्रोत्पलविरचितायां सम्भ्रमालानामटीकायां तिथि
तिथिप्रकरणं द्वितीयोध्यायः॥ ॥ ॥अथ वारप्रकरणमारभ्यते॥ नारस्य सांवत्सरदारिद्र्यनाश्न
अर्थविघ्नगर्हो नाशाश्च वनिस्फुरं अथ सूर्यादयो ग्रहाणां देवाः पुनः प्रविदेवता ज्ञानेमुपद्वरमाह॥ ॥

सूर्यादितः शिवगौरी स्वाग्नि ज विष्णु ब्रह्म इन्द्रः कालाः क्रमेण पतयः कथिता ग्रहाणां॥ वह्निस्कन्दस्व
मिहेशसकलाः विविश्वा ततः पुनः प्रत्यधिदेवतास्युः॥ १॥ ॥ ॥ ॥ ॥

शुभिवैरताथितः॥ केषां ग्रहाणां के अधिपतयः सूर्यादितः क्रमादितः॥ सूर्यस्याधिपतिः शिवः॥ च
न्द्रस्याधिपतिः शिवा पार्वती॥ भौमस्याग्निः जस्कन्दः॥ बुधस्याधिपतिः विष्णुः॥ जीवस्याधिपतिः केब्रह्मा॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

२७ ।शुक्रस्य ८ शनैश्चरस्य धितिकालात्ययः॥ क्रमेनपतयः॥ अथ प्रत्याधिदेवताः। आदित्यस्य वह्निरु
ग्निः। चन्द्रस्य अम्बु॥ भौमस्य भूमिः। बुधस्य हरिर्नारायणः॥ जीवस्य शक इन्द्रः॥ शुक्रस्य सर्वीवलानिः॥
शनैश्चरस्यातिर्यविग्रला॥ एते प्रत्याधिदेवताः॥ ॥अथ याविवाम्यावल्कमेकार्यकृत्यामुपजात्याह
राजाभिषेकोत्सवजातुसेवागोवह्निमंत्रौषधिसत्वकर्म॥ सुवर्णताम्रौर्नरवर्मकाष्ठसंग्रामप
प्रयापादिरवौ विदध्यात्॥ १ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ २७
राजाभिषेके पदाभिषेकं॥ उत्सवो पौष्टिकादयः। जानं गंवस्त्रेवास्वव्यापाराद्यं। गो गो जाताः। वाह्निका
र्यधातुघटनादिकं॥ मंत्रो मंत्रसाधनं॥ औषधभेषजाकर्म। कुंन्तपासवापदः नेत्रसाधकं छुरि
कादसुवर्णताम्रधात्वादि चर्मवर्मकर्मादिकाष्ठसंग्रामगमनादि॥ पन्यविक्रयादि॥
एतत्कर्म रवौ सूर्यवारे कार्यं॥ ॥तथा च भास्करव्यवहारे॥ कोलवी लरोपका

ननयसोऽखुद्भेनकंभिदुमःवाग्दावास्थिनस्वास्यताम्रकनकास्तोप्पोषधीत्वक्रयागोपः
न्यायुधकर्म्मानोनरपतेसेवाभिषेकद्दरांक्रूर्य्यादारुणाकर्म्मभानुदिवसेसमंज्ञप्रयानावहा
न्त्र॥ ॥गुधसोमवासरकृत्यामुपजात्याह॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

सेषाङ्गमुक्तारजतेक्षुभोज्यस्त्रीहृद्धक्रयक्षौमविभूषणाद्यं॥गी
तक्रतुक्षीरविकारशृङ्गीपुष्पंव्रतारम्भनमिन्दुवारे॥ २ ॥

सेषासेषः। शङ्खकमलमुक्तामौक्तिक॥ रजतंरौप्यं॥ रक्तेखिभानः। इक्षुभोज्यसर्वगुडादिरसा॥
स्त्रीस्त्रीकार्य॥ हृद्धहृद्यारोहनं॥ क्षौमजलादि॥ विभूषणादि॥ गीतमंगलादि॥ क्रतुजज्ञादि
क्षीरविकारकुर्विकादयः। शृङ्गिवत्सुष्यदादि॥ पुष्पाकुसुमादिः। व्रतवावस्त्रादि॥ रतद्वारम्भ

णां॥इत्युवोरसोमवाक्रोरे श तत्कर्म्मकार्य्यम्॥तथावन्निमपराक्रमः॥ ॥गुक्राद्वत्तेषमशिाभ्य्ष

णामंगलादि न्नेन्द्रुभोजवनितापयसान्नरूनं॥सोभागेषसवाविधिसिद्धिपुष्टिः माल्या

दिकानांपष्टिकम्मनांवा॥आरंभसिद्धिर्द्दिवसोहिमासोमस्योदये केत्रुगतवाक्मि॥ ॥अथभे वासरक्रत्याभुप ज्ञात्पात्॥ ॥

भेदान्तस्तेयाविषाग्निसस्त्रोद्वधाभिघा तर्सितछदंभा॥

२८ सेनानिवेसाकरघातहेमःप्रवालकार्याद्दिकुजेविदध्यात्॥ ४ ॥ २८

भेदउपायमन्त्रर्द्द्धुज्ञानादिविदारणांवा॥अनृत असत्यभाषणं॥स्तेयः चौरितं॥दुव्याहाराधि

षाविदोषनादिः॥थवासरविषलम्नादि॥अग्निदाहनादि॥सस्त्रादिदहरणादि॥वधवंधनादिः

अभिघाताकलहं॥आहतसंग्रमादि॥शाठ्यसठकर्म्मः दंभान्तःपाषंडादि॥सेनेसैन्याकेरणां॥ 183

निवेसापरगढदूर्गप्रवेसनादि॥कारस्थिताद्दिः॥धातुस्वर्नादि॥घटनं॥प्रमालादयः श्तत्को

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

यंभौमवासे विदध्यात् ॥ कुर्यात् ॥ तथा च भोज ॥ ॥ वात्याकरारिकैरा ॥ कज्वलनप्रवालशाल्य
भिघातकंतिक्कविषादूवीन् ॥ कूरत्वरक्तकुसुमाद्रुमरक्तत्वेर्थं ॥ क्षुद्राक्षिपाससंजनितस्य च नु
भिघाव ॥ ॥ दूर्गाद्रुमछेदनं ॥ कानेनानिमर्थ्यैकोस्य तथाहृया नाभिदेवदाया पूर्वकुमार
सावादं भाशिखपतिग्रहाणां ॥ ॥ माभिषेकाहवदुस्वदंतिसेतुद्विदान्याकोषिकर्म्मरां
ववादस्य वच्छोतनेयस्य वारा प्रारंभाक्षिद्धि मुनयो वदंति ॥ ॥ अथ वधूवरवासरकृत्यामुपडीपा ह ॥ ॥

नेपथ्यापन्याध्ययनेकलास्यास्त्यादिसेवालिपलषको
नि ॥ वातुलयाको वनयुक्तीसंधिव्यायामवा वास्तुवधे विधेयाः ॥ ५ ॥

नेपथ्यंपन्याध्ययनंकलास्यास्त्यादिस्य ॥ नेपथ्यो शृंगारः परोपाविक्रयः ॥ अध्ययनं पठनं ॥
कलाद्वासप्ततिसंख्याः १ गीतकला १ वाद्यकला २ नृत्यकला ३ मंगलकला ४ पठितकला ५

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

लिषितकला६ व्याख्यानकला७ शब्दबधकला८ नाद्यकला९ व्याकरनकला१० छंदकला११ सा
स्त्रकला१२ अलंकारकला१३ दर्शनकला१४ अभिधानकला१५ धातुकला१६ धर्म्मकला१७
अर्थकला१८ कामकला१९ देवकालकला२० बुद्धिकला२१ स्रावकला२२ विचारकला२३
उद्घाटकला२४ मंत्रकला२५ तत्त्वकला२६ कुसुमकला२७ द्रुजातकला२८ अविकला२९
२९ मेहकला३० साध्यकला३१ प्रयोगकला३२ गंधकला३३ वस्त्रकला३४ रत्नकला३५ पत्र-
कला३६ देसकला३७ भाषितकला३८ विनयकला३९ वानिज्यकला४० आयुधकला४१ २९
नियुद्धकला४२ सामिपकला४३ वस्तकला४४ हस्तिकला४५ अस्वकला४६ गोकला४७ न
रवैद्यकला४८ हस्तिवैद्यकला४९ अस्ववैद्यकला५० स्त्रीकला५१ पक्षिकला५२ लेष ११५
कला५३ चित्रकला५४ कोष्ठकला५५ पाषाणकला५६ दृष्टांतकला५७ दुग्धकला५८
द्रोहकला५९ उत्तरकला६० सत्वकला६१ सान्तिकला६२ शृंगारकला६३ अविला

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

सकलाध्ध नीतिकालाध्५ सत्कुनकलाध्६ हठनकलाध७ संयोगकलाध८ योगकलाध८ हस्तकला ८० सत्रुकला ८१ परविन्तादानकला ८२ इती कलासंख्या संतोको सौ क्रः॥ सित्यवुद्धिरवनादिः सेवास्वाम्या श्रयं॥ लिपिश्च्रक्षरे आदि लेषकार्म्मादि चित्रकर्म्मादिः धातुस्वर्णापित्तलादिः क्रेयानैष्ठिकादिः कांचयुक्तिः। कांचनसुवर्नयुक्तिः। पद्मरागादि॥ सन्धिः। दुर्ग्यसामान्यकेरनादिः मवाद्यावाद्यादि॥ वुधेवुधवासरे रतत्कर्म्म कार्यः॥ ॥ तथाव भोज्ञा॥ ॥ धातुकया हरितरत्नमहीसुगंधिविज्ञानवस्त्रलघुमध्यम दीर्घविद्या॥ आयेधनेपुस्या कलाव्रतयुक्तिमंत्रः माया दारानिगमनायुध घातकृतानः॥ ॥ मांगल्यः कौकुवेषो षिकर्म्म दूतोतुवीर्योषध भूषनादि॥ जीवोपिसाधारननामकार्य राजाभिषेकाहितमायुषश्च॥ ॥ मैत्रीवरदोगविवाहसिल्पसेवाविवाहानलसंधिकर्म्म॥ इयस्याद्विचप्रागपिवंद्रदृष्टिप्रायासतुल्यानुदयेयकूर्यात॥ ॥ अथजीवासरकृत्यानुपजात्याह ॥ ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

।▭।धर्म्मक्रियापौष्टिकयज्ञविद्यामांगल्यहेमाम्बरवेश्म ॥ ॥
जात्रा ॥ रथाश्वकर्म्मौषधभूषणादिकार्यं विदध्यात्सुरमंत्रिवारे ॥ ६ ॥

धर्म्म धर्म्मारंभ ॥ क्रिया नैष्ठिककर्म्मादि ॥ पौष्टिकं शान्तिप्रासन्नं ॥ गर्भाधानादि ॥ यज्ञक्र-
तुहोमादि ॥ विद्याव्रतबन्धविद्यारंभादिः । मांगल्यविवाहादि हेमासुवर्णादिधातुः । अम्ब-
३० रपट्टाम्बरधरादिः । वेश्मगृहप्रवेशनादि ॥ यात्रागमनादिः । रथस्तकटादिः । अस्त्रखड्गादिः
भैषज्यं वैद्यकर्म्म विभूषणा आभरणादिः एतत्कर्म्म विदध्यात् कुर्यात् । सुरमंत्रिवारः । सुर- ३०
गोदेवता मंत्री गुरुर्हिता जीववारमितिः ॥ ॥ अथ शुक्रवासरे कृत्यमुपजात्याह ॥ ▭

१४५

स्त्रीगीतशय्यामणिरत्नगंधवस्त्रोत्सवालंकरणादिकर्म्म ॥
भूपण्यगोकोशकृषीक्रियाश्च सिद्ध्यंति शुक्रस्य दिने समस्ता ॥ ७ ॥

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

स्त्रिगीतमंगलादिः वस्त्रोवस्त्रडुलेवतिवाहः॥ लंकारस्यादिः। अलंकारेऽस्वर्यादि॥ भूपराप भू
मिक्रयाणा॥ गोगोवीशीपशुकर्म्मयः कोसोभांजोसंवनादिः कृषीमन्नपार्जनादि॥ क्रयानिश्चा
दिः शुक्रवासरेशतत्कर्म्मसिध्यन्तिः तथावुभोज॥ ॥नानारत्नभूषणांवरवधुः पुष्पानिवर्षाभु
वोहर्म्याहासविलासवाहनमणीपवीपवारसेवा। वेशान्दुसुटिकेम्पुनानिगमनोः द्वाहादिपा
गोलिषुः किंतमंगलेयोक्तिकंक्रवमटास्थानेभुजिष्याजनेः॥ ॥प्राकारासारदासिल्यंवर्षका
द्यन्नगोर्दिनो॥ सिद्धिजान्नितथाइस्यादिनोक्तलग्नगपिव॥ ॥अथसनिवासरकृत्यामुपजात्याह॥ ॥

लोहस्मसीसगपुसत्रुदासपापानृतस्तेयविषासवाद्यं॥ गृह
प्रवेसादिपवन्धदीक्षोस्थिरं चकर्माह्विमृतेकुर्यात्॥ ८ ॥

लोहालोहकर्म्मः। अस्मपाषाणा॥ सीससपुगः सत्रुसत्रुदमनः दासकर्म्मकारादयः॥ पा

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

पनिलं द्रुजनादिः न त अ्रसत्य आबन्नेस्तेयवौर्यगमनं॥ विषविषदानं॥ स्तमद्यांमद्यारंभः ग
हप्रसन्नेवेश्मप्रवेसनेः दिपवं प्रहस्ति येषः दिपदी न्ना कर्म्मः॥ स्थिरानिविवाहादयथवा
स्थिरकर्मविरकर्म्मः अर्कभ्रत स्वानेशयंवारे प्रतत्कर्म्मकुर्यात॥ तथा वभास्करस्यवाहानं॥ ॥
दासाजस्वविराविनितकृरभाक्षीयारवलासोविभा॥ हायास्तवपुष्टीघाकांशवद्रारापुवी
३१ पुटोहोदिने॥ नीलीवर्म्मातिलाभूमकोटकवद्योज्ञामप्रवेरक्षवः कूरनोभतनीरवर्म्मोद्युतादु
मेभवयादयः॥ ॥पासासक्षिरोभाऽ्ानिदि न्नाभि न्नाविहंगमाः हतवस्यान्तमायश्वसोभि ३१
स्मिपांतिवासेगे॥ अपेषां स्थयरादिसज्ञामुपेन्द्रवज्रमाह॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

रविश्विरस्तीतकारवररस्यमहीजडग्रसासिजस्तुभिस्त्रा॥ लघु ॥ 186
स्तेरजेभगुजोमद्रुवधानिचती ज्ञा कथितामुनिन्द्रैः॥ ८ ॥ ॥
रावस्थीरवासरःसीकरसोमवासेरवरा॥ महीजोजोमवासेरत्युग्रः॥ सासिजोवुधवासेरमिस्त्रा॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

गुरेज्योजीववासरे लघुः॥ भृगुजो शुक्रवासरे मृदुः॥ शनैश्चरवासरे क्रौ मुनिन्द्रैः मुषी
णांः यत्र यत्र यत्कर्म्मकार्याणि तत्र प्रकरणोक्तं॥ तेषां वासरे यत्कर्म्म कार्याणि तत्र वद
ति॥ ॥अथ सूर्यादि वासरे तैलाभ्यंगयत्फलं सिषरीन्याह॥ ॥ ॥ ॥ ॥

रविस्तापं कांतिं वितरति शशी भूमितनयश्च मृत्युं लक्ष्मीं चांद्री सुरप
तिगुरुर्वित्तहरणं॥ विपत्तिं दैत्यानां गुरुरखिल भोगानुभवनं नराणां तैला
भ्यंगात्सपति कुरुते सूर्यतनया॥१० ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

सपतीसद्यः प्रत्येकं संपद्यते॥ रविस्तापं॥ रविसूर्यवासरे तैलाभ्यंगसी घ्रमेव मनसो देह
स्य तापं करोतिः॥ वितरति शशिं चंद्रो देह द्युतिर्देहस्वरूपं भौमा त्यमृत्युः॥ चांद्रि बुधवासरे ल
क्ष्मिप्राप्नुः॥ सुरपतिगुरोर्वित्तहरणांः सुपतेः सुरदेवता॥ पतिरिंद्रतस्यगुरोर्बृहस्पतिवासरे

॥ [illegible]

सितहस्तां द्रव्यहारितैः॥ विपत्तिर्दैत्यानां गुरुः दैत्यदानवगुरुः शुक्रवासरे विपत्तिं हानिं करो-
ति॥ सूर्य्यते नयशो नेश्वरवासरे अखिलभोगान् भवने अखिलसमृद्धिः। नराणां मनुष्याणां ते-
लाभ्यंगात्ः ः संपदो लक्ष्मीश्च फलं कुरुते॥ एतच्च विवाहाद्यो वकस्मान वर्जीत द्रव्यान्तरयुते ते-
लेन दोषाः॥ ॥ तथाच भास्करः॥ ॥ सार्षपं गन्धतैलं वर्यत्तैलं पुष्पवासितं॥ अन्यद्रव्ययुते ते-
३२ लं न दुष्यंति कदाचन॥ ॥ विवाहादि घृतसमन्विता॥ अन्यद्रव्ययुतं वापि न दुष्येद् ग्रहसांवि

नार्कीरवारे नवसंक्रमेपि नवैधृते नव्यतिपातयोगे॥ नव
द्यमेद्ध नवविष्टिखण्डे रभ्यंगइष्टो नयपर्वकुक्षौ॥ ११ ॥ ३२

नकारसत्व त्यजनं। कित भ्यंगतैलाभ्यंगः। न सुभो मित्यर्थः॥ अर्कादित्यवारे॥ आ-
रो भौमवारे॥ नवसंक्रमेपि। पूर्वापरयोः षन्यकाल घटिकाषोडसकलापर्यंतं॥

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

वैधृतीव्यतीपातयोगौ न वैधृति॥ नपद्दमध्येप दर्भमध्ये ग्रम्यांशे दिने नवः॥ नवविधिशिभद्रा
यां नष्टे पूर्णितिथौ नवपर्वसु॥ स्तितपोर्णमासी शुक्लेतरमावास्याः रलघटी पर्वश्रुतिः तैला
भ्यंगं न कुर्यादित्यर्थः॥ ॥तथा च॥ स्नेनश्चरदिने प्राप्ते तैलाभ्यंगं करोति यः नाल्यमल्पं भवेत
स्पयात्वत्योमार्के न रूने॥ ॥पर्वोक्तं॥ चतुर्दश्यष्टमी चैव अमावास्याथपौर्णिमा पर्वन्येता
नि राजेन्द्र रविसंक्रान्तिरेव च॥ ॥अथ वारप्रवृत्तिर्लोकदृष्टेऽमुपगात्याह॥ ॥ ॥ ॥

वारप्रवृत्तिं मुनयो वदन्ति सूर्योदयाद्रावणराजधान्यां॥ ऊर्द्धं त
थाधोप्यपरत्र तस्मात् चरार्द्धदेशान्तरनाडिकाभिः॥ १२ ॥ चरा
र्द्धदेशान्तरयोर्वियोगो योगोऽथवा नीयफलेस्य सम्यक्॥ सूर्यो
दयादूर्द्धमधोऽथ वैनेवारप्रवृत्तिं मुनयो वदंति॥ १३ ॥ ॥ ॥

मुनयः ऋषीश्वराः वदन्ति कथयन्ति किं तत् वारप्रवृत्तिं॥ रावनराजधानीलंकायां सूर्योदयका

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

वमध्यलेदेशान्तरं कार्यं सोपपत्तिर्नास्तीति ॥ यन्नैषं तल्लावारप्रवृत्तिं पूर्वदेशे कराप्रश्नी मदेधनं यात्रि प्रमारा ॥ वरदलरष ॥

ऽतेनरप्रवृत्तिमूलं लंकापलक्षितां लंकाप्रभृतिमेरुं यावत् याम्योत्तरेखायां सूर्योदयकाल
एव वारप्रवृत्तिं रेखापूर्वस्थितदेशेषु पश्चात्स्थितदेशेषु पश्चात्स्थितदेशेषु वः ॥ कदाचि
त्वारप्रवृत्तिर्नित्यहा ॥ ऽ ॥ इदं स्पष्टोदनंतरं मिति ॥ अथो राशिविशेषः अपरत्र रेखायां प्राग्देशे
षु पश्चाद्देशेषु च यदूर्ध्वस्वरदलः देशान्तरनाडिकाभुक्तिलब्धकला ॥ एतद्द्वयोर्भेदे वारप्रवृ
त्तिः ॥ तत्र षड्रसाद्ध्वेवा ॥ उ ॥ ज्ञो नियाम्योत्तरेखायां प्राग्घीनधनं पश्चात्ताद्देशान्तरं भुक्तिवधा
३३ न्षमस्फुटे देकलाद्याप्तं ॥ ॥ उ ॥ ज्ञोनिर्मोहितके कुस्यमुनफिमुनिवामेमेरुनां ॥ देशान्तर ३३
नकार्यमलेद्रेषामध्यस्थत्वात् ॥ ॥ तथोच्यते ॥ ॥ त्रिरेखेमिषतुलादिकं त्पाइषयोपादेनंद
त्तापलैः ॥ पंवासायुष्णतासिंवमियुनेपंवासवुत्तामगे ॥ द्वादशविंशत् त्यासकाकृतगुणाक
र्कषत्नुः कुंभयोपंवागेनितभान्येकोर्ध्येऽजषयोपाद्रात्वो ताखुश्चिनः प्रतिदिनं यावतापभा
नामतं मतद्यथा ॥ ॥ गोमिनालिपदेषु वाक्यपाग्मप्यादिनेंभद्रेयां ॥ कन्यामकर्कधनुः ॥ १३४
पूर्वदसान्मरां कार्यपश्चिमेधनंदाशिसंपूर्णाकलामध्यमधोरेखानाभिध्यनजोऽपं ॥ वज्ञानिदानि
तक्षः ॥ कुतः ॥ लंकाप्रभृतिमेरुं यावत् इति याम्योत्तररेखा भवति ॥ ॥

दिनं सार्द्धपलानां चतं प्रोक्तं वैनिकस्मिषककर्कटमृगोर्दयं वासयुक्तं फलैः प्रोच्य कर्ककटकान्ते देवम
केरापर्द्धकोलेपस्थापनैः एवं मयूनास्मषक्ष्या हत्वा सहस्र भक्तं पलानि लभ्यते तास्थूलात तोयषाद्
वेंद्रसंयुतारिशागतापश्चिमेदंसंयुतार्धेनं गतात तो दसान्तरघटिकानायः धनगतानि नगतामा
ववाः योगश्चमन्याद्दोरेनावतिभिर्घटिकाभिर्द्दिनगतं नाडिसंषवावायुह्रीतिं मिता ॥ एतद्वोक्तं ॥ सूर्य
सिद्धान्तोक्तं ॥ वायुह्रीतिप्राग्देसे संयोर्द्धप्याधिके भवेत् तद्देसान्तरनाडिभिर्यद्या दूनोविनिर्दिशेत्
॥ — ॥ अयमर्थोदिवामेयत्नेतं तत्त्वथासिद्धतियथासनसिद्धतित द्गुणजायाहे ॥ — ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

वारे ग्रहस्योपचयावहस्य कार्यं यथा सिद्धिमुपैति सौष्यं ॥ ॥
भवेत्तदेवोपचयावहस्य प्रयत्नतो निर्मितमप्यसाध्यम्: ॥ १४ ॥ ॥

योग्येयथेरकथितः कार्यसिद्धिमुपैतिगद्गतिः कस्य ग्रहस्य वारेः कथं भूतं ग्रहस्योपचयावहस्य वद्
मानगोचरस्थकवर्गविशुद्ध्यप्रसाध्यं ॥ कितत्कार्यं राज्ञाभिकोत्सवमिति तद्ग्रहस्यादिवसे कार्यसिद्धि

येषां दिवसे यत्कर्म्म च न्नमानांस्य रगोचरस्थ शकवर्गाश्च आश्रमामिति यद्वा यद्वासेरे शकवर्गहीनानां दिवसे
श्रप्रसाध्यं नकार्यमिति ॥ राज्याभिषेकादि इति ॥ ॥ अथ यस्य ग्रहस्य शुभसौम्यकर्म्मः यस्य वारे शुभके
॥ ३४ ॥ र्म्मतदुक्तं ततेस्व वा कार्यमशुभवान्यस्यापीतिपथोद्भूतयाह ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

शोमसौम्यगुरुशुक्रवारा सर्व्वकर्म्मशुभवंति सिद्धिदः ॥
भानुभौमशनिवासरेषु तु प्रोक्तमेव खलु कर्म्मसिद्धिदः ॥ ५ ॥

सोमचवासरः सौम्यबुधवासरः । गुरुजीववासरः शुक्रेभृगुवासरः एवत्वासरे सर्व्वकर्म्मशुभे
षु ॥ शुभेषु केषुवा ॥ कार्यसिद्धिकराः ॥ भानुसूर्यवारः ॥ भौममंगलवारः ॥ शनिशनैश्चरवासरेषुः
क्रमेव [illegible] कार्यसिध्यंत्ति नान्यतः ॥ खलु निश्चेयनः ॥ शुभमकनपापवारे सिद्धिदः ॥ अथ रविभौमसुतानि ॥ ३५

सत्तोहिलात्वारस्यंशाने कौमांहि शुकोशुभकरागयोश्च ॥
महीसुतः कावनभूषनेषु पतंगसूनुर्गृहकार्य ॥ ६ ॥

[illegible]

।ऽनिष्टयं शास्तोष्टुभोः। किंशुकं रविवासरे लाभारम्भं तत्रमं ॥ माञ्जिष्ठं जनं ॥ सुमंजनं रवि
वासरे सस्तः । मृहीष्टत भौमवासरे कांचनाभूषणाः । स्वर्णाभूषणा सस्तः । पंतगरूर्यः तद्धनुशने
वरखलुतिरवेये नलोहकार्यासस्तः । अथाम्बरं नवाम्बरपरिधाने यस्य वारेष फलं तद्दर्शतितिलके माह ॥

जीर्णं रवौ सततमंबुभिराद्रमिन्दौ भौमेसुवेवु घादेनेव भवेद्ध
नाय ॥ तानायमवि निभृगौ प्रयसंगमायमंदे भलायवनवाम्बरं [शौर] तु स्यात ॥१७॥

स्यात् भे वतः रवौ सूर्यवासरे नव्याम्बर परिधाने जीर्णः परिहितस्सकाले पुष्पादितं जीर्णा भवति ।
। सोमवारे अम्बुभिराद्रं अम्बरो वरभाने जलाद्रं । जलभयं स्यात् ॥ भौम भौमवासरे सुयसोकर
स्यात् ॥ भृगौ शुक्रवासरे प्रीयसंगमाय प्रियजनसंगमाय ॥ मंदे शनैश्चरवासरे महीनता भवति ॥
मृतदेहवस्त्रमालिनो ते नवाम्बरधारणं । अभुक्तं भस्यपरिधरति ॥ ॥ ॥ बुधदिने धनं तु श्चार

इद्धिस्यात् । मत्रिनिनिवारे ज्ञानाय ज्ञानं दीप्तिस्यात् ३ ॥ ॥

हिनिष्ठयः शरतोछभोः किं सूर्यके रविवासरः। लाताम्बरं जनं। मृगजिष्ठं जनं कुसुमजनं।
रविवासरे स्मृतः। महीसुते भौमवासरे कांचनाभूषणं सुवर्णाम्बरसमः पतंगच्युतं
सने श्वरः खलु निश्चयन लोहकायी समः। श्वपनव्यावरपरिधानेषस्यवारे यत्प तन्द्र संततिनाके मान॥

३५ जीर्णं रवौ सततं मं बुधेन्द्रा द्रामिन्द्रो भौमे गुरुके बुधदिने च भवे च नायु
॥ज्ञानायमं जिनिम्मेगो वयह गमायम द्वे मलाय वनवाम्बर धारनस्मात्॥ [illegible] ॥ ३५

स्यात् भवेत्सर्वो सूर्य वासरे नव्याम्बरण्यानेन जीर्णः परिहिते स कालेपि रफाटितं जीर्णं भव
तिः सोमवारे नव्याम्बरपारवाने श्रुभुनिगर्द्ध श्रेसो वस्मोनेन जलाद्र्द्धं। जलभयं स्यात्॥ भौ
मभौमवासरे स्तु वस्त्रो क्षयस्यात् बुधदिने धनं आयुवृद्धि स्यातः। मंत्रिनि जीववारे ज्ञानाय ज्ञानप्रा
प्तिस्यात्॥ भृगोशुक्रवासरे प्रीय संगमाय प्रेमिकजनेन संगमाय॥ मन्दे शनैश्चरवासरे मलीनताभवति॥ 150

मृतेदेहवसंमलिनोक्तैः नवाम्बनवाम्बधारनंः श्रुभुक्तैर्वस्त्रपरिधदति॥ ॥अथक्षौरकार्यायोवा
सेरयावदायुर्ह्रासवृद्धिएनदायुर्वृद्धिमदाक्षत्कान्नेयाह॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

मौमेश्चाशैवितरतिशुषंवोधनपंचमा
भानुमासंक्षपयति तदासप्तमार्त्तंडसूनुः क्षौरकार्येषुनूनं॥१८॥
सानासेपूर्वेंदुदसकुरगुनष्ठकमेकादसेतिप्राकुगर्गप्रभृतिमुनयः

कोरकारयनूनंनिश्चितःदायुषःह्रासतिःघटयतिहानिः क्षौरसूर्यवारेक्षौरंदायुषट्‌मासांक्षीन
तिःनूनं॥मार्त्तंडसूनूशनैश्चरवासरक्षौरंसप्तमासाक्षीयतिदायुषं॥भौमवासरेक्षौरंअष्टमासाक्ष
तिःनूनं॥मार्त्तंडसूनूशनैश्चरवासरक्षौरंसप्तमासाक्षीयतिदायुषं॥भौमवासरेक्षौरंअष्टमासाक्ष
पयति श्रुतापारिवितरतिष्टद्धतिशुभंशुभवासरेबोधनबुधवासरेपंचमासांदायुषवृद्धिः॥इंदुसोम
वासरेसप्तमासान्वृद्धिति॥सुरगुरुवृहस्पतिवासरेदसमासादायुषवृद्धि॥शुक्रवासरेएकादमासा
न्दायुषवृद्धिर्भवतिः॥गर्गादिमुनयः॥आकुकथयतिः क्षौरकार्येषुनूनंनिश्चितंः॥ ॥तथाबलत्वा॥

द्योरेद्विपेन्मासमथामघोर्केस्तनेश्वरस्सप्तकुजस्यचाश्वेः। आर्यभेक्रे ॒ बुधाकेमेयाद्द्युर्द्धसेकाद
सत्तप्रपंचात्॥ ॥अथेदानीं विद्यारंभकार्ये शुक्रादयस्तामंदाभुक्त्याह॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

विद्यारंभसुरपतिगुरुर्नष्टमिष्टार्थदाहैकेन्दुस्वायुस्तुरमपि करो=यंसुमान्मध्यमेज्ञः॥
३८ निहारांसो भवति जडता पंचता भूमिपुत्रे छायासूनावपि तनुनय कीर्त्तयन्तेवमाद्याः॥३८॥

विद्यारंभसुरपतिगुरोः सुराः देवताः पतिरिन्द्रः गुरोर्बृहस्पतिः। वासरः जनुधवासरः अस्तु तात्मा त्पो ३८
शुक्रवासरः विद्यारंभो अभिष्टार्थसिद्धिर्निर्विघ्नविद्यासमाप्तिं करोति। आयुकर्त्तु दीर्घायुस्तव
॥अंसमासूर्यः मध्यमसमेत्यर्थः। निहारां श्व शुक्रवासरो विद्यारंभजडताजाड्यं भीतिः। भूमिपुत्रो भौमवासरः
छायासुनुसौनेश्वरवसरः आपनिर्वघेनपंचत्वं मृत्युं करोति। कीर्त्तयन्ति कथयन्तिः केआद्यमुनिद्र
॥ ॥अथार्द्रप्रनसत्रलानुप्रज्ञयन्याह॥ ॥

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

मनिषिनोर्द्धप्रहराद्द्वितीयादारभ्यसर्वेष्वपिमंगलेषु॥भौमोऽथगुरुसूर्ये
वार्किचन्द्रसुरेज्यवारेषुविवर्ज्ज्यैति॥२०॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

प्रथमंचन्द्रघटिकापपरस्माभौमाद्द्वयत्वारिघटिकार्द्धप्रहराःस्थिताभौमवासरेरवध्ध४उपरगुरु
पर्यंतग्रहोपरिद्वादसघटिकापर्यन्तराशुक्रवासरेप्रहराः।द्वादसोपरिषोडसकलाःपर्यं
न्तसूर्यवासरेर्द्धप्रहरा॥षोडसोपरिविंसतिकलाः२०पर्यन्तबुधवासरेर्द्धप्रहराविंसोपरिचं
तुर्विंसतिकलापर्यन्तरवग्रकीशनैश्चरवासरेर्द्धप्रहराः२चतुर्विंसतिमुपरि२२शविंसतिकलापर्य
न्तरचन्द्रवासरेप्रहराणामतिमंगलसर्वेषुविवर्ज्जयंति॥दिनमानाष्टमोभागोर्द्धप्रहरात्तयाः।भौम
त्परःशुक्रःशुक्रात्परःसूर्यःसूर्यात्परबुधःबुधात्परश्चार्किश्चानिशान्त्यत्परंक्षेरज्जीवीति।अथकुलीसानीनुपजातिः॥

मन्वोर्क्कोदिग्दंतिडाविमन्दोरर्कान्मुहूर्तेकुलिकाभवंति॥दिवानिशेचैवमया
मीनीषुतेगहताकर्म्मसुसोभनेषु॥२०॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

षर्‌ रा१

रर्क्कातस्त्र्यदित्यादयः कुलिकोजेयः रविवारेमनुः१४ चंद्रवारे अर्क्कः१ भौमवारेदिगः१० बुधवासर
वेदांग्निः६ जीववासरघटः६ शुक्रवासरेत्रिः१४ शनिपक्षोः२ अर्क्कात्सुर्य्योदयवासरेषवंदिनः। मुहू
र्तोषष्ठंकुलिकोनयः। त्रीतादवा॥ रविरेकादशकेहीनारथयामिनिषुसविमुहूर्त्ताः। रविवारविषु
यन्द्रनाथि। भौमवारविः९ बुधवारत्रिः७ जीववारत्रिः५ शुक्रवारत्रि३ शनिवारत्रि१ पर्व मुहूर्तो विवाहा
दयः शुभकर्म्मगर्हः दवर्ज्जनीयः॥ तथावपरपोटकेलीफलं॥ उपननानृपप्रस्थानयात्राभिषे
ककार्यानिः कुलीकोदयेपिकुर्यात्तत्रकियानासमुपयाति॥ ॥शुभग्रहस्यवारेसोवल
युक्तौयदातदा॥ कुलिकोपिनदषस्यद्वारेसोवापिलग्नग॥ ॥अथकालहोरानयनंअपवार

वारप्रश्नेघटिकादिनिघ्ना कालाध्यहोरावयसतामा॥ दिनाधिपा
द्यारविशुक्रसौम्यप्रसंकसौरेज्यकुजाक्रमेन॥ २२ ॥ २२॥ ॥ ॥ ॥

३१ ॥ ॥ १२

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

वारप्रवृत्तिं घटिकाः सूर्योदयादारभ्य ॥ सूर्योदयादिष्टघटिकादिने द्विगुणा कार्याः
परापप्राप्तं पञ्चभक्ताः यल्लब्धं ततसंख्या होरा ग्रहक्रमेणा वर्त्तमानो ॥ दिनाधिपाद्या
कालहोरा ॥ प्रथमो रविः द्वितीयो शुक्रः त्रितीयो सोम्यबुधः चतुर्थो शशांकः पंचमो सौरः षष्ठो
वृहस्पतेः सप्तमो कुजो भौमः पुनरपि अष्टमो रविः नवमो शुक्रः दशमो बुधः एकादशो शशांकेन्दुः
द्वादशो सौरः त्रयोदशो ० ० चतुर्दशो कुजः पुनः पंचदशो रविः अधुनाप्रकोष्टाः दिनयामि
द्वे होराधिपावत् विंशतिः २४ संख्या ॥ भुक्ताः ॥ ४ ॥ यथा इष्टघटिका द्विगुणा पंचभक्ता यल्लब्धं
सप्तविभक्ता ॥ शेषं रविशुक्रसोम्यसशांकः सौरः ० ० ज्य कुजात् क्रमेन गणनीयाः प्रथमा
रम्यपंचदश द्वाविंशो रवि होराधिपः इति ॥ ॥ अथ कालहोराप्रयोजनमनुष्टुभमाया हा ॥

यस्य ग्रहस्य वारे स्याद्यत्किंचित्कर्म कीर्तितं ॥ तत्तस्य कालहोरायां
सर्वमेव विधीयते ॥ २२ ॥ २३ ॥

राज्याभिषेकोत्सवादियात्रासु वा स्यहावत्कर्म्म कृत्येषां वारस्य कथितेषां होरास्य कृत्यः सर्व का

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

र्यस्त्वंविषीरतेतक्षयोत्ते॥तथाच॥कालहोरेतिपापानंविवाहादौविवर्ज्योप्रनःवैसधंपञ्जसोके
यपुंसलीपिनसंसये॥ ॥इपिवन्तुनासिम्पाष्यातोयसिद्धार्थरोवना।पिंड्याकवन्धनेकुर्यादु
त्पादोकार्यासिद्धरस्त॥ ॥इतिश्रीमद्दैवमालाविषयविंयांरत्नमालाटिकायांहुतवारप्रक
रणंत्रितीयोध्यायः३॥ ॥०॥ ॥०३॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥
अथयोगप्रकरणं॥व्याख्यायेते॥तत्रविश्वंभुर्योगेनयोगप्रकरणंतेनयोगाप्रमाणंतेनयोगं।
३८ पूर्वाचार्यैसप्तविंशतिसंख्याकाःसुगता॥तेषांनामानिश्लोकद्वयेनमार्य्योह॥ ॥॥॥ ३८
क्रमशोभुवंतियोगा॥विष्कुंभप्रीतिरुपायुष्मान॥सौभाग्यशोभ १५३
नाख्योतिगंडोथसुकर्मा च॥ १ ॥धृतिःशूलगंडवृद्धिध्रुवना
नामानोभवततथा।व्याघातहर्षणाख्योवज्रसिद्धिव्यतीपात॥ २ ॥
स्तथवरीयांपरिघाशिवसिद्धिसाध्यशुभशुक्लौब्रह्मेन्द्रोवैधृतिनामसमानेफलंकुर्युः॥ ३ ॥

क्रमसोभवतिः क्रमेनपरिपाट्या॥ कतिसंख्याविष्कुंभादयोसप्तविंसतिसंख्या॥ अथविष्कुंभः।
प्रीतिआयुष्मान्ःसौभाग्यसोभनःअतिगंडसुकर्मा॥ धृतिस्थूलगंडवृद्धिःध्रुवःव्याघातःह
र्षणःवज्रंसिद्धिःव्यतिपात॥ वरियाँःपरिघःसिवसिद्धोःसाध्यशुभःशुक्लोःब्रह्माएन्द्रौवैधृति
नामसमाफलंः नामतुल्यफलं॥ विष्कुंभअतिगंडस्थूलगंडव्याघातावज्रव्यतिपातःपरिघोवै
धृतिःएतेविरुद्धनामाःसेषाशुभाःयासुजोगस्यःयादृश्यनामतस्यैफलं॥ विष्कुंभेकार्यसिद्धिर्वि
लंभयतिःप्रीतीयोगस्यकार्यकर्तुप्रीतेकरोतिः एवंइत्यादिफलं॥ ॥अथविरुद्धयोगायथावज्रा

विरुद्धसंज्ञाइहयेचयोगास्तेषामनिष्टोखलुपादएपादां॥ सवैध
तस्तुव्यतिपातिनामास्वोप्यनिष्टपरिघस्यचार्द्धं॥ ४ ॥तिस्रस्तु
योगप्रथमेथवज्रेव्याघातसंज्ञेनवपंचसूले॥ गंडातिगंडेचषडेवि
नाड्यस्त्रेषुकार्येषुविवर्ज्जनीया॥ ५ ॥४॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

ॐ योगा विरुद्धनामा ये लेषां षष्ठा नेष्टा येनः। आद्यपादं प्रथमपादं मुनिर्निष्टः वैधृतौ व्यतिपातयो

सर्वोपनिष्टः। वज्रस्तनयषष्ठिघटिका ६० मुनिनिष्टं॥ परिघयोगस्यार्द्धं ३० त्रिंशति घटि. काष्टनिष्टः प्रथम

योगविष्कुम्भः। वज्रप्रथमयोगि... ३ ॥ घटिका मुनिनिष्टः व्याघातयोगे नवः। ९ मुनिनिष्टः शूलयोगे पं

३९ टि पंच घटिका प मुनिनिष्टं॥ गंडातिगंडयोः षट् ६ एव विनाड्यां॥ आद्यपादं वर्ज्जनीयं शुभकार्ये विर ३९

वाहोदासन्त्यज्यनीयं॥ ॥ अथ वैधृति व्यतिपात ज्ञानं वक्ष्ये तिलकसाद्रुलोनाह॥ ॥ ॥

व्याघातशूलपरिघव्यतिपातपूर्वं गंडातिगंडकुलिशेषु च वधृतिषु॥

अर्द्धितयार्द्धोपि त्रिमार्ध्यमदश्च शूलमेवाश्वति विष्कम्भवज्रे किमानिषद्धी॥ ६ ॥

एकार्क्षगता त्रयोदश तथा तिर्यग्गतास्यापरे षष्ठावक्रमिदं तु धैर्यापि हि

तं षाड्गुणिकं वक्रतु॥ व्याघाताद्विपुरश्चिद्रिमंतु कथितं तैवेकेषामस्य रस्यर्यार्क्षेन्दु

मसो मिथो निगदितो दृक्पातरेकार्गलः॥ ७ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

एकार्द्धगतान्ययोर्दस्तथा तीर्थकृत्पूर्वापरयोर्मेकरेखा कार्या: तिर्यक्रेखात्रययोपूर्व: कार्या:
। एवंषाज्जुवेद्धे: वुसंपड्रिते: अभिजित: कथित: । व्याघातादयोग्रहद्विस्थापरत ॥ आदौ भयदि
वद्रसूर्ययोरेकरेखास्थितो: । हरिस्थिति पात: रेखास्थितो एकार्गलो ॥ व्याघातयोगो पुनर्दैसो
प्यते ॥ शूलेसगारोगराप्यते: परिघमथा शुक्लापवे । व्यतिपाते रेखाशुरापते विष्कुंभेधिनिष्ठगापते:
गंडेशूलगण्यते रेखाशुरापते ॥ अतिगंडे नुराघागरापते: । वज्रे पुष्यागो
रापते वैधृति विज्ञागरापते । अस्तुरदानव: वधहृयकरो दूर्गा भाविज्ञाना
म: । यदि रन्यटोगतदाग्रे दिवसे योयोगा व्यतीपातिता: । व्याघातशूला
दियोगो व्यतीपातप्ता ॥ तस्ययोगस्य दानं देयं कृतं द्वयमिगरापते ॥ तथा
य ॥ व्याघारेकार्गलनन्दयोगा कृत्वा वद्धिं यत्र वसेपि वान्यत्तत्र तद्दंपति का
रस्तामाकुरुत्रवित्रिशूलत्रयोगमरनंविभातु ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

व्याघ ७
शूल ५
परिघ १०
व्यति ९
विष्कुंभ
गंडे १९
अतिग ७
वज्र ८
वैधृतिय

सूर्य

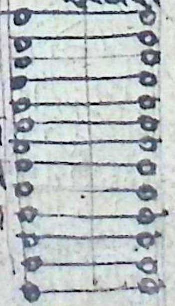

एवं वैवाहिकपातः ॥ अथार्द्धयामपातः फलोक्तं ॥ यदि रविशोषकेरण्याद्यायदितन्मालिन्याह ॥ ॥

दिनकरहिमरश्म्यौ दृष्टिसंपातजन्मा भवति विकृतमूर्तिः कोपि रौद्रो मनुष्यः ।
पतति भुवनमध्ये मंगला नाम निष्ठो ज्वलनकपिलदृष्टिर्निर्द्दहन्माजघाता ॥७॥

४० दिनकरः सूर्यः हिमरश्मिश्चंद्रमास्तयोर्दृष्टिसंपातेन मनुष्यो जातः विकृतमूर्तिर्भवति रौद्रो भयान
कोभवति ॥ भुवनस्य मध्ये पतति सर्वे मंगला नाम भद्रं विनिश्चकोरः ॥ तत्पुनः पुनः कपिलदृष्टिर्भवतिः ४०
। ज्वलनाग्निवन्मुखहलान्तिः तेनाग्निन सर्वमंगलामपि दह्यमानं करोति ॥ तथाच ॥ ॥ विवरूप्रथ
मेद्वौ रेखा सीमंतोकर्ने वेधनेः तथान्नप्राशने चैव चाद्भूरे परिवर्जयेत् ॥ ॥ पातेन पतितो वृक्षापातेन
पतितो ह्यी ॥ पातेन पतितो रुद्रस्तस्मात्पातं न कारयेत् ॥ ॥ अथान्यप्रासरेकार्जोलः ज्ञानं मार्जोयाह स्कोकद्वे ॥ ॥
सूर्यज्ञोतिपित्रिदेवं यस्मिं तस्मिं चापि भवति संज्ञा ॥ तस्मिंस्तं च महत्त्वे लाटो नाम विनिर्दिष्टः ॥९॥

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

तत्रचतुर्थो ध्रुवो ज्ञेयो षष्ठो व्याघात उच्यते ॥ विद्धो भस्तु पुनः षष्ठो वेधः इति दर्शमतत् ॥ १० ॥ १० ॥ ॥

सूर्यदृष्टेति सूर्येन दृष्टत्वात् ॥ यत्र स्थाने पि विद्धं भवत्तत्र स्थगरुडस्य पः मघत्वरपंचमस्थाने वि

त्रायां भवति तत्र ललाटस्थाप्यः चित्रात्प्रभृति चतुर्थस्थाने यत्रानुराधा स्थित तत्र ध्रुवस्थाप्यः ॥ अ

नुराधात्पर षष्ठस्थाने यत्र श्रवणा स्थिते तत्स्थाप्यः ॥ श्रवणात्पर तत्षष्ठस्थाने यत्र रेवति स्थित तत्र विद्धो

भस्थाप्या रेवत्यात्परतः दशमस्थाने यत्राश्लेषा स्थित तत्र वेध तीस्थाप्या ॥ ॥ तथा च ॥ सूर्यादिस्थापदे

द्रुमाश्विन्यादि विलोपयेत् यत्र गंडादियोगस्य ध्रुवं तत्र विवर्जयेत् ॥ ॥ चित्रामैत्राहदि

र्युक्ता अश्लेषामघारेवति ॥ षडेते दीर्घनक्षत्राः शुभकर्मानि वर्जयेत् ॥ ॥ अथ शीजेयोगायावद्घटिका वर्जनियास्थन पजातपाठ ॥ ॥

व्याघातो घटिका वतस्त्र सर्वाण्यनि शूल ध्रुवे वेध तोव ॥ विद्धो भगंडो च

मुहूर्तमेकं वैवा हि केपातविधिर्विचिंत्या ॥ ११ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

सूर्यहस्तादि स्थाप्य अश्विन्यादिगणयेत् शुभकर्मोदय यदिन क्षत्रं पात स्थानं पातौ तीः तत्कालं प

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

४१

व्याघलाट रत्तद्भयंकरः। तस्त्रघूटिकाष्टध्यंवर्ज्जनीयं॥ ष वैवेनाडकपात इतिविधिःनिर्दिष्टपाता
नीया॥ तथयमुनिमतं॥ ॥लातोमालवकेदेसेपातोगोड्समावेरे॥ रकागलंतु काश्मीरेद्समर्व
ज्ञवर्ज्जेश्ला॥ ॥लातेदृमिड्डीव कुदुरसपातोवेधेववंन्ध्यायुतिमेघपुंञ्जली॥ याभित्रदोषोरनुपत्य
ताश्वपाशोग्रहेपंचमाहान्त्रदोषार॥ ॥लातपातयुतिश्चैवते धयामित्रकस्तथाः।पंचपाशाग्रेहेदो
षावर्ज्जनीयात्प्रयत्नतः॥ ॥पातेनपतितोभ्रनाइतिपुर्वोक्तं॥ ॥इति श्री भट्ट कालानलविरचितायां
नमालाटिकायां॥योगप्रकरणं॥ न्यूर्थसाध्याय॥ ॥ ॥ ॥ ॥

अथकरणप्रकरणंव्याख्यायते। तिथर्द्धभोगंकरणमानं॥ त्रिंशत्घटिकानाडीसप्तसंख्याचलकरणानि ... ४१
ववाह्वयंबालवकौलवाख्येततोभवेतैतिलनामधेयं॥गराभिधा
नंवणिजंचविष्टिमित्याहुरार्याकरणानिसप्त॥ १ ॥ १ ॥ ॥ ॥
अथकथयतिः।केनार्थेआचार्येयातिर्विदः। करणमपिकरणा।तिथ्यर्द्धमानोपूर्वाचार्यैकाल्पं

150

त्यानिः॥ ववाख्ययं प्रथम ववसंज्ञाः॥ द्वितियं वालवः॥ कौलवास्ततीयं तैतिलश्चतुर्थः॥ गजपंचम॥ षष्ठ वनिजः॥ सप्तमोविष्टिं भद्रासंज्ञा॥ यत्र भद्रास्तत्र विष्टि करणं भवति॥ ॥ अथ चत्वारः स्थिर करणा॥

चतुर्दस्यासमिनीप्रहीनेतस्याविभागेसकुनीर्द्वितिये॥ दर्सो
र्द्वेस्त्यचतुरंहिनागोकिंस्तुघ्नमोद्यप्रतिपद्दलेतु॥ २ ॥ २ ॥ ॥ ॥

सासिनिप्रहिनेकृष्णपक्षेः चतुर्दस्याद्वितीयभागेविंसतिघटिकामध्ये सकुनीनामकरणा॥ चतुर्दस्यारक्षितमपरभागेसकुनि॥ दर्सान्तु चतुरंघ्रीहिस्तद्वपादानोच्यते॥ तत्र चतुष्पदा॥ मावास्याम परभागेसकुनिं नागकरनः॥ प्रतिपदापुर्वभागे किंस्तुघ्न नामकरन ख्यातिः॥ प्रतिपदामपरभागेववसंज्ञा॥ ॥ तथ्यचज्योतिसिद्धांते॥ ॥ कृष्णचतुर्दस्यन्तेसकुनीपर्वनीचतुष्पदाप्रथमे॥ तिथ्यर्द्धेतेनागकिंस्तुघ्नप्रतिपदाद्यर्द्धे॥ ॥ तथ्यावस्तुर्थीसिद्धांन्ते॥ ॥ ववादिनीततःसप्तव

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

श्री १

शाष्यकरनानिच॥ तिथ्यर्द्धभोगंसर्वेषांकरनानांतुकल्पयेत्॥ १ ॥ ॥ कृष्णानिसकुनिर्नी
गस्तितीयंचचतुष्पदं॥ कीस्तुघ्नंचचतुर्दश्यांकृष्णायांवापरार्द्धतः॥ ॥ अथकरननयनेपराग्रे
थेनोक्तं॥ ॥ १ ॥ तिथिस्तुद्विगुनीकृत्वाद्युरेकेनतुनकारयेत्॥ ॥ सप्तभिस्तुहरेद्भागंसेष
स्तुकरनाहृदेत्॥ ॥ याताथिकरनानयनामहृतेषांतिथिसंख्याद्विगुनाकार्यास्माद्विस्था
४२ कार्याः एकस्थानेद्विरस्थानेएकंशोध्यःशुः॥ स्वप्नानेसंघटाद्द्वषवनादयःकरणा
लभ्यन्ते॥ इतिचरकारणा॥ एकतिथिद्वयोकारनंभुक्ता॥ श्रेष्ठेषांकरणस्वामिनोस्माहिस्पह॥ ॥ ४२

इन्द्रोब्रह्मामैत्रनामार्यमाभूश्रीकीनाघ्नेतितिथ्यर्द्धनाथा॥ कल्ये
स्वोरवोस्त्रर्थयुक्तेधवर्येचत्वारस्तेस्थिरानांयत्नामः॥ ४ ॥ ४॥

ववादयस्वामीनाभवति॥ ववकारणेइन्द्रस्वामिः बालवेब्रह्मास्वामिकौलवनाथामित्र

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

तैतिलनाथ अर्यमा॥गरनाथः सूर्यो॥वनिजनाथश्रीलक्ष्मीः विष्टिनाथोः किनार्थ य
मः तिष्यर्द्ध द्वहं करणाः नाथास्वामिनो भवति॥अथस्थिरकरणास्वामिः शकुनोकरणोकलु २
कलिस्वामिः॥चतुष्पदकरणो वृषवत्सः स्वामि॥नागकरणोसर्पस्वामिः॥कलु घूकरणोवायु
स्वामि इतिस्थिरसत्ताः स्वामिन॥ ॥अथवववालवकौलवतैतिलकरणयोः द्धतयाह॥ ॥

पौष्टिकर्मस्थशुभानिववाष्यवालेवेदिजहितान्यपिधर्म्मे
कौलवेप्रवयमत्रविधानं तैतिलेशुभगताश्रयकर्म्मान्॥५॥

ववकरणोपौष्टिका सान्तिपुष्टादिः स्थिरयिहारभादिनानिशुभानि विवाहादयं॥कौलव
करणेः प्रवरमित्र श्रेष्टमित्र श्रेष्टास हमित्र प्रमदाविवाह श्रीविवाहादयः एतत्कर्म्मका
तैतिलेशुभगताश्रयकर्म्मान॥शुभगताहो भाग्यः ग्रामयोगहेकर्म्मान्॥गतायात्रादि

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

न्त्री

अथगवनिजविधिंसत्यस्तुपेद्वेनवक्रमाह॥ ॥ ॥शेखविज्ञात्रयकर्षनानिवा

नीपिस्थोर्थंववनिकुह्मयावः॥ नार्मिडुमायातिक्रतंवविष्ठांविषाणिघाताद्दिषुतत्रसिद्धि॥ ८॥

४२ गरकयोःवीजयत्र॥ आश्रयगृहकर्म्मः कर्षगकृषिः।धववीजंमहिलानामितुदानश्चतत्क

र्म्मकार्यंवानिज्यकारयो।वानिजंक्रयविक्रयंस्थैर्थेस्थिरांशं॥ विरकर्म्मद्रव्यभूमिस्थापनो

दिग्जहविवाहादिरतत्कर्म्मकार्यंविहितःस्तेःयत्कर्म्मकृताशुसिद्धिर्न्नभति॥ तथावमासे ४२

कर्म्मद्रायाष्टनामलल्लोकं॥ करालिनंदिनीरौद्रीसुमुषीदुर्म्मुखीस्तथा॥ त्रिहीरावेष्ठ

विहंसि अष्टावेतेस्तुविष्टद्याः॥ ॥अथादिष्टिसंज्ञाकरणोत्रिसंहृष्टिकाजविषभगमुपआल्याह॥ ॥

नाडुयस्तुपंचवदनंगलकस्तैथेवकावक्षोद्दूसेकसहितानितंवतस्त्र।

॥नाभिःकटिषडथगुह्लतावतिश्रोविष्टेर्बुधैरभिहितोऽजविभागश्च॥७॥

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

॥ ॥ [illegible]

वुधेपंडितैरविहितः कथितः विशेषभद्रायांदंगविभागनाड्यस्तु पंचवदनं॥ पंचघटिकाग्रा
यावदनं॥ गलकेरेकघटिकाः दशरकसहिता रकादशघटिकावक्षोस्थल॥ हृदयः नियंत
निश्चितं॥ वत्सरुघटिकान्निघटिकग्राघट तद्घटिकाः॥ पुच्छलतावतिअरुनिश्चत॥ ॥गुह्याग

मुखेकार्यञ्चास्ति भवति मरणं वाथगलके धनेहानि वक्षस्पथकटितेदेवुद्धिवि
लय॥ कलिर्नाभौदेसे विजयतिपुच्छे वजगतुः सरीरभद्रायाः रथागतिफलं पूर्वमुनयः॥ ८॥

पूर्वमुनेश्वराः पृथक्पृथक् अंगफलं कथयंतिः वदने च पंचघटिका कार्यं वनुः कार्यश्चास्ति कार्यं
विनाशयतिः मरणं वाथगलके अथगलेरेकघटिका कार्यं कर्तुं मरणं कस्वेर्थः॥ धनेहानिव
र्वक्षः रकादशघटिका यद्वक्षोस्थितेः तेषां कार्यं कर्तुं उद्वेन हानिकटितेदेः वुद्धिविलयः॥ कटिस्थि
तेषष्टघटिका उद्भिंसः॥ नाभिस्थिते वस्वघटिका कलि कलहप्राप्तिः॥ विजयतिपुच्छेः पुच्छस्थिते

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

त्रिशाघटिका विजयकृताः कस्यतेगत१सन्नादः॥ ॥तथाँलिल्ला॥ ॥कालप्राप्तिं मुखं विंद्यात्का
लोदयमुखस्थितं॥पादयो कीर्तिता द्वाद्वा विष्टि पुच्छे कुवाजया॥ शुक्लचतुर्थ्यादि षु तिथि षु विष्टेय
स्मिंयामे यस्यादिमुखं भवति तन्मालिन्याह॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

जलक्षिषीसाम्यदक्षर्वकीनाक्षवायुत्रिदक्षपतिककुप्सुःप्रोक्त मास्यं हि विष्टे
ष्टे॥नियतमष्टा घभिरससार्धं घयामैक्रमेन स्फुटमिहपरिहार्यं मंगलेष्वेतदेव॥ २ ॥ ८

५४ प्रोक्तं कथितः सूर्षिभिर्मिशीरां॥विष्टेभद्रायां मास्यं मुखं ककुप्सु दिसाजयाः मामःप्रह्ल संख्या शुक्ले ५४
चतुर्थ्यामुत्तरार्द्धे प्रथमप्रहरे जलपक्षिमाभिमुखः॥अष्टमीपूर्वार्द्धे द्वितीयप्रहरे सिषौ आग्नेय्यामिमु
खः॥एकादशीमुत्तरार्द्धे त्रितियप्रहरे साक्षि मुखमाभिमुखः पौर्णिमास्मि चतुर्थप्रहरे नैर्ऋत्याभि
मुखं॥इति शुक्लपक्षे॥अथ कृष्णपक्षे कृष्ण त्रितियामुत्तरार्द्धे कीनासं प्रथमप्रहरे इसान्याभि 1/9

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

७ रवौ॥ सर्वे ईशानः॥ क्षिप्रसप्तमी पूर्वार्द्धे द्वितीयप्रहरे वायव्याग्निमुखः॥ चतुर्दशी पूर्वार्द्धे च
तुर्थप्रहरे विदिक्पतिः पूर्वस्यां दिशि॥ नियतं निश्चितं आशाः दिशा॥ तृतीयं यामः प्रहरः ष
संख्या॥ यस्यां दिशि विष्टि मासं त्वहोरात्रिं संगत्य परिहार्यः स्तु इति निश्चयं॥ तथा वा॥ मनुवसुमुनि
तिथिषु गजदन्तासि वसुधा संख्या तिथिषु वा द्या॥ अथाति विष्टिरेणा रुद्रेषु भद्रा पुरस्तच्छुभा ॥ ॥
मनुसंख्या चतुर्दशी भद्रा पूर्वस्यां दिशि॥ वसुसंख्या अष्टमी भद्रा आग्नेय्यां दिशि॥ मुनिसंख्या सप्तमी
भद्रा यमदिशि॥ तिथिसंख्या पौर्णमासी भद्रा नैरृत्यां दिशि॥ गजसंख्या चतुर्थी भद्रा पश्चिमदि
शि॥ गुणसंख्या तृतीया भद्रा॥ इत्यनुसाति तिथि क्रमेण पूर्वाद्या॥ रुद्रेषु भद्राः पूर्वे भद्रा पश्चिमस्थ दिशि ७
भद्राः इत्यादि पुरस्तच्छुभा॥ [illegible] शुभा॥ ॥ अथ दृष्टिसकंपप्रहर्षि न्याह॥ ॥ ॥
उद्वेगो दुरत्तरपिंडिकाति हृष्टा दष्टोग्राघ्रष्टुहत्तु गंडदीर्घनासा॥ का
र्याग्निकृतवक्त्रमुज्ञो यति विनिश्चा नत्यानतिसमं ततो प्रविष्टि॥ १०॥ १०॥

हलर

उर्द्धोर्द्धाङ्गुलिस्थिताः उरस्थुलाः कृष्णदृष्टिपिशङ्ककायास्ता॥ भनकाः अतिकृष्णाः अतिस्थामाः दंष्ट्रो
ग्राः ह्रस्वदंष्ट्राः स्थुलहनुः विस्तीर्णाविपिटहनुः गण्डस्थुल दीर्घनासिकाः कार्यार्थकार्यविनाश
कारिः कृतवहलक्षप्रभूताग्निमकृशानिः कृष्णहस्तिः॥ विध्वंसमात्मेखुरसादिपापतनिः तांवडो दृ
सीतिसंबन्धा॥ एवं प्रविष्टा॥ ॥तथा च॥ ॥करालिनः हिनिस्ते द्वौ शुम्भषी दुम्भषी स्तथाः॥
४५ त्रिहीमावेषु वीर्हं अष्टावेतस्तु निश्चयः॥ ॥युजटी निम्सितपहेगं दौभूडम्सितं ते तरे॥ अदौरति ४५
थयो भद्रात्वौ सु प्रहसदिता॥ ॥अथ नाविष्टिं ... ज्ञातसार्द्धं लमाहा॥ ॥ ॥ ॥

दैते द्वे समरे शुम्भे निशुम्भे विजिते ताराः कुम्भोद्वैः श्रवाक्त्वात्कोपात्कौलनिर्गतास्वरूपाषितां
गुलिनी च त्रिपा॥ विश्वसप्रशुजा मरगेद्रगलकान्तामोष्ट्रिग्राः दैत्यखुम्भदैते सुरेस्तु कल्पणा प्रांते नयुक्त क्रोसदा॥

अमरदेवताः समुद्रे विजिते॥ क्षमसमये संग्रामसमये॥ केदैतेन्द्रयो शुम्भसमये इसकुदः माहादे

200

वक्रो भट्टहः तस्य कोपक्रीलइ त्यागमो। निग[illegible]। कासो विष्टी भद्रा खरमुखी॥ लांगूलिनि व
त्रिपाः। लांगूलिनीः पुहू युक्ताः। त्रिपा त्रिपादयुक्ता॥ स्वयंभू जा सप्रघा हूः मगे द्वाक्षि ह तत्समा
नगलकां कंठसिंहवत् तमोदग्निकसोदरिः प्रेतगाः हानीः दैत्यघ्निदानवथासिनि॥ सुदीतः ह
षितः सुरदेवता करणा॥ पांचे ग्रंते युक्ताः लभ्यकरा सदा सर्वदा॥॥ अथ शकुन्याश्चत्वारि स्थिरकरणं [illegible]

(मंत्रं)

मंत्रौषध्यानि सकुनी वस्तपौष्टिकानी गो द्वीप्रशस्तपित्रिकर्म्म चतुष्पदेषु॥
सौभाग्यदानि [illegible] ध्रुवकर्म्मनागे किंस्तुघ्न निश्चभेषौष्टिकमंगलानि॥१२॥

मंत्रमंत्र शुद्धिः औषधं औषधमूलादिः भेषज्य कृत्यापौष्टिकानिः पौ कर्म्मसहितानि॥ एतत्कर्म्मस
कुनीनामकरणं कार्यं गोपशुकर्म्म विप्रप्रशस्तनं राज्यनरपतिः पत्रिसर्वपित्रिकर्म्म। एतत्कर्म्म चतु
ष्पदकरणे कार्यं॥ सौभाग्यपित्रिकरणं मैत्र्यादयः दारुणा दुष्टजन भयानकरणं॥ ध्रुवकर्म्मः ना

गकारो यत्कर्म्म कार्यं ।। शुभाशुभं न कर्म्मः पौष्टिक शान्त्यादि ।। मंगलान्नप्राशनादिः ।। किंस्तु र
द्विकारो यत्कर्म्म विद्ध्यात् कुर्यात् ।। ।। अथ कारणाद्योनीमन्तुह्नु भयाह ।। ।। ।। ।।

सिंहो व्याघ्रो वराहश्च गर्द्दभो गज एव च ।। वृषभः सारमेयश्च ध्वकाराणां तु योनयः ।। ।।१२

वकारो सिंह योनिः ।। वाल व्याघ्र योनिः कोल वराह ध्वकार योनिः तैतिल गर्द्दभ योनिः गरे गर
४६ ज हस्ति योनिः वाणिज वृषभ योनिः ।। गव योनि ।। विष्टि सारमेय श्वान योनिः इति करणायोनी ।। ४६
तथाद पर पीठ भन्ना स्वर्ग मर्त्य पाताल लोकं ।। ।। मेष कामेष वृष कर्कट स्वर्गेः कन्या मीन धन तुला धन ना
गेमकर कुम्भ मलि केसरि मर्त्ते विचरति भद्रा त्रिभुवने यो द्रे ।। ।। अथ भद्रा यदि वासे विष्टि यत्र र ४०
स्थितः पर पीठनोक्तं ।। श्वि स्वभूमि वसे द्र द्राशोभ भद्राय कार्यं ।। भौमन लामध्यतु पेवनगौरं
वसेत् ।। गोराग हम ध्यास्य शुक्रे वसा गं वसेत् ।। शनि पंथ वसेद्विष्टि भि भद्रा प्रकीर्तिताः ।। ।।

इतिश्रीभट्टोत्पलविरचितायां रत्नमालाटीकायां श्लोकरसाप्रकरणं पंचमोध्यायः॥

५ अथनक्षत्रप्रकरणं व्याख्यायते॥ तत्रादौ देवस्वामिज्ञत्वाह अष्टाविंसतिसंख्या॥ पूर्वाचार्यैकालोत्ता
निः तत्रनक्षत्राणां इसास्वामिनोक्तं शार्दूलविक्रीडितेनाह॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

नेशाद्दस्रयमाग्निधातृशशिनःसर्वोदितिवाग्पतिकद्रूजापितरोभगोर्यमरवि
त्वष्टाक्रृयामारुत॥ सक्राग्नित्वथमित्रइंद्रुनिरृतितोयंवविश्वेविधिगोविंदो
वसवोम्बुपाअजवरुणाहिर्बुध्न्यपूषाविधा॥ १ ॥ ॥निधाकथिताःभेसद्धंनेदो

वैः इसाःस्वामिनोभवंति॥ अश्विन्यादस्रकुमारस्वामिः भरन्यांयमश्रेतकः कृत्तिकायांअग्निद
हनः रोहिन्यांधातृविधाता॥ मृगसिरःसशिचंद्रमाः आर्द्रायांसर्वरुद्रः पुनर्वसौअदितिदेव
माताः पुष्यवाग्पतिःवृहस्पतिः अस्लेषाकद्रूसर्पाः मघायांपितरदेवतेषुः पुर्वफाल्गुन्या

॥ ॥

भगः सूर्यः भेदः उत्तरफाल्गुन्यां अर्यमसूर्यो भेदः। हस्ते सविता दितः। चित्रायां त्वाष्ट्रविश्वकर्मा
स्वातौ मारुतवायुः इंद्राग्नी इंद्राग्नः। द्विदेवेषु विशाखायां॥ अनुराधायां मित्रसूर्यदेवः। ज्येष्ठायां शक्र
इंद्रः। मूले निर्ऋति राक्षसः नैर्ऋतो वा। पूर्वाषाढायां तोयं जलसत्वाः उत्तराषाढायां विश्वविश्वेदे
वाः। अभिजिति विधि विरञ्चिः गोविंदः। विष्णु धनिष्ठायां वसवः शतभिषायां अम्बुवरुणाः। पू
४१ र्वभाद्रपदायां अजचरणा रुद्रा नाम अन्यतमः। उत्तरभाद्रपदायां अहिर्बुध्न्यरुद्रदेवः रेवत्यां पौष्णपूषाख्य

अश्विभाजफलाद्रुयं वह्निषभ्रुकोबेन्दवोमूषिकशाखुगोकु ४१
मम्भः स्नुतोपि महिषी व्याघ्रपुनस्तोहिभ्री॥ व्याघ्रसौम्यगमडेलो
कपिरथोवभ्रुद्वयवानरमिहस्तोमगशाटुपन्त्वकावृजोनिस्तुमानामिदं॥ २ ॥

अथ व्याधिनां अश्वतुरगयोनिरुत्पत्तिः। भरत्यांइभहस्तियोनोत्पत्तिः कृत्तिका अजछाग
योनोत्पत्तिर्दोहिणीं मृगशिरो सर्पयोनोत्पत्तिः।

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

आर्द्रास्वस्वानयोनोत्पत्तिः पुनर्वसुस्तुष्यकुर्कविडालयोनोत्पत्तिः ।पुष्यमेषच्छागयोनोत्पत्तिः श्ले
षाठ्त्वबत्रुद्दविडालयोनोत्पत्तिः ।मघामुषकयोनोत्पत्तिः पूर्वफाल्गुन्याश्चाषुमूषकयोनोत्पत्तिः उत्तर
फाल्गुन्यांगोपसवयोनोत्पत्तिः ।हस्तमहिषनोनोत्पत्तिः ।विज्ञान्याघ्रजोनोत्पत्ति ॥ स्वातिपुनर्सौरि
भामाहिषयोनोत्पत्तिः ।विसाषाव्याघ्रयोनोत्पत्तिः मूलमंडलीकस्वायोनोत्पत्तिः पूर्वाषाढार
कापूवानरजोनिउत्तराषाढाभिजिदनयोनकुलयोनोमुत्पत्तिः श्रवनवानरमर्कटजोनिमु
त्पद्यतः ।धनिष्टासिंहकेसरियोनोत्पत्तिः ।सतभिषाश्वश्वस्तुरगजोनोत्पत्तिः ।पूर्वभाद्रमृगरा
ट्सिंहयोत्पत्तिः उत्तरभाद्रपदगवयोनोत्पत्तिः रेवत्यांकरटोहस्तियोनोमुत्पद्यते ॥ इति ॥
भानिनक्षत्रानांदंयोनोत्पत्ति ॥ ॥ तथावत्रुन्लस्यामले ॥ ॥ छागलिकीतकापुष्योपं
न्नगोमृगरोहिनीः ।मूलाद्रसारमेयस्य मूषके भजापिवित्तिभेः ।सर्पादितौ चमाज्जीनौःचा
घ्रौचित्राविसाषयो ॥ गवामार्यमहिर्बुध्न्योसक्रौमेवस्तथामृगेः हस्तस्वातीमहिष्यौतुरंगेया
वा

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

श्विनाकृत्तोमकेयेविहुतोयन्दे याम्यपौ पूमतंगजोः क्षिप्रो ऽत्र पादवस्तुभे नकुलौ ऽभिजिद्विश्वेत्ता॥ ॥ श्रवणे [illegible] ॥

गोल्यार्द्ध्रगजक्षिह्र्अस्वमघौश्चिशांवजुरगेवें देवानरमेषकेयमुमहस्तद्विः
डालोन्दु ॥ लोकानां व्यवहारतोन्यदपि च ज्ञात्वा प्रयत्नामिदं दंपत्योस्तपभेतयो
४८ रपि मद्दांवर्यमुस्यार्थिभिः ॥ २ ॥ ३ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ४८

ज्ञेन शुभस्यार्थिभिः शुभस्य अर्थिभिः तेन वर्ज्यस्त्याज्यः लोकानां व्यवहारः लोकव्यवहा
रेज्ञेन ज्ञात्वा ज्ञानि भवंति तेनानीप्रयत्नेविवार्य दंपत्योश्रीपूषर्योन्नपभेत्ययोप्रभृ सेवक
योऽपि निश्चयं वर्यः येन शुभार्थिभिः गोवार्द्धं उत्तरफाल्गुनीहिवुब्ध पवंगवयो रार
विज्ञा विशाषा एवं व्याघ्रयोनिः अनयो वैरं भयनिरेवौती गजः धनिष्ठा जपादस्तिहः अ
नयोवैरं अश्विनी सतभिषा तुरगः हस्तः स्वाति माहिषी अनयो वैरं मूला र्द्रा स्वानाजे
203

गज॥ अश्व॥ स्वान॥ मकुल॥ वानर॥ विड़ाल॥ गव५॥

गा१

श्वानुनाखाहरिरश्वनयोर्वैरं:उष्ट्रमीर्योर्नकुलशेर्महिनिमृगसिंहसर्पः श्वनयोर्वैरं॥पूर्वाषा

गज	अश्व	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	गवप
२७ रे	१ अ	१९ मू	२१ उ	पू २०	श्ले ९	१२ उफ
२ भ	२४ श	६ आ	० अ	श्र २२	पु ७	२६ उभा
सिंह	महिष	हरिण	सर्प	मेष	मूषक	व्याघ्र
२३ ध	ह १३	अ १७	रो ४	कृ ३	म १०	चि १४
२५ पू	स्वा १५	ज्ये १८	मृ ५	ति ८	पू ११	वी १६

ढाश्रवनमर्कटः हतिकापुष्प छाग
गाश्वनयोर्वैरं॥पुनर्वसुमूलिषामार्जारावुपुफ
फाल्गुनीमूषकश्वनयोर्वैरं॥ मुमहद्वैरं॥
अथप्रीतिसंज्ञोकुलयामलोक्तौ॥ ॥अश्वस्य

अश्व	महिष	सिंह	गज	सर्प	नकुल	मार्जार
१	१३	२३	२	४	२१	९
२४	१५	२५	२७	५	०	७
मर्कट	गो	व्याघ्र	मूष	छाग	मृग	स्वान
२०	१२	१४	१०	३	१७	[illegible]
२२	२६	१६	११	८	१८	६

मकै
टप्री
तिम
हिष
वग
वायु
सेःति
हवा

घुभयोप्रीतितथैवगजमूषयोः उरग छागयो
प्रीतिनकुलवमृगाप्येयोमार्जारस्यावेमप्रीतिं
रंपत्योस्वामिभृत्ययो॥ ४ ॥

ग्युथरधोमुखनक्षत्रे यावत्कर्म्म कत्पानत्स्माईले नोऽह॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

मूलाग्नेयमघादिदेवभरनिसार्पानि पूर्वात्रयं ज्योतिर्विद्भिरधोमुखं
६ हि नवर्कं भानामिं कीर्तितं॥ वापीकूपतडागगर्तपरिखास्वातोनि
धीरुक्षतो द्वेपोद्धृतबिलप्रवेशगनीताद् भावुम्मि आतिय॥ ४ ॥

४९ मूला मूल अग्निः कृत्तिकायां॥ द्वीदेव विशाखाषाः। भरनी स्वार्प्ष अश्लेषाः पूर्वात्रयं पूर्वफा ४९
ल्गुनिः। पूर्वाषाढा पूर्वभाद्र २ तत्रयपूर्वाः। ज्योतिर्विद्भिर्देवज्ञैः कीर्तितं कथितं ः २ तत्र २०४
वनक्षत्रेऽधोमुखं ःपातालम्मुखानि ः २ वं भानानक्षत्रे २ वं कर्म्मकथितं ःवापीसो
पानवती ः कूपः। तडागपुष्करिनावल्यांगर्त्तः जंभीरघातादिखननंः। परिखाः अर्गला

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

खातोपनन्नंः। निषेकधृताः सूमा धरथापनं निधीमद्दे। यतेः निधीकद्वाटनः थानिधी
लेप्पास्थापनं रक्षानीयः युतः युवाषिलनंः। विलप्रवेसः दूलिप्रवेसः तामादिपर्वते दृढ द
नः। गशिताप्रारम्भः गमांकतानारम्भः एवं नक्षत्रस्वकर्मप्रसिध्यती॥ ॥अथ तीर्थक्षुभीनदीङ्क्षयावत्यक्षेत्रतयासार्द्धलग्न

जेष्ठादित्यकराश्विनीमृगशिरपौष्णानुराधानीलत्वष्ट्राष्या।
निवर्द्धतिभानिमुनयातिर्यक्मुषान्नेषुतु॥ अश्वेभोष्ट्रलुलायरा
सहषभोरथ्याद्दिदंतिस्वनोगंजियंत्रेहलप्रवाहगमनारम्भाप्रसिद्धंतिरा॥५॥

वर्द्धतिकथयन्तीः मुनयारिषीनां॥ भानीनक्षत्रतिर्यग्मुखास्यः जेष्ठादित्यापुनवसः कर
हस्तः। श्विनी। अश्विनीमृगशिरपौष्णोरेवतीः नुराधाअनुराधानिलवायुस्वातिः। त्वाष्ट्रचि
त्रा स्वक्षनक्षत्रेषुकार्यमवर्द्धतिः। अश्वतुरगः इभहस्तिः उष्ट्रकः लुलायमहिषिरासभः

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

गर्द्दभस्य षभो वरदा रम्भकुडुम्भेडोः। एतेषां भा द्वयाः दंति नौर्व्वेश्वनौस्या नादयः। जंत्रिगीतारभः
यंत्रटिकादिः हस्तमति॥ ॥ अथोद्भुवन वांसीया वल्के स्मे केल्या सा दूरे नाह॥ ॥

॥ पुष्याद्र्द्रासवर्योत्तरास्तत्भिषावला अविष्ठाकेयां मुपीष्पानिन
तोऽर्द्दितामुनिभिर्धिष्ण्यानि घृतेषु तु॥ प्रासादध्वजहर्म्यवारुणगृहप्राका
५० रवलग्रीमनोः छायाभावविधौ हतो नरपतिः पट्टाभिषेकादिवा॥ ६॥ ५०

उदितानि कथितानिः मुनिभिः नवधिष्ण्यानिः नक्षत्राणि उर्द्धमुखानि पुष्यात्पुष्यः श्रवणा अव
रोहिण्युत्तरात्रयः उत्तराफाल्गुनीः उत्तराषाढा उत्तराभाद्रपदाः उत्तरा॥ शतभिषक्वा लरोहिणीः
श्रविष्ठाः एतदूर्द्धमुखाः प्रासादः देवालयः ध्वजध्वजा तोरणः। हर्म्यगृहं वारुणगृ
हं हस्तिशाला। प्राकार वृक्षमन्य नगर रचे हन॥ बंधनः वा नत्र विठन्तु॥ मनोरथाः उक्ता

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

छायारामः ऽ द्यानवाटिकाः द्विरोपणाः हितः मित्रविधानं नृपते पट्टाभिषेकः एतन्न
क्षत्रं पतत्कर्म्मप्रशस्तं ॥ ॥ अथ ध्रुवसंज्ञानक्षत्रे यावत्कर्म्मा कोरध्याद्भुतयुग्ह ॥ ॥

रोहिणीसाहितमुत्तरात्रयं कीर्त्तयंति मुनयो ध्रुवाह्वयं ॥ बीज
हर्म्यनगराभिषवनारामशान्तिषु हितं स्थिरेषु वा ॥ ७ ॥ ७ ॥

रोहिणीः ऽ उत्तरात्रयं ऽ उत्तराषाढाः ऽ उत्तरफाल्गुनिः ऽ उत्तरभाद्रः एतन्नक्षत्रं ध्रुवसंज्ञाः मुने
स्वयं कीर्त्तयंति कथयंति बीजवापनं यथवा ऋतुदाने हर्म्यगृहारंभः नगराभिषवनं गृ
हप्रवेशः नगरप्रवेशनं आरामवाटिकायनं शान्तिग्रहहोमदानादिः विवाहादिः
अपरं यत्स्थीरकर्म्म एतन्नक्षत्रे हितप्रशस्तं शुभं अथ चरसंज्ञानक्षत्रे यावत्कर्म्मा करं

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

थोद्धतयाहा॥ ॥ ॥ त्वाष्ट्रभिच्चमाश्रपूषदेवतान्याममंतिमुनयोमदुन्यथीः॥
भित्रकार्यगतिभूषणाम्बरोगीतमंगलविधानपमेषतु॥ ८ ॥

मुनयोमनक्ति॥ कथयंतिः केः मृदुसंज्ञा॥ भित्रकार्यमित्रीकरणंः गतिभूषणांः रत्नादिलंक
रणंा अम्बरेनवयस्त्रपोतांम्बरादिपरिधानंः गीतंऽद्भुतगायनंः मंगलविवाहकरणं रंत
५२ द्विधानं एतन्नक्षत्रं प्रशस्तं॥ ॥ अथलसंतानद्वयंयावत्कमोक्तं रथोद्धतयाहा॥ ॥ ॥ ५१

अश्विनीगुरुर्भमर्कदैवतंसाभिजिलघुचतुष्टयंमतं॥ पण्यभूष
णकलारतोषधिज्ञानभित्यागमनेषुसिद्धिदंः॥ ९ ॥ ९॥ ५०

अश्विनीगुरुभपुष्यअर्कदैवतं हस्तः॥ साभिजिः एतन्नक्षत्रं चतुर्थलघुसंज्ञाः॥ पण्यपो
तानिजयः॥ भूषणमलंकारनम्र॥ कालहस्तप्रतिरूपवेबुधारहस्तं कथितारस्नकोसाहे

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

॥न॥ रतः स्तंभोः आषधः स्थानज्याभ्यासः॥ मित्रबुद्धिरवनादि ज्ञानं गमने शुभप्रदाः॥ एतन्नक्षत्रे एतत्कर्म्म प्रसिद्धं प्रशस्तं॥ — अथ तीक्ष्णसंज्ञानक्षत्रे यत्कर्म्मादिते स्योक्तं साल

मूलश्लेषार्द्रा मित्र सार्प्प देवता न्युत्यपत्यथवती क्ष्णसंज्ञया॥ भूत
यक्षानिधिमंत्रसाधनो भेदवंधवधकर्म्म वा अत्र तु॥ १० ॥ २० ॥

उत्पन्नेः कथयंति केतिक्ष्णसंज्ञाः मूलश्लेषकज्येष्ठां॥ शिवशार्द्रा सार्प देव श्लेषा एतानि क्ष्णसंज्ञानक्षत्रे भूतवेतालयक्षगुह्यकः॥ अनयोर्विधिनिधिस्थापनं मंत्रसाधनभेदैर्विदारनः वन्धवन्धनं॥ वधताडनपापास्त्र वलवंधनं एतन्नक्षत्रे एतत्कर्म्म कार्यं॥ — ॥ अथ चर

वेष्णवत्रययुते पुनर्वसु मारुतं च चरपंचकानि इदं॥ दंतिनो वाजि
केरभो देवाह नारामयान सि विघुप्रसस्पते॥ ११ ॥ ११ ॥ न

॥ ॥

वैष्णवादित्रयं: श्रवणाः धनिष्ठाः शतभिषाः पुनर्वसुः मारुतस्वाति एतेषंचनक्षत्रं च
रसंज्ञा॥ चलेषु हस्तिवाजितुरगा। करभोष्ट्र ष्टुंदोर्ध्दषः वाहनारथादयो दमनः। आराम
पुष्पवाटिकारोपनः एतत्कर्मं तो विधिषु॥ प्रशस्यते कथ्यते शस्यते प्रशस्त॥ ॥अथोग्रं

५२ पूर्विकात्रितयमात्यकं मघा त्युग्रपंकमिदं जगुर्बुधाः॥ मा
घातनाशविषघातबंधनोत्सादनाग्निदहनादिषुस्मृतं॥ ५२॥ ५२

पूर्विकात्रितयं: पूर्वफाल्गुनि पूर्वाषाढाः पूर्वाभद्रः। एतत्त्रिणी पूर्वा: अन्तकं भरणिः
मघेमघाः। एतत्पंचनक्षत्रं उग्रः। उग्रसंज्ञा॥ बुधापंडिताः जगुर्जावंति कथयन्ति मारण
नाशविनाशनं विषदानं घातनमारणंबंधनं: उत्सादनो चाटनं अग्निर्थादिः। आयुधादिः द
हनज्वलन आदिषुग्रशस्त॥ उक्तंकथितं॥ ॥अथमिश्रसंज्ञानक्षत्रं यत्कर्मप्रशस्तं तद्योदाहृतया॥ ॥

हव्यवाहवयुतैः द्विदैवतं मिश्रसंज्ञमथ मिश्रकर्म्मसु ॥ स्वाभिधानसमकर्म्मसाधने कीर्तितानि सकलानि सूरिभिः ॥१२॥

सकलानि सर्वाणि सूरिभिः पंडितैः कीर्तितानि कथितानि ॥ हव्यवाहः कृत्तिका युतं द्विदैवतं
विशाखा एतयोर्नक्षत्रे मिश्रसंज्ञ पुनर्मिश्रकर्म्म कार्यं ॥ स्वाभिधानसमकर्म्मसाधने स्वा
कीयनामसदृकर्म्मसाधनं कर्त्तव्याः ॥ ध्रुवनक्षत्रे स्थिरकर्म्मः मृदुनक्षत्रे मैत्रकर्म्मः लघुनक्षत्रे या
त्रादिकर्म्मः तीक्ष्णनक्षत्रे वस्त्रादिकर्म्म चरनक्षत्रे रथकुंजरादि कर्म्म उग्रनक्षत्रे शत्रुमारणसाध
नादिकर्म्मः मिश्रनक्षत्रे भग्नक्षत्र आदिकर्म्म ॥ ॥ अथ चरक्रूरदारुणाः स्थिरमिश्रक्षिप्रसाधा
रणाः इति नामानुपजात्याह ॥ ॥ ॥ चरं चलं क्रूरमुग्रमाहुर्ध्रुवं स्थिरं दारुणमा
मेवतीक्ष्णं क्षिप्रं लघु कोमलं मृदु मेव संज्ञा साधारणो मिश्रमिति ब्रुवंति ॥१४॥ ॥ ॥ चरं चलं
क्रूरमुग्रमुत्पन्ननक्षत्रे चरं तं चलं ऽक्रूः चन्न दारुणः ऽग्रतक्रूरमुग्रं संतिकथयंति ध्रुवनक्षत्रे ध्रुवं तत्स्थिरंः य

नक्षत्रं तीक्ष्णं तदा कथ्यांः यन्नक्षत्रं लघुः तेः क्षिप्राख्यं यन्नक्षत्रं मृदु तेः मैत्रसंज्ञाः यन्नक्षत्रं मिश्र
साधारणाश्रुवंतिः कथयंति॥ ॥अथ नव नक्षत्रं देवगणाख्यंः पुनः नवनक्षत्रं मानुषगणाख्यंः नवं राक्षसगणमा ह

हस्तस्वातिश्रुतिमृगशिरपुष्यमैत्राश्विनीः पौष्णादितेज
५२ गुरुरिह तु धौ देवसंज्ञानि भानि पूर्वोत्तरास्त्रिवभरणीरोहि
णीत्युत्तराख्या प्राहुर्म्मर्त्याकृदार्द्र गणानूनमेतन्मुनिन्द्राः॥१५॥ ५३

हस्तस्वाति॥ श्रुति श्रवनः मृगशिरः पुष्य मैत्रानुराधाः अश्विनीः पौष्णरेवतिः अदित्यं पुनर्वसुः
एतन्नक्षत्रेषु धौ पंडिताः जगुर्गायंति के देवसंज्ञाः देवगणाः भानि नक्षत्राः पूर्वोत्तिस्त्रः त्रि
णि पूर्वाणि त्रिवत्राणि उत्तरा भरणी रोहिणी त्युत्तमा ख्यं॥ आहुः कथयंति के मुनिन्द्राः मर्त्या मानुषग

गाः ऽ डुनक्षत्रं नूनं निश्चितं ॥ २५ ॥ अथ मानक्षसगणानक्षत्रं तानमेदाष्क्रान्तमाह ॥ ॥ ॥

विश्राक्ष्लेषनिर्ऋतिपित्रिभेवांमेवैवासवोदैसक्राग्नोभेदहनवरुणान्तेवरक्षोगणो
येनाश्रेष्टाप्रीतिस्वकुलगणयोर्मध्यमंदेवपुंसांमत्तैर्दैवैर्नपमृहद्राक्षसैर्वैरमाहुः ॥ २६ ॥

विश्राक्ष्लेषाः निर्ऋतिर्मूलं पित्रिभं मघाः वासवे धनिष्ठाः वासवोजेष्ठाः सक्राग्निविसाषाः दहन
कृत्तिकाः वरुणाः शतभिषाः एतन्नक्षत्रं राक्षसगणास्मृताः श्रेष्ठाप्रीतिः। कयोः स्वकुलगणयो
रेकः गणयोः मध्यमा देवपुंसां मानुषा ॥ अनयोर्मध्ये द्धमनवातिप्रीतिर्नयातिवैरंः देवराक्षसयोः
अथवा राक्षसमानुषयो ॥ अनयोः आपनिश्चयं वैरं आहु कथयति ॥ दंपत्योः श्रीपुरुषयोः ॥ तथ वप
रपाठ ॥ ॥ स्वकुले वोत्तमाप्रीतिः मध्यमो देवमानुषेः। कलहो देवदैत्यानां ॥ मृत्युर्मानुषराक्षसीः ॥ ॥
राक्षसिययदा नारी नरो मनुगणा स्मृता ॥ तदा मृत्युर्न दूरस्थो निर्धनत्वमथापि वा ॥ ॥ अथ दस
रैक्यपि वैवाकदोषापो रकुतेयाम्यसार्प्पनिर्ऋते वैवधिष्ठ ॥ पूर्वाश्रेष्ठत्रि षुपिश्र स्मृक्रोम यारभकालविद्धि
प्रदीप ॥ २७ ॥

॥ [illegible] ॥

पुराणे पूर्वकालविद्भिर्दैवज्ञैः कथिताः रौद्रेशार्द्राः पित्र्येमघाः। वारुणोसतभिषाः शक्र
कृतज्येष्ठायामेवमेताः सार्पश्लेषान्वितिमूलः पूर्वाजैत्रेः उपबिंब्रेषु ज्येष्ठः मदस्यरशंभका
र्यस्त्रयमनयत्र अपरिधानप्रसक्तानह्येवंवत् दग्मस्यारथोद्भूतयाहा॥ ——।——।——।——।
रोहिणिषु करपंचके श्विभे त्र्युत्तरेपि च पुनर्वसुद्वये रेवतिपुष्यवसुदेवते चभ्ने नववस्त्रपरिधानमिष्यते॥ १८ ॥१८
५४ रोहिणीः करपंचके हस्तादिपंचनक्षत्रेः हस्तचित्रास्वातिविशाखानुराधाः अश्विभेश्विनीः
उत्तरेत्युत्तरात्रयं। पुनर्वसुद्वयेः पुनर्वसुः पुष्यः रेवतिः वसुदेवधनिष्ठाः। एतेषु नक्षत्रेषु नव ५४
वस्त्रपरिधानः अपि निश्चयं इष्यते कथ्यते॥ ॥अथ स्वर्णादिसंघप्रमालरत्नावासमलेकरनेष्ठ
ससंख्यानेष्वैत्रप्रमाणिकयाहा॥ ——। ——॥करादिपंचके [illegible] भेसपौष्णवासवेष्वतः इति
स्वर्णसंघवाविनप्रमालरत्नवासमा॥ १९ ॥१९॥
करादिपंचकं हस्तादिनुराधापर्यंतः अश्विभेश्विनीः। पौष्णसाहताः रेवतिसहिता॥ वासवे

धनिष्ठाः एतन्नक्षत्रे एते धार्यते ॥ के संघकावनेन सुवर्णप्रमालस्य कृत्वा कंठे श्रवस्मृतं कथि
ता ॥ ॥अथ गर्भे सम्भवे पुंसवनकर्म्म पुरुषनाम नक्षत्रवारव्यवस्था ख्यावे तालिये नाह ॥ ॥१

श्रवणहस्तकरपुनर्वसुनिर्ऋतिमं च पुष्यकोमृग ॥ रविभृगुसुत
जीववासरा कथिता पुंसवनादिकर्म्मसु ॥ २० ॥१८॥ ॥

श्रवणाः हस्त करः हस्तसहित पुनर्वसुः ॥ निर्ऋति मूल पुष्य ॥ मृगम्रगसिरः एवं ऋक्ष रवि र
सूर्यवारः भृगुसुत भौमवासर जीव गुरुवासरा एतं नक्षत्रं एतं वासरं पुंसवनादिकर्म्मणि एनेः
पुरुषगर्भे छ्वनाविलु कालादि आधानकर्म्म ॥ ॥अथ दस्तनक्षत्रं करौवेधकर्म्मस्वागतयाह ॥ ॥
पौष्णे वैष्णवकरा श्विनि वित्रा पुष्यवारुणा पुनर्वसू मैत्रे ॥ सेन्द्रे वे श्रवणावेधविधाने निर्दिशन्ति मुनयो हि शिशूनां
निर्दिशन्ति मुनयो हि शिशूनां ॥ निर्दिशंतिः कथयंति ॥ मुनयो हि ति निश्चयः अथः शिशूकानां बाल ॥२१॥१

कानां:श्रवणावेधकर्णवेधः पौष्णेंद्रतिष्येषु श्रवणाः करा हस्ताः अश्विनि चित्रा पुष्यनास्ति
णा त्रतमिषा पुनर्वसु मैत्रानुराधासे ह्युवमृगशिराः एतन्नक्षत्रेषु कर्णवेधकार्यम्॥ ॥
अथ शिशवान्नप्राशने वान्नप्राशनमहोराशंदसमर्प्याप्म दंदथोपितयाह॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

रेवतिश्रुतिपुनर्वसुहस्ताश्वम्यतः पथगन्धितये वा॥ मृत्युते
५५ रेवगादितं पृथुगानां प्राशनं हि नवमन्यविधानं॥ २२ ॥ ५५

गादितं कथितः पृथुकानां बालकानां प्राशनं अन्नप्राशनं हि निश्चयं:। थद्वानवाले भट्टानं:
रेवति श्रुति श्रवणः पुनर्वसुः हस्ताः अश्वम्य द्वयं रोहिणी मृगशिरः मृतमौनये: एतन्नक्षत्रे
अन्नप्राशनशस्तु:॥ ॥ अथ द्वादशमेषु क्षौरकार्येषु वारविशाखातनालिन्याह॥ ॥ 208

पुष्यपौष्णेन्द्रवे वा अश्विकीवसाके हस्तादित्यके भेष्य दितया॥
क्षौरकार्ये वैष्णवाद्विये यत्वकाभौमादित्यानां हि वासां॥ २३ ॥

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

पुष्यपुष्यः पौष्णे रेवत्यां सैन्द्रव मृगशिरः। याम्ये नी अश्व्यां स्वनीः स्वाक्रेजेष्ठा हस्तादित्रये:
हस्ता चित्रा स्वातिः आदित्यापुनर्वसु एत न्नक्षत्रे चौरकार्यः। क्रिनिश्चयं स्वतस्तां क्रावेजद्व
त्वाः केके: दितयरविवासरः पातं सोने शरवासरः इतीत्यक्ताः पूर्वेवारः प्रकरत्तां:। आद्युहानि
कथयन्ति: भानूभौमेत्यादिः। न्नैनं निश्चितं:॥ ॥अथ नक्षत्र द्रुजन्मापूर्वोक्तनक्षत्रे दातेमन्त्र शुभमाह॥ ॥

जेषु भेषु प्रसंसंति चौरकर्म्म महर्षयः॥ सस्पते भेषु तेषु नखदन्तादि लेषनं॥ २४॥

जेषु भेषुः येन क्षत्रेः प्रसंसंतिः प्रः सहं पूर्वोक्तेनः प्रसतिः कथयन्तिः पूर्वके कार्यः कथित्वाः चौ
रकर्म्मनः महर्षयः ऋषयः॥ ऽसंतिः तन्नक्षत्रे सस्पतेः। प्रसस्तः तेभेषुः। नखदंन्तादिलेखनंः
नषदंन्तरंजनं:। थवा हस्तपादलेपनं:। विचक रनं:। पुष्ये पौष्णे इत्यादि चौरक्षेषुः॥ ॥अथ चौ
रकार्येषुः यात्कर्म्म यत्स्यान निषिद्धं दुपजात्याह॥ [illegible] ॥ नस्नान भुक्ताकटभूषितानां
मभ्यगजा त्रासमरोन्मुखानांः॥ चौरं विदध्यान्नि सिसंध्ययोर्वा जीजीविषुनां न वमेव वाह्नि॥ २५॥ २५॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

कृते क्षौरं ।

नस्नानैः विनास्नाते क्षौरं नकार्यं अभ्यंगे तैलाभ्यंगे [illegible] नकार्यः नभुक्तैः विनाभुक्ते क्षौरं न
कार्यं उत्कटे ॥ पाषाणोपविष्टे क्षौरं नकार्यं भूषितमलंकृतो क्षौरं नकार्यं स्नान्यगे तैलाभ्यं
गकृते सति क्षौरं नकार्यः यात्राप्रयाणसमये क्षौरं नकुर्यात् ॥ संग्रामसमये क्षौरं नकार्यं मः । निशि
रात्रौः संध्ययोर्वा अनयोर्द्वयोः संध्याः । प्रातर्दिनान्तेः जीजीविषुणां जेत्वं जीवमिच्छितार्थेः ननवजी
५६ वितार्थेनः तेषां जीवितार्थः । तेषां क्षौरं नकुर्यात् । नकर्तव्यमितिः । नवमेववाह्नि ॥ नवमे दिवसे
क्षौरं जीवितनाशायः भवति ॥ ॥ लक्षोक्तं ॥ नस्नानमाचरगमनोत्कटभूषितानां अभ्यक्तभुक्तर
णकालनिशानतारसंध्यानिशाकुजयमार्कदिने रिक्तो क्षौरहितं नवमेह्निः नयापिविष्णां ॥ ॥ ५६

आज्ञया नरपति द्विजन्मनां दारकर्म्ममृतसूतके पुनः ॥ बंधमोक्षम
खदीक्षासु अपि क्षौरमिष्टमखिलेषु केषुचः ॥ २८ ॥ ५६ ॥

आज्ञयानरपतेः यदानरपतेः राज्ञो आज्ञा भवतिः ॥ राजवचनैः यद्वा द्विजवीनां वचनाद्वा तेन आज्ञाः

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

दारकर्म्म अग्निहोत्रकर्म्म अकृतकेः पितृगुरुर्वा वियोगेः बन्धमोक्षौ यादवन्धमुक्तेसतिः मरवया
तसमये दीक्षा दीक्षा ग्रहणे सन्यासादि॥ पुपिनि स्पष्टः। क्षौरं स्पृष्टं शुभं भवति॥ सर्वेनक्षत्रा अपि
ले शुभमान लत्रादिने वा क्षुरकर्म्म दोषो नास्ति॥ ॥तथा च परपाठ॥ ॥अग्निहोत्रे पितृ श्राद्धे स्ववं
शेहितदक्षे याम क्षौरकर्म्म प्रकुर्वीत जन्मोक्ते जन्मभे॥ ॥अथ राज्ञा क्षौरदिनं विशेषमाह॥ ॥

स्मस्तु कर्म्म पंचमे पंचमे क्षि भूभृतां क्षौरभे मघोदिते निन्द्यताःरकाने वेत॥२७॥ ॥

भूभृतां राज्ञानां पंचमे पंचमे स्मस्तु कर्म्मः। शुभकर्म्मः। पंचमे दिवसे क्षौरं रथवोदितेः यदि निद्यवा
सरे भवति रवि भौम मथानि तदा ऽपि हिते होरा सौम्य कार्यः। होरावार प्रकरणे कथिता॥ तथा यनि
द्यताराः॥ स्याज्जन्मतारायाम तु राज्ञो नाशः स्वतियदाः। मृत्यु पंचमताराया सप्तमताराय॥ ॥
अथ यत्र क्षौरं यावत्संख्या क्षौरं सर्वे कर्मत्यु जानेमपेक्षवचन याह॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

षरक्षिर्त्तिकापंचमघा त्रिमैत्र वलोष्ट को यावन्तुमो तेनरायः॥ क्षौरिवर्षं वसुशाननोपिन प्रारात्वीतिः कटप्रमाद
॥२८॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

षट् कृत्तिकाः। षट्संख्याकृतिका दोषं पंचमघा दोषं त्रिभे त्रैं त्रिसंख्यानुराधा दोषं। श्रालेश्केश्चत्वरसं
ख्या दोषं श्रा स्ययो हि यिाः चतुसंख्या दोषं त्रिपुनगाः दोषं रोहितायेन वकुयाननोपिः यस्यय त्रुमु
षत्र लोस्त्हृत्तोपिः श्रापिनिश्चयः। वर्षमन्डेस्प्राणाः नाशोभावंतिः। कथंप्रकठः। प्रमाननिश्चयः नश्चय
॥ यंचमघानुराधाप्राजः पत्यारुक: षडाम्नेयाः। यत्तुरेनसेन नार्द्ध श्लापिनजीवति दोषं॥ ॥ श्रथव्रतवध ५१

सौम्यपौष्णेवैष्णवेवासवाश्वेः हस्तस्वातित्वाष्ट्रतिष्याश्विनीषु॥ हृदेदि
त्यामेघलावंधमोसोमस्मार्थेतेनूनमावार्थवर्थेवेर्थे॥ २९ ॥ २९॥

सोम्यमगसिरपौष्णेरेवतीः वैष्णवेश्रवनः वासवाश्वधनीष्टाः। हस्तस्वाति त्वाष्ट्रीचित्रातिष्याश्विनीः
श्रादित्यापुनर्वसु॥ एते हृक्षेन ह्रवेदसस्यामेघलावंधव्रतवंधः कार्यः मोसोथवा स्यसकार्यः।
सस्मर्थेतेः सेषादपरन हवे श्रार्थेवर्थेः। नूनं नीश्चितं॥ ॥तयावः॥ चित्राश्विनी श्रवणावासव
पुष्यपोष्णेमृगे न्नुतिग्मकिरणादितिदेवता नि॥ ब्राहिमंगेः स्वमनै देवनिरत्या भानिः [illegible] ष्यादि ५१

कृच्छ्रभगे वृतं वेधनेस्या॥ ॥अथ विवाहप्रसक्तेन लग्नवर्गकादसाध्यमूलेति रथोद्धतयाह॥ ॥

मूलमैत्रमृगरोहिणीकरैः पौष्णमारुतमघोत्तरान्वितैः॥ निर्व्यधा
भिरुडुभिर्मृगीदृशां पाणिपीडनविधिर्विधीयते॥३०॥३०॥

मूलमैत्रानुराधामृगशिरःरोहिणीःकरैर्हस्तापौष्णरेवतीमारुतस्वातिःमघोमघाःउत्तरान्वितैः
त्रयोत्तरानिर्व्यधाःपंचशलाकावेधदुष्टग्रहवेधविरहिताःउडुनक्षत्रैर्निर्वेधैःमृगीदृशांयस्यसोमं
गस्यदृक्सादृश्यंमृगनयनीनीकन्याःतयाःपाणीपीडनैःकरग्रहणविधिर्विधीयतेकुर्यते॥तथा
चवाराह॥ ॥मृगशिरसिमघांहस्तेमैत्रोत्तरारुस्वसननिरितिपुष्याधाविदेवगुवाडः॥
नक्षत्रशुभकीर्तितीनितेसौभाग्यपुत्रान्ननयतिपरितेषकन्यकावान्धयानं॥ ॥पाणिग्रहणा
न्तरं अग्निपरिग्रहणन्नतोन्यैव्रात्योत्यादिसालिन्याह॥ ॥ ॥प्राजापत्येपुष्यभेसौद्वि
॥ दैवेतिष्यज्येष्ठामैत्रंदैवंहन्तिकासु॥आध्याधानत्युत्तरानांत्रेदेवअश्वंप्रोक्तंप्राक्तेनेविप्रमुखे॥२१॥२१

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

प्रागतेनपूर्वतन्तुः जेविप्रापुर्वश्याद्याम्स्थितातिउक्ता। केऽग्न्याधानंप्राजापतेतंमोहिगीः। पौष्णेभेरेवती
मघ्दिदेवेविसाखापुष्येजेष्टामेदेवेमगशिरकृत्तिकाशुःउत्तरात्रयंः एतद्दृशानक्षत्रेश्वग्न्याधानंः। अश्व
न्याधानस्यापनंजेष्ठाद्यविप्रैनोक्ता॥ ॥अथवनदेयमनक्षत्रेविद्यारंभोक्ताम्रुपजात्याह॥ ॥ ॥

मृगादिपंचस्वपिमेषुमूलेहस्तादिकेयत्रितयेश्विषुः। पूर्वा
५८ पूर्वात्रयेवश्रवणोवतद्वद्विद्यासमारंभमुसन्तिसिद्धो॥२२॥ ५८

मुसन्निकथयंतिकिंतद्विद्यारंभः मृगादिपंचमृगशिरःआर्द्राःपुनर्वसुःपुष्यस्लेषापर्यन्ताः मूले
हस्तादित्रयेः हस्तचित्रास्वातिअश्विनीपूर्वात्रयंःश्रवणः एतन्नक्षत्रेदितिकेवलंविद्यारंभःकार्यम्
त्वापिमेषुअपिनिषिद्धयंः। एवंमेषुनक्षत्रेषु॥ अथौषधीयेषुनक्षत्रेऽपपन्नेमोगहेरंभंवशितनेयोद ५१
मर्दनमुपेद्रवज्रयाह॥ "पौष्णाद्वयेवदितिभाद्वयेवहस्तात्रयेवश्रवणात्रयेवामेव
मूलेवमृगेवानतस्तः मेषऽ्यकर्मप्रवदन्तिसन्तो॥२३॥अश्वा॥

Nepal Sanskrit University, Valmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

संज्ञसोभनाचार्यैः विद्वान्सः प्रवदन्ति कथयन्ति ॥ — । केभेषज्यकर्म्मः सस्तेषु भेनन्द्वोचेः पौष्णा
द्वयः रेवती अश्विनीः अदितिभाद्रपदे च पुनर्वसुः पुष्यः हस्ता उत्तरेयः हस्तचित्रा स्वाति श्रवणा उत्त
र श्रवणधनीष्ठा शतभिषा मैत्रे अनुराधाः मूलः मघे मृगशिरः एतन्नक्षत्रे भेषज्यकर्म्मः सस्त
शुभं भवतिः जेसंवा अमृतं कृते तथा उपकार्थे नआ वाँधयो ज्वराभिभूतः षडे हर्वतीतः विपद्दोदोषद
तलंघनादि विरात्रे रोगानः अतीशामकु लविपूयितां अङ्काहित्वाः स्वासांगन्तुप्रभृतिसदा रवेषध
युज्यते ॥ — ।शुभक्षत्रेषु भेनन्दोचरात कुपाशुकुशदको भेवोतिदसनक्षत्रसातिन्या हि ॥ — ॥ ००॥ ००॥ ००॥

हस्तपुष्यं वासवं वारुणीं व मैत्रं पेत्रं चित्रिमैत्रं वोत्तराणि ॥ प्रजापत्ये
रेवन्नक्षत्रमाहुः कुपारंभो श्रेष्ठमाद्यामुनिद्रा ॥ २४ ॥ २४ ॥ — ॥ ३ ॥

माहुः कथयंति श्रेष्ठमाद्यामुनिंद्राः जेश्रेष्ठं पूर्वरोषा उक्तातेमाहुः केः कुपारंभा हस्तपुष्यं वासंवधनि
ष्ठा वारुणशतभिषा मैत्रानुराधा पौष्णायाः चित्रोत्तराः ॥ प्राजापत्यरोहिणि अश्विनी एतन्नक्षत्रे अपिनिश्चयं

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

कृपारंभकृपषननारंभकार्यः॥ ॥अथलतौषधीविटपरोपणंवक्तुंदंसंख्याप्रसक्तनक्षत्राण्युपजात्याह॥ ॥

सावित्रितिष्याश्विनिवारुणानि मूलंविशाखावसुध्रुवाणि।
लतौषधिपादपरोपणेषु सौम्यानि भानि प्रतिपादितानि॥३५॥

सवित्रिहस्ततिष्यःपुष्यःअश्विनीःवारुणाशिततारामूलः विशाखामृदुध्रुवा॥ नुराधाःमृगशिरः ५९
५९ रेवतिइतिमृदुध्रुवाणिरोहिणीउत्तरात्रयं एतेषुवंशलतावल्लीरोपणं॥ औषधीरोपणं प्रा
तपइक्षुरोपणं॥ एतेषांनिविडरोपणंसौम्यानि भानिप्रतिपादितानि पूर्वाचार्यैः कथितानि॥ ॥अथयात्रावि
ध्यंशर्वदानंस्थापितवौरितंहृतंःकलेन्तरन लभ्यन्तःतद्धिष्ण्यमुपदंते पंचदशःमुपजात्याह॥ ॥ ॥ ५८

स्नाधारनोग्रध्रुवदारुणार्द्रेषु धिष्ण्येषु यदत्तंद्रविणंःप्रयुक्तादत्तं
विन्यस्तमस्तःप्रनष्टंनलभ्यतेतंनियतंकदाचित्॥३६॥३६॥३२

Nepal Sanskrit University, Balmiki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

स्वाधारस्वामिश्रनक्षत्रैः कृत्तिकाः विशाखाः उग्रपूर्वाचयः भरणीः इत्युग्रः क्रूरवर्गो हि मिश्रोत्तरात्रयः
इति क्रूरवादाकसां नी कृत्स्नमूलेः तरस्तम्भूमिस्थापितैः वापरगा हस्तदत्तां वाः हृतः हारितं वाः प्रनष्ट
चोरितं वाः तद्द्रव्यं न लभ्यते॥ न प्राप्यते ः नियतं निश्चितं कदाचिदपि सर्वं त्रिवुयरलघु रतद्दतं लभ्यते॥ ॥

हस्तेव चित्रा वा तथाश्विनी पुष्या तोय पुष्यौ च पुनर्वसौ च॥ श्रे
ष्ठानि धिष्ण्यान्यपि कुंजराणां कर्म्माणि गर्गप्रमुखैश्च शुभानि॥३७॥

गर्गप्रमुखैश्च गर्गादिमुनिभिः स्मृतानि कथितानि हस्तेषु चित्राः अश्विनीषु पुनर्वसोः पत
धिष्ण्यं कुंजर हस्तिकर्म्माणि श्रेष्ठः प्रशस्तानि शुभानि॥ ॥अथ तुरगकार्यानि मुहूर्त्तमाह॥ ॥

पुष्याश्विनीहस्ताश्विनीसौम्यमेषु पौष्णानि स्वातीदित्यकराकेशपुष्यश्चयकेरो देषु वुधैस्मृतानि सर्वाणि का
र्याणि तुरं
गवानां
॥३८॥
पुष्याश्विनीहस्ताघनिष्ठाः श्विनी अश्विनीः सौम्यमेषु सौम्यमेषु मृगशिरः पौष्णं रेवतीः अनिल

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

वायुस्वातिः अदित्यपुनर्वसुः करकृत्यहस्ताः पतेभेषु वासुगाशततभिषासहितेष्वडुधेपंडितैः स्म
तानिःकथितानिः तुरंगानां अस्वानां सर्वकार्यकर्त्तव्योतिः तुरगाणांदि सर्वकार्य॥ ॥अथनुरश्चि

शाक्रवासवकेरेषुनुराधापुष्यवारुणापुनर्वसुभेषु॥ अश्विपुष
मयुतेषुविधेयोविक्रयक्रयविधिरुष्मजिनां॥ २१॥ ३९॥ ३६॥

६० शाक्रजेष्टानामेवधनोष्ठाः करेहस्ताः अनुराधाः पुष्याः वारुणाशततभिषाः पुनर्वसु अश्विन्याश्च ६०
नीर्घनेष्ठानततभिषाः पुर्वभाद्रमेवतीपर्यन्ते पतननेवत्यांपंडितैःसमनेः कार्यःओषधेमहि
गोनांवानेनकार्यः पुनवसुःमृतकेमदाहानेः तत्साकामांमेष्टस्नेनकार्यः तसौनहैरेवतः
पुषश्चःरेवति पतेभेषुनदानेषुक्रयविक्रयकार्यकेषास्तुनिभिनांगोनांविधिविधेयकार्य
पशुकर्मकार्यः॥ ॥अथयन्ततेवयातिथिपशुकर्मादीवरपुनजात्याह॥ ॥ ॥ ॥
यित्रोत्तरावेष्णुवरोहिनीषुयत्नुर्दसीरर्शदिनाहमीषा॥ स्थानप्रवेसंगमवंविद्याधीमांसूनानकदंविदेश॥ ४०॥ ४०

कीर्त्तनगोरुंतकुंभश्चगृहादि॥

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

चित्रो विशाखा ऽन्तरा त्रयं वैष्णवं श्रवणाः रोहिणी रेतधिष्ण्यं: चतुर्दशीः दर्शो मावास्याः शुक्रष्टमी
षु रेतति घोपस्तुनांस्यानप्रवेशं नविदध्यात्: नकुर्यात्: पक्षूनंनकार्याः धिमान्युरूषाणांप
सूचनुष्पदं नेदद्यः नदत्वाः केदापिदपि॥ — ॥ तथाच॥ — ॥ चतुर्दश्यां षष्ठिनी वाल्यामष्टम्यामं
वमोतथाः मूलाद्रारोहिनी विज्ञामश्रणा यो त्रेरात्रयं:॥ रषुयोगनेकेत्तवांभु वेकानिर्गमेथ
नोः। गवास्पशा वो नस्पंतिः येवान्यपूर्वसंस्थिताः॥ — ॥ अथ प्रेतदाहनिका ष्टसंस्थहेस लोरविताषिदे
षनेह्रोत्रपंचकेयाम्यासागन दोषस्त्वागतामाह॥ — ॥ २॥ वासवोत्तरदलाप्रवकेयाम्यादिग्गमनंगेह न६
गोपना॥ प्रेतदाहतृदाहनेका ष्ठसंग्रहसे स्थकोवितेतेनवर्जयेत्॥ ४२॥ ४१॥ — ॥ नोमत्तेवंघेनेष्टोः
मुत्तरदलात्रिसष्ठाधिको अपरभागः पंचकेपंचनदोषं: धनिष्ठा मत्तभिषापूर्वभाद्रउत्तरभाद्र
रेवतिपर्यन्तः एतन्नदोषं॥ याम्यदक्षिणागमनंनकार्यः गोपगेहः गोयात्रा नकार्यः प्रेतदा
हः मृतके नदग्धं नांतनेकाग्नि संग्रहनेकार्यः तस्यां नहन्येत् स्त्रैकान्विततंसंस्थानर
विस्तारितं: षद्धामूलादिइति॥ तत्र प्रासंगान्तं तदोहपञ्च॥ ॥ आदौ दत्वा धनिष्ठार्द्धमतंनदो

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

त्रैपंचकेः स्थितेनेस्यदा दुष्टमष्टमं सर्वदा भवेत्॥ ॥द्वादशस्तत्र नकर्तव्यो विवाहे सर्वजातिषुः।
नजलं दीयते तेषु अष्टमं जायते भृशं॥ ॥यवकानंतरं कार्य एकन्त्यात्सर्वमन्यथा॥ पुत्रनाशो गो
त्रिनाश स्यात्क्षता पोष्यु पूज्यते॥ ॥गृहहानिर्भवेत्पौषे हस्तस्थेषु कृतस्वयः अथवा कंद
योग्मिदृश हस्तुविधिपूर्वकं॥ ॥सर्वस्यातु समीपेषु हस्तपूर्व्युत्तरस्ततः द्वभेमथाद्येवत्वारश्चिन्द्रा
मत्रभिर्मांत्रिकाः॥ ॥पंचकेषु मृतो योसौ नगतः लभ्यते नरः। तिलानी गोहिरण्यं च नस्योद्वे
६१ षतो ददेत्॥ ॥विप्राणां दीयते दानं संविधुं विना मृतं मृतकालेयमस्तु देमस्यतो लभ्यते गति
॥ ॥हृदत्यागा नांगहगोपनस्यविता नेसे स्याद्दहने मतश्च॥ ॥तावंनगृहे द्विभिर्ददितिनाशा यावं ६१
मर्कीतिरुतिकुंभमीने॥ ॥ ॥मद्युक्वाद्विप्रयंत्रु मुलेमघाविसाषास्वहितेषु भेषु बुः॥ हृत
प्रवाहं प्रथमंविद्धा निरोगमुष्टाचितेभीतभेर्यं॥ ५२ ॥ ॥ ॥मद्युविद्यानुराधाममृगशिरश्चेति
कृत्वा नोहि निधनेराग्रयं द्विप्रश्नाश्विनीतिष्य हस्त अभिविः पौरुषुः श्रवणधने हासत भिषंपु २१५
नर्वसस्वातिमूलेमघा विसाषा पत्रेभेषु नंदत्रे प्रवमं हलप्रवाहकार्यः विदध्यात् कृषीत
श्च रतेनदंपापा हलप्रवाहप्रसस्ता एको नविंशति मुपंतु वज्रेमाहा॥ ॥५

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

निरोग मुक्ता रोगा हीनैः नद्धि न्नैकैः सौ म भैयैः ह ष भ न स्य सोग विमुक्तैः विदध्यात् कुर्यात् तथा वन
जमार्तंडा ॥ पूर्वाश्रिया म्य फ निविश्च विनान्य भेषु युक्ता हमि विगत वंद्व तिथि विहाय ॥ घुसा
लिगोस मुद्रे विकुजार्क वारे सस्ते तु जोग करणेषु हलप्रवाहा ॥ अथ लांगल वक्रे हलप्र
वाह सस्तकरणार्थ सार्दूले नाह ॥ ॥ अर्का क्रान्त गता गतान्यनु डुहानां साय भाग्यतो
द्धे भ तत यं ततन्न ह षि ह न्वा ता यत्सूलय न्नेय ॥ विष्णु नव कं तद् नो ग तिस्या तां श्री ये पं य के य
शोन्यादितयं तद्वक कथितं वक्रेषु भे लांगले ॥ ४३ ॥ ॥ ४० ॥ अर्का क्रान्त गता गता न्य यन्ने द्दा
त्सूर्या थित: गता यन्न दं ते सूर्य विमुक्तैः आगता यन्न दं ते सूर्य याते प त त्र यं हल न हं ते नडु
हानां साय हृष भ नाम् नं प यतः त्रि पि ष्ठ्या हलमूर्ध्नि स्थिताः हे मन्न श्रि भवतिः परते त्रयं मू
मूलः युवस्ला ग्रे तत्र ह षि विनाशं नं स्वा मि भ यं श्री हस्तां त तस्या तं दस्य न हं ते श्री स्यात् लांगि
भवति श्यानि ॥ ये यान्यादितयं हतो दे ह यं भो ति ॥ लांगल वक्रे ॥ ॥ तथा व नर पति जय चर्या ॥ ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

लांगलेदंडिकाग्रंथे योग्रहद्वयमग्रं नितंडिकादिलिख्येद्वानिगग्रासकालभादितः दंडिकाग्रंथे पा-
र्श्वलग्रुपानां द्वि द्विस्थाने त्रिकं त्रि कंयत्रयपंचकेन्यासंगमामावक्रुलांगलोदंडिकास्थेगवाहानि
पुपश्चस्वामिनोभयं: लोदंमो लांगलयोग्रंथे दोचारभादिनवंगो॥ ॥अथ यन्त्रे वीजोप्तस्तन
लंत्रंसंख्या पंचदशमुपेद्रवक्रमाहा ॥ ॥हस्ताश्विपुष्योत्तरारोहिणीवितिमृगरेवतिषु॥स्वाती

६२

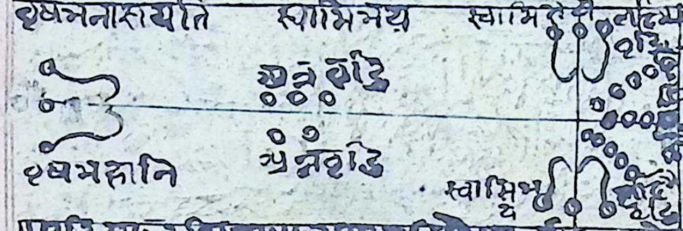

धनिष्ठाश्विमघावमूलेवीजोप्तिकत्लेशफलप्रदिस्त॥४२॥
हस्ताश्विनीः पुष्यः ३ उत्तरात्रयं रोहिणीः चित्राश्च
नुराधाः मृगशिरः रेवतिः स्वातीः धनिष्ठाः मघाः मू
लेः २ तन्नक्षत्रे वीजवापितः फलानि वक्रोविमुक्तेः क्लु
त्लेशः फलः क्षुशर्वे वीजो अतीव फलं संभृति ६२
॥प्रदिशः कथिताः॥ तथा च विशेषार्थो॥ ॥रेवति रोहिणी च्युताश्विहस्ते त्रयो नक्षत्रये वीजंप्रवा
ये द्विमानवः यदा द्विदशस्य संपदा॥ ॥अथ वोप्ति नक्षत्राणि फलानि वक्रोविमुक्ते सादूलेनाह॥ ॥

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

मुष्टिश्रीनिगलत्रयं च जठरे रेखि स्थानियद्वा दसे स्यात्पुष्टं यच तुरस्रं च बहिरयो भानुस्थित पंचकं ॥
षंडं कज्जलसंयुक्तं हष्टिरतिकानिस्त्तंडुलं तत्क्रमाः स्यादिति प्रभेदं हृदयं च कुरुते बीजोपि कालेस्फुटं ॥ ५७ ॥
॥ ॥ मुष्टिश्रीमास्त्रिचयं च गलेत्रयं जठरे रेखि स्थानियद्वादश जठरेदेरे द्वादसनदाग्रे ॥ स्या
त् भेवत्पुष्टं च तुरस्रं यत्वाखिपकुंभानाभिदं पंचकेन दत्तं भानं ॥ मुष्टि घिष्ठा त्रयं खंडं स्व
खंड खडि भवति ॥ गलत्रये कज्जलमेरा पारक द्वादसो देरे नष्टष्टिः लाक्षिमेष्टिः रेखिका प्र
कुरा न्ने भवति ॥ पुष्टं च तुर्थ निस्तंडुला तंडुल हीनाः क्रमक्रमेन स्यादीति प्रभवं भयं च ः ॥ अपरं इति

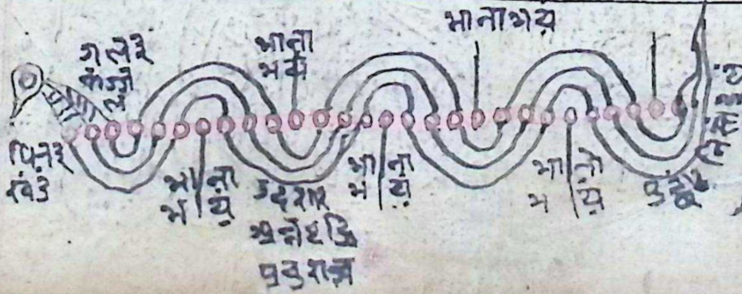

भानापंचकेभयं भवति स्यात् बीजोपि
कालेवीजकालेस्फुटं निश्चयम् ॥ भयस्य
द्रार्थितथाय ॥ ॥ अतिर्हि छिन्नाहिहिम्
स्वकोष्ठगा स्वयक्रं परत्वक्रं वसेप्रेतेसंभ्रमति च ॥ ॥ सलभा ९
इति भानाफलं ॥ ॥ अथ येषि विह्वलाचरदे

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

नजीवितितत्सप्तायन्नात्राह॥ ॥ ॥यदितिकामूलमघाविशाखाश्लेषार्थात्यकारद्युगभुजंग
दष्टांशस्तैवनेतेजीवनश्रूयदितोपिप्रःप्नोतिमत्युवदंनेमनुष्य॥४५॥ ॥यदितिकामूलःमघाःविशा
खाःश्लेषार्थश्लेषाकार्द्रा॥ण्यास्ट्री॥ एभुभेषुनदंदेषुःदास्यमानुबस्यभुजंगदष्टस्सार्पादष्टःसेवनेतेजःगु
डोहीतायदोग्यपिनिशयंमत्युपाप्नोति॥ नजीवतितेमानुषावदंनेकथनं॥ ॥अथयन्द्रदंतरोगो
६३ त्पन्नमपिमत्युपाप्तसप्तसालिन्याह॥ ॥ ॥स्वात्याश्लेषामोद्रपुर्वाषुमांकेरोगोत्पत्तिर्जायतेयस्यपुं
सां॥मद्दृषेजंव्याहतोनोप्रदत्ताश्रादुस्खोवेलब्धुजन्मापिवैद्या॥४६॥ ॥स्वातिश्लेषानोद्रस्त्राःपूर्वात्र ६३
यंःशाक्रेअपाःशतभिष्ठेःयस्यपुंसापुरुषानांरोगोत्पत्तिजायतेः॥तत्रैभषज्याविकीत्स्यात्तत्रप्रवृत्तेनि
पुयत्नःनिफलारंभः॥दुग्धोडेदुग्धाकौमसूत्रेदृमथनेलभ्यतेःकोशाधन्वन्तरीनापिचिकीत्सोनजी
विति त्यतिस्यथाशक्तिः॥ ॥अथयन्द्रदंतरोगोत्पत्तेयावत्कालेनिवर्ततेतन्मालिन्याह श्लो
के त्रय॥ ॥ ॥व्याध्युत्पत्तियस्यपोष्णेपुमेत्रैप्रानात्राः त्वासांजायतेयस्यमेदहात्॥वेसेको
मेरोगमुक्तित्वमासांत्रितत्यास्यावासरानामघास्यां॥४७॥४७॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

पञ्चाधस्तेवासवेसार्द्धेदेवेमूलाश्विन्योनग्निधिष्णुनवाहानि॥याम्यत्वाष्ट्रेवैष्णवेवारुणेमैत्रेज्येस्या
द्रनेमेकादशाहानि॥ ४८॥४८॥ आर्हिर्बुध्न्येतिष्ये जयमाच्याप्राजापत्येदित्यश्लेषपूर्वाशान्या। रोग
मुक्तिर्जायतेमानवानांनिश्चंदश्वंनल्पीतिगर्गमुखे॥४९॥४९॥याम्यपुण्येयस्यपुक्षस्यपोषोवे
तिमैत्रानुराधायस्यरोगोत्पत्तिः वे...सःप्राणानांजायते॥सकटनविकित्समाने जीवतिः॥
रोगेहृतःप्राणानगच्छतयस्पहृच्छादःकृशाःवैतोम्यरोगमुक्तिर्नमासान्॥विश्वेतेराषाढासोमा
गसिरःयदिकोरुत्पत्तिर्भवति॥मासकविंशदिवसैरोगमुक्तिः॥विसत्यास्याद्वासनानामधातार॥ये
पादैकञ्चाविंशतिनामर्दविंशद्दिवसाद्रोगमुक्तिःपक्षाधस्तेवासवेद्वैदेवोहस्तेघनेशवानुवेदेहेवै
वेविसाषा रतनदेवंयदिकेशोत्पन्नितदापक्षेपंचदशादिवसनोगोत्पत्तौ॥मुक्तिः॥मूलाश्विनीर
निहतिकाः।रोगत्पत्तिर्नवाहानि॥अहःसद्भदिवसःनवदिनरोगमुक्तिः॥याम्येभरण्यां॥त्वाष्ट्र
चित्राः वैष्णवश्रवणाः वारुणेशतभिषा॥ रतन्देवंकहो॥ एकादशाहानि। एकदशदिवसेनारो
ग्ये॥रोगमुक्तिः॥आर्हिर्बुध्न्यउत्तरभाद्रः॥तिष्यःपुष्यमउत्तरफाल्गुनिप्राजापत्यरोहिणीदित्यपुन श्रु ८

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

वेशः २ तन्न दृ ३ केऽश्ल सप्तम न्तरपमिनुंर्वाते।।३।८ भ।।ह्ल ९ ना७ म३० ग्रा ८ पु७ति७ प्र० म२० पु० ७ ७
हापविता स्वा० वि प अग्रग्रामा ग्रामां दिने १० भे० ह्लू९ पू २२० षा।।ह्र १पश।।पु७७५७ ने १० प्रासा ग्रामांः।
रोगान्मुक्ति क्रेश मुक्तिः। जायते रोगान्मुक्तिर्यत्नादिग्मानवानां मनुष्याणां निःकृतिरन्यदेहो निश्च
यः जायितो कथितः। गर्गमुखेन गर्गादिस्वयं।। ।।अथ यत्नेनोक्तं स्नानं रोगाद्भुत यद्वा सस्नान
रोगात्यक्तो तत्क्षालिन्या हा।। । ।।इन्द्रो वाते भार्गवे स्वक्रुवेषु सार्पादित्या स्वाति ज्येष्ठे धुभेषुः।।पि
त्रे वा त्रै वैव कुर्यात्केदारिवित नेव स्नानं रोग निर्मुक्ति जायते।।५०।। ।।५०।। एतद्दिवस वारन स्नानं नहि
६४ ताजन्तो प्राणिनां रोगोत्पन्नः कुर्यात्वह्रविने व स्नानं न कुर्यात्वः। कथं स्थितेन्द्र न्द्रो वा रोसोमवारे: ६४
भार्गवे क्रुक्रवा सरेः क्रुवेषुक्ष्वनदोत्रे राहि मीऽ नेरात्रयः सार्पश्लेषादित्या पुनर्वस्वाः स्वाति पित्रे
मघा अश्व नो भरणीः एतद्दिवस नक्षत्रे स्नाने नैवः स्नानं न कुर्यात्तः। यत्नो प्राणिनां रोगो जायते ।। ।। ५७
अथ वारो द्वयु पापव लोकिते पापवा स्वेघ क्षिका वेद्रवलहीना स्नानपुण्य फलमुपजायाते।। ।।
लग्नं वा रेक्षात्कुजार्क वारे क्षिका तिथौ चंद्रवले विहीने। केन्द्रत्रिकोण गते च पापे स्नाने हि तं रोगनिर्मुक्ति जनको।।५१।।

लग्ने येरचरलग्नैः सोमकुजार्कवारैः शनिर्भौमरविवारैः रिक्तातिथौः चतुर्थिनवमिचतुर्दसीइति
रिक्ताः चन्द्रबलेविहीनेचतुर्थाष्टमद्वादशे चन्द्रे लग्नात्मृतिकेन्द्रा १।४।७।१० त्रिकोणाल ५ ९ इद्द्रि एतस्था
नेपापग्रहस्थितोयथवारोमुक्तिकः वाः स्नानंहितार्थंश्रेष्ठार्थंरोगविमुक्तिजंन्तोप्रानीनांरोगनिर्मुक्ति
नमुक्तोतिः॥ ॥लल्लतयात्र॥ ॥चरविलग्नेरविभौमवारेरिक्ताप्रियेथस्पाद्वाकुलेचपदेः विहेग
रेरोगविमुक्तिः कानांभिज्ञात्वकाशि॥ ॥अथयन्त्रदानंनाय्रारंभप्रसस्तेतद्धालिन्याह॥ ॥ः

हस्तेपुष्यंवासवेचाश्विनीचमैत्रेपैत्रेत्रिशिरोवैवोत्तराणि॥ पूर्वा
वार्येकीर्त्तितौनृत्यकानांनृत्यारंभेसोमनोथंभवर्ग॥ ५२॥

हस्तेपुष्येवासवेपूर्वनिष्ठावारुणांवसातभिषाः मैत्रानुराधाः पैत्रंमघा त्रिराष्टुतराः एतन्नक्षत्रंपू
र्वाचार्येकीर्त्तितंकथितः नृत्यकानांनटिनिनां॥ नृत्यारंभनाद्यारंभकार्यः भवर्गनक्षत्रवर्गसोभने॥ ॥

२ चतुनाथाजेश्वपोष्टुवानुनेवीतरासा॥ २

अथ द्वादशनक्षत्रैर्नृपाणां पट्टाभिषेकमागतमाह॥ ॥ ॥मैत्रेशार्ककरपुष्यरोहिणीवैष्णवेषु
तिसृषूत्तरासु वा रेवतिमृगाश्विरोहिणीषु पीठमा भूपं नमभिषेकइष्यते॥ ५३॥ पद॥ ॥मैत्रानु
राधा शाक्रज्येष्ठाः करहस्तः पुष्यरोहिणीः वैष्णव श्रवणाः त्रिउत्तराः उत्तरत्रयं रेवती मृगशिरः
अश्विनीः एतन्नक्षत्रे अपि निश्चयं दृष्टा भुजा राज्ञां नाम अभिषेकपट्टाभिषेकः इष्यते कथ्यते॥ ॥
६५ अथ राज्ञा विलोकनप्रशस्तनक्षत्रेषु त्रयोदश मुपेन्द्रवज्रमाह॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

सौम्याश्वितिष्यश्रवणाग्निविष्णुहस्ताध्रुवं त्वाष्ट्रमपुष्यभानि॥ ६५
मैत्रेशायुक्तानि नरेश्वराणां विलोकने भानि शुभप्रदानि॥ ५४॥

सौम्यमृगशिरा अश्विनी तिष्यः श्रवणाः धनिष्ठाः हस्तः ध्रुव रोहिणी उत्तरात्रयं त्वाष्ट्र चित्राः
पुष्यरेवतीः मैत्र अनुराधा युक्तानि अनुराधासंयुक्तानि नरेश्वराणां राज्ञां विलोकने राजदर्शने॥ भा
निनक्षत्राणि शुभप्रदानि॥ ॥अथ ... दिवादक्षा ... दिनवः ज्येष्ठादि ... योगिनी

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

॥

ज्ञानंमुपजात्याह॥ ॥ ॥ ॥षट्पौष्णतद्वादसंकमस्यपौष्णदशाद्धानिनवैक्रमेन॥पूर्वार्द्धमद्धे
परभागयुंजीविदंतिनेयोतिषकैस्मृतानि॥५५॥५५॥ ॥

षट्पौष्णेवत्यादिषट्स्वातिअश्विनीभरणीरोहिणीमृगसिरपर्यन्तएतन्नक्षत्रेपूर्वभागेयुंजी
जोगिनीभवतिः॥द्वादशसंख्याकंतास्चआर्द्राद्विद्वादशार्द्राआर्द्राःपुनर्वसुःपुष्यास्लेषामघापूर्वाः
उत्तराःहस्तःचित्रःस्वातिःविशाखाःअनुराधाःएतद्वादशनक्षत्रमध्यभागयोगिनिभवति॥पौ
ष्णत्रयादिनवनक्षत्रज्येष्ठाःमूलःपूर्वाषाढाःउत्तराषाढाश्रवनधनिष्ठाःसतभिषापूर्भाद्रःउत्तर
भाद्रःएतन्नवनक्षत्रेअपरभागनिर्गमभागयोगिनिभवतिः॥विदंतेनेयो[illegible]तिषीकैःपुरातनैर्द
वैज्ञैस्मृतानिकथितानि॥ ॥अथयुंजीपुर्वमध्यापरज्ञानंलग्नागतमाह॥ ॥०॥०॥०॥०॥

पूर्वभागयुजिभेपतीपृष्ठोयोषितामपरभागजोगिनी॥
स्त्रिनरसांभवतिमध्ययोगिनीप्रेमतुनमुनयोपरस्परं॥५६॥५६॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

व२

यन्नक्षत्रं पूर्वभागयोगिनी भवति सा श्रीपतिभर्तारं दृष्ट्वा भवति ॥ यन्नक्षत्रं अग्रभागयोगिर
नी सा भर्तुः श्रीर्द्वेष्या भवति ॥ यन्नक्षत्रं मध्ययोगिनी सा श्रीवृक्षाणां नारीणां पुंसां ॥ दंपत्योः परस्परं
ती भवति ॥ प्रेम्णः प्रीतीरनं निश्चितं भवति ॥ ॥ अथ षड्रुहल्लु जघन्यसमज्ञानबीजोकालेषु पद्य्वक्रमाह ॥ ॥

ये ह्रस्वा द्वि यामानि लवास्ते निश्चान्या बृहज्जघन्यानि तथा षड्रुहंति ॥

९९ ध्रुवादितिद्वैवादिभिर्भानि न्यूनं समानि शेषानि पुनर्धनिष्ठा ॥ ॥ ५७ ९९

येह्वानड्वाः हि ग्रहत्तेषाः यामाभर्तानिः निलक्ष्याति वारुणास्तथा ः इन्द्राणे शः आर्द्रकथयाति ः
शतभिषा जघन्यानिः जघननामानि परतः षड्रुहल्लुके केः ध्रुवेराहिः यापुत्राराच्योः द्वि
दैवविशाखाः दितिपुनर्वसू ॥ एते भानि हृल्लुः मेषानो समसंज्ञानिः ॥ अश्विनीरेवति काश्रवमृग
पुष्यामघा भगहस्तचित्रानुराधा वह्नि लतोयं यवेषु वः ॥ धनेष्ठा जपदषाः समसंज्ञामिति ध्रुवं ॥ ॥
अथषड्रुहज्जघनसमविजोत्पत्तिमुपेद्रवक्रमाह ॥ ॥ षड्रुहस्यधान्यकुर्तते समर्घं जघन्यपिष्टं भ्यः पदितो भर्घं ॥
सभेषु पिष्टाघु समां हि हंसो वदंति तं दिग्धामिदं याहांकां ॥ ५८ ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

ह हस्तेन च तत्र प्रभूत धान्यं भवति॥ उष्णन्यन दृष्टे अल्पस्वल्प धान्यं भवति॥ समधि२
ष्टे समधान्यं॥ न च स्वल्पं न प्रचुरं वदन्ति॥ कथयन्ति ऋषि दिग्गज मुनि महान्तो॥ ॥
अथान्यमंदसुलोचन दर्शयोद्भूतयाह॥ ॥अन्धकं तनुमंदलोचनं मध्यलोचनमतः सुलो
चनं॥ रोहिणि प्रभृति भवतु विचेन्नूनम रंग गणायेषु पुनः पुनः॥ ५५॥
अंधकः मंदलोचनकेकरः॥ मध्यलोचन चिपिटनेत्रसु लोचनशोभनलोचनेति॥ रोहिणी ५९
प्रभृति यावत् सार्धं इति कान्ते यावत्॥ पुनः पुनः गणायितः नूनं निश्चितः॥ रोहिणी अंधकं
मृगशिर मंदलोचनं आर्द्रा मध्यलोचनं पुनर्वसु सुलोचनं॥ पुष्योन्धकं॥ इत्यादि गणये
त॥ ॥अथान्यमंद मघा मध्यलोचने पुनर्वराष्ट लोचनं लोचन सौस्तार्थ लाभस्या भप्रहर्षिन्याह॥ ॥
लाभोन्धभे निकटमेव हृतः सर्वो रोद्रव्यः सलाभिमिह केकरभे प्रयत्नात्॥ दूरे स्मृति चि
पिटभे न च लब्ध नापि न प्राप्ति रुत्तमं विलोचनभे कदाचित॥ ६०॥ ६१॥ ५८॥

लाभो न्वभेः श्रं न्वेभे श्रं यकान दोषे योमित द्रव्य लाभो भवतिः। निकटेमव योगे भव
तिः द्रव्यसः लाभो रिहके कां भेः मंद लोचन योगे ताथे द्रव्यं स लाभ प्राप्तिः। नैंनि द्र
ष्टितः योगः दूरस्थतविपदं भे मध्य लोचन न दोष योगे तार्थं द्रव्यं दूरगतां किं थितां नः
प्राप्तिस्तमवि लोचन मेकदावित॥ ष्ठ लोचन दोषत द्रव्यन प्राप्तिन लभ्यते॥ कदावि
न्कालपर्यन्त॥ ॥अथ तिथिन क्षत्र वार योग संयोग योगाः त्रिपुष्कर संज्ञानं एष्याह॥ ॥

६१ विषमचरनपिष्ण्या भद्रा तिथिर्यदि जायते दिनकर सिमा सुतानां कं ६१
थं यनवा ते॥ मुनिभिकृतः संयोगस्त्रिपुष्कर संज्ञकः त्रिगुणफलदो
वृद्धौ नष्टे हृते थवा वम्यते थवा॥ ६१ ॥

विषमचरनपिष्ण्यां त्रिपाने कृत्तिका पुनर्वसु उत्तरफाल्गुनी विशाखा उत्तराषाढा पूर्वभा
द्रः एते विषमपदनक्षत्रं भद्रा तिथि द्वितीया॥ सप्तमी द्वादशी एते भद्रा तिथिः दिनकर

२२०

न्माधुत्राणां कृथं रविभौम एतवाराः। एतच्चवारांस्तयोगस्तुनिभिरुदिताकथिताः त्रिपुष्करयोग॥ त्रिगुणफलः प्रदः द्वौ त्रिगुणो वृद्धिनष्टे त्रिगुणां नष्टं हृते त्रिगुणो हीनाः मृते त्रिगुणा मृता॥ तथावा॥ वाराकृ मास्ति थिर्भद्रा त्रिपादिषाडितं वर्मा॥ एतत्त्रयसमयोगो त्रिपुष्करमुदाहृतो॥ ॥पृथकुलाकुलेषु नाराकूलेना हा॥ ॥ ॥आग्न्यकृद्व पुष्यापद्मयमस्तदत्वाष्ट्रो द्विदवाज्ञिनीभाग्यपरन्तुतरनेभितानि कुलजान्युक्तानि भानिस्फुटं॥ ब्रह्मादित्यकरेन्द्रविष्णु हियमस्वात्यंबु पूर्वविधा॥ न्याद्रुश्चोपकुलानितो कुलाकुलान्युक्तानि भानिमिश्रफलानिवा॥६२॥ ६०॥ ॥

४	५	६	७
८	९	१०	११
१२	१३	१४	१५
१६	१७	१८	१९
२०	२१	०	२२
२३	२४	२५	२६
२७	१	२	३
चौपा	त्रिपा	द्विपा	आद्य
[illegible]	नष्ट	नष्ट	पानष्ट
दि ३	दि ६	दि ९	दि २०
दि ६	दि ९	दि १२	दि १०
मा १	मा १	मा ९	मा ४
वर्ष १	वर्ष २	वर्ष १	मा ८
			वर्ष ४
लाभ	लाभ	लाभ	लाभ

स्वाइ	ज्ञाइ	स्वाइ	ज्ञाइ
[illegible]	४	[illegible]	म
६	७	[illegible]	१
१०	१३	[illegible]	३
२२	१८	४	५
१४	२२	८	७
१६	९	१२	९
११	२	१४	११
१२	१५		१३
२१	२०		१५
२६	२७		[illegible]
१९	६		१७
कोलि	१७		१९
संदी	२०		
साधिनी	२४		
	२५		
	१०८		सम

आग्नेकृत्तिका। इन्दुमृगशिरः। पुष्यपित्र्यमघा वसवधनीष्टाः त्वाष्ट्रविजा द्विदैवविशाखा
॥ अश्विनीः भाग्यपूर्वफाल्गुनीः। उत्तराषाढा तथा ब्रह्मयोनिर्रौद्रमूला॥ एतन्नक्षत्रं कुलसंज्ञा॥ कु-
लसंज्ञाः। अष्टात्रिंशज्ञा॥ उक्तानि कथितानि भानि नक्षत्रैः स्फुटानि स्थितः। ब्रह्मा रोहिणीः
। हस्तपुनर्वसुः कोरेह हस्ताः इंद्र ज्येष्ठा विष्णु श्रवणा अहिः आश्लेषाः यम भरणी स्वातीः आप्यं पूर्व-
षाढा॥ पूषा रेवतीः॥ एतन्नक्षत्रं न्यायकथयन्तिः उपकुलानीतः अकुलनक्षत्रं जाइस
तासेषा कुलसंपिसंज्ञा इति तथा॥ वारुणात्रीभिजेन्मूलमेन जयः द्योतोयुग्मं॥ इति म
मा तथा वनयति जयवर्षा॥ ॥ द्वितीयदशमिषष्ठीकुलाकुलमुदाहृतं॥ विषमाश्च
कुः सर्वमेषास्यातिथयः कुला॥ ॥ रविचंद्रौ गुरुः शौरि चत्वारो हि कुला मता॥ भौमशु
क्राः कुलाख्यो बुधवारे न कुलाकुलो॥ ॥ अथ कुलाकुलचक्रं विजयस्य यो हृतया हा।
नाशस्य विजय कुलमेषुस्यात्समोपकुलेषु जातु॥ युध्यतो कुलकुलेषु कसंधिनि
र्द्दिकौ ह्रिति मृजौ कुभयोस्त्रा॥ ॥ ६१॥

६८ ६८

ज्यो॰ २

अथ जात्रा जन्मसमयोद्वाहकाले न्यष्टभकरामंगल
परिहार्यं गंडांतमालिन्याह ॥ ॥ ४

नागरोनगराधिपतिः ॥ तद्विजययोः कुलभेषु स्याद्दिने दोषे पुरस्यात् ॥ तूपकुलेषु कु
लेन हते ज्ञातु ॥ परस्वकविजयौ संज्ञा ॥ कुलाकुलसंधि नदोषेंयदिजयतदोद्वयोज
येः थवा विजयद्वयो विजयः ॥ कस्य पुनर्वा स्मिंनोपरस्वकस्य पुनर्योर्हीतिभुजोनाम
सैन्ययोः निर्दिशेत् केथयेत् ॥ ऽभयोर्द्वयोः सैन्ययोरितिः ॥ ॥ पौष्णाश्विन्योः सार्पपित्र्यर्क्ष
योश्च यद्वज्येष्ठामूलयोरन्तरे मालं ॥ तद्गंडान्तम्स्याद्घटनाडिका हि यात्राजन्मोद्वाहका
लेष्वनिष्टा ॥ ८५ ॥ ८२ ॥ ॥ पौष्णरेवति घटिद्वयोः सेषं अश्विनी घटिकाद्वयात् ॥ सञ्ज्ञ
वः पुनर्योरन्तरालं गंडान्त ॥ घटिकाश्चत्वारः भेयां श्चश्लेषासेव घटिका यत्र न घा स
न्मुषघटिका २ द्वयोः केलायुपुनयोगंडानाः ॥ यात्रा समये जन्मसमप्रसव ॥ ज्येष्ठासेषघ
टिका २ मूलसन्मुषघटिका २ द्वयोः कलाय गंडान्ता ॥ एतद्गंडान्तेवर्ज्यनाडिका ॥ यात्रा
समये: जन्मप्रसवः जन्मसमयेऽद्वा विवाहसमये पुनिष्टं पुनिष्टफलं हि निश्चयेन ॥ ॥

तथा च जातकग्रंथां॥ कुलीरमीनालिजन्हां नां संधिर्विदंति गंडांतमिति प्रसिद्धं॥ सिं
घाजधन्वैवगृहाश्चयुक्तेप्राणापहा गोदनधीदुमाद्य॥ यवनोक्तं॥ जातो न जीवति न चे
मातुर्विपितुर्जो भवेत्स्वकुलहंता॥ यदि जीवति गंडांतेव बहुगजतुरंगो भवेन्नृप॥ ॥ अथ
ज्येष्ठामूलांतमध्ये प्रसवजाते तस्य फलप्रमाणिकमाह॥ ॥ ॥ ॥ ॥॥ ॥

अभुक्तमूलसंभवं परित्यजेत्स बालकं॥ समाष्टकं
पिताथवा न तन्मुखं विलोकयेत्॥ ६५॥ ॥

अभुक्तमूलसंभवं ज्येप्रसवा कलान भुक्तमूलसंजातं स बालकं सप्रसवा परित्यजेत॥ स
मा: कतिसंख्यात्मका: समाष्टके पिताथवा समासाष्टवर्षेनो पते॥ अष्टकेवर्षाष्टवर्षादोप
यन्नतद्बालकं परित्यक्त्वा पिता न तन्मुखं विलोकयेत्॥ पिता तद्बालकं न दर्शयेत्॥

६९

222

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

अथ मूलजातस्य पादे पृथक् पृथक् फलं प्रमाणिकमाह॥ ॥ ॥तदाद्यपादके पिता
द्वितीये जननी क्षयी॥ धननाशं तृतीये च चतुर्थे शुभावहं॥ ६६॥ ॥तदाद्यपादके
पिता नश्यत्याद्यपादमूलस्य प्रसवे जाते पिता विपद्यते मूलद्वितीयपादजातं जननीमातु
पीडयति॥ धननाशं तृतीये मूले तृतीयपादप्रसवजाते धनहानी करोति चतुर्थे नाशं॥ चतु
र्थपादजातं शुभो हो भवति॥ ॥अथ मूल[illegible]पातालं नं परपादे यो कं॥
ज्येष्ठे नभो कार्त्तिक मार्गशीर्षे पाताललोके वसते च मूलं॥ एतेषु जातः खलु तेन [illegible] नता
दोषो भवतीति द्विजेन्द्र॥ ॥आवशा फाल्गुने चैव वैशाखे पौषे तथैव च॥ स्वर्गलोके वसेन्मूलं स
मर्त्यलोके वदुष्यति॥ ॥आषाढे चाश्विने चैव माघे चैव तु माघे मर्त्यलोके वसेन्मूलं स
र्वनाशो करिष्यति॥ ॥तथा च परपादे॥ मूलादिदं पृथक् रफलं॥ वेदाश्विगजादि

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

गंडस्थस्य घटस्तुद्रवस्तथा॥ मूलेन मूलपातस्याल्कभेदा निधनं नयेत्॥ लवा याम्यां माद्रिनाशा
यस्याधायां मातृविनाशो धर्मोपचत्वनपापं वा नस्य पुच्छेन नमर्तिनो नृपः॥ फलितं राजपत्नी धायां
भ्रात्यजीवितम्॥ ॥ तथा वक्ष्ये लहर्षघवानावि भागधीषचैरशदवफलवरपाठवोक्तं॥ ॥

इति मूलवेध	२२२२२
अल्पायुक्षिघा	११२२
नाशपत्नीभफलहं	११
नृपमात्रे	पुच्छपरर
पत्नीलाभदोषपंच	९२२
मातृनाशशाघात	१०
भ्रातृपित्रा	त्ववा ८
धनहानि	स्तीभ ७२२
ओपमृत्यु	मूले ४

मस्तके घटिकाः पंच वदने पंचसंस्थिते॥ स्कंधे चतस्त्रो विज्ञेया बाहुभ्यां मष्ट
मस्तथा॥ नाभौ द्वयं कस्तथा लिंगे च कुभयो दश माद्दिमेतः एकैक हस्तयोस्थाप्य
हृदये मष्टकस्तथा॥ त्रिशादित्रिशाव जानुभ्यां पादयोः षट्त्रिकं त्रिकंः मनु
ष्याकृतिमालिख्य मूलहर्षफलं स्फुटं॥ ॥ मस्तके धार्यते छत्रं वदने र
मातृघातकः स्कंधे वस्काधिनो बालो बाहुभ्यां मथनृपवान्॥ अल्पहत्याक
रौ पानो वामे मातुलिघातका॥ हृदये शत्रुलाभाय नाभौ सततजीनतोष्ठ
मूजानु च न च पान्यं डहु सेव कृष्णी मवेत्या नजीवो वामजंघेत दहिनेवमा

हाधनी॥ वामेजीवथवाकुक्षि भवेतेनावसंशयः॥ पुनःधनसमृद्धमूलपुर्षफलंक्रुवं॥ ॥
अथश्लेषाजातस्यफलंप्रमाणिकायाह॥ ॥ ॥प्रतीपमन्यथादत्तफलंतदेवसार्प्यंभेत

लिंग२०

दुक्तदोषशान्तयेविधेयमत्रसांतिकं॥ ८७॥ ॥ ८८॥ सार्पेनेश्लेषा
नक्षत्रेप्रतीपविपर्ययंतं॥ श्लेषाचतुर्थपादेपिताविघ्नः तृतीयेजननि
मातुर्विपत्तिद्वितीयेधनहानिप्रथमेशुभः तदुक्तदोषशान्तयेमूल
श्लेषयोर्दोषा॥ शान्तयेशान्तिःकार्यमत्रविधिनःस्यान्तिःकार्या॥ ॥
अथमूलाश्लेषयोःशान्तिरोषबन्ज [illegible] नेनुपजानाह॥ ॥
॥ ॥सतौषधीमूलमिदंतुरत्नेसहद्विजगंभेकलसःसमंत्रौ॥ कुर्या
जनित्रिपित्रिवालकानांस्नानेहितार्थंसहोमदाने॥ ८८॥ ॥
सतौषधिसूतरसतमूलअम्बुजले॥ यवागंगोदकरत्नेरत्नसतवी
जमंत्रकलसःकार्या॥ कलसोदकेनजनित्रिपित्रिवालकानांस्नानं॥

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

जेकुभार्थिः ह्रीमन्तकः दानैर्निज्ञनुघारिनं॥ ॥तं पाकवमतोव धी॥ मतोषधीगरापिपरिजा
पितोमानवीहेयथा॥ कस्मैर्थमयमूलंवत्सद्रुदेव्याक्तथापदाः। पमाजीता तथांगुजात
७१ थेवोमिरवालको॥ ॥शुंवांकुष्ठीसंखपुष्पीजेहिमधुककोश्कं॥ वक्राकितावित्तुक्री
नामधुदस्पसीघातथा॥ कांकेजघाभृंगराजकुमारीहूथमेवंवज्रपामार्गविल्वमूलं ७१
जीवानेजमधुरहदोजं॥ ॥उन्मत्तोधुजंजौवस्यद्रुविकामाकुमक्तथाः॥ मालस्तालस्वक्रम
दंभिहिव्याघ्रात्तथार्कजं॥ ॥पोलाक्षपिपलः पाथेहेदोडुम्बमेवचः। तुलसिसतप

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

त्रिवर्वर्वोत्पलंस्याशिवा॥ ॥कदम्बोबकुलश्चैवसमीरोहितकस्तथा॥ निर्गुण्डीचैवपुत्रिकन्द
लोध्रा त्रिमशोकजं॥ ॥सुखभल्लाकंडुजटाकदलीविजपूरकं तथामदनकूलंवमुशलीवर
पुनर्नवा॥ ॥पुन्नागंनागवल्लुकंगुडूचीसर्षपास्तथा॥ तथाश्यामकगोधुमापयुगुल्लोप्रव
वा॥ ॥माधवीहंसपादीवकुंठजः क्षीरकंचुका॥ वलावातिवलावैवतथानागवलैतिवा॥ ॥
सहकोपालवंगश्चाप्यगस्तोस्मातकैस्तथासतसोमसलकंभाश्वतथाकुरटकंइया॥ ॥जंबा
सल्लविताप्रताठोधान्यकनारिकेरकं॥ हरिद्रावजटामासिसोमराजिसतावरि॥ ॥तं

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

जपमंदन गोशृंगु ति:

थार्क रजमंदारं गोमूत्र मूला भिदं स्पृष्टं तं॥ यथा मघाभवे मूलानाम न्यानीकु भावयं॥ ॥सं

ध्यायां पूरणार्थं च यथालाभं प्रकल्पयेत्॥ वज्रं तं केरकाष्ठं दोविना विलुप्तता वशि॥ ४॥ ॥य

दासप्ततौ षष्ठिनं श्रुते तदा शेषं यो कार्यं॥ ॥कुश्मा मि हरिद्राव शिलास्तसर्वपके॥ पला

कनुत्पुष्पाव सर्वौषधि प्रष्ठ्यते॥ कुष्ठमांसी हरिद्रा॥ शिलाजित॥ ग्रस्तौषधिः॥ कचूरः मुस्ता॥

एते सर्वौषधी भवतः॥ गंगा मृत्तिका गंगा सर्वौषधी समान्वितं॥ कलशं मंत्र संयुक्तं ७२

७२ द्वादशा [illegible] संस्कृतं॥ ॥मद्रौनीतीः॥ कदम्बाद्रायः॥ [illegible] ग्रातेपितृः॥ ग्रोयो दानां नू॥

[illegible] चन्द्रने:॥ [illegible] तिः॥ [illegible]॥ [illegible] इति द्वादश॥

सत हेमा॥ पश्चात् ग्रहेन देवयोर्होमः॥ मूलास्ते वयो शेतारस्त तं होमं कृत्वा: पश्चात्क

लशोदकेन ज्ञनतोपितु बालकानां स्नापयित्वाः अभिषेकं कुर्यात्॥ अन्तोपरि द्वाल

नदानेनादानं: स्वर्णः रजतः मौक्तिक ताम्र [illegible] कांस्यादि अन्नं वस्त्रः गोमहिष्या [illegible]य

थांसख्याद्विनाद्दना॥ ॥स्वर्णे वा रजतं ताम्रं स्फुलाकांरेकतानया। स्नानं होमं जपं ध्याना
दद्यात्फलप्रसाम्यति॥ ॥अथ गंधसान्नि॥ ॥कांस्यपात्रप्रकुर्वीत पलैस्यो डूलसंयुताः॥ अ
श्मभिर्वावतुभिर्वा द्वाभ्यां वा सोभना स्मृता॥ ॥तन्मध्ये स्थापयेद्दूधं नवनीतप्रपूरितं॥ राज
तं वंद्रुमं पीतं सितपुष्पं सहस्रके॥ देवज्ञोपवासस्य श्राम्भवर पारकं दि॥ दद्यात्प्रालनहो
मान्तेजं दृष्टोपापप्रसाम्यति॥ ॥अथ पुष्पप्रसंस्यपुष्पितारय्याह॥ ॥ ॥ ॥पररुक्तम
विलं निर्हंति पुष्पो नरवलुनिर्हंतिप्रस्तुपुष्पदोषणां॥ कुर्वमस्तके रेहमेव पुष्पो विदितमुपे
तिसदैव कर्मसिद्धिः॥ ॥६४॥ ॥ ॥परक्तमखिलं निर्हंति। अक्रुवासरः ति थियो
गहतदोषंपरश्चापि लेःपरान्तदोषपुष्पं हंतिः पुष्पाहतपश्चरग्रेघ्ना घांहन्यसमर्थो नास्ति॥२
के पलुनिश्चयेनः॥ अमूर्तेस्यात्तुमाद्यक्रमो भवतिः तदा पुष्पो विहंतिः पुष्पकथितंः तदा सर्वदा
सिद्धिर्भवतिः कुर्वनिश्चयंः॥ ॥अथ पुष्पसंसासिद्धिकरामुपजात्याह॥ ॥ ॥ ॥

सिद्धेयद्यासर्वचतुष्पदानांतथैवपुष्योबलवान्मुहूर्त्तं॥चन्द्रेविरुद्धेप्यथगोचरेपिसिद्धानि
कार्याणिकृतानिपुष्ये॥२०॥ ॥ ॥यथाचतुष्पदानांमध्येसिंहोबलीबलैस्तथैवमनुष्येषुम
ध्येपुष्योबलीचंद्रविरुद्धेवागोचरविरुद्धेवाःथवाष्टकविरुद्धेवाःपुष्यकृतकार्यंसर्वथासि
७३ द्धिर्भवतिः॥तथाचा ॥चतुष्पदानांमृगराट्यथावैतितथामवक्रस्यगुरोर्भमूर्ज्जितः॥अप्य ७३
ष्टमिंद्राविशुद्धेपिचगोचरेपुष्योकृतंकार्यमुशन्तिशोभनं॥ ॥अथपुष्यप्रशंसायाचकार्यप्रतिहं
मुपजात्याह॥ ॥ ॥ ॥ग्रहेविरुद्धेप्यशुभान्वितोपिविरुद्धताराणिपिविलोमगोपि॥करोत्य
वश्यंसकलार्थसिद्धिंविहायपाणिग्रहणंतुपुष्यो॥२१॥ ॥ ॥ ॥ग्रहबलविरुद्धेःपंचसलाक
सप्तसलाकेवाकुग्रहवेधयुक्तशुभान्वितोपापग्रहयुतदृष्टोवाःविरुद्धताराःजन्मादित्रि३।५।७
पंचमपचतेयदिताराविरुद्धःअपिकर्काद्दृष्टेभूमितिपिःविलोमगोपिवावक्रग्रहगामी
सहितोपिसर्वकार्यंवश्यंकरोतिसमस्तार्थसिद्धिकरःविहायपाणिग्रहणेनवपुष्येपाणिग्रहणे

पुष्यविवर्जिते॥ ष्ठेनेचिन कार्येषु पुष्यविवर्जितेः अन्ये कार्ये पुष्यः सर्वार्थसिद्धिंकरः॥ ॥तथा
५२ या॥ पुष्यस्तसा॥ रविश्चिभौमार्कशनैश्चनेवाग्रहे. नतप्रकुतिथिस्थितोवाः॥ वीरामयुक्तोप्य
थरामयुक्तस्तथैवपुतिघ्योसकलार्थसिद्धिदं पुष्यस्रोदयमानेनरत्नैरार्यतेमही॥ सानकूर
लनकूवापुष्यसर्वार्थसाधक॥ ॥अथाश्विदिनादस्यनक्षत्रसरूपमालिन्याह॥ ॥ ॥

तुरगमुखसदृक्षंयोनिरूपंक्षुराभंसकटसममथैनंसोत्तमांगेनतुल्यं॥ मणि
गृहसरचक्राङ्गानिसालोपमाभंसयनसदृक्षमन्यद्वापर्यंकरूपं॥ २२ ॥॥

तुरगमुखअश्विनीतुरगस्यमुखमुखाकाराः॥ भरणीयोनीरूपंभगाकारः कृत्तिकाक्षुराका
रः॥ रोहिणीसकटसमका इसदृक्षपूर्णातः मृगशिरः [illegible] सोत्तमांगउत्तमांगशिरः
[illegible] हरिनसिरवत्॥ आर्द्रामणि॥ रत्नसदृक्षः॥ पुनर्वसीगृहसदृक्षः॥ पुष्यसरसदृक्षं

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

शाकटाकारः। अश्लेषायक्राकारंः मघाभानि शालोपमाभं हस्तिशालास्तहस्तंः। पूर्वफाल्गु
नीस्तयुनसहस्तेस्त स्याकारंः उत्तरफाल्गुनीपर्यंकरूपंः खट्वास्तहस्तंः॥ ॥अथ हस्तादिदश
नक्षत्रसार्द्धलेनाह॥ ॥ ॥ ॥हस्ताकारतस्थमौक्तिकाकारंमस्त्वान्यःप्रमालोपमंपिष्टंतो
रणावास्थितं नलिभं स्तलंकुंडलाभं पद्मं॥ कुधके स्तीयविक्रमेणास्तहस्तसे स्या समानंपरं वान्य
रनिविलासवक्षिप्तनमतः अंगाटकवीक्लिनः॥ ॥ ॥ ॥हस्ताकारंहस्तविद्यामौक्ति
७४ कतपंक्तमः स्वातिप्रमालविद्रुममस्तहस्तंः विशाखातोरणावस्थीतं॥ अनुराधानलिनिभंकमला ७४
कारंः ज्येष्ठाकुंडलाभंस्तोमेन कुंडलाकारंः। मूलकुधकेसरीविक्रमेनस्तहस्तंः। केसरीविक्रि
हक्रोधयुक्तविक्रममभयानकाविताव स्तहस्तंः पूर्वाषाढाके स्यासमानंः उत्तराषाढादन्तिवि
लासवतः। अभिजित्शृंगाटकत्रिकोणाख्यक्तः॥ ॥अथ श्रवणादिपञ्चनक्षत्ररूपं वा न्याह॥ ॥

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

॥ ॥त्रिविक्रमाभं वद्ध्रेंगरूपं द्वंतितोन्यायमलद्वयाभं॥ पर्यंकतुल्यं मुरजानुकारं मि
त्रेवमश्वादिमिवक्रमरूपं॥ ७४॥ ॥ ॥ ॥त्रिविक्रमाभं विलुप्तसद्वंतं श्रवणाः। धनिष्ठाम्
द्वंगमद्वलरूपं। सततमिषाद्भूतं वर्तुलाकारं पूर्वभाद्रयमलाभं द्वयाभं। उत्तरभाद्रपर्यंकतु
ल्यं रवद्वासद्वंसं रेवतिमुरजानुकारं रुडाद्याकारः। मितेव श्वयादिश्वयिनी श्वमुखादि
श्विनीन द्वंत्राद्विक्रमरूपं नद्वेवरूपंमिति॥ ॥श्वथयद्वंवत्यावत्सिष्यातारावसन्त
तिलकेनाह॥ ॥ ॥ ॥वह्नित्रिरित्युगुरणोद्युकृताश्विभूतावाराश्विनेत्रसभकुजा
द्विरामाः। रुद्राद्विरामगुणावद्वसता द्वियुग्मादन्ताबुधैर्निगदिताक्रमसोभतारा॥ ७५॥
॥ ॥तथावद्वलसिद्धान्ते॥ ॥कृत्तिकाद्वेभवेद्रूपं सोम्यद्वस्पर्कविषयजाराया॥ न्द्वशभ
वास्सासोम्याः स्वसप्रद्वतिराश्वसोम्यास्वयंत्रयोदशकाः। याम्यारुद्राद्वितश्वसप्तः त्रिः
सद्वद्वगरनकाः सोम्याः॥ ॥श्ववर्द्वेत्रिवत्स्वाद्वेनवसः त्रिंसविषयसराः सोम्यादधिकाः

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

धनिष्ठाविशाखाहस्त्रिसप्तद्वितरतोलिप्ताः॥ ॥अथाहृकोनागरजेनोघाड्डुंसत्यंवदन्त्यंमताः। प्रा
ञ्जेमयोगताराविक्षेपांशकलाविधुनाहिनेः॥ ॥अथास्य यस्यकलानामेकोनविंशताहिनेः ॥८॥
अश्विन्यावर्त्तिर्तिताराः ३ द्वादश १० विक्षेपांशैस्तुसौम्योविक्षिप्ताः। भरण्यापात्रि ३ द्वादशविक्षेपं
तेरतः। कृत्तिकोयोमुश्चि ६ तारायवद्भिविक्षेपांशैः ५ सौम्ये हति॥ रोहिण्योकृष्टुपत्रताराः ५ पं
७५ चांश ५ विक्षेपदक्षिणाः॥ मृगशिरपृगुताः ३ तारादश १० विक्षेपदक्षिणाआर्द्रा ३ नेक १ तारा
षट्वि ६ क्षेपंदक्षिणाः। पुनर्वसौ हस्त्वत्वार ४ तारैकादश ११ विक्षेपांशैस्तु सौम्यः। पुष्यअग्नित्रिता ७५
रा ३ विक्षेपरहितं समभ्येतिह्यतिः। आश्लेषाभूतपं ५ तारासप्त ७ विक्षेपांशैर्दक्षिणाः। मघाद्र
वाताराःपंच ५ ताराविक्षेपरहिता। तांस्वमंद्धेतिः। पूर्वाफाल्गुन्यः २ ताराद्वादशविक्षेपं १२ सौम्यतर
ताउत्तरमानेउत्तरूयः २ ताराद्वयोदश १३ विक्षेपांशैस्तुसौम्यः। हस्तपंच ५ तारा एकादश ११ वि
क्षेपांशैर्दक्षिणाः। ततः चित्राप्येक १ ताराद्वि २ विक्षेपांशैर्दक्षिणाः। ततः स्वातिह्येक १ तारास

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

रिसप्तविंसतिसेषवा॥ तत्कालेन देवे भवतियन्न दत्तं यत्न कर्मोद्दिंतं तत्कालेन देवं प्रकुर्या

त:॥ ॥इतिश्रीमहोत्पलविरचितायां रत्नमाला नामटिकायां रत्नेन देवप्रकरणं षष्टमो

ध्यायः ॥ ॥अथ मुहूर्तप्रकरणं व्याख्यास्यते भविंसतितम्कृतंग्र

स्वास्ति श्री ... वंशमा रिरिरिनिरि तिथि कामनवावान मरादृष्टि क वृवान्वावाप्रद

रामनप्रथामि प्रगन्त्र प्रेयम तत जाकारारीप्र म प्रके नाम मक व वावाम्म रां स ... राकाले प्रम भिनाराह साति

मातादनन्दवन्दगो रारादकमनि मातानद्रकान्ह बुनाविरानन्दजसोदाक मारवि भुवे र

स्वा नका: प्रमवुविसति मवेलान्दवेवा चि तौतुविथितपरम तत्त्वारागायोणि नो पि

विक्रम तानेष्यास्य

रवितत पंकाति वितरपिरास्ति मामि ततमववृम तिलक्षि मिकां नाँसुरम दिक रोत्रेरा

नामपरु रिवाभु दे वंमृशरिमलुफ्लमातादेवद्दे वंगारू कुलन्द्र रारागागरंनागर॥ ॥रामे सं

गुञकाति मातांका सजर कृत मेरविजोगख माता मामा ता थे गरवारिवा शनिदं

२२

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

[illegible]

कालं गा नी च रा ग मा न [illegible] गत् क्रो उ या सो दृ ता वी रस वि जन मू हि जा [illegible]

तेज घ्रेत पो घु घुयं॥ मे षा ग्वि पू थ मा न ब र्श व र स्मा व क्र स्थि ता रा सं

रा सि क्ष त्र ग हं भा नी भ व नं वे का र्य स प्रत्य या॥ १॥

8909

[illegible]

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

रादीनां शास्त्रमवलोक्य हृद्बुधीः अस्मि । तच्छास्त्रं विलोक्य मम बुद्धिविस्तृता । यतस्तु उर्वे मयि नास्तीति ॥ ॥अथालंकारस्त्रो
कमाह ॥ ॥नंदिग्राम इहापरान्तविषये शिष्यादिगीतस्तुतिर्भूत्कौशिकगोत्रजः सकलसच्छास्त्रार्थविद्केशवः । तस्तु
त्रस्य वराङ्घ्रिपद्मभजनालब्धावबोधांशकस्यैष हृत्तिविचित्रमल्पकारणेनैतद्गणोज्ञाकरोत् ॥ ॥नंदिग्राम इति । अपरान्तवि
षये अपरा पश्चिमदिक् । तस्या अंतः प्रांतः तस्मिन् विषयः स्थानं यस्य स तस्मिन् नंदिग्रामे केशव आसीत् किंभूतः
शिष्यादिभिर्गीतस्तुतिः कौशिकगोत्रजः कौशिकवंशोत्पन्नः सकलसच्छास्त्रार्थविद् । समीचीनशास्त्रार्थवेत्ता
एवंविधः केशवः तस्य सूनुर्गणेशाख्य तदङ्घ्रिपद्मभजनालब्धं ज्ञानकमलभजनात् । किंचिदवबोधांशकं ज्ञानं जवेलब्धं
येन । इदं करणस्य हृस्पष्टार्थं हृत्तेनानाछंदोभिर्विचित्रं अर्थेन वक्तुलंच इतस्माकरोत् । कृतवानित्यर्थः ॥ ॥ इति श्रीदै
वज्ञवर्यदिवाकरात्मजविश्वनाथविरचितं सिद्धान्तरहस्योदाहरणं समाप्तं ॥ ॥गोलग्रामनिवासिनो ऋतुपदद्वंद्वाब्ज ६३
भक्तिरतः । स्यात्सीतस्य तु दिवाकरस्य तनयः श्रीविश्वनाथाह्वयः । तेनेदं ग्रहलाघवस्य गणितं स्पष्टीकृतं तद्बुधैः शो
ध्यं शुद्धमिदं तदानुगणकैः स्यात्सदा पाठ्यतां ॥ ॥शुभं ॥ लेखकपाठकयोः शुभं ॥ ॥ शाके १६७७ संवत् १८१२
लिखितं रवितजीवानंदेन ॥ ॥

स्वस्ति श्रीशाके १६२८ मा■सेण

३३५६

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

४०५८

सिद्धान्तसारप्रारंभः॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

॥सि॰सा॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ ॥दिव्यमादिविभागबीजमेकं जगतो जीवनहेतुधाम किंचित् ॥ मनसा हृदये निधा-
॥१॥ य वन्दे चन्द्रोद्योतविद्याद्रिकारणानन्तम् ॥१॥ उद्योतचन्द्रे वनिमराड्जेश्वरे कूर्माचलं राजयति स्वशोभ-
यान् ॥ रमापतिर्दैवविदां सुदेस्फुटं प्रवक्ति सम्यक् तिथिपूर्वसाधनम् ॥२॥ इष्टस्थितनामनन्दशको
निनेष्टशाके ऽवशिष्टमकोष्टकाङ्काः ॥ इष्टस्थितनामनन्दशकस्य कोष्टस्थितां कथ्यकानि जसंज्ञकाः स्यु
॥३॥ रेखास्वदेशान्तरयोजनानि स्वाक्षांशहीनानि पलानि तेभ्यः ॥ युतोनितः चाक्यपरदेशयो ज्ञ
सर्वत्र वाराद्यविधौ विधेयः ॥४॥ एवं हि सर्वत्र भवेयुराद्या विधाय सर्वं निजचक्रनष्टाः ॥ कृत्वैव मा
द्यास्य तिथ्याभयोगान्वारादि चैषां हि तथैव केष्टम् ॥५॥ त्रिंशाप्तितां तिथ्यश्चक्रं भत्रुलं तु भयोगयोः
॥ सप्तवारादिचक्रं स्यात्त्रिराङ्घ्रशालिथिके ऽङ्के ॥६॥ भकेन्द्रेंशादिचक्रं स्याज्ञानि विश्वेन वा ध्रुव्य ॥राम:॥
:॥ योगकेन्द्रेंशादिचक्रं नन्दाश्वीणि नृपानभः ॥७॥ स्वचक्रतष्टं सति तु स्वकेन्द्र केवारा तिथेः पिण्ड ॥१॥
मिनाकलाक्षराणाम् ॥ भवामतो नन्दयुतः कलाधनं योगस्य वारोर्ध्वदिशः कलाक्षराणाम् ॥८॥ आद्या

230

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

भिधास्तेनिजदेशमासक्षैपर्यताः सुप्धातिमाससमाद्याः ॥ यत्रैव वर्केङ्कं निजचक्रनष्टं तत्रैव तत्संस्कारणं विधेयम्
॥ ९ ॥ लेख्याः स्वमासप्रमिताः स्वकोष्ठात्तिर्यक्स्थिताऽर्ध्वगताश्च यत्र ॥ तत्रोर्ध्वकोष्ठः प्रथमो विलेख्यः
स्वल्पस्तदन्यावधिकान्तरालौ ॥ १० ॥ तत्रादिकोष्ठे तिथिभादिमूर्ध्वे लिखेन्न्व वाराद्यमधः स्वकेंऽङ्कम्
तदन्यकोष्ठेषु तिथिं च वारं केऽङ्कं च सैकैकमथो लिखित्वा ॥ ११ ॥ आद्यान्यकोष्ठेषु तु मासकोष्ठस्थितं फ
लं चानलमत्र देयम् ॥ पलेषु वारादिककेऽङ्कयोस्तु यावत्तु कोष्ठेषु पलानि यानि ॥ १२ ॥ प्रान्त्यकोष्ठ
ष्ठिमसमाजयमासाद्यसंज्ञकाः ॥ एवमेव भयुत्योश्च वारकेन्द्रादिसाधनम् ॥ १३ ॥ स्वकेन्द्रकोष्ठांक
समानकोष्ठके पार्श्वस्थनाडीस्थितकोष्ठजं फलम् ॥ कलादिनं वा समुखेषु योजितं तिथ्यादिजं वार
मुखं भवेत्स्फुटम् ॥ १४ ॥ वारक्षयो भवेद्यत्राग्निमवारे हि या तिथि ॥ क्षयवारे षष्टिलिप्तातिथिसा
वृद्धिसंज्ञिता ॥ १५ ॥ वारवृद्धिर्भवेद्यत्रावमाख्यात्रापरा तिथिः ॥ पूर्वोनाः परमाद्योत्र भोगाएवं भयो

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

॥ सि॰ सा ॥
॥ २ ॥

गयेः ॥ १६ ॥ पूर्वतिथ्यावशिष्टभुक्तंकलाद्यन्तेनसंयुतम् ॥ परतिथ्यांकलाद्यंस्याद्भोगः परतिथेः स्फुटम्
॥ १७ ॥ सूक्ष्मभार्थंत्वृक्षभोगोऽत्रवनाडीभिरुन्नतुक ॥ पंचांगस्याभस्यनाद्यः सूक्ष्माः स्युर्जनिसंम
ना ॥ १८ ॥ गतानितिथिवर्त्ताकृ २ गुणागा ७ त[illegible] पूर्वैर्दलेस्यात्करणंववाद्यम् ॥ तन्नैकमन्येऽसितभूतप
श्चाद्दलाद्ध्रुवाण्याहिचतुष्टयंस्यात् ॥ १९ ॥ यातेष्वतिथ्योर्घटिकैक्यखखराऽचेत्खाप्यधल्पतमाहितंप्र
धु ॥ ततोधिकंनद्याहितंपरोघ्नःक्षयेयथास्युंतिथिखखरकालः ॥ २० ॥ ॥ इतिसौरसारिणीराम्भेपं
चांगानयनम् ॥ १ ॥ [redacted] ॥ पूर्वोक्तरीत्याशकयोवियोगात्स्वदेशजंवारमुखंप्रसाध्यम् ॥ स्वदे
शरकंरविराशिनागाप्रवेशवारादिभवेत्स्फुटंतत् ॥ २१ ॥ त्रिंशद्दिनांतेरलेख्याः स्ववारोराशिसंक्रमा
ः ॥ भसंक्रमात्तथास्त्रीयवारेशाकदिनान्तरे ॥ २२ ॥ मेषाद्वादृशसंक्रमैश्चमहितादर्शान्नमासामर
धोत्क्तायम्क्रविसंक्रमोऽधिकइतिप्रोक्तोऽयमासाह्वयः ॥ संक्रांतिद्वयसंभवतः क्षयइतिप्रोक्तोधि

॥ रामः ॥
॥ २ ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

मासात्मको ह्यास्तैर्यानितिथिरवराड्योत्तु भवतोमासौक्रमात्तत्र च ॥ २३ ॥ इति· सौ· मा· रा· संक्रान्तिसाधनमा
सलक्षणम् ॥ २ ॥ शाकोऽभीष्टः पृष्ठसंस्थोपकरणशाकोनलग्नमानकोष्ठस्थितं यत् ॥ योज्यं हीनाम तत्र शाका
धारस्थेस्पष्टेजार्के भादिखेणक्रवाः स्युः ॥ २४ ॥ तत्कालजोमध्यरविः क्रवंस्याडुडाभतुल्याः कशराः खवेदाः
११।२७।५१।४०। रवेः कुजाज्ञादिमृदूच्चकानि स्वस्वावधिक्षेपकरवेस्थितानि ॥ २५ ॥ मधोः सितादेस्तिथये
ऽजवेशानिथ्रूनिताः स्वाब्धिरसांशहीनाः ॥ मेषार्कवाराद्युगणोऽगतस्तोलब्धांकतुल्यावधिकोष्ठकाः
स्युः ॥ २६ ॥ स्वस्वःक्रवोऽवध्यहकोष्ठजातक्षेपान्वितोमध्यखगोऽथचोच्चम् ॥ तत्तुङ्गयोर्मध्यमएवसू
र्यः शीघ्रोच्चमप्यारशनीज्यकानाम् ॥ २७ ॥ स्वमध्यहीनेमृदुचंचलोच्चे केंद्रेभवेतामृदुचंचलाख्ये·
स्वकेन्द्रकेमेषतुलादिगेस्यान्मान्दं चलाख्यं च फलं धनर्णम् ॥ २८ ॥ केंद्रंरसोर्ध्वं यदि चक्रशुद्धं तदंश
६०
कोष्ठं समत्वंफलं स्यात् ॥ मांदंचलंस्वर्णगणाहताप्तपञ्चकलिप्तादिगुतं विहीनं ॥ २९ ॥ स्वकीय

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

॥ सि॰ सा ॥ ॥ ३ ॥

मान्देन दिवाकरेन्दू संस्कारितौ स्पष्टतरौ भवेताम् ॥ गतेः फलं कर्किमृगादिकेन्द्रे स्वमध्यभुक्तौ स्वमृणं ग
तीस्तः ॥ ३० ॥ चलफलदलमादौ मन्दकेन्द्रे विलोमं मृदुफलमपि तस्मान्मध्यमे पूर्णमेव ॥ इदमपि च
लकेन्द्रे व्यत्ययतज्जमाशु निखिलमपि च मंदे भौमपूर्वाः स्फुटाः स्युः ॥ ३१ ॥ मान्दे स्थितं गतिफलं निज
मध्यभुक्तौ स्वर्णं क्रमात्कतजलीरमृगादिकेंद्रे ॥ तच्चाशुजं गतिफलं च यथाकितं स्यात्स्वस्यागतिर्वि
हृन्नगान्यतितास्तु वक्राः ॥ ३२ ॥ यत्स्थायनार्कपदगम्यगतान्यमस्य भागादिनिघ्ननिजपंचमभागही
नाः ॥ लब्धं क्षयं समपदे विषमे धनं स्याच्च [illegible] वसौरफलमंशमुखं दशघ्नम् ॥ ३३ ॥ रेखापुरस्वनगरां
तरयोजनानि स्वाघ्नानि तान्यृणधनं परपूर्वदेशे ॥ एभिः फलैः पलभुखैश्चरजैर्विलोमैः संस्कारितौ
द्युजभसंक्रमणाः स्फुटः स्यात् ॥ ३४ ॥ उदयान्तरभुजफलदेशान्तरचलरजसंस्काराः ॥ कालेदेया
यस्मात्तत्स्वयं संस्कृताः खेटाः ॥ २५ ॥ वक्रोदयादिनिखिलं विनाशकतोऽधिकाल्याः केंद्रांशकाः सि

॥ राम ॥ ॥ ३ ॥

222

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

तिग्मनाड्यो ह्रस्वाश्चिरं भक्ताः॥ शाङ्कांशका ९ दशाहताङ्कयुताः १०।६ कुभक्ता १ वक्रायमाणदिवसैः

क्रमशो गतैष्यम्॥ ३६॥ वक्रादिकं स्थूलमिदं मयोक्तं सुबोधार्थमेवेति न तु यथार्थम्॥ वक्रस्य मार्गस्य

गतेरभावान्मुहुर्त्तिरेवं प्रवदन्ति सन्तः १४॥ ३७॥ अस्तोदयौ सूक्ष्मतरौ प्रसाध्यौ सिद्धान्तरीत्याकृतना

दिकानाम्॥ यद्वाच शुक्राङ्गिरसोः प्रसाध्यौ विवाहयात्रादिकनिर्णयार्थम्॥ ३८॥ भपादभागाधिक

हीनखेटः कलीकृतः स्वीयजवेन भक्तः॥ लब्धोनयुक्तावधिवासराणां यो भपादवेशोऽनुजगे विलोमः॥

३९॥ भौमात्सदुदयस्ततः ज्ञादिनामागोस्त एवं क्रमाद्धदैर्दिग्भिरथद्वयेन दशभिर्मासैः ४।१०।

२।१० स्तुवाचस्पतेः॥ मासैर्नागाब्धियुतैर्युगैर्जलधिभिर्वेदैः सपादैः१।४।८।४।४।८ स्तथा साङ्कैर्घ्रेके

नगगोर्युगैरपिगणोः सार्द्धैः ७।८।३।१५।४।१५।३।१५ शनेर्जायते॥ ४०॥ पूर्वाशास्तापरादिगुदयो वक्र

नाथ पश्चिमास्तमस्मात्पूर्वोद्गमनं भृगुसुतास्तोदिनैर्दन्तदन्तैः॥ गमैर्भूपैस्त्रिभिरथ रदैर्नसस्य ३।३।३।२।१

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

॥ सि·सा ॥
॥ ४ ॥

२।१२ सार्द्धहिमास्पानागैर्मासैक्विकृतगतावारोरस्रमासैर्भूगोः २।१५।८।०।२२।०।८।०।२२।८ स्पान्त
॥ ४१ ॥ नागा ८ हृतास्तत्प्रभयोनयुक्ता नागाङ्कयो १८ नागखगाश्च ९८ भागाः ॥ नक्षत्रभानैकलशो
द्भवस्य मुनेरिह दर्शनदर्शनीप्त्वः ॥ ४२ ॥ ऊनोदयांशाः स्वकलांशहीनाः स्फुटास्त्विदानीं घटजोऽस्मां
२४. ६।८४
शाः ॥ नखात्तभागाः स्वजिनांशहीना विपादशैलप्रभभागहीनाः ॥ ४३ ॥ ॥ इति·सो·सा·ग·ग्रहान
यनम् ॥ ३ ॥ अथ चायं तिथिपत्रतोऽवगम्यः पर्वान्तकालाविलमालिखेत्तु यातैष्यघटीप्रुतिर्युमानं
भ्योऽथ ग्रहणाद्वयमत्र वक्ष्ये ॥ १ ॥ तिथ्यौर्गतैष्यैक्यघटीषु बिम्बं चन्द्रस्य मानैक्यदलं स्थितं यत् ॥
व्यग्वर्कतो भांगभवः पृथक्त्वे नोनितं तत्त्विहितं भवेच्च ॥ २ ॥ तच्छाद्येन विवर्जितं खपिहितं छन्नां ॥ गमः ॥
८ १२
लाधः स्थितिसत्वांघ्रीषुपलैः स्थितिर्विरहिताऽनाद्यग्रहान्तस्थिति ॥ षड्गार्कालयकभेव्यगाविन ॥ ४ ॥
स्थानेलोः धिके मर्दकं खच्छन्नां ७लतोत्तनहृदपितेमर्दग्रहान्त्योद्भवे ॥ ३ ॥ तिथ्यान्तोग्रहमध्यः स्या

233

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

न्स्थित्यर्द्धाभ्यां सहीनयुक् ॥ स्पर्शमोक्षौ स्वमर्द्दार्द्धोनाढ्यौ मेलनदर्शने ॥ ४ ॥ इति चंद्रग्रहणम् ॥ ॥ दर्शा
न्तयुक्लांतरं स्वलुनतं पूर्वापरं दर्शके यस्मादर्द्धनाधिकाधिके भवति यो चाक्रोनताधस्थितः ॥ दर्शान्तोन्नत
तोर्नतिर्भवति यानखारभक्तालवसोनतस्याहलंवनकं तिथ्याहगाधनं स्यान्मध्यकालः स्फुटः ॥ ५ ॥ तत्काले
स्थनतोनतिर्ध्रुवभुजांशात्मायकः संस्कृतोनत्यानेन रवीन्दुविंवयुतिजं स्वरांउविहीनं कृत ॥ छन्नं स्या
दस्तुतः स्थितिस्थितिविहीनाढ्यो स्पर्शान्तकस्त्राभ्यां लंवनकेच तत्त्वविहिते स्पर्शान्तकालौ स्फुटौ ॥
६ ॥ मानैक्यखराङविंबविस्वकंभाविमर्द्दस्थित्यादिकं पराविपोगहतैः पलैर्लेः ॥ ग्रासश्चैतेर्थसहितो
ननमयिमाक्रमद्दक्षयेस्फुटमिदं विशिरेर्वापितद्वत् ॥ ७ ॥ येस्पर्शविंवावनतीनदृप्रविम्ब्लेषानिग्रासवि
लम्बभागाः ॥ स्वाशमभक्ताः क्रमशः फलेनतेहीनयुक्तेचपराक्षयर्द्धो ॥ ८ ॥ नवेन्द्वक्षांशाविश्लेषचतु
र्थांशोनितायुता ॥ नवेन्दुत्याधिकाक्षांशेसकृतवत्स्यान्नतिस्फुटा ॥ ९ ॥ दिग्वाराभू १५१० विश्रक

॥ सि·सा ॥
॥५॥

शाकोद्दस्त्व२घ्नः पञ्च५संयुतः॥ नगनस्तोभवेन्नपर्वपातिर्धलादिकोगतः॥ १०॥ इति सूर्यग्रहणम्॥ ॥
स्त्रिभयुतोनाद्विः स्वविक्षेपहेत्वरविदिग्वलनं भसुखांशतः॥ उदयतोगतशेषघटीभवं वलनमुत्तरयाम्य
गतं क्रमात्॥ ११॥ उभयसंस्कृतितोवलनं स्फुटं रविविधोर्ग्रहणेभवतिक्रमम्॥ रविविधोर्ग्रमनं स्फुटमा
ननोंगलमुखेनदक्षककुभाङ्गुलग्रयः॥ १२॥ विन्दोर्याम्योत्तरलग्नमेराविलिखेन्मनेगदिक्किदिहितं तद्दन्तं
विभागिनं च वलनं दद्याद्यथोक्तं बुधः॥ विन्दोल्लद्दलनाग्रनोनिजशरं दत्वा तथैव न्ततो हग्रांग्याहक
खंडकेनाविलिखेन्स्याग्रा समिन्दुर्कयोः॥ १३॥ चेद्दसिताः शरादिशोवलनां ग्रयः स्युः सव्येन चोत्त
रगनाविपरीतमार्गात्॥ देयान्तनत्रयहमध्यमनोन्यदिक्स्थं खग्रासकं कथयपंडितशेषकं वा ॥ ग्रास: ॥
॥१४॥ मध्याच्छन्नाग्रां त्रिभिः प्राक्पश्चादिन्दोर्बिम्बलं न्नृपगा गोः स्पर्शमोक्षौ खग्रासान्तर्वछन्नपा ॥५॥
देः परेप्राग्ग्रन्नौरिन्दोर्मीलनोन्मीलने स्तः॥ १५॥ इति परिलेखः॥ वाराद्दिकेन्द्रार्कसपानस्पर्धांकवत्स

२७५

पूर्वोक्तावशाग्रसंज्ञाः ॥ साध्यालवाग्रं रविभाग चक्रं षष्टि ६० लथा केन्द्र उडूनि देवाः ॥ १६ ॥ ध्रुवकाविस्वे दा
१२।४८ स्वेच्चकोन शोध्रुवलस ॥ निजाग्रपक्षकोष्ठेना आग्रालवाग्रसंज्ञकाः ॥ १७ ॥ यस्मिन्नपुर्ये नास्मिं
लुवकं दत्त्वा विशोधयेत् ॥ पक्षकोष्ठयुताव्याघ्राध्रुववारगणाहते ॥ १८ ॥ षष्ठ्या ६० कलागणावशा
न्वर्गांवाणादिकेंड्योः ॥ ध्रुवघ्नार्कगणान्षष्ठ्या ६० स्वर्गागणवशात्कलाः ॥ १९ ॥ रवौ सा गौ त्वदत्त्वाग्रा
पक्षे पक्षे भवंतिते ॥ वृद्धियोगव्रजस्य योगसान्निध्ये पातसंभवः ॥ २० ॥ केन्द्रांशतुल्यगतकोष्ठकमालु
शोध कोष्ठान्तराहतिविषट् ६० लवयुक्तहीना ॥ कोष्ठेग्रिमेधिकविहीनइमाः पृथक्स्थ्याः योज्या त्क
केन्द्र उनवारसुखेष्ट देतौ ॥ २१ ॥ पृथकस्थघटिकांगांशयुक्तौ मागरावीष्टदौ ॥ रविकोष्ठे साग सम
कोष्ठस्याः पातलिप्तिकाः ॥ २२ ॥ स्थित्यर्धं स्वयुताहीनाः साग्यर्क घटिकागणात् ॥ पार्श्वकोष्ठान्तरा
न्षष्ट्या ६० लब्धेनहि चयेक्षये ॥ २३ ॥ एवमर्ककलाप्राप्तः कोष्ठान्तरखषट् ६० लवः ॥ चयेक्ष

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

येधनर्णांसुरेष्वयातकलाःपुनः ॥ २४॥ कलाद्र्धसंस्कृतेकेन्द्रेभभोगास्तेनसंगुणाः ॥ षष्ट्या ६० भक्ताः स्फु
टाख्याः स्युः स्थित्यर्द्धंचतथा कृतम् ॥ २५॥ वारादौनागतेशीघ्रा ९ घ्नेयोज्याद्विधानतः ॥ स्थित्यर्द्धोनयु
तंकृत्वापातायन्तौस्फुटौस्मृतौ ॥ २६ ॥ यदारविः पंचदशाधिकस्तदाशो[illegible]खरामाद्विभागभाक्
रो[illegible]नेयोज्यानैष्यघटिविपर्ययःसाग्रंखरामो ३० परिखाङ्कतस्त्यजेत् ॥ २७ ॥ यदाखाग्न्यधिकःसू
र्यस्तदासौत्रिंशतो ३० निनौ ॥ कृत्वागतैष्यघटिकाःसाध्याःपातस्यपूर्ववत् ॥ २८ ॥ केन्द्रराश्यधि
कःसूर्यःसाग्नवकौघष्टि ६० तस्तुतौ ॥ कृत्वाद्ययानैष्यकलाशेयाव्यस्ययतोद्युधैः ॥ २९ ॥ गोलाय
नयोर्निकटेयद्दिकालोलंघयेतयोःमध्यम् ॥ पातगतैष्यघटीभिस्तवनसम्भुत्तरंपातः ॥ ३० ॥
इतिपातनयनम् ॥ ८ ॥ अनेकग्रन्थकर्त्तारोविभूर्गणकोत्तमाः ॥ क्षयमासोपपत्तिंतुकेचिन्नो
क्तावदाम्यतः ॥ ३१ ॥ चान्द्रोमासोद्विसंक्रान्तःक्षयमासःस्मृतःसतुः ॥ वृश्चिकादित्रयेसूर्येकेनान्य

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

भस्यैधुनाभवेत् ॥ ३२ ॥ वर्षादिकक्षेपकसंस्कृतोयं शाकभूवः क्षेपशकादिकाः स्युः ॥ इष्टाः कलाः घ
जतोधिकाश्चेद्भुभ्ये दशाक्षेपडनभूवान्न ॥ ३३ ॥ नसंभवस्तत्रशकेक्षयस्यान्यत्रेष्टलिप्ताधरकोष्टयोश्च
वक्रद्वयान्तःस्थितइष्टवक्रेक्षयाख्यमासोल्लिनदन्यथान ॥ ३४ ॥ अभीष्टवक्रकोष्टाधोऽङ्कवयुक्तेष्टलि
प्तिकाः ॥ त्रिंश ३० दूर्ध्वेधिमासोत्रभवेत्खवह्नि ३० नकेपुनः ॥ ३५ ॥ क्षयमासोभवेदत्रपुनःखवह्नि ३० धिके
धिकः ॥ मासोद्वितीयोविज्ञेयः कोष्ठस्थमजुपाननः ॥ ३६ ॥ यत्रकोष्टद्वयंतत्रजुपानोनिकोटनच ॥ त्रिं
श ३० दूर्ध्वेहि वक्रं चेन्नथाख्वानलशोषिनम् ॥ ३७ ॥ कौनदेभ्यभैः षट्गुणैरष्टशमैरगाक्षैः शशाङ्कैः षड
भैः कृतभैः ॥ शराकैर्विद्विभिर्दिग्मूर्यैः कृशाङ्केर्भविश्वायनैः श्रायशोयं क्षयोमाः ॥ ३८ ॥ शकभवसम
२०४ मागणश्रा विधिः २ योर्ब्धिवदैर्मिनेत्र्यङ्कुकैर्वाणनागेंदुभिः षड्रुद्रैर्बाणवेदाग्निभिः ख्यंडनंदाग्निभिर्दिग्युगैः ॥ नवनयन
युगैरगाङ्काब्धिभिः षड्जनांभोधिभिर्दन्तवाणैः कुवाणैः वाणभिर्घ्रङ्गाद्रि षड्ग्निर्यमांकर्तुभिः शक्रनागैः

॥ सि॰ सा ॥ सुराशीविषैः॥ ३९॥ शरशरनवभिः कृताश्वाङ्कैः केर्वाणाहतेडेन्दुभिः खाष्टकडैर्नवाङ्कैर्भ्वैरसनाकेन्दुभिः
॥ ७ ॥ शैलरामाश्विचन्द्रैः षट्स्वाहतोः॥ जयमगणाक्षभिर्गजाग्नि भूमिर्नगाक्षाश्विचन्द्रैर्गगनाम्भोधिशक्रै
हिषडेदचन्द्रैर्गगनाम्भोमभूपैर्गतो यं क्षया ख्योहिमाः॥ ४०॥ भविष्यन्यथाश्वाश्विमे घैर्मितेयं शराष्ट
ष्टभूमिः कृताधांकचन्द्रैः॥ सहस्रद्वयाभ्येनगैश्वागनेत्रैः शराम्भोधिभिश्चन्द्रनन्दैः खहडैः॥ ४१॥
गजेन्द्रैर्नगागेन्दुभिर्दन्तदस्रैस्त्रिसप्ताग्निभिः शक्रबाणोः भुराक्षैः॥ शराक्षर्तुभिर्वेदसप्तर्तुभिश्चषड
क्षाङ्किभिर्बाणचन्द्राहिभिश्च॥ ४२॥ इति क्षयमाससमाधनम्॥ ॥शुभम्॥

एम:
७

236
ग्राको ५ १६२

॥ सिद्धान्तसारिणि ॥
प्रारम्भः

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

१

श्रीगणेशायनमः ॥ अथोनचंद्रेवनिमगाज्जेष्वरेकूर्माचलंराजयतिस्वशोभया। रमापतिर्दैवविदांमुदेस्फुटंप्रवक्तिमस्यक्तिथिपूर्व

शकाब्दाः १७६२ १७०८ १८… १९८० … १८८८ १ २ ३ ४ ५ ६ ७ ८ ९ १० ११ १२ १३ १४ १५ १६

तिथयः	१०	७	४	१	२८	२५	२२	११	२२	३	१४	२५	६	१७	२९	१०	२१	२	१३	२४	५	१६	२७
वारादि	१	७	७	५	४	४	३	१	२	३	४	६	०	१	३	४	६	०	१	२	३	५	६
मघ	४८	५७	६	४७	५५	४	२३	१८	३७	५६	४७	५	२४	४३	३४	५३	१२	३०	२१	४०	५९	१७	८
	४४	३१	१८	५	५२	३९	२६	४८	३६	२३	११	५९	४७	[illegible]	२४	१२	०	४७	३५	२३	१०	५८	४७
केन्द्रम्	२२	२४	२५	९	६	६	९	७	१४	२१	०	७	१४	२१	१	८	१४	२३	२	९	१६	२३	२
	९	३५	४९	४३	१८	५२	२६	५	११	३७	२३	२९	३५	४१	४१	५२	५८	४	१०	१६	२२	२८	३४
नक्षः	२८	३८	४८	५८	८	१८	२८	५३	४६	३९	३३	२६	१९	१२	१२	५८	५१	४४	७	३१	२४	१७	१०

शा ७६३ १७८ १७८० १८१० १८८८ १ २ ३ ४ ५ ६ … ११ … १३ १४ १५ १६ १७ १८ १९ २० २१ २२ २३ २४

कः	१०	६	२	२५	२१	१०	२०	३	१३	२२	६	१६	२५	८	१८	१	११	२१	४	१४	२४	७	१७	०	१०	२०	३	१३	२३
न	२	४	०	२	४	१	२	३	५	६	०	१	२	३	४	६	०	१	३	४	५	६	१	२	३	५	६	०	२
वा	४७	५०	७	१७	३७	१३	२६	३९	११	५४	३७	५१	२३	३६	४९	२	३४	४८	१	१४	४६	५६	१२	२६	४८	११	२४	३७	९
ध	५४	५०	४६	४२	३८	१०	२०	३०	३९	४९	५९	९	१८	३८	३८	४७	५७	७	१७	३७	३७	४८	५९	६	१६	२६	३६	४६	५६
घ	१०	१४	१८	२२	२९	७	१४	२१	०	७	१४	०	७	३६	१४	३१	१	८	१५	२२	२	९	१६	२३	३	१०	१७	२४	३
के	५७	४५	३३	२१	९	०	०	१	४८	४८	४८	३६	३६	३८	३६	३७	२४	२४	२४	२५	१२	१२	१३	१५	०	०	१	१	४८
न	२३	३१	३९	४७	५५	२८	५५	२३	१	२९	२४	२	३०	३०	५८	२५	४	३१	५९	२७	५	३३	०	२८	७	३४	२	३०	८

२७
१३
४९

सूर्यः ७

232

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

शक	[illegible]	१८७८	१८८०	१८८४	१८८८	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४
योग	१०	६	२	२५	२१	१०	२०	३	१३	२३	[illegible]	१६	२५	[illegible]	१८	[illegible]	११	२१	४	१४	२४	७	१७	०	१०	२०	३	१३	२३
वा	१	४	६	२	४	१	३	५	५	६	१	३	२	४	५	०	०	२	४	५	५	०	२	४	४	५	०	२	२
घ	५२	१९	४६	१३	४०	४४	२९	१३	१४	५९	४३	२८	२८	१३	५८	४२	४३	२८	१२	५७	५८	४२	३७	११	१२	५७	४१	२६	३७
	४	११	१८	२५	३२	३८	१६	५४	३२	१०	४८	२६	५९	३७	१५	५३	३१	९	४७	२५	३	४१	१९	५७	२५	२३	५१	२९	७
के	३	७	११	१४	१९	७	१४	२२	०	८	१५	२३	०	८	१५	२३	१	९	१६	२४	२	९	१७	२४	३	१०	१८	२५	४
न	२६	३१	३६	४१	४६	३१	३	३५	५०	२२	४४	२६	४१	१३	४५	१६	३२	४	३६	७	२३	५५	२६	५८	१४	४६	१७	४९	५
२९।१८	१३	२५	३७	४९	१	४३	२६	९	५२	३५	१८	१	४३	२६	९	५२	३५	१८	१	४४	२८	११	५४	३७	२०	३	४६	२९	१२

शकः	[illegible]	१८७८	१८८०	१८८४	१८८८	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४
मे	२	५	०	२	४	१५	२	३	५	६	०	१	३	४	५	६	१	२	३	४	६	०	१	२	४	५	६	०	२
वा	५१	४	१६	२९	४१	३१	३१	४६	२	५७	३३	४८	४	१९	३५	५०	६	२१	३७	५२	८	२३	३९	५४	१०	२६	४१	५७	१२
कः	२९	५	४१	१७	५३	३१	३	३४	६	३७	९	४१	१२	४४	१५	४७	१८	५०	२१	५३	२४	५६	२७	५९	३०	२	३३	५	३६ ३२
भय नाशा	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
ला	२	४	६	१	३	१	२	३	४	६	०	१	२	४	५	६	०	२	३	४	५	०	१	२	३	५	६	०	१
प	५९	५०	४१	३१	२२	१४	२९	४३	५८	१३	३७	४२	५६	११	२६	४०	५५	१०	२४	३९	४३	८	२३	३७	५२	६	२१	३६	५०
द	२०	१०	०	५०	४०	३७	१४	५१	२८	५	४२	२०	५७	३४	११	४८	२४	२	३९	१६	४३	३०	७	४४	२२	५९	३६	१३	४०

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

सि. मा
२

तिथिमासक्षेपकाः

को	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
ति	०	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
घा	०	२	५	०	२	५	१	३	६	१	४	६	२
घ	०	३२	२	३०	५९	२९	१	३६	१४	४३	५	४३	३८
दि	०	३४	३६	५६	१४	७	३७	४१	२३	५३	३०	३०	५२
के	०	२	५	८	११	१४	१७	२०	२३	२६	२	५	८
ध्रु	०	४७	५३	४८	४४	४१	४१	४४	४९	५५	१	५	५
		३६	५९	४४	८	२८	३०	२४	३३	४७	३७	११	४३
	३१	६२	९३	१२४	१५५	१८६	२१७	२४८	२७९	३१०	३४१	३७२	०
को	७।३	क्र	क्र	क्र	क्र	क्र	ध	ध	ध	ध	ध	ध	०
ध	७।२	६।२	६।६	३।७	६।६	४।२	५।४	६।९	३	४।१५	२।१४	५।१९	०
मा	५।१	७।३	१३	९।८	७।५	५।१	५।५	६	१३	२।१८	७।१३	६।८	०
नं	६।१०	७।४	७	१५	६।३	५।१०	६।६	१०	११	१५	८।१२	७	०
म	ध	९।५	९।८	७	६।३	६।१	७।७	८।११	१४	१५	६।११	५।६	०
		[illegible]	३७	४।६	५।२	६।२	८।८	७।१२	१८	१०	७।१०	४।१५	०
ला	क्र	२।६	[illegible]	४।६	५।२	५३		६।१३	१५	१४	१।१९	६।४	०
जि	६।१												
केचा	५	७	१०	९	५	८	६ क्र	५६	१०	१२	११	३	ध

नक्षत्रमासक्षेपकाः

को	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	
न	०	३	६	९	१२	१५	१८	२१	२४	०	३	६	१०	
वा	०	२	४	०	२	४	६	२	४	६	२	४	१	
घ	०	२०	४०	०	१९	३८	५६	१४	३३	५२	३२	५२	१३	
दि	०	३५	५१	३०	२८	३	२७	५०	३२	५७	६	३७	१०	
के	०	२	५	८	११	१३	१६	१९	२२	२४	०	३	७	
		४६	३२	१८	४	५०	३७	२३	९	५५	२८	१४	०	
ध्रु	०	११	२३	३४	४६	५७	८	२०	३१	४२	५	१६	२८	
को	३०	६०	९०	१२०	१५०	१८०	२१०	२४०	२७०	३००	३३०	३६०	०	
ध्रु	ध	ध	ध	क्र	क्र	क्र	क्र	क्र	ध	ध	ध	ध	०	
वा ला	५/४	१६/३	९/२	२८/०	५/०	२४/१	७/२	१८/१	५/०	३१/२	२९/३	३१/३	०/०	
क्र														
प ला	२५/३	१४/२	२१/१	२/१	२५/१	६/२	२३/२	१२/०	२५/१	९/३	१/४	×/×	०/०	
जि														
केचा	×०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	×

सूर्यः
२

298

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

योगमासक्षेपकाः

कोयो	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
वा	०	५	१०	१५	२१	०	५	१०	१६	२१	०	५	१०
मा	०	२	४	०	३	६	२	४	०	२	४	६	१
दि	०	२०	४२	५	३७	४६	२	१७	२९	४१	१०	२६	४४
	०	३३	४७	२५	२	२२	५९	७	२५	३४	५६	३१	३८
प्रक्षे	०	२	५	८	१२	१५	१८	२१	२५	३७	२	४	७
	०	४६	३४	२३	११	५८	४३	२४	४	४३	६	४८	३१
	०	६	११	१६	५७	४७	६	५९	३९	३२	४२	६	४३

कोष्ट	३२	६४	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
वा	ध	ध	ध	ध	ध	ध	क्र	म	म	म	म	ध	०
जक	७७	१०	१४	१५	७१८	७१३	८१२	१२	११	१०	३१३	७१२	०
प	९१८	११	१३	११	७१७	७१२	८१३	१६	८	१६	७१२	६१३	०
लो	८९	२२	१८	१०	६१६	७१२	८१४	१८	१७	११	८१	६१४	०
त्रि	८१०	१२	१२	१०	७१५	६१०	८५	७	७	५	८०	७५	०१
				८९	६१४	५१७		३८	४१६	५१३	६१	६१६	०

केचा ४ ८ १० ९ ५ १ धम ४८ १० ९ ५ १ मी

महानक्षत्रक्षेपकाः दत्तत्रैलोक्याः

न	अ	भ	कृ	रो	मृ	आ	पु	पु	आ	म	पू	उ	ह	चि
वा	०	६	६	६	६	६	६	६	६	६	६	६	५	५
घ	३२	४१	२९	२३	२२	२५	२९	३२	३२	२९	२०	५	४२	१३
दि		५४	४४	३७	२०	२४	२	११	१७	४१	३९	३१	४७	२०
	स्वा	वि	अ	ज्ये	मू	पू	उ	उ	श्र	ध	श	पू	उ	रे
	४	३	३	२	१	०	६	२	५	४	३	२	२	१
	३७	५४	६	१३	१७	१९	२०	१	३३	३३	४२	५२	१४	४१
	१९	४४	६	२८	२०	४	४०		७	१४	८	३७	२४	४५

संक्रान्तिक्षेपकाः दत्तत्रैक्याः अधस्तनाः सायनाः तथा

सं	मे	वृ	मि	क	सिं	क	तु	वि	ध	म	कुं	मी	मे
वा	०	३	६	२	६	२	४	६	१	४	४	५	१
घ	०	३७	२३	१	२९	३०	५५	४८	१७	३६	३	५३	१६
मा	३२	४७	२०	४७	३७	११	५८	४६	१६	०	२९	३३	३
	मे	वृ	मि	क	सिं	क	तु	वि	ध	म	कुं	मी	मे
वा	६	३	५	२	५	२	४	०	१	३	४	६	१
घ	५९	३३	४०	११	४९	१०	५९	१४	५०	२२	४१	१४	१४
दि	३७	४	१६	५९	२८	३	५४	४२	२८	५	३७	३३	१४

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

सि॰मा
२

केन्द्रकोष्ठाः	०	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४
तिथिकेन्द्र	३७	२२	१६	११	७	३	१	०	०	१	४	७	१२	१७	१२
फलं	५७	१	२६	२३	५	३९	१८	७	११	३३	९	४९	२३	२५	२५
चालकः	ऋ ५	५	५	४	३	२	१	ऋ ० ध	१	२	३	४	५	५	४
	५८	३५	३	१८	२६	२१	११	१८	२२	३६	४०	३४	२	१०	५०
नक्षत्रकेन्द्र	०	६	१२	१९	२४	२९	३२	३५	३६	३६	३४	३२	२९	२६	२२
फलं	०	२२	५४	९	४३	२२	५६	९	१२	२	४७	३७	३९	५	७
चालकः	ध ६	६	६	५	४	३	२	१	०	१	२	२	३	३	४
	१२	३२	१५	३४	३९	१४	१३	३	१०	१५	१०	५८	३४	५८	११
योगकेन्द्र	१	१	१	१	१	१	१	१	५३	४५	३७	३०	२३	१७	१२
फलम्	५४	४०	३५	२९	२३	१६	८	०	९	२१	३७	३७	५४	४९	३१
	०	१	९	२६	१	३	३९	५८							
चालकः	ऋ ३	४	५	६	६	७	७	७	७	७	७	६	६	५	४
	५९	५२	४३	२५	५८	२४	४१	४९	४८	३४	१०	४३	५	१८	३७
सूक्ष्मनक्षत्रार्थम्		भ	भ	कृ	रो	मृ	आ	पु	ति	अ	म	पू	उ	ह	चि
ऋणधनघटी		ऋ ०	३१	३१	२	३	३३	५	५	३६	३६	३७	८	९	१०
षष्टिभोगआ॰		४३	६	४९	५१	३४	५७	०	४३	६	४९	३१	३४	१७	०

केन्द्रकोष्ठाः	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९
तिथिकेन्द्र	३७	३१	३४	३६	३७	३६	३४	३१	३७	२३	१७	१२	६	०	×
फलं	२५	३२	३९	३६	५७	४०	५१	५५	५९	५७	५६	७	४	०	×
चालकः	४	३	१	० ध	० ऋ	१	२	३	४	५	५	६	६	ऋ	×
	७	७	५७	४१	३७	४९	५६	५६	४२	२१	४९	३	४		×
नक्षत्रकेन्द्र	१७	१३	९	६	३	१	०	०	१	३	७	११	१७	१९	×
फलं	५६	४६	५२	१९	२६	५७	७	४	१२	३५	१२	५५	३७	०	×
चालकः	४	३	३	२	२	१	० ध	१	२	३	४	५	६	ध	×
	१०	५४	३३	५३	९	१०	११	८	२३	३५	१२	५५	३७		×
योगकेन्द्र	८	४	२	०	०	०	१	२	४	५	६	६	५	३	०
फलम्	४	३४	४	३४	१७	१७	१२	३१	२	१८	४	८	२२	३८	५४
चालकः	३	२	१	०	०	०	१	१	१	०	०	१	२	३	ऋ
	३०	३०	३०	३३	१८	५५	१९	३१	२४	४८	१२	४६	४४	४४	४४
सूक्ष्मनक्षत्रार्थम्	स्वा	वि	अ	ज्ये	मू	पू	उ	श्र	ध	श	पू	उ	रे		
ऋणधनघटी	४०	११	१२	४२	४३	४३	ऋ १५	ध १९	ध ३	ध २	ऋ ३७	ऋ २८	ध ०	०	
षष्टिभोगआ॰	२३	२६	९	३१	१४	५७	०	१७	३४	५१	३२	१४	४३	०	

235

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

	०	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	
०	२७ ५७	२२ १	१६ २६	११ २३	७ ५	३ ३९	१ १८	० ७	० ११	१ ३३	४ ९	७ ४९	१२ २३	१७ २५	२२ ३५	२७ २५	३१ ३२	३४ ३९	३६ ३६	३७ १७	३६ ४०	३४ ५१	३१ ५५	२७ ५९	२३ २७	१७ ५६	१२ ७	६ ४	०
१	२७ ५१	२१ ५५	१६ २०	११ १९	७ १	३ ३७	१ १६	० ६	० १२	१ ३५	४ १२	७ ५३	१२ ३७	१७ ३०	२२ ४०	२७ २९	३१ ३६	३४ ४२	३६ ३७	३७ २७	३६ ३९	३४ ४९	३१ ५१	२७ ५५	२३ ११	१७ ५०	१२ १	५ ५८	१
२	३७ ४५	२१ ४९	१६ १५	११ १४	६ ५७	३ ३४	१ १४	० ६	० १३	१ ३७	४ १५	७ ५८	१२ ३१	१७ ३५	२२ ४६	२७ ३४	३१ ३९	३४ ४४	३६ ३९	३७ २७	३६ ३७	३४ ४६	३१ ४८	२७ ५१	२३ ६	१७ ४५	११ ५५	५ ५२	२
३	३७ ३९	२१ ४३	१६ १०	११ ९	६ ५३	३ ३१	१ १२	० ५	० १३	१ ३९	४ १८	८ २	१२ ३६	१७ ४१	२२ ५१	२७ ३८	३१ ४३	३४ ४७	३६ ४०	३७ १८	३६ ३६	३४ ४४	३१ ४४	२७ ४६	२३ २	१७ ३९	११ ४९	५ ४६	३
४	३७ ३३	२१ ३८	१६ ४	११ ५	६ ५०	३ २८	१ ११	० ५	० १४	१ ४१	४ २१	८ ६	१२ ४१	१७ ४६	२२ ५६	२७ ४३	३१ ४६	३४ ४२	३६ ४२	३७ १६	३६ ३५	३४ ४१	३१ ४१	२७ ४२	२२ ५६	१७ ३३	११ ४२	५ ३९	४
५	२७ २७	३१ ३२	१५ ४९	११ ०	६ ४६	३ २५	१ ५	० ४	० १५	१ ४३	४ २६	८ १०	१२ ४६	१७ ५१	२३ १	२७ ४७	३१ ४०	३४ ५२	३६ ४३	३७ १८	३६ ३३	३४ ३९	३१ २७	२७ ३८	२२ ५१	१७ २८	११ ३७	५ ३३	५
६	३७ २०	२१ २६	१५ ५४	१० ५५	६ ४२	३ २२	१ ७	० ४	० १६	१ ४६	४ २८	८ १४	१२ ५०	१७ ५६	२३ ६	२७ ५२	३१ ४३	३४ ५४	३६ ४४	३७ १६	३६ ३२	३४ ३६	३१ ३३	२७ ३३	२२ ४६	१७ २२	११ ३१	५ ३७	६
७	३७ ५४	२१ २०	१५ ४८	१० ५१	६ ३८	३ २०	१ ६	० ३	० १७	१ ४८	४ ३५	८ १८	१२ ५५	१८ २	२३ ११	२७ ५६	३१ ५७	३४ ५७	३६ ४५	३७ १६	३६ ३१	३४ ३४	३१ ३०	२७ २९	२२ ४१	१७ १६	११ २५	५ २०	७
८	२७ ८	२१ १४	१५ ४३	१० ४६	६ ३४	३ २७	१ ४	० ३	० १८	१ ५०	४ ३४	८ २३	१३ ०	१८ ७	२३ १८	२८ १	३२ ०	३४ ५९	३६ ४६	३७ १६	३६ २९	३४ ३१	३१ २६	२७ २५	२२ ३६	१७ १०	११ १९	५ १४	८
९	२७ २	२१ ९	१५ ३८	१० ४१	६ ३१	३ १४	१ ३	० २	० १९	१ ५२	४ ३८	८ ५७	१३ ५	१८ १२	२३ २१	२८ ५	३२ ४	३५ २	३६ ४७	३७ १६	३६ २८	३४ २९	३१ २२	२० २०	२२ ३०	१७ ५	११ १२	५ ८	९

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

त्रि.ला
जि ४

	०	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	
१०	२६	३१	१५	१०	६	३	१	०	०	१	४	८	१३	१८	२३	२८	३२	३५	३६	३७	३६	३४	३१	२७	२२	१६	११	५	१०
	५६	३	३३	३७	३७	११	१	२	२०	५४	४१	३१	१०	१७	२६	१०	७	४	४	१६	२६	२४	१९	१६	२५	५९	७	२	
११	२६	२०	१५	१०	६	३	१	०	०	१	४	८	१३	१८	२३	२८	३२	३५	३६	३७	३६	३४	३१	२७	२२	१६	११	४	११
	५०	५७	३७	३२	२३	८	०	३	२१	५६	४४	३६	१५	२२	३१	१४	११	७	७	१६	२५	२४	१५	११	२०	५३	१	५६	
१२	२६	२०	१५	१०	६	३	०	०	०	१	४	८	१३	१८	२३	२८	३२	३५	३६	३७	३६	३४	३१	२७	२२	१६	१०	४	१२
	४४	५१	२२	२८	२०	६	५८	२	२२	५८	४८	४०	२०	२८	३६	१८	१४	९	४९	१६	२४	२१	११	७	१५	४८	१५	५०	
१३	२६	२०	१५	१०	६	३	०	०	०	२	४	८	१३	१८	२३	२८	३२	३५	३६	३७	३६	३४	३१	२७	२२	१६	१०	४	१३
	३८	४६	१७	२३	१६	३	५६	१	२३	१	५१	४४	२५	३३	४१	२३	१८	१२	५०	१५	२३	१८	८	२	१०	४२	४९	४४	
१४	२६	२०	१५	१०	६	३	०	०	०	२	४	८	१३	१८	२३	२८	३२	३५	३६	३७	३६	३४	३१	२६	२२	१६	१०	४	१४
	३२	४०	१२	१९	१२	०	[illegible]	१	२४	३	५५	४८	३०	३८	४६	३७	२१	१४	५१	१५	२१	१६	४	५८	५	३६	४३	३८	
१५	२६	२०	१५	१०	६	२	०	०	०	२	४	८	१३	१८	२३	२८	३२	३५	३६	३७	३६	३४	३१	२६	२२	१६	१०	४	१५
	२६	३४	६	१५	९	५८	५३	१	२५	५	५८	५३	३५	४४	५१	३१	२५	१८	५२	१५	२०	१३	०	५३	०	३०	३७	३२	
१६	२६	२०	१५	१०	६	२	०	०	०	२	५	८	१३	१८	२३	२८	३२	३५	३६	३७	३६	३४	३०	२६	२१	१६	१०	४	१६
	२०	२८	१	१०	५	५५	५२	१	२५	७	२	५८	४०	४९	५६	३६	२८	१८	५३	१५	१८	१०	५७	४८	५५	२५	३१	३६	
१७	२६	२०	१४	१०	६	२	०	०	०	२	५	९	१३	१८	२४	२८	३२	३५	३६	३७	३६	३४	३०	२६	२१	१६	१०	४	१७
	१४	२३	५६	५	१	५२	४९	१	२६	१०	५	२	४५	५४	१	४०	३२	२१	५४	१५	१७	७	५३	४४	४९	१९	२५	२०	
१८	२६	२०	१४	१०	५	३	०	०	०	२	५	९	१३	१८	२४	२८	३२	३५	३६	३७	३६	३४	३०	२६	२१	१६	११	४	१८
	८	१७	५१	१	५८	५०	४९	१	३७	१३	६	६	५०	५९	६	४४	३५	२३	५५	१४	१५	५	४९	३९	४४	१३	२०	१३	
१९	२६	२०	१४	[illegible]	५	२	०	०	०	२	५	९	१३	१९	२४	२८	३८	३५	३६	३७	३६	३४	३०	२६	२१	१६	११	४	१९
	२	११	४६	५६	५६	४७	४८	१	३७	१५	१२	१२	५५	४	११	४९		२५	५७	१४	१४	२	४६	३५	३९	७	१३	७	

240

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

	०	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	
२०	२५	२०	१४	९	५	२	०	०	०	२	५	९	१४	१९	२४	२८	३२	३५	३६	३७	३६	३३	३०	२६	२१	१६	१०	४	२०
	५६	६	४१	५२	५०	४५	४८	०	२९	१७	१५	१५	०	१०	१६	५३	४२	३७	५८	१४	१२	५९	४२	३०	३४	२	७	१	
२१	२५	२०	१४	९	५	२	०	०	०	२	५	९	१४	१९	२४	२८	३२	३५	३६	३७	३६	३३	३०	२६	२१	१५	१०	३	२१
	५०	०	३५	४७	४७	४२	४५	०	३१	२०	१९	१९	५	१५	२०	४७	४५	२९	५९	१३	११	५६	३८	२६	२८	५६	१	५५	
२२	२५	१९	१४	९	५	२	०	०	०	२	५	९	१४	१९	२४	२९	३२	३५	३७	३७	३६	३३	३०	२६	२१	१५	९	३	२२
	४४	५४	३०	४३	४३	४०	४४	०	३२	२३	२४	२४	१०	२०	२५	१	४८	३१	०	१३	९	५४	३४	२१	२३	५०	५५	४९	
२३	२५	१९	१४	९	५	२	०	०	०	२	५	९	१४	१९	२४	२९	३२	३५	३७	३७	३६	३३	३०	२६	२१	१५	९	३	२३
	३८	४८	२५	३८	४०	३७	४२	०	३४	२५	२८	२८	१५	२५	३०	५	५२	३३	१	४२	८	५१	३१	१६	१८	४४	४९	४३	
२४	२५	१९	१४	९	५	२	०	०	०	२	५	९	१४	१६	२४	२९	३२	३५	३७	३७	३६	३३	३०	२६	२१	१५	९	३	२४
	३२	४३	२०	३४	३६	३५	४१	०	३५	३७	३३	३३	२०	३०	३५	१०	५५	३५	२	[illegible]	६	४८	३७	१२	१२	३८	४३	३७	
२५	२५	१९	१४	९	५	२	०	०	०	२	५	९	१४	१९	२४	२९	३२	३५	३७	३७	३६	३३	३०	२६	२१	१५	९	३	२५
	२६	३७	१५	२९	३३	३२	४०	०	३६	३०	३७	३७	२४	३६	४०	१४	५८	३७	३	४०	४	४५	३६	७	७	३३	३७	३०	
२६	२५	१९	१४	९	५	२	०	०	०	२	५	९	१४	१९	२४	२९	३३	३५	३७	३७	३६	३३	३०	२६	२१	१५	९	३	२६
	२०	३२	१०	२५	२९	३०	३९	०	३८	३२	४२	४२	३०	४१	४४	१८	१	३९	४	१०	२	४२	१९	२	१	३७	३१	२४	
२७	२५	१९	१४	९	५	२	०	०	०	२	५	९	१४	१९	२४	२९	३३	३५	३७	३७	३६	३३	३०	२५	२०	१५	९	३	२७
	१४	२६	५	२१	२६	३७	३७	०	३९	३४	४६	४६	३५	४६	४९	२२	५	४१	५	१०	०	३९	१५	५८	५६	२१	२५	१८	
२८	२५	१९	१४	९	५	२	०	०	०	२	५	९	१४	१९	२४	२९	३३	३५	३७	३७	३५	३३	३०	२५	२०	१५	९	३	२८
	८	२०	०	१६	२२	२५	३६	०	४०	३७	५१	५१	४१	५१	५४	२६	८	४३	५	४०	५८	३७	१२	५३	५१	१५	१९	१२	
२९	२५	१९	१३	९	५	२	०	०	०	२	५	९	१४	१९	२४	२९	३३	३५	३७	३७	३५	३३	३०	२५	२०	१५	९	३	२९
	२	१५	५५	१२	१९	२३	३५	०	४१	४०	४५	५५	४६	५६	५९	४०	११	४४	६	५	४	३४	८	४८	४५	९	१३	६	

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

तिला
ति ५

	०	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	
३०	२४	१९	१३	९	५	२	०	०	०	२	५	१०	१४	२०	२५	२९	३३	३५	३७	३७	३५	३३	३०	२५	२०	१५	९	३	३०
	५६	९	५०	८	१५	२०	३४	०	४३	४२	५१	०	५१	१	४	३५	१४	४७	६	९	५५	३१	४	४३	४०	४	७	०	
३१	२४	१९	१३	९	५	२	०	०	०	२	५	१०	१४	२०	२५	२९	३३	३५	३७	३७	३५	३३	३०	२५	२०	१४	९	२	३१
	५०	३	४५	३	१२	१८	३३	०	४४	४५	५५	४	५६	७	८	३९	१७	४९	७	८	५३	२९	०	३९	३५	५८	१	४४	
३२	२४	१८	१३	८	५	२	०	०	०	२	५	१०	१५	२०	२५	२९	३३	३५	३७	३७	३५	३३	२९	२५	२०	१४	८	२	३२
	४४	५८	४०	५९	८	१६	३२	०	४६	४८	५९	९	१	१२	१३	४३	२०	५१	८	७	५१	२५	५६	३४	२५	५२	५५	४७	
३३	२४	१८	१३	८	५	२	०	०	०	२	६	१०	१५	२०	२५	२९	३३	३५	३७	३७	३५	३३	२९	२५	२०	१४	८	२	३३
	३८	५२	३५	५५	५	१४	३०	०	४७	५०	२	१४	६	१७	१८	४७	२३	५२	८	७	४९	२२	५२	२९	२४	४६	४९	४१	
३४	२४	१८	१३	८	५	२	०	०	०	२	६	१०	१५	२०	२५	२९	३३	३५	३७	३७	३५	३३	२९	२५	२०	१४	८	२	३४
	३३	४७	३०	५०	१	१२	२९	०	४९	५३	६	१९	११	२२	२३	५१	२८	५४	९	६	४७	१९	४८	२४	१९	४१	४२	३५	
३५	२४	१८	१३	८	४	२	०	०	०	२	६	१०	१५	२०	२५	२९	३३	३५	३७	३७	३५	३३	२९	२५	२०	१४	८	२	३५
	३७	४१	२५	४६	५८	९	२८	०	५०	५६	१०	२३	१७	३७	२८	५५	२९	५६	१०	५	४५	१८	४४	१९	१३	३५	३७	२९	
३६	२४	१८	१३	८	४	२	०	०	०	२	६	१०	१५	२०	२५	२९	३३	३५	३७	३७	३५	३३	२९	२५	२०	१४	८	२	३६
	२१	३६	२०	४२	५४	७	३७	०	५२	५८	१३	२८	२२	३२	३२	५९	३२	५८	१०	५	४३	१३	४०	१५	८	२९	३१	२३	
३७	२४	१८	१३	८	४	२	०	०	०	२	६	१०	१५	२०	२५	३०	३३	३५	३७	३७	३५	३३	२९	२५	२०	१४	८	२	३७
	१५	३०	१५	३८	५१	५	२६	१	५३	१	१७	३२	३७	३७	३७	३	३५	५८	११	४	४१	१०	५६	१०	३	२३	२५	१७	
३८	२४	१८	१३	८	४	२	०	०	०	२	६	१०	१५	२०	२५	३०	३३	३६	३७	३७	३५	३३	२९	२५	१९	१४	८	२	३८
	९	२५	१०	३३	४८	३	२५	१	५५	४	२१	३७	३२	४३	४२	७	३८	१	११	३	३९	७	३२	५	५७	१७	१८	११	
३९	२४	१८	१३	८	४	२	०	०	०	२	६	१०	१५	२०	२५	३०	३३	३६	३७	३७	३५	३३	२९	२५	१९	१४	८	२	३९
	३	१९	५	२९	४४	०	२४	१	५६	६	२५	४२	३७	४८	४७	११	४१	३	१२	३	३७	४	२८	०	५२	११	१२	४	

सूर्यः
५

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

	०	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	
५०	२३	१८	१२	८	४	१	०	०	०	३	६	१०	१५	२०	२५	३०	३३	३६	३७	३७	३५	३३	२९	२४	१९	१४	८	१	५०
	५८	१४	०	२५	४१	५८	२२	२	५८	९	३८	४६	४२	५२	५२	२५	४४	५	१२	२	३५	१	२४	५५	४६	६	६	५८	
५१	२३	१८	१२	८	४	१	०	०	०	३	६	१०	१५	२०	२५	३०	३३	३६	३७	३७	३४	३२	२९	२४	१९	१४	८	१	५१
	५२	८	५५	२१	३८	५६	२१	२	५९	१२	३२	५१	४७	५८	५६	१९	४७	७	१३	१	३३	५८	२०	४०	४१	०	०	५२	
५२	२३	१८	१२	८	४	१	०	०	१	३	६	१०	१५	२१	२६	३०	३३	३६	३७	३७	३३	३२	२९	२४	१९	१३	७	१	५२
	४६	३	५०	१७	३४	५४	२०	२	१	१५	३६	५६	५३	३	१	२३	५०	८	१३	०	३१	५५	१६	४६	३५	५४	५४	४६	
५३	२३	१७	१२	८	४	१	०	०	१	३	६	११	१५	२१	२६	३०	३३	३६	३७	३७	३१	३२	२९	२४	१९	१३	७	१	५३
	४०	५७	४५	१३	३१	५१	१९	३	२	१७	४०	०	५८	८	६	४७	४३	१०	१३	५९	२९	५२	१२	४१	३०	४८	४८	४०	
५४	२३	१७	१२	८	४	१	०	०	१	३	६	११	१६	२१	२६	३०	३३	३६	३३	३६	३१	३२	२९	२४	१९	१३	७	१	५४
	३४	५२	४०	८	२८	४९	१८	३	४	२०	४४	५	३	१३	१०	३१	५६	१२	१३	५८	२७	४८	८	३६	२४	४२	४२	३४	
५५	२३	१७	१२	८	४	१	०	०	१	३	६	११	१६	२१	२६	३०	३३	३६	३३	३६	३३	३२	२९	२४	१९	१३	७	१	५५
	२८	४६	३६	४	२५	४७	१८	३	५	२३	४८	१०	८	१९	१५	३५	४९	१३	१३	५७	२४	४५	४	३१	१९	३६	३६	२८	
५६	२३	१७	१२	८	४	१	०	०	१	३	६	११	१६	२१	२६	३०	३४	३६	३३	३६	३३	३२	२९	२४	१९	१३	७	१	५६
	२२	४१	३१	०	२२	४५	१७	४	७	२६	५२	१५	१३	२४	२०	३९	२	१५	१४	५६	२३	४२	०	२६	१३	३०	३०	२२	
५७	२३	१७	१२	७	४	१	०	०	१	३	६	११	१६	२१	२६	३०	३४	३६	३३	३६	३३	३२	२९	२४	१९	१३	७	१	५७
	१७	३५	२६	१६	१८	४३	१६	४	९	२९	५६	१९	१८	२९	२५	४५	५	१६	१४	५५	२१	३८	५५	२१	८	३५	२४	१६	
५८	२३	१७	१२	७	४	१	०	०	१	३	७	११	१६	२१	२६	३०	३४	३६	३३	३६	३३	३२	२९	२४	१९	१३	७	१	५८
	११	३०	२१	५३	१५	४१	१५	४०	११	३२	०	२४	२२	३४	२९	२९	७	१७	१४	५४	१९	३५	५१	१६	२	१९	१८	१०	
५९	२३	१७	१२	७	४	१	०	०	१	१	७	११	१६	२१	२६	३०	३४	३६	३३	३६	३३	३२	२९	२४	१९	१३	७	१	५९
	५	२४	१६	४८	१२	३९	१४	५	१२	३५	४	२९	२९	३९	३४	३४	१०	२९	१५	५२	१७	३२	४७	११	५७	१३	१२	४	

सि.ला ति ६	०	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	
५०	२२	१७	१२	७	४	१	०	०	१	३	७	११	१६	२१	२६	३०	३४	३६	३७	३६	३५	३२	२८	२४	१८	१३	७	०	५०
	५९	१९	११	४४	९	३७	१४	५	१४	३८	८	३४	३४	४४	३९	५५	२१	३१	१५	५२	१५	२९	४३	६	५१	०	५	५८	
५१	२२	१७	१२	७	४	१	०	०	१	३	७	११	१६	२१	२६	३०	३४	३६	३७	३६	३५	३२	२८	२४	१८	१३	६	०	५१
	५३	२४	७	४०	६	३५	१३	६	१६	४१	१२	३८	३९	४९	४४	५९	२२	२२	१५	५१	१२	२५	३९	१	४६	१	५९	५१	
५२	२२	१७	१२	७	४	१	०	०	१	३	७	११	१६	२१	२६	३१	३४	३६	३७	३६	३५	३२	२८	२३	१८	१२	६	०	५२
	४७	८	२	३६	३	३३	१२	६	१८	४४	१६	४३	४०	५५	४८	३	२४	२४	१५	५०	१०	२२	३४	५६	४०	५५	५३	४५	
५३	२२	२४	११	७	४	१	०	०	१	३	७	११	१६	२२	२६	३१	३४	३६	३७	३६	३५	३२	२८	२३	१८	१२	६	०	५३
	४१	३	५७	३२	०	३१	११	७	२०	४७	२०	४७	४९	०	५३	६	२५	२५	१५	४९	८	१९	३०	५१	३५	४९	४७	३९	
५४	२२	१६	११	७	३	१	०	०	१	३	७	११	१६	२२	२६	३१	३४	३६	३७	३६	३५	३२	२८	२३	१८	१२	६	०	५४
	३५	५८	५२	२८	५८	२८	१०	७	२२	५०	२५	५२	५४	५	५	५८	१०	५७	३७	१६	४८	५	१५	२६	४६	२९	४३	४१	३३
५५	२२	१६	११	७	३	१	१	०	५	३	७	१२	१६	२२	२७	३१	३४	३६	३७	३६	३५	३२	२८	२३	१८	१२	६	०	५५
	३०	५२	४७	२४	[illegible]	३७	१०	८	२३	५२	२९	५७	५९	१०	२	१४	२८	२८	१६	४६	३	१२	२१	४१	२४	३७	३५	३७	
५६	२२	१६	११	७	३	१	०	०	१	३	७	१२	१७	२२	२७	३१	३४	३६	३७	३६	३५	३२	२८	२३	१८	१२	६	०	५६
	२४	४७	४३	२०	५१	२५	९	८	२५	५६	३३	२	५	१५	७	१८	३०	३०	१६	४५	१	९	५७	३६	१९	३१	२८	२१	
५७	२२	१६	११	७	३	१	०	०	१	३	७	१२	१७	२२	२७	३१	३४	३६	३७	३६	३४	३२	२८	२३	१८	१२	६	०	५७
	१८	४२	३८	१६	४८	२३	८	९	३७	५९	३७	[illegible]	१०	२०	१२	२१	३१	३१	१८	४४	५९	५	१३	३१	१३	२५	२२	१५	
५८	२२	१६	११	७	३	१	०	०	१	४	७	१२	१७	२२	२७	३१	३४	३६	३७	३६	३४	३२	२८	२३	१८	१२	६	०	५८
	१२	३६	३३	१२	४५	२१	८	१०	२९	२	४१	१२	१५	२५	१६	२५	३३	३३	१७	४३	५६	२	८	२७	७	१९	१६	९	
५९	२२	१६	११	७	३	१	०	०	१	४	७	१२	१७	२२	२७	३१	३४	३६	३७	३६	३४	३१	२८	२३	१८	१२	६	०	५९
	६	३१	२८	९	४२	१९	७	१०	३१	६	४५	१७	२०	३०	२०	२९	३७	३४	१७	४१	५४	५८	४	२३	२	१३	१०	३	

	०	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	
०	०	६	१२	१९	२४	२९	३२	३५	३६	३६	३४	३२	२९	२६	२२	१७	१३	९	६	३	१	०	०	१	३	७	११	१७	०
	०	२२	४४	९	४३	२२	५६	९	१२	२	४७	३७	३९	५	७	५६	४६	५२	१९	२८	१७	७	४	१२	३५	१२	५५	३७	
१	०	६	१३	१९	२४	२९	३३	३५	३६	३६	३४	३२	२९	२६	२२	१७	१३	९	६	३	१	०	०	१	३	७	१२	१७	१
	६	२८	१	१५	४८	२६	५९	११	१२	१	४६	३५	३६	२	३	५२	४२	४८	१६	२३	१५	७	५	१४	३८	१६	०	४३	
२	०	६	१३	१९	२४	२९	३३	३५	३६	३६	३४	३२	२९	२५	२१	१७	१३	९	६	३	१	०	०	१	३	७	१२	१७	२
	१२	२५	७	२१	५३	३१	२	१३	१३	१	४४	३२	३२	५८	५८	४८	३८	४४	१२	२१	१४	६	५	१५	४१	२०	५	४९	
३	०	६	१३	१९	२४	२९	३३	३५	३६	३६	३४	३२	२९	२५	२१	१७	१३	९	६	३	१	०	०	१	३	७	१२	१७	३
	१८	४१	१४	३७	५८	३५	५	१४	१३	०	४२	३०	२९	५४	५४	४४	३४	४०	९	१८	१२	६	६	१७	४४	२५	१०	५५	
४	०	६	१३	१९	२५	२९	३३	३५	३६	३५	३४	३२	२९	२५	२१	१७	१३	९	६	३	१	०	०	१	३	७	१२	१८	४
	२४	४८	२०	३३	३	३९	८	१६	१४	५९	४१	३७	२६	५०	५०	४०	३०	३६	६	१६	११	५	६	१९	४७	२९	१५	१	
५	०	६	१३	१९	२५	२९	३३	३५	३६	३५	३४	३२	२९	२५	२१	१७	१३	९	६	३	१	०	०	१	३	७	१२	१८	५
	३०	४८	३७	३९	८	४३	११	१८	१४	५९	३९	२४	२२	४६	४६	३६	२६	३२	३	१३	९	५	७	२१	५०	३३	२१	७	
६	०	७	१३	१९	२५	२९	३३	३५	३६	३५	३४	३२	२९	२५	२१	१७	१३	९	५	३	१	०	०	१	३	७	१२	१८	६
	३७	०	३३	४५	१३	५७	१३	१९	१४	५८	३७	२१	१६	४२	४२	३१	२२	२८	५९	१०	८	४	८	२२	५३	३६	३७	१३	
७	०	७	१३	१९	२५	२९	३३	३५	३६	३५	३४	३२	२९	२५	२१	१७	१३	९	५	३	१	०	०	१	३	७	१२	१८	७
	४३	७	४०	५१	१८	५१	१५	२१	१४	५७	३५	१६	१६	३८	३८	३७	१८	२४	५६	८	६	४	८	२५	५७	४०	३२	१९	
८	०	७	१३	१९	२५	२९	३३	३५	३६	३५	३४	३२	२९	२५	२१	१७	१३	९	५	३	१	०	०	१	४	७	१२	१८	८
	४९	१३	४६	५७	२३	५५	१७	२२	१४	५६	३४	१७	१३	३४	३४	२३	१४	२१	५३	५	५	३	९	३७	०	४५	३८	२५	
९	०	७	१३	२०	२५	२९	३३	३५	३६	३५	३४	३२	२९	२५	२१	१७	१३	९	५	३	१	[illegible]	०	१	४	७	१२	१८	९
	५५	२०	५२	२	२८	५६	२०	२३	१४	५५	३२	१४	९	३०	३०	१८	१०	१७	५०	२	२	२	१०	२९	३	४९	४३	३१	

नं०
७

	०	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	
१०	१	७	१३	२०	२५	३०	३३	३५	३६	३५	३४	३२	२९	२५	२१	१७	१३	९	४	३	१	०	०	१	४	७	१२	१८	X	१०
	२	२६	५९	९	३३	३	२३	२४	१४	५४	३०	११	६	३७	२६	१४	६	१३	४७	०	२	३	११	३१	७	५४	४९	३७		
११	१	७	१४	२०	२५	३०	३३	३५	३८	३५	३४	३२	२९	२५	२१	१७	१३	९	५	२	१	०	०	१	४	७	१२	१८	X	११
	८	३३	५	१४	३८	७	२६	२५	१४	५३	२८	८	२	२३	२१	१०	२	१०	४३	५७	०	२	१२	३३	१०	५८	५४	४३		
१२	१	७	१४	२०	२५	३०	३३	३५	३८	३५	३४	३२	२८	२५	२१	१७	१२	९	५	२	०	०	०	१	४	८	१३	१८	X	१२
	१४	४०	१२	२०	४३	११	२८	३७	१५	५२	२६	५	५८	१९	१७	६	५८	७	४०	५५	५९	२	१४	३५	१२	३	०	४९		
१३	१	७	१४	२०	२५	३०	३३	३५	३६	३५	३४	३२	२८	२५	२१	१७	१२	९	५	२	०	०	०	१	४	८	१३	१८	X	१३
	२०	४६	१८	२६	४९	१५	३१	२८	१५	५१	२४	२	५४	१५	१३	२	५४	३	३७	५२	५७	२	१४	३७	१६	८	५	५५		
१४	१	७	१४	२०	२५	३०	३३	३५	३६	३५	३४	३२	२८	२५	२१	१७	१२	९	५	२	०	०	०	१	४	८	१३	१९	X	१४
	२६	५३	२५	३२	५३	१९	३४	२९	१५	५०	२२	०	५१	११	९	५७	५०	५३	३४	५०	५६	२	१४	३९	२०	१२	११	०		
१५	१	७	१४	२०	२५	३०	३३	३५	३६	३५	३४	३१	२८	२५	२१	१६	१२	८	५	२	०	०	०	१	४	८	१३	X	X	१५
	३३	५९	३१	३८	५८	२३	३६	३१	१५	४९	२०	५७	४८	७	५	५२	४६	५६	३१	५७	५४	२	१५	४१	२३	१६	१६			
१६	१	८	१४	२०	२६	३०	३३	३५	३६	३५	३४	३१	२८	२५	२१	१६	१२	८	५	२	०	०	०	१	४	८	१३	X	X	१६
	३९	६	३७	४४	३	३७	३९	३२	१५	४८	१८	४४	४५	४	१	४८	४२	५२	२८	४५	५३	१	१६	४३	२६	५१	२२			
१७	१	८	१४	२०	२६	३०	३३	३५	३६	३५	३४	३१	२८	२५	२०	१६	१२	८	५	२	०	०	०	१	४	८	१३	X	X	१७
	४५	१२	४४	५०	८	३१	४१	३४	१५	३७	१६	५२	४१	०	५६	४४	३८	४८	२५	४३	५१	१	१७	४५	३०	२५	३७			
१८	१	८	१४	२०	२६	३०	३३	३५	३६	३५	३४	३१	२८	२४	२०	१६	१२	८	५	२	०	०	०	१	४	८	१३	X	X	१८
	५१	१९	५०	५५	१३	३५	४४	३६	१५	३७	१४	४२	३८	५६	५२	४०	३४	४४	२२	४१	५०	१	१७	४७	३३	३०	३३			
१९	१	८	१४	२१	२६	३०	३३	३५	३८	३५	३४	३१	२८	२४	२०	१६	१२	८	५	२	०	०	०	१	४	८	१३	X	X	१९
	५८	१६	५६	०	१८	३९	४६	३७	१५	३६	१२	४६	३४	५२	४८	३६	३०	४१	१९	३९	४९	०	१७	४५	३६	३४	३८			

	०	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	
२०	२ ४	८ ३२	१५ ३	२१ ६	२६ २३	३० ४२	३३ ४९	३५ ३८	३६ १५	३५ ४५	३४ १०	३१ ४३	२८ ३७	२४ ४८	२० ४४	१६ ३२	१२ २६	८ ३७	५ १६	२ ३७	० ४७	० ०	० १८	१ ५१	४ ४०	८ ३९	१३ ४४	X	२०
२१	२ १०	८ ३९	१५ ९	२१ १२	२६ २८	३० ४६	३३ ५१	३५ ३९	३६ १५	३५ ४४	३४ ८	३१ ४०	२८ ३७	२४ ४४	२० ४०	१६ २८	१२ २२	८ ३४	५ १३	२ ३४	० ४६	० ०	० १९	० ५३	४ ४३	८ ४३	१३ ५०	X	२१
२२	२ १६	८ ४६	१५ १५	२१ १८	२६ ३२	३० ५०	३३ ५४	३५ ४१	३६ १५	३५ ४३	३४ ६	३१ ३७	२८ २४	२४ ४०	२० ३६	१६ २४	१२ १८	८ ३०	५ १०	२ ३२	० ४५	० ०	० २०	१ ५५	४ ४७	८ ४८	१३ ५५	X	२२
२३	२ २३	८ ५३	१५ २१	२१ २३	२६ ३७	३० ५३	३३ ५६	३५ ४२	३६ १५	३५ ४२	३४ ४	३१ ३४	२८ २०	२४ ३६	२० ३२	१६ २०	१२ १४	८ ३७	५ ७	२ ३०	० ४४	० ०	० २१	१ ५८	४ ५०	८ ५२	१४ १	X	२३
२४	२ २९	९ ०	१५ २८	२१ २९	२६ ४१	३० ५७	३३ ५८	३५ ४३	३६ १५	३५ ४०	३४ १	३१ ३१	२८ १७	२४ ३३	२० २८	१६ १६	१२ १०	८ २३	५ ४	२ २८	० ४२	० ०	० २२	२ ०	४ ५४	८ ५७	१४ ७	X	२४
२५	२ ३५	९ ६	१५ ३४	२१ ३५	२६ ४६	३१ १	३४ १	३५ ४४	३६ १५	३५ ३९	३३ ५९	३१ २८	२८ १३	२४ २९	२० १३	१६ ११	१२ ६	८ २०	५ १	२ २५	० ४१	० ०	० २३	२ २	४ ५७	९ २	१४ १२	X	२५
२६	२ ४२	९ १३	१५ ४०	२१ ४०	२६ ५१	३१ ४	३४ ३	३५ ४५	३६ १५	३५ ३८	३३ ५७	३१ २५	२८ १०	२४ २५	२० १९	१६ ७	१२ ११	८ १६	४ ५८	२ २३	० ४०	० ०	० २४	२ ५	४ १	९ ९	१४ १८	X	२६
२७	२ ४९	९ १९	१५ ३७	२१ ४६	२६ ५५	३१ ८	३४ ५	३५ ४६	३६ १५	३५ ३७	३३ ५५	३१ २२	२८ ६	२४ २१	२० १५	१६ ३	११ ११	८ १३	४ ५५	२ २१	० ३९	० ०	० २५	२ ७	५ ४	९ ११	१४ २४	X	२७
२८	२ ४८	९ २६	१५ ५३	२१ ५२	२७ ०	३१ १२	३४ ७	३५ ४७	३६ १४	३५ ३६	३३ ५५	३१ १९	२८ ३	२४ १७	२० ११	१५ ५९	११ ५४	८ ९	४ ५२	२ १६	० ३८	० ०	० २६	२ ९	५ ८	९ १६	१४ २९	X	२८
२९	३ १	९ ३२	१६ ०	२१ ५७	२७ ५	३१ १५	३४ १०	३५ ४९	३६ १४	३५ ३५	३३ ५१	३१ १६	२७ ५९	२४ १२	२० ७	१५ ५५	११ ५०	८ ६	४ ४६	२ १७	० ३७	० ०	० ३७	२ १२	५ ११	९ २१	१४ ३५	X	२९

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

नं॰ ८

	०	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	
३०	३ ७	९ ३९	१६ ६	२२ ३	२७ ९	३१ १६	३४ १२	३५ ५०	३६ १४	३५ ३३	३३ ३९	३१ १३	२७ ५६	३४ ९	२० ३	१५ ५०	११ ४६	८ २	४ ४६	२ १५	० ३६	० ०	० २८	२ १४	५ १५	९ २५	१४ ४१	X	३०
३१	३ १३	९ ४५	१६ १२	२२ ८	२७ १४	३१ २२	२४ १४	३५ ५१	३६ १४	३५ ३१	३३ ४६	३१ १०	२७ ५२	३४ ५	१९ ५८	१५ ४६	११ ४२	७ ५६	४ ४३	२ १२	० ३५	० ०	० २९	२ १६	५ १८	९ ३०	१४ ४६	X	३१
३२	३ २०	९ ५२	१६ १८	२२ १४	२७ १९	३१ २६	२४ १६	३५ ५२	३६ १४	३५ ३०	३३ ४४	३१ ७	२७ ४६	३४ १	१९ ५४	१५ ४२	११ ३८	७ ५५	४ ४०	२ १०	० ३३	० ०	० ३०	२ १९	५ २२	९ ३५	१४ ५२	X	३२
३३	३ २६	९ ५८	१६ २४	२२ १९	२७ २३	३१ २९	२४ १९	३५ ५३	३६ १३	३५ २९	३३ ४१	३१ ४	२७ ४५	२३ ५७	१९ ५०	१५ ३८	११ ३४	७ ५२	४ ३७	२ ८	० ३३	० ०	० ३१	२ २१	५ २५	९ ३९	१४ ५८	X	३३
३४	३ ३२	१० ५	१६ ३१	२२ २५	२७ २८	३१ ३३	२४ २१	३५ ५४	३६ १३	३५ २७	३३ ३९	३१ १	२७ ४२	२३ ५३	१९ ४६	१५ ३४	११ ३०	७ ४८	४ ३४	२ ६	० ३१	० ०	० ३३	२ २३	५ २९	९ ४४	१५ ३	X	३४
३५	३ ३९	१० ११	१६ ३७	२२ ३०	२७ ३३	३१ ३६	२४ ३२	३५ ५५	३६ १३	३५ २६	३३ ३७	३० ५८	२७ ३८	२३ ४९	१९ ४२	१५ २९	११ २७	७ ४५	४ ३२	२ ४	० ३०	० ०	० ३४	२ २६	५ ३३	९ ४९	१५ ९	X	३५
३६	३ ४६	१० १८	१६ ४३	२२ ३६	२७ ३७	३१ ४४	२४ २५	३५ ५६	३६ १३	३५ २५	३३ ३५	३० ५५	२७ ३४	२३ ४५	१९ ३७	१५ २५	११ २३	७ ४१	४ २९	२ २	० २९	० ०	० ३५	२ २८	५ ३७	९ ५४	१५ १५	X	३६
३७	३ ५२	१० २५	१६ ४९	२२ ४२	२७ ४२	३१ ४३	२४ २७	३५ ५७	३६ १३	३५ २३	३३ ३३	३० ५२	२७ ३१	२३ ४१	१९ ३३	१५ २१	११ १९	७ ३८	४ २६	२ ०	० २८	० ०	० ३६	२ ३१	५ ४१	९ ५८	१५ २१	X	३७
३८	३ ५९	१० ३१	१६ ५५	२२ ४७	२७ ४६	३१ ४६	२४ २९	३५ ५८	३६ १२	३५ २२	३३ ३०	३० ४९	२७ २७	२३ ३७	१९ २९	१५ १७	११ १५	७ ३४	४ २४	१ ५८	० २७	० ०	० ३८	२ ३४	५ ४४	१० ३	१५ २६	X	३८
३९	४ ५	१० ३८	१७ १	२२ ५२	२७ ५१	३१ ५०	२४ ३१	३५ ५९	३६ १२	३५ २०	३३ २८	३० ४६	२७ २३	२३ ३३	१९ २५	१५ १२	११ ११	७ ३१	४ २१	१ ५६	० २६	० ०	० ३९	२ ३६	५ ४८	१० ८	१५ ३२		३९

सूर्यः ८

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

	०	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	
५०	४ १२	१० ४४	४७ ८	२२ ५८	२७ ५५	३१ ५३	३४ ३३	३६ ०	३६ १२	३५ १९	३३ २६	३० ३२	२७ २०	२३ २९	१९ २१	१५ ८	११ ८	७ २७	४ १८	१ ५४	० २५	० ०	० ४०	२ ३९	५ ५२	१० १३	१५ ३८	X	५०
५१	४ १८	१० ५०	१७ १४	२३ ३	२८ ०	३१ ५६	३४ ३५	३६ ०	३६ ११	३५ १७	३३ २३	३० ३९	२७ १६	२३ २५	१९ १६	१५ ४	११ ४	७ २४	४ १६	१ ५२	० २४	० ०	० ४२	२ ४२	५ ५६	१० १८	१५ ४४	X	५१
५२	४ २४	१० ४७	१७ २०	२३ ९	२८ ४	३२ ०	३४ ३७	३६ २	३६ ११	३५ १६	३३ २१	३० १७	२७ १२	२३ २१	१९ १२	१५ ०	११ ०	७ २०	४ १३	१ ५०	० २३	० ०	० ४३	२ ४४	६ ०	१० २३	१५ ५०	X	५२
५३	४ ३०	११ ४	१७ २६	२३ १४	२८ ९	३२ ३	३४ ३९	३६ २	३६ ११	३५ १४	३३ १८	३० ३३	२७ ८	२३ १७	१९ ८	१४ ५६	१० ५६	७ १७	४ १०	१ ४८	० २२	० ०	० ४४	२ ४७	६ ३	१० २८	१५ ५५	X	५३
५४	४ २७	११ १०	१७ ३३	२३ १९	२८ १३	३२ ६	३४ ४१	३६ ३	३६ १०	३५ १३	३३ १६	३० ३०	२७ ५	२३ २३	१९ ४	१४ ५२	१० ५२	७ १३	४ ७	१ ४६	० २१	० ०	० ४६	२ ५०	६ ७	१० ३३	१६ १	X	५४
५५	४ ४३	११ १७	१७ ३९	२३ २५	२८ १८	३२ १०	३४ ४३	३६ ४	३६ १०	३५ ११	३३ १४	३० २८	२७ २	२३ ९	१९ ०	१४ ४८	१० ४८	७ १०	४ ५	१ ४४	० २०	० ०	० १७	२ ५२	६ ११	१० ३८	१६ ७	X	५५
५६	४ ५०	११ २३	१७ ४५	२३ ३०	२८ २२	३२ १३	३४ ४५	३६ ५	३६ १०	३५ १०	३३ १२	३० २६	२६ ५८	२३ ५	१८ ५५	१४ ४३	१० ४५	६ ६	४ २	१ ४२	० १९	० ०	० ४९	२ ५५	६ २५	१० ४३	१६ १३	X	५६
५७	४ ५६	११ ३०	१७ ५१	२३ ३५	२८ २७	३२ १६	३४ ४७	३६ ६	३६ ९	३५ ८	३३ ९	३० २३	२६ ५४	२३ १	१८ ५१	१४ ३९	१० ४१	६ ३	३ ५९	१ ४०	० १८	० ०	० ५०	२ ५८	६ १८	१० ४८	१६ १९	X	५७
५८	५ ३	११ ३६	१७ ५७	२३ ४१	२८ ३१	३२ १९	३४ ४९	३६ ७	३६ ९	३५ ७	३३ ७	३० १७	२६ ५०	२२ ५७	१८ ४७	१४ ३४	१० ३७	६ ५९	३ ५६	१ ३८	० १७	० ०	० ५२	३ ०	६ २२	१० ५३	१६ २५	X	५८
५९	५ ९	११ ४३	१८ ३	२३ ४६	२८ ३६	३२ २२	३४ ५१	३६ ७	३६ ८	३५ ६	३३ ५	३० १४	२६ ४७	२२ ५३	१८ ४२	१४ ३१	१० ३३	६ ५६	३ ५४	१ ३७	० १६	० १	० ५४	३ ३	६ २६	१० ५८	१६ ३१	X	५९

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

	०	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	
५०	५	११	१८	२३	२८	३२	३४	३६	३६	३५	३३	३०	२६	२२	१८	१४	१०	६	३	१	०	०	०	३	६	११	१६	×	५०
	१६	४९	९	५१	४०	२५	५२	८	८	४	२	५१	४३	४९	३८	२७	२९	५३	५१	३५	१५	२	५५	६	३०	३	३२		
५१	५	११	१८	२३	२८	३२	३४	३६	३६	३३	३२	३०	२६	२२	१८	१४	१०	६	३	१	०	०	०	३	६	११	१६	×	५१
	२२	५८	१५	५६	४४	२८	५४	८	७	२	०	८	३९	४४	३४	२३	२५	४९	४८	३३	१४	२	५७	९	३४	८	४३		
५२	५	१२	१८	२४	२८	३२	३४	३६	३६	३३	३२	३०	२६	२२	१८	१४	१०	६	३	१	०	०	०	३	६	११	१६	×	५२
	२९	२	२१	१	४८	३१	५६	८	७	०	५७	५	३५	४०	३०	१९	२२	४६	४६	३१	१३	२	५९	१२	३८	१३	४९		
५३	५	१२	१८	२४	२८	३२	३४	३६	३६	३५	३२	३०	२६	२२	१८	१४	१०	६	३	१	०	०	१	३	६	११	१६	×	५३
	३६	९	२७	७	५३	३४	५८	९	६	५९	५५	३	३२	३६	२६	१५	१८	४३	४३	३०	१२	३	०	१३	४२	१८	५५		
५४	५	१२	१८	२४	२८	३२	३४	३६	३६	३४	३१	२९	२६	२२	१८	१४	१०	६	३	१	०	०	१	३	६	११	७	×	५४
	४३	१५	३३	१२	५७	३७	५९	१०	६	५७	५२	५८	२८	३२	२२	११	१४	३९	३९	२८	१२	३	२	१७	४६	२४	१		
५५	५	१२	१८	२४	२९	३२	३५	३६	३६	३४	३२	२९	२६	२२	१८	१४	१०	६	३	१	०	०	१	३	६	११	७	×	५५
	४९	२२	३९	५७	१	४०	१	१०	५	५६	५०	५५	२४	२८	१८	७	१०	३६	३६	२६	११	३	४	२०	५०	२९	७		
५६	५	१२	१८	२४	२९	३२	३५	३६	३६	३४	३२	२९	२६	२२	१८	१४	१०	६	३	१	०	०	१	३	६	११	७	×	५६
	५६	२८	४५	२२	५	४३	२	११	५	५४	५७	५२	२०	२३	१४	३	७	३३	३३	२४	११	३	५	२३	५५	३४	१३		
५७	६	१२	१८	२४	२९	३२	३५	३६	३६	३४	३२	२९	२६	२२	१८	१३	१०	६	३	१	०	०	१	३	६	११	७	×	५७
	२	३५	५१	३७	९	४६	४	११	४	५२	४५	४६	१७	१९	९	५८	३	२९	२९	२३	१०	३	७	२६	५९	३९	१९		
५८	६	१२	१८	२४	२९	३२	३५	३६	३६	३४	३२	२९	२६	२२	१८	१३	९	६	३	१	०	०	१	३	७	११	७	×	५८
	९	४१	५७	३२	१४	४९	६	११	४	५१	४२	४६	१३	१५	५	५४	५९	२६	२६	२१	९	४	९	२९	३	४४	२५		
५९	६	१२	१९	२४	२९	३२	३५	३६	३६	३४	३२	२९	२६	२२	१८	१३	९	६	३	१	०	०	१	३	७	११	७	×	५९
	१५	४८	३	३८	१८	५२	८	१२	३	४९	४०	४२	९	११	१	५०	५५	२२	२२	१९	९	४	११	३२		५०	३१		

स्पष्टः
९

445

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

	०	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९
०	१ ४४ ४०	१ ४० १	१ ३१ २९	[illegible]	१ ३ १	[illegible]	१ १८ १२	१ ४ ४६	५३ ९	४५ २१	३७ ४७	३० ३७	२३ ४८	१७ ४९	१२ ३१	८ ४	४ ३४	२ ३३	० ३४	० १	० १७	१ १२	२ ३१	४ २	५ १६	६ ४	६ ८	५ २२	० ३८	१
१	१ ४३ ५६	१ २९ ३७	१ ३१ ४०	१ २९ २०	१ २२ ४०	१ १५ ५१	१ ८ ३२	१ ० ५१	५३ १	४५ १४	३७ ३९	३० ३०	२३ ४८	१७ ४३	१२ २६	८ ०	४ ३१	२ २	० ३३	० ०	० १८	१ १३	२ ३३	४ ३	५ १७	६ ४	६ ८	५ २१	० ५१	१
२	१ ४३ ४३	१ ३६ ५२	१ ३० १९	१ २२ १४	१ २२ ३८	१ १५ ४८	१ ८ २४	१ ० ५३	५३ ५३	४५ ६	३७ ३२	३० २३	२३ ४१	१७ ३७	१२ २१	७ ५६	४ २८	२ ०	० ३२	० ०	० १८	१ १४	२ ३४	४ ५	५ १८	६ ५	६ ७	५ १९	० ४८	२
३	१ ४३ ४६	१ ३६ ४८	१ ३० ५३	१ २९ ७	१ २२ ४१	१ १५ ४१	१ ८ १७	१ ० ३५	५२ ४५	४४ ५८	३७ २५	३० १६	२३ ३५	१७ ३१	१२ १६	७ ५२	४ २५	१ ५८	० ३१	० ०	० १९	१ १५	२ ३६	४ ६	५ १९	६ ५	६ ७	५ १८	० ४४	३
४	१ ४३ ४६	१ ३६ ४३	१ ३० ४८	१ २९ १	१ २२ ३०	१ १५ ३०	१ ८ २	१ ० ३७	५२ ३८	४४ ५१	३७ १८	३० ९	२३ २९	१७ २५	१२ १२	७ ४८	४ २२	१ ५६	० ३०	० ०	० २०	१ १६	२ ३७	४ ८	५ २०	६ ६	६ ६	५ १७	० ४१	४
५	१ ४३ ४२	१ ३६ ३९	१ ३० ४३	१ २८ ५५	१ २२ २७	१ १५ २७	१ ८ २	१ ० २०	५२ ३०	४४ ४३	३७ ११	३० २	२३ २२	१७ २०	१२ ७	७ ४४	४ १९	१ ५४	० २९	० ०	० २०	१ १७	२ ३९	४ ९	५ २१	६ ६	६ ६	५ १६	० ३८	५
६	१ ४३ ३९	१ ३६ ३५	१ ३० ३७	१ २८ ४९	१ २२ २१	१ १५ २०	१ ७ ४८	१ ० १२	५२ २२	४४ ३५	३७ ४	२९ ५५	२३ १६	१७ १४	१२ २	७ ४०	४ १६	१ ५२	० २८	० ०	० २१	१ १८	२ ४०	४ १०	५ २२	६ ६	६ ६	५ १४	० ३५	६
७	१ ४३ ३५	१ ३६ ३०	१ ३० २	१ २८ ४३	१ २२ १४	१ १५ १२	१ ७ ४६	१ ० ०	५२ १४	४४ २८	३६ ५७	२९ ४८	२३ ९	१७ ८	११ ५७	७ ३६	४ १३	१ ५०	० २७	० ०	० २२	१ २०	२ ४२	४ ११	५ २३	६ ५	६ ५	५ १३	० ३१	७
८	१ ४३ ३१	१ ३६ २६	१ ३० २६	१ २८ ३७	१ २२ ७	[illegible]	१ ७ ३२	५९ ५६	५२ ६	४४ २०	३६ ५०	२९ ४१	२३ ३	१७ ३	११ ५२	७ ३३	४ १०	१ ४८	० २६	० ०	० २२	१ २१	२ ४३	४ १२	५ २४	६ ५	६ ५	५ १२	० २८	८
	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri
Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

०	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९
१ / ४३ / २८	१ / ३८ / २१	१ / ३४ / २१	१ / २८ / ३२	२२ / ०	१ / १४ / ७	१ / ७ / ३१	५९ / ४८	५१ / ४८	४४ / १२	२६ / ४२	२९ / ३४	२२ / ४७	१६ / ७	११ / ४८	७ / २९	४ / ७	१ / ४६	० / २५	० / ०	० / २३	१ / २२	२ / २५	४ / १४	५ / २५	६ / ८	६ / ४	५ / ११	३ / १७	० / २४
१ / ४३ / २४	१ / ३८ / १६	१ / ३४ / २५	१ / २८ / २५	१ / २१ / ५०	१ / १४ / ५०	१ / ७ / २४	५९ / ४०	५१ / ५०	४४ / ५	२६ / ३५	२९ / ३७	२२ / ५१	१६ / ५२	११ / ४३	७ / २५	४ / ५	१ / ४४	० / २५	० / ०	० / २४	१ / २४	२ / ४६	४ / १५	५ / २६	६ / ८	६ / ४	५ / ९	३ / १५	० / २१
१ / ४३ / २०	१ / ३८ / १२	१ / ३४ / १०	१ / २८ / १६	१ / २१ / ७	१ / १४ / ४३	१ / ७ / १६	५९ / ३२	५१ / ४२	४३ / ७	२६ / २८	२९ / २८	२२ / ४४	१६ / ४६	११ / ३८	७ / २१	४ / २	१ / ४३	० / २४	० / ०	० / २५	१ / २५	२ / ४८	४ / १६	५ / ३७	६ / ८	६ / ३	५ / ८	३ / १२	० / १७
१ / ४३ / ७	१ / ३८ / ७	१ / ३४ / ४	१ / २८ / १२	१ / २१ / ४०	१ / १४ / ३५	१ / ७ / ९	५९ / २५	५१ / ३४	४३ / ४९	२६ / २०	२९ / १४	२२ / ३८	१६ / ४१	११ / ३३	७ / १८	३ / ५९	१ / ४१	० / २३	० / ०	० / २६	१ / २७	२ / ४९	४ / १८	५ / २८	६ / ९	६ / ३	५ / ६	३ / १०	० / १४
१ / ४३ / १३	१ / ३८ / २	१ / ३३ / ३९	१ / २८ / १८	१ / २१ / ३३	१ / १४ / २८	१ / ७ / १	५९ / ७	५१ / ३७	४३ / ४२	२६ / १३	२९ / [illegible]	२२ / ३२	१६ / ३५	११ / २८	७ / १४	३ / ७	१ / ३९	० / २२	० / ०	० / २६	१ / ३७	२ / ५१	४ / १९	५ / २९	६ / ९	६ / २	५ / ४	३ / ७	० / १०
१ / ४३ / ९	१ / ३८ / ५८	१ / ३३ / ५३	१ / २८ / ०	१ / २१ / २६	१ / १४ / २१	१ / ६ / ५३	५९ / ९	५१ / १९	४३ / ४४	२६ / ६	२९ / [illegible]	२२ / २६	१६ / ३०	११ / २४	७ / १०	३ / ५४	१ / ३७	० / २१	० / ०	० / ३७	१ / २९	२ / ५२	४ / २०	५ / ३०	६ / ९	६ / २	५ / ३	३ / ५	० / ७
१ / ४३ / ५	१ / ३८ / ५३	१ / ३३ / ४८	१ / २७ / ४८	१ / २१ / २०	१ / १४ / १३	१ / ६ / ४६	५९ / १	५१ / ११	४३ / २६	३५ / ५८	२८ / ५३	२२ / १९	१६ / ३४	११ / १९	७ / ६	३ / ५१	१ / ३५	० / २१	० / ०	० / २८	१ / ३०	२ / ५४	४ / २२	५ / ३१	६ / १०	६ / १	५ / २	३ / २	० / ३
१ / ४३ / २	१ / ३८ / ४८	१ / ३३ / ४२	१ / २७ / ७	१ / २१ / १३	१ / १४ / ६	१ / ६ / ३८	५८ / ५३	५१ / ७	४३ / १९	३५ / ५१	२८ / ४६	२२ / १३	१६ / १९	११ / १४	७ / २	३ / ४९	१ / ३४	० / २०	० / ०	० / २९	१ / ३१	२ / ५५	४ / २३	५ / ३२	६ / १०	६ / १	५ / ०	३ / ०	० / ०

246

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

१ ४२ ५८	१ ३८ ४४	१ ३३ ४७	१ २९ ४१	१ २५ ८	१ २१ ५८	१ १८ ३९	५८	५०	४३	३५	२८	२२	१६	११	६	३	१	०	०	०	१	३	४	५	६	६	४	२
							४६	५५	११	४४	३९	७	१३	१०	५९	४६	३२	१९	०	३०	३१	५७	२४	३३	१०	०	५६	५७
१ ४२ ४४	१ ३८ ३५	१ ३३ ३७	१ २९ ३७	१ २५ ५२	१ २१ ५१	१ १८ २३	५८	५०	४३	३५	२८	२२	१६	११	६	३	१	०	०	०	१	३	४	५	६	६	४	२
							३८	४७	३	३६	३२	१	८	५	५५	४३	३०	१९	०	३०	३७	५८	२६	३४	१०	०	५७	५५
१ ४२ ५१	१ ३८ ३४	१ ३३ २८	१ २९ २८	१ २० ५२	१ १३	१ १८ १	५८	५०	४२	३५	२८	२१	१६	११	६	३	१	०	०	०	१	३	४	५	६	५	४	२
							३०	४०	५६	२९	२५	५४	२	०	५१	४१	२८	१८	०	३१	३५	०	३७	३५	१०	५९	५६	५२
१ ४२ ४७	१ ३८ ३०	१ ३३ २०	१ २९ २८	१ २० ४५	१ १३ ४७	१ १८ ८	५८	५०	४२	३५	२८	२१	१५	१०	६	३	१	०	०	०	१	३	४	५	६	५	४	१
							२२	३२	४८	२२	१९	४८	५७	५६	४७	३[illegible]	३७	१७	०	३२	३६	१	२८	३६	११	५९	५४	५०
१ ४२ ४३	१ ३८ २५	१ ३३ २१	१ २९ २८	१ २० ३८	१ १३ २८	१ १८ ०	५८	५०	४२	३५	२८	२१	१५	१०	६	३	१	०	०	०	२	३	४	५	६	५	४	१
							१४	२४	४१	१४	१२	४२	५१	५१	४४	३५	२५	१७	०	३३	३७	३	३०	३७	११	५८	४३	४७
१ ४२ ३५	१ ३८ २०	१ ३३ ६	१ २९ २	१ २० ३१	१ १३ २१	१ १८ ५	५८	५०	४२	३५	२८	२१	१५	१०	६	३	१	०	०	०	२	३	४	५	६	५	४	१
							६	१६	३३	७	५	३६	४६	४६	४०	३३	२३	१६	०	३४	३८	४	३१	३८	११	५८	५१	४५
१ ४२ ३१	१ ३८ २५	१ ३३ ७	१ २९ ३	१ २० २४	१ १३ २५	१ १८ ०	५७	५०	४२	३५	२७	२१	१५	१०	६	३	१	०	०	०	२	३	४	५	६	५	४	१
							५८	८	२६	०	५८	२९	४०	४२	३७	३०	२२	१५	०	३४	४०	६	३२	३८	११	५७	५०	४२
१ ४२ ३१	१ ३८ १०	१ ३३ ३७	१ २९ ३७	१ २० ७	१ १३ ८	१ १८ ४७	५७	५०	४२	३४	२७	२१	१५	१०	६	३	१	०	०	०	२	३	४	५	६	५	४	१
							५०	०	१८	५३	५१	२३	३५	३७	३३	३७	२०	१५	०	३५	४१	८	३४	३९	११	५७	४८	३९

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

	०	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	
११ २५	१ ४२ २८	१ ३८ ६	१ ३३ ५२	१ २८ ५०	१ २२ १०	१ १३ ०	१ ७ २९	५७ ४२	४९ ५२	४२ ११	३४ ४६	२७ १७	२१ १७	१५ ३०	१० ३३	६ ३०	३ २५	१ १९	० १४	० १	० ३६	१ ४२	३ १०	४ ३५	५ ४०	६ ११	५ ५६	४ ४६	२ ३७	२५
२६	१ ४२ २४	१ ३८ १	१ ३३ ४४	१ २८ ४४	१ २२ ३	१ १२ ५३	१ ७ २२	५७ ३४	४९ ४४	४२ ३	३४ ३८	२७ १०	२१ १०	१५ २५	१० २८	६ २६	३ २२	१ १७	० १४	० १	० ३७	१ ४३	३ ११	४ ३६	५ ४१	६ ११	५ ५५	४ ४५	२ ३४	२६
२७	१ ४२ २०	१ ३७ ५६	१ ३३ ३८	१ २८ ३८	१ २१ ५६	१ १२ ४५	१ ७ १४	५७ २७	४९ ३६	४१ ५६	३४ ३१	२७ ४	२१ ४	१५ १९	१० २४	६ २३	३ २०	१ १६	० १३	० २	० ३८	१ ४४	३ १३	४ ३८	५ ४२	६ १२	५ ५५	४ ४३	२ ३१	२७
२८	१ ४२ १६	१ ३७ ५१	१ ३३ ३०	१ २८ ३१	१ २१ ४९	१ १२ ३८	१ ७ ६	५७ १९	४९ २९	४१ ४८	३४ २४	२७ ५६	२० ५८	१५ १४	१० १९	६ १९	३ १७	१ १४	० १३	० २	० ३८	१ ४५	३ १४	४ ३९	५ ४३	६ १२	५ ५४	४ ४१	२ २८	२८
२९	१ ४२ १२	१ ३७ ४६	१ ३२ २५	१ २८ २५	१ २१ ४२	१ १२ ३१	१ ६ ५९	५७ ११	४९ २१	४१ ४१	३४ १७	२७ ५२	२० ५२	१५ ८	१० १५	६ १६	३ १४	१ १३	० १२	० २	० ३९	१ ४६	३ १६	४ ४०	५ ४३	६ १२	५ ४३	४ ३९	२ २६	२९
३०	१ ४२ ८	१ ३७ ४१	१ ३२ २३	१ २८ १८	१ २१ ३५	१ १२ २४	१ ६ ५१	५७ ३	४९ १३	४१ ३३	३४ १०	२७ ४६	२० ४६	१५ ३	१० १०	६ १२	३ १२	१ ११	० १२	० ३	० ४०	१ ४९	३ १७	४ ४२	५ ४४	६ १२	५ ४३	४ ३८	२ २३	३०
३१	१ ४२ ४	१ ३७ ३६	१ ३२ १७	१ २८ १२	१ २१ २८	१ १२ १६	१ ६ ४३	५६ ५५	४९ ५	४१ २५	३४ ४	२७ ४०	२० ४०	१४ ५८	१० ६	६ ९	३ १०	१ १०	० ११	० ३	० ४१	१ ५०	३ १९	४ ४३	५ ४५	६ १२	५ ४२	४ ३६	२ २०	३१
३२	१ ४२ ०	१ ३७ ३१	१ ३२ ११	१ २८ ५	१ २१ २१	१ १२ ९	१ ६ ३६	५६ ४७	४८ ५७	४१ १७	३३ ५७	२६ ३४	२० ३४	१४ ५३	१० १	६ ५	३ ७	१ ८	० ११	० ३	० ४२	१ ५२	३ २०	४ ४४	५ ४६	६ १२	५ ४१	४ ३४	२ १८	३२
३३	१ ४१ ५६	१ ३७ २६	१ ३२ ६	१ २७ ५९	१ २१ १४	१ १२ १	१ ६ २८	५६ ४०	४८ ५०	४१ १०	३३ ४८	२६ २७	२० २८	१४ ४७	९ ५७	६ २	३ ५	१ ७	० १०	० ४	० ४३	१ ५३	३ २२	४ ४५	५ ४७	६ १२	५ ४१	४ ३२	२ १५	३३

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

०	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	५६	४८	४१	३३	२६	२०	१४	९	५	३	१	०	०	०	१	३	४	५	६	५	४	२	X
							३२	४२	२	४१	४४	२२	४२	५२	५८	२	५	१०	४	४४	५४	२३	४७	४७	१२	५०	३१	१२	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	५६	४८	४०	३३	२६	२०	१४	९	५	३	१	०	०	०	१	३	४	५	६	५	४	२	X
							२८	३४	५५	३४	३७	१८	३७	४८	५५	०	४	९	४	४५	५६	२५	४८	४८	१२	४९	२९	९	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	५६	४८	४०	३३	२६	२०	१४	९	५	२	१	०	०	०	१	३	४	५	६	५	४	२	X
							१८	२६	४७	२६	३०	१०	३२	४४	५१	५७	२	८	५	४६	५७	२६	४९	४९	१२	४८	३७	७	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	५६	४८	४०	३३	२६	२०	१४	९	५	२	१	०	०	०	१	३	४	५	६	५	४	२	X
							८	१८	४०	१९	२४	४	२६	३९	४८	५५	१	७	५	४७	५८	२८	५०	५०	१२	४७	२५	४	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	५६	४८	४०	३३	२६	१९	१४	९	५	२	१	०	०	०	२	३	४	५	६	५	४	२	X
							०	११	३३	१२	१७	५८	२१	३५	४४	५२	०	७	५	४८	०	२९	५१	५१	१२	४६	२३	१	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	५५	४८	४०	३३	२६	१९	१४	९	५	२	०	०	०	०	२	३	४	५	६	५	४	१	X
							५२	३	२५	५	१०	५२	१८	३१	४१	५०	५८	६	५	४९	१	३१	५२	५२	१२	४५	२२	५८	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	५५	४७	४०	३२	२६	१९	१४	९	५	२	०	०	०	०	२	३	४	५	६	५	४	१	X
							४४	५५	१८	५८	४	४६	११	२६	३८	४७	५७	६	६	५०	२	३२	४३	४३	१२	४४	२०	५५	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	५५	४७	४०	३२	२५	१९	१४	९	५	२	०	०	०	०	२	३	४	५	६	५	४	१	X
							३७	४७	१०	५१	५७	४०	६	२२	३४	४५	५६	५	६	५१	४	४४	४८	४८	१२	४३	१८	५२	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	५५	४७	४०	३२	२५	१९	१४	९	५	२	०	०	०	०	२	३	४	५	६	५	४	१	X
							२९	४०	३	४४	५१	३४	०	१८	३७	४३	४४	५	[illegible]	५२	५	३४	४६	४६	११	४२	१८	४०	

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

१ ४१ १५	१ ३८ २७	१ ३१ ८	१ २४	१ १८ १४	१ १० ४८	१ ३ ११	५५ २१	४७ ३२	३९ ५५	३२ ३६	२५ ४४	१९ २८	१३ ५५	९ १४	५ २८	२ ४१	० ५३	० ५	० ७	० ५[illegible]	२ ६	३ ३७	४ ४७	५ ५४	६ ११	५ ४१	४ १४	१ ४७
१ ४१ ११	१ ३८ ३२	१ ३१ २	१ २४	१ १७	१ १० ३६	१ ३ ३	५५ १४	४७ २४	३९ ४८	३२ २९	२५ ३८	१९ २२	१३ ५०	९ १०	५ २४	२ ३८	० ५२	० ५	० ८	० ५४	२ ८	३ ३८	४ ५८	५ ५४	६ ११	५ ४०	४ ५२	१ ४४
१ ४१ ७	१ ३८ २७	१ ३० ५८	१ २४	१ १७ ४१	१ १० ३१	१ ३ ५५	५५ ६	४७ १६	३९ ४०	३२ २२	२५ ३१	१९ १६	१३ ४५	९ ५	५ २१	२ ३६	० ५०	० ४	० ९	० ५५	२ ९	३ ४०	५ ०	५ ५५	६ ११	५ ३९	४ १०	१ ४१
१ ४१ २	१ ३८ २२	१ ३० ५०	१ २४	१ १७ ३४	१ १० २४	१ २ ४८	५४ ४८	४७ ८	३९ ३३	३२ २५	२५ २५	१९ १०	१३ ४०	९ १	५ १८	२ ३४	० ४९	० ४	० ९	० ५६	२ १०	३ ४१	५ १	५ ५६	६ १०	५ ३८	४ ८	१ ३८
१ ४० ५८	१ ३८ १७	१ ३० ४४	१ २४	१ १७ २८	१ १० १८	१ २ ४०	५४ ५०	४७ ०	३९ २५	३२ ८	२५ १८	१९ ५	१३ ३५	८ ७	५ १४	२ ३२	० ४८	० ४	० ९	० ७	२ १२	३ ४३	५ २	५ ५६	६ १०	५ ३७	४ ६	१ ३५
१ ४० ५४	१ ३८ १२	१ ३० ३८	१ २४	१ १७ २२	१ १० [illegible]	१ २ ३२	५४ ४२	४७ ५३	३९ ४८	३२ १	२५ १२	१८ ५९	१३ ४०	८ ५३	५ ११	२ ४०	० ४७	० ३	० १०	० ५८	२ १३	३ ४४	५ ३	५ ४७	६ १०	५ ३६	४ ४	१ ३२
१ ४० ५०	१ ३८ ७	१ ३० ३२	१ २४	१ १७ १५	१ १० २	१ २ २५	५४ ३५	४६ ४४	३९ १०	३२ ४८	२५ ५	१८ ५३	१३ २५	८ ४९	५ ८	२ २७	० ४५	० ३	० १०	० ०	२ १४	३ ४६	५ ४	५ ५८	६ १०	५ ३५	४ २	१ २९
१ ४० ४५	१ ३८ २	१ ३० २६	१ २४	१ १७ ८	१ १० १	१ २ १७	५४ २७	४६ ३८	३९ ३	३१ ४७	२५ ५९	१८ ४७	१३ २०	८ ४५	५ ५	२ २५	० ४४	० २	० १०	१ १	२ २	३ ४७	५ ५	५ ५८	६ १०	५ ३४	४ ०	१ २६
१ ४०	१ ३८	१ ३०	१ २४	१ १७	१ १०	१ २	५४	४६	३९	३१	२४	१८	१३	८	५	२	०	०	०	१	२	३	५	५	६	५	४	१

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

	०	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	
४१	४० ४१	१ ३८ ५८	१ २० २०	१ २३ २	१ १८	१ ६ ८	१ १ २२	४८ २०	४६ ३०	३८ ५५	३१ ४०	२४ ५२	१८ ४१	१३ १५	८ ४१	५ २	२ २३	० ४३	० २	० ११	१ २	३ ३१	३ ४९	५ ६	५ ५९	६ १०	५ ३३	३ ५८	१ २३	४१
४२	४० ७	१ ३५ ५१	१ ३० १८	१ २३ ५४	१ १०	१ ६ ०	१ १	४८ १२	४६ २२	३८ ४८	३१ ३३	२४ ४६	१८ ३५	१३ १०	८ ३१	४ ५८	२ २०	० ४२	० २	० १२	१ ३	२ १५	३ ४०	५ ७	६ ०	६ १०	५ ३२	३ ५८	१ २०	४२
४३	४० ३३	१ ३५ ४८	१ ३० ८	१ २३ ४८	१ १८ ५३	१ ६ ५३	१ १ ५३	४८ ४	४६ १५	३८ ४१	३१ २६	२४ ३८	१८ २९	१३ ५	८ ३२	४ ४४	२ १८	० ४१	० २	० १२	१ ४	२ २१	३ ५१	५ ६	६ ०	६ १०	५ ३१	३ ५४	१ ९	४३
४४	१ ४० १८	१ ३५ ४१	१ ३० २	१ २३ ४१	१ १८ ४८	१ ६ ४८	१ १ ५४	४३ ५६	४६ ७	३८ ३३	३१ १९	२४ ३३	१८ २३	१३ ०	८ २८	४ ५२	२ १६	० ४०	० २	० १३	१ ५	२ २२	३ ५३	५ १०	६ १	६ १०	५ ३०	३ ५२	१ १४	४४
४५	१ ४० २८	१ ३५ ३८	१ २८ ५८	१ २३ ३५	१ १८ ३२	१ ६ ३३	१ १ ३१	४३ ४८	४६ ०	३८ २५	३१ १२	२४ २६	१८ १७	१२ ५५	८ २४	४ ४९	२ १४	० ३९	० २	० १४	१ ६	२ २४	३ ५८	५ ११	६ १	६ १०	५ २८	३ ५०	१ १०	४५
४६	१ ४० १९	१ ३७ ३०	१ २८ ५०	१ २३ २२	१ १८ ३२	१ ६ ३२	१ १ ३०	४३ ४०	४५ ५२	३८ ३१	३१ ५	२४ २०	१८ १२	१२ ५०	८ २०	४ ४६	२ १२	० ३८	० १	० १४	१ ७	२ २५	३ ५६	५ १२	६ २	६ ९	५ ३१	३ ३१	१ ७	४६
४७	१ ४० २५	१ ३५ २५	१ २८ ४४	१ २३ ३१	१ १८ ३४	१ ६ २०	१ १ २२	४३ ३३	४५ ४४	३८ १०	३० ५८	२४ १३	१८ ६	१२ ४६	८ १६	४ ४३	२ १०	० ३१	० १	० १५	१ ८	२ ३१	३ ५७	५ १३	६ २	६ ९	५ २६	३ ४५	१ ४	४७
४८	१ ४० १०	१ ३५ २०	१ २८ ३८	१ २३ ११	१ १८ ८	१ ७ ३	१ १ २८	४३ २५	४५ ३१	३८ २	३० ५१	२४ ७	१८ ०	१२ ४१	८ १२	४ ४०	२ ८	० ३६	० १	० १६	१ १०	२ २८	३ ५८	५ १४	६ ३	६ ९	५ २५	३ ४२	१ १	४८
४९	१ ४० ८	१ ३५ १५	१ २८ ३२	१ २३ ८	१ १८ १०	१ ७ ३	१ १ ८	४३ ५१	४५ २९	३१ ५४	३० ४४	२४ १	११ ४४	१२ ३६	८ ८	४ ३१	२ ६	० ३५	० १	० १६	१ ११	२ ३०	४ ०	५ १५	६ ३	६ ८	५ २४	३ ४०	१ ५८	४९

घटी							
० ०	वर्द्ध	[illegible]	शुभ	[illegible]	मित्र	[illegible]	धाता
० ५३	स्थि	[illegible]	सिद्धि	[illegible]	छत्र	[illegible]	ध्वज
२८ १४	चर	[illegible]	काल	[illegible]	मुसा	[illegible]	काल
२७ ३२	राक्ष	[illegible]	लुम्ब	[illegible]	वज्र	[illegible]	नंद
२ ५१	गज	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	वर्द्ध
३ ३४	गद	[illegible]	[illegible]	[illegible]	ध्वज	[illegible]	स्थिरा
१९ ५७	मुसल	[illegible]	पद्म	[illegible]	ध्वांक्ष	[illegible]	चा
१५ ०	अमृ	[illegible]	मान	[illegible]	सौम्य	[illegible]	राक्ष
४३ ५७	[illegible]	[illegible]	मित्र	[illegible]	धाता	[illegible]	गज
४३ १४	सिद्धि	[illegible]	छत्र	[illegible]	धूम्र	[illegible]	गद
४२ ३१	काल	[illegible]	मुसा	[illegible]	काल	[illegible]	मुसा
१२ ८	लुम्ब	[illegible]	वज्र	[illegible]	नन्द	[illegible]	अमृ
११ २८	उत्पात	[illegible]	श्रीव	[illegible]	वर्द्ध	[illegible]	[illegible]
५० २३	[illegible]	[illegible]	ध्वज	[illegible]	स्थिरा	[illegible]	सिद्धि
१० ०	पद्म	[illegible]	ध्वांक्ष	[illegible]	चा	[illegible]	काला
९ ५७	मान	[illegible]	सौम्य	[illegible]	राक्ष	[illegible]	लुम्ब
८ ३४	मित्र	[illegible]	धाता	[illegible]	गज	[illegible]	उत्पा
३७ ३१	छत्र	[illegible]	ध्वज	[illegible]	गद	[illegible]	[illegible]
३८ ५९	मुसा	[illegible]	काल	[illegible]	मुसल	[illegible]	पद्म
३८ ६	वज्र	[illegible]	नन्द	[illegible]	आनन्द	[illegible]	मान
५ ५३	श्रीवत्स	[illegible]	वर्द्ध	[illegible]	कण	[illegible]	मित्र
५ ०	ध्वज	[illegible]	स्थि	[illegible]	सिद्धि	[illegible]	छत्र
३३ ५७	ध्वांक्ष	[illegible]	चा	[illegible]	काला	[illegible]	मुसा
३ ३४	सौम्य	[illegible]	राक्ष	[illegible]	लुम्ब	[illegible]	वज्र
२ ५१	धाता	[illegible]	गज	[illegible]	मुसा	[illegible]	श्रीव
३१ ५९	धूम्र	[illegible]	गद	[illegible]	[illegible]	[illegible]	ध्वज
३१ ६	काल	[illegible]	मुसा	[illegible]	पद्म	[illegible]	ध्वांक्ष
० ५३	नन्द	[illegible]	अमृ	[illegible]	मान	[illegible]	सौम्य

२४९

सायनमेषार्कदिनानि																																		
प्रतिदिनं दिनमानम्	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३१	३१	३१	३१	३१	३१	३१	३१	३१	३१	३१	३१	३१						
	०	४	८	१२	१६	२०	२४	२८	३२	३६	४०	४४	४८	५२	५६	०	५	९	१३	१७	२१	२५	२९	३३	३७	४१	४५	४९						
	३१	३१	३२	३२	३२	३२	३२	३२	३२	३२	३२	३२	३२	३२	३२	३२	३२	३२	३२	३२	३२	३३	३३	३३	३३	३३	३३	३३	३३	३३	३३	३३	३३	३३
	५३	५७	१	४	७	१०	१३	१७	२०	२३	२६	३०	३३	३६	३९	४३	४६	४९	५२	५६	५९	२	५	९	१२	१५	१८	२२	२५	२८	३१	३५	३८	४०
	३३	३३	३३	३३	३३	३३	३३	३३	३३	३३	३३	३३	३४	३४	३४	३४	३४	३४	३४	३४	३४	३४	३४	३४	३४	३४	३४	३४	३४	३४	३४	३४	३४	३४
	४४	४५	४६	४८	४९	५०	५२	५३	५४	५६	५७	५८	०	१	२	४	५	६	८	९	१०	१२	१४	१६	१७	१८	२०	२१	२२	२४	२५	२४	२४	२३
	३४	३४	३४	३४	३४	३४	३४	३४	३४	३४	३४	३४	३४	३४	३४	३४	३४	३३	३३	३३	३३	३३	३३	३३	३३	३३	३३	३३	३३	३३	३३	३३	३३	३३
	२१	२०	१९	१७	१६	१५	१३	१२	११	१०	८	७	६	४	३	२	०	५९	५८	५६	५५	५४	५३	५१	५०	४९	४७	४६	४५	४४	४१	३८	३४	३१
	३३	३३	३३	३३	३३	३३	३३	३३	३३	३३	३२	३२	३२	३२	३२	३२	३२	३२	३२	३२	३२	३२	३२	३२	३१	३२	३२	३१	३२	३२	३२	३२	३२	३२
	२८	२५	२१	१८	१५	१२	९	५	२	५९	५६	५२	४९	४६	४३	४०	३६	३३	३०	२७	२३	२०	१७	१४	११	७	४	०	५६	५२	४८	४४	४०	३६
	३१	३१	३१	३१	३१	३१	३१	३१	३१	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	२९	२९	२९	२९	२९	२९	२९	२९	२९	२९	२९
	३२	२८	२४	२०	१६	१२	८	४	०	५६	५२	४८	४४	४०	३६	३२	२८	२४	१६	१२	८	४	०	५६	५२	४८	४४	४०	३६	३२	२८	२४	२४	२०

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

सि.ता

१४दि

[illegible] १९९ २०० १ २ ३ ४ ५ ६ ७ [illegible] १४ १५ १६ १७ १८ १९ २० २१ २२ २३ [illegible] ३०

२९ २९ २९ २९ २८ २८ २८ २८ २८ २८ २८ २८ २८ २८ २८ २८ २८ २८ २८ २८ २७ २७ २७ २७ २७ २७ २७ २७ २७ २७ २७ २७ २७ २७

१५ ११ ७ ३ ५९ ५५ ५१ ४७ ४३ ३९ ३५ ३१ २७ २३ १९ १४ १० ६ २ ५८ ५४ ५१ ४८ ४४ ४१ ३८ ३४ ३१ २७ २४ २१ १७ १४

२३१ ३२ ३३ ३४ ३५ ३६ ३७ ३८ ३९ ४० ४१ ४२ ४३ ४४ ४५ ४६ [illegible]

२७ २७ २७ २७ २६ २५ २५ २५ २५ २५

१० ७ ४ ० ५७ ५४ ५० ४७ ४३ ४० ३७ ३३ ३० २६ २३ २० १६ १५ १३ १२ १० ९ ८ ६ ५ ३ २ १ ५९ ५८ ५६ ५५ ५४

२६४ ६५ ६६ ६७ ६८ ६९ ७० ७१ ७२ ७३ ७४ ७५ ७६ ७७ ७८ ७९ ८० ८१ ८२ ८३ ८४ ८५ ८६ ८७ ८८ ८९ ९० ९१ ९२ ९३ ९४ ९५ ९६

२५ २६ २६ २६

५२ ५१ ४९ ४८ ४७ ४५ ४४ ४२ ४१ ४० ३८ ३७ ३५ ३६ ३७ ३९ ४० ४१ ४३ ४४ ४६ ४७ ४८ ५० ५१ ५३ ५४ ५५ ५७ ५८ ० १ २

२९७ ९८ ९९ ३०० १ २ ३ ४ ५ ६ ७ ८ ९ १० ११ १२ १३ १४ १५ १६ १७ १८ १९ २० २१ २२ २३ २४ २५ २६ २७ २८ २९

२६ २७ २७ २७ २७ २७ २७ २७ २७ २७ २७ २७

४ ५ ७ ८ ९ ११ १२ १४ १५ १७ २० २४ २७ ३० ३४ ३७ ४१ ४४ ४८ ५१ ५४ ५८ १ ५ ८ ११ १५ १८ २२ २५ २९ ३२ ३५

३३० ३१ ३२ ३३ ३४ ३५ ३६ ३७ ३८ ३९ ४० ४१ ४२ ४३ ४४ ४५ ४६ ४७ ४८ ४९ ५० ५१ ५२ ५३ ५४ ५५ ५६ ५७ ५८ ५९ ६० ६१ ६२

२७ २७ २७ २७ २७ २७ २८ २८ २८ २८ २८ २८ २८ २८ २८ २८ २८ २८ २८ २८ २८ २९ २९ २९ २९ २९ २९ २९ २९ २९ २९ २९ २९

३९ ४२ ४६ ४९ ५२ ५६ ० ४ ८ १२ १६ २० २५ २९ ३३ ३७ ४१ ४५ ४९ ५३ ५८ २ ६ १० १४ १८ २२ २६ ३० ३५ ३९ ४३ ४७

३६३ ६४ ६५ १ २ ३ ४ ५ ६ ७ ८ ९ १० ११ १२ १३ १४ १५ १६ १७ १८ १९ २० २१ २२ २३ २४ २५ २६ २७ ० ० ०

२९ २९ २९

५१ ५५ ५९

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

	शा क	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३-१४		१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	
	शा	११	८	५	२	११	६	०	७	१	७	२	८	३	९	८	१०	४	१०	५	११	६	०	६	१	७	१	८	२६	९	०
	क	११	१५	१८	२२	२६	११	२२	३४	१५	३७	८	१९	१	१२	२४	५	१६	३८	९	२१	२	१३	२५	६	१८	२९	१०	२५	३	०
मं ५	भौ	३१	१०	५०	३०	१०	२४	४८	४१२	३६	०	२४	४९	१३	३७	१	२५	४९	१४	३८	२	२६	५०	१४	३९	३	२७	५१	१५	३९	१
४	म	७	५७	४८	३८	२९	९	१९	२८	३८	४८	५७	७	१६	२६	३६	४५	५५	४	१४	२४	३३	४३	५२	२	११	२१	३१	४०	५०	२८
१० २ ४०	म	२६	५०	१४	३८	२	३६	१२	४८	२४	०	३६	१२	४८	२४	०	३६	१२	४८	२४	०	३६	१२	४८	२४	०	३६	१२	४८	२४	८
१३ २८	फ	०	८	४	०	८	१	३	५	७	९	१०	०	२	४	६	८	९	११	१	३	५	७	८	१०	०	२	४	५	७	०
मं ५	[illegible]	२४	१९	१३	७	१	२४	१९	१४	९	३	२८	२३	१८	१२	७	२	३७	२१	१६	११	६	०	२५	२०	१५	९	४	२९	२४	[illegible]
७	धा	५१	०	९	१८	२७	४५	३०	१६	१	४६	३२	१७	३	४८	३३	१९	४	४९	३४	२०	६	५१	३६	२२	७	५२	३८	२३	९	०
१० २८	बं	५	१२	१९	२७	३४	२२	४५	८	३१	५४	१६	३९	२	२५	४८	१०	३३	५६	१९	४२	४	२७	५०	१३	३६	५८	२१	४४	७	२ ३८
२० ४६ ५२	फ	३१	४३	५५	७	१९	४८	३६	२४	१२	०	४८	३६	२४	१२	०	४८	३६	२४	१२	०	४८	३६	२४	१२	०	४८	३६	२४	१२	४९
मं ५	ग	१	१	१	१	२	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	०	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	०	०
५	न	४	१३	२१	२९	८	०	०	१	१	१	२	२	२	३	३	३	४	४	४	५	५	५	६	६	७	७	७	८	८	०
२१	ग	३८	३	२९	५४	२०	२१	४२	३	२४	४५	६	२७	४८	९	३०	५१	१२	३३	५४	१५	३६	५८	१९	४०	१	२२	४३	४	२५	६
२२ २२	[illegible]	२६	५२	१९	४५	११	३	७	१०	१४	१८	२१	२५	२८	३२	३६	३९	४३	४६	५०	५४	५७	१	४	८	१२	१५	१९	२२	२६	२८
१० ६	फ	२२	४६	१०	३४	५८	३६	१२	४८	२४	०	३६	१२	४८	२४	०	३६	१२	४८	२४	०	३६	१२	४८	२४	०	३६	१२	४८	२४	४८

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

१५
मंऽ
२
१९
५२
२७
४०
४०
मंऽ
७
२६
२७
३४
९
३८

शा क:	४८१	१८१८	१८४०	१८१४	१८८२	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	
भु	७	७	७	७	७	७	३	१०	६	१	९	४	०	७	३	१०	६	१	९	४	०	७	३	१०	६	१	९	४	०	०
भौ	०	५	१०	१४	१९	१५	०	१५	०	१५	१	१६	१	१६	१	१७	२	१७	२	१७	३	१८	३	१८	३	१९	४	१९	४	०
ब	३८	३२	११	५९	४३	११	२३	३५	४७	५९	१०	२२	३४	४६	५८	१०	२१	३३	४५	५७	९	२०	३२	४४	५६	८	२०	३१	४३	३
	३५	१६	५७	३८	१८	४९	३८	२७	१६	६	५५	४४	३३	२२	१२	१	५०	३९	२८	१८	७	५६	४५	३४	२४	१३	२	५१	४०	५१
क्र	३८	२६	१४	२	५०	१२	२४	३६	४८	०	१२	२४	३६	४८	०	१२	२४	३६	४८	०	१२	२४	३६	४८	०	१२	२४	३६	४८	७
शा	८	५	३	१	११	०	०	१	१	२	२	२	३	३	४	४	४	५	५	६	६	६	७	७	८	८	८	९	९	०
ति	०	२३	४७	१०	३	१२	२४	६	१८	१	१३	२५	७	१९	२	१४	२६	८	२१	३	१५	२७	९	२२	४	१६	२८	१०	२३	०
म	४१	५१	०	१०	१९	१२	२५	३६	५१	४	१७	३०	४३	५६	९	२१	३४	४७	०	१३	२६	३९	५२	५	१८	३०	४३	५६	९	०
ध्व	३२	८	४४	२०	५६	५४	४८	४२	३६	३०	२४	१८	१२	६	०	५४	४८	४२	३६	३०	२४	१८	१२	६	०	५४	४८	४२	३६	१६
क्र	४४	४४	४४	४४	४४	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	११
ग	३	११	८	४	१	११	१०	१०	९	८	८	७	६	६	५	४	४	३	२	२	१	१	०	११	११	१०	९	९	८	
ऊ	३	१९	४	२०	५	१०	२१	१	१२	२३	३	१४	२५	५	२६	३७	७	१८	२९	९	२०	०	११	२२	२	१३	३४	४	१५	
क्र	५१	२२	४३	२४	५५	३८	१७	५६	३५	१३	५२	३१	१०	४९	२७	६	४५	२४	३	४१	२०	५९	३८	१७	५५	३४	१३	५२	३०	
व	५९	५६	५४	५२	४९	४७	३४	२२	९	५७	४४	३१	१९	६	५४	४१	२८	१६	३	५१	३८	२५	१३	३५	४८	३५	२२	१०	५७	
क	२३	५९	३५	११	४७	२४	४८	१२	३६	०	२४	४८	१२	३६	०	२४	४८	१२	३६	०	२४	४८	१२	३६	०	२४	४८	१२	३६	
एकुधी	१	१	१	१	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	
	३९	३९	४०	४०	४१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	
गाशा	२५	५४	२२	५१	२०	१	२	३	४	६	७	८	९	१०	१२	१३	१४	१५	१६	१८	१९	२०	२२	२४	२५	२६	२७	२७	२८	
काला:	११	०	४८	३६	२४	१२	२४	३६	४८	०	१२	२५	३६	४८	०	१२	२४	३६	४८	०	१२	२४	३६	०	१२	२४	३६	३६	४८	

28

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

ग्रा:	१८६३	१८७६	१९००	१८२०	१८८८	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४
	४	२	०	११	९	४	८	१	५	१०	२	६	११	३	८	०	५	९	१	६	१०	३	७	०	४	८	१	५	१०
	१०	१७	२४	०	७	१२	२५	८	२१	३	१६	२९	१२	२५	७	२०	३	१६	२८	११	२४	७	२०	२	१५	२८	११	२३	६
	५०	३०	११	५१	३१	४६	३३	२०	६	५३	४०	२६	१३	०	४६	३३	२०	६	५३	४०	२६	१३	०	४६	३३	२०	६	५३	४०
	२९	४९	८	३७	४६	४०	२१	२	४३	२४	४	४५	२६	७	४८	२८	९	५०	३१	१२	५२	३३	१४	५५	३६	१६	५७	३८	१९
ध्रु	५८	१०	२२	३४	४६	४८	३६	२४	१२	०	४८	३६	२४	१२	०	४८	३६	२४	१२	०	४८	३६	२४	१२	०	४८	३६	२४	१२
	०	८	५	१	१०	१	२	४	५	६	८	९	१०	०	१	२	४	५	६	८	९	११	०	१	३	४	५	७	८
	६	२२	८	२४	११	१०	२१	२	१३	२३	४	१४	२५	६	१६	२७	८	१८	२९	१०	२०	१	१२	२२	३	१४	२५	५	१६
	११	३५	५९	२३	४७	४०	२१	२	४३	२४	५	४६	२७	८	४९	३०	११	५२	३३	१४	५५	३६	१७	५८	३९	२०	१	४२	२३
	३८	३१	२४	१६	९	५९	५९	५९	५८	५८	५८	५७	५७	५७	५७	५६	५६	५६	५५	५५	५४	५४	५४	५४	५४	५३	५३	५३	५२
	२९	१७	५	४३	४१	४२	२४	६	४८	३०	५४	५४	३६	१८	०	४२	२४	६	३०	१२	५४	५४	३६	१८	०	४२	२४	६	४८
	७	६	४	२	१	८	५	२	११	८	५	२	११	८	५	२	११	८	५	१	१०	७	४	१	१०	७	४	१	१०
	२५	५	१४	२०	६	२७	२५	२३	२१	१९	१७	१५	१३	११	९	६	४	२	०	२८	२६	२४	२२	२०	१८	१६	१३	११	९
	२१	४	४८	३१	१४	५४	४८	४२	३७	३१	२५	२०	१४	८	३	५७	५१	४६	४०	३४	२९	२३	१७	१२	६	०	५४	४९	४३
	८	४२	१५	४९	२२	१८	३७	५६	१५	३४	५३	१२	३१	५०	९	२७	४६	५	२४	४३	२	२१	५९	५८	१६	३६	५५	१४	३३
ध्रु	३१	७	४३	१९	५५	५४	४८	४२	३६	३०	२४	१८	१२	६	०	५४	४८	४२	३६	३०	२४	१८	६	६	[illegible]	५४	४८	४२	३६

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

252

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu